IJA # 3609

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא

Talmud Bavli Masekhet Baba Metsi'a

Petrokov, 5689 (1928)

עין משפט נר מצוה

עד אחד יוכיח שיהו בהכחשה ובהזמה. בפיר נרש לכא ובהזמה כיון שע"י הזמה דבורו בטל ואין להקשות מה לפיו שכן אינו משלם ח (מיי' פ"ב מטלטלות טוש"ע ח"מ סי' ובעמ' הלי' ב) בהזמה תאמר בעדים שמשלמין בהזמה ואז לא יכול לומר עד א"ל יוכיח משלם בהזמה מוזם אינו חומרא אלא לפי שבעדותו אינו מהייבו ממון לכך הוצרך לומר כל סעיף ד ושי' כב"ח ובדיבורו בטל הטיב ומו בהזמה ובסמוך על מה הלד פרכינן ליה מעוס דעל מה הלד פרכינן פירכא כל דהו ורבי חייא אפי' על מה הלד לא פריך ליה מכו' דמה הלי' ג. סמג עשין לא טוש"ע ח"מ סימן פו סעיף א ושי' עה סעיף ו [כיב אלפס כאן ופ"ו דשבועות דף דמ]

הצד השוה [שבהן] שע"י טענה כו'. וא"ת כופר הכל יוכיח שע"י טענה וכפירה פטור ומ"ש לומר דבהלד השוה שבהן יש טענה הסובה דכמודה מקצת מו עד מכחישו נראה דמיבר ולכך יש שבועה:

ותנא תונא אחיך דר' חייא. מתן סהדי דמאי דתפיס אתי כו' [ל]

מסורת הש"ס

א [קדושין סב: בא. וש"נ] ב [נתנין הכ: ב"ק קה: ע"ש] [שבועות מה:] ג רש"ל ד [גיל כפדות ה ס"ל שלין ו"ל דהשתא ממי מוכח מכח טעמא דבמשוך מי הילך פטור לא הוי מתקני רבנן שבועה דליבא דכוותה בשוייתא הלכתא] ז ביין (ב"מ

פרש"י כיון דהוי כהעלאת עדי' משתבע מדרבי חייא קמייתא וקשה כיון דלא מצי לאוקומי הך ברייתא דהילך אלא מכח קמייתא ליתא ותנא תונא אקמייתא לכך י"ל דתתן סהדי לאו דוקא דמאי דתפיס מחסיגן ליה השתא אפי' מהעדאת עדים והטיב כאילו מודה ליה דלדיליה הוא אך קשה דמ"מ איכא למיפרך דמתני' כי היכי דהאי מודה ג רש"ל להאי אלא נמי מודה לאחי ואפ"ה ד [גיל כפדות קמשתבעי כדפריך אקמייתא ומאי תיקן ו"ל דהשתא ממי מוכח מכח טעמא דבמשוך מי הילך פטור לא הוי מתקני רבנן שבועה דליבא דכוותה בשוייתא הלכתא] ז ביין (ב"מ

רבנן שבועה דליבא דכוותה בשוייתא מאי תיקן לכל לרבי חייא קמייתא' כי נמי בהעלאת עדים פטור מתקני רבנן שבועה במתני' דהטיב הוראה דמאי דתפיס הכריס ודוחק דלפ"ז מה דלא קאמר ותנא תונא אקמייתא משום דמאי דתפיס הטיב כהוראה ווז לא היתה פירכתו למעלה אלא מטעם כי היכי דלהן סהדי להאי כו':

ורב שבת אמר הילך פטור. גרלה שהלכה כרב שבת דבפ' בשולל (לקמן ק.) נבי עבד קטן פריך ושל הילד הוא לך בכסף מקן מטמא להילך הטיב ו:

ז ושמ"ש דהילך פטור. וא"ת יהא נתמן בשלם דמינו דבשי אמר שתיס וו"ל כיון דהילך פטור אם יאמר שתיס הו"ל כופר הכל ואין אדם מעיז ולר"ע לא הוי עזות דמקייע ליה אמרא:

מלעיל

מלעיל

מלעיל

לעולם

לעולם

סלעים דינרין מלוה אומר חמש ולוה אומר שלש ר"ש בן אלעזר אומר הואיל והודה מקצת הטענה ישבע א"ר אומר א אינו אלא כמשיב אבידה ופטור קתני מידת רשב"א אומר הואיל והודה מקצת הטענה ישבע טעמא דאמר שלש הא שתים פטור והאי שטר דקמודי ביה היולך הוא וש"מ היולך פטור לא לעולם אימא לך שתים חייב והאי דקתני שלש לאפוקי מדר' עקיבא דאמר משיב אבידה הוי ופטור קמ"ל דמודה מקצת הטענה הוי וחייב אי הכי רשב"א אומר הואיל והודה מקצת הטענה ישבע אף זה ישבע מבעי ליה אלא לעולם שתים פטור והילך חייב ושאני הכא דקא מסייע ליה שטרא אי נמי ב משום דהוה ליה שטר שעבוד קרקעות נ ב ואין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות איכא דמותיב מסיפא ר"ע אומר אינו אלא כמשיב אבידה ופטור טעמא דאמר שלש הא שתים חייב והא שטר ד (כיון) דקא מודי ביה כהילך דמי ש"מ היולך חייב לא לעולם אימא לך שתים נמי פטור והאי דקתני שלש לאפוקי מדרשב"א דאמר מודה מקצת הטענה הוי וחייב קמ"ל דמשיב אבידה הוי ופטור הכי נמי מסתברא דאי סלקא דעתך שתים חייב בשלש היכי פטר ליה ר"ע ה האי אערומי קא מערים סבר אי אמינא שתים בעינא אשתבועי אימא שלש דאתוי כמשיב אבידה ואיפטר אלא שמע מינה ג שתים נמי פטור אלא קשיא לרבי חייא שאני התם דקא מסייע ליה שטרא א"נ משום דהוה ליה שטר שעבוד קרקעות ואין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות מתיב מר זוטרא בריה דרב נחמן ו ד טענו כלים וקרקעות הודה בכלים וכפר בקרקעות הודה בקרקעות וכפר בכלים פטור הודה מקצת קרקעות פטור ס מקצת כלים חייב טעמא דכלים וקרקעות דקרקע לאו בת שבועה היא הא כלים וכלים דומיא דכלים וקרקעות חייב היכי דמי לאו דאמר ליה היולך וש"מ היולך חייב לא לעולם אימא לך כלים וכלים נמי פטור והא דקתני כלים וקרקעות הא קא משמע לן הודה במקצת כלים חייב אף על הקרקעות מאי קמ"ל זוקקין תנינא ו ז זוקקין הנכסים שאין להן אחריות את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהם הכא עיקר התם אגב נרא נסבה

ולמאן

בגאמן: קמ"ל. כיון דבשתים נמי פטור ליכא למימר איערומי מערים אלא משיב אבידה הוי: הכי נמי מסתברא. דבשתים פטור: ואלא קשיא לרבי חייא. דהא איכא למידק מינה דשתים פטור כדאמרינן בלאי ס"ד כו': שאני הכא. הלא דקאמר שתים פטור טעמא לאו משום היולך אלא דקא מסייע ליה שטרא: מעמו. חכיבו בב"ד כלים וקרקעות: פטור. דלא כפירתו אלא סודלתו מבוארתו לגרי שבועה: חייב. אף על הקרקעות ליבעי כדאמרינן לקמן שהנכסים שאין להם אחריות זוקקין את הקרקעות ליבעי עליהן שבועה דקרקע: דומיא דכלים וקרקעות. שכלים שהודה עליהם מוכחים לפניו וא"ל היולך: זוקקין. שמטלטלין זוקקין הקרקעות ליבעי: הנינא. בקדושין (דף כו.) הנכסים שאין להן אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות. ליבעי עליהם: הכא עיקר. במשנה זו שני ס במס' שבועות (דף לח.): התם. בקדושין: אגב נרא נסבה. דאחיריו התם הנכסים שאין להם אחריות נקנין עם הנכסים שיש להן אחריות בכסף בשטר ובחזקה ומגב דאחיני הנקנין עמהם הכא בשדה זוקקין אותן ליבעי עליהם:

למאי

למ"ד היולך פטור קרא אמאי איצטריך כו'. תימה נפ למ"ד היולך חייב אמאי איצטריך קרא למעוטי קרקע דאינו חייב בקרקע לא שייך משתמעי וכן ז (פר"מ) לקמן דכי כופר במקצת קרקע פטור הוא דנאמן הוא מטעם דאין מדם מעיז כיון דלא שייך הכא אשתמועי קא משתמעי ובמה גם בקרקע שייך קא משתמועי קא משתמעי כי אמא מסכלה ואסור עד דהוה לי ווי ופרעינא ליה:

אמאי איצטריך קרא למעוטי. תימה הא ליכא קרא מיותר למעוטי קרקעות אלא מכלל ופרט וכלל ממעטינן להו וכלל ופרט וכלל אצטריך למעוטי שטרות וי"ל דקא"ל ליה אמאי איצטריך תנא למילף קרקעות מכלל ופרט דיין דהילך פטור וה"ת ליתא דאיצטריך למעוטי משבועה דעד אחד מיהו י"ל משום דאתי' דאין נשבעין על הקרקעות:

מייתי בשבועה דמודה במקצת:

א"נ דטענו כלים וקרקעות. מהכא מטעם דטענו חטין ושעורי' והודה באחד מהן דחייב דדוקא כלים וקרקעות פטור הא חטין ושעורים חייב וכן סבירי שמואל ורבי יוחנן לחד לישנא פ' שבועת הדיינין (שבועות דף מ.): **שומר** חנם. פטור מכל חון מפשיעה ושמואל חייב בכל חון ומתתה מתתה מלאכ' ומשא שכר והשוכר במקצת חייב ובמקצת פטור ולכך תנא לה כסדר זה ולא מלאם בסדר כתיבתם וה"ת ומאתי לא מקשה מכמה מצעיות ח דזה אומר עד הזיז וזה אומר עד ההלון ושערה נפנים דשבועות (דף מב:) ומתניתין דשמואל (לקמן דף לז: וסס) דזה אומר שאולם וזה אומר שכירה דמיירי בפקדון הא היולך הוא וי"ל כ"ק קי: דניחא ליה לאקשויי מכל ד' שומרין: **רבי** חייא תנא הוא ופליג. אי נמי בשעורין פטור. אף מן הדין דאלו"ב הא דקיימא לן (כתובות יח.) המלוה את חבירו בעדים אינו צריך לפרעו בעדים:

אי איתא לדרבי חייא. נראה דהלכה כרבי חייא דהא לעיל מוקי לה כ"ש בשעורין דרבן גמליאל דהלכה כוותייהו ב (נב: עז. בדפריך עלהי המיית (ב"ק סס) מאי וכ"ג נ.) קמ"ל תניא וכן כפ' שמואל (לקמן ק. וכס) פריך מאתי טענו חטין ושעורי' ודוחה לו בשעורים הוא וכן פברי רב ושמואל כפ' שבועת הדיינין (דף מ. וכס) אע"ג דקאמר הכא אם איתא דרבי הוא מאי אמאי אצטריך ס' ט (אש"ס) (כתובות דף נט) דקאמר אם איתא לדרב הוא דאמר יכולה אמה שתאמר לבעלה איני ניזונת וכו' ובפרק שני דייני גזירות (שם דף קו:) פסיק ברב הוא דאי איתא אפי' אי איתא לדרבי חייא לא משתבע הכא דאפילו עליה דאכל תרי מייניהו דמה להלן הטוה שבחן שכן לא הוחזק כפרן תאמר הכא דהוחזק כפרן בדפריך לעיל (דף ד.) והכא לא שייך משתמעי ומאי י"ל אחרי שלמד שיש שבועה בהעדאת עדים כמלוה מעתה אין לחלק בין מלוה לפקדון:

שכנגדו קאמינא. וה"ת מאי שנא דבחשוד על השבועה שכנגדו נשבע ומועל אמאי לא אמרינן מתוך שא"י לישבע משלם דאמאר נבי המשכון ידענא ואמשכון לא ידענא (לקמן דף לח.) ובנסכא דר' אבא (שבועות דף כ) וי"ל הכא אי אמרי' משלם לא שבקת ליה חיי דכל העולם יכיאוהו לידי שבועה ויטלו כל אשר לו ושוב דהתם אמר ליה שבועה דאוריתא אית לי כליך אם תשבע אם תשלם אבל הכא הוא בדלין ושבע אם נגיחנו ולכך לא יפלה: **אין** לך בידי פטור וה"ר נחמן. מהכא מטעם דהלכה כליענא קמא דפ' שבועת הדיינים (שם דף מח. וכס) דלא כמי דרבא דמתוכה אלא אפי' כופר הכל חייב שבועת היסת מדלא מייתי הכא סיפא דנתתיו לך פטור וכן פירש בשערים דרב האי ומי עדין אינו יודע בכל שבע שאינו יודע:

ותקנתא

למאי איצטריך קרא למעוטי קרקע משבועה. דילפי' לס מכלל ופרט בשבועות (דף מב:) ולקמן בפרק שני (דף לז:): וחפר בה בורות שחין ומערות. דלאו היולך הוא ולשמועינן דאינו נשבע אכפירה

ולמאן דאמר היולך פטור אמאי איצטריך קרא למעוטי קרקע משבועה הא כל קרקע היולך הוא אמר לך איצטריך קרא היכא דחפר בה בורות שחין ומערות א"נ [ל] היכא דטענו כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר בקרקעות ת"ש א דתני רמי בר המא ארבעה שומרין צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר היכי דמי לאו דא"ל היולך לא דאמר ליה ג' פרות מסרתי לך ומתו כולהו בפשיעה וא"ל איהו חדא לא היו דברים מעולם וחדא מיתה באונס וחדא מיתה בפשיעה דבעינא שלומי לך דלאו הוא ת"ש דתני אבוה דרבי אפטוריקי לדר' חייא קמייתא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים אותו שיש בידו חמשים זוז יכול ישבע על השאר ת"ל (שמות כב) על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה על הודאת פיו אתה מחייבו ואי אתה מחייבו על העדאת עדים מתניתא קא רמית עליה דרבי חייא ר' חייא תנא הוא ופליג והא קרא קאמר החוא ב למודה מקצת הטענה ואבוה דר' אפטוריקי אמר לך כתיב הוא וכתיב זה חד למודה מקצת הטענה וחד להעדאת עדים דפטור ואידך חד למודה מקצת הטענה ואידך מודה ממין הטענה ליה וסבר ליה כר' ג דתנן ג ד טענו חטין והודה לו בשעורין פטור ור' ג מחייב: ההוא רעיא דהוו מסרי ליה כל יומא חיותא בסהדי יומא חד מסרו ליה בלא סהדי לסוף אמר להו לא היו דברים מעולם אתו סהדי אסהידו ביה דאכל תרתי מינייהו א"ר זירא אם איתא לדר' חייא קמייתא משתבע אשארא א"ל אביי אם איתא משתבע והא נזלן הוא א"ל שכנגדו קאמינא השתא נמי דליתא לדר' חייא נחייביה מדרב נחמן דתנן ד מנה לי בידך אין לך בידי פטור ה ואמר רב נחמן ג משביעין אותו שבועת היסת דרב נחמן תקנתא היא

ותקנתא

שבועת הדיינין (דף מ. וכס) אע"ג דקאמר הכא אם איתא הכי אמאי אצטריך ס' ט (אש"ס) (כתובות דף נט) דקאמר אם איתא לדרב הוא דאמר יכולה אמה שתאמר לבעלה איני ניזונת וכו' ובפרק שני דייני גזירות (שם דף קו:) פסיק ברב הוא דאי איתא אפי' אי איתא לדרבי חייא לא משתבע הכא דאפילו עליה דאכל תרי מייניהו דמה להלן הטוה שבחן שכן לא הוחזק כפרן תאמר הכא דהוחזק כפרן בדפריך לעיל (דף ד.) והכא לא שייך משתמעי ומאי י"ל אחרי שלמד שיש שבועה בהעדאת עדים כמלוה מעתה אין לחלק בין מלוה לפקדון:

שכנגדו קאמינא. וה"ת מאי שנא דבחשוד על השבועה שכנגדו נשבע ומועל אמאי לא אמרינן מתוך שא"י לישבע משלם דאמאר נבי המשכון ידענא ואמשכון לא ידענא (לקמן דף לח.) ובנסכא דר' אבא (שבועות דף כ) וי"ל הכא אי אמרי' משלם לא שבקת ליה חיי דכל העולם יכיאוהו לידי שבועה ויטלו כל אשר לו ושוב דהתם אמר ליה שבועה דאוריתא אית לי כליך אם תשבע אם תשלם אבל הכא הוא בדלין ושבע אם נגיחנו ולכך לא יפלה:

אין לך בידי פטור וה"ר נחמן. מהכא מטעם דהלכה כליענא קמא דפ' שבועת הדיינים (שם דף מח. וכס) דלא כמי דרבא דמתוכה אלא אפי' כופר הכל חייב שבועת היסת מדלא מייתי הכא סיפא דנתתיו לך פטור וכן פירש בשערים דרב האי ומי עדין אינו יודע בכל שבע שאינו יודע:

ותקנתא

(ב"ס) בית

לעולם שתים חייב. ופע"ג דשתים חייב חשיב ליה רבי עקיבא מפיב אבידה דכשאמר שתים נראה יותר נאמן לפי שהשטר מסייעו: **לעולם** שתים פטור והילך חייב. וה"ת כיון דהילך חייב כי אמר נמי שתים אינו כופר הכל וכי אמר בעי אמר שתים ומאי טעמא דרשב"א וי"ל דס"ל דאם שהשטר מסייעו אינו מועיל כדאין לפי שנראה מתחתם השטר מודה ואם לא היה השטר היה כופר הכל: **אין** נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות. וה"ת נמ"ר ה"מ דף קעט:) שעבודא דאורייתא מודה מקצת הטענ' לתה נשבע הא כופר שעבוד קרקעות וי"ל שמחל לו שעבוד לו שאין לו כלל קרקעות לפי' משעבדי אבל לרבי יוחנן דאמר בפ' שבועת הפקדון (שבועות דף לז: וסס) כופר בממון שיש עליו עדים חייב קרבן שיש עליו שטר פטור משום דכופר שעבוד קרקעות דעדים לא חשיב כופר שעבוד קרקעות אע"ג דשטר ר' יוחנן שעבודא דאורייתא היינו משום כיון שנשקיעו הכתים השעבוד במלוה על פה משום שפידה דלקוחות חשיב כאילו מחל לו השעבוד ומיירי דאית ליה משעבדי ולית ליה בני חרי דאי אית ליה בני חרי אפי' יש עליו עדים פטור ואי לית ליה אפי' משעבדים אפי' יש עליו שטר חייב: **אין** נשבעין על כפירת כו'. לספרים בגרסי בברייתא ר"ע אין להקשות דשבועות (דף ה: וסס) וכפרק ג' מיומים (מיר לה. וסס) ומאן דדרים ריבויי ומיעוטי אינו ממעט קרקע' כ"ש קרקעות דמוכח בפ' הגזול בתרא (ב"ק דף קיז:) והיכי קאמר הכא אין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות וי"ל בשטר' ויש לו כוס מיעוט למעט קרקעות ואם אינו מיעוט אין למעט עבדים אע"ג דהוקשו לקרקעות כדמוכח במרובה (ב"ק סג. וסס) דמאן דדרים בריבוי ומיעוט וריבוי צריך שני מיעוטי לקרקעות ועבדים ואע"ג דרשב"א היה הל' ידו של ר"ע אין לחוש מה שהולך אמו והוחזר כו קודם דבעיין זה מצינו לקמן (דף ז') גבי שנים שהודיעם בשטר דפליג רבי עם רשב"ג אבל אינו ספרים דגרסי הכא ר' יעקב:

הא כלים וכלים חייב. הוה מלי לשנויי בחסר בה בורות שיחין ומערות כדבסמוך:

[הודה במקצת כלים חייב. ואם תאמר יהא נאמן במיגו דאי בעי כפר בכלים והיה מודה במקצת קרקעות ויש לומר שאת אפן בקרקעות יותר] ס"ל:

נמ"ל

מ מיי' פ"ד מהלכות טוען ונטען הלכה ה סמג עשין לה טור ש"ע ח"מ סי' פח סעיף לב

ב מיי' שם פ"ה הל' ו סמג שם טור ש"ע ח"מ סי' לה סעיף ה

יח

ג (מיי' פ"ג שם הל' ה) סמג שם טור ש"ע ח"מ סימן פח סעיף לב

יט

ד ה (מיי' פ"ה שם הל' ג) סמג שם טור ש"ע ח"מ סימן פח סעיף ה

כ

ו (מיי' פ"ג מהלכות טוען ונטען הלכה ב סמג שם טור ש"ע ח"מ סי' פח סימן פח סע"ז וסימן פו סעיף ג)

מסורת הש"ס

א (לקמן דף לח. ב"ק קי:) ב (שבועות לט:) ג (כתובות פז:) ד (מ"ק פ"ד מ"ח) ה (מקוואות פ"ב מ"ד) ו (לקמן ק. קידושין ח.) ז (שבועות לח: מ. סוטה ה. ל"ה בן עזאי)

ולמאן דאמר היולך פטור אמאי איצטריך קרא למעוטי קרקע משבועה הא כל קרקע היולך הוא אמר לך איצטריך קרא היכא דחפר בה בורות שיחין ומערות א"נ [ל] היכא דטענו כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר בקרקעות ת"ש א דתני רמי בר המא ארבעה שומרין צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר היכי דמי לאו דא"ל היולך לא דאמר ליה ג' פרות מסרתי לך ומתו כולהו בפשיעה וא"ל איהו חדא לא היו דברים מעולם וחדא מיתה באונס וחדא מיתה בפשיעה דבעינא שלומי לך דלאו הוא ת"ש דתני אבוה דרבי אפטוריקי לדר' חייא קמייתא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים אותו שיש בידו חמשים זוז יכול ישבע על השאר ת"ל (שמות כב) על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה על הודאת פיו אתה מחייבו ואי אתה מחייבו על העדאת עדים מתניתא קא רמית עליה דרבי חייא ר' חייא תנא הוא ופליג והא קרא קאמר החוא ב למודה מקצת הטענה ואבוה דר' אפטוריקי אמר לך כתיב הוא וכתיב זה חד למודה מקצת הטענה וחד להעדאת עדים דפטור ואידך חד למודה מקצת הטענה ואידך מודה ממין הטענה ליה וסבר ליה כר' ג דתנן ג ד טענו חטין והודה לו בשעורין פטור ור' ג מחייב: ההוא רעיא דהוו מסרי ליה כל יומא חיותא בסהדי יומא חד מסרו ליה בלא סהדי לסוף אמר להו לא היו דברים מעולם אתו סהדי אסהידו ביה דאכל תרתי מינייהו א"ר זירא אם איתא לדר' חייא קמייתא משתבע אשארא א"ל אביי אם איתא משתבע והא נזלן הוא א"ל שכנגדו קאמינא השתא נמי דליתא לדר' חייא נחייביה מדרב נחמן דתנן ד מנה לי בידך אין לך בידי פטור ה ואמר רב נחמן ג משביעין אותו שבועת היסת דרב נחמן תקנתא היא

ותקנתא

למאי איצטריך קרא למעוטי קרקע משבועה. דילפי' לס מכלל ופרט בשבועות (דף מב:) ולקמן בפרק שני (דף לז:): וחפר בה בורות שחין ומערות. דלאו היולך הוא ולשמועינן דאינו נשבע דכלים וקרקעות והודה בכלים וכפר בקרקעות ת"ש א דתני רמי בר המא ארבעה שומרין צריכין כפירה במקצת שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר היכי דמי לאו דא"ל היולך לא דאמר ליה ג' פרות מסרתי לך ומתו כולהו בפשיעה וא"ל איהו חדא לא היו דברים מעולם וחדא מיתה באונס וחדא מיתה בפשיעה דבעינא שלומי לך דלאו הוא ת"ש דתני אבוה דרבי אפטוריקי לדר' חייא קמייתא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים אותו שיש בידו חמשים זוז יכול ישבע על השאר ת"ל (שמות כב) על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה על הודאת פיו אתה מחייבו ואי אתה מחייבו על העדאת עדים מתניתא קא רמית עליה דרבי חייא ר' חייא תנא הוא ופליג והא קרא קאמר החוא ב למודה מקצת הטענה ואבוה דר' אפטוריקי אמר לך כתיב הוא וכתיב זה חד למודה מקצת הטענה וחד להעדאת עדים דפטור ואידך חד למודה מקצת הטענה ואידך מודה ממין הטענה ליה וסבר ליה כר' ג דתנן ג ד טענו חטין והודה לו בשעורין פטור ור' ג מחייב: ההוא רעיא דהוו מסרי ליה כל יומא חיותא בסהדי יומא חד מסרו ליה בלא סהדי לסוף אמר להו לא היו דברים מעולם אתו סהדי אסהידו ביה דאכל תרתי מינייהו א"ר זירא אם איתא לדר' חייא קמייתא משתבע אשארא א"ל אביי אם איתא משתבע והא נזלן הוא א"ל שכנגדו קאמינא השתא נמי דליתא לדר' חייא נחייביה מדרב נחמן דתנן ד מנה לי בידך אין לך בידי פטור ה ואמר רב נחמן ג משביעין אותו שבועת היסת דרב נחמן תקנתא היא

ותקנתא

(ב"ס) בית

ותקנתא לתקנתא. ומתוך שאינו יכול ליגבע מבלא לא שייך הכא דכפריסת׳:

על דלית ליה מתמבע כו׳. ואע״ג דעל דעת פ״ל מתמבעין אותו מ״מ לא הו״ל לתקן שבועה שלמון דלא מתמבע אחריה שלו:

ונימא שבועה שבולה שלי. לרבנן דבן גנם סריך דלא חייבי לשבועת שוא:

כולה שלי. ולדבריהם פו׳. אפ״ג דקאמר כולה שלי לא מתמבע אחייה שלו אמרת לדיבוריה:

דחשיד אממונא לא חשיד לשבועתא. נראה דהיינו טעמא משום דשבועה ממורה דקניתא ביומא (דף פו.) וכשבועו׳ (דף לט.) שהעולם נזדעזע על לא תשא וח״ת ח״ל אמתי גזלן פסול לשבועה דאמר שבגדו בשבע ומוטל ו״ל דגזלן לא פסול לשבועה אלא מדרבנן ולעדות הוא דפסול מדאורייתא משום דלא תשא רשע עד ו״מ בשם ה״ר יהודה חסיד הא דחשיד אממונא כשר לשבועה משום דשמא ע״י שבועה יפרום מגזל אבל גזלן ודאי כמו שאממונא הוא מדרבנן ה״ה משבועה ולא קשה מהשוא רשע דאפסילו ביה דאבל מיגייהו אמתי פסול דבשביל תרי דאבל לריך לשלם ומהשאר יפרום על ידי שבועה דמה שהוא משלם על ידי עדים אין זה הבשה מעלה דעל כרחו משלם והיינו טעמא דכופר בפקדון פסול לעדות:

הדיא שמתא דאתיה בביתיה. ל״נ דאשבע לשקר במלוה נמי פסול וכן משמע בהגהות קמא (כ״ק דף קז:) דמיירי בלא שבועה:

בלא דמי משמע לה. וח״ת תיפוק ליה מלא תגזול ול״ל לעבור עליו כשני לאוין וח״ת והא כי יחיב דמי נמי אמסן הוה כדאוקמה אלהי הכוסף (שם דף מה.) וי״ל דאמסן לא פסול לעדות אלא מדרבנן מדאתי בפרק זה בורר הוסיפו עליהם האמסנין ולא פריך אמסן דאורייתא הוא כלפריך אגזלן ואמסן דקרא דלא יחיב דמי ואגזלו הגזול (ב״ק דף קיט.) דמייתי קרא דמתמם בני יהודה אפי׳ לי יחיב דמי אמסמכתא בעלמא הוא וא״נ דהוסיפו עליהם האמסנין לפסול לעדות וה״ה שפסול לשבועה היינו אמסן אחיף להחזיק מיד ליד בידיעת הבעלים אבל הכא לא אחיף אלא מעלים אמסנותו ואמר מנאמנה לו לא פסיל:

אלא

עברעל לאו (שמות כ) דלא תחמוד ולא תחמוד לאינשי ט בלא דמי מ״מ עקר

בשתמוטי בעלמא: דאמר רב אידי בר אבין הכופר במלוה. שבאו עדים והחזיקוהו בכפרן שבועתמוטי בעלמא: דאמר רב אידי בר אבין הכופר במלוה. שבאו עדים והחזיקוהו בכפרן כשר לעדות. אלמא לאו דעתיה דמאן אלא לאשתמוטי עביד: בפקדון פסול לעדות. דמאי אשתמוטי איכא סרי לא ניתן להוצאה וכעין סוא ואם אבד ויעשון שאבד ויפטר: ולימא מינו דחשיד אממונא. דסטוא דאמר לא סיו דברים מעולם כופר בפקדון סוא וליכא למימר מבתמיע: חשיד נמי אשבועה דידה. דבשלמא אשבועה שמרין דסטוא דקנעין נאנסה דחייבנה רחמנא שבועה איכא למעבר דלא חשיד אממונא אלא שמא פשע בשמירתה וחייב לשלם אוגסיה וסבר עד דסוי לי זוזי ופרענא ליה אלא הכא דכפירה הא ולאי כופר בפקדון סוא ומשקר וסיכי משבעינן ליה עלה: התם נמי אשתמוטי משתמיט. שאבדה ממנו וסבר מסכחנא לגנב כו׳: אי הכי. בפקדון איכא למימר משתמיט: דבחשנא. אחפש: ס״ג דסטיא שבועה סוא נגיס ולא גרס סטיא אשמא דאשבע: דאמר רב הונא. לקמן בסמפקיד נבי שלם ולא רלה ליגבע אמר רב הונא אם כא לשלם מסביעין אותו שבועה שאינה ברשותו נימא מינו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא התם נמי מורה ואמר דמי קא יהבנא לי׳ אמר לי׳ רב אחא מדיפתי לרבינא והא קא

ותקנתא. דכשנגדו ושבע ויטול דהוא נמי תקנתא דמן התורה מי שעליו לשלם סוא ישבע ויפטר מן המשלומין ואין נשבע ונוטל שן סתורה ואותן שמנויין בשבועות (דף מד:) תקנת חכמים הן ולשבועה דאורייתא עבוד רבנן תקנתא לתקנתא לא עבדינן: ותיפוק ליה דהוה ליה רועה. אלתבי קא מתמה דקשיא ליה ולא נזגלן סוא ותיפוק ליה דכלהו הך גזילה פסול לשבועה: דאמר רב יהודה סתם רועה. אפי׳ לא טוענ עליו שגזל: פסול. לעדות דסתמיה נזגלן הוא שמרעה בהמותו בשדות של אחרים: דידיה. רועה בהמות אלו פסול דבשביל שגלתו רועה אותן בשדות אחרות אבל רועה בהמות העיר בשכר בשביל שגלתו אחרים אינו אותן לרעות עד שיגיע לגרעה המוקצר לכל: דאי לא תימא הכי. דלא אמרינן על רועה בהמו׳ דעלמא שסוא גזלן אלן מיותא לרועה סיכי מסרינן: על דאית ליה משבעא או על דלית ליה משבעא. סבא ליגבע ולעולם אלים לריך הוא ליגבע שים לו בם אלים או ליגבע שאין לו בם פחות מאלים שמא אין לו בם כלום וכי משבעא שאין לו בם פחות מהאיה באמת הוא נשבע שסרי אין לו כלום דבשלמא אם סיה לו בם שלים אי רבינא אמר וסוא נשבע בשקר. סרי יש לו בם שלים שסוא פחות מאלים ואין לו בם אלים אבל בשאין לו בם כלום נשבע אמת: שבועה שיש לי בה. ואם תאמרו שמא שלים אי רבינא שבועה שאין לי אלא בם פחות מאלים: מי יהבינן ליה כולה. הרי הבירו מוסם בם ואם ישבועה על כולה הרי לעז לב״ד מאחר שבולו שלו וסם אמרו יחלוקו: מרע ליה לדיבוריה. דאמר ברישא כולה שלי: ואמתא אמר בסדיא אלים שלי: דאמר כולה שלי. תירוצא הוא: ולדבריהם. שאין אתם מתמיהים לי בכולה שבועה שים לי בם ואין לי בם פחות מאלים: ונימא מגו דחשיד אממונא חשיד כו׳. אדרבי יוחנן פריך דאמר מסדוסו רבנן שמא ילך ותוקף בעליתו של חבירו ואומר שלי הוא אם אסור הוא בכך אסור סוא נמי ליגבע: לא אמרינן כו׳. דאמר הוא לאשמעי׳ אישור שבועה מאיסור גזילה: אשתמוטי משתמיט ליה. ולא חשיד לאמונא: כדרבה. דאמר ליעול מפני מה אמרה תורה כו׳: הדע. דאלו בגזלן הסדוגן ליה אלא

במדה זו. לקמיה מפרש לאשמעי מאי: אי הכי. דלתנא קמא איכא קני אמאי קתני משיכה בגמל וסיגנה בחמור ליערבינסו וכו׳ מושכין ומנסיגין: איכא חד צד דלא קני. לסבי לא מלי לאתני בתרוייהו משיכה וסגנה ותנא סבי מושכין בגמל ומנסיגין בחמור או סגנה אי מושך ואחד מנסיג בחמור ואחד מנסיג בגמל: ר״ל דמשיכה אין בגמל ובחמור אחד מנהיג ואחד מנהיג בגמל ובחמור אחד מנהיג ואחד מנסיג: אבל רכוב לא הוא הדין דאפילו רכוב והא דקתני מושך ומנהיג לאפוקי מדר׳ יהודה דאמר עד שתהא משיכה בגמל והנהגה בחמור קמ״ל דאפילו איפכא נמי קני אי הכי ליערבינהו ולית׳נינהו שנים שהיו מושכין ומנהיגין בין בגמל בין בחמור איכא חד צד דלא קני איכא דאמרי משיכה בחמור ואיכא דאמרי א הנהגה בגמל ואית דמותיב מסיפא במדה זו קנה במדה זו למעוטי מאי לאו למעוטי רכוב לא למעוטי איפכא אי הכי היינו ר׳ יהודה איכא בינייהו צד אחד דלא קנה אית דאמרי משיכה בחמור ואיכא דאמרי הנהגה בגמל ת״ש ב אחד רכוב חמור ואחד תפוס במוסירה זה קנה חמור וזה קנה מוסירה שמע מינה רכוב קני הבא נמי במנהיג ברגליו אי הכי נקני נמי רכוב במוסירה אימא זה קנה חמור וחצי מוסירה וזה קנה חצי מוסירה בשלמא רכוב קני דקמגבה ליה בן דעת אלא תפוס במוסירה במאי קני אימא זה קנה חמור וכוליה מוסירה וזה קני מה שתפוס בידו א האי מאי אם תימצי לומר המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו הני מילי היכא דקא מגבה ליה אדעתא דחבריה האי אדעתא דידיה קא מגבה ליה איהו לא קני לאחרינו מקני אמר רב אשי ג זה קנה חמור ובית פניה וזה קנה מה שתפוס בידו והשאר לא קנה לא זה ולא זה ת״ר אבהו אמר לעולם כדקתני הואיל ויכול לנתקה ולהביאה אצלו ד והא דר׳ אבהו ב ברותא היא דאי לא תימא הכי ה טלית שהיא מונחת חציה על גבי קרקע וחציה על גבי עמוד ובא אחד והגביה חציה מעל גבי קרקע ובא אחר והגביה חציה מעל גבי עמוד הכי נמי דקמא קני ופתרא לא קני הואיל ויכול לנתק ולהביא אצלו אלא הא דר׳ אבהו ברותא היא ת״ש ר׳ אליעזר אומר ו רכוב בשדה ומנהיג בעיר קנה הבא נמי מנהיג ברגליו אי הכי היינו מנהיג תרי גווני מנהיג אי הכי רכוב בעיר מאי טעמא לא קני אמר רב כהנא לפי שאין דרכן של בני אדם לרכוב בעיר א״ל רב אשי לרב כהנא אלא מעתה הגביה ארנקי בשבת שאין דרכן של בני אדם להגביה ארנקי בשבת הכי נמי דלא קני אלא מאי דעבד עבד וקני ה״נ מאי דעבד עבד וקני אלא: במקח וממכר עסקינן דא״ל קני כדרך שבני אדם מוצי

מושך ומנסיג אין אכל רכוב לא. תימה מ״ל דלתא ס״ם רכוב דתפוס ביה ולאי משום דשיירה אמו בכל זוכתי תנא כולהו קניינין ל מ״ל ממשנה יחיד קדייק דליערבינהו ולתנינהו שנים שהיו מושכין או מנסיגים בין בגמל בין בחמור ותו לא מדקתני בלשנא יחיד ס״מ דלמעוטי רכוב אתא והיינו דפריך בתר הכי ליערבינהו ולתנינהו וא״ת לעולם מ״ל למעוטי רכוב דלמא הא דלא ערבינהו כדי לאשמועינן דמשיכה אורחא בגמל והנהגה בחמור וא״ם אחד מושך ואחד מנהיג בגמל לא מבטל משיכה דאורחא בגמל את ההנהגה דלאו אורחא וכן בחמור איפכא ולכך תנא כתר הכי אחד מושך ואחד מנהיג ולא למעוטי רכוב ו״ל כיון שמעינו שמשיכ׳ והנהגה שניהם קנו בגמל ובחמור פסיקא שאין מ׳ מבטל הכיהו משום דהאי אורחיה והאי לאו אורחיה אבל במתני׳ משמעינו שפיר שאין מבטל רכוב ומנסיג ברגליו את מנהיג לחודיה לפי שיש ברכוב כל מה שיש במנסיג ועוד דתפוס בה: **אי** הכי ליערבינהו ולתנינהו. לפי מאי ח״מ דס״ד דדכוב קני ומשיכה והנהגה בין בגמל בין בחמור במדה זו קנה אתא למעוטי שום קנין אחר או רכוב במקום מנסיג:

אי הכי היינו ר׳ יהודה. הוה מלי לאתוויי מנוסה דקתני לו שיש מ׳ מושך ואחד מנסיג ס״מ דבחד לד קני: **ונקני** נמי רכוב במוסירה. אי נרכי׳ אי הכי ה״ם אי אמרת בשלמא כשאין מנהיג ברגליו ורכוב קני הבהמה משום דתפוס בה א״ם דלא קני מוסירה דבמטלטלין לא שייך קנין של מוסירה אלא בהגבהה או משיכה אבל אי מיירי במנהיג ברגליו לקני נמי מוסירה במשיכ׳ הבהמה אי אמרינן משוך בהמה זו וקני כלים שעליה קני דלקמן מיבעיא לן אי קני אי לא קני ליעקוט מהכא דלא מהניא: **והשאר** לא קנה לא זה ולא זה. ופסילו אי אמרינן משוך בהמה וקני כלים שעליה קני הכא כיון דאומר דתפוס במוסירה לא קני רכוב נמי לא מיעטת היא. קני כדאמרינן לעיל דידיה מגבהה ליהו לא קני כו׳:

דאי לא תימא הכי עליית אחיה כו׳. קלת קשה מ״ל אלא יתוק רבי אבהו לא כוה:

הואיל ויכול לנתקו ולהביאו אצלו. תימה דמכאן דלאו שהו אלו שהו ידו הוגבהה למעלה מעלה ומאי שנא מעני המקף ברהם הזית (ניסין דף נט:) שאין כו גזל אלא מפני דרכי שלום וכן פרק הגזול קמא (ב״ק דף לא. וסס) הזורק סלע של חבירו ליס פטור ומוקי לה בדבריהם אלמוי אלמא לא הסיב מה שהוגבהה על ידו הזולל וסיפו ליפול וי״ל דשאני הכא שתופס בידו אחד מן הרהם ס״ג הכא איירי בשנתקו מן הקמוה הינו אחרוב כ״כ שיגיע ראש הסני לאדן ושלבי שילוח הקן (חולין דף קמה:) דקאמר זיל ערוף אקן לגבהיהו ולקניהו התם נמי הוגבהה על ידו יותר ממה שהיה תחלה שהרי קלת מפריחים למעלה לכך נ קני: **אי** הכי רכוב בעיר מאי טעמא לא קני. אי נרסי׳ ס״ה ס״ם אי אמרת בשלמא לא מיירי במנהיג ברגליו לכך בעיר לא

קני דלא אולא מתמהיה עמי שים כני אלהם בשדכרי יהב ויש כמה דברי׳ בחלא פברבי אלא אי אמרי׳ במנהיג ברגליו א״כ אולא מתמתי שוכת ואמאי לא כ

סב
ל מיי׳ פ״ז מהלכות מכירה הלכה ו ושיטה מקובצת בבא מציעא דף ס״ח ע״ב ד״ה ומ״ש בשם הרא״ש ז״ל ד״ה ומ״ש בשם הרמב״ן ז״ל ד״ה ומ״ש בשם הרשב״ם ז״ל ד״ה ומ״ש בשם הרי״ף ז״ל ד״ה ומ״ש בשם הרי״ף ז״ל ד״ה ומ״ש בשם הרי״ף

משוך בהמה שהולכת תעלמה לא שייכא בכלים לא יקנה הכלים אבל אם אמר משוך קופה וקני כלים שבתוכה פטיעא ליה דקני ו"ת דמשוך מכריעתא דמשוכר את הפסיעה (ב"ב דף פח: וסס) דקתני משך המרין ופוטלין לתוך ביתו שייכה יכולין לחזור אלמא דלא קני פירות במשיכת שבתה וי"ל דהתם לא אמר ליה קני לכך לא קני ו [מ"ג התם בשמשך החמרין ולא משך את החמור] והא דקתני בין פסק כו' ר"ה אחי' פסק ומדד יכולין לחזור אלא משוס דטיפא מפליג בין פסק על אלא מדד ובין מדד עד שלא פסק נקט נמי בריטא האי ליטא וכן ברוך לתרן בטיפא דקתני פרקן והכניסן לתוך ביתו פסק עד שלא מדד אין יכולין לחזור ובשי המפשך מינה התם דכלי של מוכר ברשות לוקח לא קני המוכר שהמקח קיים אלמא הכלי מתבטל אל הרשות משמע משעה מוכר וכי תמני התם קונה לפי שהוא כלליו של מוכר אין יד מסמר אל הכלים שלו מוכר לו בתחלה דתומי משמע שהם היה כלליו של מוכר לא היה קונה אע"פ שהכניסן לתוך ביתו דהיינו מיכה ואמאי והא פטיעא לן במשוך לוקח זה וקני כלים שבתוכה קני אלא התם ל"ל משוס דלא אמר ליה קני ואיתו רוצה מיקנה אלא במשיכת פירות עלמן דעוד מינו לומר להתם משמע ליה שלא פסק עד אחר המשיכה ולכך לא קניא במשיכה ו"ת אמאי נקט בהמה וראה את המציאה ואמר לחבירו תנה לי נטלה ואמר אני זכיתי בה זכה בה אם משנתני לו אמר אני זכיתי בה תחלה לא אמר כלום: **רבי** נ תנן התם מי שליקט את הפאה ואמר הרי זו לפלוני עני ר' אליעזר אומר זכה לו וחכ"א יתנה לעני הנמצא ראשון אמר עולא אמר ר' יהושע בן לוי מחלוקת מעשיר לעני דר' אליעזר סבר ג מנו דאי בעי מפקר נכסיה והוי עני וחזי ליה השתא נמי חזי ליה ד ומנו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה ורבנן סברי ח כ חד מנו אמרינן תרי מנו לא אמרינן אבל מעני לעני דברי הכל זכה לו דמנו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה ואמר ליה רב נחמן לעולא ולימא מר מעני לעני מחלוקת דהא מציאה הכל עניים אצלה ותנן היה רוכב על גבי בהמה וראה את המציאה ואמר לחבירו חנה לי וטלה ואמר אני זכיתי בה זכה בה אי: מרת בשלמא: מעני לעני מחלוקת

מתני'

ואי רשות הרבים הוא קני. בעיר דדרך לרכוב שם ולא לסגיא שם ויפסקו עובדי דרכים ביניו לבין בעליו: ואי אדם חשוב הוא. דהכו לסגיא בשם' ברגליו ודרך כבוד לרכוב עליה אף בשמשה שלון בני אדם שם וכן אסם שלון כה לאחוז שבשם' כן תינתק סימנים: ואי אינוש זילא הוא קני. שדרכו לרכוב לפני כל אף בלא דוחק לכי שלוט לעיע אבל אדם בינוני קטן שלוט חשוב בשוטר ואיתי בוס לטולין בשמה ברגליו אין דרכו לרכוב בשמשה בעיר משום לעיעות: משיך בהמה זו על מנת לקנות כלים שעליה. במקח וממכר ומוכר מו את הכלים ולא את הבהמה: לקנות מי קאמר ליה קני. לקנות משיכה אתה הקנוין לקנות אני לוני מקנה לך: מי קני כלים. בהמה דבשמה עם הבהמה דמדקא מבעיא לך במוכר כלים בלא בהמה מלגו דבמוכר שניהם פטיעא לך דמדקני בהמה קני כלים משום תורת מלגו דקני"ל אחרו של אדם קונה לו ובהמה אחרו של אדם קונה לו אחר מהלכת סוא ואחר מהלכת לא שמעינן דתקני דכי אתרבאי (ניעין דף עז.) אלא תמלא בידו גנו אחרו וקרקעו אתרבאי דלא נייד והוי מעמד: וכי תימא כשעמדה. לאחר שנקרבה ידם ונגלה ונקנית לו הבהמה בהשיכה עמדה ולא הלכה ונקנו כלים בעמידתה דקנה לו אחרו: כל שאילו מהלך לא קנה כו'. כלומר כיון דרחויה היא לילך לאו דומיא דאחר סוא ואין קונה בתור אחר: ואלבתא. אלו דפטיעא ליה דכי אמר ליה קני בבהמה ונקנו כלים קני: בבהמה. סוא דפטיעא ליה דדומיא דאחר סוא קני וכל סיכא לאמרינן בגמרא ואמאי רבא כל שאילו מסלך לא קני כו' מסכא קאמרי ליה: קלתה. כל בעל לאדם שנותנת בה כלי מלאכה' ומווי שלם: ה"ג דלא הוי גוזמא. ואמאן תנן בתוס' ניעין (דף עז.) דכן לה נייעה לתוך חיקה או לאוך קלת' סרי זו מגורסת: **מתני'** לא אמר כלום. אפילו אמרינן סמנגיס מציאה לחבירו לא קנה חבירו כיון דיסבה ליה קנייה ממה נפשך אי קנייה קמא דלא מתכוין לסקנות לחבירו סא יסבה ניהליה בתחבה ואי לא קנייה קמא משום דלא סיה מתכוין לקנות סוא ליה ספקי עד דמטא לידיה דסאי וקנייה סאי בתאי דעקרא מידיה דקמא לשם קנייה: **גמ'** מי שליקט את הפאה. אדם בעלמא שאינו בעל שדה דאי בבעל שדה לא אמר ר' אליעזר זכה לריכא לאמוסי מינו דזכי לנפשיה דאפילו סוא עני מוסר סוא אלא לקבא אלא משדה שלו כדאמר בשחיפת חולין (דף קלח:) לא תלקט לעני לסזסיר עני על שלו: מעשיר לעני. שעשיר סוא שליקטה לאוך דעני: מנו. דזכי לנפשיה. דאי בעי סוס זכי לנפשיה אם סנגיס לעלמו: אחר מנו. מעני לעני: ולימא. מר דאפילו מעני לעני. אמרי רבנן דלא זכה לו: דהא מציאה הכל עניים אצלה. כלומר הכל כשרים לזכות בה כעניים בפאה: ותנן. סמנגיס מציאה לחבירו לא קנה חבירו ולא אמרי' מנו דאי בעי סוס זכי לנפשיה זכי נמי לחבריה כי מנגיס לה כולה לשם חבירו דתנן הכא אלא מציאה דלא ניתי לאנוויי ובגמ משום [illegible] ולרב שמת דאמר בסמוך דברה"ר לא תקינו אלא מעות אחי שפיר: ח [illegible] מעבירין אותו היומנה. אפילו רשם לא מיקרי ואע"ג דמני המסכר בחברה וכא אחר ונטלו נקרא רשם (קידושין דף נט. וסס) מייטו משום דאסור ליה למיסרח ולמיזבן חרשא אחרינא מכל מציאה לו בהסכר לליכא למימר הכי אפילו רשם לא מיקרי. [ופ"פ תוספות בבא בתרא דף נא: ד"ה מרחיקין]:

מתני' מני רבנן היא אלא אי אמרת בעשיר ועני מחלוקת אבל מעני לעני דברי הכל זכה לו הא מני לא רבנן ולא ר' אליעזר אמר ליה מתני' דאמר תחילה הכי נמי מסתברא דקתני סיפא אם משנתנה לו אמר אני זכיתי בה תחילה לא אמר כלום תחילה בסיפא למה לי פשיטא אף על גב דלא אמר תחילה תחילה קאמר אלא לאו הא קמ"ל רישא דאמר תחילה ואידך תנא סיפא לגלויי רישא סיפא דאמר תחילה רישא דלא אמר תחילה רב נחמן ורב חסדא דאמרי תרוייהו א המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו מאי מעמא הוי תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים ב ח ותתופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים לא קנה איתיביה רבא לרב נחמן ג ב מציאת פועל לעצמו במה דברים אמורים בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי היום עדור עמי היום אבל אמר לו עשה עמי מלאכה היום מציאת של בעל הבית הוא אמר ליה שאני פועל דידן כיד בעל הבית הוא ד והאמר רב ג פועל יכול לחזור בו אפילו בחצי היום אמר ליה כל כמה דלא הדר ביה כיד בעל הבית הוא כי הדר ביה ד טעמא אחרינא הוא דכתיב (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים ה עבדי הם ולא עבדים לעבדים אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן והמגביה מציאה לחבירו קנה חבירו וא"ת משנתינו ס דאמר תנה לי ולא אמר זכה לי: **מתני'** ראה את המציאה ונפל עליה ובא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה זכה בה: **גמ'** אמר ריש לקיש משום אבא ז כהן ברדלא ז ארבע אמות של אדם קונות לו בכל מקום ח [מאי טעמא] תקינו רבנן דלא אתי לאנצויי אמר אביי מותיב ר' חייא בר יוסף פיאה אמר רבא מותיב ר' יעקב בר אידי נזיקין אמר אביי מותיב ר' חייא בר יוסף פיאה ט ח נטל מקצת פיאה וזרק על השאר אין לו בה כלום נפל לו עליה פרס טליתו עליה מעבירין אותו חימנה וכן בעומר שכחה ואי אמרת ארבע אמות של אדם קונות לו בכל מקום נקנו ליה ארבע אמות דידיה הבא במאי עסקינן דלא אמר אקני ואי תקון רבנן כי לא אמר מאי הוי כיון דנפל גלי דעתיה דבנפילה ניהא ליה דנקני בארבע אמות לא ניהא ליה דנקני

רב

נחמן ורב חסדא כו'. תימה דבפלהי מציליין (כילה דף נט. וסס:) אמר מילא מים וגמן לחבירו רב ששת אמר כרגלי אמאלא ור"נ ג אמר מבלעת אלא אמר כרגלי מי אתמלאו לו ומפיק דבמגביה מציאה לחבירו עליו דמר מבלעת אלא אמר כרגלי מי אתמלאו לו ורב נחמן קנה חבירו ולכך הוי כרגלי מי אתמלאו לו ורב"י גרס התם מ"ש שש"ש ח"מ מי קס פסיק ג

עה

ב מי"י פ"ש מכלכו שבירות כלכה יא ופי"ג מכלכות גזילה אבידה כל' יב סמג עשין פד עוש"ע ח"מ סי' קס סעיף ב ואפילו אמר לו עשה עמי מלאכה היום

עז

ג ד מי"י פ"ש מכלכו שבירות כלכה ד סמג עשין פ"ש עוש"ע ח"מ סימן שנג סעיף ג

עז

ה מי"י פ"ו מכלכות גזילה ואבידה כלכה כ סמג עשין עד עוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ו

עח

ו מי"י שם כל' ז לא קנה חבירו אמא קבלה הכא מא"כ: ח סמג שם עוש"ע שם סימן רסח סעיף ג

עט

ז מי"י שם כל' ח וס"ד מכלכו שבירות כלכה יא ואמתכון [illegible] דיכול לחזור בו וידו של הבעליונה כרבנן [illegible] אמר בסמוך דברה"ר לא תקינו אלא מעות אחי שפיר: ח [illegible] ולכך מיתי מלתא דרב חסדא לומר דידן [illegible] הבית וכן מוכיח בפרק הקומץ (שם) דסובר כרבנן בסכיר יום ולא בקבלנות: **כי** לי בני ישראל עבדים. ל"ל דמ"מ מותר אדם להסיר עצמו דדיקא עבד עברי אחיו יכול לחזור בו ואיהו יוצא קודם זמנו אלא בשאר עבדים:

אי יוחנן המגביה מציאה לחבירו לר' יוחנן בפרק הכותב (כתובות דף פה: וסס) וכפ"ק דגיטין (דף יח: וסס) תופס לבע"ח לא קני היינו דוקא היכא דלא אייך מנו דזכי לנפשיה דאין הלוה חייב כלום לתופס אבל במציא' דאיכא מנו קנה: **ולא** אמר זכי לי. וה"ת דבפ"ק דגיטין (שם) קאמר ר' יוחנן כל המאמר מנו כאומר זכו זו"ל דשאני התם דדעת אחרת מקנה אותו: **ארבע** אמות קונות לו בכל מקום. וה"ת בלו נטרות (בתוכות דף לא: וסס) דאמר נבי נחום בשם הכא מגרר ויוצא שטור דאיסור שבת ואיכור נגיבה ליכא ואמאי הא מרבע אמות קונות לו וי"ל דבגבעה לא תקינו רבנן דקני אלא מציאה דלא ניתי לאנוויי ובגמ משום [illegible] ולרב ששת דאמר בסמוך דברה"ר לא תקינו אלא מעות אחי שפיר: ח [illegible] אחרת וכא אחר ונטלו נקרא רשם (קידושין דף נט. וסס) מייטו משום דאסור ליה למיסרח ולמיזבן חרשא אחרינא דמני המסכר וכא אחר ונטלו נקרא רשם לא מיקרי. [ופ"פ תוספות בבא בתרא דף נא: ד"ה מרחיקין]:

ו עין משפט

נר מצות

סו

ס מי"י פ"ב מכלכות מכירה כלכה ו סמג עשין פב עוש"ע ח"מ סי' קיא סעיף ס

סו

ב מי"י שם ס"ח ופי' פי' כמ"ש שוע ע"ש שם כסיף ו

סח

ג מי"י פ"ב מכלכות מכירה כלכה יג סמג עשין פב עוש"ע ח"מ סי' רכ סעיף יד

סט

ד ס ו מי"י שם כלי יג יד סמג שם עוש"ע שם כסיף ו"ג ועוד ס"ע אס"ע סי' קלו סעיף עז

ע

ו מי"י פ"ג מכלכות זכיה ומתנה כלי ס סמג עשין נג עוש"ע ח"מ סי' רפג סעיף עז

עא

ח מי"י פ"ס מכלי גזילות כלכה ח וש"נ סמג עשין ג עוש"ע ח"מ סי' קלו סעיף י

עב

ט מי"י פ"ח מכלכות גזילה ואבידה כלי ב ס"ע אס"ע סי' קלו סעיף ב

עג

י מי"י פ"ח מכלכות גזילה ואבידה כלי ג ס"ע אס"ע סי' קלו סעיף ג

עד

יא מי"י פ"ב מכלכות מתנות עניים כלכה יט

מסורת השי"ס

א כ"ק יב. ניעין כלל. פת. ב. פאס פ"ד מ"ע ניעין יח: ג [כרכות מג ס"ג]

ד [לעיל ת. מלכים פח:] ה [תמורה יא:] ו [ב"מ]

הג נבי קנייה כיון שהוא דומיא דידו קני: דלא מנגרתא. פרש"י הא תנן זרק לתוך קלתה מגורתא ותיומה לוקמה בכפותה ומאמ"ל דזרק מ"ג הכא מסברא פריך כדפריך מפסיקה ולא מכח משנה:

ולימא מר מעני לעני מחלוקת. ויתלוקו בתופס לב"ח במקום שחב לאחרים ולא מעשה מנו דהא רב חסדא דקאמר כמו רב נחמן בסמוך המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו אית ליה פרק קמא דגיטין (דף יח: וסס) דפליגי בתופס בבעל חוב ולא מעשה מנו עד דדחי ליה

רב פפא דלמא כמנו פליגי:

חד מנו. מעני לעני: ולימא מר דאפילו מעני לעני. אמרי רבנן דלא זכה לו: דהא מציאה הכל עניים אצלה. כלומר הכל כשרים לזכות בה כעניים בפאה: ותנן. סמנגיס מציאה לחבירו לא קנה חבירו ולא אמרי' מנו דאי בעי סוס זכי לנפשיה זכי נמי לחבריה כי מנגיס לה כולה לשם חבירו דתנן הכא אלא מציאה דלא ניתי לאנוויי ובגמ משום [illegible] ולרב ששת דאמר בסמוך דברה"ר לא תקינו אלא מעות אחי שפיר: ח [illegible] חבירו וקתני זכה בה אלמא לא קנה חבירו: אי אמרת בשלמא מעני לעני כחלוקה. דאמרי רבנן לא אמריינן מנו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה אלא סיכא דסנגיס לדעת שניהם כגון שניהם שסנגיסו מציאה דאמר בה לעיל (דף ח.) נבי בזמן שהם מודים מולקים בלא שנעשה דעעמא מנו דזכי בסנגסה ע לנפשיה זכי נמי לחבריה אבל מנו דאי בעי סוס זכי לנפשיה זכי לחבריה לא אמריינן ו מתני'

ו עין משפט

נר מצות

עד

ב מי"י פ"ב מכלכות מכירה כלכה ו"ד ג מי"י מכלכות גזילה ואבידה כלכה ב סמג עשין עד עוש"ע ח"מ סי' קס סעיף ו

עה

ג מי"י פ"ש מכלכו שבירות כלכה יא ופי"ג מכלכות גזילה ואבידה כל' יב סמג עשין פד עוש"ע ח"מ סי' קס סעיף ב ואפילו אמר לו עשה עמי מלאכה היום

עז

ד מי"י פ"ש מכלכו שבירות כלכה ד סמג עשין פ"ש עוש"ע ח"מ סימן שנג סעיף ג

עז

ה מי"י פ"ו מכלכות גזילה ואבידה כלכה כ סמג עשין עד עוש"ע ח"מ סי' קס סעיף ו

עח

ו מי"י שם כל' ז לא קנה חבירו אמא קבלה הכא מא"כ: ח סמג שם עוש"ע שם סימן רסח סעיף ג

עט

ז מי"י שם כל' ח וס"ד מכלכו שבירות כלכה יא ואמתכון [illegible] דיכול לחזור בו וידו של הבעליונה כרבנן [illegible] אמר בסמוך דברה"ר לא תקינו אלא מעות אחי שפיר: ח [illegible] ולכך מיתי מלתא דרב חסדא לומר דידן [illegible] הבית וכן מוכיח בפרק הקומץ (שם) דסובר כרבנן בסכיר יום ולא בקבלנות: **כי** לי בני ישראל עבדים. ל"ל דמ"מ מותר אדם להסיר עצמו דדיקא עבד עברי אחיו יכול לחזור בו ואיהו יוצא קודם זמנו אלא בשאר עבדים:

אי יוחנן המגביה מציאה לחבירו לר' יוחנן בפרק הכותב (כתובות דף פה: וסס) וכפ"ק דגיטין (דף יח: וסס) תופס לבע"ח לא קני היינו דוקא היכא דלא אייך מנו דזכי לנפשיה דאין הלוה חייב כלום לתופס אבל במציא' דאיכא מנו קנה: **ולא** אמר זכי לי. וה"ת דבפ"ק דגיטין (שם) קאמר ר' יוחנן כל המאמר מנו כאומר זכו זו"ל דשאני התם דדעת אחרת מקנה אותו: **ארבע** אמות קונות לו בכל מקום. וה"ת בלו נטרות (בתוכות דף לא: וסס) דאמר נבי נחום בשם הכא מגרר ויוצא שטור דאיסור שבת ואיכור נגיבה ליכא ואמאי הא מרבע אמות קונות לו וי"ל דבגבעה לא תקינו רבנן דקני אלא מציאה דלא ניתי לאנוויי ובגמ משום [illegible] ולרב ששת דאמר בסמוך דברה"ר לא תקינו אלא מעות אחי שפיר: ח [illegible] אחרת וכא אחר ונטלו נקרא רשם (קידושין דף נט. וסס) מייטו משום דאסור ליה למיסרח ולמיזבן חרשא אחרינא דמני המסכר וכא אחר ונטלו נקרא רשם לא מיקרי. [ופ"פ תוספות בבא בתרא דף נא: ד"ה מרחיקין]:

מסורת השי"ס

ח [כס"ג כ"ס לט:] ט [תוכות פה: ניעין יח: [לקמן יכ: קיח.] י כ"ק קמב [לקמן מג. כ"ק קמב קידושין כב:] יא [לעיל ת. ב"ב כ"ס] יב [ב"ב כ"ס] יג [ב"ב כ"ס] יד [ב"ב כ"ס] טו [ב"ב כ"ס] טז [ב"ב כ"ס] יז [ב"ב כ"ס] יח [ב"ב כ"ס] יט [ב"ב כ"ס] כ [ב"ב כ"ס] כא [ב"ב כ"ס] כב [ב"ב כ"ס] כג [ב"ב כ"ס] כד [ב"ב כ"ס] כה [ב"ב כ"ס] כו [ב"ב כ"ס] כז [ב"ב כ"ס] כח [ב"ב כ"ס] כט [ב"ב כ"ס] ל [ב"ב כ"ס] לא [ב"ב כ"ס] לב [ב"ב כ"ס] לג [ב"ב כ"ס] לד [ב"ב כ"ס] לה [ב"ב כ"ס] לו [ב"ב כ"ס] לז [ב"ב כ"ס] לח [ב"ב כ"ס] לט [ב"ב כ"ס] מ [ב"ב כ"ס] מא [ב"ב כ"ס] מב [ב"ב כ"ס] מג [ב"ב כ"ס] מד [ב"ב כ"ס] מה [ב"ב כ"ס] מו [ב"ב כ"ס] מז [ב"ב כ"ס] מח [ב"ב כ"ס] מט [ב"ב כ"ס] נ [ב"ב כ"ס] נא [ב"ב כ"ס] נב [ב"ב כ"ס] נג [ב"ב כ"ס] נד [ב"ב כ"ס] נה [ב"ב כ"ס] נו [ב"ב כ"ס] נז [ב"ב כ"ס] נח [ב"ב כ"ס] נט [ב"ב כ"ס] ס [ב"ב כ"ס] סא [ב"ב כ"ס] סב [ב"ב כ"ס] סג [ב"ב כ"ס] סד [ב"ב כ"ס] סה [ב"ב כ"ס] סו [ב"ב כ"ס] סז [ב"ב כ"ס] סח [ב"ב כ"ס] סט [ב"ב כ"ס] ע [ב"ב כ"ס] עא [ב"ב כ"ס] עב [ב"ב כ"ס] עג [ב"ב כ"ס] עד [ב"ב כ"ס] עה [ב"ב כ"ס] עו [ב"ב כ"ס] עז [ב"ב כ"ס] עח [ב"ב כ"ס] עט [ב"ב כ"ס] פ [ב"ב כ"ס] פא [ב"ב כ"ס] פב [ב"ב כ"ס] פג [ב"ב כ"ס]

רבי יוחנן אמר יש לה ד׳ אמות. תימה דלקמן מסיק משום דיליף מציאה מגנב אלמא שייך קנין ד׳ אמות בגנב וכפ׳ הזורק (ניטין דף עח: וסס) קאמר ר״י קרוב לה אפי׳ מאה אמה ויכולה לאמרו הוי גנב וי״ל דכל׳ אמות אלה אפי׳ יכול לאמור כאותה מגורתא והוון לה״ת שתוכל היא לאמרו.

תל״מ המצא תמצא כלל בידו פרט וכלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט וי״ל שדי ידו בין המצא תמצא וה״ל כלל ופרט וכלל כלאמרו׳ במרובה (כ״ק דף סד: וסס) כל מקום שאתה מוצא שני כללות הסמוכין זה לזה העל פרט ביניהם וכן בסמוך נגני גנב דמרבה גנבה מוסתן בידה י״ל ושלחה חזר וכלל:

ואי משום שליחות מ״מ תצטרך שליח לדבר עבירה. וא״ת מה צריך להוכיח מכח דאין שליח כו׳ אמאי לא מוכיח מדאתרבאי אתר מקרא דידו דבסמוך נגני גנב מוכיח דאתר משום ידה איתרבאי מדאתרבאי מקרא דידה ולא עביד שום הוכחה וי״ל דבסמוך מכח התנא מוכיח דמרבה גנבה והאלרה בידה להתנרם אפילו בעל כרחה לו אפילו היא קטנה ואי משום שליחות לא היתה מתנרסת בעל כרחה ולא קטנה אבל הכא לא אפשר להוכיח מכח זה דאפי׳ בידו אינו קונה הגניבה בעל כרחו ולא אם הוא קטן:

אין שליח לדבר עבירה. בפ׳ האיש מקדש (קדושין דף מג.) איכא דליף משחוטי חוץ דכתיב הוא ולא שלוחו ואיכא דליף משום דהוה ליה מעילה ושביחה שני כתובים הבאים כאחד דיש שליח ואין מלמדין:

אשה ופבד בני חיובא ניהנא. ואם תאמר והתנן פרק הכונס (כ״ק דף נט.) הטולה את הכערה ביד חרש שוטה וקטן פטור ואמאי והא לאו בני חיובא ניהנו וי״ל דהתם משום דלאו בני שליחות ניהנו:

אי בעי לא עביד וא״ת והא דתנן (כ״ק דף עט. וסס) היה מוסכו ויולא (ומת כרשות בעלים) פטור הגביהו ולו הוליאו מרשות בעלים (ומת) חייב ופרש״י בלשון אחר שאמר נגב לשומר שור אחד יש לי בבית פלוני קחני והא עליו שומר הגם הוליאו המומר מרשות בעלים ומת חייב הגנב במשיכת השומר ומאי והא לא בעי לא עביד וי״ל כיון שאין השומר יודע שהוא גנוב הוי ליה כאחר דבעל כרחו מוחיב ביה:

דאמר ליסראל קדם לי אסה גרושה. [ניטין עו.] ג כ״ת סה: לקמן נו: ניטין עו. ד [קידושין מב: וס״ל] ה. כ״ת פא. ו [ניטין עו.]

אי בעי לא עביד וא״ת דתנן (כ״ק דף עט. וסס) פטור הגביהו ולו הוליאו מרשות בעלים (ומת) חייב ופרש״י בלשון אחר שאמר נגב לשומר שור אחד יש לי בבית פלוני קחני והא עליו שומר הגם הוליאו המומר מרשות בעלים ומת חייב הגנב במשיכת השומר ומאי והא לא בעי לא עביד וי״ל כיון שאין השומר יודע שהוא גנוב הוי ליה כאחר דבעל כרחו מוחיב ביה:

דאמר ליסראל קדם לי אסה גרושה. [ניטין עו.] ג כ״ת סה: לקמן נו: ניטין עו. ד [קידושין מב: וס״ל] ה. כ״ת פא. ו [ניטין עו.]

אי בעי לא עביד וא״ת דתנן (כ״ק דף עט. וסס) היה מוסכו ויולא (ומת כרשות בעלים

ולתנם לבעלים וזה המעשה דר"נ תנן במסכת מעשר שני (פ"ה מ"ו) נכי תרומה ותרומת מעשר לכהן כו' מי שהיו פירותיו רחוק ממנו נדרך לקרות לכם שם פירות שיקנה אותם לגיו ולכהן ומעשה נמי כר"נ וזקנים פו' וז"ת ומאמלי לא נתן תרומה גדולה כדתנן בהך דמע"ס נותן תרומה ותרומת מעשר לכהן שהרי ר"מ כן עזריה הי' עמו דלקתני סיפא עמד רבי יהושע ואמר תרומת מעשר שבו נתון לר"מ כן עזריה ד"ל תרומה גדולה ערם שנטע הפרישה ונתנה לפי שקלה היתה להפרים התנה לחת פוערת את הכרי ונטלת בחומר ועוד שהתרומה היתה כבר ממורחת בכיתו של ר"נ כדמוכח בירושלמי ותרומה גדולה מפרים בשדה מיד אחר המרוח כדאמרינן בירושלמי דמעשר שני מלא פירות בשדה מפוזרין מותרין משום גזל וחייבין במעשר ופטורין מתרומה דת"מ לגורן שתיעקר מת"כ נתרמה תרומה ממנה:

ד נתון ליהושע. וה"ת והא קנסינהו עזרא וי"ל דס"ל כר"ע דאמר דקודם קנס דוקא נלוי ואחר קנסא לכהן ונלוי כדאמר ע"כ דכתובות (דף כג. ופס ד"ה אין ה) ואם תאמר ר' יוחנן בן נודגדא שאמר לר' יהושע חזור בך שאתה מן המאורעים ואני מן המשוערין (ערכין דף יח:) משמע שהיו שניהם לוים וכשלחי הלוי (סוכה דף נו:) אמרי מניפי דלתות שבמקדש היו טולין שכרן מלאם הפנים ולחם הפנים אינו מותר אלא לכהנים וי"ל כנ' מקומות היו הכהנים שומרים בבהמ"ק כדאמרינן ברים מס' תמיד ואותן מניפי דלתות היו טולין שכרן מלאם הפנים:

מקומו מושכר לו. שקבלו שכר זה מזה וא"ת אמאי קבלו שכר היה לו להשאיל להם או להשכיר בחליפין וי"ל דשאלה ושכירות אינה נקנית בחליפין:

רבי בלר שדהו של ר"נ הוי עומדין וא"ת והלא התבואה היתה בביתו של ר"נ כדמוכח דמשכיר וכרבי יוסי בר' מינא ומאחר דמשכיר דמשכיר וכרבי יוסי בר' מינא ומאחר דמשכיר לדעת המשכר בחלר ואיך יזכה המשכיר בזכל הורי דאמרו מעלמא ויש לומר שגם משכיר ביתו פתוח לאותו חלר ומקרי עומד בלר שדהו. [וע"ע תוספות גיטין עט: ד"ה פעמית]:

מסורת השו"ס
א [עירובין עו. וס"ל]
ב [חולין קלה:]
ג גיטין מו:
ד [שיין לע"א]
ה [וכן ביכורות פו:]
ו [וע"פ תוספ' קדושין כנ. ל"ס ומקיומו הענין תוס' ערכין ל. בסד"ה כמו אלא דעבדא]

מקומו מושכר לו ועישור אחר שאני עתיד למוד נתון לעקיבא בן יוסף כדי שיזכה בו לעניים ומקומו מושכר לו וכי רבי יהושע ורבי עקיבא בצד שדהו של רבן גמליאל היו עומדין א"ל דמי האי מרבנן כדלא גמרי אינשי שמעתא כי אתא לסורא אמר להו הכי אמר עולא והכי אותביתיה אמר ליה ההוא מרבנן רבן גמליאל מטלטלי אגב מקרקעי הקנה להם רבי זירא קבלה רבי אבא לא קבלה אמר רבא שפיר עביד דלא קבלה וכי לא היה להם סודר לקנות ממנו בחליפין אלא טובת הנאה אינה ממון לקנות ממנו בחליפין הכא נמי טובת הנאה אינה ממון לקנות על גבי קרקע ולא היא ב"ב לקנות כהונה נתינה כתיבא בהו חליפין דרך מקח וממכר הוא מטלטלין אגב מקרקעי נתינה אלימתא היא רב פפא אמר מ"ד דעת אחרת מקנה אותן שאני ומנא תימרא דתנן ראה אותן רצין אחר המציאה כו' ואמר רבי ירמיה אמר רבי יוחנן ג והוא שרץ אחריהן ומגיען ובעי רבי ירמיה במתנה היאך קבלה מיניה רבי אבא בר כהנא ג אע"פ שרץ אחריהן ואין מגיען מאי טעמא לאו משום דדעת אחרת מקנה אותן שאני א"ל רב שימי לרב פפא הרי נט דדעת אחרת מקנה אותה ג ואמר עולא ד והוא שעומדת בצד ביתה או בצד חצרה שאני נט ס דאיתיה בעל כרחה מתקיף לה רב ששת בריה דרב אידי ולאו קל וחומר הוא ומה נט דאיתיה בעל כרחה אי עומדת בצד ביתה ובצד חצרה אין אי לא לא מתנה דמדעתיה לא כל שכן אלא אמר רב אשי

חצר

ומקומו מושכר לו. הקשה ממנו שם שכר המקום דסלא קתני כיפא כתקבלו אם מזם שכר וכל כך למה כדי לקנות מעשר שמשם אלרו קונים לו לפי שהמטלטלין אין קונין אלא לו במשיכה לו אלרו הקנה לו: נתון לעקיבא. נבאי סיה ולוחה שיה שנת מעשר עני סיתה כי אתא. רבי אבא לסורא אמר להו כו': מטלטלי אגב מקרקעי הקנה להם. ולאו מטוס דתקני לסם מקומם בחורת אלר שחילו סקנה לסן אלר אחרת שאין בחוכה קני ממי כדתנן (קדושין דף כו.) נכסים שאין לסן אחריות נקנין עם נכסים שיש לסן אחריות בכסף משכון הכסף בשביל שקרקע והמטלטלין לו אחילו קרקע במכר ומטלטלין במתנה נקנין המטלטלין בקנין הקרקע אלא משיכה כדילפינן בקדושין (שם) מויתן לסם לאיסה מתנות רבות לכסף ולזהב עם עריס בצורות אחר ביסודה: קבלה. לסאי מירולא: וכי לא היה להן סודר כו'. לתם לו לקבל מהן מעות: אלא. סודר מאי מעמא לא דעובת סגלאם שהיסה לו לרבן גמליאל בשעשרות אלו: אינה חשוב: מכאן דתסה נקנית בחליפין דליכא למימר כי קנה ליס ר"נ לסאי סודר אקנייה חליפין דידיס בכל מקום שאין לסיון לתן לו בסן אלא עובת שגאם שבידו לתתו לכל מי שירלים אין זו הסוכה ממון לחזל על זו קנין חליפין: הכא נמי. נבי קנין קרקע: אינה ממון לקנות על גבי קרקע. בקנין שבקרקע נקנה כו אלא אפקורי בעלמא אפקר נכייסו ולא אוגר לסו מקום קנאם לו חלרו בחורת אלר כאלר אפקר: ולא היא מהאי דכי לא היה לסן סודר לאו רמיה שיהיו לו למילף מינה דאין עובת הנאה נקנית בחליפין ומל נבי קרקע דאפשר לתיכה למימר מטלטלי אגב קרקעי הקנה לסן ודקיא לך לקנינסו בחליפין: מתנות. של כהנים ולוויס ומעשר עני: נתינה כתיבה בהו. כדכתיב (דברים כו) ונתת ללוי זה מעשר ראשון לנר ליתום ולאלמנה זה מעשר עני לפיכך אסור לקנינסו בסודר דדרך מקח הוא שיש נותן לו כליו תחתיהן ונראה זה כמוכרן לו: נתינה אלימתא היא. מוכר להקנות מתנות כהונה על גבי קרקע: רב פפא אמר. לעולם בחורת אלר קנאו ואחילו הכי לא תקשי לעולא דסא דלא בעיון הכא

עומד בלר הסדה משום דדעת אחרת מקנה אותן ברבן גמליאל הקנה לסן מטלטלין שהיו לו בחלר שלהן ולא הפקירוה קנו ונוחה מתנה זו לקנות ואע"ג דאין עומד בלר הסדה: והוא שרץ אחריהן. אלבי מהלך ומגוזלות מדבין ומתניתין דקתני זכתה לו שדהו כגון שהיה לרוץ אחריהן ומגיען קודם שילאו משדהו: ה"ג ובעי ר' ירמיה במתנה היאך. אם היו לבי ונגוזלות של אדם אחד ושם בתוך שדה אבירו ומתנן בעליהן לבעל שדה בתנאה סילוק הדין מי בעיון והוא שרץ אחריהן ומגיען ואי לא לא קני ומלי נותן למיסדר ביה מו לא: קבלה מיניה רבי אבא. לתך בעיא מרבי ירמיה דבעיר דק שיש חילוק בין מתנה לספקר ובתתנה אע"פ כו': ואמר עולא. בתמכת גיטין (דף עז:) נבי שזרק נט לאשתו בתוך ביתה או בתוך חצרה נט לאשתו בתוך ביתה אין לדון דש"ש לקנין אחר: מה נט. דכי אתיה בלר אחרים ולא ניחא לה לתקנייה למגרשה: ולאו קל וחומר הוא. מן שעשה הזה יש לדון דש"ש לקנין אחר: אלא. אם אחילו שכי קנייה לה אחרה אחרינן דאי אתיה אין אי לא לא: מהנה. דליתה בע"ב דאי אתיה בע"כ אלא נבי מתנה שיהו עומדת אלא בעיון אחרה בעיון לריכה שתהא בלר אחרה: אלא אמר רב אשי. לא תתלי טעמא משום דאיתיה בע"כ אלא נבי מתנה שיהו עומדת אלא בעיון עומד אלא דכיון דעומדה אחרבאי לא נרעה משלוחה לסיומיה לה ואילו שלוחה שקיבל לה מתנה מי לא קני לה ולא זו אין עומדת בלאו אחרה נמי לא שהא אלכך נבי מתנה דזכות הוא לה אין שלוחה וקנייה לה כשלוח אבל נבי בו דחוב הוא לה לא ניחא לה שתהא שלוחה אלכך כי עומדת בלר אחרה ידה היא וידה קנאה נבי נט על כרחה ואי לא לאו ידה הוא אלא שלוחה הוא עומדת דיש חילוק בין שלוחה אלכך כי עומדת בלר אחרה ידה היא וידה קנאה נבי נט על כרחה ידה הוא אלא שלוחה הוא עומדת בלאו אחרה נט למתנה ואע"ג דתרוייהו דעת אחרת מקנה אותן משום יד כדאמרן לעיל (דף יז:) לא נרעה משלוחות דאי נמי לא אחרבאי מוקמן בידה אחרת ומי אינטריך לרבויי משום יד משום קנין וקנינה דלתיכה בחורת אלר אלרך ומל נמי לא אחרבאי מוקמן בידה הוי אלר מלליחות ומי אינטריך לרבויי משום יד משום קנין לן אלר מלליחות אלרך ומל פיכא דאיתיה אחרבאי לליחות אחרי לדין אלר אלר אלכך בנט נט דחוב הוא לה אין חבין בו' כלומר אין אדם יכול לעשות שליח לחוב אדם אלא מדעתו ואלו

נבי

נבי פתנה דזכות הוא לו אין לו לאדם שלא בפניו. ומלא מדעתו דאתן מסדי דמתה ליס שמסא שלוחו אלכך כי ליתי בלר אחרו דליכא לדבויי ליה דאיתיה סמוכה לה תיפוק לה שזכייתה משלוחותה כי היכי דשלוחו עוכה לו אלא בפניו אחרו נמי עוכה לו אלא בפניו ומיהו נבי

חצר איתרבאי משום יד ולא נרעה משליחות נבי נט דחוב הוא לה א"ל אין חבין לאדם אלא בפניו נבי מתנה דזכות הוא לו ב זכין לאדם שלא בפניו נופא ראה אותן רצין אחר המציאה וכו' אמר רבי ירמיה אמר רבי יוחנן והוא שרץ אחריהן ומגיען בעי רבי ירמיה במתנה היאך קבלה מיניה ר' אבא בר כהנא אף ע"פ שרץ אחריהן ואין מגיען ב ג בעי רבא זרק ארנקי בפתח זה ויצא בפתח אחר מהו ג אויר שאין סופו לנוח כמונח דמי או לא אמר ליה רב פפא לרבא ואמרי לה רב ארא בר מתנה לרבא ואמרי לה רבינא לרבא לאו היינו מתניתין ראה אותן רצין אחר המציאה ואמר רבי ירמיה אמר רבי יוחנן והוא שרץ אחריהן ומגיען ובעי רבי ירמיה במתנה היאך קבלה מיניה רבי אבא בר כהנא במתנה אף על פי שרץ אחריהן ואין מגיען אמר ליה מתגלגל קאמרת שאני מתגלגל דכמונח דמי: **מתני'** ד מציאת בנו ובתו הקטנים מציאת עבדו ושפחתו הכנענים ה מציאת הרי אלו שלו ו מציאת בנו ובתו הגדולים מציאת עבדו ושפחתו העברים מציאת אשתו שנירשה אע"פ שלא נתן כתוב' הרי אלו שלהן: **גמ'** אמר שמואל מפני מה אמרו מציאת קטן לאביו שבשעה שמוצאה מריצה אצל אביו ואינו מאחר בידו למימרא דסבר שמואל קטן לית ליה זכייה לנפשיה מראורייתא והתניא השוכר את הפועל ילקט בנו אחריו למחצה לשליש ולרביע לא ילקט בנו אחריו רבי יוסי אומר ז בין כך ובין כך ילקט בנו ואשתו אחריו ואמר שמואל הלכה כרבי יוסי אי אמרת בשלמא קטן איז ליה זכייה לנפשיה כי קא מלקט לנפשיה קא מלקט ואבוה מיניה קא זכי אלא אי אמרת קטן לית ליה זכייה לנפשיה כי קא מלקט לאביו קא מלקט אבוה עשיר הוא אמאי אשתו ובנו מלקט אחריו שמואל טעמא דתנא דידן קאמר וליה לא סבירא ליה וסבר רבי יוסי קטן אית ליה זכייה מדאורייתא והתנן ר מציאת הרש שוטה וקטן יש בהן משום גזל מפני דרכי שלום רבי יוסי אומר גזל נמור ואמר רב חסדא ה גזל נמור מדבריהן נפקא מינה להוציאה בדיינין אלא אמר אביי עשאוה כמי שהלכו בה נטושות דעניים נופיידו מסחי דעתייהו סברי בריה דהיאך מלקטי ליה א"ל רב אדא בר מתנה לאביי ט וכי מותר לאדם להרבויי ארי בתוך שדהו כרי שיראו עניים ויברחו אלא אמר רבא

עשו

משום יד אתרבאי. ולכך כי הוי דומיא דיד דהיינו כשהוא בלר אחרו קונה אפילו בע"כ אם אפילו קנינה ז בידה וכשאינה סמוכה בלר אחרה דלא הוי דומיא דיד לא תימא כי היכי דאין לו דין יד הכי נמי מלליחות וכמידי דזכות כמו אתנה קנה ואפילו אינו עומד בלר אחרו ואפי' אינה משתמרת ובמליחה דאין דעת אחרת מקנה אותה בעינן משתמרת ובנו דחוב הוא לה אפילו במשתמרת אינה מתנרסת דלא עדיפא מלליחות דאין חבין לאדם שלא בפניו:

ויצא בפתח אחר. לא נרעין ומפקריה דהא חזיה דעת אחרת מקנה אותו דמייתי רמיה מתנה ואי אפקריה אם כן מיד כשיצא האדנקי מידו היה הפקר ובשעת זכייה ליכא דעת אחרת אלא ל"נ ומפקריה ולעולם יב. סמנ עמון עד עוש"ע ת"ש סי' פר פסיף ד

ואמר שמואל הלכה כרבי יוסי. תימה דבפ' כל הגט (גיטין דף ל. ופס ד"ה כיחידאה) לא בעי שמואל לאוקומי מתניתין דהמלוה מעות ופי"כ מהלכות גיזלה ופי"ב מהלכות אישות ופי"ב מהלכות אישות ופי"ב מהלכות מלוה ה [ולהות מפרים עליהן מתלקן] דרבי יוסי דכיחידאה לא מוקמינן לגיטין הא פסיק הלכה כמותו וי"ל דדוקא הכא נבי לקח פסיק כוותיה מהאי טעמא דמסתמא מעיים נופייהו ניחא להו כו': והא דאוקמי בפרק כל הגט (שם) דרבי יוסי היינו רבי יוסי דס' הלוקח עובר פרתו (בכורות דף יח:) ופס ד"ה עשו) דאמר כל שחליפין גזלה ביד כהן פטור מן המתנות ומפרש ולאיצה מל' יב פעמא בגמרא משום דעשו לת שמעו עוש"ע ת"מ סי' ער פס"ף כ ופוש"ע ת"ס סי' פד

מסורת השו"ס
ז מיי' פ"ד מהלכות מתנות עניים הלכה יא

קב
ח מיי' פ"ד מהלכות גזילה ואבידה הלכה יב

קג
ט מיי' פ"ד מהלכות מתנות עניים הלכה יא

קד
ל מיי' פ"ד מהלכות גזילה ואבידה הלכה יא. סמנ עמון עד עוש"ע ת"ש סי' פר פסיף ה

קה
מ מיי' פ"ד מהלכות גזילה ואבידה הלכה ב ופ"ב מהלכות אישות הלכה ב ופכ"א שם הלי' מת עוש"ע שם סי' ס' ושו"ע אה"ע סי' סט סעיף ג וסי' פל ק

קו
נ מיי' פי"ז מהלכות גזילה ואבידה הלכה ב פאר שם עוש"ע אה"ע סי' קיט סעיף ג כפר"ה ופע"ש ו

קז
ס מיי' פי"ז מהלכות גזילה ואבידה הלכה ד

קח
ע מיי' פ"ד מהלכות מתנות עניים הלכה יא

קט
ר מיי' פי"ז מהלכות גזילה ואבידה הלכה ב

מסורת השו"ס
א [קדושין כב. וס"ל]
ב [קדושין דף ל. וס"ל]
ג [וכתיב שם]
ד גיטין עמ' ב [בטושטת מת.]
ה [גיטין פא.] ו ס"ל הלי' מתנות ע"ש ל"ל ולרבנן מפי מה נפקא
ז [ל"ל מקרא אמרינא מו תרתי ס"מ: ח [ס"ל ומ"ל ל"ל כידם ת רש"ל]

בעמא דלקח מתנות עניים דמסתמא דידן קאמר. ומ"ת אמאי לא אוקמה בעמא דיד ס דסבר שמואל דזכי בנפשיה מדאורייתא ומדרבנן הכנה זכי מיניה משום ס"ה וכרבי יוסי ויש לומר דקתני במתניתין בעמא ליה בקנין מגוש ואף על פי שאינו סמוך על שלחנו ואילו היה זוכה לעצמו מן הדין לא היה לרש לתקן שיזכה אביו כיון דליכא איכה מחרי אינו סמוך על שלחנו אלא אלא לא זכי לנפשיה כלל אלא לאביו שבשעת הקנאה מצויה לעתיד אביו: רבי

נבי

רבי פליגי נמי גבי שירוב דתנן בפ׳ חלון (שירובין דף עט: ומס ד״ס ומזכה) ומזכה להם ע״י בנו ובתו ולשמואל דאמר הכא נמי שירוב אינו זוכה דידו כיד אביו כיון דמגיאתו לאביו ה״ס כל זכיותיו זכיות אביו דאמר ר״ש כי היכי דפליגי הכא לגבי שירוב אינו זוכה דידו כיד אביו כיון דמגיאתו לאביו ה״ס כל זכיותיו

א עשו שאינו זוכה כזוכה מ״ט עניים גופייהו ניחא להו כי היכי דכי אגרו לדידהו נלקוט בניהו בתרייהו ופליגא דרבי חייא בר אבא דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן ג״ל לא גדול גדול ממש ולא קטן קטן ממש אלא גדול וסמוך על שלחן אביו זהו קטן קטן ואינו סמוך על שלחן אביו זהו גדול: מציאת עבדו ושפחתו העברים הרי הוא של עצמן: אמאי לא יהא אלא פועל ותניא ב״ב מציאת פועל לעצמו במה דברים אמורים בזמן שאמר לו נכש עמך היום ונכש עמי היום אבל אמר לו עשה עמי מלאכה אחרת כמוך ע״ל שלחן אביו אינו זוכה ואינו ממון ע״ל היום מציאתו לבעל הבית אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הכא בעבד נוקב מרגליות עסקינן שאין רבו רוצה לשנותו למלאכה אחרת רבא אמר במנביה מציאה עם מלאכתו עסקינן רב פפא אמר גכנון ששברו ללקט מציאות והיכי דמי דאקפי אנמא בכווריי: ג״ האי שפחה היכי דמי אי דאייתי שתי שערות מאי בעיא נביה ואי דלא אייתי שתי שערות אי איתיה לאב ד דאבוה הויא ואי דליתיה לאב תיפיק במיתת האב ד דאמר ריש לקיש אמה העבריה ה״ קנה עצמה במיתת האב מרשות האדון מקל וחומר ולאו איתותב ר״ל נימא מהאי נמי תיהוי תיובתא לא לעולם דאיתיה לאב ומאי הרי הן שלהן לאפוקי דרבה: מציאת אשתו: גירשה פשיטא הכא במאי עסקי׳ ס במנורשת ואינה מנורשת ו דאמר רבי זירא אמר שמואל ו כל מקום שאמרו חכמים מנורשת ואינה מנורשת בעלה חייב במזונותיה טעמא מאי אמור רב ן מציאת אשה לבעלה כי היכי דלא תיהוי לה איבה הכא אית לה איבה ואיבה: מתני׳ ז מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר בהן אחריות נכסים יחזיר מהן אין בהן אחריות נכסים יחזיר שאין בית דין נפרעין מהן דברי רבי מאיר וחכ״א ז בין כך ובין כך לא יחזיר מפני שבית דין נפרעין מהן: גמ׳ במאי עסקינן אילימא כשחייב מודה כי יש בהן אחריות נכסים אמאי לא יחזיר הא מודה ואי כשאין חייב מודה כי אין בהן אחריות נכסים אמאי יחזיר נהי דלא גבי לעולם ח כשחייב מודה והכא היינו טעמא דחיישינן שמא כתב ללות בניסן ולא לוה עד תשרי ואתי למטרף לקוחות שלא כדין אי הכי כל שטרי דאתו לקמן ניח ש להו הכי כל שטרי לא ריעי הני ריעי אלא הא דתנן ח ט כותבין שטר ללוה אף על פי שאין מלוה עמו לכתחילה היכי כתבינהו ניחוש שמא כתב ללות בניסן ולא לוה עד תשרי ואתי למטרף לקוחות שלא כדין אמר רב אסי בשטרי

ב בשטרי הקנאות דמקנא ליה נכסים בין אינה בין לא לוה ונגבה מן לוחות זמן מסיום: אי הכי. דבשטרי דל... סקנאה לא עבידי דכתבי אלא כן כן ראו סלוחה המעות מתני׳ דקתני כו׳: כי ליכא מלוה בהדיה. ומיהו מעות בפנייסה לא כתבינן: אביי אמר. הא דתנן כותבין שטר ללוה אף על פי שאין מלוה עמו לא בשטרי הקנאה דהא שעביד נפשיה אי הכי מתניתין דקתני אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללות בניסן ולא לוה עד תשרי ואתי למטרף לקוחות שלא כדין אמאי לא יחזיר נהוי אי בשטר הקנאה הא שעביד ליה נפשיה אי בשטר דלא הקנאה ליכא למיחש דהא אמרת כי ליכא מלוה בהדיה לא כתבינן א״ל רב אסי אע״ג דשטרי דלאו הקנאה כי ליכא מלוה בהדיה לא כתבינן מתניתין כיון דנפל אתרע ליה וחיישינן דלמא אקרי וכתוב א אביי אמר עדיו בחתומיו זכין לו ואפילו שטרי דלאו הקנאה משום דקשיא ליה כיון דאמרת בשטרי דלאו הקנאה כי ליתיה למלוה בהדיה לא כתבינן ליכא למיחש דאקרי וכתוב אלא הא דתנן ב מצא ניטי נשים ושחרורי עבדים דייתיקי מתנה ושוברים הרי זה לא יחזיר שמא כתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנם וכי נמלך עליהם מאי הוי והא אמרת עדיו בחתומיו זכין לו הני מילי היכא דקא מטו לידיה אבל היכא דלא מטו לידיה לא אמרינן אלא מתניתין דקתני מצא שטרי חוב אם יש בהם אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללות בניסן ולא לוה עד תשרי בשלמא לרב אסי דאמר בשטרי אקנייתא מוקי לה בשטרי דלאו אקנייתא ובדאמרינן אלא לאביי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו מאי איכא למימר אמר לך אביי מתני׳ היינו טעמא כ דחייש לפרעון ולקנוניא ולשמואל דאמר ג לא חיישינן לפרעון ולקנוניא מאי איכא למימר הניחא אי סבר לה כרב אסי דאמר בשטרי הקנאה מוקי מתניתין בשטרי דלאו הקנאה אלא אי סבר כאביי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו מא״ל שמואל מוקי למתניתין כשאין חייב מודה אי הכי כי אין בהן אחריות נכסים אמאי יחזיר נהי דלא גבי מן משעבדי מבני חרי מגבי גבי שמואל לטעמיה דאמר שמואל אומר היה ר״מ שטר חוב שאין בו אחריות נכסים אין גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי וכי מאחר שאינו גובה אמאי יחזיר א״ר נתן בר אושעיא דלצור על פי צלוחיתו של מלוה ונהדריה לדו ללוה לצור על פי צלוחיתו של לוה לוה הוא דאמר

אביי אמר עדיו בחתומיו זכין לו. מכאן קשה לרש״י דדיים מסכת רא״ש הסנה (דף ב. ומס) דתנן בחלד בניסן ראם המנה למלכים ומפרש בגמרא דנפקא מינה לשטרי חוב המוקדמים ופרש״י בתוס׳ לא קנאו בשטרי חוב המוקדמים ואין הלכה ע״מ שהיתה ג״ר ס״מנו עשין עד סוף ע״ב ת״ש ס״ר ל״ס ס״ג.

קיב ב מיי׳ פי״ח מהלכות מלוה ולוה הלכה ח פסק ד ומגיד משנה שם ד״ה ומשנה ומשנה ומשנ

הא דאמר לא היו דברים משולם אמר רבי אלעזר מחלוקת בשאין חייב מודה דרבי מאיר סבר שטר שאין בו אחריות נכסים אינו גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי ורבנן סברי א (ממשעבדי הוא דלא נכי מבני חרי) מנכא נבי אבל כשחייב מודה דברי הכל יחזיר ב ולא חיישינן לפרעון ולקנוניא ורבי יוחנן אמר מחלוקת כשחייב מודה דרבי מאיר סבר שטר שאין בו אחריות נכסים ממשעבדי הוא דלא נבי אבל מבני חרי מנכא נבי ורבנן סברי ג ממשעבדי נמי נבי אבל כשאין חייב מודה דברי הכל לא יחזיר דחיישינן לפרעון תניא כוותיה דרבי יוחנן ותיובתא דרבי אלעזר בחדא ותיובתא דשמואל בתרתי מצא שטרי חוב ויש בהם אחריות נכסים אף על פי ששניהם מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה אין בהן אחריות נכסים בזמן שהלוה מודה יחזיר למלוה אין הלוה מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה דברי רבי מאיר שהיה רבי מאיר אומר שטרי שיש בהם אחריות נכסים גובה מנכסים משועבדים ושאין בהם אחריות נכסים גובה מנכסים בני חורין וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה גובה מנכסים משועבדים תיובתא דרבי אלעזר בחדא דאמר לרבי מאיר שטר שאין בו אחריות נכסים אינו גובה מנכסים משועבדים ולא מנכסים בני חורין וקאמר כין לרבי מאיר בין לרבנן לא חיישינן לקנוניא ובריתא קתני שטר שאין בו אחריות נכסים ממשעבדי הוא דלא נבי הא מבני חורין מנכא נבי וקתני בין לר"מ בין לרבנן חיישינן לקנוניא דקתני אף על פי ששניהם מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה אלמא חיישינן לקנוניא והא הני תרתי הוא

חדא

אינו גובה לא מנכסים משועבדים ולא מבני חורין. לפי שאין מלוה מודה דסמרא דלא שעבד בם נכסים לאו שמרא סרא וגבוה במלוה על פה וסלין עליה עדים: ורבנן סברי, לפי מיבה כוי שמרא שתפא כמלוה על פה בעדים סלבך נבי מבני חרי ולסבי לא יחזיר דכין דעכל אתרע ליה ומתריגן מזויף סוא כדקאמר לוס: ממשעבדי נמי נבי. כדמפיש לקמן אחריות עשוה סאיר הוא וחייסינן לפרעון ולקנוניא: אבל בשאין חייב מודה. ואפילו מודה שכתבו אלא שאמר פרעתיו: דברי הכל לא יחזיר. דחייסינן לפרעון כדקאמר: אע"פ ששניהם מודים כו'. חייסי' לקנוניא: בזמן שהלוה מודה. שהוא חייב לו: יחזיר למלוה. שאין כאן קנוניא ולא נבי ממשעבדי: גובה מנכסים משועבדים. ולא יחזיר ואפילו בשיסה מודים דחייסינן לקנוניא: הני תרתי מילי היי. ואם אמרת תיובתא דרבי אלעזר בחדא;

וכשני חדא הוא דחד טעמא הוא. פעם אחד סזקיקו לרבי אלעזר ואמר אם שתיקן דמעום דקאמר מחלוקת דמתניתין בשאין חייב מודה סתקק לומר שאינו גובה אפילו מבני חורין וכיון דסודה אבל בשאינו חייב מודה דבני מתשעבדי הי"ל לא יחזיר כחקק לומר לא חייסינן לקנוניא: שטר הקנאה. דליכא למימר כשב לאו אינו גובה לא מנכסים משועבדים ולא מבני חורין. לפי שאין מלוה מודה דסמרא דלא שעבד בם נכסים לאו שמרא סרא וגבוה במלוה על פה וסלין עליה עדים: ורבנן סברי, לפי מיבה כוי שמרא שתפא כמלוה על פה בעדים סלבך נבי מבני חרי ולסבי לא יחזיר דכין דעכל אתרע ליה ומתריגן מזויף סוא כדקאמר לוס: ממשעבדי נמי נבי. כדמפיש לקמן אחריות עשוה סאיר הוא וחייסינן לפרעון ולקנוניא: אבל בשאין חייב מודה. ואפילו מודה שכתבו אלא שאמר פרעתיו: דברי הכל לא יחזיר. דחייסינן לפרעון כדקאמר: אע"פ ששניהם מודים כו'. חייסי' לקנוניא: בזמן שהלוה מודה. שהוא חייב לו: יחזיר למלוה. שאין כאן קנוניא ולא נבי ממשעבדי: גובה מנכסים משועבדים. ולא יחזיר ואפילו בשיסה מודים דחייסינן לקנוניא: הני תרתי מילי היי. ואם אמרת תיובתא דרבי אלעזר בחדא

חדא הוא דחד טעם הוא דמשום דקאמר רבי אלעזר מחלוקת בשאין חייב מודה הוא מתרץ הכי תיובתא דשמואל בתרתי חדא דרבי אלעזר דהא מוקי מתניתין בשאין חייב מודה וחדא א דאמר שמואל מצא שטר הקנאה בשוק יחזיר לבעלים ב ולא חיישינן לפרעון תיובתא דקתני הכא אע"פ ששניהם מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה אלמא חיישינן לפרעון וכל שכן הכא דלא מודה לזה וחיישינן לפרעון אמר שמואל מאי טעמא דרבנן ג סברי ג אחריות טעות סופר הוא א ל רבא בר איתי לרב אידי בר אבין ומי אמר שמואל הכי והאמר שמואל שכח שפר ושעבוד צריך לימלך לימא מאן דאמר הא לא אמר הא לא קשיא כאן בשטר הלוואה דלא יהיב אינש זוזי בבדי כאן במקח וממכר דעביד אינש דזבין ארעא ליומיה כי חזיא דאבוה בר איהי זבין עלייתא מאחתיה אתא בעל חוב טרפא מיניה אתא לקמיה דמר שמואל אמר ליה כתבה לך אחריות אמר ליה לא אמר ליה אם כן זיל לשלמא א ל והא מר הוא דאמר אחריות טעות סופר הוא א"ל הני מילי בשטרי הלוואה אבל בשטרי מקח וממכר לא דעביד אינש דזבין ארעא ליומיה ד אמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות ובא בעל חוב דראובן וקא טריף ליה מיניה ג דינא הוא דאזיל ראובן ומשתעי דינא בהדיה ולא מצי אמר ליה לאו בעל דברים דידי את דאמר ליה דמפקת מיניה עלי דידי הדר איכא דאמרי ג אפילו שלא באחריות נמי דאמר ליה לא ניהא לי דלדווי לשמעון תרעו עלי ואמר אביי ד ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו עליה עסיקין עד שלא החזיק בה יכול

מאי טעמייהו דרבנן. תימה לי שמואל ידע בריתא דתתני לאחר זה ואחר זה גובה מנכסים משועבדים ג"כ הוה לו לפרש המעמא ב מי' פרש מלוה מלוה מלוה סלבי ג ובפתח דלא ס"ע מלוה מלוה ופירש הלכה כ ופירש מתניתין ומ

ויש לו שבח. שהגזל לוקח הקרקע עם השבח ואינו משלם ללוקח רק הוצאתה כדין יורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות דאם השבח יתר על הוצאתה נותן לו את הוצאתה וחוטפו שבח היתר ויקח הלוקח מן הגזלן ומחירי שגגזלה ריקניה

ושמואל אמר מעות יש לו. אפי' קונה שלא באחריות כדפי' לעיל ה וכן משמע דמיירי דומיא דהכיר בה שהינו שלו דלקמן דמיירי על ברחך שלא באחריות דקתאמר שמואל מעות מתנה דאי באחריות ממאי מעות מתנה:

סיפא נמי בגזל כו'. מרישא עלמא היה יכול להקשות כדמקשה בסמוך אלא כמה שיכול להקשות משבח נופיה פריך:

תריץ (ב"ב דף קנז: וכמ) הלה לחבירו דאקני קנה ופכר משתעבד מהכא דנכי בעל חוב שבח שלא היה בעין בשעת הגלות ודחי ר"מ היש מלוה וגוה ס"ל דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם כמאן דליתיה אמר שמואל דאמר בעל חוב נוכה את השבח ומשמע דאמר בעל חוב דבעי ליה התם לא מלי למימר דשמואל נמי סבר כר"מ ומכאן לי' אליבא דרבנן דהא בפרק אע"פ (כתובות דף נב.) פסק שמואל כרבי יוחנן הסנדלר דלית ליה אדם מקנה כו' וי"ל דהא דאמר שמואל בעל חוב נוכה את השבח היינו לפי המסקנא דהתם דפריב דאקני קנה ומכר משתעבד אף לרבנן ואם תאמר אדרבה לוקח מהכא דלא משתעבד אלא ערוף בע"מ ממשעבדי דערוף בעלמא דאין לומר דאחר דאמר בעל חוב לוקח מן הלוקח קנה המוכר קרקעות ומכרן אדם כן הבשבח נובה מהכאו דגם הבעל חוב קודם שלקח זה הקרקע וי"ל דמיירי שזה הקרקע עשאו המוכר לבעל חוב אמותיקי ולכך נוכה אותו בע"ח ואע"פ שיש שאר משעבדי אמת (כ"ב דף קנז: וכמ) הא מני ר"מ היא ומיירי כשעשאו אפותיקי לאו בעל חוב נוכה את השבח היתר על הילאה חוס כדין יורד לתוך שדה חבירו כדמפרש לקמן או ומיירי בלוקח מן הגזלן וכגון שיש לו קרקע או מידו כדמתרץ לקמן בשעתיה:

כשעמד

יכול לחזור בו. אינו יכול לחזור בו. ולפי' לפ נתן מעות שהקרקע נקנית במקוח וממעות על זה מלוה: חייתא. שק מלא קרבים: מבי דייש אמצרי. מתקן נכולו השדה ומגרגיסה: איכא דאמרי אפילו באחריות נמי. לקמ ע"ב דסוף סוף עלים בדר לין יכול לחזור בו שמוכר מעכב עלא ולא מלי אמר הוא דוקא ואוסף לבלם לי מעותי הסתא דבידי מעכבה: דאמר ליה אחוי טרפך ואשלם לך. כשימודוך ותזכו בדין ויכתוב לך הדיין שטר מרף עלי שבדין מרפוס מתך בשבילי בא ואשלם לך וכל כמה דלא עמדה בדין לוני ירא מהם: שאינה שלו. אלא שיתה על מוכר שיתה גזולה בידו והגנבת בא ומוליא מיד הלוקח: יש לו. לוקח מן המוכר מעות: ויש לו שבח. אם זה שבנה את הקרקע בזבל לו בגדר קודם שהגזלה נגזל מידו נובה לוקח מן המוכר שבח שבנה ואם תאמר הגנבת יקח בשבח שבנה שבידו קרקע מזומנת כגון שגנבה המוכר: שבח אין לו. לקמן מפרש טעמא: פירש לו את השבח. כשמכרה לו התנה אם יטרפוה מידך אשלם לך את השבח מה: בין דלית ליה קרקע. הגזלן ואין קרקע זו שלו נמצא שאין כאן שום מכר ומעות מלוה אלא וכשמשלם יותר תעשה שכמל מחזי כמכיה: אין ולאו. תחילי אתר אין ומחזר ואמר לאו רפוי היה סדר בידו אלא כי' ידע טעמו של דבר יפה: לאכילת פירות כו'. מפרש לה לקמן: למזון האשה והבנות. מגאי כתובה שמקבל עליו לא הסא ומכה בביתי ומיתחזא מנכסי וכן סבנות בכן מוקבן דיסון ליכי מיגאי אינון יסון ומכן בביתי ומיתחזן מנכסי עד דת: לקחן לנוכרין אין מוליאין לאחד מכל אלו מנכסי' משועבדים: מפני תיקון העולם. שאם אתה אומר ישרפו לקוחות על כך אין לך אדם שלוקח שדי מחבירו דאם אין לך אדם שאין מוב זה מוטל עליו ודבר שאין לך קנסה שיש ואכילת פירות ובכם קרקעות ומי דבר שאינו ידוע שיש ואין שלקוחות יזיעון לחזור בכך: מאי לאו בלוקח שדה מגזלן. והשבחה ובא נגזל ומרפה מחזר לוקח ונוכה קרן תן המוכר אפי' מנכסים משועבדים במכר. אחר מכירה זו דשמרו של זה

שנטלוה

קודם שבחה בו אחריות והשבח מנכסים בני חורין ולא ממשועבדים מפני תיקון העולם דאמרינן לא בבעל חוב. שמרפה בעל חוב ממנו בשביל חובו ולא גזלה היתה דהסיה ודאי אית ליה אחריות אלמא אית ליה לוקח שבח מגזלן: שמרפה בעל חוב ממנו שאם פרע המוכר משותיו לבע"ח הרי הוא מסולק מן הלקוחות הלכך כי משלם ליה יותר ממה שקיבל הבשבח ואי בשמרפה בעל חוב מי אית ליה לבעל חוב נוכה מן המוכר ואי בשמרפה בעל חוב מי אית ליה לבעל חוב נוכה קרן מלוה פירות מיד הלוקח ומחזר לוקח לגבות מן המוכר ואם תאמר לוקח לגבות מן המוכר ואם תאמר הגנבת יקח בשבח אין לו. לקמן מפרש טעמא: פירש לו את השבח. כשמכרה לו התנה אם יטרפוה מידך אשלם לך את השבח מה: בין דלית ליה קרקע. הגזלן ואין קרקע זו שלו נמצא שאין כאן שום מכר ומעות מלוה אלא וכשמשלם יותר תעשה שכמל מחזי כמכיה: אין ולאו. תחילי אתר אין ומחזר ואמר לאו רפוי היה סדר בידו אלא כי' ידע טעמו של דבר יפה: לאכילת פירות כו'. מפרש לה לקמן: למזון האשה והבנות. מגאי כתובה שמקבל עליו הא הסא ומכה בביתי ומיתחזא מנכסי וכן סבנות בכן מוקבן דיסון ליכי מיגאי אינון יסון ומכן בביתי ומיתחזן מנכסי עד דת: לקחן לנוכרין אין מוליאין לאחד מכל אלו מנכסי' משועבדים: מפני תיקון העולם. שאם אתה אומר ישרפו לקוחות על כך אין לך אדם שלוקח שדי מחבירו דאם אין לך אדם שאין מוב זה מוטל עליו ודבר שאין לך קנסה שיש ואכילת פירות ובכם קרקעות ומי דבר שאינו ידוע שיש ואין שלקוחות יזיעון לחזור בכך: מאי לאו בלוקח שדה מגזלן. והשבחה ובא נגזל ומרפה מחזר לוקח ונוכה קרן תן המוכר אפי' מנכסים משועבדים במכר. אחר מכירה זו דשמרו של זה

מסורת השס"ם

א [נכתב קיב. קוה. קידושין סה.] ב ניעין מה: ג ב"ק לה: ד [ע"ז מה. בכורות נב.] ה [לקמן עכו. ע"ש תוס' ד"ה מנכסי] ו [ע"ז לה. ד"ה] ז [ע"ז לה. ד"ה] ח [ע"ז לה. ד"ה] ט [ע"ז לה. ד"ה] י [ע"ז לה. ד"ה] יא [ע"ז לה. ד"ה] יב [ע"ז לה. ד"ה] יג [ע"ז לה. ד"ה] יד [ע"ז לה. ד"ה] טו [ע"ז לה. ד"ה] טז [ע"ז לה. ד"ה] יז [ע"ז לה. ד"ה] יח [ע"ז לה. ד"ה] יט [ע"ז לה. ד"ה] כ [ע"ז לה. ד"ה] כא [ע"ז לה. ד"ה] כב [ע"ז לה. ד"ה] כג [ע"ז לה. ד"ה] כד [ע"ז לה. ד"ה] כה [ע"ז לה. ד"ה] כו [ע"ז לה. ד"ה] כז [ע"ז לה. ד"ה] כח [ע"ז לה. ד"ה] כט [ע"ז לה. ד"ה] ל [ע"ז לה. ד"ה] לא [ע"ז לה. ד"ה] לב [ע"ז לה. ד"ה] לג [ע"ז לה. ד"ה] לד [ע"ז לה. ד"ה] לה [ע"ז לה. ד"ה] לו [ע"ז לה. ד"ה] לז [ע"ז לה. ד"ה] לח [ע"ז לה. ד"ה] לט [ע"ז לה. ד"ה] מ [ע"ז לה. ד"ה] מא [ע"ז לה. ד"ה] מב [ע"ז לה. ד"ה] מג [ע"ז לה. ד"ה] מד [ע"ז לה. ד"ה] מה [ע"ז לה. ד"ה] מו [ע"ז לה. ד"ה] מז [ע"ז לה. ד"ה] מח [ע"ז לה. ד"ה] מט [ע"ז לה. ד"ה] נ [ע"ז לה. ד"ה] נא [ע"ז לה. ד"ה] נב [ע"ז לה. ד"ה] נג [ע"ז לה. ד"ה] נד [ע"ז לה. ד"ה] נה [ע"ז לה. ד"ה] נו [ע"ז לה. ד"ה] נז [ע"ז לה. ד"ה] נח [ע"ז לה. ד"ה] נט [ע"ז לה. ד"ה] ס [ע"ז לה. ד"ה] סא [ע"ז לה. ד"ה] סב [ע"ז לה. ד"ה] סג [ע"ז לה. ד"ה] סד [ע"ז לה. ד"ה] סה [ע"ז לה. ד"ה] סו [ע"ז לה. ד"ה] סז [ע"ז לה. ד"ה] סח [ע"ז לה. ד"ה] סט [ע"ז לה. ד"ה] ע [ע"ז לה. ד"ה] עא [ע"ז לה. ד"ה] עב [ע"ז לה. ד"ה] עג [ע"ז לה. ד"ה] עד [ע"ז לה. ד"ה] עה [ע"ז לה. ד"ה] עו [ע"ז לה. ד"ה] עז [ע"ז לה. ד"ה] עח [ע"ז לה. ד"ה] עט [ע"ז לה. ד"ה] פ [ע"ז לה. ד"ה] פא [ע"ז לה. ד"ה] פב [ע"ז לה. ד"ה] פג [ע"ז לה. ד"ה] פד [ע"ז לה. ד"ה] פה [ע"ז לה. ד"ה] פו [ע"ז לה. ד"ה] פז [ע"ז לה. ד"ה] פח [ע"ז לה. ד"ה] פט [ע"ז לה. ד"ה] צ [ע"ז לה. ד"ה] צא [ע"ז לה. ד"ה] צב [ע"ז לה. ד"ה] צג [ע"ז לה. ד"ה] צד [ע"ז לה. ד"ה] צה [ע"ז לה. ד"ה] צו [ע"ז לה. ד"ה] צז [ע"ז לה. ד"ה] צח [ע"ז לה. ד"ה] צט [ע"ז לה. ד"ה] ק [ע"ז לה. ד"ה] קא [ע"ז לה. ד"ה] קב [ע"ז לה. ד"ה] קג [ע"ז לה. ד"ה] קד [ע"ז לה. ד"ה] קה [ע"ז לה. ד"ה] קו [ע"ז לה. ד"ה] קז [ע"ז לה. ד"ה] קח [ע"ז לה. ד"ה] קט [ע"ז לה. ד"ה] קי [ע"ז לה. ד"ה] קיא [ע"ז לה. ד"ה] קיב [ע"ז לה. ד"ה] קיג [ע"ז לה. ד"ה] קיד [ע"ז לה. ד"ה] קטו [ע"ז לה. ד"ה] קטז [ע"ז לה. ד"ה] קיז [ע"ז לה. ד"ה] קיח [ע"ז לה. ד"ה] קיט [ע"ז לה. ד"ה] קכ [ע"ז לה. ד"ה] קכא [ע"ז לה. ד"ה] קכב [ע"ז לה. ד"ה] קכג [ע"ז לה. ד"ה] קכד [ע"ז לה. ד"ה] קכה [ע"ז לה. ד"ה] קכו [ע"ז לה. ד"ה] קכז [ע"ז לה. ד"ה] קכח [ע"ז לה. ד"ה] קכט [ע"ז לה. ד"ה] קל [ע"ז לה. ד"ה] קלא [ע"ז לה. ד"ה] קלב [ע"ז לה. ד"ה] קלג [ע"ז לה. ד"ה] קלד [ע"ז לה. ד"ה] קלה [ע"ז לה. ד"ה] קלו [ע"ז לה. ד"ה] קלז [ע"ז לה. ד"ה] קלח [ע"ז לה. ד"ה] קלט [ע"ז לה. ד"ה] קמ [ע"ז לה. ד"ה] קמא [ע"ז לה. ד"ה] קמב [ע"ז לה. ד"ה] קמג [ע"ז לה. ד"ה] קמד [ע"ז לה. ד"ה] קמה [ע"ז לה. ד"ה] קמו [ע"ז לה. ד"ה] קמז [ע"ז לה. ד"ה] קמח [ע"ז לה. ד"ה] קמט [ע"ז לה. ד"ה] קנ [ע"ז לה. ד"ה] קנא [ע"ז לה. ד"ה] קנב [ע"ז לה. ד"ה] קנג [ע"ז לה. ד"ה] קנד [ע"ז לה. ד"ה] קנה [ע"ז לה. ד"ה] קנו [ע"ז לה. ד"ה] קנז [ע"ז לה. ד"ה] קנח [ע"ז לה. ד"ה] קנט [ע"ז לה. ד"ה] קס [ע"ז לה. ד"ה] קסא [ע"ז לה. ד"ה] קסב [ע"ז לה. ד"ה] קסג [ע"ז לה. ד"ה] קסד [ע"ז לה. ד"ה] קסה [ע"ז לה. ד"ה] קסו [ע"ז לה. ד"ה] קסז [ע"ז לה. ד"ה] קסח [ע"ז לה. ד"ה] קסט [ע"ז לה. ד"ה] קע [ע"ז לה. ד"ה] קעא [ע"ז לה. ד"ה] קעב [ע"ז לה. ד"ה] קעג [ע"ז לה. ד"ה] קעד [ע"ז לה. ד"ה] קעה [ע"ז לה. ד"ה] קעו [ע"ז לה. ד"ה] קעז [ע"ז לה. ד"ה] קעח [ע"ז לה. ד"ה] קעט [ע"ז לה. ד"ה] קפ [ע"ז לה. ד"ה] קפא [ע"ז לה. ד"ה] קפב [ע"ז לה. ד"ה] קפג [ע"ז לה. ד"ה] קפד [ע"ז לה. ד"ה] קפה [ע"ז לה. ד"ה] קפו [ע"ז לה. ד"ה] קפז [ע"ז לה. ד"ה] קפח [ע"ז לה. ד"ה] קפט [ע"ז לה. ד"ה] קצ [ע"ז לה. ד"ה] קצא [ע"ז לה. ד"ה] קצב [ע"ז לה. ד"ה] קצג [ע"ז לה. ד"ה] קצד [ע"ז לה. ד"ה] קצה [ע"ז לה. ד"ה] קצו [ע"ז לה. ד"ה] קצז [ע"ז לה. ד"ה] קצח [ע"ז לה. ד"ה] קצ

הא דלא מסיק אלא שיעור ארעא. תימה כיון דלא מסיק אלא שיעור ארעא ממילא טולא שבח היתר על היציאה וי"ל דבלאו הכי ספיר הניחא כו' לפי המסקנא דמוקי באפותיקי ח"ס אתפ"ם דלא מסיק ביה אלא שיעור ארעא נתן לו היציאה לגוקח והשבח היתר על היציאה

הניחא (לקמן דף קי:) ח (ועיין בכתובות דף לא:):

כגון דשויא אפותיקי. השתא מלי מיירי דמסיק ביה אפילו שיעור ארעא ובשבח ואפילו הכי כיון דשויא אפותיקי צריך ליתן היציאה כדין יורד כו' כדאמרינן בפרק המקבל (שם.) נכי יתומים אומרים אנו השבחנו ורוצים היציאה דמיירי באפותיקי ואע"ג דמסיק כהו שיעור ארעא ובשבח דהא אם מכיבוס הבגדים נוסב הכל ומיהו אין רגילים דבתרי יתומים אתין לדם על מי לחזור ליקח היציאה דכיון דעשה אביהם אפותיקי הרי הוא כיורד לתוך שדה חבירו אלא בכרגות שאינו מסכיר היציאה אבל בלוקח שאינו מסכיר כלום שהמוכר משלם לו היציאה והשבח שזה פוטרו מחזור מלינו למימר דאפילו באפותיקי כיון דמסיק ביה שיעור ארעא ובשבח אין לו אלא שבשביל שעשאה אפותיקי לא גרע כהו וא"ת כיון דאמר ליה לא יהא לך פרעון אלא מזו כשמוכר לאחר הוה ליה לגוקח מנולן שהרי אינו אל מוכר א"כ למה עולה מן המוכר השבח היתר על היציאה ואם לוקח מנולן לשמואל לית ליה שבחא וי"ל כגון שמכרה קודם שבח זמנו אל בעל חוב דאל המקח פה זומן ולא דמי לגזלן אלא אל המקח כלל דזוזי הוו אלוחה ואם יעלם שבח הוה ליה רבית ואפילו מכרה אחר הזמן היה סבור לפיים בע"ח בזוזי ואל המקח עד שיגרסה ממנו:

מעות יש לו שבח אין לו. תימה בהגזל קמא (ב"ק דף נ:. ובסי) תנא ה' נוכין מן המחוייבין שבח ומוקי לה בת"ח דידע דקרקע אינה גנולת אלמא אפילו בהכיר בה יש לו שבח וי"ל דהתם מיירי בשקיבל עליו אחריות:

ונתן לו לשם מתנה. אבל בערכין פ' המוכר שדה (דף כט. וכס) נכי המוכר שדהו בשבח היוכל עצמה דאמר שמואל מעות חוזרין ליכא למימר אדם יורש שאין מכר כיוכל לאין זה פשוט דהא אמר רב מכורה ומוצאה:

חזר ולקחה כו'. אלא הכיר בה מיירי דקמיבעיא ליה אם הגזלן יכול לבטל המקח ולהחזיר לו מעותיו או לאו:

דמית לוקח. פרש"י אחר שלקחה ואין נראה דמיד שקנה הגזלן זכה בו לוקח ואמנו משום דמיית ליה כתר הכי פקא קמו אלא אמר ליה לוקח קודם שלקחה הגזלן מגזל ש (ומיית גזלן) ל"ל שהיה חולה או נוסס בשעה שלקחה מגזלן. מהר

מסורת הש"ס
א ב"ק נ: וש"נ לקמן קי: ב [לקמן קי: ב"ק נ:] ג [בכ"ק נ: אלקמן קי: ד"ה גרגיא] ד גיטין מה. [קידושין מוז: מלכין ל:] ה [לעיל יה. כתובות קד: ב"מ קסז:] ו [לקמן עכ:] ז [לע"ל קודם ל"ס בשו"ת] ח [ריין מוד בשוש' ב"ק נ:] ט [ב"מ ס"ה ומ"ש] ומ"ש תוס' לקמן לה. ל"ה מ"ת] ט ס"ל ומ"ב מה מית גזלן בסיס ב

הא מית ליה ומאן דאמר ניחא ליה דליקון בהמנותיה בהדי בני נמי ניחא ליה דליקון בהמנותיה סוף סוף קרו ליה בני לוקח גזלנא אלא איכא ביניייהו דמית גזלן מאן דאמר ניחא ליה לאינייש דלא לקרייהו גזלן הא מית ליה למ"ד ניחא ליה דליקון בהמנותיה ה"נ אע"ג דמית גזלנא ליה דליקון בהמנותיה סוף סוף קרו לבניה בני גזלנא אלא איכא ביניייהו דיהבה במתנה מאן דאמר ניחא ליה דליקון בהמנותיה מ"ד מתנה נמי ניחא ליה דליקון בהמנותיה מ"ד ניחא ליה דלא נקריהו גזלנא אמר ליה מאי גזלינא מינך: כ פשיטא זבנה אורתה ויהבה במתנה לאו לאוקמה קמי לוקח קא בעי ג נפלה ליה בירושה ירושה ממילא היא ולאו אידו קא טרח אבתרה גבי אידו בחובו ד חזינא אי אית ליה ארעא אחריתי ואמר האי בעינא לאוקמה קמיה לוקח קא בעי ואי לא לא זוזי הוא דבעי אפרועי יהבה נהליה א במתנה פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר מתנה כירושה דהא ממילא וחד אמר ה מתנה כמכר דאי לאו דטרח וארצי קמיה לא הוי יהיב ליה מתנה להכי טרח וארצי קמיה כי היכי דליקון בהמנותיה ועד אימת ניחא ליה דליקון בהמנותיה אמר רב הונא עד שעת העמדת בדין חייא בר רב אמר עד דמטא אדרכתא לידיה רב פפא אמר ו עד דמתחלן זומי אברזתא מתקיף לה רמי בר חמא מכדי האי לוקח במאי קני להאי ארעא בהאי שטרא האי שטרא חספא בעלמא הוא א"ל רבא תהא במאמינו בההוא הנאה דלא קאמר ליה מידי וקא סמיך עליה טרח ומייתי ליה גמר ומקני ליה מתיב רב ששת ב ז מה שאירש מאבא מכור לך מה שתעלה מצודתי מכור לך לא אמר כלום מד: שאירש מן אבא היום מכור לך מה שתעלה מצודתי היום מכור לך דבריו קיימין אמר רמי בר חמא הא גברא והא תיובתא אמר רבא גברא קא חזינא ותיובתא לא קא חזינא הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הכא סמכא דעתיה דאזיל טרח ומייתי ליה כי היכי דלא נקרייה גזלנא הכא לא סמכא דעתיה שלחוה לקמיה דרבי אבא בר זבדא אמר להו זו אינה צריכה לפנים אמר רבא זו צריכה לפנים ולפני לפנים הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הוה עובדא בפומבדיתא ואותביה אמר להו רב יוסף זו אינה צריכה לפנים ואמר ליה אביי צריכה לפנים ולפני לפנים הכא סמכא דעתיה הכא לא סמכא דעתיה ומאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רבי יוחנן סיפא מה שאירש מאבא היום משום כבוד אביו מה שתעלה מצודתי היום

מאי גזלינא מינך. וא"ה וכי מכרה נמי מה נזנו ומנא צריך להחזיר לו מעותיו וי"ל דמ"מ יקרתנו נזלנא כל זמן אלא יפרע לו:

ארצי קמיה כי היכי דליקון בהמנותיה, משמע דהכי הלכתא מדלא נקט ליסבא דלא נקרייה גזלן ועוד דסלכה כרב אמי דסוף

האי סברא הפסא בעלמא הוא. וא"ם ולימא דקני לה בגזל שהחזיק בה אחר שקנאה גזלן וי"ל דמשמע ליה מעשה שקנאה בגזלנים בל לוקח אע"פ בלא מעשה כו מוקם מעשה וא"ת מעותיו שסיו תחלה מלוה נשנו עמה מכר וי"ל באתרא דלא קנו בכספא א"ה במלוה אינו יכול לקנות כדאמרי' פ"ק דקדושין (דף ו:) המקדש במלוה אינה מקודשת ומכר לא קנה וסא דאמר בהאיש מקדש (שם דף מז.) ושוין שבמכר קנה היינו במלוה שיש לו על אחרים דלא בתשם בעינן זה מקודשת לכ"ע אי לאו דתשם לא סמכא דעתא ורלה שיחזור וימחול אבל מלוה שתשם חייבת לו אם מוחל לו ומקדשת בה אינה מקודשת דלא יתן לה כלום דרקמ' הכי היה ברשותה וכן במכר לא קנה אע"ג דבמקדשם בהנאת מחילת מלוה היא מקודשת דלא נהנו מחילה לה זמנה ומלבד עליך לשלמון דמקודשת וכן במכר אם מכר בהנאת מחילה קונה כמו בהמליף דמי שור בפרה מ"מ לא משמע ליה שהיה מקנה לו בהנאת מחילת מלוה משום דמשמע מיד שלקחה הגזלן

קנה לוקח ראשון

בהניא הגאה דקא סמיך כו'. והוא כאילו א"ל בדה ש

תהא קנויה לך לכשתקחנה:

מה שאירש מאבא מכור לך לא אמר כלום. וא"ת לימא דרב דאמר כר"מ וכרייתא דרבנן וי"ל דלדידן קפיך דאית לן ז ד כרב דאמרינן פרק איזהו נשך (לקמן דף עב:) דמייתי גמ' טעמא דלא ליקריה גזלנא ונחת ליה דליקון הכרעותא וסבירא לן כרבנן דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם דאמר אל פסוק דרבי יוחנן הכנלר פרק אע"פ (כתובות דף נט.) ורב נתנן סבר כבירו' דקל אף מבאנו לעולם יכול לחזור כו ורב האי פסק דאין הלכה כרב בהא ב"ש דס"ל דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם וכו' ולא נהירא מכח דאיתהו בשר דקנין [לקמן דף עב:]:

ד קנויה לך מעכשיו. תימה מה צריך מעכשיו כיון דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם אלא לענין חזרה אם כל זמן שלא בא לעולם יכול לחזור אע"ג דאמר מעכשיו ויש לומר דנקט מינה אם נקרא הטבר אז באחר קודם שלקחה זה דקני כיון דאמר מעכשיו ח:

מסורת הש"ס
א [דומה לדכתיב פליגי נ"ב כ' אחת וכלינא ממגילה כה ופ"ם] ב [תוספתא דמגילה ס"פ ד' ומ"ש תוס' ד"ה דומכה] ג [פ"ם תוס' ד"ה מנום] ד [ריין לפ"ב ה [ופ"ע תוס' יבמות לב. ד"ה קנויה]

קלא ה מיי' פכ"ח מהלכות מלוה הלכה ה ו ושיין בסמכות ופמ"ע סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סימן קיז סעיף כ

כגון דאיכא אפותיקי. הכא מלי מיירי דמסיק ביה אפילו שיעור ארעא ובשבח ואפילו הכי כיון דשויא אפותיקי צריך ליתן היציאה כדין יורד כו' כדאמרינן בפרק המקבל (שם.) נכי יתומים אומרים אנו השבחנו ורוצים היציאה דמיירי באפותיקי ואע"ג דמסיק כהו שיעור ארעא ובשבח דהא אם מכיבוס הבגדים נוסב הכל ומיהו אין רגילים דבתרי יתומים אתין לדם על מי לחזור ליקח היציאה דכיון דעשה אביהם אפותיקי הרי הוא כיורד לתוך שדה חבירו אלא בכרגות שאינו מסכיר היציאה אבל בלוקח שאינו מסכיר כלום שהמוכר משלם לו היציאה והשבח שזה פוטרו מחזור מלינו למימר דאפילו באפותיקי כיון דמסיק ביה שיעור ארעא ובשבח אין לו אלא שבשביל שעשאה אפותיקי לא גרע כהו וא"ת כיון דאמר ליה לא יהא לך פרעון אלא מזו כשמוכר לאחר הוה ליה לגוקח מנולן שהרי אינו אל מוכר א"כ למה עולה מן המוכר השבח היתר על היציאה והא לוקח מנולן לשמואל לית ליה שבחא וי"ל כגון שמכרה קודם שבח זמנו אל בעל חוב דאל המקח פה זומן ולא דמי לגזלן אלא אל המקח כלל דזוזי הוו אלוחה ואם יעלם שבח הוה ליה רבית ואפילו מכרה אחר הזמן היה סבור לפיים בע"ח בזוזי ואל המקח עד שיגרסה ממנו:

מעות יש לו שבח אין לו. תימה בהגזל קמא (ב"ק דף נ:. וכס) תנא ה' נוכין מן המחוייבין שבח ומוקי לה בת"ח דידע דקרקע אינה גנולת אלמא אפילו בהכיר בה יש לו שבח וי"ל דהתם מיירי בשקיבל עליו אחריות:

ונתן לו לשם מתנה. אבל בערכין פ' המוכר שדה (דף כט. וכס) נכי המוכר שדהו בשבח היוכל עצמה דאמר שמואל מעות חוזרין ליכא למימר אדם יורש שאין מכר כיוכל דאין זה פשוט דהא אמר רב מכורה ומוצאה:

חזר ולקחה כו'. אלא הכיר בה מיירי דקמיבעיא ליה אם הגזלן יכול לבטל המקח ולהחזיר לו מעותיו או לאו:

דמית לוקח. פרש"י אחר שלקחה ואין נראה דמיד שקנה הגזלן זכה בו לוקח ואמנו משום דמיית ליה כתר הכי פקא קמו אלא אמר ליה לוקח קודם שלקחה הגזלן מגזל ש (ומיית גזלן) ל"ל שהיה חולה או נוסס בשעה שלקחה מגזלן. מהר

מסורת הש"ס
א ב"ק נ: וש"נ לקמן קי: ב [לקמן קי: ב"ק נ:] ג [בכ"ק נ: אלקמן קי: ד"ה גרגיא] ד גיטין מה. [קידושין מוז: מלכין ל:] ה [לעיל יה. כתובות קד: ב"מ קסז:] ו [לקמן עכ:] ז [לע"ל קודם ל"ס בשו"ת] ח [ריין מוד בשוש' ב"ק נ:] ט [ב"מ ס"ה ומ"ש] ומ"ש תוס' לקמן לה. ל"ה מ"ת] ט ס"ל ומ"ב מה מית גזלן בסיס ב

המגיע לכתפים כאן בשבח שאינו מגיע לכתפים אוהא מעשים בכל יום ונקא מגבי שמואל אפי' בשבח המגיע לכתפים לא קשיא הא דלא מסיק ביה כשיעור ארעא ושבחא הא דלא מסיק ביה אלא כשיעור ארעא דיהיב ליה שבחיה ומסליק ליה כ הניחא למ"ד אי אית ליה זוזי ללוקח לא מצי מסליק ליה לבע"ח שפיר אלא למאן דאמר כי ח אית ליה זוזי ללוקח מצי מסליק ליה לבע"ח נימא ליה אילו הוה לי זוזי הוה מסלקינך מבולה ארעא השתא דלית לי זוזי הב לי ג נרבא דארעא בארעא שיעור שבחאי הכא במאי עסקי' כ כגון שעשאו אפותיקי דאמר ליה לא יהא לך פרעון אלא מזו: הכיר בה שאינה שלו ולקחה אמר רב מעות יש לו שבח אין לו ושמואל אמר אפי' מעות אין לו במאי קמיפלגי רב סבר אדם יודע שקרקע אין לו וגמר ונתן לשום פקדון ונימא ליה לשום פקדון סבר לא מקבל ושמואל סבר אדם יודע שקרקע אין לו וגמר ונתן לשום מתנה ונימא ליה לשום מתנה כסיפא ליה מילתא והא פליגי ביה חדא זימנא ד דאיתמר המקרש את אחותו רב אמר מעות חוזרין ושמואל אמר ג מעות מתנה רב אמר מעות חוזרין אדם יודע שאין קידושין תופסין באחותו וגמר ונתן לשום פקדון ונימא לה לשום פקדון סבר לא מקבלה מיניה ושמואל אמר מעות מתנה אדם יודע שאין קידושין תופסין באחותו וגמר ונתן לשום מתנה ונימא לה לשום מתנה כסיפא לה מילתא צריכא דאי איתמר בהא בהא קאמר רב דלא עבדי אינשי דיהבי מתנות לנוכראה אבל גבי אחותו אימא מודה ליה לשמואל ואי איתמר בהך קאמר שמואל אבל בהא אימא מודה ליה לרב צריכא בין לרב דאמר פקדון בין לשמואל דאמר מתנה האי לארעא במאי קא נחית ופירות היכי אכיל סבר אנא איחות לארעא ואיעביד ואיכול בגויה כי היכי דהוה קא עביד איהו לכי אתי מריה דארעא זוזאי נהוו לרב דאמר פקדון פקדון לשמואל דאמר מתנה מתנה אמר רבא ד הלכתא יש לו מעות ויש לו שבח ואע"פ שלא פירש לו את השבח ס הכיר בה שאינה שלו ולקחה מעות יש לו שבח אין לו ה ו אחריות מעות סופר הוא בין בשטרי הלואה ז בין בשטרי מקח וממכר בעא מיניה שמואל מרב חזר ולקחה מבעלים הראשונים מהו אמר ליה ח מה מכר לו ראשון לשני כל זכות שתבא לידו מאי טעמא מ־ זוטרא אמר ניחא ליה ו דלא נקרייה גזלנא רב אשי אמר ט ניחא ליה דליקון בהמנותיה מאי בינייהו איכא בינייהו דמית ליקח מאן דאמר ניחא ליה דלא לקרייא גזלנא ליקרייה גזלנא. אלא מרפנו לוקח זה כשיליאם גנזל מידו ויקרא לו גזלן לכך חוזר לסעמיד ממכרו אלא לוקחה גזלן מן סבעלים וסגזלן כא לרוליאם מבנו: למאן דאמר. לא חזר לסעמיד ממכרו אלא דלא ליפרעיה לוקח גזלן:

שדה שאני לוקח. ג"ז יז מ"ד אמר והאלהים אפילו בשדה זו אלא בפירוש אמר זו:

בשטרי חלוצתא ואדרכתא דלאו בני פרעון נינהו. תימה שטרי אדרכתא אמאי לאו בני פרעון נינהו כיון דעדיין לא זכה בקרקע עד שכתבו לו שטרי חלוצתא וכן בסמוך דקאמר מיהו דאפסיד הנפשיה דבני ליה למקרעיה הו מבני ליה למכתב שטר מכיר' בשטרי אדרכתא שעדיין הקרקע היא בידו כמה דאפסיד הנפשיה הכא יכול לעשות פרעתי וי"ל דשטרי אדרכתא נקט אליבא דרבה דאית ליה בפרק המפקיד (לקמן דף לה: וסמ) דאליבא פירי מכי משא אדרכתא ליליה א"כ לא יוכל לומר עוד פרעתי כיון שבכבר זכה בקרקע ולרבא דאית ליה מכי שלמו יומי דאכרזתא לדבריו יעמוד מתניתין בחלוצתא נמי ויש ספרים דל"ג אדרכתא:

אע"פ שכתוב בו הנפק לא יחזיר. תימה דמשמע דאחיירי בלא לוה דאיכא מאן דאמר שטר שכתב לוה ולא חייב מודה כדאמר שמא כתב לוה לך לא יחזיר דחיישינן לפרעון אבל אם לוה מודה יחזיר דלא חיישינן לקנוניא ולא נשאל פרעו ורוצה לחזור ולות בו כדי להרויח פטיטי לספרא וקשה דלקמן (דף יז.) מ"ר יוחנן שטר שכתוב זמנו בו ביום וכתוב בו הנפק יחזיר ומוקי לה רב כהנא כשחייב מודה ורוקא שכתוב בו ביום אבל אין כתוב בו ביום לא יחזיר אם משום פטיטי דספרא אם משום קנוניא וכן לעיל (דף יג:) אוקי ר"א מתני' דמצא שטרי חוב לא יחזיר בחייב מודה ומשום קנוניא דסכרי רבנן דאין בו אחריות נכי (לוה) מי ממשעבדי ח (ותניא כוותיה דר' אחאן) וי"ל דאמוראי ניהו ואליבא דר' אחאן דרב כהנא ישמיד הכא מלתא דרבי יוחנן אף בחייב מודה ומשום קנוניא וכ' מודה אבל בחייב מודה דוקא בשאין בו אם מודה אבל בחייב מודה יחזיר ועוד דאם לא בחייב מודה ומשום שמא כתב לוה לך אם חיים לקנוניא ישמיד נמי מתני' לעיל בחייב מודה ומשום שמא כתב לוה ולא לוה כרב אחי אבל הכא ליכא לאיחסא לכתב לוה ולא לוה כמו בשטרי אקנאה אם בכתוב בו הנפק כי הכא יחזיר דלא חיישינן לקנוניא וגמרא דנקט לעיל שטמא דקנוניא שכר בלאבי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו אם אקרי וכתיב לא אמרינן:

ומשום דהוחזק כפרן הו לא פרע כלום. ואמ"ג דאמרי' לקמן (דף יז.) הוחזק כפרן לאותו ממון הכא דנפל שאני דמוכחא מילתא דמשום הכי לא היה מזהר לשומרו לפי שפרעו אלוה: חייב

חייב אתה ליתן לו. הכא משמע דחייב אתה ליתן לו לא הוי פסק דין גמור כי אם לא יתן לו וכן תשמש במרובה (כ"ק דף סט. וסמ) ובקצה דכ"ק דסנהדרין (דף ז: וסמ) אמרינן ד"ל גמר דין פלוני אתה חייב פלוני אתה זכאי ויש לומר דהתם מקרי גמר דין לענין אסור לבעוט לפי שיודע ליהיכן הדין נוטה:

רב כהנא אמר כשחייב מודה. תימה מ"ב לעיל דנקט הנפק במילתא דר' יוחנן וי"ל דנקטינן מסוס דיוקא דאי אין כתוב בו ביום אפי' כתוב בו הנפק דודאי לוה לא יחזיר דחיישינן לקנוניא או לפטיטי דספרא:

המטען אחר מעשה כ"ד לא אמר כלום. אינו נאמן לומר פרעתי מעשה כ"ד קרי כל דבר שחייב לה אפי' לא כתב כגון מנה ומתחיים ומזון בחמשה והכנות נאחר מותו וה"ת לאה כותבין כתובה כיון דבלאו כתובה נמי אין נאמן לומר פרעתי וי"ל מסוס תוספת אבל מנה ומתחיים נגייה בלא כתובה ותוספת נראה דאפי' אית לה סהדי דהתנה לה נאמן לומר פרעתי ואין ראיה מבלתיה ב דר' שבתאי דהוה מהימן לומר פרעתי אי לאו דהוחזק כפרן דר' שבתאי ערב היה אבל בעל שמא לא היה נאמן ואין ראיה נמי מלתני לעיל (דף ז:) מלא כתובה לא יחזיר ומשמע דלא יחזיר מסוס תוספת שהיה נאמן לומר פרעתי נאמן לומר פרעתי מנה מנו דאי בעי אמר אלמנה נשתיתי אם אין לה עדי היומא אי אם אין לה עדי קדושין נאמן

אמר רבא אמר רב הונא אמר רב [א] האומר לחבירו שדה שאני לוקח לכשאקנה קנויה לך מעכשיו קנה אמר רבא מסתברא מלתא דרב בשדה סתם אבל בשדה זו לא מי מלתא דרב בשדה זו ניהליה והאלהים אמר רב אפי' יומר דמוכן לה ניהליה והאלהים אמר רב אפי' בשדה זו מכדי רב כמאן אמרה לשמעתיה כרבי מאיר דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם דתניא ב"א האומר לאשה התקדשי לי לאחר שאתגייר לאחר שתתגיירי לאחר שאשתחרר לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך לאחר שיחלוץ לך ויבמיך לאחר שתמות אחותיך אינה מקודשת ר"מ אומר מקודשת והא אשה כשדה זו דמיא וא"ר מאיר מקודשת: אמר שמואל ג המוצא שטר הקנאה בשוק יחזירו לבעלים דאי משום פרעון ד לא חיישינן לפרעון דאם איתא דפרעיה מקרע הוה קרע ליה אר"נ אבא מן ספרי דייני דמר שמואל הוה והוינא כבר שיתא כבר שבע ודכרנא דהוו מברזי ואמרי הני שטרי אקנייתא דמשתכחי בשוקא נהדרינהו למרייהו אמר רב עמרם אע"פ אנן תנינא ה כל מעשה בית דין הרי זה יחזיר אלמא לא חיישי' לפירעון א"ל רבי זירא מתניתין בשטרי חלוצתא ואדרכתא דלאו בני פרעון נינהו אמר רבא והני לאו בני פרעון נינהו והא ו אמרי נהרדעי שומא הדר עד תריסר ירחי שתא ואמר אמימר אנא מנהרדעא אנא וסבירא לי כ דשומא הדר לעולם אלא אמר רבא התם הויינו טעמא דאמרי אידהו דאפסיד אנפשיה דבעידנא דפרעיה אבעי ליה למקרעיה לשטרייה א"נ למכתב שטרא אחרינא עילויה דמדינא ארעא לא בעיא למיהדר ג ומשום (דבר סו) ועשית הישר וזשטוב בעיני ה הוא דאמור רבנן תהדר הלכך מרישא הוא דקא זבין איבעי ליה למכתב שטר זביני גבי שטר חוב מאי איכא למימר אם איתא דפרעיה איבעי ליה למיקרעיה לשטרייה אימור אשתמוטי קא משתמטים ליה דא"ל למחר יהבנא לך דהשתא ליתיה גבאי אי נמי אפשיטי דספרא זייר ליה: א"ר אבהו א"ר יוחנן המוצא שטר חוב בשוק אע"פ שכתוב בו הנפק לא יחזירו לבעלים לא מיבעיא היכא דלא כתוב בו הנפק דאיכא למימר כתב ללות ולא לוה אלא אפי' כתוב בו הנפק ומאי ניהו דמקיים לא יחזיר דחיישינן לפרעון איתיביה רבי ירמיה לר' אבהו כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר א"ל ירמיה ברי לא כל מעשה ב"ד שוים אלא כגון שהוחזק כפרן אמר רבא ומשום דהוחזק כפרן חדא זמנא תו לא פרע כלל אלא אמר רבא מתניתין בשטר חלוצתא ואדרכתא וכדרבי זירא וכפרן הואיל ואיא לידן נימא ביה מלתא דאמר רב יוסף בר מניומי אמר ר"נ אמרו לו ז צא תן לו

מסורת השי"ס

א יבמות נג. ב ב"ב נג. קדושין מג. כתובות נח: ג [נעיל יד.] ד [לעיל יג.יד.] הלקמן יח: כ. ה לקמן לה. ו [תוספ לוה כ"ק סח: קו:] ח ס"ל

מסורת השי"ס

א ר"מ מ"ן ב [ל"ל לה] ג (אתא לקמ' דר' חייא אתו סהדי ואמרי אין בחב לה א"ל ר' חייא זיל הב לה לסוף אמר לה פרעתיך אמר לו הוחזקת כפרן ובר ליה נ"ל ל"ל ולא"ל [ל"ל ולכן] ד ר"מ ה הכ"ל ו ר"מ ז כתובות פב. ח לקמן עב. מכלתין לה ר"ה כ. ת.

קמה ל ב מ' פ"ו מה' עונין ומשפ הל"ה סמ עשין עשין לא עוס"ע ח"ם סי"ע סי"ע וסי' פע פעיף יד

קמו ג ד מ' פ"ב הל' ו סמ: עס עוס"ע ח"ם מ' עט ב"ב

קמז מ מ' פ"ו הל"ה ח סמ: עס עוס"ע ח"ם עס פעיף ה

קמח ז ז מ' פ"ו עס כל"ם סמ: עוס"ע ח"ם מ' פ' כ"ו סס פעיף ז

קט מ מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ג וסי' ח מ' פ"ב ב

קנא ימ' פ"ב: מהלכות מלוה ולוה הל' ה סמ: עשין עשין עס עוס"ע ח"ם מ' פעיף ז

קנב כ מ' פ"ח מהלכות גזילה והכיכה הל"כ סמ: עשין על עוס"ע ח"ם מ' פס פ"ו

קמ ל מ' מ' פ"ו מה' עונין ומשפ הל"ה סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ח וסי' ח מ' פ"ב ב

קנ מ מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ג

קנג ב מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ב

קנד ד מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ד

קנה ה מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ה

קנו ו מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ו

קנז ז מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ז

קנח ח מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ח

קנט ט מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ט

קס מ מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ב

קסא ב מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ג

קסב ג מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ד

קסג ד מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ה

קסד ה מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ו

קסה ו מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ז

קסו ז מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ח

קסז ח מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ט

קסח ט מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ט

קסט מ מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ב

קע ב מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ג

קעא ג מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ד

קעב ד מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ה

קעג ה מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ו

קעד ו מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ז

קעה ז מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ח

קעו ח מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ט

קעז ט מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ט

קעח מ מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ב

קעט ב מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ג

קפא ג מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ד

קפב ד מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ה

קפג ה מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ו

קפד ו מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ז

קפה ז מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ח

קפו ח מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ט

קפז ט מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ט

קפח מ מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ב

קפט ב מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ג

קפי ג מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ד

קפיא ד מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ה

קפיב ה מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ו

קפיג ו מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ז

קפיד ז מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ח

קפטו ח מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ט

קפי ט מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ט

קפיא מ מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ב

קפיב ב מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ג

קפיג ג מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ד

קפיד ד מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ה

קפטו ה מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ו

קפי ו מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ז

קפיא ז מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ח

קפיב ח מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ט

קפיג ט מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ט

קפיד מ מ' פ"ד מ' מלוה ולוה הל"ה ז סמ: עשין לד עוס"ע ח"ם מ' פעיף ב

**קפטו

לא אמר כלום מאי טעמא כל מעשה בית דין כמאן דנקיט שטרא בידיה דמי א"ל רבי חייא בר אבא לרבי יוחנן ולא משנתינו היא זו א"ל הוציאה נט ואין עמו כתובה נובה כתובתה א"ל ב"י אי לאו דדלאי לך חספא לא משכחת מרגניתא תותה אמר אביי מאי מרגניתא דלמא ב' במקום שאין כותבין כתובה עסקינן דגט היינו כתובתה ג' אבל במקום שכותבין כתובה אי נקיטא כתובה גביא אי לא לא גביא הדר אמר אביי לאו מלתא היא דאמרי דאי ס"ד במקום שאין כותבין כתובה עסקינן אבל במקום שכותבין כתובה אי נקיטא כתובה גביא אי לא לא גביא בעדי מיתת בעל לטעון וילמא פרעתיה וכי תימא הכי נמי א"כ מה הועילו חכמים בתקנתן א"ל מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי ג' ואלמנה מן האירוסין דאית לה כתובה מנ"ל אילימא מהא דתנן ד' נתארמלה או נתגרשה בין מן האירוסין ובין מן הנשואין גובה את הכל דלמא היכא דכתב לה וכי תימא מאי למימרא לאפוקי מדראב"ע דאמר ד' שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה אצטריכא ליה דיקא נמי דקתני גובה את הכל אי אמרת בשלמא דכתב לה היינו דקא תני גובה את הכל אלא אי אמרת דלא כתב לה

מאי

מאי גובה את הכל . מאחר שלא התנה עמה כלום מהו שתוספת: לא אונן. אין לחיות חל עליו לאיסור חכילת קדשים: ולא מטמא לה. אם כהן הוא דכתיב (ויקרא כא) כי אם לשארו הקרוב אשתו ובלי לאו שארו הוא דלא בלו עדיין לידי קירוב בשר: ולא מטמאה לו. לאו משום כהונה קאמר דאין לכהנות מוהרות על הכהן אלא אינו זקוק לטמא לו לא כהנה ולא ישראלית שמלוה לתעסק בהבעה מתי מצוה שאמרו בפרשה דכתיב לה ימא ותניא לה ימא מצוה ואם לא רצה לטמא לו מעמאין אותו על כרחו ומעשה ביוסף הכהן כו' בתורת כהנים ה: מתה אינו יורשה. דירושת הבעל נפקא לן משארו הקרוב אליו ממשפחתו וירש אותה וגו' בב"ב (דף קיח:) וה"ל לאו שארו הוא: אלא אביי . דאמר לעיל לאו מילתא היא דאמרי מנוסא דמתני' דהוליאה נט משום דהיא נוטה קצת ליה סדר ביה: דאי ס"ד . דטעמא לאו משום דאין עוטין אחר מעשה ב"ד הוא אלא משום דגט היינו כתובה: אטו גט מנה מאתים כתיב ביה . דיעמא הוא עוכיה על סחוב: כמו דכתיב ביה דמי . דאם פסיקא לן מילתא דכתובה מנה מאתים: אטו כל דמגבי בבי דינא מגבי לה. וכי כל ספורא חוב בא לב"ד במקום שפרא לה לא הוי ב"ד שיכתבו לו כן: הא אמר תנו . עכשיו: נותנין . ואפילו נמצא לזמן מרובה משמע ולא חייבינן שמא נט אחר הוא שהמותיכן שוין ומאדם אחר נפל. מצאו לאלתר. הרב (ניעוין כז:) מפרש כדי שהעבור שיירא והפרס וכתוב כך ליכא למימר משיירא שעברה שם נפל אסרו לא שהם שיעור שהחנם: ואפילו במקום כו'. לאו דבר פקא מסיק אלא נמצא הוא דקאמר לן דכי אמר רבה במקום שהשיירות מצויות לא אמר אלא כשאוחזקו בעיר ' אחת שנכתב בה הנפ שנים שמשותיהן שוין ומשות כשותיהן שוות: דאי לא תימא הכי . דרבה תרתי בעי קשיא דרבה אדרבה: בי דינא דרב הונא . במקום שהוא יושב ומתוך שהכל רגילין אצלו לדון ה"ל מקום שהשיירות מצויות שם:

מאי גובה את הכל ומאתים הוא דאית לה ואלא א מדתני רב חייא בר אמי ל אשתו ארוסה לא אונן ולא מטמא לה וכן היא לא אוננת ולא מטמאה לו ב מתה אינה יורשה ג מת הוא גובה כתובתה דלמא דכתב לה וכי תימא דכתב לה מאי למימרא מתה אינו יורשה איצטריכא ליה אלא אביי מגופה דמתני' קא הדר ביה דאי סלקא דעתך במקום שאין כותבין כתובה עסקינן דגט היינו כתובתה אטו גט מנה מאתים כתיב ביה וכי תימא כיון דתקינו רבנן למגבא לה כמאן דכתיב ביה דמי לטעון וילמא פרעתי וכי תימא דאמרינן ליה אי פרעתה איבעי לך למיקרעיה אמר לן לא שבקתן אמרה בעינא לאנסובי ביה וכי תימא אמרינן ליה איבעי לך למיקרעיה ומכתב אגביה ניטא דגן דקרעונהו לא משום דניטא פסולה הוא אלא כי היכי דלא תגבי ביה זמנא אחריתי אטו כל דמגבי בבי דינא מגבי: **מתני'** ב מצא ניטי נשים ושחרורי עבדים דייתיקי מתנה ושוברין הרי זה לא יחזיר שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא לתנן: **גמ'** טעמא דנמלך שלא לתנן הא אמר תנו נותנין ואפילו לזמן מרובה ורמינהו ג ד המביא נט ואבד הימנו מצאו לאלתר כשר אם לאו פסול אמר רבה לא קשיא ה כאן במקום שהשיירות מצויות כאן במקום שאין השיירות מצויות ואפילו במקום שהשיירות מצויות והוא שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת דאי לא תימא הכי קשיא דרבה אדרבה ד דההוא ניטא דאשתכח בי דינא דרב הונא דהוה כתוב ביה בשווירי מתא דעל רכיס נהרא אמר רב הונא

מיישנין

לאלתר דוקא פסיקא מכל מתיתין מאי למימר לאלתר דוקא דאם אמר תנו נותנין היינו מפורש במתני' והיא גופא אחת אמתמוטינן דלא יחזיר דחיישינן לשמא נמלך אבל רבה דייק מדקתני ונמלך ולא קתני כתובין היו ולא כתן ה"ל כתב לאמתמוטינן אם אמר תנו נותנין והיינו אפילו לזמן מרובה דאי לאלתר פסיקא וא"ת הלא אפילו אי הוי לאלתר הוי חידוש דלא חיישינן דלמא כתב כגיטין ולא נתן עד תברי כדפריך לקמן (דף יט.) וכן לקמן (עמוד ב) דפריך על רבי ירמיה דמוקי כגון דקאמרי עדים כו' מאי למימרא לימא דקא משמע לן דלא חיישינן דלמא כתב כגיטין ויש לומר דס"ל כמאן דאמר אין לבעל פירות משעת חתימה ואם ליכא חידוש לכתב כגיטין ולא נתן עד תברי אפילו הכי ספיר ערפה ועוד ר"מ דרבי זירא דייק אפילו לזמן מרובה מדקתני בזמן שהבעל מודה יחזיר לאחר משעת שמלה שמתנה כפל וכבר נרשם כו ואי לאלתר דוקא ר"ב ר"ש שהיו הגע בידה דאי לא ראינו ר"ב במה אנו יודעין שהוא לאלתר ואחרי שראינו הגע בידה הרי כבר מנורשת פסיקא דיחזיר ומאי קמ"ל) והלא אפילו לא נישה הוא זה ניתן לה לראייה ואין הבעל מודה שמא לא יחזיר אלא ואלו מיירי שלא ראינו הגע בידה וקמשמע לן דאע"פ דחיישינן שמא מבעל כפל ושדעין לא נרשם שתגרש עתה בהחזרת הגע ולא חיישינן שמא מאחר כפל א"כ הוי אפילו לזמן מרובה כיון דלא ידעינן ממי כפל מן הבעל או מן האשה ורבה דייק דתני ונמלך שמא לזמן מרובה דומיא דשטרי חלילה ומיאוסין דיחזיר אפי' לזמן מרובה דלאלתר היינו שראינו בידה פסיקא כיון דחלילה יחזיר לה לראייה אפי' אינו שלא אלא מיירי שלא ראינו בידה ואף לא ידעינן שחלילה והיינו לזמן מרובה ודומיא דהכי משמע ליה דמיירי בריפא ורבי זירא לא מוקי לה דומיא דסיפא:

לאלתר כשר. אפילו אבי דחיים לתרי ולחק אפילו היכא דלא הוחזק (יבמות דף קטו:) כגון שמצאו לאלתר לא חיים והתם הוי כמו לזמן מרובה דלא שייך התם לאלתר:

והוא שהוחזקו. תימא אמאי לא מוקי אידי ואידי שהשיירות מצויות ומתני' בלא הוחזקו דהשתא הוי דומיא דסיפא דכל מעשה בית דין דמיירי בהכי וי"ל דעובדא דכסמוך דהוי בבי דינא דרב הונא הוי בריפא ומשמעינן דבלא הוחזקו לא יחזיר אפילו שיירות מצויות והכא אשמעינן דאם הוחזקו נמי יחזיר אם אין שיירות מצויות וא"ת ומאי טעמא יחזיר לאחם כיון שהם בני יוסף בן שמעון בעיר וי"ל כיון שאנו יודעים שזה אבד גט כאן אין לחוש שמא אחר איבד כיון שאין שיירות מצויות ומטעתין אתיא כר"א דלרבי מאיר כיון שהוחזקו בני יוסף בן שמעון אין הגע כשר עד שיבא מוכיח מתוכו שהוא של זה כדמוכח פרק כל הגע (גיטין דף כד:) דתנן כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה ודייק הא גדולה אלי לגרש מני ר"א היא ובעדי מסירה משמע דלר"מ אפילו גדולה לא מלי מגרש והתוא דהתגרש (שם דף פו:) דשני גיטין שונים שנתערבו ומוקי כר' מאיר מיירי במשולשים דמוכים מתוכו. (וע"ע תוספות גיטין כד: ד"ה בעדי) ;

פייטין

אטו גט מנה ומאתים כתיב ביה . תימה היכי מוקמי דאפילו במקום שאין כותבין כתובה דגביא אפי' כי לא נקיטא כתובה דלמא הכא במקום שאין כותבין וגביא בשטר גט וכותבין בגט שטרא דגן כו' כדאסר (רבא) ו [רב] בפ' הכותב (כתובות דף פט:) ואביי נמי לוקמה הכי אי נמי מוקי במקום שאין כותבין כתובה וגביא בעדי הגע בעל לא קרעינן משום דבעיא לאנסובי ביה והוי כמו היכא דלא אפשר לכותבין שובר ואין אם לא מלמנה מן הגשואין במקום שכותבין כתובה לא אפשר לכותבין שובר ושוב כיון דמן מלמנה מן הגשואין במקום שאין כותבין לא בעי לאנסובי ביה פשיטא דאין נאמן לומר פרעתי כיון דלא נתקנה כתובה באותו מקום וי"ל דלא נתקנה כתובה דמן הגישואין במקום שאין כותבין כיון דגט לאו היינו כתובה ומשום דבעיא לאנסובי ביה פשיטא דאין נאמן לומר פרעתי כיון דלא נתקנה כתובה דתן נתקנה ואין עמה גט אלמנה במקום שכותבין דאין סברא להעמיד שכן אינו שכתב לה כל ו' ו' ו'

חיישינן לשני שוירי. ומ"ת מ"ב לרב הונא הא דין יגרם לו אדם את חבירו ל"ל דאמר לר"מ לחיבו מוכיח כיון דחיישינן לשני שוירי ל"ל כיון דלא חיישינן הוי שביר מוכיח מתוכו וח"מ כשאבל חיישינן: **נפק** לך ומסכת כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר. פרש"י דהכוח נישא

חיישינן לשני שוירי וא"ל א רב חסדא לרבה פוק עיין בה דלאורתא בעי מינך רב הונא נפק דק ואשכח דתנן ב כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר והא בי דינא דרב הונא דכי מקום שהשיירות מצויות דמי וקא פשיט רבה דיחזיר אלמא אי הוחזקו שני יוסף בן שמעון אין אי לא לא עכר רבה עובדא ג (בהדיא ניטא דאשתכח) בי כיתנא דפומבדיתא כשמעתיה איכא דאמרי היכא דמזבני כיתנא והוא שלא הוחזקו את על גב דשכיחין שיירתא ואיכא דאמרי היכא דתרו כיתנא ואע"ג דהוחזקו דלא שכיחא שיירות רבי זירא רמי מתניתין אברייתא ומשני תנן המביא נט ואבד היכמו מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול ורמינהי ד ר מצא נט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה קתני מידת בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה ואפילו לזמן מרובה ומשני כאן במקום שהשיירות מצויות וכאן במקום שאין השיירות מצויות איכא דאמרי והוא שהוחזקו דלא נהדר והיינו דרבה איכא דאמרי ג אע"ג דלא הוחזקו לא נהדר ופלינא דרבה בשלמא רבה לא אמר כר' זירא מתניתין אלימא ליה לאקשויי אלא רבי זירא מ"ט לא אמר כרבה אמר לך מי קא תני הא אמר תנו נותנין ואפי' לזמן מרובה דלמא הא אמר תנו נותנין ולעולם כדקיי"ל לאלתר למ"ד לר' זירא במקום שהשיירות מצויות ואף ע"ג שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון ופלינא דרבה במאי קא מיפלגי רבה סבר דקתני כל מעשה בית דין הרי זה יחזיר דאשתכח בבית דין עסקינן וכ"ד במקום שהשיירות מצויות והוא שהוחזקו לא יחזיר לא הוחזקו יחזיר ורבי זירא אמר לך מי קתני כל מעשה ב"ד שנמצאו בבית דין כל מעשה ב"ד יחזיר קתני ולעולם דאשתכח אבראי ר' ירמיה אמר נ כגון דקא אמרי עדים מעולם לא חתמנו אלא על נט אחד של יוסף בן שמעון אי הכי מאי למימרא מהו דתימא ליחוש דלמא אתרמי שמא כשמא ועדים כעדים קמ"ל רב אשי אמר ה ד כגון דקא אמר נקב יש בו בצד אות פלונית ודוקא בצד אות פלונית אבל נקב בעלמא לא רב אשי מספקא לי' ו סימנים אי דאורייתא' אי דרבנן רבה בר בר חנה אירכס

חיישינן לשני שוירי. אע"פ שבא לאחר לפניהו ואמר ממני שלא ופלוני כיס מסלתו לאשתו ווודעין אם אמרו שני לאנשים שסמוכים שיון חיישינן שמא שוירי אחרת יש ויש בה יוסף בן שמעון אחר: ואמר ליס רב מסדא לרבה גרסינן: כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר. כל מילתא דאתא לב"ד לקייים דליכא לאיתסה לגמלך עליהן שלא לתן כרי זה יחזיר וזה מקיים בב"ד סיס ולכך סובא סס: כשמעתיה. דבעיון תלתי וסבא תלת סוא דאמרי ואכסרי: דאיכא דמזבני כיתנא. דשיירות מצויות שם לבא ולקנות ומסדרים מעות שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעוד שבכתב בס ולא חיישינן לומר יש עוד אחרת ששמס כזו: ואיכא דאמרי היכא דתרו כיתנא. כמי שמכרה שם נמלא סגע ומאי כשאתעתיס שהוחזקו שני יוסף בן שמעון באותם עוד שבכתב בס ומכסיס דבמקום שנמלא בו לא סיו שיירות מצויות: בשלמא רבה. דאמר שיטת אמוראי דמתני' דגיטין אמתני' דגזקין: לא אמר כר' זירא. דרמא מתניתין אברייתא: דמתני' אלימא ליה לאקשויי. מצי' דסיא עיקר ויש תימה בסוגיות זו אם זו וכרוך לחזר שיתיישבו דאיכא בריתא דלא לומר אינס עיקר רבי לא שנאם ר' חייא מתיון לו: ולעולם כדקיימא לן כשנמצא לאלתר. ואם לאו פסול שמא אינו של זס אבל ברייתא ליכא לשנויי ס"כ דכיון דתנא בסדיא יחזיר לאשה סוס ליס לפלוני בין לאלתר בין לזמן מרובה דלא דמיא לתמני' דסתם לא יחזיר תנא ומדוקא סוס דייק יחזיר סיכא דאמר תנו וכיון דלא תנא יחזיר לא סוס ליס לפלוני: דאשתכח אבראי. שלין שביירות מצויות: ר' ירמיה אמר. סא דקתני יחזיר כגון דאמרי עדים בחתומין בו מעולם לא חתמנו כו': ודוקא בצד אות פלונית. דסיס ליס סימן מובסק ואמי' אם מימלי לומר נגי חזקת אמיתה בסימנין דאוריתא לן לקמן (דף כז.) דאורייתא אי דרבנן אפילו פסמת סימנין דרבנן יש לסמוך על סימן מובסק כזס לאמרי אמת אים דאורייתא: מספקא ליה לרב אשי סימנין. שמהזירין בסן אבידה אי דאורייתא היא ואפילו בא סור דאורייתא סמכינן אסימן כל דסו: אי דרבנן. ודוקא בלבדיס שבסקר בית דין ספקר אבל במידי דאיסורא לא סמכינן ואי קשיא דמתי כי סימנין דרבנן ובשטוש בעיין דלקמן לאו פירכא היא דמגלן דפסיטא ליס אי כמי מספקא ליס אים עליס לאיסור מספיקא: בעדים ותתברס בו בחזרה זו ולא

מעולם לא חתמנו אלא על נט אחד כו'. ואומר הכעל שטוא אותו יוסף וה"ת והלא כשאין העדים חותמים כן אינו נאמן לומר שהוא שלו אלא אם אינו מוכשר שמא מאחר נפל ואתה בעדים אומרים אלא חתמו אלא על נט אחד כו'. ואומר הכעל שטוא אותו יוסף בן שמעון לאה יהא נאמן ליהום שמא לאחר פתמו ולא לזה ול"ל דאף כי אין עדים מה שאינו נאמן אע"פ שאינו מכיר אבל כשעדים אומרים אלא חתמו רק על נט אחד של יוסף בן שמעון בחזיר לא יפקר אם נט רק הוא לבד אומר שהוא שלו אע"פ שאינו מכיר אבל כשעדים אומרים אלא חתמו רק על נט אחד של יוסף בן שמעון זה אינו שפיר חתמו לאחר לומר ח אלא חתמו דאינו הטוד לקלקלה כמו שנאמן לומר גרסתיה ואינו ספרים דגרסי אלא על נט אחד של יוסף בן שמעון זה אינו שפיר עפי ועריך לומר אלא רבו עדים מחתימה לפי רבו כתבישה שטוא אלכם ס"ל כוה ליה לאיתר מהו דתימא דלמא אתרמי עדים לאלים ותתימה כתבישה

אירכס ליה ניטא בי מדרשא אמר אי סימנא אית לי בבויה אי טביעות עינא אית לי בבויה אהדרוה ניהליה אמר לא ידענא אי משום סימנא אהדרוה ניהלי וקא סברי סימנין דאורייתא אי משום טביעות עינא אהדרוה ניהלי ודוקא צורבא מדרבנן אבל אינישא דעלמא לא גופא מצא נט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהבעל מודה מיהא יחזיר לאשה וליחוש שמא כתב ליתן בניסן ולא נתן לה עד תשרי ואזל בעל זבין פירי מניסן ועד תשרי ומפקא לניטא דכתב בניסן ואתיא למטרף לקוחות שלא כדין הניחא למ"ד אכיון שנתן עינוי לגרשה שוב אין לבעל פירות שפיר אלא למ"ד יש לבעל פירות עד שעת נתינה מאי איכא למימר כי אתיא למטרף אמרינן לה אייתי ראיה אימת מטא ניטא לידך ומ"ש משטרי חוב דתנן ב מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללוות בניסן ולא לזה עד תשרי וקא טריף לקוחות שלא כדין התם נמי ליהדר וכי אתי למטרף נימא ליה אייתי ראיה אימת מטא שטר חוב לידך אמרי הכא נבי נט אשה אתי לוקח ותבעה אמר האי דהדרוה ניהלה רבנן לניטא משום דלא תענין ותיתיב השתא דקא אתיא למטרף תיזל ותיתי ראיה אימת מטא ניטא לידה הכא נבי שטר חוב לא אתי לוקח ותבע מדאהדרוה ניהליה רבנן לשטר חוב פשיטא למאי הלכתא אהדרוה ניהליה למטרף הוא שמע מינה קמו רבנן במילתא ומקמי דידי מטא שטרא לידיה: שחרורי עבדים וכו': ת"ר ה מצא שטר שחרור בשוק בזמן שהרב מודה יחזיר לעבד אין הרב מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהרב מודה מיהא יחזיר לעבד ואמאי ניחוש שמא כתב ליתן לו בניסן ולא נתן לו עד תשרי ואזל עבדא וקנה נכסין מניסן ועד תשרי ואזיל הרב וזבנינהו ומפיק ליה לשחרור דכתב בניסן וקא טריף לקוחות שלא כדין ג הניחא למ"ד זכות הוא לעבד שיוצא מתחת רבו לחירות וכאביי דאמר ד עדיין בחתומיו זכין ליה שפיר אלא לפ"ד חוב הוא לעבד שיוצא מרחת יד רבו לחירות מאי איכא למימר דכי אתי למטרף אמרינן ליה ב אייתי ראיה אימת מטא שחרור ליהך: ג דייתיקי מתנה וכו': ה ת"ר איזו היא דייתיקי דא תהא למיקם ולהיות שאם מת נכסיו לפלוני מתנה כל שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה אלמא אי כתיבא מהיום ולאחר מיתה הוא דקני ואי לא לא קני אמר אביי הכי קאמר ד איזו היא מתנת בריא שהיא כמתנת שכיב מרע דלא קני אלא לאחר מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה טעמא דלא אמר תנו הא אמר תנו נותנין ורמינהו מצא דייתקאות אפותיקאות ומתנות אף עפ"י ששניהם מורין לא יחזיר לא לזה ולא לזה אמר רבי אבא בר ממל לא קשיא

הא

אי סימנין דאורייתא. כגון נמי מהריק ולוי כיתנין דרבנן אמינו מוכסן מדרבנן בסימנין אמינו דהפקר מ"ד מ"ד מ"ד

ברייתא כבריה דלמא כתבה לאלי ולא יהביה ליה. איתמר דלא כתבי ליה. אמר רב אדא בר אהבה כיון שהוא רועה דעדיו בהתומיו יכין לו היכא דמשא שדה לדיה ואכיי יתרן כדרב זביד דבשמעון: **ורבא** אידי ואידי דייתיקאות קתני. ולאו"ת דדיורי מתניתין שפירש שנתן לו נוף ופירי מהיום אם לא יחזור עד לאחר מיתה דמאי חדר ביה ורש"י דחק לפרש דגבי מתנות אפילו אם אמר תנו אין נותנין וה"פ דמתני' שאני אומר כתובין היו ומאלף עליהם אלא ליתנן ויהיה לאיש אחרינא ומתה רועה לא לחזור כו מן הסני ולישנא לראשון לפיכך אפי' אם אמר תנו אין נותנין אבל דייתיקי אם אמר תנו נותנין דאפי' נמלך ונתן לאחר יכול לחזור וקשה לפירושו דא"כ פירוש כנמלך דמתני' יהיה כשני ענינים ותו לעיל נבי נפ דדייק הא אמר תנו נותנין אפילו לזמן מרובה לפרש"י ז"ל מנ"ל לפרושי הכי דלמא ה"פ משום דנמלך איכא למיחש שמא לא ניתן הגיע עדיין ולכך אפילו אם אמר תנו אין נותנין אלא לשון ונמלך משמע שעתה אינו רוצה כדפרישית לעיל (יח. ד"ה הא): **ובתר** אכוה כתבה איהו לאיניש אחרינא. תימה אמאי לא אמרינן נמי שנתנה האב תהלה כתחת שכיב מרע ואח"כ הלב עצמו כתבה לאלי ולא יהבה ליה ומת האב ונתקיימה המתנה לראשון והכן רוצה שתהיה לשני: **מצא** שובר כו' ולישנא דלמא כתב ליתן בניסן כו'. וה"ת לפרוך פל מתני' דגם פשוט (כ"ב דף קסז.) דכותבין שובר לאמה וכ"ת לא חיישינן אלא היכא שנפל ואחרע הא פריך לעיל (יב:) נבי כותבין שטר לוה אע"ג דליכא רישותא וי"ל דמלי לתווי בשטרי הקנאה אבל הכא אי בשטרי הקנאה מיירי כי אין האמה מודה נמי יחזיר לבעל דאין האמה מודה משום אפילו אינה אומרת שהוא מזיף אלא אומרת שכתבה ליתן ולא נתנה ואומרת עתה אל תתנו לפי שנמלכה דומיא דמלא שובר דמתניתין דלא יחזיר שאני אומר כתובים היו ונמלך כו': ס"מ

מסורת הש"ס

ס"ל דליכא מניה דהאי וקן"הוא בגלא"ם. רש"ל

בן משפט נר מצוה קסד

מ"ל כ מ"ר. מ"ל מהלכות מכירה כלי ל"ל ומ"ל ובכ"מ מ"מ. מ"ל מ"ר מ"מ מ"ר מ"מ מ"ר מ"מ

איסורא ממונא. וה"ת עכ"ז אין ממירין בממונא ב דהא אין הכי הלכתא דאיכא דאיכא דאיסורא לדאיסורא כגוד הרוג ולא פריטינן שמא בתקום נקב קא סחיט וי"ל דמ"מ בלאשה אים האמירו דמיס שאין לפסס סוף לא תנשא לכתחילה אע"פ שרוכס מתוס ועוד יש לומר דמדאוריתא לא חיישי' לשני יוכף בן שמעון אבל מדרבנן חיישינן מסוס לשון וכממונא לא שייך לשון לכך פריך ספיר היכי פסיק מר איסורא ממונא:

מצא בחפיסה מו בדלוסקמא. תימה בגמרא חפיסה הוי סימן כדאמר בפרק שני (דף כח.) הוא אומר בחפיסה והיא אומרת בחפיסה יצתן לו דמידע ידעה דבל מאי דאית ליה בחפיסה מנה ליה מסמע דלאיגים משלמת הוי סימן אלא דלוסקמא היכי הוי סימן אלא דרך הגיגים שערות בדלוסקמא כדתניא בתוספתא דסבועות עשרה דלוסקמאות מלאים שערות מסרתי לך י"ל דמיירי הכא שיתן בדלוסקמא עצמה סימן שאינו מוכרח אלא חייבים לשאלה לשמא האחיל לאחר ואותו הביא בו שערות דהכי תקון רבנן אלא חייבים כמו שתקנו לחזיר לבולם בסימן שאינו מוכרח אפי' סימנין לאו דאורייתא:

מתניתין שיש עליו עדים יתקיים בחותמיו נראה דמסמע ליה בגוף כיד המלוה מקרי ליה כמתן בכיד הלוה קרי ליה מוכר ולשון ממתי לשון כיטול ושוד בכיד הלוה פטיעא לכסר על ידי קיום:

הדרן עלך שנים אוחזין

חיישינן לשני שוירי א"ל רב חסדא לרבה פוק עיין דלאורתא בעי לה רב הונא מינך נפק דקא ואשכח דתנן כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר א"ל רב עמרם לרבה היכי פשיט מר א איסורא מממונא א"ל ב תדרא שטרי חליצה ומיאונין תנן פקע ארוא דבי רב מר אמר משום לתאי דידי פקע ומר אמר משום לתאי דידי פקע. מצא בהפיסה או בדלוסקמא: ג מאי חפיסה אמר רבה בר בר חנה חמת קטנה מאי דלוסקמא אמר רבה בר שמואל טליקא דסבי: תכריך של שטרות או אגודה של שטרות וכו': ת"ר א כמה הוא תכריך של שטרות שלשה כרוכין זה בזה וכמה היא אגודה של שטרות שלשה קשורין זה בזה שמעת מינה ד קשר סימן הוא תני רבי חייא ב שלשה כרוכין זה בזה אי הכי היינו תכריך ג תכריך כל חד וחד בראשה דחברי' אגודה דרמו אהדדי וכרוכות מאי מכריז מנין מאי אריא תלתא אפילו תרין נמי אלא כדאמר רבינא ה טבעא מכריז הכא נמי ד שטרי ללוה וכו': דאי ס"ד דמלוין נינהו מאי בעי נבי הדדי דלמא לקיומינהו אזלי דמקיימי דלמא מידא דספרא נפיל לא משהי אניש קיומיה בידא דספרא: שלשה שלוו מאחד יחזיר למלוה וכו': דאי ס"ד דלוין נינהו מאי בעי נבי הדדי דלמא למכתבנהו אזלי ה דכתיב בתלת ידי ספרי ודלמא לקיומינהו אזלי מלוה מקיים שטריה לוה לא מקיים שטריה: אם יש עמהן סמפונות יעשה כה שבסמפונות: אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב ו סמפון היוצא מתחת ידי מלוה אף על פי שכתוב בכתב ידו אינו אלא כמשחק ופסול לא מבעיא כתוב בכתב יד סופר דאיכא למימר ספרא אתרמי ליה וכתב אלא אפילו כתוב בכתב ידו פסול סבר דלמא מתרמי ואתי בין השמשות וקא פרע לי דאי לא ידיבנא לוה לא יהיב לי זוזי אכתוב אנא דכי אייתי לי זוזי אתן ליה תנן ז אם יש עמהן סמפונות יעשה מה שבסמפונות דקאמר רב ספרא שנמצא בין שטרות קרועין ת"ש ז ט נמצא לאחד ו קרועין הכי נמי ח שנמצאו בין שטרות קרועין כדאמר בין שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעון פרועין כדאמר רב ספרא שנמצא בין שטרות ח קרועין הכא נמי שנמצא בין שטרות קרועין ת"ש ט שבועה שלא פקדנו אבא ושלא מצאנו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע אמר רב ספרא שנמצא בין שטרות • קרועין ת"ש כ סמפון שיש עליו עדים יתקיים בחותמיו אימא יתקיים מהותמיו

הדרן עלך שנים אוחזין

אלו מציאות: מצא פירות מפוזרין. נתייאשו הבעלים מהן כדאמר בגמ' וספקר סן: מעות מפוזרות. סולאל ואין לסס סימן מיכר אימוסי מוקס והוו לסו ספקר וחסו עעס בולס: כריכות. עומריס קטנים בתו מאלמים אלומים ומתרגמינן בירוגלתי מכרכן כריכן (ברלאשית לז): ברה"ר. שסבל דשן עלייסו וחס כיס סימן נקב עליסן סרי סוא נחתם: של נחתום. כל כגרות סנתמומין שון מבל כגרות של בעל סבית יש בסן סימן: ממדינתן. כמות סמן נחות בסאר כל ניחס סמדינ' לאפוקי סבאות מבית סאומן כדקתני סיפא: אניצי פשתן. פישת"א בלשון אסכנז ומבקומינו פוס"ר: ולשון של ארגמן. לאר סרוק ומשוך כמין לשון ולבוש ארגמן ומאוין סן: מצא עיגול. של דבילה: אנפוריא. בגמ' מפרס: **נמ'** וכמה. פשוט פיזור: קב. מפזר בארבע אמות אבל בג' אמות מפרס ומזל: אי דרך נפילה. אם מלאס דרך נפילה סיס לדעת שלא סוגמו נס מדעת אלא לסלו: אפילו טובא. מקב נמי דסיון דאין בסן סימן מיאוסי מיאס: ואי דרך הינוח וכו'. עתיד לחזור ולינטן: במבנשתא דבי דרי. בגמא אסיפת [גרגות] וכאן דשן בעליסן ונטלו את סעיקר ונותרו אלו: נפיש טרחייהו. לקבץ: בציר מהבי. אם היס פזורן בפחות מכן: משום דלא חשיבי. עליס קב פירות לפרוס עליסן טורס קיבון של ארבע אמות: שומשמין. דקין מאד ויש סורס בקיבולן יותר מתאין אבל דמיסן יקרין: תמרים ורמונין. נפיס סן ואין טורס בקבולן: יאוס

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

דשיילינן להו. אם רמו ספרשון ואם לאו נאמן המלוה לומר שלא נכתב אלא לסיות מוכן לכשיפרע: עדי קיום. שכתבו סנפק דבי דינא לא מקיימי ליס אלא א"כ פרע: סמפון שיש עליו עדים. בעדי קיום מוקמינן לס: יתקיים בחותמיו. ואפילו יוצא מתחת יד מלוה כשר: אין עליו עדי קיום. אבל עדים המומין נלו: ויוצא מתחת ידי שליש. שאין סלוה מוליאו אלא המלוה אלא בלים בביניסס נאמן: או שיצא אחר חיתום שטרות. שלא לפניו כשסוא כתוב בשטר חוב אחר שחתימה כשר: דהא חימניה מלוה לשליש. דעל כרחך ליס כתוב טובר אלא מלוה וסוא ומסרו ליד הבלים:

הדרן עלך שנים אוחזין

אלו מציאות: מצא פירות מפוזרין. נתייאשו הבעלים מהן כדאמר בגמ' וספקר סן: מעות מפוזרות. סולאל ואין לסס סימן מיכר אימוסי מוקס והוו לסו ספקר וחסו עעס בולס: כריכות. עומריס קטנים בתו מאלמים אלומים ומתרגמינן בירוגלתי מכרכן כריכן (ברלאשית לז): ברה"ר. שסבל דשן עלייסו וחס כיס סימן נקב עליסן סרי סוא נחתם: של נחתום. כל כגרות סנתמומין שון מבל כגרות של בעל סבית יש בסן סימן: ממדינתן. כמות סמן נחות בסאר כל ניחס סמדינ' לאפוקי סבאות מבית סאומן כדקתני סיפא: אניצי פשתן. פישת"א בלשון אסכנז ומבקומינו פוס"ר: ולשון של ארגמן. לאר סרוק ומשוך כמין לשון ולבוש ארגמן ומאוין סן: מצא עיגול. של דבילה: אנפוריא. בגמ' מפרס: **נמ'** וכמה. פשוט פיזור: קב. מפזר בארבע אמות אבל בג' אמות מפרס ומזל: אי דרך נפילה. אם מלאס דרך נפילה סיס לדעת שלא סוגמו נס מדעת אלא לסלו: אפילו טובא. מקב נמי דסיון דאין בסן סימן מיאוסי מיאס: ואי דרך הינוח וכו'. עתיד לחזור ולינטן: במבנשתא דבי דרי. בגמא אסיפת [גרגות] וכאן דשן בעליסן ונטלו את סעיקר ונותרו אלו: נפיש טרחייהו. לקבץ: בציר מהבי. אם היס פזורן בפחות מכן: משום דלא חשיבי. עליס קב פירות לפרוס עליסן טורס קיבון של ארבע אמות: שומשמין. דקין מאד ויש סורס בקיבולן יותר מתאין אבל דמיסן יקרין: תמרים ורמונין. נפיס סן ואין טורס בקבולן: יאוס

אלו מציאות שלו: כריכות בר"ר. כבריכות דוקא מפני דין רס"ר ת"ש סמפון שיש עליו עדים כשר ב מאי עדים עדי קיום הבי נמי מסתברא מדקתני סיפא ושאין עליו עדים פסול מאי אין עליו עדים אילימא דליכא עלויה עדים כלל צריכא למימר דפסול אלא לאו עדי קיום נופא א סמפון שיש עליו עדים יתקיים בחותמיו אין עליו עדים ג ויוצא מתחת ידי שליש או ד שיוצא לאחר חיתום שטרות כשר יוצא מתחת ידי שליש דהא הימניד מלוה לשליש לשליש. דעל כרחך מסרו ליד הבלים:

אלו מציאות: כריכות בר"ר. כבריכות דוקא מפני דין רס"ר ת"ש סמפון שיש עליו עדים כשר ב מאי עדים עדי קיום הבי נמי מסתברא מדקתני סיפא ושאין עליו עדים פסול מאי אין עליו עדים אילימא דליכא עלויה עדים כלל צריכא למימר דפסול אלא לאו עדי קיום נופא א סמפון שיש עליו עדים יתקיים בחותמיו אין עליו עדים ג ויוצא מתחת ידי שליש או ד שיוצא לאחר חיתום שטרות כשר יוצא מתחת ידי שליש דהא הימניד מלוה לשליש לשליש. דעל כרחך מסרו ליד הבלים:

וכמה ת"ר ינתן קב בארבע אמות. לרוך לומר דרבי ינתן נופיה בעי וכמה דאי אמר מתי בעי וכמה לוקי דרך נפילה ואפילו טובא כדסרוך נמרא כתר הכי אלא מדבריי רבי ינתן הוא ורבי יצחק לא בעי לאוקמי דרך נפילה ואפילו טובא מטוס דסבר כאביי דיחום אלא מדעת לא הוי יחום אלא מוקי לה במבנשתא דבי דרי סהכיסס בס מדעת וכה"ג מיבא בפירקין (דף ל:) דבעי ולעולם אמר רב יהודה כו' דלרוך לומר דהב יהודה אמר ולעולם וכן בפרק לא יחפור (ב"ב דף כב. ושם ד"ה וכמה) גבי מדחיקין מן המלוות דקאמר וכמה אמר רב ייבא [בגמ' רוחב הלון ז:] כתנות רוחב הלון ז: **חצי** קב בשתי אמות מכו. תימה הלא קב בארבע אמות הוי נמי אי קב בשתי אמות ומאי קמבעיא ליס וי"ל כיון דליכא אלא אלי קב ליקוט כיון שאין לו טורס לנמור אבל קב בארבע אמות יש לי טורס ללקוט הכל ואין מלקט אלא אי נמי קב בארבע אמות מרובעין הוי אלי קב בב' אמות רוחב וארבע אמות אורך והכא בעי אלי קב בב' אמות על ב' אמות:

דלעי

בא מציעא פרק ראשון שנים אוחזין

יאוש שלא מדעת. דבר שסתמו יאוש לכסידא בגפל ממנו וכסמלא אמר הוי יאוש כדבר שיש בו סימן כולי עלמא לא פליגי דלא הוי יאוש ואף ע"ג דשמעינה דמיאש לסוף לא הוי יאוש דכי אתא לידיה באיסורא היא דאתא לידיה דלכי ידע דנפל מיניה לא מיאש מימר אמר סימנא אית לי בנויה יהבנא סימנא ושקילנא ליה בזוטו של ים ובשלולירתו של נהר אע"ג דאית ביה סימן רחמנא שרייה כדבעינן למימר לקמן כי פליגי בדבר שאין בו סימן אביי אמר מ"ל הוי יאוש דהא לא ידע דנפל מיניה רבא אמר הוי יאוש דלכי ידע דנפל מיניה מיאש מימר אמר סימנא לית לי בנויה מהשתא הוא דמיאש (סימן פמג"ש ממקנט"ו בכסע"ז) הא שמע פירות מפוזרין הא לא ידע דנפל מיניה הא אמר רב עוקבא בר חמא הכא במבנשתא דביזרי עסקינן דאבידה מדעת היא ת"ש מעות מפוזרות הרי אלו שלו אמאי הא לא ידע דנפל מיניה התם נמי כדרבי א יצחק דאמר ב אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה ג הבא נמי אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה ת"ש עינולי דבילה וכברות של נחתום הרי אלו שלו אמאי והא לא ידע דנפל מיניה התם נמי ד אגב דיקירי מידע ידע בהו ת"ש ולשונות של ארגמן הרי אלו שלו ואמאי הא לא ידע דנפל מיניה התם נמי ה אגב דחשיבי משמוש בהו וכדרבי יצחק ת"ש המוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן והא לא ידע דנפל מיניה אמר רבי יצחק אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ת"ש ב ז מאימתי כל אדם מותרים בלקט משילכו בה הנמושות ואמרינן מאי נמושות וא"ר יוחנן סבי דאזלי ג אתיגרא ריש לקיש אמר לקוטי בתר לקוטי ואמאי נהי דעיינים דהכא מיאשי אמרי כיון דאיכא בדוכתא אחריתא דלא מיאשי אמרי עיינים הכא הנך מעיקרא איאושי מיאש ואמרי עיינים דהתם מלקטי ליה ת"ש ד ח קציעות בדרך ואפילו בצד שדה קציעות ט וכן תאנה הנוטה לדרך ומצא תאנים תחתיה מותרות משום גזל ופטורות מן המעשר מזיתים וכחרובים אסור בשלמא רישא לאביי לא קשיא אבב דחשיבי ממשמש בהו תאנה נמי מידע ידיע דנתרא אלא סיפא לרבא קשיא דקתני בזיתים ובחרובים אסור אמר רבי אבהו שאני זית חואיל והזורו מוכיח עליו ואף על גב דנתרין זיתי מידע ידיע ה דוכתא דאינש אינש הוא אי הכי אפילו רישא נמי אמר רב פפא תאנה עם נפילתה נמאסת תא שמע ו הגנב שנטל מזה ונתן לזה וכן גזלן שנטל מזה ונתן לזה וכן

ירדן. וכן שם מתרגמ ומתא זה על יד סירדן סיס יומב · בלסטים מזיון. ובמזקק כמלא סימנו ומעיקרא ידע ומיימם: שמע נהר קורין. מל ומלמן מאר: הרי אלו כו'. ס"ג הרי אלו שלו מפני שמתיאשו בעלים דכל שמיפה מסר כקורות עלים ומבנים בעלי' ידעו בס מיד דים לם קול: הא פתמא. סלם לם מיפה מבידם מתרם שלין לנו לומר מידעו בבעלים לא הויא של מוליאם בקשה לרבא: בשיכול להציל. מזכותם בגמליאה מחרת דבר שיש בו סימן דיכול ליתן סימן ולימול עוד זכות לם המייב: לחזיר: אפילו אין מרדפין נמי. דסמכי מחלאם דלמחר ולימה מוחרת ולא מיילאי: ע"י הדחק. ולם לא יסמר להציל לא ילולו סלכך אין מרדפין מחקוני מחקריגנו דהא ידעו ולא סלילו: שלא מדעת. בעלים: וליקט. לעיכך בשל הבית: ואם חוששם. בעל הבית ומקפיד על מס שעשה זה: משום גזל. שהרס תרומתו בלא רשותו: בלך אצל יפות. סיס לך לילך אלל יפות לתת מהן לכהן: לא הוה ידע. אלמא כיון דלכי ידע דעיתא ליס לחרינן מעיקרא נמי ניחא ליס ולעניין יאוש נמי כיון דלכי ידע מיאש מעיקרא נמי סוי יאוש: אהם נם אהם. כן מרימו נם לתם מבכא נפקא לן שלוחו של אדם כמוהו לפרומה שפליח שהרס תרומתו מרומה וכיון דמליחו מבכא נפקא לן על כרחך שלוחכם דומיא דמאם בעינן: אף שלוחכם לדעתכם. שבעלים מיאוסו שלא: לבוסתנא. פירש: לא אבל. דגזל ניחסו שבעלים לא ידעו: אם נמצאו יפות כו'. אלמא גלי דעתיס דעיתא ליס ס"ל גלי דעתיס דמיקא ליס בתם שנתן לנו: לא אמרו כלך אצל יפות. דסוי גלוי דעת אלא לענין תרומה: עודהו הטל עליהן. סמעלה מירוקיו לגב ורד עליהן הטל: דשמח. בטל מירד עליהן: הרי זה בכי יותן. וסוכסרו לעומתם מעלה ועד עולם: נגבו. עד שלא מגלמן: אע"פ ששטח. עכשיו בעל מירד עליהן:

אינן

וכן ירדן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן בשלמא גזלן וירדן דקא חזי לחו ומיאש אלא גנב מי קא חזי ליה דמיאש תרנמה רב פפא בלסטים מזוין אי הכי היינו א גזלן תרי נווני גזלן ת"ש ב ח שפך נהר קורין עציו ואבניו ונתנו בתוך שדה חבירו ג הרי אלו שלו מפני שנתיאשו הבעלים מעמא דנתיאשו הבעלים הא סתמא לא הבא במאי עסקינן כשיכול להציל אי הכי אימא סיפא אם היו הבעלים מרדפין אחריהם חייב להחזיר אי ביכולין להציל מאי אריא מרדפין אפילו אין מרדפין נמי הב"ע ביכולין להציל על ידי הדחק מרדפין לא אייאוש אין מרדפין אייאושי מיאש ת"ש כיצד אמרו התורם שלא מדעת ת"רומתו תרומה ב הרי שירד לתוך שדה חבירו וליקט ותרם שלא ברשות אם תושש משום גזל ונ"ן תרומתו תרומה ואם לאו תרומתו תרומה ומנין הוא יודע אם חושש משום גזל ואם לאו ג הרי שבא בעל הבית ומצאו ואמר לו ד כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה ד ליקטו הבעלים והוסיפו עליהן בין כך ובין כך תרומתו תרומה וכי נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמאי בעידנא דתרם הא לא הוה ידע ז תרגמה רבא אליבא דאביי דשויה שליח ה"נ מסתברא דאי ס"ד דלא שוויה שליח מי הויא תרומתו תרומה והא אתם (במדבר יח) גם אתם אמר רחמנא ח ס לרבות שלוחכם מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם אלא הבא במאי עסקינן כגון דשויה שליח וא"ל זיל תרום ולא א"ל תרום מהני וסתמיה דבעל הבית כי תרום מבינונית הוא תרום ואזל איהו ותרם מיפות ובא בעל הבית ומצאו וא"ל כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה אמטר ומר זוטרא ורב אשי אקלעו לבוסתנא דשרי בר איסק אייתי אריסיה תמרי

מה שנתן נתן. יש לחלק כדרכי דאמר בפרק הגוזל [כתרת] (ב"ק דף קיד.) סתם גנב וגזלן הוי יאוש בעלים: שמע נהר קורין עציו ואבניו. ס"ג אם מתיאשו הבעלים הרי אלו שלו ומכל מקום אם מתיאשו הבעלים בלבד אינ

איסורא דומיא דהתירא. מה שמתיר מבורה ממנו ומכל אדם ע"כ לא תיפסיד קרקע כידע ומתיאם דקא אפשרי מלא לא מתיאם אפילו אם יש בו סימן כיון שהיא מבורה דהיינו מלוה אלא כל אדם דאסור רה"ג דלכי ידע ומאי דומיא דהתירא: מה היתירא. שהיא מלוה לא חילק בין שיש בו סימן לשאין בו סימן: אף איסורא. דמלוה אלא כל אדם לא חילק בין לא חילק בין סימן דכי ידע מיאם וכי סיכי דיש סימן לאיכא לא לין סימן נמי אסירא היכא דאיכא למימר לא ידע דעבלא קודם שבאת ליד זה: ועליל קנ"ם. כיוצא בלבות הן יאים שלא מדעת בסבא עד זומם למפרע הוא נפסל בסנהדרין (דף כז.) להו סעומד מלוה בעיסוין (דף מו.) קדושין שלא נמסרו לביאה בקדושין (דף נא.) גלוי דעתא בעיסוין (דף לד.) מומר אוכל נבילות לכהנים פסול לענין מדות בסנהדרין (דף כז.): הני תמרי דזיקא. שהרוח נוסר: היכי אכלינן להו. הא לא מיאם והא דקתני למיבעי בעיא מיאמר דאיתותב רבא קבא לי דבלא איתותב רבא איכא למיבעי דסא מודה רבא בכל דבר שהוחזק מוכיח עליו חוץ מן ההלכה מפני שמתאסם עם נפילתה וגרלה בעיני דלא נקע לם אלא לסרכות בחוזר. איסור כלומר מאחר דאיתותב אפילו בדבר שאין בו סימן כ"ם שאלו אסורין שיש כאן סימן: מעיקרא. מקודם נפילתו: יאושי מיאש. דיודע סוא שסרוח מסיר מסן: ושקלים מזומנים לאוכלן: יתמי. קטנים שאין בפקיון שפקר: באגא בארעא דיתמי לא מחזקינן. אין עליו להחזיק כל שבקנים בחזקת הקרקע של יתומים ולהסור כל שתמרים. מטוס פפק קרקע של יתומים אלא סולטין אחר הרוב: מוחזק ועומד מאי. קרקע עלמה של יתומין מאי: ברברא מאי. דקלים שברוכין ומוקפין בגדר של אבנים כדיב שאין בקלים ורמשים נכנסין בסם: העשוי לירדם. שהמקום שהוא שם רגיל בדריסת בני אדם והמפץ נמוך ונוח לירדם: לא הוי סימן. שאין בעלו כוונך לתת בו סימן מימר אמר עסתת שסימן בדריסת הרגלים: ברה"ר. כגון בשדה ארושה שאין בני אדם דורכין בה ויש מושבו שהוכיחו בה: ס"ג אי דלית בהו סימן ברה"ר מאי מבריז. כלומר כי מבריז זה מלא אבוד מאי מבריז שיוכל ליתן שלוכד סימן בה: מבריז מקום. ואיזו מבריז שם שאבודה אלא בה המקום מי שאבדה ומצו אבודה במקום

מסירת השי"ס
א קידושין נט: ב לקמן כז. ג בגליל ר"שמעון ובל"ס בלקוט [קדושין נב. ד ל"ק עב. סנהדרין כו.] ה [פסחים כו.] ו ס"א ד"ה ר"ל ז ס"א ד"ה ר"ל ח ס"א כיון דלאכלא אתנא ט [ל"ל קודם מאחר]

פלוגי יבא ויאמר מה לוכד וחם בח ומומר אבדתי שם חפץ פלוגי: והאלומות. עומרים נחלים. טעמא דרה"ר מטוס דבדרס מ"ם אלומות: ורבא. דמוקים לכריכות כשאין בו סימן מ"ם כריכות ומ"ם אלומות: רבה מתרץ לטעמיה. דעמא דרה"ר דטוס דבדרס מטוס סימן ובדבר שיש בם כם סימן: בסקום. טעמא דכריכות ז' ברשות הרבים מטוס מקום וכדבר שאין בו סימן:

אינן בכי יותן. ולא אמרינן כיון דסבתא ניחא מסגי אפי' דעבא למעיקרא ומיסו בכבר וקשיא לרבא: כתיב כי יתן. ולא כתיב כי יותן: לדעת. שידע בעתיקה וסוכר בעינו ומודסו סבל פליסן עדיין סן בעתיקתו: מטנו. קרא יתירא הוא לאסטוקינן שאינו אבוד אלא סימנו: ואיסורא דומיא דהיתירא. כיון דמתר קרא ולפיקן מלוה אלא כל אדם דאסור שיחבר ושאינם מלוה זקנים בם אתקוני אתקוה לבדדי זו לאיסורא וזו לאיסורא: מה היתירא. שאינם מלוה לא חילק בין שיש בם סימן לשאין בם סימן: אף איסורא. דמלוה אלא כל אדם לא חילק בין לא חילק בין סימן דכי ידע מיאם וכי סיכי דיש סימן לאיכא לא לין סימן נמי אסירא היכא דאיכא למימר לא ידע דעבלא קודם שבאת ליד זה: ועליל קנ"ם. כיוצא בלבות הן יאים שלא מדעת בסבא עד זומם למפרע הוא נפסל בסנהדרין (דף כז.) להו סעומד מלוה בעיסוין (דף מו.) קדושין שלא נמסרו לביאה בקדושין (דף נא.) גלוי דעתא בעיסוין (דף לד.) מומר אוכל נבילות לכהנים פסול לענין מדות בסנהדרין (דף כז.): הני תמרי דזיקא. שהרוח נוסר: היכי אכלינן להו. הא לא מיאם והא דקתני למיבעי בעיא מיאמר דאיתותב רבא קבא לי דבלא איתותב רבא איכא למיבעי דסא מודה רבא בכל דבר שהוחזק מוכיח עליו חוץ מן ההלכה מפני שמתאסם עם נפילתה וגרלה בעיני דלא נקע לם אלא לסרכות בחוזר. איסור כלומר מאחר דאיתותב אפילו בדבר שאין בו סימן כ"ם שאלו אסורין שיש כאן סימן: מעיקרא. מקודם נפילתו: יאושי מיאש. דיודע סוא שסרוח מסיר מסן: ושקלים מזומנים לאוכלן: יתמי. קטנים שאין בפקיון שפקר: באגא בארעא דיתמי לא מחזקינן. אין עליו להחזיק כל שבקנים בחזקת הקרקע של יתומים ולהסור כל שתמרים. מטוס פפק קרקע של יתומים אלא סולטין אחר הרוב: מוחזק ועומד מאי. קרקע עלמה של יתומין מאי: ברברא מאי. דקלים שברוכין ומוקפין בגדר של אבנים כדיב שאין בקלים ורמשים נכנסין בסם: העשוי לירדם. שהמקום שהוא שם רגיל בדריסת בני אדם והמפץ נמוך ונוח לירדם: לא הוי סימן. שאין בעלו כוונך לתת בו סימן מימר אמר עסתת שסימן בדריסת הרגלים: ברה"ר. כגון בשדה ארושה שאין בני אדם דורכין בה ויש מושבו שהוכיחו בה: ס"ג אי דלית בהו סימן ברה"ר מאי מבריז. כלומר כי מבריז זה מלא אבוד מאי מבריז שיוכל ליתן שלוכד סימן בה: מבריז מקום. ואיזו מבריז שם שאבודה אלא בה המקום מי שאבדה ומצו אבודה במקום

דלאו כי מהילה ניחא מאי. בשלמא לרבא כיון דלבי גלוי מיאמי דאתא נמי מיקרי יאוש: **תיובתא** דרבא. רבא ידע שפיר הך בריתא דבבכמה קלת לעיל (דף כח:) דקתמר בזמנו של יס כ"ם לא פליגי דבני בבבשיגן למימר לקמן אלא אלא דייק איסורא דומיא דהתירא:

כרכתא מאי. אם יש נדר סביב האילן מי כרו אותם מרחוק מליך אותן מן לנדר דרך עליו הלא הבשלים שכורין שבלין ויפלו תחת האילן ושם ישתמרו משקלים ומשיס: **אי** דליבא סימן מאי מבריז. פירוש למה צריך להבריז במולא מאחר שהאובד אין בו סימן ליתן ומשני דזה מבריז שאותו שאבד יתן סימן מקום וכן לקמן (דף כח.) דקתמר כלי שילך בלשה ויחזור שלשה ויבריז יום אחד סיימו נמי בסמולא מבריז והאובד יתן סימן אך ס"ס מאחר

מאחר דאיתותב רבא קבא לי. כשלמא בלאון לו בסמוך לאילן אמיני דחזותו מוכיח עליו אבל תמרי שברוח מוליכן ח כתותר לבא שיך חזותו מוכיח עליו אף ע"פ שבשלים שבירין שיפלו תחת האילן מ"מ אם היו יודעין שברוח מוליכן מרחוק היו מתיאמין אלא לאחיי הא הוי יאוש אלא מדעת שבשלים שבירים שיפלו תחת האילן ולא יקחום עובדי דרכים מטוס דחזותו מוכיח עליו ומסני דאסר אותן שתחת האילן ברו אפילו לאחר ד כתתרא דבבירי בקיים ורמשי דמיאם ל"ל דבבירי דנתרי כמו תאנים דאלא"ב הוי אסורים לאחיי דחזו יאוש אלא מדעת דאיכו בבירי כמו זוחי' והרוגים דאסור עבדי דנתרי: כיון דלא עבדי דנתרי: **דלאו** כי מהילה ניחא מאי. בשלמא לרבא כיון דלבי גלוי מיאמי דאתא נמי מיקרי יאוש: **תיובתא** דרבא. רבא ידע שפיר הך בריתא דבבכמה קלת לעיל (דף כח:) דקתמר בזמנו של יס כ"ם לא פליגי דבני בבבשיגן למימר לקמן אלא אלא דייק איסורא דומיא דהתירא:

כרכתא מאי. אם יש נדר סביב האילן מי כרו אותם מרחוק מליך אותן מן לנדר דרך עליו הלא הבשלים שכורין שבלין ויפלו תחת האילן ושם ישתמרו משקלים ומשיס: **אי** דליבא סימן מאי מבריז. פירוש למה צריך להבריז במולא מאחר שהאובד אין בו סימן ליתן ומשני דזה מבריז שאותו שאבד יתן סימן מקום וכן לקמן (דף כח.) דקתמר כלי שילך בלשה ויחזור שלשה ויבריז יום אחד סיימו נמי בסמולא מבריז והאובד יתן סימן אך ס"ס מאחר דאיתותב רבא קבא לי. דמוקי לס בשאין בו סימן: ברשות היחיד אי דרך נפילה הרי אלו שלו. דלכא לעומת מקום שיש סימן דסא לא ידע סיכא נפיל מיניס: אי דרך הינוח נוטל ומבריז. מקום ולא יעיסס בס שמא ימלאס עו"ג וימלס ושמא שכחום שבעלים: אבל בדבר שיש בו סימן כו'. רבא לעעמיס דאמר סימן שעשוי לירדם הוי סימן:

מסירת השי"ס
א מיי' פ"ז מהל' שמיטה ויובל הלכה ב ומיי' פ"ב מהל' גזילה ואבידה הלכה ח סמג עשין עד טור"מ ח"מ סי' רסב סעיף ב
ב מיי' פי"ח מהלכות גזילה ואבידה הלכה י סמג עשין עד טור"מ ח"מ סי' רנט סעיף ג
ג ד מיי' פ"ט מהל' גזילה ואבידה הל' יז סמג לאוין ל"ת ס"ג טור"מ ח"מ סי' רס סעיף ו
כב
ה מיי' שם הל' ח סמג שם טור"מ ח"מ סי' רסב סעיף ה
כג
ו מיי' שם
כד
ז ח מיי' שם פ"ו ופ"ב הל' ט סמג שם טור"מ ח"מ סי' רנו סע' ו
ט [קידושין נט: ב לקמן כז. בגליל ר"שמעון ובל"ס בלקוט] ד [קידושין נב. ל"ק עב. סנהדרין כו.] ה [פסחים כו.] ו ס"א ד"ה ר"ל ז ס"א ד"ה ר"ל ח ס"א כיון דלאכלא אתנא ט [ל"ל קודם מאחר]

פלוגי יבא ויאמר מה לוכד וחם בח ומומר אבדתי שם חפץ פלוגי: והאלומות. עומרים נחלים. טעמא דרה"ר מטוס דבדרס מ"ם אלומות: ורבא. דמוקים לכריכות כשאין בו סימן מ"ם כריכות ומ"ם אלומות: רבה מתרץ לטעמיה. דעמא דרה"ר דטוס דבדרס מטוס סימן ובדבר שיש בם כם סימן: בסקום. טעמא דכריכות ז' ברשות הרבים מטוס מקום ובדבר שאין בו סימן:

דמדרסא. ומיסן ספטוי לירדם סוא: דמינשתפא. מתגלגל ברגלי אדם וכסתם ומיסס ממלאת במקום פנסלס מחולס: דיקירי. כבודות: הא של בעל הבית חייב להבריז ואע"ג דבסדיא מני לס בתמציתן ג' לחיי דמקא לאותבים מרוסא כריכות ברבות ברבים דאותיב מוסס לרבא נקע ממי לאותבוביס לרבא מדוקי דרוסא: אין מעבירין על האוכלין. סמולא לאוכלין בדרך אין רבתי לעבור עליס' ולסיסס שם סלכך לא נדרסו שמי שמלאן ראשון מנביסן: אין מעבירין על האוכלין. לאו לשון כריסס הוא אלא כתו אין מעבירין על המלות (יומא דף לג.): חיישי לבשפים. סבוריס שמתמת כשפים סוגתו לשם כדי להכשיל הדורסים עליהן ונסי נמי דאין מנביסין אותם מיסן לא דרסי עליהן מטוס כשפים: ליטא בתנאי. פלוגתא דרבא ורבא: הבא מאיליו. הרלוי לבא מאליו כגון חרס פעמים שנופל בעינוג: הוי סימן. דאמרינן לשם סימן נתנו שם ולא לפל מאליו ודבר שיש בו סימן הוא ואפילו אסי פליגי רבנן ומתניי הרי אלו שלו שבורה דכולי עלמא ואיכא בהמה וכלבים באתרא דלא שכיחי בהמה וכלבים לימא כתנאי ר"י אומר ג כל דבר שיש בו שינוי חייב להבריז כיצד מצא עינוג ובתוכו חרס כבר ובתוכו מעות מפלל דתנא קמא סבר הרי אלו שלו שבורה דכולי עלמא סימן הבא מאיליו הוי סימן ומעבירין על האוכלין מאי לאו בסימן העשוי לירדם קא מיפלגי מר סבר לא הוי סימן ומר סבר הוי סימן אמר רב זביד משמיה דרבא אי ס"ד דקא סבר תנא קמא סימן העשוי לירדם לא הוי סימן ומעבירין על האוכלין בכרות של בעל הבית ברה"ר אמאי מבריז אלא אמר רב זביד משמיה דרבא דכולי עלמא סברי סימן העשוי לירדם הוי סימן ומעבירין על האוכלין והבא בסימן הבא מאיליו קא מיפלגי דתנא קמא סבר סימן הבא מאיליו לא הוי סימן ור"י סבר הוי סימן אמר רב זביד משמיה דרבא אי ס"ד דקא סבר תנא קמא סימן העשוי לירדם לא הוי סימן ומעבירין על האוכלין והבא בסימן הבא מאיליו קא מיפלגי דתנא קמא סבר סימן הבא מאיליו לא הוי סימן ור"י סבר הוי סימן אמר רב זביד משמיה דרבא אי ס"ד דקא סבר תנא קמא סימן העשוי לירדם לא הוי סימן ומעבירין על האוכלין בכרות של בעל הבית ברה"ר אמאי מבריז אלא אמר רב זביד משמיה דרבא דכולי עלמא סברי סימן העשוי לירדם

מחרוזות של דגים: אמאי להוי א ח קשר סימן בקטרא דציידא דכולי עלמא הכי מקטרי ולהוי מנין סימן במנינא דשוין בעו מינה מרב ששת ב [מנין] הוי סימן או לא להוי סימן אמר להו רב ששת תניתוה מצא כלי, כסף וכלי נחושת נפטרון של אבר וכל כלי מתכות הרי זה לא יחזיר עד שיתן אות או עד שיכוין משקלותיו ג ומרמשקל הוי סימן ג. ג מדה ד ומנין נמי הוי סימן: ותיכות של בשר וכו': אמאי להוי משקלא סימן במשקלא דשוין ותהי תתיכה נופה סימן או דדפקא או דאמטמא מי לא תניא ס מצא התיכות דגים ודג נשוך חייב להחזיר ו חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו ז הכא במאי עסקי' בדאיכא סימנא בפסקא כי הא ד דרבה בר רב הונא מתתיך ליה אתלתא קרנתא דיקא נמי דקתני דומיא דדג נשוך שמע מינה אמר מר חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו והא תנן ה כדי יין וכדי שמן חייב להחזיר א"ר זירא אמר רב מתניתין ברשום מכלל דברייתא בפתוח אי בפתוח אבידה מדעת היא אמר רב הושעיא במציף אביי אמר אפילו תימא אידי ואידי ברשום ח ולא קשיא כאן קודם שנפתחו האוצרות כאן לאחר שנפתחו האוצרות כי הא דרב יעקב בר אבא אשכח חביתא דחמרא לאחר שנפתחו האוצרות אתא לקמיה דאביי א"ל זיל שקול לנפשך בעא מיניה רב ביבי מרב נחמן מקום הוי סימן או לא הוי סימן אמר ליה תניתוה מצא חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו ואי ס"ד דמקום הוי סימן לכרוז מקום אמר רב זביד הכא במאי עסקינן ברקתא דנהרא אמר רב מרי מאי טעמא אמרו רבנן רקתא דנהרא לא הוי סימן דאמרינן ליה כי היכי דאתרמי לדידך אתרמי נמי לחברך איכא דאמרי אמר רב מרי מאי טעמא אמרו רבנן מקום לא הוי סימן דאמרינן ליה כי היכי דאתרמי לדידך האי מקום אתרמי נמי לחברך האי מקום דהוא גברא דאשכח כופרא כי מעצרתא אתא לקמי' דרב א"ל זיל שקול לנפשך חזייה דהוה קא מחסס א"ל זיל פלוג ליה לחייא ברי מיניה לימא קא סבר רב מקום לא הוי סימן א"ר אבא משום יאוש בעלים נגעו בה דהוא דקרחי שה חלפי: ר"ש בן אלעזר אומר וכו': מאי אנפוריא א"ר יהודה אמר שמואל כלים חדשים שלא שבעתן העין היכי דמי אי אית בהו סימן כי לא שבעתן העין מאי הוי אי דלית בהו סימן נפקא מינה ט לאהדורי לצורבא מרבנן בטביעות עינא שבעתן העין קים ליה בגוייהו ומהדרינן ליה כי לא שבעתן העין לא קים ליה בגוייהו ולא מהדרינן ליה דאמר רב יהודה אמר שמואל י בדני תלת טילי עבידי רבנן דמשנו במליהו ו במסכת ובפוריא

ומודה ר"ש בכלים שנבעתן העין ר'. מדקתני ומודה מגמה לרבנן אפילו לא שנבעתן העין חייב להחזיר וכן מנינו ברכה בר בר מהלכות גזלה ותכילה בלבם מה שנבעתן העין דתמרנן דבר זה מגמה דתמרנן זה בגזיה וקסה דלא מגינו לא תמרנן רבנן זה שנבעתו העין דלא מגמה לאיכה ניעה ביריה ובפרק המודיע ו"ל דמדקתני במתני' כרוכות ושינוליו דכולה ומחרוזות וכברות הרי אלו שלו ואלו דברים אין דרכן לנוח בהן עכשיו העין משמע דדברים שדרכן לנוח בהן עכשיו אין בכל ענין חייב להחזיר אפילו לא שנבעתן העין אי מלא במקום דבמתני רבנן:

אבל עכשיו חייב להחזיר. דמנין הוי סימן ומתניתין דקתני מחרוזות וכברות הרי אלו שלו אי מיירי דרך נפילה אתי שפיר דאז לא היה מנין סימן אינו יודע שנפלו בכת אחת מ"מ מיירי דרך הינוח ואיכא אלא מחרוזות אחת וכן שינוגל וכבר והא דקתני מחרוזות היינו מחרוזות דעלמא ולקמן (דף כה.) נבי כרוכי פירות וכבי כרוכי מעות דפריך ס"מ מנין הוי סימן ולא מבני כרוכי דעלמא דומיא דרישא מחרוזות ושינוגל וכברות וכריכות היינו משום דלא הוה סתם ס"ע שם סוכ"ל אלא מעות כרוכות ופירות כרוכות דקתני מעות מפוזרות ופירות מפוזרות:

בי קאמר ר"ש כרוכ כנעים. וא"ת מ"ב מה לרוך עכשיו מפני שבעלים מתיאשים מ"ל דים לתלות דמכינעים כפל דהוו רוכא וי"ל דאלעזריך דאפילו ידע ודאי שיגבאל כפל קאמר הרי אלו שלו ל דהמפסיד מתיאש ואומר דכנעים שקלי ליה ואפילו אם לא יגבאל ומגאה לא יכריז דחול דמן הכנעני' כפל דהן רוכא: **אפילו** ברוכ ישראל אמר. הוי שלו ושעמה משום דאיכא מיעוט דלא מעלי ושקלי לה:

אם תמצי לומר פליני פליני ברוכ ד [לקמן כו.] מסקנא אי פליני אפילו ברוכ ישראל ה [שי' תוס' ואותם ספרים דלא נרסו הכי אלא נרסו ד"ס הון] אח"ל אפילו ברוכ ישראל פליני רבנן ו [לעיל כא.] עליה ברוכ כנעים אי לא אלא ולהך גירסא פסיקא ליה דרבנן פליני עליה ברוכ ישראל דאיכא ד מבכורין ו"ש ד"ס ד"ס ח מבכורין פ"ב לא מעלי וכן נראה להא תנן אלו שייב להכריח מלא פירות בכלי וכן כולהו לחיות ו סם בהו סימן ומשמע דאפילו ברה"ר דרכים כ [לע"ל ודלקמן מגוים שם חייב להכריח דלא מדכר רה"י יש"ל] אלא נבי כרילות ודוחק הוא להעמיד ל ל"ת דסתומה במשנה וכן לקמן אחר לעולם רבנן כו' ומי קתני הרי אלו שלו אינו חייב להכריח קתני וינים והכתיב מ"מ תפסום דפליני רבנן ברוכ ישראל דקתני סם רוכ ישראל חייב להכריח אלא ודאי הא לא מספקא ליה אם פליני ברוכ ישראל ופסיקא ליה דפליני מכח מתני' כדפרישית:

מאן ממשת ליה דאזיל בתר רוכא: פירוש נבי אלאיתא דאיכא ולא שייך הא לפלוגתא דתיסיגן למיתוש:

ותפשוט מינה דמודו רבנן לר"ש כו'. ואם תאמר מי כתי לאפשט דמודו רבנן מימה ר"ש. היא ו"ל דמ"מ תפשוט אלא מינו למימר לר"ש אפילו ברוכ ישראל הרי אלו שלו ולרבנן אפילו ברוכ כנעים חייב להכריח דאי כר"ש אתיא אם כן ברוכ ישראל חייב [להכריח] לר"ש ואי כרבנן אתיא א"כ ברוכ כנעים הרי אלו שלו:

בזמן ולא בעי לאנקמה אלין רבים מצוין אם מדמפליג בין רוב העיר כנעים לרוב העיר ישראל משמע שמלא במקום שרוב בני העיר מצויים אם דאי מלא במקום שאין רבים מצוין לא הוה ליה למנקט רוב העיר אלא אם רוב כנעים או ישראל אם כנעים לא מקום ויכולים לחזר עם הזכל וא"ת ואלאי אגב כו אי מטום סיפא אותה המפנה יקחנה ויכריח וי"ל דשמא המפנה יהיה כנעני או שמא לא ימצאנה המפנה ויכריחנה לחזר עם הזכל וא"ת ואלאי הכריח יקחנה לעולמו דכשלא ימצאנה בעלים יקחנה ויאמר שאלו הגון לקחה וחש"ג דאיכא רוכא ישראל דהיינו טעמא דר"ש דברי ברוב ישראל"ל דהוי יאוש אלא מדעת דכשעם שלוקחה עדיין לא ידע המוכר שלקחה וברוב כנעים הוי שלו דתלינן דכנעים המיומנים דהוי רוכא:

ובאושפיזא מאי נפקא מינה אמר מר זוטרא לאהדורי ליה אבידתא בטביעות עינא אי א ידעינן ביה דלא משני אלא בהני תלת מהדרינן ליה ואי משני במילי אחרני לא מהדרינן ליה מר זוטרא חסידא אגבי ליה בסא דכספא מאושפיזא חזיא לההוא בר בי רב דמשי ידיה ונגיב בגלימא דחבריה אמר היינו האי דלא איכפת ליה אממונא דחבריה א כפתיה ואודי תניא מודה ר"ש בן אלעזר בכלים חדשים ששבעתן העין שחייב להכריח ואלו הן כלים חדשים שלא שבעתן העין שאינו חייב להכריח כגון בדי מחטין וצינוריו ומחרוזות של קרדומות כל אלו שאמרו כ אימתי מוחרים בזמן שמצאן אחד אחד אבל מצאן שנים שנים חייב להכריח מאי בדי שוכי ואמאי קרו ליה בדי דבר דתלי ביה מידי בד קרו ליה כי ההוא דתנן הרמ ב עלה אחר בבד אחר וכן היה ר"ש בן אלעזר אומר ג ג המציל מן הארי ומן הדוב ומן הנמר ומן הברדלס ומן זוטו של ים ומשלוליתו של נהר המוצא בסרטיא ופלטיא גדולה ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן איבעיא להו כי קאמר ר"ש בן אלעזר ד ברוב כנעים אבל ברוב ישראל לא או דלמא ד אפילו ברוב ישראל נמי אמר אם תמצא לומר אפילו ברוב ישראל נמי אמר פליני רבנן עליה או לא פליני ואם תמצא לומר פליני ברוב ישראל ודאי פליני ברוב כנעים פליני או לא פליני ואם תמצא לומר פליני אפילו ה ברוב כנעים הלכה כמותו או אין הלכה כמותו אם תמצא לומר הלכה כמותו דוקא ברוב כנעים או אפילו ברוב ישראל ת"ש ו המוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן מאן שמעת ליה דאזיל בתר רובא ר"ש בן אלעזר שמעת מינה אפילו ברוב ישראל נמי בב"ע במפוזרין אי במפוזרין מאי אריא מקום שהרבים מצויין שם אפילו אין הרבים מצויין שם אלא לעולם ז בצרורין והכא במאי עסקינן ס בבתי כנסיות של כנעניים בתי מדרשות מאי איכא למימר בתי מדרשות דידן דיחבי בהו כנעניים השתא דאתית להכי בתי כנסיות נמי דידן דיחבי בהו כנעניים ת"ש ח מצא בה אבידה אם רוב ישראל חייב להכריח אם רוב כנעניים אינו חייב להכריח מאן שמעת ליה דאמר אזלינן בתר רובא רבי שמעון בן אלעזר שמעת מינה כי קאמר רבי שמעון בן אלעזר ברוב כנעניים אבל ברוב ישראל לא הא מני רבנן היא תפשוט מינה דמודו ליה רבנן לרשב"א ברוב כנעניים אלא לעולם רשב"א היא ואפילו ברוב ישראל נמי והכא במאי עסקינן בטמון אי בטמון מאי עבידתיה גביה והתנן ט מצא כלי באשפה מכוסה לא יגע בו מגולה נוטל ומכריז י כדאמר רב פפא באשפה שאינה עשויה לפנות ונמלך עליה לפנותה הכא נמי באשפה שאינה עשויה לפנות ונמלך עליה לפנותה

סבר בוותיה בחדא. ולא בעי למימר דסבר כרבנן דת"ק תפסום דמודו ליה ברוב כנענים ומ"מ יש לפשוט דהלכה כמותו ברוב כנענים: **לברר** תריסר ירחי שתא כו'. פי' בן עלמן החזיר אש"נ דלא היה בשדקין (דף כחז) כל דבר שעושה בשדה ואיבעית אימא לעולם רבנן. ומשום דהלכה כמותו ברוב כנענים: מי קתני כו' אינו חייב להחזיר קתני דמוכח כנענים דלא תפסום הוא ואלו כו' לא סוף דלא לאלו רבנן בשר רובא בממונא: מותרת משום מציאה. דאינו חייב להחזיר: ואסירה בהנאה. ולקמיה פריך ת"ש מה סיתר יש במציאתם: בא ישראל ונתן סימן. ולא מספק יין כנענים ומותרת בשתיה למוצאה דסיון דרובא כנענים תתיישבו שבעלים: ושדו בנהר בירן. ומוטלין בנהר סימן: דמתקיל. יש בו מסטולים אבנים וסתימת נדר שעושין לדגים ולא מיאס סברי לא יוכל הנסר לסולמם חוץ למסטולים ורגולים הוו לסוכרו ולנקותו ולכרותו שיסטבו מימיו ומומר שימלאם כשיסכרו אותו ויקוים: שברו ליה. שקורין נסל"ש בלע"ז כמו עוטי שכר ה תגמי נפש (ישעיה יט): אימא מישראל נפל. לפיקר חייב להחזיר ולא אמרינן: דלמרינן לעיל ברוב כנענים לרבנן: לא מיאס. שסנוים ומלאם: דבי דיסא. שמוכרים שם תבשיל כמוסין לדיסא ורבים מצוין שם: בתר תריסר ירחי שתא. מלאם: דגלדאי. לעניים: דיו. עוף שקורין לחלמו"ל וסוא לשון דיס: ושדיה בצניתא דבי בר מריון. שסליכום בין דקליס בל בר מריון: אסור. אמת נתחלף בנכולים: ורואהו. משמשלו על שסליכו: בשמצאו באשפה. שדרך נכולים לשליכם באשפה: פרגיות. נוזלות: אשכח קיבורי דאזלי ביה אזלווי. מלא קבעות של שווי למכמורות ושסתם במקום שסלאדין מצוין: אזלווי. ליידים שעושים מכמורות: **מתני'** מצא פירות בבלי. ושתם כלי יש בו סימן: במות שהוא. ריקן: כים. יש בו סימן לבעלים: צבורי פירות. נמי: הפרש סימנייהו לו מין לו מקום: בלשם

ואיבעית אימא לעולם רבנן מי קתני הן שלו אינו חייב להחזיר קתני ויינה ויינו ישראל ויהיב ביה סימנא ושקיל ת"ש דאמר רב אסי מצא חבית יין בעיר שרובה כנענים מותרת משום מציאה ואסורה בהנאה בא ישראל ונתן בה סימן מותרת בשתיה למוצאה כמאן כר"ש בן אלעזר שמע מינה כי קאמר רשב"א ברוב כנענים אבל ברוב ישראל לא לעולם אימא לך ר"ש בן אלעזר אפי' ברוב ישראל נמי קאמר ורב אסי סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא וכי מאחר דאסירא בהנאה מותרת משום מציאה למאי הלכתא אמר רב אשי ג לקנקנה: ההוא נברא דאשכח ארבעה זוזי דציירי בסדינא ושדו בנהר בירן אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל אבריז והא זוטו של ים הוא שאני נהר בירן ג כיון דמתקיל לא מיאס והא רובא כנענים נינהו ש"מ אין הלכה כר"ש בן אלעזר אפילו ברוב כנענים שאני נהר בירן דישראל סברו ליה וישראל כרו ליה כיון דישראל סברו ליה אימור מישראל נפל וכיון דישראל כרו ליה לא מיאס רב יהודה הוה שקיל ואזיל בתריה דמר שמואל בשוקא דבי דיסא א"ל מצא כאן ארנקי מהו אמר ליה הרי אלו שלו בא ישראל ונתן בה סימן מהו אמר ליה להחזיר תרתי אמר ליה א ד לפנים משורת הדין כי הא דאבוה דשמואל אשכח הנך חמרי במדברא ואהדרינהו למרייהו לבתר תריסר ירחי שתא לפנים משורת הדין רבא הוה שקיל ואזיל בתרי' דר"נ ב בשוקא דגלדאי ואמרי לה בשוקא דרבנן א"ל מצא כאן ארנקי מהו א"ל הרי אלו שלו בא ישראל ונתן בה סימן מהו אמר ליה ה הרי אלו שלו והלא עומר וצוות נעשה כצוות על ביתו שנפל ועל ספינתו שטבעה בים והוא דין דשקיל בשרא בשוקא ושריה בצנייתא דבי בר מריון אתא לקמיה דאביי א"ל ו זיל שקול לנפשך והא רובא דישראל נינהו שמעת מינה הלכה כרבי שמעון בן אלעזר אפי' ברוב ישראל שאני דין דכזוטו של ים המי והא ג אמר רב ז בשר שנתעלם מן העין אסור בעומד ורואהו: ר' חנינא מצא גדי שחוט בין טבריא לציפורי והתירוהו לו אמר רבי אמי התירוהו לו ח משום מציאה כרשב"א משום שחיטה כרבי חנניא בנו של רבי יוסי הגלילי דתניא ד הרי שאבדו לו גדיין ותרנגולין והלך ומצאן שחוטין ר' יהודה אוסר ורבי חנניא בנו של רבי יוסי הגלילי מתיר אמר רבי נראין דברי רבי יהודה כשמצאן באשפה ט ודברי רבי חנניא בנו של רבי יוסי הגלילי כשמצאן בבית מדהתירוהו לו משום שחיטה רובא ישראל נינהו שמעת מינה הלכה כרבי שמעון בן אלעזר אפילו ברוב ישראל אמר רבא י רוב כנענים ורוב טבחי ישראל רבי אמי אשכח פרגיות שחוטות בין טבריא לציפורי אתא לקמיה דר' אסי ואמרי לה לקמיה דר' יוחנן ואמרי לה בי מדרשא ואמרו ליה זיל שקול לנפשך רבי יצחק נפחא אשכח קיבורא דאזלי ביה אזלווי אתא לקמיה דר' יוחנן ואמרי לה בבי מדרשא ואמרו ליה זיל שקול לנפשך: **מתני'** כ ואלו חייב להחזיר מצא פירות בכלי או כלי במות שהוא ל מעות בכים או כים כמות שהוא מ צבורי פירות נ צבורי מעות

מסורת הש"ס א [לקמן ל: ברכות ז. מכ: כתובות לג. כ"ק לט:] ב [תולין מח.] ג תולין לח. ד תולין יב. [תוספתא דתולין פ"ב] ה פי' כלגמ ז ביטלו בסם סנגים. שרשי ברא ז [ועיין רש"י ברכות מגג ד"ס כבלי מוכן] ז גיל ניפלא. ר"ש ;

ס"ה מטבעות זו ע"ג זו. בגמרא מפרש סימנייסו: **נמי'** מעמא דמצא כו'. סתם הוא דאמר בספירות לבעל הכלי: הא כלי ולפניו פירות. סרי אלו הספירות של מולאן ואע"פ בספלי לבעל הסימן את הכלי ומצאו אלא הספירות מהוכרים יעבד לו ולא אמרינן מהאי מצא נפל: מקצתן בכלי פו'. סדבר מוכיח דסך דעל גבי קרקע דסך סוא וחייב לסחזיר לתי סימן סימן בכלי וכן מעות לבעל הכלי: ס"ג מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן. כגון מעות לפני כים: חייב להחזיר. על סכל ויינתנו המעות לבעל הכים: בא בעל סימן ונטל את שלו. לת בכים ואמר לון המעות שלי זכה סלה במעות: הא. דקתני סרי אלו שלו: בכובא וכיתנא. נוגעת מוטלת ופסתן לפניס דולמי סלי פסתן לאו סכובא נפל דלמי מיסס נפל דוס מסתייר בס וכוא סדין לכים ולפניו מעות מהאי מעמא ומא דקתני חייב בלא ופירי דעבידי דשקי ונפלי מיניס כולהו: הא. דקתני חייב: בראשתייר. ומוכא למימר סיך דמגבלי מיסס נפל: והא דלא אשתייר. כיון דסתם לגת מן לו לוגנין כמולים לתוכו לי מתוכו נפל דוס מסתייר בים דלוגנין מעכבי ליס: ס"ג סא וסא דלא אסתייר בים מידי: הא דאית ליה אוגנין. לאו מיסס נפל דלמי מיסי' נפל דוס מסתייר בים מידי: ש"מ מגין הוי סימן. דלמי לאו סכי מלי סימן מיכא: תני צבור פירות. דלין כאן מגין מלי מיסיס מקוס לכיון לצבורין סיטס דוס ויסיב סימנא במקוס פלוני סנמתי: תני צבורי פירות. סימני מגין דסוי מדמי ליס לא סא מפסוט ולא סא מפסוט: והוא שעשוין כמגדלן. לקמי' מפרס שלמן רחנין זס מזס ומטא מלמעס לא סרחב ועליו לא סביומני ועליון סוא סקלר מבטלן כמגדל זס שעשוי סיסוד רחב ומקלר ועולס וכי מנחי סכי לאו דרך נפילס סוס אלא דרך סיטס וסיס דעתו לחזור ולטלן וזכה סלכך מוטל ומבטל חה בא ונתן סימן ולומר מגדלין סיו שמין: ג' מטבעות. שמין זוטות זו לזו ברחבן: משלחפי שלחופי. מקלת זו על הבירחס ומקלת על גבי קרקע: חייב להחזיר. אלמא כי סאי נוגע לאו דרך נפילס סוס: של שלשה מלכים. קס"ד שלש סיו לוגוחיסס שוס שכל מלך כותב שמו ומלאו על מטבע אלו: אי דעשויין כמגדלין. שמין שוין ברחבן ומונחין כתו שפריטיס: אפילו של מלך אחד. שלוחת שלמתן שוס: של מלך אחד כעין שלשה מלכים. כלומר אפי' כן כל מלך אחד שלמתן שוס וכן כעין שלשס שחלוקין ברחבן ודומין לג' מטבעות: ס"ג וסיכי דמי כגון דעשויין כמגדלין לא יעשין דדרך הימות הוס דאמור דרך נפילס הוס לאתרמי הכי אם כן לקמן מאי פריך ח (מר' יוחנן) מאי אריא תלתא אפילו בתרי סני יום אמר דסבר מאי טבעא מכריז: **הא** נופא קשיא. אמתני' לא פרוך פס"ו מלכים ו: סמג כס עוס"ע מ"מ סי' רפס סעיף יט

ג מ"י: סמס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

נא ב מ"י: סס ס"ל ס"ג סמג סס עוס"ע סס פעיף ט

נב ג מ"י: סס ס"ל עוד ע"ע סס פעיף יב

נג ד מ"י: סס ס"ל סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

נד ה מ"י: סס ס"ל סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

נה ו מ"י: סס פס"ל כלגס סו סמג סס עוס"ע סס פעיף יב

נו ז מ"י: סס פס"ל ס"ל ת"ל סמג סס

נז ח מ"י: סס פס"ל כלגס ו סמג סס עוס"ע ת"מ סי' רפס סעיף יט

נח ט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

נט י מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ס יא מ"י: סס עוד ע"ע סס פעיף יב

סא יב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

סב יג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

סג יד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

סד טו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

סה טו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

סו יז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

סז יח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

סח יט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

סט כ מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ע כא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

עא כב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

עב כג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

עג כד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

עד כה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

עה כו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

עו כז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

עז כח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

עח כט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

עט ל מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

פ לא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

פא לב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

פב לג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

פג לד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

פד לה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

פה לו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

פו לז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

פז לח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

פח לט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

פט מ מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

צ מא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

צא מב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

צב מג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

צג מד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

צד מה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

צה מו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

צו מז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

צז מח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

צח מט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

צט נ מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ק נא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קא נב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קב נג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קג נד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קד נה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קה נו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קו נז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קז נח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קח נט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קט ס מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קי סא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קיא סב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קיב סג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קיג סד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קיד סה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קטו סו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קטז סז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קיח סח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קיט סט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קכ ע מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קכא עא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קכב עב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קכג עג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קכד עד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קכה עה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קכו עו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קכז עז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קכח עח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קכט עט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קל פ מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קלא פא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קלב פב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קלג פג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קלד פד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קלה פה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קלו פו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קלז פז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קלח פח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קלט פט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קמ צ מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קמא צא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קמב צב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קמג צג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קמד צד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קמה צה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קמו צו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קמז צז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קמח צח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קמט צט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קנ ק מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קנא קא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קנב קב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קנג קג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קנד קד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קנה קה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קנו קו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קנז קז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קנח קח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קנט קט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קס קי מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קסא קיא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קסב קיב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קסג קיג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קסד קיד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קסה קטו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קסו קטז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קסז קיח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קסח קיט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קסט קכ מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קע קכא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קעא קכב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קעב קכג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קעג קכד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קעד קכה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קעה קכו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קעו קכז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קעז קכח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קעח קכט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קעט קל מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קפ קלא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קפא קלב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קפב קלג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קפג קלד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קפד קלה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קפה קלו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קפו קלז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קפז קלח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קפח קלט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קפט קמ מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קצ קמא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קצא קמב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קצב קמג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קצג קמד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קצד קמה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קצה קמו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קצו קמז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קצז קמח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קצח קמט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

קצט קנ מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ר קנא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

רא קנב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

רב קנג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

רג קנד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

רד קנה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

רה קנו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

רו קנז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

רז קנח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

רח קנט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

רט קס מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

רי קסא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריא קסב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריב קסג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריג קסד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריד קסה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריה קסו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריו קסז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריז קסח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריח קסט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריט קע מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריי קעא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריא קעב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריב קעג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריג קעד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריד קעה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריה קעו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריו קעז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריז קעח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריח קעט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריט קפ מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריי קפא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריא קפב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריב קפג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריג קפד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריד קפה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריה קפו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריו קפז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריז קפח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריח קפט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריט קצ מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריי קצא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריא קצב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריב קצג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריג קצד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריד קצה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריה קצו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריו קצז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריז קצח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריח קצט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריט רא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריי רב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריא רג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריב רד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריג רה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריד רו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריה רז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריו רח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריז רט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריח רי מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריט ריא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריי ריב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריא ריג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריב ריד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריג ריה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריד ריו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריה ריז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריו ריח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריז ריט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריח ריי מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריט ריא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריי ריב מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריא ריג מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריב ריד מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריג ריה מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריד ריו מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריה ריז מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריו ריח מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריז ריט מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריח ריי מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריט ריא מ"י: סס פס"ל כלגס ב סמג סס עוס"ע ת"מ סס פעיף יב

ריי ריב מ"י: סס פס"

כאבני בית קולים. מבאן אר"ת דאין שם עבודת כוכבים מרקוליס אלא קולים כדאמרי' הכא והא דקרו לי' בעלמא מרקוליס היינו מילוף קולים דשם קורים קולים לשון שבח והכמים החליפו לגנאי לשון לענ וקלס (תהלים מד) ומר הוא מילוף כמו מר דשמועה דפרק גיד הנשה חולין (דף לד.) ומר דפרזלא דהגמל כתרת (כ"ק קי"ג ב): ה:

אחר הגפה. מקום שמשתמרות לגת אבל מגת במקום שאין משתמר כגון ולאי אכולה הוא ונתיישבו הבעלים כיון שאין בה סימן ולא מיירי הכא במשתמר לגמרי מדסריך בגמ' ולהוי קבר סימן כלומר ויטול ויכריז ובמקום שמשתמר אפי' יש בו סימן לא יגע בו בלשון ו ויפין דהא תנן מגת כלי סמון בתשפה לא יגע בו וכיש בו סימן מיירי מדקתמר ואם מגולה נוטל ומכריז וכן לעיל (דף כד.) אמר מגת אבידה אם ריב ישראל הייב להכריז מ"כ בים בה סימן מיירי ומוקי לה בסמון בתשפה ומגלך עליה לפנותה אבל אם לא נמלך לא יגע בה ולרבא אמר מקום הוי סימן נקט דוקא נוזלות דמדקתן אבל אחר אחר לא דהוי מקום סימן ויטול ויכריז כיון דאינו משתמר לגמרי ולרבה אמר מקום לא הוי סימן נקט נוזלות לאתמוינן דאע"ג דהוי תשפה היינו דאמר דמעלמא אתו לא יגע בהן:

ואמר ר' אבא בר זבדא אמר רב עוקבא ספק הימות לכתחילה לא יטול כדאמר לעיל לעולם אינשי אינעיבה: **ואם** נטל לא יחזיר. יש מפרש דהיינו דוקא דאבאלהו והוליכו לביתו דיש לחוש שמא כאו בעלים בתוך כך יחזיר וכן יש בירושלמי עובדא דרבי אבא בר זבדא נופי דקתמר רבי אבא בר זבדא אשכח אמרה מכוסה בחפיסה ובכיס אחת ואיל בני רב אמרו ליה לאו יאות עבדת אמר ליה אהדרה מ"ל לא דלמא אתא מריה ולא אשכחיה ומילא מיניה ומיהו אם נטל לא יחזיר משמע דאם נטלה ואע"ג דלא הוליכה לבית מקום לא יחזיר ויש לפרש דשאני הכא בספק אבידה דאפי' הגיעה בעלים סם מדעת דומה שאבדהו דכלא משתמר מ"מ קלת מיירי דומיא דמתני' דעל מתני' קאי רבי אבא ולכך אם נטל לא יחזיר דהשתא אבידה היא ובכהה הבעלים וכיון שאם היה יודע שאין אבידה היה מחויב בהשבתה אבל בזה אם הגיעה אם הוא יודע מי הוא דכיון שהוא משתמר קלת לא יתיישבו הבעלים היכא דהגיעה הוי מחויב בשמירתה מספק לרבה הוי אומר מגם ולרב יוסף אומר אבר עד שתבא ליד הבעלים ולא דמי לזקן ואינה לפי כבודו דאמר רבה בפרקין י הכישה נתחייב בה ואמרינן בהמוכר את הספינה (ב"ב דף כח.) אימור דאמר רבה בבעלי חיים דאתקיניהו גברי בריותא אבל בשאר דברים לא היינו משום דזקן לא מיחייב בהשבה אבל בעילה דאבידה מדעת היא ואינו חייב כלל בהשבה אבל הכא אם היה יודע שהיא אבידה היה חייב ליתקנה ולהשיבה לבעליה אם היה יודע בעלים בתוך כך יחזיר וכן יש בירושלמי דאם נטל לא יחזיר. ומ"ש אם הגיעה חייב בשמירתה כדין אבידה ממש וכן משמע בפ' הספינה (שם) דקתמר אבידה מדעת היא משמע דאם לא היתה אבידה מדעת מ"ם דמחייב בעילתה ובירושלמי דקתמר דאימור אתא מריה ולא אשכחיה מיירי שאינה שאר אבידה לגמרי אלא היתה אבידה ואינה בת השבה ולכך אי לא הוה לן למימה לאתא מריה יחזיר שפיר וכן משמע דשתם הפיסה יש בו סימן ואי לא היה משתמר לגמרי ד"ל ספיר עשה בכלה ואמאי אמר דלאו יאות עבד וכן הא דתניא לקמן (דף לא.) מגת עליה אי קורדום בגד גדר אין זו אבידה ולא יגע בו אפי' יש בו סימן מיירי במקום המשתמר אי נמי התם לדעת הוא שם ולא יגע בו אפילו יש בו סימן דדרך בני אדם שמניחים עליהן אי קורדומם בגד גדר אם אינו יודע מי הם הבעלים כיון שאין בו סימן אלו מציאות דרש"ש מחציו ולחוץ שלו מחציו ולפנים של בעל הבית: אמר רב אשי ג סבינא בתר קתא וביפא בתר שציה ואלא מתניתין דקתני מחציו ולחוץ שלו ולפנים של בעל הבית ולחוד אי קתא לגאו אי קתא לבר אי שנציה לגאו אי שנציה לבר מתני' ג באודרא ונפכא תנא ד אם היה כותל ממולא מהן חולקין פשיטא לא צריכא דמשפע בחד ניסא מהו דתימא אשתפוכי אישתפוך קמ"ל: אם היה משבירו לאחרים אפי' (מצא) בתוך הבית הרי אלו שלו: ואמאי ליזיל בתר בתרא מי לא תנן א ס מעות שנמצאו לפני סוחרי בהמה לעולם מעשר בתר הבית חולין ובירושלים בשאר ישות השנה חולין בשעת הרגל הכל מעשר ואמר ר' שמעיה בר זעירא מאי מעמא דואיל ושוקי ירושלי' עשויין להתכבר בכל יום אלמא אמרינן קמאי קמאי אזלו והני אחריני נינהו ו הכא נמי קמא קמא אזל והני דבתרא הוא אמר ריש לקיש ט משום בר קפרא כגון שעשאו פונדק לשלשה ב ישראל שמע מינה הלכה כרבי שמעון בן אלעזר ג אפילו ברוב ישראל אלא אמר רב מנשיא בר יעקב ז כגון שעשאו פונדק לשלשה עובדי כוכבים רב נחמן אמר רבה בר אבוה אפילו תימא לשלשה ישראל מאי טעמא דהוא דנפל מיניה מיאש מיתר אמר מכדי אינש אחרינא לא הוה בהדי דאלא הני אמרי קמייהו כמה זמני ליהדרו לי ולא הדרו לי והשתא ליהדרו אי דעתייהו לאהדורה אהדרוה ניחלי והאי דלא אהדרוה לי בדעתייהו לטינזלה ד ואוזא רב נחמן לטעמיה דאמר רב נחמן ראה טלא

דשתיך מפי. דטלא מלידה רבא דכולי האי לא מציך לאו: סבינא. דכמלא באחד מחאורי הכותל: בתר קתא. חזיל לו קתיס לגיו בני אבי דקמוטו שם לו קתא לבר בני רשות הרבי' נתנוטו שם שכו דרך לתיחפו בסבות ובשלהבות הרי אלו שלו ד"ה: באודרא. מוכין: נפכא. ג דשתיך מפי: בכותל הרש מחציו ולחוץ שלו מחציו ולפנים של בעל הבית: אמר רב אשי ב סבינא בתר קתא וביפא בתר שנציה ואלא מתניתין דקתני מחציו ולחוץ שלו ולפנים של בעל הבית ולחוד אי קתא לגאו אי קתא לבר אי שנציה לגאו אי שנציה לבר מתני' ג באודרא ונפכא תנא ד אם היה כותל ממולא מהן חולקין פשיטא לא צריכא דמשפע בחד ניסא מהו דתימא אשתפוכי אישתפוך קמ"ל: אם היה משבירו לאחרים אפי' (מצא) בתוך הבית הרי אלו שלו: ואמאי ליזיל בתר בתרא מי לא תנן א ס מעות שנמצאו לפני סוחרי בהמה לעולם מעשר בתר הבית חולין ובירושלים בשאר ישות השנה חולין בשעת הרגל הכל מעשר ואמר ר' שמעיה בר זעירא מאי מעמא דואיל ושוקי ירושלי' עשויין להתכבר בכל יום אלמא אמרינן קמאי קמאי אזלו והני אחריני נינהו ו הכא נמי קמא קמא אזל והני דבתרא הוא אמר ריש לקיש ט משום בר קפרא כגון שעשאו פונדק לשלשה ב ישראל שמע מינה הלכה כרבי שמעון בן אלעזר ג אפילו ברוב ישראל אלא אמר רב מנשיא בר יעקב ז כגון שעשאו פונדק לשלשה עובדי כוכבים רב נחמן אמר רבה בר אבוה אפילו תימא לשלשה ישראל מאי טעמא דהוא דנפל מיניה מיאש מיתר אמר מכדי אינש אחרינא לא הוה בהדי דאלא הני אמרי קמייהו כמה זמני ליהדרו לי ולא הדרו לי והשתא ליהדרו אי דעתייהו לאהדורה אהדרוה ניחלי והאי דלא אהדרוה לי בדעתייהו לטינזלה ד ואוזא רב נחמן לטעמיה דאמר רב נחמן ראה טלא

ולחוץ שלו: אמר רב אשי ב סבינא בתר קתא וביפא בתר שנציה ואלא מתניתין דקתני מחציו ולחוץ שלו מחצי

שנפל משנים חייב להחזיר מ"ט ההוא דנפל מיניה לא מיאש מימר אמר מברי אינש אחרינא לא הוה בהדאי אלא האי נקיטנא ליה ואמינא ליה אנת הוא דשקלתיה בשלשה אינו חייב להחזיר מאי טעמא ההוא דנפל מיניה ודאי מיאש מימר אמר מברי תרי הוו בהדאי אי נקיטנא להאי אמר לא שקלתיה ואי נקיטנא להאי אמר לא שקלתיה אמר רבא האי דאשרת בשלשה אינו חייב להחזיר לא אמרן אלא דלית ביה שוה פרוטה לכל חד וחד אבל אית ביה שוה פרוטה לכל חד וחד חייב להחזיר מ"ט אימור שותפי נינהו ולא מיאשו א"ד אמר רבא ת אע"ג דלית ביה אלא שוה שתי פרוטות חייב להחזיר מ"ט אימור שותפי נינהו וחד מנייהו אחולי אחליה למנתיה גבי חבריה ואמר רבא ב ראה סלע שנפלה נטלה לפני יאוש על מנת לגזולה עובר בכולן משום (ויקרא יט) לא תגזול ומשום (דברים כב) השב תשיבם ומשום (שם) לא תוכל להתעלם ואף ע"ג דחזורה לאחר יאוש א מתנה הוא דיהיב ליה ואיסורא דעבר עבר ג נטלה לפני יאוש על מנת להחזיר ולאחר יאוש נתכוין לגזולה עובר משום השב תשיבם ד המתין לה עד שנתיאשו הבעלים ונטלה ב אינו עובר אלא משום לא תוכל להתעלם בלבד ג אמר רבא ה האי מאן דחזי דנפל זוזי מחבריה בי חלתא ואשכחיה ושקליה לא מיחייב לאהדורי ליה מאי טעמא ההוא דנפל מיניה מיאש הוא אע"ג דחזייה דאיתי ארבלא וקא מרבל מימר אמר כי היכי דנפול מאניש אחרינא ומשכחנא מידי: **מתני'** ו מצא בחנות הרי אלו שלו בין התיבה ולחנוני של חנוני לפני שולחני הרי אלו שלו בין הכסא ולשולחני הרי אלו של שולחני ז הלוקח פירות מחבירו או ששילה לו חבירו פירות ומצא בהן מעות הרי אלו שלו אם היו צרורין נוטל ומכריז: **גמ'** אמר רבי אלעזר ח אפילו מונחין על גבי שולחן תנן לפני שולחני הרי אלו שלו הא על גבי שולחן דשולחני אימא סיפא בין הכסא ולשולחני של שולחני הא על גבי שולחן שלו אלא ד מהא ליכא למשמע מינה ורבי אלעזר הא מנא ליה אמר רבא מתניתין קשיתיה מאי אריא דתני בין הכסא לשולחני של שולחני ליתני על שולחן אי נמי מצא בשולחנות כדקתני רישא מצא בחנות שלו ה אלא ש"מ אפילו מונחין על גבי שולחן הרי אלו שלו: הלוקח פירות מחבירו וכו': אמר דיש לקיש משום רבי יוסי בר חנינא לא שנו אלא

מסורת השס"ם

ז [פיין תוס' כ"ק סוכ"ד ד"ס רבא]

ב [ביקסת הכ"ר ונטלה עובר משום כו' וכ"מ בכס"י ד"ס עובר]

ג [ע"ל ואמר וכ"ה כרי"ף ולא"ם]

ד [עי' נדרים כב.] בכרבו כה. וב"ג ה [עי' רי"ף ולא"ם נכסלות אחרות ושיין רש"ל]

ו [ע"ל לחוכה. רש"ל]

ז [עי' תוס' כ"ק סוכ"ד ד"ס רבא]

ח [ע"ל ד"ס ד"ס]

ט [ע"ל ד"ס]

י [ע"ל ד"ס]

יא [ע"ל ד"ס]

יב [ע"ל ד"ס]

יג [ע"ל ד"ס]

יד [ע"ל ד"ס]

טו [ע"ל ד"ס]

יז [ע"ל ד"ס]

יח [ע"ל ד"ס]

יט [ע"ל ד"ס]

כ [ע"ל ד"ס]

כא [ע"ל ד"ס]

כב [ע"ל ד"ס]

כג [ע"ל ד"ס]

כד [ע"ל ד"ס]

כה [ע"ל ד"ס]

כו [ע"ל ד"ס]

כז [ע"ל ד"ס]

כח [ע"ל ד"ס]

כט [ע"ל ד"ס]

ל [ע"ל ד"ס]

לא [ע"ל ד"ס]

לב [ע"ל ד"ס]

לג [ע"ל ד"ס]

לד [ע"ל ד"ס]

לה [ע"ל ד"ס]

לו [ע"ל ד"ס]

לז [ע"ל ד"ס]

לח [ע"ל ד"ס]

לט [ע"ל ד"ס]

מ [ע"ל ד"ס]

מא [ע"ל ד"ס]

מב [ע"ל ד"ס]

מג [ע"ל ד"ס]

מד [ע"ל ד"ס]

מה [ע"ל ד"ס]

מו [ע"ל ד"ס]

מז [ע"ל ד"ס]

מח [ע"ל ד"ס]

מט [ע"ל ד"ס]

נ [ע"ל ד"ס]

נא [ע"ל ד"ס]

נב [ע"ל ד"ס]

נג [ע"ל ד"ס]

נד [ע"ל ד"ס]

נה [ע"ל ד"ס]

נו [ע"ל ד"ס]

נז [ע"ל ד"ס]

נח [ע"ל ד"ס]

נט [ע"ל ד"ס]

ס [ע"ל ד"ס]

סא [ע"ל ד"ס]

סב [ע"ל ד"ס]

סג [ע"ל ד"ס]

סד [ע"ל ד"ס]

סה [ע"ל ד"ס]

סו [ע"ל ד"ס]

סז [ע"ל ד"ס]

סח [ע"ל ד"ס]

סט [ע"ל ד"ס]

ע [ע"ל ד"ס]

עא [ע"ל ד"ס]

עב [ע"ל ד"ס]

עג [ע"ל ד"ס]

עד [ע"ל ד"ס]

עה [ע"ל ד"ס]

עו [ע"ל ד"ס]

עז [ע"ל ד"ס]

עח [ע"ל ד"ס]

עט [ע"ל ד"ס]

פ [ע"ל ד"ס]

פא [ע"ל ד"ס]

פב [ע"ל ד"ס]

פג [ע"ל ד"ס]

פד [ע"ל ד"ס]

פה [ע"ל ד"ס]

פו [ע"ל ד"ס]

פז [ע"ל ד"ס]

פח [ע"ל ד"ס]

פט [ע"ל ד"ס]

צ [ע"ל ד"ס]

צא [ע"ל ד"ס]

צב [ע"ל ד"ס]

צג [ע"ל ד"ס]

צד [ע"ל ד"ס]

צה [ע"ל ד"ס]

צו [ע"ל ד"ס]

צז [ע"ל ד"ס]

צח [ע"ל ד"ס]

צט [ע"ל ד"ס]

ק [ע"ל ד"ס]

קא [ע"ל ד"ס]

קב [ע"ל ד"ס]

קג [ע"ל ד"ס]

קד [ע"ל ד"ס]

קה [ע"ל ד"ס]

קו [ע"ל ד"ס]

קז [ע"ל ד"ס]

קח [ע"ל ד"ס]

קט [ע"ל ד"ס]

ר [ע"ל ד"ס]

רא [ע"ל ד"ס]

רב [ע"ל ד"ס]

רג [ע"ל ד"ס]

רד [ע"ל ד"ס]

רה [ע"ל ד"ס]

רו [ע"ל ד"ס]

רז [ע"ל ד"ס]

רח [ע"ל ד"ס]

רט [ע"ל ד"ס]

ש [ע"ל ד"ס]

שא [ע"ל ד"ס]

שב [ע"ל ד"ס]

שג [ע"ל ד"ס]

שד [ע"ל ד"ס]

שה [ע"ל ד"ס]

שו [ע"ל ד"ס]

שז [ע"ל ד"ס]

שח [ע"ל ד"ס]

שט [ע"ל ד"ס]

ת [ע"ל ד"ס]

תא [ע"ל ד"ס]

תב [ע"ל ד"ס]

תג [ע"ל ד"ס]

תד [ע"ל ד"ס]

תה [ע"ל ד"ס]

תו [ע"ל ד"ס]

תז [ע"ל ד"ס]

תח [ע"ל ד"ס]

תט [ע"ל ד"ס]

קש: מו מיון שנפסס: **גמ'** אמר ר"א אפילו מונחין ע"ג שולחן. נראה בעיני דלא נרסי' לרורין: לפני. מסמע ע"ג קרקע: לתני ע"ג שולחן. **גל**: לתני וכ"ס בין הכסא ולשולחני: א"נ. מיתני בריש מצא בשולחני' כדקתני רישא מצא בחנו' מדקתני לפני שולחני לף על השולחן במסכת בלוקח.

בלוקח מן החנר. שלף הוא לקח מבואה זו מאנשים שנבנה ולא ידוע ממנו מיסו וכיון דלית בהו סימן נתייאשו בעלים: דשן. וכי הוא עלמו דם לא שנבואה הזאת מלא מלא: סרבה דמו אותם: איסמייה. בגירות אחרים חייב להחזיר הכל בלוקח מן התנר ומיהו אם לא בלוקח מן התנר כבר מיבר התנר ומיי"ל מצא מעם דמעבר עם אחר הגירות לא שנו אלא בלוקח מן התנר שאינו יודע למי להחזיר לו לחנר או לבעה"ב אפי' אם אינו הוה ליפול בהבואה כ"ל בשעת דיסה ואין להסתפק בחנר מ"מ אינו יודע מאיזה בעל הבית קנה התנר ולזה הפי' הו"מ לומר בלוקח שהוא חנר ומתייאשים בעה"ב שנבר שכבר מכר כמו כן מבוה דלא פסיקא ליה דאם התנר מלאה קודם שנבה כדי לחכוב לאחר לא נתייאש בעה"ב וחייב להחזיר: **מה** שאלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעים אף ד כל דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעין חייב להכריז: **גמ'** מאי בכלל כל אלו אמר רבא בכלל (דברים כב) כל אבדת אחיך אמר רבא למה לי דכתב רחמנא שור חמור שה ושמלה צריכי דאי כתב רחמנא שמלה הוה אמינא ה"מ בעדים דנופה וסימנין דנופה אבל חמור בעדים דאוכף וסימנין דאוכף אימא לא מהדרינן ליה כתב רחמנא חמור ס דאפילו חמור בסימני האוכף שור ושה דכתב רחמנא ל"ל שור ו דאפילו לניזת זנבו ושה לניזותיו ולכתוב רחמנא שור דאפילו לניזת זנבו וכ"ש שה לניזותיו אלא ב אמר רבא חמור דבור לרבי יהודה ושה דאבידה לדברי הכל קשיא ואימא לגללים הוא דא"א ג גללים אפקורי מפקר להו ודילמא לסימנין הוא דא"א דאיבעיא לן סימנין דאורייתא או דרבנן כתב רחמנא שה דאפילו בסימנין מהדרינן ד ז וסימנין דאורייתא אמרי מדקתני להו תנא לסימנין נבי שמלה דקתני מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין חייב להכריז אף כל דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעין חייב להכריז ש"מ רשה לאו לסימנין הוא דא"א: תנו רבנן (שם) אשר תאבד ח פרט לאבידה שאין בה שוה פרוטה רבי יהודה אומר ומצאתה פרט לאבידה שאין בה שוה פרוטה מאי בינייהו אמר אביי משמעות דורשין איכא בינייהו מר נפקא ליה מאשר תאבד ומר נפקא ליה מומצאתה ולמאן דנפקא ליה מאשר תאבד האי ומצאתה מאי עביד ליה ההוא מיבעי ליה לכדרבנאי ה דאמר רבנאי ומצאתה דאתאי לידיה משמע ולמאן דנפקא ליה מומצאתה האי אשר תאבד מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן משום ו ר"ש בן יוחי מניין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת שנאמר כן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה מי שאבודה הימנו ומצויה אצל כל אדם יצתה זו שאבודה הימנו ואינה מצויה אצל כל אדם ואידך הא דרבנאי מנא ליה נפקא ליה ז מומצאתה ואידך הא דרבי יוחנן מנא ליה נפקא ליה ממנו ואידך ממנו לא משמע ליה רבא אמר פרוטה שהוזלה איכא בינייהו מ"ד מאשר תאבד איכא ומ"ד אשר תאבד הא בעינן ומצאתה וליכא אלא פרוטה שהוקרה איכא בינייהו מ"ד ומצאתה איכא ומ"ד אשר תאבד ליכא ולמ"ד ומצאתה הא בעינן אשר תאבד וליכא ט אלא פרוטה שהוקרה והוזלה וחזרה והוקרה איכא בינייהו י מ"ד אשר תאבד איכא ומ"ד ומצאתה בעינן דאית בה שיעור מציאות משעת אבידה ועד שעת מציאה: אביעא להו סימנין דאורייתא ח או דרבנן מאי נפקא מינת לאדהכרי

בלוקח מן התנר. פרש"י שלקח מאנשים הרבה ומיהו יודע ואינו יודע מי הן וכתבו מיירי נמ"ל אמתי לא מאקי בלוקח שהוא תנר וי"ל דלא פסיקא ליה דאם מלא קודם שנבה כדי לערבו בגירות אחרים חייב להחזיר הכל בלוקח מן התנר ומיי"ל בלא טעם דמעבר עם אחר הגירות לא שנו אלא בלוקח מן התנר שאינו יודע למי להחזיר לו לחנר או לבעה"ב אפי' אם אינו הוה ליפול בהבואה כ"ל בשעת דיסה ואין להסתפק בחנר מ"מ אינו יודע מאיזה בעל הבית קנה התנר ולזה הפי' הו"מ לומר בלוקח שהוא חנר ומתייאשים בעה"ב שנבר שכבר מכר כמו כן מבוה דלא פסיקא ליה דאם התנר מלאה קודם שנבה כדי לחכוב לאחר לא נתייאש בעה"ב וחייב להחזיר: מה שאלה מיוחדת שיש לה סימנים ויש לה תובעים: כמרובה (ב"ק דף סו. ופס ד"ה מוצא) אחרינן בגמרא לעיל יאוש מאבידה וא"ת ואבידה גופה מנלן וי"ל דמהכא נפקא לן דמה שמלה מיוחדת שיש בה סימן ואין הבעלים מתייאשין אלא הוכיחו שיחזירוה להם בסימנין אפי' אי סימנין לאו דאוריתא ואין מחזירין אלא בעדים מ"מ ילפינן משמלה דלוקח דבר שיש בו סימן חייב ט להחזיר דמ"ל שיש בו סימן אינה דאוכף מיאמר להם מכירים אתם שמלה שלי שהיא בה סימנין כך וכך ונם המולא לא יוציא השמלה להראותה לכל אדם אלא לאי לאי שיתן בה סימנים אף על פי שאינו מחזירה לו בכך מ"מ דומה שהיא שלו ומרשה אותה לעדים אכל דברים שאין בהן סימן הוי שלו אפי' שהבעלים נתייאשו והא דקאמר בגמרא סימנין כדי נסבה אע"ג דאמר הסימנין דע"י זה יש לה תובעין מ"מ כדי נסבה דאפילו אי לא תני אלא שיש לה תובעין מ"מ ידענין דעל ידי סימנין יש לה תובעין ואין הבעלים מתייאשים כדפריסית ומיהו בירושלמי ליף מיניה מן התורה אמר רבי יוחנן אשר תאבד מאיזה מי שאבודה ממנו ומצויה אצל כל אדם יצאה זו כו': **בעדי** לוקח. פי' אי סימנין לאו דאוריתא: **לניזת** זנבו. וא"ת אם יש בה שוה פרוטה פטיעא ואם אין בה שוה פרוטה הא ממעטין לקמן מהסבה וי"ל דאצטריך אמיינ לגזוזה כעתה אף על פי שאין בה שוה פרוטה: כעשה שגוזזה: **חמור** דבור לרבי יהודה. הא דלא קאמר נס לנ"ה הי בקה דלא הטיב אלא בחמות: **ושה** דאבידה לדברי הכל קשיא. בקיו ערה וכתב לה קולא ותירץ דקאמר כהן דכיון דכתב שור לניזת זנבו הוי ניזת שה בכלל כל אבידת אחיך: **פרט** לשאין בו שוה פרוטה: דפ"ל דמייב מכלל כל אבידת אחיך: ת"ש

מן התנר. פרש"י שלקח מאנשים הרבה ומיהו יודע ואינו יודע מי הן וכתבו מיירי נמ"ל אמתי לא מאקי בלוקח שהוא תנר וי"ל דלא פסיקא ליה דאם מלא קודם שנבה כדי לערבו בגירות אחרים חייב להחזיר הכל בלוקח מן התנר ומיי"ל בלא טעם דמעבר עם אחר הגירות לא שנו אלא בלוקח מן התנר שאינו יודע למי להחזיר לו לחנר או לבעה"ב אפי' אם אינו הוה ליפול בהבואה כ"ל בשעת דיסה ואין להסתפק בחנר מ"מ אינו יודע מאיזה בעל הבית קנה התנר ולזה הפי' הו"מ לומר בלוקח שהוא חנר ומתייאשים בעה"ב שנבר שכבר מכר כמו כן מבוה דלא פסיקא ליה דאם התנר מלאה קודם שנבה כדי לחכוב לאחר לא נתייאש בעה"ב וחייב להחזיר: **מה** שאלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעים: כמרובה (ב"ק דף סו. ופס ד"ה מוצא) אחרינן בגמרא לעיל יאוש מאבידה וא"ת ואבידה גופה מנלן וי"ל דמהכא נפקא לן דמה שמלה מיוחדת שיש בה סימן ואין הבעלים מתייאשין אלא הוכיחו שיחזירוה להם בסימנין אפי' אי סימנין לאו דאוריתא ואין מחזירין אלא בעדים מ"מ ילפינן משמלה דלוקח דבר שיש בו סימן חייב ט להחזיר דמ"ל שיש בו סימן אינה דאוכף מיאמר להם מכירים אתם שמלה שלי שהיא בה סימנין כך וכך ונם המולא לא יוציא השמלה להראותה לכל אדם אלא לאי לאי שיתן בה סימנים אף על פי שאינו מחזירה לו בכך מ"מ דומה שהיא שלו ומרשה אותה לעדים אכל דברים שאין בהן סימן הוי שלו אפי' שהבעלים נתייאשו והא דקאמר בגמרא סימנין כדי נסבה אע"ג דאמר הסימנין דע"י זה יש לה תובעין מ"מ כדי נסבה דאפילו אי לא תני אלא שיש לה תובעין מ"מ ידענין דעל ידי סימנין יש לה תובעין ואין הבעלים מתייאשים כדפריסית ומיהו בירושלמי ליף מיניה מן התורה אמר רבי יוחנן אשר תאבד מאיזה מי שאבודה ממנו ומצויה אצל כל אדם יצאה זו כו': **בעדי** לוקח. פי' אי סימנין לאו דאוריתא: **לניזת** זנבו. וא"ת אם יש בה שוה פרוטה פטיעא ואם אין בה שוה פרוטה הא ממעטין לקמן מהסבה וי"ל דאצטריך אמיינ לגזוזה כעתה אף על פי שאין בה שוה פרוטה: כעשה שגוזזה: **חמור** דבור לרבי יהודה. הא דלא קאמר נס לנ"ה הי בקה דלא הטיב אלא בחמות: **ושה** דאבידה לדברי הכל קשיא. בקיו ערה וכתב לה קולא ותירץ דקאמר כהן דכיון דכתב שור לניזת זנבו הוי ניזת שה בכלל כל אבידת אחיך: **פרט** לשאין בו שוה פרוטה: דפ"ל דמייב מכלל כל אבידת אחיך: ת"ש

מסורת השס"ם

ח [עי' תוס' כ"ק סוכ"ד ד"ס רבא]

ט [ע"ל ד"ס]

י [ע"ל ד"ס]

יא [ע"ל ד"ס]

יב [ע"ל ד"ס]

יג [ע"ל ד"ס]

יד [ע"ל ד"ס]

טו [ע"ל ד"ס]

יז [ע"ל ד"ס]

יח [ע"ל ד"ס]

יט [ע"ל ד"ס]

כ [ע"ל ד"ס]

כא [ע"ל ד"ס]

כב [ע"ל ד"ס]

כג [ע"ל ד"ס]

כד [ע"ל ד"ס]

כה [ע"ל ד"ס]

כו [ע"ל ד"ס]

כז [ע"ל ד"ס]

כח [ע"ל ד"ס]

כט [ע"ל ד"ס]

ל [ע"ל ד"ס]

לא [ע"ל ד"ס]

לב [ע"ל ד"ס]

לג [ע"ל ד"ס]

לד [ע"ל ד"ס]

לה [ע"ל ד"ס]

לו [ע"ל ד"ס]

לז [ע"ל ד"ס]

לח [ע"ל ד"ס]

לט [ע"ל ד"ס]

מ [ע"ל ד"ס]

מא [ע"ל ד"ס]

מב [ע"ל ד"ס]

מג [ע"ל ד"ס]

מד [ע"ל ד"ס]

מה [ע"ל ד"ס]

מו [ע"ל ד"ס]

מז [ע"ל ד"ס]

מח [ע"ל ד"ס]

מט [ע"ל ד"ס]

נ [ע"ל ד"ס]

נא [ע"ל ד"ס]

נב [ע"ל ד"ס]

נג [ע"ל ד"ס]

נד [ע"ל ד"ס]

נה [ע"ל ד"ס]

נו [ע"ל ד"ס]

נז [ע"ל ד"ס]

נח [ע"ל ד"ס]

נט [ע"ל ד"ס]

ס [ע"ל ד"ס]

סא [ע"ל ד"ס]

סב [ע"ל ד"ס]

סג [ע"ל ד"ס]

סד [ע"ל ד"ס]

סה [ע"ל ד"ס]

סו [ע"ל ד"ס]

סז [ע"ל ד"ס]

סח [ע"ל ד"ס]

סט [ע"ל ד"ס]

ע [ע"ל ד"ס]

עא [ע"ל ד"ס]

עב [ע"ל ד"ס]

עג [ע"ל ד"ס]

עד [ע"ל ד"ס]

עה [ע"ל ד"ס]

עו [ע"ל ד"ס]

עז [ע"ל ד"ס]

עח [ע"ל ד"ס]

עט [ע"ל ד"ס]

פ [ע"ל ד"ס]

פא [ע"ל ד"ס]

פב [ע"ל ד"ס]

פג [ע"ל ד"ס]

פד [ע"ל ד"ס]

פה [ע"ל ד"ס]

פו [ע"ל ד"ס]

פז [ע"ל ד"ס]

פח [ע"ל ד"ס]

פט [ע"ל ד"ס]

צ [ע"ל ד"ס]

צא [ע"ל ד"ס]

צב [ע"ל ד"ס]

צג [ע"ל ד"ס]

צד [ע"ל ד"ס]

צה [ע"ל ד"ס]

צו [ע"ל ד"ס]

צז [ע"ל ד"ס]

צח [ע"ל ד"ס]

צט [ע"ל ד"ס]

ק [ע"ל ד"ס]

קא [ע"ל ד"ס]

קב [ע"ל ד"ס]

קג [ע"ל ד"ס]

קד [ע"ל ד"ס]

קה [ע"ל ד"ס]

קו [ע"ל ד"ס]

קז [ע"ל ד"ס]

קח [ע"ל ד"ס]

קט [ע"ל ד"ס]

ר [ע"ל ד"ס]

רא [ע"ל ד"ס]

רב [ע"ל ד"ס]

רג [ע"ל ד"ס]

רד [ע"ל ד"ס]

רה [ע"ל ד"ס]

רו [ע"ל ד"ס]

רז [ע"ל ד"ס]

רח [ע"ל ד"ס]

רט [ע"ל ד"ס]

ש [ע"ל ד"ס]

שא [ע"ל ד"ס]

שב [ע"ל ד"ס]

שג [ע"ל ד"ס]

שד [ע"ל ד"ס]

שה [ע"ל ד"ס]

שו [ע"ל ד"ס]

שז [ע"ל ד"ס]

שח [ע"ל ד"ס]

שט [ע"ל ד"ס]

ת [ע"ל ד"ס]

תא [ע"ל ד"ס]

תב [ע"ל ד"ס]

תג [ע"ל ד"ס]

תד [ע"ל ד"ס]

תה [ע"ל ד"ס]

תו [ע"ל ד"ס]

תז [ע"ל ד"ס]

תח [ע"ל ד"ס]

תט [ע"ל ד"ס]

לאהדורי גט אשה בסימנים אי אמרת דאורייתא מ מהדרינן ואי אמרת דרבנן כי עבוד רבנן תקנתא בממונא אבל באיסורא לא עבוד רבנן תקנתא ת"ש אף השמלה היתה בכלל כל אלו ולמה יצאת להקיש אליה ולומר לך מה שמלה מיוחדת שיש לה סימנין ויש לה תובעין חייב להכריז אף כל דבר שיש לו סימנין ויש לו תובעין חייב להכריז תנא תובעין אצטריכא ליה סימנין א כדי נסכא ת"ש חמור בסימני אוכף אימא בעדי אוכף ת"ש ב (דברים כב) והיה עמך עד דרוש אחיך אותו וכי תעלה על דעתך שיתננו לו קודם שידרשנו אלא דרשהו אם רמאי הוא או אינו רמאי מאי לאו בסימנין לא בעדים ת"ש ג ב אין מעידין אלא על פרצוף הפנים עם החוטם אף על פי שיש סימנין בגופו ובכליו שמע מינה סימנין לאו דאורייתא אמרי גופו דארוך וגוץ בכליו ג דחיישינן לשאלה אי חיישינן לשאלה חמור בסימני אוכף היכי מהדרינן אמרי אוכף לא שאולי אינשי אוכפא משום דמסקב ליה לחמרא איבעית אימא כליו בחיורי ובסומקי אלא הא דתניא ד ד מצאו קשור בכים או בארנקי ובטבעת או שמצאו בין כליו אפילו לזמן מרובה כשר ואי ס"ד חיישינן לשאלה כי מצאו קשור בכים אמאי כשר ניחוש לשאלה אמרי כים וארנקי וטבעת ס לא משאלי אינשי כים וארנקי משום דמסמני וטבעת משום דמזייף לימא כתנאי ה ו אין מעידין על השומא ואלעזר בן מהבאי אומר מעידין על השומא מאי לאו בהא קמיפלגי דת"ק סבר סימנין דרבנן ואלעזר בן מהבאי סבר סימנין דאורייתא אמר רבא דכ"ע סימנין דאורייתא והכא בשומא מצויה בבן גילו קמיפלגי מר סבר שומא מצויה בבן גילו ומר סבר שומא אינה מצויה בבן גילו איבעית אימא דכ"ע שומא אינה מצויה בבן גילו והכא ו בסימנין העשוין להשתנות לאחר מיתה קמיפלגי מר סבר סימנין עשוים להשתנות לאחר מיתה ומר סבר סימנין אין עשוים להשתנות לאחר מיתה איבעית אימא דכולי עלמא שומא אינה עשויה להשתנות לאחר מיתה וסימנין דרבנן והכא בשומא סימן מובהק הוא קמיפלגי מ"ס שומא סימן מובהק הוא ומ"ס שומא לאו סימן מובהק הוא אמר רבא את"ל סימנין לאו דאורייתא היכי מהדרינן אבידתא בסימנין דניחא ליה למוצא אבידה דנהדר בסימנין כי היכי דכי אבדה ליה לדידיה נמי נהדרו ליה בסימנין אמר ליה רב ספרא לרבא וכי אדם עושה טובה לעצמו בממון שאינו שלו אלא ניחא ליה לבעל אבידה למיהב סימנין ולמשקליה מידע ידע דעדים ליח ליה ומימר אמר כולי עלמא לא ידעי סימנין מובהקים דידה ואנא יהיבנא סימנין מובהקים דידה ושקלנא לה אלא הא דתנן ז רשב"ג אומר אחד הלוה משלשה יחזיר ללוה שלשה שלוו מן האחד יחזיר למלוה ניחא ליה ללוה לאהדורי ליה למלוה א"ל התם סברא הוא ח אחד הלוה משלשה יחזיר ללוה דגבי לוה שכיחי נבי מלוה שכיחי ש"מ מלוה נפול שלשה שלוו כאחר יחזיר למלוה דגבי מלוה שכיחי נבי לוה לא שכיחי

אלא

לא תבא לעולם לידו ומימר אמר טוב לי שיחזירוה לכל מאומר סימניה דלא שכיחה דמיתה סימניה דידה אלא אמר דכ"ע לא ידעי כו': אלא הא דתנן כו'. ואמרו להעיר לו למלוה בלא עדים בסימן זה שאומר מלבה סיו ומטלבה לויס ואם מן סלוס נפלו שכבר פרעם מי ניחא ליה בתקנה זו שיתנם המוצאם לכל הבא ומתן סימניהם והלא טוב לו שיהו מוחזיק ביד המוצאה שולמית דכל זמן שהם בידו ולא יחזירם למלוה סרי סם כמרוסים ולא ניחא דליסדר להו בסימנין דלמא מיתרמי מידע מלוה בסימניהן: ההם. בסימניו כי אמי לא מיבפם לן בסימותא דלוס דודלי לא סיירל נפיל דסך בשני אמרינו מאי בעו בסיי

אלא

אלא הא דתנן א מצא תכריך של שטרות או אגודה של שטרות הרי זה יחזיר הבי נמי דניחא ליה ללוה לאהדורי ליה למלוה אלא אמר רבא ל סימנין דאורייתא דכתיב (דברים כב) והיה עמך עד דרוש אחיך אותו ב וכי תעלה על דעתך שיתננו קודם שידרשנו אלא דרשהו אם רמאי הוא או אינו רמאי לאו בסימנין ש"מ אמר רבא את"ל סימנין דאורייתא את"ל הא פשיט ליה סימנין דאורייתא משום דאיכא למימר כדשנינן סימנין וסימנין ב יניח סימנין ועדים ג יתנן לבעל העדים סימנין וסימנין ועד אחד ד עד אחד כמאן דליתיה דמי ויניח עדי אחרינא נפילה דאמרינן זבוני זבנה ומאיניש אחרינא ז תנתן למדת ארכו ומדת רחבו נפל מדת ארכו ומדת רחבו משערי קא משער לה כד מכסי לה מדה וקאי ומדת ארכו לא משתער לה מדת ארכו ומדת רחבו ומדת נמיז יתנן למדת ארכו ורחבו מדת ארכו ומדת רחבו ומדת משקלותיו ח יתנן למדת משקלותיו הוא אומר סימני הגט והיא אומרת סימני הגט ט יתנן לה במאי אילימא במדת ארכו ורחבו דלמא בהדי דנקיט ליה הוה ליה אלא נקב יש בו בצד אות פלוני הוא אומר סימני החוט והיא אומרת סימני החוט כ יתנן לה במאי אילימא בחיורא ובסומקא ודלמא בהדי דנקיט ליה הוה ליה אלא במדת ארכו הוא אומר בחפיסה והיא אומרת בחפיסה יתנן לו מ"ט מדע ידעה דכל מה דאית ליה בחפיסה הוא דמנח ליה: מתני' ועד כתי חייב להכריז עד כדי שידעו בו שכניו דברי ר"מ ר' יהודה אומר ל שלש רגלים ואחר הרגל האחרון שבעה ימים כדי שילך לביתו שלשה וינוח שלשה ויכריז יום אחד: גמ' תנא שכני אבידה מאי שכני אבידה אילימא שכנים דבעל אבידה אי ידע ליה ליזול ולהדריה ניהליה אלא שכני מקום שנמצאת בו אבידה: רבי יהודה אומר כו': ורמינהו ג בשלשה במרחשון שואלין את הגשמים ר"ג אומר מ בז' בו ד (שהוא) ט"ו יום אחר החג כדי שיגיע אחרון שבא"י לגחר פרת אמר רב יוסף לא קשיא כאן במקדש ראשון כאן במקדש שני במקדש ראשון דנפישי ישראל טובא דכתיב בהו (מ"א ד) יהודה וישראל רבים כחול אשר על הים לרוב בעינן כולי האי במקדש שני דלא נפישי ישראל טובא דכתיב בהו (עזרא ב) כל הקהל כאחד ארבע רבוא אלפים שלש מאות וששים לא בעינן כולי האי אמר ליה אביי והא כתיב (נחמיה ז) השכו הבהנים והלוים ובו' (עזרא ב) והמשוררים והשוערים וכל ישראל בעריהם וכיון דהבי הוא אפכא מסתברא מקדש ראשון דנפישי ישראל טובא דמצוות עלמא ומשתכחי שיירתא דאולי בין ביממא ובין בליליא לא בעינן כולי האי וכני בתלתא יומא מקדש שני דלא נפישי ישראל טובא ולא מצוות עלמא ולא משתכחי שיירתא ה דאולי בין ביממא ובין בליליא בעינן כולי האי רבא אמר לא שנא במקדש ראשון ולא שנא במקדש שני לא הטריחו רבנן באבדה יותר מדאי אמר רבינא ש"מ כ כי מכריז גלימא מכריז דאי סלקא דעתך אבידתא מכריז בעינן למטפי ליה חד יומא לעיוני במאניה אלא ש"מ גלימא מכריז ש"מ רבא אמר אפילו תימא אבידתא מכריז לא הטריחו רבנן באבידה יותר מדאי ת"ר ס רגל ראשון אומר רגל ראשון רגל שני אומר רגל שני רגל שלישי אומר סתם ואמאי לימא רגל שלישי דלא אתי לאהלופי בשני שני נמי

אתיא

אלא הא דתנן מצא תכריך. דמשום סימנא מסתברא דאם כתן מלוס מלוס מלוס לו ואי אפשר מנינים לוס מי ניחא ליה לדסמי סן מקומא דיסלדרם בסימן ומסא מלוס לסו לדמא ליה לדמא ליה לדמא ליה

אבן טוען. מפרש ביר״מ״ר כסף שהאבן אינה יכולה לתחות כך אין יכולים להתפלל על רוב מיכה: שם המיתון. לקמן ה״ב עסקא דרב ספרא אפרש בע״ה. עד כאן לא פליגי אלא בנתתם בהן. לאו דוקא נתתם דאם נתתם אתיא לאחלופי בשני. אמת יש שהוא סבור מאמר רגל אמ׳ ד״ר ברא״שונה כל מי שמצא אבידה היה מכריז עליה שלשה רגלים ואחר רגל אחרון שבעת ימים כדי שילך שלשה ויחזור שלשה ויכריז יום אחד ו״ משחרב בית המקדש שיבנה במהרה בימינו התקינו שיהו מכריזים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ומשרבו האנסים התקינו שיהו מודיעין לשכניו ולמיודעיו ודיו מאי משרבו האנסים ג״ דאמרי אבידתא למלכא רבי אמי אשכח אודייא דדינרי הזייה ההוא א״ בר נש דקא מירתת א״ל היל שקול לנפשך דלאו פרסאי אנן דאמרי אבידתא למלכא ת״ר ג״ אבן טוען היתה בירושלים כל מי שאבדה לו אבידה נפנה לשם וכל מי ״מוצא אבידה נפנה לשם זה עומד ומכריז וזה עומד ונותן סימנין ונוטלה וזו היא ששנינו ב״ צאו וראו אם נמחת אבן הטוען: מתני׳ ד״ אמר את האבידה ולא אמר סימניה לא יתן לו ה״ והרמאי אע״פ שאמר סימניה לא יתן לו שנא׳ (דברים כב) עד דרוש אחיך אותו עד שתדרוש את אחיך אם רמאי הוא אם אינו רמאי: גמ׳ אתמר רב יהודה אמר אבידתא מכריז ור״נ אמר גלימא מכריז רב יהודה אמר אבידתא מכריז דאי אמרת גלימא מכריז חיישינן לרמאי ר״נ אמר גלימא מכריז לרמאי לא חיישינן דא״כ אין לדבר סוף תנן אמר את האבידה ולא אמר את סימניה הרי זה לא יתן לו אי אמרת בשלמא אבידתא מכריז ליה אלא אי אמרת גלימא כי לא אמר סימנין לא מהדרינן ליה מהדרינן ליה אלא אי אמרת גלימא מכריז אמר איהו גלימא ואמר איהו גלימא אמר רב ספרא לעולם גלימא מכריז אמר איהו גלימא ואמר איהו סימנין ומאי לא אמר את סימניה ו לא אמר סימנין מובהקין דידה: והרמאי אע״פ שאמר את סימניה הרי זה לא יתן לו: ת״ר ברא״שונה כל מי שאבדה לו אבידה היה נותן סימנין ונוטלה משרבו הרמאין ז״ התקינו שיהו אומרים לו צא והבא עדים דלאו רמאי את וטול כי הא דאבוה דרב פפא ארכם ליה חמרא ואשכחוה אתא לקמיה דרבה בר רב הונא אמר ליה אזל אייתי סהדי אמר להו ידעיתון ביה דרמאי הוא אמרו ליה אין אמר להו אנא רמאה אנא אמרו ליה אנן לאו רמאי את קאמרינן אמר רבה בר רב הונא לא מייתי אינש חובתא לנפשיה: מתני׳ ט״ כל דבר שעושה ואוכל ודבר שאין עושה ואוכל ימכר שנא׳ (שם) והשבותו לו וראה היאך תשיבנו לו מה יהא בדמים רבי טרפון אומר ישתמש בהן לפיכך אם אבדו כ״ הייב באחריותן רבי עקיבא אומר לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אין חייב באחריותן: גמ׳ ולעולם אמר ג״ רב נחמן אמר שמואל עד י״ב חדש הניא נמי הכי ל״ כל דבר שעושה ואוכל כגון פרה וחמור מטפל בהן עד י״ב חדש מכאן ואילך שם דמיהן ומניהן מ״ עגלים וסייחין מטפל בהן שלשה חדשים מכאן ואילך שם דמיהן ומניהן אווזין ותרנגולין מטפל בהם שלשים יום מכאן ואילך שם דמיהן ומניהן אמר רב נחמן בר יצחק תרנגולת כבדמה נסה תניא נמי הכי כ״ תרנגולת ובדמה נסה מטפל בהן שנים עשר חודש מכאן ואילך שם דמיהן ומניהן עגלים וסייחין מטפל בהן ל״ יום מכאן ואילך שם דמיהן ומניהן כ״ אווזין ותרנגולין וכל דבר שטיפולו מרובה משכרו מטפל בהן שלשה ימים מכאן ואילך שם דמיהן ומניהן קשיא עגלים וסייחין אעגלים וסייחין אווזין ותרנגולין אאווזין ותרנגולין עגלים וסייחין אעגלים וסייחין לא קשיא ע״ הא דרביע והא דפטומא אווזין ותרנגולין אאווזין ותרנגולין נמי לא קשיא ס״ הא ברבי הא בזוטרי: ושאינו עושה ואוכל: תנו רבנן והשבותו לו ראה היאך תשיבנו לו שלא יאביל ענל לענלים וסיח לסייחין אווזא לאווזין ותרנגול לתרנגולין: מה יהא בדמים רבי טרפון אומר ישתמש וכו׳: עד כאן לא פליגי אלא

אלא. מקום שכר שימוש מצוה מקבל שכר שמור׳ מקום דשמה מנו דלא בעי למיחב ריסקא לעמיה דסעוסק במלים סטור מן סמלטה לא מחייבינן ליה: כשנשתמש. לאו דוקא אלא מקום שכר שימוש קאמר מסני שמור לסשתמש בהן: כשומר חנם. ולאו מייב אלא בפשיעה: בשומר שכר. וחייב בגניבה ואבידה דשומר שכר מקום סוא דסעוסק בסלום סטור מן סמלטה: כולי עלמא לא פליגי דמחייב. כדון שומר שכר: מאי לפיכך דר״ע. כיון דאמר אלא ישתמש מהיכא מיסק אדעתין ל״ דזוכי׳ דאלמריך למימר לאו מייב

ב והוה ליה שואל עליהו וד״ע שכר לא שרו ליה רבנן לאשתמשי בנוייהו דהלכך לא הוי שואל עלייהו א״ה לפיכך דאמר ר״ע למה לי א״א בשלמא בגניבה ואבידה הוא דפליגי היינו דקתני ר״ע אומר לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן ס״ד אמינא שומר שכר הוי כדרב יוסף ובגניבה ואבידה מחייב קא משמע לן לפיכך השתא דאמרת לא ישתמש בהן שומר שכר לא הוי ולא מחייב בגניבה ואבידה אלא אי אמרת בגניבה ואבידה דכולי עלמא לא פליגי דחייב כי פליגי באונסין דשואל כמאי לפיכך דרבי עקיבא הכי מבעי ליה למתנא ר״ע אומר לא ישתמש בהן ואנא ידענא דכיון דלא ישתמש בהן לאו שואל הוי ואינו חייב באחריותן לפיכך דרבי עקיבא למה לי משום לפיכך דרבי טרפון ולפיכך דרבי טרפון למה לי ג״ הכי קאמר כיון דשרו ליה רבנן לאשתמושי בנוייהו כמאן דאשתמש בנוייהו דמי וחייב באחריותן והא אבדו קתני

כדרבה

ביצית אם טים לו תפילין בראשו וכי יפטר מכל המצות והא דלקמן (דף לא.) מוקי רבא קרא דוהשב השיבם בגינתו המשתמרת במיתה ומקמ״ל דלא בעינן דעת בעלים כדאמרי׳ רב יוסף בפרק הפועם (ב״ק דף מו. וסס) דרבה מוקי לה בבאינה משתמרת במיתה מעולה כמו בגיתו ומיתתי ראיה מינה דשומר אבידה ומקמ״ל דלא בעינן דעת בעלים ומוקי לה בגינתו ד״ר יוסף דקמ״ל דלא בעינן דעת בעלים ומוקי לה בגינתו המשתמרת הא בקרא שור וסה כתיב ומודה רבה בבעלי חיים דהוי עלייהו שומר שכר דאנקטינהו נגני בריאתא וכמרועה לבהמה ראיה לדברי׳ דלא ידע שיעור דרב יוסף היה לרוך לדחוק ולהעמיד בכפותים ושוב דוחק אחר דהוי מוקי קרא לגינתו שאינה משתמרת ואמשמעון קרא דהוי שומר אבידה אלא דלרב יוסף מאי אריא שוגה כי לא אבידה נמי דלמר ר׳ אלעזר בר׳ אבא אמר ר״ל דלקמן ס״פ כיצד לידו ושוב ב״ל דלקמן ס״פ כל מקום שהיה מפסיד ר״ל דלא מלינו לומר דלמר ר״ל דלא מלינו לומר דלמר ר״ל דלא מלינו לומר דלמר

כדרבה. בפרק סומכוס (לקמן דף מח.) נכי בני פעיר שלמו את שקליהן: בדמי אבידה. שמכרם לאחר שכשל בם כמו שאמרו חכמים: אבל מעות אבידה. כגון מלמא משות בכים לו אלם מקבעות שעוין כמנדלין: **מתני'** אחת לשלשים יום. שמתעסקין בפשוטים לפטרו: ולא יקרא אחר עמו. לפי שזה מושך אלו וזה מושך אלו וקרע: שוטחה לצרכה. לשלוח בה אור שלא תאכלנה עש: לצרכן. שמתעסקים בקרקע שלריך לתתן בקרקע כדאמרינן לקמן שור סיה שמירתן ולפיכך מתעסק בהם לצרכיהם: אבל לא לשתקן. לא יתעסק בהן זמן ארוך שישתקן מזיק"ר בלע"ז: לא יגע בהן. זהב לוטו מתעסק בארץ וזכוכית שמא יכבר: שאין דרכו לטול. דבר שבגלל הוא לו שהדם חסוב הוא ואין דרכו לטול קופה אלא לכבוסים מן סחון לבית שמור לא יטול ויפור מוסקבת אביר' דלפינן מוסקעלמת: **גמ'** בי בר חבו. בבית אלוני הטוטפת תפיון מצויין לימכר ויתאור ויקנה מן הדמים: גולדו. בכל מנים עבר הדם פנים אחת: אם בשבילו פרחו. טולה מפרם לקמי': מאי אריא ספר. הוקיעים: כאן שנה רבי. במסכת ניטין (דף כט.) תנן הסולה נטו בארץ ישראל סרי זה מטלהו ביד אחר ואם אמר לו טול חדש אלוני סימנים לא ישלחנו ביד אחר שאין לוטו ביטה פקדונו ביד אחר ואמר ר"ל עגם כאן אלם רבי במעגם ד' למדנו רבי שאתם מתעניות אין הסולה כו' דבטולהו שייך לחומ' אין רלוטו ביטה פקדונו ביד אחר: מאי עבודתיה גביה. קס"ד לעורכו קאמר ולא לעורך ספר תורה ספר תורה גולו כל מנים עבר הדם לחבי פרבינן מאי עבודתיה דאמאי נבי ספר תורה לקרן בו לעורך עלמו: אם בשהוא גולו. לאמלא ס"ת פתחו וקרא בו מותר: בחדש שלשים יום. הדם ממכר לאתעסק מן כיסן: אימא אחד זה ואחד זה עלמו יום. ומתני' נמי דקתני קורא בתן אחד לשלשים יום ולא מפליג בין יש לחדש ר"ל בן ובין סיא: בענין אחד. בפרשה אחת אין קורין: בשני ענינים. זה בדף זה וזה בדף זה קורין דלא אמרי לטמוטי מסדרי: מי שיש לו גרדי אומן בביתו. מיתוג לו מלאכות אחדות תמיד: ינער כסותו בכל יום. ולמדנו דרך מרן הגיעור קבע לה: בחד. בחדש אחד בשני ענינים. אמרו חזין בבני לאשים ומגערין ממתחין לומח יותר מדאי וקבע לה: דעבדא. קבע לה שמתפתח ונקרעת: בסא דחרשין. נוח לחרות כיס של מכספות מכים בל מ' סוכרין ומיודי לאוירי בתולי לרבי יוחנן בשלום דרך מ"ן נקע רבי בעמעת: צויץ. רוחם: ציביא. כל דבר שנותנין בתוך המקבק לו עבדים לו הבלין דנפים

בזכוכית לפנה. וזל"ת והא אמרינן פרק עגלה ערופה (סוטה דף מח.) דמשחבר בית המקדש בעלה זכוכית לבנה וי"ל דלא בעלה לגמרי קאמר אלא דלא שביחת להא רב סוגא תבר זכוכית חיורתא בחופת בנו פ' ם לין עומדין (ברכות דף לא. ע"ש): דתורי

כדרבה א דאמר רבה נגנבו בלסטים מזוין אבדו שטבעה ספינתו בים אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' טרפון ביד רחבה דהה ליה הנהו זוזי דיתמי אתא לקמיה דרב יוסף אמר ליה מהו לאשתמושי בגוייהו א"ל חבי אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' טרפון א"ל אביי ולאו אתמר עלה א"ר חלבו אמר רב הונא מ לא שנו אלא בדמי אבידה הואיל וטרח בה אבל מעות אבידה דלא טרח בהו לא והני כמעות אבידה דמו א"ל זיל לא שבקו לי דאשרי לך: **מתני'** ב מצא ספרים קורא בהן אחד לשלשים יום ואם אינו יודע לקרות נוללן אבל לא ילמוד בהן בתחלה ולא יקרא אחר עמו ג מצא כסות מנערה אחד לשלשים יום ושוטחה לצרכה אבל לא לכבודו ד כלי כסף וכלי נחושת משתמש בהן לצרכן אבל לא לשתקן ה כלי זהב וכלי זכוכית לא יגע בהן עד שיבא אליהו ב ו מצא שק או קופה וכל דבר שאין דרכו ליטול הרי זה לא יטול: **גמ'** אמר שמואל ז המוצא תפילין בשוק שם דמיהן ומניחן לאלתר מתיב רביא מצא ספרים קורא בהן אחד לשלשים יום ואם אינו יודע לקרות נוללן אין שם דמיהן ומניחן לא אמר אביי מ תפילין בי בר חבו משכח שכיחי ספרים לא שכיחי ת"ר ג ט השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאילנו לאחר פותחו וקורא בו ובלבד שלא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו י וכן המפקיד ס"ת אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש ופותחו וקורא בו אם בשבילו פתחו אסור סומכוס אומר בחדש שלשים יום בישן שנים עשר חדש: אמר מר השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאילנו לאחר מאי אריא ס"ת אפילו כל מילי נמי ד דאמר ר"ש בן לקיש כאן שנה רבי כ אין השואל רשאי להשאיל ל ואין השוכר רשאי להשכיר ס"ת איצטריכא ליה מהו דתימא ה ניהא ליה לאינש דתיעביד מצוה בממוניה קמ"ל פותחו וקורא בו פשיטא ואלא למאי שייליה מיניה סיפא איצטריכא ליה ובלבד שלא ילמוד בו בתחלה וכן המפקיד ס"ת אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש פותחו וקורא בו מאי עבידתיה גביה וחו אם בשבילו פתחו אסור הא אמרת פותחו וקורא בו הכי קאמר מ אם כשהוא גוללו פותחו וקורא בו מותר אם בשבילו פתחו אסור סומכוס אומר בחדש שלשים יום בישן שנים עשר חדש ר' אליעזר בן יעקב אומר אחד זה ואחד זה שנים עשר חדש רבי אליעזר בן יעקב היינו תנא קמא אלא אימא ר"א בן יעקב אומר אחד זה ואחד זה שלשים יום: אבל לא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו: ורמינהו לא יקרא פרשה וישנה ולא יקרא בו פרשה ויתרגם ולא יפתח בו יותר מג' דפין ולא יקראו בו שלשה בני אדם בכרך אחד הא שנים קורין אמר אביי לא קשיא כאן בענין אחד כאן בשני ענינים: מצא כסות מנערה אחד לשלשים יום: למימרא דניעור מעלי לה והאמר רבי יוחנן מי שיש לו גרדי אומן בתוך ביתו ינער כסותו בכל יום אמרי בכל יום קשי לה אחד לשלשים יום מעלי לה איבעית אימא לא קשיא ג הא בחד והא בתרי איבעית אימא לא קשיא ס הא בידא והא בחומרא איבעית אימא לא קשיא ע הא בדעמרא הא בדכיתנא ו א"ר יוחנן כסא דחרשין ולא כבא דפושרין ולא אמרן אלא בכלי מתכות אבל בכלי חרש לית לן בה ובכלי מתכות נמי לא אמרן אלא דלא צויץ אבל דצויץ לית לן בה ולא אמרן אלא דלא שדא ביה ציביא אבל שדא ביה ציביא לית לן בה: ואמר ר' יוחנן ז מי שהניח לו אביו מעות הרבה ורוצה לאבדן ילבש בגדי פשתן וישתמש בכלי זכוכית וישכור פועלים ואל ישב עמהן ילבש ח בכלי פשתן בכתנא רומיתא וישתמש בכלי זכוכית בזוניתא חיורתא וישכור פועלים ואל ישב עמהן תרגומא לו עקרי בסמיס קרי ליביא: ורוצה לאבדן. ללמדנו בא שלא ירגיל אדם בכך בסעודה אלא מאבד מהר הון רב: כתנא רומיתא דמיקן יקר ן ומתכרין לכלות: הרגמה. לקר שכירות דפועלים: בתורי. בפועלים סתנסיגים בתורי דנפים

מסורת הש"ס
א ל"מ [ע"ש תוס' ד"ה אלא]. ב [מכות ט"ז] ג [מסכת סופרים פ"ה הלכה עז] ד [עיין כס. ה [פסחים ל. כתובות יח. נח.] ו [תוליו פה: ז [נכ] בגבי פרשתו כלי"ל
ח [ע"ש תוס' בנת כז ד"ה אלא]

א בתורי דנפיש פסידייהו: שוטחה לצורכה אבל לא לכבודו וכו': איבעיא להו לצורכו ולצורכה מאי ת"ש שוטחה לצורכה לצורכה אין מ הא לצורכו ולצורכה לא אימא סיפא אבל לא לכבודו לכבודו הוא דלא הא לצורכה ולצורכו שפיר דמי ב אלא מהא ליכא למשמע מינה ת"ש ג לא ישתחנה לא על גבי ממה ולא על גבי ד מגוד לצרכו אבל ישתחנה על גבי ממה ועל גבי מגוד לצרכה נזדמנו לו אורחים לא ישתחנה לא על גבי ממה ולא על גבי מגוד בין לצורכו בין לצורכה שאני התם דמקלא קלי לה אי משום עינא אי משום נגבי תא שמע ה ב הכניסה לרבקה ודשה כשירה בשביל שתינק ותדוש פסולה והא הבא דלצורכו ולצורכה הוא וקתני פסולה שאני התם דאמר קרא (דברים כא) אשר לא עובד בה מ"מ אי הכי אפילו רישא נמי הא לא דמיא אלא להא דתנן ו ג שכן עליה עוף כשירה עלה עליה זכר פסולה מאי טעמא כדרב פפא דאמר רב פפא אי כתיב עובד וקרינן עובד הוה אמינא אפי' ממילא ואי כתיב עבד וקרינן עבד הוה אמינא עד דעבד בה איהו השתא דכתיב עבד וקרינן עובד בעינן עובד דומיא דעבד ד מה עבד דניהא ליה אף עובד דניהא ליה: כלי כסף וכלי נחושת משתמש בהן וכו': ת"ר ה המוצא כלי עץ משתמש בהן בשביל שלא ירקבו ו כלי נחושת משתמש בהן בחמין אבל לא על ידי האור מפני שמשהיקן ז כלי כסף משתמש בהן בצונן אבל לא בחמין מפני שמשהירן מ מגריפות וקרדומות משתמש בהן בדרך אבל לא בקשה מפני שמפחיתן כלי זהב וכלי זכוכית לא יגע בהן עד שיבא אליהו ט כדרך שאמרו באבידה כך אמרו בפקדון פקדון מאי עבידתיה גביה אמר רב אדא בר חמא אמר רב ששת י בפקדון שהלכו בעליהן למדינת הים: מצא שק או קופה [וכל דבר] שאין דרכו ליטול הרי זה לא יטול: מנה"מ ז דת"ר (דברים כב) והתעלמת פעמים שאתה מתעלם ופעמים שאי אתה מתעלם הא כיצד כ היה כהן והוא בבית הקברות ל או שהיה זקן ואינה לפי כבודו מ או שהיתה מלאכה שלו מרובה משל חבירו לכך נאמר והתעלמת מהם למאי איצטריך קרא אילימא לכהן והוא בבית הקברות פשיטא האי עשה והאי לא תעשה ועשה גולא אתי עשה ודחי את לא תעשה ועשה ותו לא דחינן איסורא מקמי ממונא אלא לשלו מרובה משל חבירו מדרב יהודה אמר רב נפקא ח דאמר רב יהודה אמר רב (שם טו) אפס כי לא

דנפיש פסידייהו. מרוב עבודת קרקעות שלהן בשוורים סיתם לף חריסת הכרמים ובלירתם מכסיים כלי המחריסה בעגלה בין שורות הכרם עם הבוורים ומוציים שם הענבים לפיכך אם אין הענבים עליהם יש הפסד גדול שאין דרך הענבים לחוס על הכרם ועל הבוורים ומגסיים אותן על הגפנים ועל הבוורים וסוסי מתקלקלין וסוסורין בפחרין ונשברין: שגוד. קבולא בלע"ז: נודמנו לו אורחים. קס"ד מעמא משום דמתכבד בהם ואינו לצורכם ולצורכו: שאני התם דקא קלי לה. בשטיחה זו הוא מרויחם ומה הוא מרויחם: אי משום עינא. מתעלם הם עין רע של אורחים: אי משום נגבי. כן יגבוה אורחים: הכניסה לרבקה. בעגלה ערופה קמי רבקה קופל"ם בלע"ז מתדבקים שלא בטמות אי אדבעה בטוריהן זו אלא זו ודבים הדיסה: כשירה. סוחיל ולא נתכוון מתחום: ואם בשביל שתינק ותידוש. מסיתם אמם דשם והכניסם את הבת לשם שתינק ואם מתכוון מתחום פסולה: הא לא דמיא. תירולא הוא: שכן עליה עוף. בפרס אחומה קלי: עלה עליה זכר פסול. מגמ/אמר לא אלם עליה עוף ותנוח עול אין לו אלא עול פו' במסכת סוטה (דף מו:) ומאי הכניסה לרבקה ודשה ניחא ליה בה דמיא לכבן עליה עוף: משתמש בהן בחמין. וכ"ם בלונן: אבל לא ע"י האור. לא יחן סכלי על סאור: מגריפות. ודיל"ם עציין לגרוף סכיכות או לפרפרים אלמים המדובקים: שמפחיתן. פגמן: מאי עבידתיה גביה. מה לו להתעסק בו יבא בעליו ויתעסק בו: והתעלמת מהם. וללמדך בא שאתה מתעלם: ופעמים שאי אתה מתעלם. דכתיב לא תוכל להתעלם: והיא בבית הקברות. שהכידה בבית הקברות: ואינה לפי כבודו. סוסוכנים: או שהיה בטל ממלאכה שלו. מיבטל בסבסבה מרובה על דמי שהכידה: האי עשה. הבא הכידה ואתי לא תעשה דלא תעשה נמי אינה לא תעשה אלא אם אינה מוציא לה אי אפשר לה אלא אם אינה מוציא לה אי אפשר לה אלא אם אינה מוציא לה אי אפשר ל

לא יהיה בך אביון. לא תביא עלמך לידי עניות: הכישה. אם שאינו לפי כבודו אם כסיסה שכאה אחת לאסיפה נתחייב בר לאהדורה סוחיל וסתחיל: קלא. מרא"ש בלע"ז: דרכו להחזיר בשדה. שאין אם רואין כל כך ואינו בוש: ואין דרכו בעיר. אסוא בוש מאסיבוו וסוא מגא בשדה: מהו. שיתחייב לאסיפה: לא מיחייב. לאסתחיל באסיבתא בשדה: וכיון דאיחייב. אסאנזא אמקיומא מצא מן הראמור ושונן עליו דכתיב עזוב תעזוב אסא אתקיים: פתכא דאופי. מאמור אל אליעס: וקא מיתפח. עומד לפוס: דלי לי. אסעיניני: הדר וכה בהו. זוז אמים אסנוא לאסנוא אל אל אל

אבל הני תרתי דאיתא למרה בהדה אימא לא צריכא א (במדבר לה) מות יומת המכה אין לי אלא במיתה הכתובה בו מנין שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה רשאי להמיתו בכל מיתה שאתה יכול להמיתו ת"ל מות יומת מ"מ (דברים יג) הכה תכה אין לי אלא בהכאה הכתובה בהן מנין שאם אי אתה יכול להמיתן בהכאה הכתובה בהן שאתה רשאי להכותן בכל הכאה שאתה יכול ת"ל הכה תכה מ"מ (שם כד) השב תשיב אין לי אלא שמשכנו ברשות ב"ד מנין ת"ל ב השב תשיב מ"מ (שמות כב) חבל תחבול אין לי אלא שמשכנו ברשות משכנו שלא ברשות מנין ת"ל ג חבל תחבול מ"מ וזהו תרי קראי למה לי חד לכסות יום וחד לכסות לילה (דברים טו) פתח תפתח אין לי אלא לעניי עירך לעניי עיר אחרת מנין ת"ל ד פתוח תפתח מכל מקום (שם) נתן תתן אין לי אלא מתנה טרוכה מתנה טועטת מנין ס ת"ל נתן תתן מ"מ (שם) העניק תעניק ב אין לי אלא שנתברך הבית בגללו מעניקים לא נתברך הבית בגללו מנין ו ת"ל העניק תעניק מ"מ ולרבי אלעזר בן עזריה דאמר נתברך הבית בגללו מעניקין לו לא נתברך הבית בגללו אין מעניקין הענק למה לי ג דברה תורה כלשון בני אדם (שם) העבט תעבטנו ד אין לי אלא שאין לו ואינו רוצה להתפרנס אמר רחמנא תן לו דרך הלוואה יש לו ואינו רוצה להתפרנס מנין ת"ל תעבטנו מ"מ ולר"ש ה דאמר ז יש לו ואינו רוצה להתפרנס אין נזקקין לו תעבטנו למה לי דברה תורה כלשון בני אדם: היה בטל מן הסלע לא יאמר לו חן לי סלע אלא נותן לו שכרו כפועל (בטל): ו (תנן) ו נותן לו שכרו כפועל בטל מאי כפועל בטל ח אמר אביי ט כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה: אם יש שם בית דין מתנה בפניהם: איסור ורב ספרא עביד עיסקא בהדי הדדי אזל רב ספרא פלג ליה בלא דעתיה דאיסור באפי כי תרי אתא לקמיה י דרבה בר רב דנונא א"ל י זיל אייתי תלתא דפלגת קמייתו א"נ דרבה

דאיתיה למרה. דלכאיב עמו אימא יחזור למר כגי מדם ומלכות שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו. וסיומו כיון כגון פסיס בפסיסם וגורה ואתם יכול לגרוע בו הן לו לעוכשו הכה תכה. בעיר סנדסה: אין לי אלא שמשכנו ברשות ב"ד. דלעק עליו בדין ומלמו מנימים לתפוס מעלמליו דקרא דסשבם סעטנו פליס כמיב דמיב לעמ מיגיס בסוף מעמוד וסיגים ומתרגין לקמן בכ' סמקבל (דף קיג.) בפליס ב"ד שכמוב מדבר: שלא ברשות ב"ד מנין. דלריך סשבם: סמס מבלס ע"ם ב"ד סיו דלא מכיס המלוף חייגים ליכנס בבית ולימול מבלמלי שלא ברשות: חד לכסות יום וחד לכסות לילה. בס' סמקבל (לקמן קיד:) מפרש לקרא בכי: מתנה טועטת מנין. הס לו אפשר לך ליתן מתנס מרובס: אין לי אלא שנתברך הבית בגללו. דסכי כמיב קרא אבר ברכך ס' אלהיך מהן לו: דרבי אלעזר בן עזריה. בקדושין (דף יז:): שאין לו. מתס מיתברכים: ואינו רוצה להתפרנס. מבלך במתנס ואמר רחמנא סשבס מבלך דרך הלוסס: יש לו ואינו רוצה להתפרנס. מבלו אלא מבלך מנין אמתס חייב לפשבומו ולסבדומו ולסבדע ממנו אחר מיתס ת"ל תעבטנו וכבי מפרש בכתובות פרק מליאת סאבס (דף סז:): מאי כפועל בטל. וסלא אינו בטל בסרי מורס בפשבס' ומתני' תני מתנין לו כפשוט שילבס כומל ליטול להתרפות ממלאכס ולעשוק בטל: כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה. כמס אדם רולס ליטול ולסחות מבכרו ליבטל ממלאכס זו כבבס סטוא עוסק בס ולעשוק במלאכס קלס כזו סכל לפי כובד סמלאכס וריבוי שכר ים מלאכס שמורחס קל ומכרס רב לו חילוף: פלג. בסחורס ולא כיו מעות אלא דבר אלריך אומה: מלמצס

מדברי

אבל הני תרתי דאיתא למרה. ולקס אל נב למרייסו בסדייסו. ולקס אל נב למרייסו לעיל אין בפליס עמו הייגו שהוא זקן לו מולה ונבי דאין יכול לגזור יכול לבסור פולין ואימא לא קא משמע לן: אין לי אלא מבכנו. פרשתי בסמקבל (לקמן דף קיג.): דברה תורה כלשון בני אדם. ולא כל בני דרשות דלעיל ואלינא דר"ם משיגין ומי לעיל דלא מפיימי קראי וכר"ם (דף ח.) דרים ומי ר"ם עשר מעשר אחד מעשר דגן ואחד מעשר בהמה וי"ל דדוקא הכא בהני תרי קראי אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם מפוס דמוכחי קראי דכתיב די מהטורו ובאילוך כתיב אשר ברכך וברים הטוהל (לקמן דף לד: וסס ד"ם אלא) דאמר אם נכב אין לי אלא נגיעה אבילה מנין ת"ל ונגב וכריך לא"ל דברה תורה כלשון בני אדם מאי אילא לאימר התם ומי איכא הוכחה דגניבה אבילה דוקא נגיבה ולא אבילה: אם יש בית דין יתנה בפניהם. מיאלס לו כל מה שיסחיכר במלאכ' אבילה עוסה ולא אין ב"ד לא יסיב כיון סאם יסיב לא יהא לו אלא כפועל בטל אבל אם אינו עוסה מלאכה יסיב בהאם ופ"ת לעיל דנקט לו אם איתה שלו מרובה היכי דמי לו ליכא ב"ד אפילו מועטת ומי מן המיבה לא יסיב ולו כפיי ב"ד כי ומי אין מרובה אלא אם אבה יתנו ב"ד ליתן לו כל שכרו ל"ב מה יריוחו הבעלים וי"ל דא"ל לבוטרא הבוחה לו לברחה יתירה וכר"נ מבני כסוף הסוכר את הפועלים (לקמן דף נ:) וה"ת דהכא מבלס לכל הפחות הבכירות כפועל בטל וכן מבני לקמן כסוף הסוכר את הפועלים (שם) נבי רופיס בהיה יכול לקדם כרופים ומתקלות ומ"ם בסכר וס"ת בהגס חייב וס"ם מקדם בסכר חוזר ומוטל מבעל הבית ומכמה ס"ם מו מקדם בסכר חוזר ומוטל מבעל הבית ואילו בפרק הגזל בתרא (ב"ק דף קטו:) תנן שטף נהר את מעורו ואחזר הבירו הנית את שלו ואלל את כל הבירו אין לו אלא בכרו ואין מבלס לו דמי המורו שבבא וי"ל דהתם מירני בבהיס יכול לאלל על ידי הדחק דאי לאו הכי מאי אמר ליה מהפקירא קנינא כלאיתא התם ופי"ל כיון שבעל המורו אם יכול לוחר הייתי סוכר פועלים לאילו וס"ת הכא אמאי מוטל סכר וכן לקמן מ"ם שאין לריך לקדם בסכר אם קידם אמאי מוטלו מבעל הבית המורי' פרק הכונס (שם דף נח. ושם ד"ם לא) המבדים הרי מנכסי הבירו פטור ולעיל בתרא דכתובות דמבדים הרי פטור משום דליה ליה פסידא אבל לעיל בתרא דקאמר מבדים הרי מדבתו מבחא אפילו אית ליה פסידא דקדם בהיכא דבר הוקה הוא דליה פסידא דבר הוקה יכול לגזור דבר הוקה ולא אמרינן הרי מבדים הרי מדבתו מבחא אפילו אית

מדברי שניהם נלמד ר צער בעלי חיים דאורייתא. וה"ת א"כ אמאי עוקרים של המלכים ולא מדברי האמורי (ע"ז דף יח.) וי"ל משום דכבוד מלך אגיא עדיף כמו כל תשחית דנהנה מפני כבודם דאונקלוס שרף על ר"ג ע' מנה לארי פ"ק דע"ז (סס) ועוד לכיון דבתיב לא כ"ס: מי לא עסקינן דאמרסכי והכי בטיל משוקיה. וה"ת מכל מקום נדרוש קל וחומר מטעינה דלית בה הסרון קל וי"ל כיון דטעינה שיש בה הסרון כים לא הוי בשכר דמ"ם מפריקה אם כן אף טעינה דלית בה הסרון כים נמי הוי בחנם ופריקה נכתבה לדרוש שם דרשה אחרת:

מכלל דת"ק סבר דזקוק לו. המקשה סבור דת"ק נמי ילדים משלו שהוא יכול לעמוד בו ואפילו יכול לסייע בחנם משום כו' דאין חייב לסייע בחנם משום דלית בה מלות פריקה מ"מ בשכר חייב לסייעו משום צער בעלי חיים. וה"ת ולרבי יוסי הגלילי דסבר צער בעלי חיים לאו דאורייתא ואית ליה לקמן (דף לג.) דטעינה בשכר מ"ם טעינה מפריקה וי"ל דדרים ק"ו מהסרון כים דלכתוב טעינה גרידא דיש טעינה שאין בו הסרון לאמורי דטעינה בשכר וכיון דטעינה שאין בה הסרון כים הוא בשכר היכא דאית בה הסרון כים נמי דהיינו היכא דבעיל משוקיה הוי בשכר דילפי' מטעינה דלית בה הסרון כים והשתא לא כתיב לחוכיח רק דצער בעלי חיים דאורייתא ולא לקיים שמכח ק"ו יש להוכיח דצער בעלי חיים דאורייתא דאפשר דר' יוסי הגלילי דאמר דאורייתא אבל לר' הכי דקאמרינן ואי אמרת דלא דאורייתא אפילו בשכר כדאמרינן בסמוך וכי ליתיה למריה בהדיה עבד גביה בחנם וכי ליתיה למריה בהדיה עבד גביה בשכר ולעולם צער בעלי חיים דאורייתא אבל לר' הוי דרבנן פטור היה אפילו בשכר וכן כתב הכי דקאמר ואי אמרת לאו דאורייתא אמאי מטפל בה:

ואי לאו דאורייתא אמאי מטפל בה. ותם תאמר ולא בבפרי דרש שוגאך אפילו שוגא עובד כוכבים וי"ל דאסמכתא בעלמא היא דבערבי פסחים (פסחים דף קיג: וסס) מוקי בשוגא ישראל:

ולהטעינה יין אסור אין זקוק לה. אבל אסר דברים זקוק ואפילו לטעון מקום אחר:

אמאי והדלת. וה"ת ולישני כתם אבל בשכר חייב ולעולם צער בעלי חיים דאורייתא וי"ל דוהדלת משמע לגמרי:

ואי בטעינה אמאי עזב. וליכא למימר דבטיל משוקיה דה"ב ריש"א נמי: **לכוף** יגרו. וה"ת ליין דבערבי פסחים (שם) מוקי לה בישראל שמנתר לשלחנו בגין שרלה בו דבר עלוה מה שייך בו לכוף יגרו וי"ל דלא מוקי בשוגא דקלא:

מה לי שוגא שבא בעבדים. ה"מ לשויי ישראל נחלש ועובד כוכבים כשרי:

מדברי שניהם. מדקאמרי תרוייהו פריקה עדיפא ואפילו ר"ש לא קאמר. דאלעזר לא מכתב פריקה אלא משום דלא מסייבי קראי. לטעינה: לאו משום צער בעלי חיים. ומכי ליף מטעינה לדיכא לצער בעלי חיים פריקה דאיכא לא כ"ס: מי לא עסקינן. וכי אית מעקרא מדבר לקי בהולך לסחורה דאדסכי בטיל משוקיה: הדע. דלרבנן דקליני עליה דר"ש ולר"ת לצער בעלי חיים דאורייתא: מבלל דת"ק. דר' יוסי הגלילי רבנן וד"ש: זקוק לו. ואמאי זקוק לו מי משום מעוה עזב תעזב הא כתיב מעלו מרמיו לו אלא משום לצער בעלי חיים: לא דרשינן משאו. למעט סרמיו לו דמשאו כל משא שעליו משמע: והדע. דסכי הוא כדדמיא לך לצער בעלי חיים לאו דאורייתא: עביד גביה. משום לצער בעלי חיים ועל כורחו ויטול שכר: לימא מסייע ליה. לרבא דאמר לעיל לצער בעלי חיים דאורייתא: מטפל בה. לפרוק משאה: אי אמרת לאו דאורייתא. ובעינא משום דאיכא בתחת משאו פליגי דרבי יוסי סבר דרשינן תחת משאו שיכול לעמוד בו ורבנן סברי לא דרשינן תחת משאו תדע דצער בעלי חיים לאו דאורייתא דקתני ריש"א הלך וישב לו ואמר לו ה"א איל ועליך מצוה לפרוק פרוק פטור שנאמר עמו ואי סלקא דעתך צער בעלי חיים דאורייתא מה לי איתיה למריה בהדיה ומה לי ליתיה למריה בהדיה לעולם צער בעלי חיים דאורייתא' מי סברת פטור פטור לגמרי ודלמא פטור בחנם וחייב בשכר וה"ק רחמנא כי איתיה למריה בהדיה עבד גביה בחנם וכי ליתיה למריה בהדיה עבד גביה בשכר ולעולם צער בעלי חיים דאורייתא' (סימ"ן בהמ"ת בהמ"ת אוה"ב שונ"א רבצ"ן) לימא מסייע ליה ג בהמת עובד כוכבים מטפל בה כבהמת ישראל אי אמרת בשלמא צער בעלי חיים דאורייתא משום הכי מטפל בה כבהמת ישראל אלא אי אמרת צער בעלי חיים לאו דאורייתא אמאי מטפל בה כבהמת ישראל התם ג משום איבה הכי נמי מסתברא דקתני אם היתה טעונה יין אסור אין זקוק לה אי אמרת בשלמא לאו דאורייתא משום הכי אין זקוק לה אלא אי אמרת דאורייתא אמאי אין זקוק לה ה"ק ולהטעינה יין אסור אין זקוק לה ת"ש ד בהמת עובר כוכבים ומשאוי ישראל והדלת ואי אמרת צער בע"ח דאורייתא אמאי. והדלת עזב תעזב מבעי ליה ס לעולם צעב"ח דאורייתא התם בטעינה אי הכי אימא סיפא ו בהמת ישראל ומשאוי עובד כוכבים עזב תעזב ואי בטעינה אמאי עזב תעזב משום צערא דישראל אי הכי אפילו רישא נמי רישא ז בהמת עובד כוכבים סיפא בהמת ישראל מאי פסקת סתמא דמלתא אינש בתר המריה אזיל והא והדלת ועזב תעזב בפריקה הוא דכתיבי כ א"ל הא מני רבי יוסי הגלילי היא דאמר ג צער בעלי חיים לאו דאורייתא ת"ש ד ח אוהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בשונא כדי לכוף את יצרו ואי סלקא דעתך צער בעלי חיים דאורייתא הא עדיף ליה אפילו הכי כדי לכוף את יצרו עדיף הא שמע ה ט שונא שאמרו שונא ישראל ולא שונא עובד כוכבים אי אמרת צער בעלי חיים דאורייתא מה לי שונא ישראל ומה לי שונא עובד כוכבים מי סברת אשונא דקרא קאי אשונא ו דמתניתין קאי אשונא דרובץ

מסורת השס"ם
ה [שבת קכה:] ב [ל"ל אלא הא מני]
ג [שבת קכה:] ד [תוספתא פ"כ]
ה [פסחים קיג: [תוספתא שם] ופלגי דמתניתא]

רובץ. מקרא הוא לו שרובץ תחת משאו בעטעם הזאת: ולא רבצן. סרגיל בכך: ולא מפורק. והוא לריך שטינה ולקמן פריך הכתיב מקם תקים: יכול מרחוק. וסמיל עליו שילך שם: מדדה עמו. לאחר שטעינו שמא יחזור ויפול: **גמ'** מנא הני מילי. דסלו קודש: לא יהיה בך אביון. אזכר מן עניות: כל המקיים בעצמו כך. הע"ם אלא שעילו עליו שכתוב: יש לדאם ליפנים לפניים מעורת שדין ולא לדקדק אלי קודש אם לא בהפסד מיכח ואם תמיד מדקדק פירש מעליו עול נ"ח ולדקק ומוס שילמרך לבריות: שלמדו חכמה. סברת עמעי המעשה ולהבין אלא יהו סומרות זו אם זו ועמעי איסור ויסיבר והחיוב והפטור ומוא נקרא גמרא: מקרא. תורה בכיתלי: ומכתבי: משנה. כמו שהן שמוות ואין עמעין מפורש בהן: כל שרוב חכמתו היכמו. אם מקרא אם משנה אם גמרא: האיר עיניו. שהוציאו מעם מעשה אחת אלא יכול להבין: דאסברן זוהמא ליסטרון. בסדר עטרות (כלים פי"ג משנה ב ופכ"ד משנה ג) היא שמוייה ולא שייתיה יודע מה כלי הוא ולמדני שהוא כף גדולה שמסלקין בו זוהם הקדירה והקלחת לגדלין: קרע מאניה. קרע אמין מתאמה כדין תלמיד על הרב: אחד יורד לאמת השחיר. מעשה היא במסכת תמיד (פרק ג משנה ו) אצל הכבשים שהרית לפתוח לתוים הסיבל מי שזכו בדישון מזבח הפנימי כו' ושני מפתחות בידו אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח בידו לאחד יורד לאמת השחי ואחד פותח בידו לאחד מן המפתחות אללו פיתח הפשם הלפנים שאלל פתח הסיכל בקרן מזרחית לפנים של אולם והיכל בדקן הפם שני הפשים הוא לו לעצר הגדול אחד לאמת הסיכל ואחד לדרומו ולאומו שבדרום לא נכנס בו אדם מעולם כדמפרש הפם ואומו הפשם שבאפון אבל חמש לפתח שבזוית האולם שאלל חמש אמות של כותל הסיכל שבאפון פתח הסיכל ולא מוכבת בו ואומו מפתח של אומו הפתח יורד לאמת השחי. הפשים הפתוח קנוים כמין כיפות קטנות מרכו כעובי רוחב הכותל ולא מוכבת בו פוסמי"ר בלע"ז ה' אורך לאמת השחי הבא לפתוח בו מחרית ט [הפשם שבזוית האולם] עומד מבחוץ בתוך האולם ומכיס ידו בתוך שבכותל עד בית שמיו ופותח: ואחד פותח כיון. לאחר שנכנס בזה ובא לו לאמת אחר על פני אמת עשרה אמה של אולם וקלת מן הסיכל ופותח במפתח שני ולא אחד שמן הפתח להיכל מהר בלא טורח כשאר פתחים וכנכנס לסיכל לפנות דלתות הסיכל: כיון. כמו (פסחים דף לז.) יעשנה בהפסם ויקבענה כיון מהר בלא טורח ומלא בעי אחר הגדול הוא פתח. הסיכל שבין אולם לסיכל: עומדין זה מפני זה. כדין תלמיד לרב לפי שהיו יושבין תמיד בבית המדרש ויחד ומקשין ומתרצין ומלמדין: לרבו טובהק. שרוב חכמתו ממנו כר"י: וצריך לו רבו. שהמה שמועות שיש בידו מפי מחרים: מאי. כלומר הרים לאביו אבדם: והנן רבו שלמדו חכמה. שמעת כרבי מאיר: רוב חכמתו. הם מקרא מקרא הם משנה משנה: מדה. היא קלה: האיבה מדה. שהמשנה ונמרא יפים ממנה מפני שחלוין בגירסא ומשתכחים שבימיהם לא היה נמצא בכתב ונם לא היה ניתן לכתיב אלא לפי שהתעטו הלכות שהיולו דורות אחרונים לכתבו: גמרא. כבר הילרשו לתעלם שהוא לא לבטון שהשאת טעמי המשנה מה הם וכשהתיים סותרות ע תת ע יבין לתרץ היכיו שהיכן קיימות לו לדעת דברי התנאים הקלוקים בדבר ומשמע הא מני פלוני חכם הוא:

ד ס מיי' פ"ח מהל' ח"ת הלכה יח. סמג עשין יב טוש"ע י"ד סימן רמו סעיף ד
(ב'ק) מיית ספר המפקד ומיין נשאר ערך רוס ל [וע"ש נתוס' ד"ה פ"י יכן נתוס' וכתוס ב ד"ה תפתח]

רובץ. מקרא הוא לו שרובץ תחת משאו בעטעם הזאת: ולא רבצן. סרגיל בכך: ולא מפורק. והוא לריך שטינה ולקמן פריך הכתיב מקם תקים: יכול מרחוק. וסמיל עליו שילך שם: מדדה עמו. לאחר שטעינו שמא יחזור ויפול: **גמ'** מנא הני מילי. דסלו קודש: לא יהיה בך אביון. אזכר מן עניות: כל המקיים בעצמו כך. הע"ם אלא שעילו עליו הכתוב: יש לדאם ליפנים לפנים משורת הדין ולא לדקדק אלי קודש אם לא בהפסד מיכח ואם תמיד מדקדק פירש מעליו עול נ"ח ולדקדק ומוס שילמרך לבריות: שלמדו חכמה. סברת עמעי המשנה ולהבין אלא יהו סומרות זו אם זו ועמעי איסור ומיתר והחיוב והפטור ומוא נקרא גמרא: מקרא. תורה בכיתלי: ומכתבי: משנה. כמו שהן שמוות ואין עמעין מפורש בהן: כל שרוב חכמתו היכמו. אם מקרא אם משנה אם גמרא: האיר עיניו. שהוציאו מעם מעשה אחת אלא יכול להבין: דאסברן זוהמא ליסטרון. בסדר עטרות (כלים פי"ג משנה ב ופכ"ד משנה ג) היא שמוייה ולא שייתיה יודע מה כלי הוא ולמדני שהוא כף גדולה שמסלקין בו זוהם הקדירה והקלחת לגדלין: קרע מאניה. קרע אמין מתאמה כדין תלמיד על הרב: אחד יורד לאמת השחי. מעשה היא במסכת תמיד (פרק ג משנה ו) אצל הכבשים שהרית לפתוח לתוים הסיבל מי שזכו בדישון מזבח הפנימי כו' ושני מפתחות בידו אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח בידו לאחד יורד לאמת השחי ואחד פותח בידו לאחד מן המפתחות אללו פיתח הפשם הלפנים שאלל פתח הסיבל בקרן מזרחית לפנים של אולם והיכל בדקן הפם שני הפשים הוא לו לעצר הגדול אחד לאמת הסיבל ואחד לדרומו ולאומו שבדרום לא נכנס בו אדם מעולם כדמפרש הפם ואומו הפשם שבאפון אבל חמש לפתח שבזוית האולם שאלל חמש אמות של כותל הסיבל שבאפון פתח הסיבל ולא מוכבת בו ואומו מפתח של אומו הפתח יורד לאמת השחי. הפשים הפתוח קנוים כמין כיפות קטנות מרכו כעובי רוחב הכותל ולא מוכבת בו פוסמי"ר בלע"ז ה' אורך לאמת השחי הבא לפתוח בו מחרים ט [הפשם שבזוית האולם] עומד מבחוץ בתוך האולם ומכיס ידו בתוך שבכותל עד בית שמיו ופותח: ואחד פותח כיון. לאחר שנכנס בזה ובא לו לאמת אחר על פני אמת עשרה אמה של אולם ולקת מן הסיבל ופותח במפתח שני ולא אחד שמן הפתח להיכל מהר בלא טורח כשאר פתחים וכנכנס לסיבל לפנות דלתות הסיבל: כיון. כמו (פסחים דף לז.) יעשנה בהפסם ויקבענה כיון מהר בלא טורח ומלא בעי אחר הגדול הוא פתח. הסיבל שבין אולם לסיבל: עומדין זה מפני זה. כדין תלמיד לרב לפי שהיו יושבין תמיד בבית המדרש ויחד ומקשין ומתרצין ומלמדין: לרבו טובהק. שרוב חכמתו ממנו כר"י: וצריך לו רבו. שהמה שמועות שיש בידו מפי מחרים: מאי. כלומר הרים לאביו אבדם: והנן רבו שלמדו חכמה. שמעת כרבי מאיר: רוב חכמתו. הם מקרא מקרא הם משנה משנה: מדה. היא קלה: האיבה מדה. שהמשנה ונמרא יפים ממנה מפני שחלוין בגירסא ומשתכחים שבימיהם לא היה נמצא בכתב ונם לא היה ניתן לכתיב אלא לפי שהתעטו הלכות שהיולו דורות אחרונים לכתבו: גמרא. כבר הילרשו לתעלם שהוא לא לבטון שהשאת טעמי המשנה מה הם וכשהתיים סותרות ע תת ע יבין לתרץ היכיו שהיכן קיימות לו לדעת דברי התנאים הקלוקים בדבר ומשמע הא מני פלוני חכם הוא:

מסורת השס"ם
א סנהדרין כד: ב לשל ל. סנהדרין סד: פ"ם ג [מכת מלה תוספתא סוריות ס"כ] ד [שין חוס' מ"ח סס: ד"ה ואל רבו] ה [שין חוס' סנהדרין מא ב. מהר"ל ותוספתא קבמות קב ד"ה רבא וכ"ו יש ד"ה אמר] ו [בלים פי"ג: מ"ב וכ"ב מ"ג] ז [תחוד לב] ח [שבת מו. ומ"ל פ"ב ל"ו ל"ל מוכס ב"ם מלכים ב ד"ה תפתח]

קפ
א מיי' פ"ג מהלכות גזלה והאבידה הל"ח סמג לאין ע"ש ח"מ סי' רנ"ב סעיף ה

קפא
ב מיי' סס פ"ה מהלכות שכנים ה ומיין סמ"ע סי' רנ"ב סעיף ה

קפב
ג מיי' סס פ"ו ה"ב סמ"ע סי' רנ"ב סעיף ה

קפג
ד מיי' סס הל' ה' ומיין בב"מ ע ומיין בב"מ סמ"ע סי' רנ"ב סעיף ה בסמ"ע ס בסמ"ע

קפד
ה מיי' סס הל' ו' ומיין בב"מ ע ומיין בב"מ סמ"ע סי' רנ"ב סעיף ה

קפה
ו מיי' סס הל' ט' וכ"ל ס"ע סי' רנ"ב סעיף ה

קפו
ז מיי' סס הל' ט' ומיין בב"מ ע סמ"ע סי' רנ"ב סעיף ה

קפז
ח מיי' סס הל' יא סמ"ע סי' רנ"ב סעיף ה

מדברי שניהם נלמד ר צער בעלי חיים דאורייתא. וה"ת א"כ אמאי עוקרים של המלכים ולא מדברי האמורי (ע"ז דף יח.) וי"ל דאונקלוס שרף על ר"ג ע' מנה לארי פ"ק דע"ז (סס) ועוד לכיון דבתיב לא כ"ס: מי לא עסקינן דאמרסכי והכי בטיל משוקיה. וה"ת מכל מקום נדרוש קל וחומר מטעינה דלית בה הסרון קל וי"ל כיון דטעינה שיש בה הסרון כים לא הוי בשכר דמ"ם מפריקה אם כן אף טעינה דלית בה הסרון כים נמי הוי בחנם ופריקה נכתבה לדרוש שם דרשה אחרת:

מכלל דת"ק סבר דזקוק לו. המקשה סבור דת"ק נמי ילדים משלו שהוא יכול לעמוד בו ואפילו יכול לסייע בחנם משום דלית בה מלות פריקה מ"מ בשכר חייב לסייעו משום צער בעלי חיים. וה"ת ולרבי יוסי הגלילי דסבר צער בעלי חיים לאו דאורייתא ואית ליה לקמן (דף לג.) דטעינה בשכר מ"ם טעינה מפריקה וי"ל דדרים ק"ו מהסרון כים דלכתוב טעינה גרידא דיש טעינה שאין בו הסרון כים וכ"ש דטעינה בשכר וכיון דטעינה שאין בה הסרון כים הוא בשכר היכא דאית בה הסרון כים נמי דהיינו היכא דבעיל משוקיה הוי בשכר דילפי' מטעינה דלית בה הסרון כים והשתא לא כתיב לחוכיח רק דצער בעלי חיים דאורייתא ולא לקיים שמכח ק"ו יש להוכיח דצער בעלי חיים דאורייתא דאפשר דר' יוסי הגלילי דאמר דאורייתא אבל לר' הכי דקאמרינן ואי אמרת דלא דאורייתא אפילו בשכר כדאמרינן בסמוך וכי ליתיה למריה בהדיה עבד גביה בשכר ולעולם צער בעלי חיים דאורייתא אבל לר' הוי דרבנן פטור היה אפילו בשכר וכן כתב הכי דקאמר ואי אמרת לאו דאורייתא אמאי מטפל בה:

ואי לאו דאורייתא אמאי מטפל בה. ותם תאמר ולא בבפרי דרש שוגאך אפילו שוגא עובד כוכבים וי"ל דאסמכתא בעלמא היא דבערבי פסחים (פסחים דף קיג: וסס) מוקי בשוגא ישראל:

ולהטעינה יין אסור אין זקוק לה. אבל אסר דברים זקוק ואפילו לטעון מקום אחר:

אמאי והדלת. וה"ת ולישני כתם אבל בשכר חייב ולעולם צער בעלי חיים דאורייתא וי"ל דוהדלת משמע לגמרי:

ואי בטעינה אמאי עזב. וליכא למימר דבטיל משוקיה דה"ב ריש"א נמי: **לכוף** יגרו. וה"ת ליין דבערבי פסחים (שם) מוקי לה בישראל שמנתר לשלחנו בגין שרלה בו דבר עלוה מה שייך בו לכוף יגרו וי"ל דלא מוקי בשוגא דקלא:

מה לי שוגא שבא בעבדים. ה"מ לשויי ישראל נחלש ועובד כוכבים כשרי:

מדברי שניהם. מדקאמרי תרוייהו פריקה עדיפא ואפילו ר"ש לא קאמר. דאלעזר לא מכתב פריקה אלא משום דלא מסייבי קראי. לטעינה: לאו משום צער בעלי חיים. ומכי ליף מטעינה לדיכא לצער בעלי חיים פריקה דאיכא לא כ"ס: מי לא עסקינן. וכי אית מעקרא מדבר לקי בהולך לסחורה דאדסכי בטיל משוקיה: הדע. דלרבנן דקליני עליה דר"ש ולר"ת לצער בעלי חיים דאורייתא: מבלל דת"ק. דר' יוסי הגלילי רבנן וד"ש: זקוק לו. ואמאי זקוק לו מי משום מעוה עזב תעזב הא כתיב מעלו מרמיו לו אלא משום לצער בעלי חיים: לא דרשינן משאו. למעט סרמיו לו דמשאו כל משא שעליו משמע: והדע. דסכי הוא כדדמיא לך לצער בעלי חיים לאו דאורייתא: עביד גביה. משום לצער בעלי חיים ועל כורחו ויטול שכר: לימא מסייע ליה. לרבא דאמר לעיל לצער בעלי חיים דאורייתא: מטפל בה. לפרוק משאה: אי אמרת לאו דאורייתא. ובעינא משום דאיכא בתחת משאו פליגי דרבי יוסי סבר דרשינן תחת משאו שיכול לעמוד בו ורבנן סברי לא דרשינן תחת משאו תדע דצער בעלי חיים לאו דאורייתא דקתני ריש"א הלך וישב לו ואמר לו ה"א איל ועליך מצוה לפרוק פרוק פטור שנאמר עמו ואי סלקא דעתך צער בעלי חיים דאורייתא מה לי איתיה למריה בהדיה ומה לי ליתיה למריה בהדיה לעולם צער בעלי חיים דאורייתא' מי סברת פטור פטור לגמרי ודלמא פטור בחנם וחייב בשכר וה"ק רחמנא כי איתיה למריה בהדיה עבד גביה בחנם וכי ליתיה למריה בהדיה עבד גביה בשכר ולעולם צער בעלי חיים דאורייתא' (סימ"ן בהמ"ת בהמ"ת אוה"ב שונ"א רבצ"ן) לימא מסייע ליה ג בהמת עובד כוכבים מטפל בה כבהמת ישראל אי אמרת בשלמא צער בעלי חיים דאורייתא משום הכי מטפל בה כבהמת ישראל אלא אי אמרת צער בעלי חיים לאו דאורייתא אמאי מטפל בה כבהמת ישראל התם ג משום איבה הכי נמי מסתברא דקתני אם היתה טעונה יין אסור אין זקוק לה אי אמרת בשלמא לאו דאורייתא משום הכי אין זקוק לה אלא אי אמרת דאורייתא אמאי אין זקוק לה ה"ק ולהטעינה יין אסור אין זקוק לה ת"ש ד בהמת עובר כוכבים ומשאוי ישראל והדלת ואי אמרת צער בע"ח דאורייתא אמאי. והדלת עזב תעזב מבעי ליה ס לעולם צעב"ח דאורייתא התם בטעינה אי הכי אימא סיפא ו בהמת ישראל ומשאוי עובד כוכבים עזב תעזב ואי בטעינה אמאי עזב תעזב משום צערא דישראל אי הכי אפילו רישא נמי רישא ז בהמת עובד כוכבים סיפא בהמת ישראל מאי פסקת סתמא דמלתא אינש בתר המריה אזיל והא והדלת ועזב תעזב בפריקה הוא דכתיבי כ א"ל הא מני רבי יוסי הגלילי היא דאמר ג צער בעלי חיים לאו דאורייתא ת"ש ד ח אוהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בשונא כדי לכוף את יצרו ואי סלקא דעתך צער בעלי חיים דאורייתא הא עדיף ליה אפילו הכי כדי לכוף את יצרו עדיף הא שמע ה ט שונא שאמרו שונא ישראל ולא שונא עובד כוכבים אי אמרת צער בעלי חיים דאורייתא מה לי שונא ישראל ומה לי שונא עובד כוכבים מי סברת אשונא דקרא קאי אשונא ו דמתניתין קאי אשונא דרובץ

אחיכם אלו בעלי מקרא. שאיכם יודעים דינים והוראות כי אם על פי בעלי גמרא. שאיכם אלו בעלי משנה שאינם יודעים כמו בעלי גמרא ואינם יודעים ביאור הדבר מנאיכם אלו ע"ה שאינם ת"ח ואמת תאמר אבל סכנן תלמוד לומר וגלאה בשמחתכם ישראל ישמחו ושוכלי כוכבים יבוכו:

הדרן עלך אלו מציאות

המפקיד. אין דלא נרסי אי שאכדו משום דבתלמידיה ליכא כפל ויש לישב שכך עושין הנפקד עור ת"מ כי' ואחר כך נמצא הנגב אי נמי אינו יודעים שנגנבו מתוך ביתו אך אין אינו יודעים אם פשע או שאכדו שאינו יודעין שנאבד ממנו אך לא ידעינן אם על ידי גניבה הוא על ידי דבר אחר: **ונגנבו.** ה"ה אם אחר פשעתי שהפקיד שלו כדאמר גנב' מנו דאי בעי פטר נפשיה בגניבה אינה גנובה אינה גרוסה לאמר אינו אלא בעלי פשע ונגנבו שהוא אינו נגנבו אינו אלא בעלי פשע ונגנבו אינו אלא בעלי פשע ונגנבו אינו אלא בעלי פשע ונ

וחזר ואמר איני משלם (מאי) מי אמרינן מהדר קהדר ביה. מכלן מוכיח ר"ת דאם אמר להבירו הטבע וטול קודם מטבע יכול להחזיר כו ולומר הטבע ולא אמלם ובפרק יש נוחלין (כ"ב דף קכח. ושם) אמר עבדי נכסת והלה אומר אתה מכרתו לי לגוף הטבע ולא אמר לי יכול להחזיר כו לא גרס נכסי כלא וה"ו דמשמע שכע"כ נכסי וכרים שבועת הדיינים (שבועות דף לט. ושם ד"ה אם) דאמר אם אמר אינו נכסי אותו מיד לא פירש"י שפוערין אותו לפי שאינו יכול להחזיר כו אלא יש לומר משלקין אותו מב"ד כדי שיתביים להחזיר ולומר הטבע מיהו שוב פירש ר"ת בתוספות אחת דבפ' נרסינן נכסי כלא וה"ו ומטבע כע"כ והא דאמרי' בפ' זה בורר (סנהדרין דף כד. ובסי ד"ה אלא) נכי נאמן עלי אחא ואחיך מהלוקת לאחר נמר דין אבל קודם נמר דין דברי הכל יכול להחזיר כו הכא אפילו קודם מטבע אינו יכול להחזיר כו דכיון שקבל עליו לשלם אם יטבע זה שבעגדו הוי כמו לאחר נמר דין והכא דקאמר מהדר קהדר ביה לא איירל להחזיר אלא רוצה הוא להחזיר אם"פ שאינו יכול ולא מקרי ליה כפיל' משום דאמרהיים לב"ד כדאמר בסמוך נכי ההוא דאפקיד כיפי ובפ"ב מיכא בפרק יש נוחלין (כ"ב דף קלח.) מלשתיק קנינו וכשלוח לבסוף מהדר קהדר ביה פי' רוצה להחזיר ואינו יכול: **הריני** מטיל עמ כו'. תימה היאך שלם לכני הנפקד כפל הא אין אדם מוריש קנס לבניו כדתנן ברים פ' נערה שנתפתתה ה (כתובות ל' מא): **שאל** מן האשה. פי' רש"י פרה מבעלי מלוג שהקרן שלה ופירות לבעל ובקה דמאי קבעי דבי דבי אמר פרה האשה כאילו אמר אלא הפירות מן הכעל וכשאילם הפרה לבעל כאילו שילם הקרן לאשה ויש לפרש שאילם לבעל הלקו כמו שהיה שוה לפירותיה ולא שילם הקרן וגרע משילם לאחר משותפים חלקו דהשתם שילם קרן ודוהקן ויש לפרש שאל מן האשה כשהיתה פנויה שהיו שלם הקרן והפירות ונישאת להשתא שילם הפירות לבעל חמלו אתן הכל לאשה לכיון דעכשת יש לו פירות כדין נכסי מלוג וכן אשה שנשאלה כשהיא פנויה ונישאת ונשאלה להשתא שילם הבעל הפירות אלו וכריב"ן פי' אאל מן האשה ומתה ושילם לבעל מהו לאפילו אח"ל דשולם לבעים קנה כפילא משום ניחותא דאמהוהן אבל בעל לא חייס לנישואת לאשה ולנישאת המעכבו אשה אינה אבל בעלה הכן אשה ומתה ושילם בעל אפילו אם מפקיד. מקרי כפילא לבני נפקל משום דרחים להו משום אהבתו אבל לא מקרי להו לבעל משום אמתו מתמה:

שמא יוציא הלה אפקדון. פי' רש"י ויפסלנו לעלות ולשבועה והכא לר"ת דאל אבן ם שבע הלוה שבוה ידקדק ויותר ליטבע באמת כדי שלא יפסלנו הסלוה וכי עכדיון תקנה לרמאי וכי תימא דהיינו אם אמת המשכון יתקלקל אחרי כן ויוציא עליו לעז אם"ם שנשבע באמת ו ה"כ מאי פריך בסמוך כי מתתבע מלוה נמי לערבה לוה ולוייתו והשתא אי שוה יותר מ"כ שבע לשקר וכ"ש איזהר בשבועתו ונראה לר"ת בפי' רבינו אמאל דגרשה כמו שבושה לבעלם ונעמר הוא ליטבע היכא שהדבר מתברר אח"כ שהמלוה יוציא את הפקדון אבל כי רמוגן לה שני המלוה לא יטבע על שידע שלא יוכל לעמוד אח"ת אחמי לא הטיב הא בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מה: ושם ד"ה נאלו) עם הנשבעין תוספות ליפא לאיתר תנא ומייר דאלו קתני כדלייק בפרק קמא דקידושין (דף עז: ושם) נכי אלו מפוקיתן לשם ר"ל דלא חשיב אחם אלא אותם שאין יכולין ליטבע כגון נזלן ומוכל דעיכרים הדבריים כיון שנכנס שלם בביתו ונתקושטו ויצא אכול שהוא הבלו וכן מתמני אינו יכול ליטבע בפרק"ב בשלינו יוליא אם נתן מנוני לפועלים וכן שביר שאין בעל הבית יכול ליטבע לפי שאינו פרוד כפועלים ומה"ם נמי כמאמרא הנאמת של נכסי אחרו אחרי' בפרק האשה שנפלו לה כי' (כתובות דף פ. ושם ד"ה ישנע) ישבע בתה הוצאת ויכול לאין האשה ידיעה כתה הוצאת שאלה אלא אבל אבל פרה כל הנשבעים לבוי בכלל שביר אבל הבא אבות יבא ליטבע לבעים ליב עסי מתלוה אל בעלים גורים בתה יגיעה הלה אלא

ואמרו בנים אין אנו משלמין לא הפקיד נשלם עד שתת ? שלמו בנים. ואסאב לא הפקיד לומר סריני מטלם עד שתת ? דעבד לי נייח נפשאי. פעמים רבות עשה לי קורת רוח: שילם לבנים. מתו הבעלים ואמר הטומר לבנים סריני מטלם לו בגולם מסי: שלמו בנים לבנים מהו. דלוכא מוב לד נייחא נפשא בלו אם קיימים שלא אם לא ולא אכיבם עמו קורת רוח לאלו ולא אכיבם על אלו קובל קורת רוח מבני הטומר: או דלמא. כיון שנשיסה הרחמנים הוה לה נייחא נפשא בהדדי קנו כפילא אף בנים מן הבנים: שילם מחצה. מתחילתו אמר סריני מטלם מחצה ולא יותר: מהו. לקנות אלו הכפל: שאל שתי פרות. אח"ל לא קני מחצה אחל אחי פרות ונגנבו ואמר סריני מטלם אחת ולא אמר מתה מחצה מלאכה: מהו. לקנות כפל שלם מי אמרינן כיון דפרס שליחה שולם קנה לו דלמא כיון דתרוייהו חד פקדון הוו ואינו מטלם לא אחיסה לא לקני ליה כפילא אחרי הוא אחסה ופסד על ידו: ושלם לאחר מהם. אלקו אלי דמיה שעלו מהו לקנות אלקו אחיסה מי אמרינן כל אקרן אלו שילם או דלמא בעינן עד שיטלם כל הפרה: ושלם אחר מהם. אלי דמיו שעלו: מהו. שיקנה אלי הכפל מי אמרינן אחי שילם כל הנועל עלו: שאל מן האשה. פרה אל נכסי מלוג שהקרן שלה ופירות לבעל: ומשלם. לבעל: שאל מן האשה כאילו אמר אל פרה לבעל וכשאילם הפרה לבעל כאילו שילם הקרן לאשה ויש לפרש שאילם לבעל הלקו כמו שהיה שוה לפירותיה ולא שילם הקרן וגרע משילם לאחר משותפים חלקו דהשתם שילם קרן ודוהקן ויש לפרש שאל מן האשה כשהיתה פנויה שהיו שלם הקרן והפירות ונישאת להשתא שילם הפירות לבעל חמלו אתן הכל לאשה לכיון דעכשת יש לו פירות כדין נכסי מלוג וכן אשה שנשאלה להשתא שילם הפירות אלו וכריב"ן פי' אאל מן האשה ומתה ושילם לבעל מהו לאפילו אח"ל דשולם לבעים קנה כפילא משום ניחותא דאמהוהן אבל בעל לא חייס לנישואת לאשה ולנישאת המעכבו אשה אינה אבל בעלה הכן אשה ומתה ושילם בעל אפילו אם מפקיד. מקרי כפילא לבני נפקל משום דרחים להו משום אהבתו אבל לא מקרי להו לבעל משום אמתו מתמה:

שמא יוציא הלה אפקדון. פי' רש"י ויפסלנו לעלות ולשבועה והכא לר"ת דאל אבן ם שבע הלוה שבוה ידקדק ויותר ליטבע באמת כדי שלא יפסלנו הסלוה וכי עכדיון תקנה לרמאי וכי תימא דהיינו אם אמת המשכון יתקלקל אחרי כן ויוציא עליו לעז אם"ם שנשבע באמת ו ה"כ מאי פריך בסמוך כי מתתבע מלוה נמי לערבה לוה ולוייתו והשתא אי שוה יותר מ"כ שבע לשקר וכ"ש איזהר בשבועתו ונראה לר"ת בפי' רבינו אמאל דגרשה כמו שבושה לבעלם ונעמר הוא ליטבע היכא שהדבר מתברר אח"כ שהמלוה יוציא את הפקדון אבל כי רמוגן לה שני המלוה לא יטבע על שידע שלא יוכל לעמוד אח"ת אחמי לא הטיב הא בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מה: ושם ד"ה נאלו) עם הנשבעין תוספות ליפא לאיתר תנא ומייר דאלו קתני כדלייק בפרק קמא דקידושין (דף עז: ושם) נכי אלו מפוקיתן לשם ר"ל דלא חשיב אחם אלא אותם שאין יכולין ליטבע כגון נזלן ומוכל דעיכרים הדבריים כיון שנכנס שלם בביתו ונתקושטו ויצא אכול שהוא הבלו וכן מתמני אינו יכול ליטבע בפרק"ב בשלינו יוליא אם נתן מנוני לפועלים וכן שביר שאין בעל הבית יכול ליטבע לפי שאינו פרוד כפועלים ומה"ם נמי כמאמרא הנאמת של נכסי אחרו אחרי' בפרק האשה שנפלו לה כי' (כתובות דף פ. ושם ד"ה ישנע) ישבע בתה הוצאת ויכול לאין האשה ידיעה כתה הוצאת שאלה אלא אבל פרה כל הנשבעים לבוי בכלל שביר אבל הבא אבות יבא ליטבע לבעים ליב עסי מתלוה אל בעלים גורים בתה יגיעה הלה אלא

איתא לדרב הונא. שהמומר שמשלם דמים נשבע שאינם ברשותו אמאי הוי שוא לא אמרינן. שיש עדים שנשרפה. דסמא לא אשבע מהו שברי הבית עדיים: שיש עדים שנשרפה. ויוכל לומר אבל הכא לא יכול לנשבע אבל הכא לא יכול לנשבע. אלוה שאינו ברשותו כו'. ח לרבה ולרב יוסף לא פריך אלא לאביי ורב אמי: **ורא** בשאינו. בריש לא מצי לאוקמי הכי מטוס דקאמר לא יכול לאמינו כיון שפ"ש כן לא יוכל לנשבע אבל הכא לא כאן שבועה אבל הכא לא אמינו אינו חוטם: **ואותביניה** אינם. ול"ל דיוקא דביפי הוי שפחא ולא דמי לגיזות ולדות דאמהו שבח ליכר בגוף הבהמה: **אטרחדה** לב"ר. ולא דמי לאמרחיה לבעוטה דקני כפילא לרבה כשאינם אחרי כן (בב"ק דף קח.) דאתם משלם ברלונו אבל רב נמנו אוכלך לנעות אחרו: **זבנה** כו'. ומ"ת ואמאי לא אמרר מה מכר ראשון לגמי כל זכות שהפא לידו וי"ל דהכראשון מן הדין נמי אין מחזיר שמוכרה היא לו שהרי אוכל פירות בלא נכייתא אלא משום ועשית הישר והטוב אבל הכר ולכך אינו מחזיר: **לוקח** הוי. אפילו לר' הוי יורש לא מהכר דלאמר זבנה אורתה כו' אלא משום לא מהכרינן ליה שהכן פירה אלו יורש הוי מהכרינן ליה שהכן פירה קרקע של אבוי ואע"ג דבפרק יש נוחלין (כ"ב דף קלא: ושם ד"ה אתם) מסיק דשבח ליה עבדו ליה או יורש או לוקח הא אמרינן התם בר ביפא דאיכא פסידא לאחריני לא עבדי ליה עבדא ולכך הכא לא הוי יורש משום פסידא דמלוה ולא מהכר ממוש ובפרק אלו יורש הוי לא מהכר ודר' יוסי בר חנינא מפרש התם דלקוחות אפשרו אפשרייהו: רבא

ואותביניה אינם. ול"ל דיוקא דביפי הוי שפחא ולא דמי לגיזות ולדות דאמהו שבח ליכר בגוף הבהמה: **אטרחדה** לב"ר. ולא דמי לאמרחיה לבעוטה דקני כפילא לרבה כשאינם אחרי כן (בב"ק דף קח.) דאתם משלם ברלונו אבל רב נמנו אוכלך לנעות אחרו: **זבנה** כו'. ומ"ת ואמאי לא אמרר מה מכר ראשון לגמי כל זכות שהפא לידו וי"ל דהכראשון מן הדין נמי אין מחזיר שמוכרה היא לו שהרי אוכל פירות בלא נכייתא אלא משום ועשית הישר והטוב אבל הכר ולכך אינו מחזיר: **לוקח** הוי. אפילו לר' הוי יורש לא מהכר דלאמר זבנה אורתה כו'. בעל חוב שמנו לו קרקע ומכרה לו בנתנה לו אורים: הני. אחרונים לו לוקח לו יורש לו מקבל מתנה: אדעתא דארעא נחתו. היא קרקע אלמא שוקלו מעות לאיבו בעל חוב אין בים מעות ועשית הישר והטוב לאמרינן לא סיס לך עליו אלא מעות והרי הן לך אבל אלו קרקע קנו: ואנסביא. אפילו לא שמאלן לבעלה בכתובתה לאיזה נכסי לאן ברזל בהן קנין לבעל אלא שיכתבן לעצמה נכסי מלוג הקרן אלה והבעל אוכל אל אפשו: בעל בנכסי מלוג אל אפשו: לוקח הוי. דין לוקח פתנו בו חכמים אלכך לא מיהדר היכא דשמו לה ואינסיבא ומתה וירשה בעלה כלאמרינן זבנה אדעתא לארעא נמות: ולא מהדרינן ליה. היכא דשמו מיגה ואינסיבא ומתה וירשה בעלה ובא לאחזיר אתה בעל ולוקח הקרקע לא עלו לעיבר יוכשה אלו לכלוקה אינה רבנן ולא יורש: האשה שמכרה בנכסי מלוג. לאיזה הבעל אוכל פירות בחייה וגוף הקרקע יהיה לוקח לכתובתה ומה: בעל בוצא. גוף הקרקע עוד אלקוחות והכי מוקי לה בפרק האשה בכתובות (דף פח:) הקנת אחשה בגופה אל הקרקע לאחר מיתה אלמא אלוקח בוויסו רבנן ול"ל אלו לקחתי לאמון דאלו יורש אמר לו אלו נכסיו בחיי אין לי יכולה בכן באשה התקינו. כשיהיה אכסדרא בתוכה אנלתה ויהבה אם אכסדרא גדולה כיתמרלן בר"ם (דף לא.) נכי אלו מפוקיתן

יב
ג מ' מיי' פי"ג מהלכות מלוה ולוה הלכה ה
סמג עשין מה טור ש"ע חו"מ סימן ק"ה סעיף ה
יד
ד מ' מיי' שם
מוד ש"ע שם
סעיף יב
טו
ה מ' מיי' פ"ד מהלכות שאלה ופקדון הלכה ה
סמג עשין מה
טור ש"ע חו"מ סי' רצא סעי' ב
טו
ו ז מ' מיי' שם
ס"מ הלכה ג
סמג שם טור
ש"ע חו"מ סימן רצ
יח
ח מ' מיי' פכ"ג
מהלכות מלוה
הלכה טו סמג
עשין לד טור ש"ע
חו"מ סימן
סעיף ה
יח
ט י כ מ' מיי' שם
הלכה יז טור ש"ע
שם סעיף
יט
ל מ' מיי' פכ"ב
מהלכות מלוה
הלכה ז ושין
נמ"ש סמג
עשין מח טור ש"ע
חו"מ סימן
סעיף ה

מסורת השש"ס
א [נ"ל דלא
רבה]
ב [שבועות מא
ע"ש]
ג [ב"ק נחו]
ד [נקדן מב.
ה [שאל מב.
ו [ב"ק קלטו]
ז [נקדן לה
כתובות ב. עמ
ר"ק מה: ב"ע ב.
ח [ב"ר רמ"ש
לבב מוס]

איתא לדרב הונא כיון דמשתבע מלוה שאינה ברשותו היכי מצי מפיק לה אמר א) רבא שיש עדים שנשרפה אי הכי מהיכא מייתי לה אלא אמר רב יוסף שיש עדים שנגנבה סוף סוף מהיכא מייתי לה דטרח ומייתי לה אי הכי כי משתבע מלוה נמי לטרח לוה וליתי בשלמא מלוה ידע מאן קא עייל ונפק בביתיה ואזיל וטרח ומייתי לה אלא לוה מי ידע מאן עייל ונפיק בביתיה דמלוה אביי אומר נזירה שמא ימעון ויאמר לו אחר שבועה מצאתיה ב רב אשי אמר ג זה נשבע וזה נשבע זה נשבע שאינה ברשותו וזה נשבע כמה היה שוה והכי קאמר מי נשבע תחילה ד מלוה נשבע תחילה שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון רב הונא בר תחליפא משמיה דרבא אמר רישא דסיפא תיובתא לרב הונא סלע הלויתני עליו שתים היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתיך עליו סלע היה שוה פטור ואם אינא לדרב הונא מנו דמשתבע מלוה שאינה ברשותו נ לישתבע נמי אגלגול שבועה כמה היה שוה אמר רב אשי אמריתה לשמעתא קמיה דרב כהנא ואמר לי נ ד תהא במאמינו ונהמניה לוה למלוה נמי בהא כמה הוה שוה. לא קים ליה בגויה ונהמניה מלוה ללוה דקים ליה בגויה לא מהימן ליה ומאי שנא לוה דמהימן ליה למלוה ומאי שנא מלוה דלא מהימן ליה ללוה לוה מקיים ביה במלוה (משלי יא) תומת ישרים תנחם מלוה מקיים ביה בלוה (שם) וסלע בונדים ישדם: ההוא גברא דאפקיד כיפי גבי חבריה אמר ליה הב לי כיפי אמר ליה לא ידענא היכא אותבינתו אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה ד ס כל לא ידענא פשיעותא היא זיל שלים לא שילם אזל רב נחמן אגביה לאפדניה מינה לסוף אישתכח כיפי ואיקר אמר רב נחמן ו הדרי כיפי למרייהו והדרא אפדנא למרה אמר רבא הוה יתיבנא קמיה דרב נחמן ופרקין המפקיד הוה ואמרי ליה שילם ולא רצה לישבע ולא אהדר לי ושפיר עבד דלא אהדר לי מ"ט ז התם לא אטרחיה לבי דינא הכא אטרחיה לבי דינא למימרא דסבר רב נחמן דשומא הדר שאני התם דשומא בטעות הוה דקא הוה כיפי מעיקרא ה אמרי נהדרעי שומא הדר עד תריסר ירחי שתא ואמר אמימר אנא מנהדרעא אנא ומבירא לי שומא הדר לעולם ח והלכתא שומא הדר לעולם משום שנא' (דברים ז) ועשית הישר והטוב ט פשיטא שמו ליה לבעל חוב ואזל איהו ושמה לבעל חוב דידיה אמרינן ליה לא עדיף את מגברא דארעא נחות מינה י זבנה אורתה ויהבה במתנה ודאי הני מעיקרא אדעתא דארעא נחות ולאו אדעתא דזוזי נחות כ שמו לה לאשה ואנסיבא או שמו מינה דאשה ואנסיבא ומתה ל בעל בנכסי אשתו לוקח הוי לא מיהדר ולא מהדרינן ליה מ דאמר רבי יוסי בר חנינא באושא התקינו ל האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות אגביה

מזגן דמשתבע מלוה שאינו ברשותו כו'. ח לרבה ולרב יוסף לא פריך אלא לאביי ורב אמי: **ורא** בשאינו. בריש לא מצי לאוקמי הכי מטוס דקאמר לא יכול לאמינו כיון שפ"ש כן לא יוכל לנשבע אבל הכא לא כאן שבועה אבל הכא לא אמינו אינו חוטם: **ואותביניה** אינם. ול"ל דיוקא דביפי הוי שפחא ולא דמי לגיזות ולדות דאמהו שבח ליכר בגוף הבהמה: **אטרחדה** לב"ר. ולא דמי לאמרחיה לבעוטה דקני כפילא לרבה כשאינם אחרי כן (בב"ק דף קח.) דאתם משלם ברלונו אבל רב נמנו אוכלך לנעות אחרו: **זבנה** כו'. ומ"ת ואמאי לא אמרר מה מכר ראשון לגמי כל זכות שהפא לידו וי"ל דהכראשון מן הדין נמי אין מחזיר שמוכרה היא לו שהרי אוכל פירות בלא נכייתא אלא משום ועשית הישר והטוב אבל הכר ולכך אינו מחזיר: **לוקח** הוי. אפילו לר' הוי יורש לא מהכר דלאמר זבנה אורתה כו'. בעל חוב שמנו לו קרקע ומכרה לו בנתנה לו אורים: הני. אחרונים לו לוקח לו יורש לו מקבל מתנה: אדעתא דארעא נחתו. היא קרקע אלמא שוקלו מעות לאיבו בעל חוב אין בים מעות ועשית הישר והטוב לאמרינן לא סיס לך עליו אלא מעות והרי הן לך אבל אלו קרקע קנו: ואנסיבא. אפילו לא שמאלן לבעלה בכתובתה לאיזה נכסי לאן ברזל בהן קנין לבעל אלא שיכתבן לעצמה נכסי מלוג הקרן אלה והבעל אוכל אל אפשו: בעל בנכסי מלוג אל אפשו: לוקח הוי. דין לוקח פתנו בו חכמים אלכך לא מיהדר היכא דשמו לה ואינסיבא ומתה וירשה בעלה כלאמרינן זבנה אדעתא לארעא נמות: ולא מהדרינן ליה. היכא דשמו מיגה ואינסיבא ומתה וירשה בעלה ובא לאחזיר אתה בעל ולוקח הקרקע לא עלו לעיבר יוכשה אלו לכלוקה אינה רבנן ולא יורש: האשה שמכרה בנכסי מלוג. לאיזה הבעל אוכל פירות בחייה וגוף הקרקע יהיה לוקח לכתובתה ומה: בעל בוצא. גוף הקרקע עוד אלקוחות והכי מוקי לה בפרק האשה בכתובות (דף פח:) הקנת אחשה בגופה אל הקרקע לאחר מיתה אלמא אלוקח בוויסו רבנן ול"ל אלו לקחתי לאמון דאלו יורש אמר לו אלו נכסיו בחיי אין לי יכולה בכן באשה התקינו. כשיהיה אכסדרא בתוכה אנלתה ויהבה אם אכסדרא גדולה כיתמרלן בר"ם (דף לא.) נכי אלו מפוקיתן

רבא אמר מי שלמו יתי הברהתא. ות"ת מדמי הכוסא (כתובות דף קז: וסם ד"ס ס"ג) דאמר רבא גרסינן מדאמר ואלו אמר אחוי אחרכתך ואתם סוא והיינו רבא דפסק כן לעיל בפ"ק (דף מו: וסם) וי"ל אחוי אדרכתא. לאחר תפיסה יום מפסק סדין דאמריגן ג בפ"ק (דף מו) דב"ד סומכין אדרכתא אמר מכי משא אדרכתא לידיה ונתר אכי רבא ולפי זה אחוי פפי בפסיעות אבל דכוסא והקדיש רבא לאביי ורבא משום דאדרכתא קודם לאחרוחתא והכרי אביי דאמר עדיין בחתומיו זכין לו מיוסב פפי לשמות בתר דברי רבא מקודם: תחזור פרה בעלים הראשונים. אין לפרש משום דל"ל משכיר לשוכר פרתי נגח דהשואל שילם דמיה דנפרק השואל (לקמן דף לו: וסם) בפי רמי בר חמא בעל בנכסי אשתו שוכר הוי אם שואל הוי אינה לאחרים פרה מעלמא ואינה אלינה דרבנן והלי בעלה פטור משום שמשמו עמו במלאכתו והוא שלה בעלים ד (ומשה מיינה כדין שוכר) כי הנני לך אלינה דר' יוסי שואל הוי להתחייב לבעלים הראשונים בתחה כדרכה אם שוכר הוי ופטור והשתא כתם כיון דלרבנן הבעל פטור מן הכתם משום דהוי שאלה בעלים לא יתחייב אמי לר' יוסי לבעלים הראשונים אלא טעמא דרבי יוסי הוי משום דפטר לשוכר לא קני אלא בשעה ומשכיר יאמר לו אל אמת שוכר ואל שומרך ומשתיגא דינא בסדי שואל ומשילו אם יש פרים שמתה כדרכה דאין בשוכר צריך ליתפס מ"מ לא קני לה אלא בהנאת פרים ויאמר לו אני פוטרך מהנאת פרים ורבנן סברי דשוכר קני לה בגמרה ופליגי בדברי המקשה ובמתרץ שבגמרא וגרלה אם המשכיר עצמו היה שם בשעת שמתה ביד שואל בר' אמי יוסי ורבי יוחנן אמרו אם אינו מקרי בעלים אבל הכי אי שואל הוי אינה לאחרים פרה מעלמא ואינה אלינה דרבנן והלי בעלה פטור משום דמשמו עמו במלאכתו והוא שלה בעלים ד (ומשה מיינה כדין שוכר) כי הנני לך אלינה דר' יוסי שואל הוי להתחייב לבעלים הראשונים בתחה כדרכה אם שוכר הוי ופטור והשתא כתם כיון דלרבנן הבעל פטור מן הכתם משום דהוי שאלה בעלים לא יתחייב אמי לר' יוסי

דאם ר׳ ליתני קמיס ס״מ. וא״ת תקשה לרב וי״ל דבניו נקט לרבותא דסד״א דעל דעת בניו סקניס נמי מפקיד דרגולות בניו ולא נקט קמיס סתמא משום דבני כלרך המומרים ומותר משום דעל דעת בניו הגדולים מפקיד אבל גדולים דעלמא לאסור לאמור אפ״ש שאינו מתחייב בכך: **את** מהימנת לי בשבועה. ולכך סיכא דאפשר דראפשר כדבר פשוט ואפי׳ מכר לאחר ומתה בדאותה כיון דאף בנית שומר דראפשר היתה מתה דמלאך המות מה לי הכא מה לי הכא מ״ל הא׳ הכא׳ וסובר רבא שזהו טעמא של רבי יוחנן ולא כאביי דאמר משום דאין לאומי כו׳ וכן אלכה כרבא ולא כר״ח דפסיק כאביי:

שהעלה למרעה שמן ושוב. דהשתא לא הוי פשיעה בהעלאה: **אי** הכי עלתה נמי. בשלמא לרבא דאמר מלאך המות כו׳ לא יפרוך להעמיד במרעה שמן ושוב ולכך העלה לראשי צוקין ונפלה חייב משום העלאה תעפ״י שנפלה בע״כ שתקפתו ורידה ורישא דקתני מי עלה פשוט מייתי שתקפתו ועלה׳ דקתני׳ היתה בתקפתו ורד׳ כמו בסיפ׳ אבל לאביי לאוקמה במרעה שמן ושוב ולא פשע בהעלאה וחייב משום שפשע בנפילתה דמייתי סיפא יכול לתקפה ולא תקפה מ״כ רישא נמי אפילו תקפתו ועלתה אמאי פטור ליחייב משום נפילה סיפא לו לשומרה שלא הפיל המשתמה [כ״ק כא: מו:] יכול לתקפה ומשני נפלה דרישא מייתי דתקפתו ועלתה ולא דמיא דעלתה דמייתי ואי״ת אמאי נקט בריש׳ עלתה וכסיפ׳ העלה והלא אין חילוק בין העלה מדעתו לעלתה בע״ל כרמו ונפילה לבד הוא לפלוגי דתקפתו וירדה הוא תוקפתו אלא אפילו נקט עלתה לגלויי דנפלה הוי בע״כ וסיפא נקט העלה לגלויי דנפלה הוי אפילו לתקפה ולא תקפה דומיא דהעלה אפילו בידו ואי״ת וסיפא כיון דמייתי אפילו יכול לתקפה אמאי פטור ליחייב משום נפילה ושוב אפילו לא פשע מרעה שמן ושוב לא פשע בהעלאה כיון אפילו יכול לשומרה מנפילה ויש לומר כיון דאין צורך בהעלאה זו פושע הוא אפילו לא נחום שמא ישכח ולא ישמרנה מגיפול ולכך אם מתה אינו חייב:

לא מהימן לי בשבועה ליכא לראשי צוקין ונפלה אין זה אונס וחייב ס״ה מתה כדרכה ה״ז אונס ופטור ואמאי לימא ליה ה״ אוירא דהר קטלה א״נ אובצנא דהר קטלה, הבא במאי עסקינן שהעלה למרעה שמן וטוב אי הכי נפלה נמי שהיה לו לתוקפה ולא תקפה אי הכי אימא רישא ו עלתה לראשי צוקין ונפלה הרי זה אונס איבעי ליה למיתוקפה לא צריכא שתקפתו ועלתה ורדה: אמר רבי יוסי כיצד הלה עושה ה סחורה בפרתו כו׳: אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי אמר ליה רב שטואל בר יהודה לרב יהודה אמרת לן משמיה דשמואל חלוס היה ר״י

אף

פשוט דלא מסיפן ליה בשבועה ליכא לאוקומה כלל שהרי שומר עצמו נשבע לו כדתנן ישבע השומר שומר מלאכתו ליכא לאשי ס״ס הדיס ומטופעים ונפלה: אין זה אונס. אלא פשיעה דדרכה ליפול: הא מתה כדרכה. בוודאי פטור: להוי סופו באונס: אוירא. לינס: אובצנא. שייפות מוכח שמעלה: למרעה שמן ושוב. דלא פשע בהעלאה שם נסעות לרעות: להוקפה. להחזיק בה שלא ילך ולא יכול להחזיק בה שחזקה

על דעת אשתו ובניו. על דעת שנשבקה מוסרו לאשתו ובניו הגדולים ואין יכולין לומר אין לנו בו׳: דיקא נמי. דאמר הגדולים פטורין דוקא בניו נקט ולא אחרים: דא״כ. לאחרים נמי גדולים פכול ליתני לו שמסרן לקטנים סתמא: בשבועה. אלא פשע בה: האיך לא מהימן לי׳. ואמי אומר שיכנס ביתו לו אכלה לו פשע בה: פשע בה. אלא בעל בפיס כראוי: ויצאת לאנס. פקוס אחיכה מסתמרת שם אלא זאבים ולא אלא נגנבים ומיסו לא אכלום לא זאבים ולא נגנבים: ומתה. דהוי תחילתו בפשיעה שמא יפרפיס זאבים וסופו לא אבדה באותה פשיעה אלא בדבר אחר שהוא אונס: לא מטבעיא למ״ד. לקמן בפירקין (דף מב:) גבי הסוה דאותיב זוזי דפקדון בלריפא דאורבני דהוה פשיעותא לגבי טרא ומקירותא לענין גנבי ואינגוב וגנינא לגבי שומר חנם אונס הוא: אלא אפילו למ״ד פטור הכא חייב. דהתם ליכא פשיעותא אלא לענין טרא אבל הכא איכא לאיתמר אלא לענין טרא אבל הכא איתא בבית לא מפיש ויאיתה לאנס היא פשיעה מיהתא דשמא הבל המלוי באנס קטלה: מה לי הבא כו׳. אבל אתה נגי אי אם שמרם הסלכתם דקיי״ל (שם) כשמסר לון לסם שמירה אלא בקרקע לא נגבו ואע״ג דקי״ל בגרופא דאורבני לון לרך נגנבים לבקע שם שעות ואונס הוא מיסו ע״י אלא שמר כדין שמירתם אבל אבל פרס זו אם סיתם בבית נמי סיתם מתם: דאיגנבה נגב מאנס. שזהו דבר שאין נפלה פשיעה אלא יציאתה לאנס אף על פי שאינה מתה כי נגב חייב ולא אמר לו כוס בבית שומר נמי כוס מתם: מ״מ. מעשה גזילה היא אבודה מן הבעלים דלו כגון שבקה עצלתך שמות כי נגב כוס קיימא אלכך אחיב בא לו על שעת הגניבה: הא דאותביה ר׳ אבא. לעיל מסשוכר פרס והשאילה לאחר ליתא לון לרוני כו׳: ושני ליה בשאתנו לו הבעלים רשות. מאי דוחקיה לשמוי הכי ניעא ליה אם אינו בא אלא אחר דמלינו לאמר אם סיתם בבית לא נאנסה היה מ״ב אבל אם זו מתה כדרכה אלאך המות נמי בבית שוכר קטיל לה ואלא אי ליה הכי אמאי פשיעה דמ״ד אחילתו בפשיעה ושמו בחוסם חייב לא אנא לוסם אלאך המות נמי לוסן: לדידכו. דאמריתו מעשה דשומר מעשר לשומר חייב משום מין לרוני מיכא לאוקומה לפסיא ומאי דיתא ליה לר׳ אמי אמי ליה הגא לא אמרינא לי לא אתקמתא ולא מיעוטא דלדידי דאמרי לעיל מעשה

נזל מחמשה. נח שיר כך פלוגתא לפלוגתא דרבי יוחנן ורב הונא דפרק הגזלן (לקמן דף לז:) בבבי ואמת דאפילו לר״ע דאמר מביא גזילה ביניהם היינו תכוס דיודע שלא נזל לכולם רק לאחד אבל כרי אחד אמרינן אחד לכולם כלכם אחד ואחד טיינו משום שיודע יודע כדרבי עדיף ואפי׳ לר״ע דאמר יאלם מכל לכל פסד ואחד מסם אבל נבי כרי ובמת יודע דפשוט פליגו אמר ר״ע יודע שהוא חייב כלן:

דקתני עלה ומודה ר״ש. הוא הדין דה״מ למפרך מברייתא דאמאי מודה אלא ניחא ליה לאפרך מתתיתין דיבמות אמתניתין ז: דרוש דקא תבעי ליה הכא בבא לאלאת ידי אמים. לבאורה נראה דהתם לא דרך לגיוויי קמאי ת״מ סימן פיע״ב לדין מילוק בין כרך אחד לב׳ כריכות וריש״ל דנותן מנה לזה ומנה לזה בבא לאלאת ידי אמים ומיפא דקתבעי ליה יהא מונח אך מדלא קאמר אלא התם דקא תבעי ליה מאמע דלא הדר מגוויא קמא וכן לקמן (ע״ב) דפריך נמי ומ״ אמר רבא בב׳ כריכות ה״ל למידק מאמע דלא הדר ביה לכך נראה דבולה מאמי׳ איריע בבא לאלאת ידי אמים ולכך בריש״ל דהוה ליה למידק נותן לזה מנה ולזה מנה בבא לאלאת ידי אמים ומיפא דבבבבר אחד כיון דלא ה״ל למידק אמי׳ בבא לאלאת ידי אמים אינו אלא ה״ל ולרבי טרפון נקט בריש״ל אבל על אחד מכם אבל אלא נקט אחד מכם לרבותא דאפי׳ אמאי ונתן לזה אחד ואחד בבא לאלאת ידי אמים ולר״ע נקט אבל אחד ואחד דמשמע אמאי ומאמ״ לכך אינו מייב אלא לאלאת ידי אמים כדאמר לקמן (שם) דבשמאל ואמאי אינו מייב לכל אחד ואחד לר״ע מדינא ונקט אבל אבל אחד הם עלמן הפקידו מ״כ מסתמא תבעי ליה הם ה״ל כרי ומנה לאלאת ידי אמים ואפי׳ לר״ע כיון דלא הם בבבבר אחד אבל אלא אבל אחד ואחד לר״ע מדינא ונקט אבל אבל אחד ואחד לר״ע אבל אבל אחד ואחד לר״ע אבל אבל אחד ואחד לר״ע

מרדך מי זה. פע"פ דקאמר מודה מי נמו משום דליכוי מתלמידי ב"ש דכפ"ק דיבמות (דף מו.) בגרת הבת סבר כב"ה דקאמר תמיס מי מקי הבא גרת הבת לידי ואשיאנה והיינו כב"ה אלא אגב דשנה לעיל אלו ואלו מודים בגרת הבת מודה מי: וממאי דר"ע היא. ג"ש דכפ"ק דיבמות (דף מו.) בגרת הבת סבר כב"ה דקאמר מודה מי נמו משום ד

עד כאן לא קאמר רשב"ג כו' אבל הכא לין מורידין. וא"ת והא לקמן מייתי לאיתויי ליה לרשב"ג מורידין וי"ל דמהא ליכא למשמע מינה אבל קשה דמאי מוכיח דהך טעמא הוא מדשמואל דסבר כרשב"ג וסבר מורידין לוכה כן מרשב"ג נופיה ול"ל דלא שמיע ליה ברייתא דלקמן: בששמעו כו' שמת כ"ש ל"ש דמורידין. אין לפרש בששמעו בב' עדיס דא"כ פשיטא דמורידין אלא ששמעו היינו בקול ועד אחד אע"ג דשמעו בו שמת דבפ' ב' דיוני גזירות (כתובות דף קו.) גבי אין פוסקין מזונות לאשת איש מבמע מ"ת כי' רבה דאיכא בעדות גמורה ח: אמר רבא לירד ולמכור תנן. וא"ת ואמאי לא פריך ממתניתין דהתם שהלכה (יבמות דף קנז: ומס ד"ס שתין) דקתני מלינו שתין חתים ככבין לגלגלה על פיה ולגבי נמי לירד ולמכור תנן וי"ל דמהכא אליבא ליה לאקשויי מסוס דדומיא דמתניתין: קתני דמשמע כלל כלל לא: היורד לנכסי שבוי אין מוציאין אותו מידו. הוא הדין דאפי' מורידין אותו לכתחילה דהא נטושים מורידין לרשב"ג דאמר הנטושים כשבויין אלא אגב דתנא בסיפא בנטושים מוציאין תנא נמי בשבויין אין מוציאין וא"ת ליעמא רב הלכה כתנא קמא דמתניתין הלכה כרשב"ג ד"ל דלא אייתי להו ברייתא אי נמי מיהא דאפשר לאו: וכולם

מסורת הש"ס

א [בפת קנה: ובפ"ע] בקמוכות עז גיטין לח דף עט. ב"ק קנד. ב"מ דרין לח. ב [לקמות לכ:] [לקמות לח] ד [לקמות נה:] ה רש"ל ו [תוספתא] [כתובות פ"מ] ז [דף לט.] ח [ועי' תוס' יבמות קנז: כתובות קו. ד"ה בלין ותוס' ב"ק קיט: ד"ה בשמעו]

למאי חזו שמן חזי לגלדאי דבש לכתישא דגמלי וחב"א עושה להם תקנה ומוכרן בב"ד מאי תקנתא עביד להו אמר רב אשי ח לקנקנים במאי קא מיפלגי דמר סבר להפסד מרובה חששו א להפסד מועט לא חששו ומר סבר אפילו להפסד מועט נמי חששו: רשב"ג אומר ימכרם בבית דין מפני שהוא כמשיב אבידה לבעלים: אתמר רבי אבא ברבי יעקב א"ר יוחנן הלכה כרשב"ג ורבא אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים והא אמרה ר' יוחנן חדא זמנא ב דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מקום ששנה רבן שמעון בן גמליאל במשנתינו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן מדרבן שמעון בן גמליאל נשמע דמורידין קרוב לנכסי שבוי מדרבנן נשמע דאין מורידין קרוב לנכסי שבוי וממאי דלמא עד כאן לא קאמר רבן שמעון בן גמליאל הכא אלא משום דקא כליא קרנא אבל התם הכי נמי דאין מורידין ועד כאן לא קאמרי רבנן הכא אלא אי כרב כהנא א כרב נחמן בר יצחק אבל התם הכי נמי דמורידין למימרא דתרי טעמי נינהו והאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ואמר שמואל מורידין קרוב לנכסי שבוי לאו משום דחד טעמא הוא לא תרי טעמי נינהו מיתבי דאמר רבא אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים ואמר רב נחמן מורידין קרוב לנכסי שבוי אלא ש"מ תרי טעמי נינהו שמע מינה אתמר שבוי שנשבה רב אמר אין מורידין קרוב לנכסי שבוי ג מורידין קרוב לנכסיו בששמעו בו שמת כ"ע לא פליגי דמורידין כי פליגי ג בשלא שמעו בו שמת רב אמר אין מורידין דלמא מפסיד להו ושמואל אמר מורידין כיון דאמר מר שיימינן להו כארים לא מפסיד להו מיתיבי ר"א אומר ג ממשמע שנאמר (שמות כב) והרה אפי והרגתי אתכם יודע אני שנשותיהם אלמנות ובניהם יתומים אלא מה ת"ל והיו נשיכם וגו' מלמד שנשותיהם מבקשות לינשא ואין מניחין אותן ובניהן רוצים לירד לנכסי אביהן ואין מניחין אותן אמר רבא לירד ולמכור תנן א"ל דלמא רב ששת מהא מתני' א"ל רב עמרם דלמא לירד ולמכור תנן א"ל דלמא מפומבדיתא את דמעיילין ד פילא בקופא דמחטא והא דומיא דנשותיהם ה [ובניהם] קתני מה התם כלל לא אף הכא נמי כלל לא ומורידין קרוב לנכסי שבוי תנאי היא דתניא ו ז היורד לנכסי שבוי אין מוציאין אותו מידו ולא עוד אלא אפילו שמע שממשמשין ובאין וקדם ותלש ואכל הרי זה זריז ונשכר ואלו הן נכסי שבויין הרי שהיה אביו או אחיו או אחד מן המורישין הלכו להם למדינת הים ושמעו בהן שמת היורד לנכסי נטושים מוציאין אותו מידו ואלו הן נכסי נטושים הרי שהיה אביו או אחיו או אחד מן המורישין הלכו להם למדינת הים ולא שמעו בהם שמת ח ואמר רבן שמעון בן גמליאל שמעתי שהנטושים כשבויין ט היורד לנכסי רטושים מוציאין אותו מידו ואלו הן נכסי רטושים הרי שהיה אביו או אחיו או אחד מן המורישין כאן ואינו יודע להיכן הלכו מאי שנא הנך דקרו להו נטושים ומאי שנא הני דקרו להו רטושים

נטושים

מתם: ותלש. פירות סגס זו: הרי זה זריז. מסיר לזכות בשלו בטרם יפסיד ונכסר בזריזותו: ואלו הן נכסי שבויין. דאמר לין מוליאין אותם משבויין: שהנטושים כשבויין. ולין מוליאין מידו: נכסי נטושין. סהנכסים כנוטשין: נכסי רטושין. סהנכסים רטושים ולקמן מפרש להו רטושין משמע שעזבום בעליהם מדעתם והלכו להם לדיין דסיס לו לגזות סורידו יורדין לנכסי ולא לוס ס"מ לא ניחא ליס ונטושים שנטשום בעליהם בעל כרחן כגון שנפשו וסיימו תגלי דר"ס סבר מורידין ורבנן סברי לין מורידין:

ס"ג נטושים על פרחון דכתיב והשביעית תשמטנה ונטשתה ריעיו על כרחו: אפקעתא דמלכא. מלגת סמלך: רטושים מדעתן דכתיב אם על בנים רוטשה. סיימו מדשקו ולא שייר דכתיב דיעיו דקרא וקס שלון בעמך סיו ירלים שלא יבאו לריבים עליסר זכל מבלריך יוסד ולא כנולס תלליכן ויפאלרו סטיירות אדוניו מלין ליס כסוד שלמון בית ארבאל ביוס מלחמס כמחדין סבאין לחלמס ע"ז מארב על פס סיוסב בבלוס שלא נזסלו בסס לבדות ומפיסס ומודיס לא סכל וכמוהו (ירמיה [illegible]) אגלת יהודס כולס סגלת שלומ[illegible] תחון ביובת שלוס בתין מהריך סגלס בבוכלגלר. בית ארבאל מרגס יהומתן בית מארב אל"ף לת"ל יתריס בו כמו (סוסע ב) ועגו לת זרעאל סהוא לשון זריעס ולא לשון עיר ומדקא אמר יוסד כסוד שלמון בית ארבאל מכלל דססוא יומא לאו בית ארבאל ביוס מלחמס הוס אלא מורך בא בלבס וסמס עוזביס אס על בניס וסולכיס לסס מדאגת סאויב ממאיבא עליסס: רוטשה. נעזבס: וכולן. מפרס לקמיס אסיא קאי וכלא לאתויי מאי: שמין להם כארים אס יבאו סבעלים יעלו אלו בשבח קרקעות ופירות כמנכר מריסי סמקום: השתא זריז ונשכר הוי. ויעול סכל: דאילו התם זריז ונשכר. דסיון שסמעו בו שמת כי נתת לס לדעתא דכולהו פירי ולא אבל הכא אלא אם שמעו שמת אלו לדעתא דכולס נחית אלא ליעול כארים בכל שנס ושאר פירות יסא מוקמין: נכסי אשתו. ככסי מלוג שסוא אוכל פירות וסקרן אלא: הוציא הרבה ואכל פירות קימעא. קודס שמת לו שגיבסס: הא לא דמיא. תרוצא סוא סא דנכסי שבויין לסא דאשתו קמעא דמי: קטנה. שסיא יתומס שסשיאוס אמס ואחיס ואין קדושין תופסין בס מן סתורס אלא מדברי סופרים לפיכך יולאס במילון בע"ל אס תמלון: כמוציא על נכסי אחר דמי. ואס סוליא ולא אכל כדי סולאתו שמין לו כארים: דלא ממבא דעתיה. שיסא מוחזק בידו דדומב שמא תמלון בו: תקינו ליה רבנן. ליעול כארים: כי היכי דלא ניפסדינהו. אלא יקנלא פקרקעות לזרען תמיד ולא יעבוד ולא יפלור כרמים: לאיתויי הא דרב נחמן. בורח מחמת מדין: יצא לדעת אין מורידין. דכיון שסיס שפוי בדעתו ולא לוסו בלכתו לירד לנכסיו ס"מ לא ניחא ליס: בורח הרי הוא כשבוי. סאין דעתו מיושבת מיון מחמת שסוא בסול: מחמת ברנא. שאין לו ממס לפרוע כסף גולגלתו למלך ובורח לפני בוא סזמן: היינו יוצא לדעת. שאין כאן בלבול: מחמת מדין. שסרג אס סגפס ופרסאי סורגין על ספיכות דמיס כדאמרינן בב"ק (דף קיז.) מדין סיא לבעלים ואחר כך מורידין קרוב לסבניס ולעיול כארים: ולוקים אפוטרופוס לעולם. שלא יעול כלוס: אפוטרופא לריקנני לא מוקמינן. אין בית דין מורחין לבקס אפוטרופוס לאכיס גדולים שנתמלא זקנס לפי שלא יתלאהו דבלאי ליתמי איכא דשמע להו וסוי אפוטרופוס לדבר מלוס אבל לריקנני לא שמעי להו: אין מורידין קטן לנכסי שבוי. ואפילו סוא לאו לירדו דקא מפסיד להו ומוסב שיורידו לסס אים ככרי: ולא קריב. סרלאוי לירס בנכסי קטן לעשות ולאכול כדמסיים סעמיס דכיון דקטן לא ידע לאתויי אתא אלא אי כרב לאחזוקי בסן ולומר לאלק ירוסתו בא ומוב לסס לסוריד אים ככרי דלא מלי לאמטען בהוירוסה: ולא קרוב מחמת קרוב לנכסי קטן. כגון קטן שיס לו אח מאב ואחו אח מאב יש לו אח מאס דאים ככרי סוא אלא קטן אין מורידין אאחו אח מאס לנכסי קטן מחמת קורבת אחיו אל זס סבוסות אח של קטן דאתי לאחזוקי כהו ויאמר נכסיס אלו אל אחי מאמי סס שנפלו לו מאביו ואלו לאלקו בהו: באחי מאימא. כדפריסית שזס אח מן אאס לאחיו של קטן מן אאב: שמע מיניה טוב הונא, דאמר אין מורידין קרוב אמת יהודס דרוסס אבל אחר שאין לו בעצת ירוסס מורידין ולא הייבינן אמת' ומשון מאבי של קטן מכסס לי ולכלכלס שלי מוקס ס"מ אין מחזיקין בנכסי קטן אס נא בסא בעלי אמת אס אבא אס אבא אס אבא

ואפילו הגדיל ולא אמרן אלא באחי דאבא אבל באחי דאמא לית לן בה ואחי דאבא נמי לא אמרן אלא בארעתא אבל בבתי לית לן בה ובארעתא נמי לא אמרן אלא דלא עביד עיטדא אבל עביד עיטדא קלא איתי לה עיטדא ולא היא לא שנא אחי דאבא ולא שנא אחי דאמא לא שנא ארעתא ולא שנא בתי ולא שנא עביד עיטדא לא שנא לא עביד עיטדא לא מחתינן [3] ההיא סבתא דהויא לה תלת בנתא אישתבאי איהי וחדא ברתא אידך תרתי בנתא שביבא הדא מינייהו ושבקה ינוקא אמר אביי היכי נעביד לוקמינהו לנכסי בידא דאחתא דלמא שביבא סבתא ואין מורידין קרוב לנכסי קטן נוקמינהו לנכסיה בידא דינוקא דלמא לא שביבא סבתא ואין מורידין קטן לנכסי שבוי אמר אביי הלך פלגא יהבינא לה לאחתא ואידך פלגא מוקמינן ליה אפוטרופא לינוקא רבא אמר [3] מנו דמוקמינן אפוטרופא לפלגא מוקמינן ליה אפוטרופא לאידך פלגא לסוף שמעו דשביבא סבתא אמר אביי תילתא יהבינן לה לאחתא ותילתא יהבינן ליה לינוקא ואידך תילתא יהבינן דנקא לאחתא ואידך דנקא מוקמינן ליה אפוטרופא לינוקא רבא אמר [4] מנו דמוקים אפוטרופא לדנקא מוקמינן נמי אפוטרופא לאידך דנקא [5] מרי בר איסק אתא ליה אחא מבי חוזאי א"ל פלוג לי אמר ליה לא ידענא לך אתא לקמיה דרב חסדא א"ל [6] שפיר קאמר לך שנאמר (בראשית מב) [7] ויבר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו מלמד שיצא בלא חתימת זקן ובא בחתימת זקן א"ל זיל אייתי סהדי דאחזה את א"ל אית לי סהדי ודחלי מיניה דגברא אלימא הוא א"ל לדידיה זיל אנת אייתי סהדי דלאו אחוך הוא א"ל דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה א"ל [1] הכי דיינינא לך ולכל אלימי דחברך אמר ליה סוף סוף אתו סהדי ולא מסהדי א"ל תרתי לא עבדי לסוף אתו סהדי דאחזה הוא א"ל לפלוג לי נמי מפרדיסי וכוסתני דשתל א"ל שפיר קאמר לך דתנן [2] הניח בנים גדולים והשביחו את הנכסים השביחו לאמצע וכן

ולא אמרן אלא באחי דאמא אבל באחי דאמא לית לן בה ואחי דאבא נמי לא אמרן אלא בארעתא אבל בבתי לית לן בה ובארעתא נמי לא אמרן אלא דלא עביד עיטדא אבל עביד עיטדא קלא איתי לה עיטדא ולא היא לא שנא אחי דאבא ולא שנא אחי דאמא לא שנא ארעתא ולא שנא בתי ולא שנא עביד עיטדא לא שנא לא עביד עיטדא לא מחתינן [3] ההיא סבתא דהויא לה תלת בנתא אישתבאי איהי וחדא ברתא אידך תרתי בנתא שביבא הדא מינייהו ושבקה ינוקא אמר אביי היכי נעביד לוקמינהו לנכסי בידא דאחתא דלמא שביבא סבתא ואין מורידין קרוב לנכסי קטן נוקמינהו לנכסיה בידא דינוקא דלמא לא שביבא סבתא ואין מורידין קטן לנכסי שבוי אמר אביי הלך פלגא יהבינא לה לאחתא ואידך פלגא מוקמינן ליה אפוטרופא לינוקא רבא אמר [3] מנו דמוקמינן אפוטרופא לפלגא מוקמינן ליה אפוטרופא לאידך פלגא לסוף שמעו דשביבא סבתא אמר אביי תילתא יהבינן לה לאחתא ותילתא יהבינן ליה לינוקא ואידך תילתא יהבינן דנקא לאחתא ואידך דנקא מוקמינן ליה אפוטרופא לינוקא רבא אמר [4] מנו דמוקים אפוטרופא לדנקא מוקמינן נמי אפוטרופא לאידך דנקא [5] מרי בר איסק אתא ליה אחא מבי חוזאי א"ל פלוג לי אמר ליה לא ידענא לך אתא לקמיה דרב חסדא א"ל [6] שפיר קאמר לך שנאמר (בראשית מב) [7] ויבר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו מלמד שיצא בלא חתימת זקן ובא בחתימת זקן א"ל זיל אייתי סהדי דאחזה את א"ל אית לי סהדי ודחלי מיניה דגברא אלימא הוא א"ל לדידיה זיל אנת אייתי סהדי דלאו אחוך הוא א"ל דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה א"ל [1] הכי דיינינא לך ולכל אלימי דחברך אמר ליה סוף סוף אתו סהדי ולא מסהדי א"ל תרתי לא עבדי לסוף אתו סהדי דאחזה הוא א"ל לפלוג לי נמי מפרדיסי וכוסתני דשתל א"ל שפיר קאמר לך דתנן [2] הניח בנים גדולים והשביחו את הנכסים השביחו לאמצע

וכן

תמוני זקן וכסה לא כסילוסו מילא מאלם בלא חתימת זקן ובא בחתימת זקן: דלאו אחוך הוא. מוסיף עדים שיש לו לזה שבאו מכסה ומכירין בו מי הוא הכיסה אתה ויעידו שאינו בן אביך לו בקש עדים אחרים: א"ל. מרי לרב חסדא לי מיעלי דאלי מה תועלת: סוף סוף אתו סהדי ולא מסהדי. אלא כתובי ולא כתובי: תרתי לא עבדי. מילתא אחת שיבתקו אבל שנים לא יעשו לא דיין שיבתקו ולא יעידו אחת מילא נמי לא שיעידו: שקר: אמר ליה. סבתא אחזא לרב

וכן

וכן אמר רבה השביחו לאמצע א"ל אביי מי דמי התם גדולים גבי קטנים ידעי וקא מחלי הכא מי ידע דליהיל אנלגל טלתא ומטא לקמיה דרבי אמי [8] אמר להו מזו אמרו שמין להם כאריסים השתא דידיה לא יהבינן ליה אהדרוה [9] הא לקמיה דרב חסדא אמר להו מי דמי התם ברשות נחית הכא לאו ברשות נחית ועוד קטן הוא ואין מורידין קרוב לנכסי קטן [3] אהדרוה לקמיה דרבי אמי אמר להו לא סייעתא קמי דקטן הוא: **כותני'** [3] המפקיד פירות אצל חבירו הרי זה יוציא לו חסרונות לחטים ולאורז תשעה חצאי קבין לכור לשעורין ולדוחן תשעה קבין לכור לכוסמין ולזרע פשתן שלש סאין לכור הכל לפי המדה והכל לפי הזמן א"ר יוחנן בן נורי וכי מה אכפת להן לעכברין והלא אוכלות בין מתרבה ובין מקמעא אלא אינו יוציא לו חסרונות אלא לכור אחד בלבד רבי יהודה אומר אם היתה מדה מרובה אינו מוציא לו חסרונות מפני שמותירות: **גמ'** אורז טובא חסר אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן [7] באורז קלוף שנו: לכוסמין ולזרע פשתן [3] סאין לכור (וכו'): א"ר יוחנן א"ר חייא זרע [5] פשתן בנבעולין שנו נמי הכי לכוסמין ולזרע פשתן בגבעולין [1] ולאורז שאינו קלוף שלשת סאין לכור: הכל לפי המדה וכו': [1] תנא כן לכל כור וכור וכן לכל שנה ושנה: א"ר יוחנן בן נורי וכו': תניא אמרו לו לרבי יוחנן הרבה אובדות מהן הרבה מתפזרות מהן תנא בד"א שעירבן עם פירותיו אבל יחד לו קרן זוית אומר לו הרי שלך לפניך וכי עירבן עם פירותיו מאי הוי ליחזי לדידיה כמה הויין במסתפק מהם וליחזי כמה אסתפק [6] דלא [3] ידעי כמה אסתפק: ר"י אומר אם היתה וכו': כמה מדה מרובה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן עשרה כורין תניא נמי הכי כמה מדה מרובה? כורין תני תנא קמיה דר"נ בד"א שמדד לו מתוך נורנו והחזיר לו מתוך נורנו אבל מדד לו מתוך נורנו והחזיר לו מתוך ביתו אינו יוציא לו חסרונות מפני שמותירות א"ל וכי בשפמני עסקינן דיהבי בביילא רבא ושקלי בביילא זוטא דלטא בימות הגורן [6] בד"א שמדד לו בימות הגורן והחזיר לו בימות הגורן אבל מדד לו בימות הגורן והחזיר לו בימות הגשמים אינו יוציא לו חסרון מפני שמותירות א"ל רב פפא לאביי אם כן לפקע כדא הוה עובדא ופקע כדא אבע"א משום איצצא: **כותני'** [1] יוציא לו שתות ליין ר"י אומר חומש [2] עציא לו ג' לוגין שמן לטאה לוג וטחצה שטרים לוג וטחצה בלע אם היה שמן מזוקק אינו יוציא לו שטרים אם היו קנקנים ישנים אינו יוציא לו בלע ר"י אומר אף [1] המוכר [3] שכן מזוקק לחבירו כל ימות השנה הרי זה מקבל עליו לוג וטחצה שטרים למאה: **גמ'** ולא פליגי [4] מר כי אתריה ומר כי אתריה באתריה דמר חפו בקירא ולא מייתן טפי באתריה דמר חפו בכופרא ומייתן טפי אב"א בשום גרגישתא הא מייצא טפי והא לא מייצא טפי באתריה דרב יהודה רמו ארבעים ותמני כוזי בדנא אזיל דנא בשיתא זוזי פרים רב יהודה שיתא שיתא בזוזא

ואין תפומין: **כותני'** ליין. לא המפקיד אלא יין ושירבו עם יינו הקנקנים בתוכן אחת: אף המוכר כו'. כשם שאמרו במפקיד כן אמרו במוכר שמוכר שמן לחבירו ומתן לו מתוך חביותיו כשהוא מסתפק תמיד והוא מזוקק מרי שלוקח מקבל עליו לפחות לו לוג ומהלא מחמת שמרים: לטאה. לוג: **גמ'** וחבו בקירא. מהו המבינה מבפנים בשעה לדרך בשעתן לאמו בזוזה: כופרא. זפת: גרגישתא. קרקע שעופן מאנס שהכיות מרדלי"א בלע"ז הא. בלתרים דר"ש מיין טפי מסיה דאתריה דהכא קמא: באתריה דרב יהודה. מילתא בתפי נפשיה היא ולא אתמי קמה דרבו ארבעין ותמניא כוזי בדנא. מדה קטנה סיתה במקומו מתרבים ומתוסה ממלאין את הסביב: אזיל דנא בשיתא. בכסף שיש בביתה כסלה: פרים ליה רב יהודה שיתא שיתא בזוזא. נעשה רב יהודה תמוני וסיים מעכבן קפיסנא בזוזה

מסורת הש"ס

א (יבמות פח.) כתובות ס: [פ"ש]
ב [יבמות פח.]
ג ב"מ קמג:
ד [פ"ש כתרומות והמלה דשמות כל כספים ופ"ל ובערך וכן הוא כ"ל רש"י]
ה [ויק"ר פ. בגישון פ. ד"ה ושביר] ה [ויק"ר פיק נשון כח. ד"ה ובגיטין]

מסורת הש"ס

א [חו"מ יבמות יפ"ז]
ב [ב"מ יח ד"ל ומקבלין כלי ס ופקדון כלי ס כתב עשון מה עוש"מ מ"מ מ"מ רלב סי"ב]
ג [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
ד [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
ה [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
ו [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
ז [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
ח [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
ט [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
י [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
יא [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
יב [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
יג [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
יד [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
טו [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
טז [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
יז [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
יח [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
יט [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
כ [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
כא [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
כב [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
כג [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
כד [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
כה [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
כו [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
כז [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
כח [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
כט [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
ל [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
לא [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
לב [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
לג [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
לד [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
לה [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
לו [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
לז [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
לח [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
לט [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
מ [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
מא [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
מב [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
מג [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
מד [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
מה [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
מו [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
מז [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
מח [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
מט [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
נ [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
נא [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
נב [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
נג [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
נד [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
נה [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
נו [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
נז [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
נח [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
נט [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
ס [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
סא [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
סב [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
סג [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
סד [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
סה [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
סו [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
סז [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
סח [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
סט [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
ע [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]
עא [ב"מ ס"ל ד"ל ס"ל]

אל ישתכר יותר מ: שתות. הא על שתות משתכר ומשתמת רב יהודה היה מולא שיתו לו יתר ולמה הניח מלהרויח עד שתות: **במזופפין** מפי כדאמרי' לעיל באתרא דמר בלע כגוסרה דמיין מפי וי"ל דהייט חדש אבל יש שכבר דל תלתין ושיתא. כוזי בשיתא זוזי הקנאה פשו תריסר דל תמניא שתותי. אל מ"ש שדרך הוא להסר בצלעית הקנקן כדאמרן יוליא לו שתות ליין פשו לו לשכרו לרבנו: והאמר שמואל המשתכר. דבריהם שיש בהם מיין כפשו מיי: אל ישתכר יותר על השתות. הא שתות ישתכר דל תלתין ושיתא: איבא גולפי יהודה על שתות: איבא גולפי ושטריא. מעשכר הוא הקנקן והמשמרים שלקח הכל בו' זוז: דמי ברזנייתא. שמוקן דמיה למוגי למוכרם ומוליאין ומכרין שלין בהוצות. כלזנייתא לשון כרזא לשון אחר אומנות יש בקנקנים ברזא בחבית של חרס ולריך ליתן סכר: במזופפין. דכיון דשיתים הם ואתבלעו בלעותם הו לא בלעי: כיון דטעון טעון. הו לא בלעי: כשתמצא לומר. כשתדקדק ותלא מילי הדברים: מותר לערב שמרים. סמוכר שמן לחבירו סתם בעת שהוא מוזקק שקנאו ושקנו שמרין מותר לו לערבם ולבלבל שמרים המסוקעות שיחזרו ויתערבו ויולאו עם הסמן בתוך הסמדם: אסור לערב שמרים. שבחזקת מוזקק לוקחו ממנו ווה מקלקלו: והיינו טעמא דמקבל. עליו לוקח לוג ומחלה שמרים בשלא ערבו ונתנו לו מוזקק: דא"ל. מוכר לו בעי לערובי כו': הוה מודבן. כשהייתי מוכרו בחנות היה ממכר שמרים עם הסמן: בבעה"ב עסקינן. שהלוקח בעה"ב הוא ולקחו למאכל ביתו: צמד. העולל הסוה מוטל על שני הסוורים ואלמידם: הדבר ידוע. שאין למד ממכר במאתים זוז אלא כמות שהוא עם הבקר מכרו לו: והכ"א אין הדמים ראויה. אע"ג דלא הוה כולי האי אחולי אחליט לוקח זה יתר הדמים וכ"ל לית ליה שיהא מוחל מן הסתם אלא מ"כ פירש: קבולי נבי לא מקבלת. מלך הסרון הסמרים מ"כ מה מתתבא לדברי חכמים מותר לערב כולו בשמרים: זבון וזבון תנרא איקרי. בתמיה מכל הוא לאמר לשומים לקח בדמיה והזור ומכיר בלא שכר ואיקרי תנרא: אחד הלוקח ואחד המפקיד לפקטים. לוקח ומפקיד אחד הן לענין פקטים תורם אחת לשמיה: פקטים. פסולת הגרעינים הלפון על פני הסמן: לוקח מקבל פקטים. אם מכר לו שמן שהם יקבל ממנו שמן עם פקטים: לא אמרו שמן עכור אלא למוכר. אלא אמרו שמן עכור אלא למוכר: שהרי הלוקח מקבל עליו. לפחות ממלה לוגין לוג ומחלה מחמת שמרים לפיכך לריך ליתן לו שמן מוזקק בלא פקטים: כי מדה דתשרי. כשער הדמים של תשרי שהוא בזול ושהם שמים עכורים וקיבל עליו פקטים: הא דשקיל מיניה בניסן בשער של ניסן. ביוקר דדרך כל הסמים לסוות מוזקקין בניסן והלוקח שהם ומוכר

מתני' מוכר אלא מוזקק: **מתני'** לא יחדו לו הבעלים מקום. בבית שומר לאמר לו זוית זו שמלילו: לצורכו. שהיתה במקום התורפה וקרובה להשתבר: אם משהניחה. שכילה תשמישו הוסיפה במקום: **הא** לצורכה: **חשבר** בין שמלילה לצורכו פטור ובמ' פריך מ"ש לא יחדו מיהדו: **גמ'** מני. הא דקתני ריש **אלא** מקבלה מתחלה לצורכו פטור ובמ' פריך מ"ש שלצורכו נעלה מתחלה פטור דאמר מסהחזירה הרי היא בכלות הבעלים בתחלה ואינו שליח אלא **כדאמר** חכם ופטור על לוקשים ואם על פי אלא הודיע לבעלים עומר נעלתיה וכהזרהיה הויא הסבה רבי ישמעאל היא כו': לריך

לריך דעת בעלים. ואם לא הודיעם חייב בתחריותם אם מת [לו] מגנב דמפקליה קם ליה ברשותיה והסבה בלא ידיעה לאו הסבה כ"ש: דמקומה היא. וכיון דבמקומו מקום מחזירה חזרה גמורה הוא: אתאן לר"ע. מילולא הוא: תרגמה רבי יעקב. דתיקו כולה כחד תגא ובתרי מעני ריבא: שמחזירה למקומה דכל מקום שמחזירה מקומה היא הסה לא יחדו לא מקום וכיצה שמחזירה למקום שאינה מקומה דמבייש בתמקנא דסה דעסקינן בסיומה וסיפא שמניחה במקום שאינה מקומה ונשברה בין מתוך ידו בין משהניחה לצרכו חייב לצרכה פטור אתאן לר"ע דאמר בעינן דעת בעלים אי ר"ע מאי איריא יחדו אפילו לא יחדו נמי ב לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא לא יחדו דלאו מקומה הוא אלא אפי' יחדו נמי דמקומה הוא בעינן דעת בעלים ר"ש רבי ישמעאל וסיפא ר"ע אין א דא"ר יוחנן מאן דמתרגם לי חבית אליבא דחד תנא ב מובילנא מאניה בתריה לבי מסותא תרגמה ר' יעקב בר אבא קמיה דרב שנטלה על מנת לגוזלה תרגמה ר' נתן בר אבא קמיה דרב שנטלה ע"מ לשלוח בה יד במאי קמיבלגי ג בשליחות יד צריכה חסרון מאן דאמרי לגוזלה קסבר שליחות יד צריכה חסרון ומ"ד לשלוח בה יד קסבר שליחות יד אינה צריכה חסרון מתקיף לה רב ששת מידי נטלה קתני טלטלה קתני אלא אמר רב ששת הכא במאי עסקינן ד כגון שטלטלה להביא עליה גזולות וקא סבר ה שואל שלא מדעת גזלן הוי וכולה רבי ישמעאל היא וסיפא שהניחה במקום שאינה מקומה ור' יוחנן הניחה במקומה משמע ו איתמר רב ולוי חד אמר שליחות יד צריכה חסרון וחד אמר ג שליחות יד אינה צריכה חסרון תסתיים דרב הוא דאמר שליחות יד אינה צריכה חסרון דתניא ז ד רועה שהיה רועה עדרו והניח עדרו ובא לעיר ובא ואב ומרף ובא ארי ודרס פטור הניח מקלו ותרמילו עליה חייב והיינן בה משום דהניח מקלו ותרמילו עליה חייב הא שקלינהו אמר ר"נ אמר רבה בר אבוה אמר רב בעודן עליה וכי עודן עליה מאי הוי הא לא משכה ואמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב שהבישה במקל ורצתה לפניו והא לא חסרה אלא לאו שמע מינה קסבר שליחות יד אינה צריכה חסרון אימא שהבחישה במקל דיקא דתנן שהבישה במקל ש"מ ומדרב סבר שליחות יד צריכה חסרון לוי סבר שליחות יד אינה צריכה חסרון מאי טעמא דלוי א"ר יוחנן משום ר' יוסי בן נהוראי משונה שליחות יד האמורה בשומר שכר

משליחות יד האמורה בשומר חנם ואני

אי רבי ישמעאל תפילו יחדו נמי. וא"ת מנ"ל ד"ל מדיקא סלה וכלא דכתם סלה לא יחד לו מקום אלא סולך ממרבה למרבה וכתם סלא יחדו לו מקו' בכים ונם כים יחדו לו מקום בתיבה ולכך פריך נמי נכמוך לר"ע אפילו לא יחדו נמי: שנטלה וכנגיסה ע"מ לגזולה כו'. והיינו הסרון שהכל נוזל ומוכל לגזרך פעמו: שנטלה ע"מ לשלוח בה יד. אגם בעיקר ד"ל מקלת מע"פ אלא נטל ממם אלא כיון לגיטול מקלת מע"פ אלא נטל ממם אלא כיון ע"מ לגזולה דבעי הסרון אם הגביה לגיטול קלת אינו חייב עד שיטול המקלת כיון דבעי הסרון וקסה דבשלהי פרקין קתמר אפילו לא"ל בעי הסרון מודה בחבית אם הגביה מע"פ אלא נטל חייב דגיחא ליה לתיהוי כולה בסוס ולהאי רבעיות ותתני' בחבית אייריו ים לומר דמתני' אייריי אפי' בסמן אלא מנטר מיתתא אגב אחתר: **ובא** זאב ו"ר. בשעת מסלחת זאבים ורבי יהודה היא דאמר זאב אחד אומר בספרא דפסולים (לקמן דף לג.): **הא** שקלינהו. לר' ישמעאל פריך בפרש": **הא** לא מבסה. דאע"ג דשודן עליה לא קיימא ברשותיה לתחייב בתוספות עד שיסמוך דאמר ממתני' (לקמן דף מג:) הטה את החבית ומלא ממנה רביעית אינו חייב אלא דמי רביעית כיון דלא הגביה את החבית ומשני שהיה מקלו ותרמילו עליה כל כך בחוזק עד שלתחה לפניו: **דיקא** נמי דקתני שהבישה. וא"ת בפ"ק דקדושין (דף כב:) תניא אם שהבישה במקל ורצתה לפניו ר"ל הבתם מבישה ולא הויא הכחה ר"ל הבתם דאדם נכרי לקחה והיום מכירתו בדבורו שייך לגיטוי אע"פ שלא נטל ממנה אלא ככה דלאיירי בדוגם שהבישה מכירתו ואזלה מחמת דבורו לא שייך לגיטוי שהבישה: **אמר** ר"נ אמר רבה בר אבוה אמר רב בעודן עליה וכי עודן עליה מאי הוי הא לא משכה ואמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב שהבישה במקל ורצתה לפניו והא לא חסרה אלא לאו שמע מינה קסבר שליחות יד אינה צריכה חסרון אימא שהבחישה במקל דיקא דתנן שהבישה במקל ש"מ ומדרב סבר שליחות יד צריכה חסרון לוי סבר שליחות יד אינה צריכה חסרון מאי טעמא דלוי א"ר יוחנן משום ר' יוסי בן נהוראי משונה שליחות יד האמורה בשומר שכר

מתני' לא יחדו לו הבעלים מקום. בבית שומר לאמר לו זוית זו שמלילו: לצורכו. שהיתה במקום התורפה וקרובה להשתבר: אם משהניחה. שכילה תשמישו הוסיפה במקום: **הא** לצורכה: **חשבר** בין שמלילה לצורכו פטור ובמ' פריך מ"ש לא יחדו מיהדו: **גמ'** מני. הא דקתני ריש **אלא** מקבלה מתחלה לצורכו פטור ובמ' פריך מ"ש שלצורכו נעלה מתחלה פטור דאמר מסהחזירה הרי היא בכלות הבעלים בתחלה ואינו שליח אלא **כדאמר** חכם ופטור על לוקשים ואם על פי אלא הודיע לבעלים עומר נעלתיה וכהזרהיה הויא הסבה רבי ישמעאל היא כו': לריך

לומר לך שליחות יד אינם צריכה חסרון. וא"ת התינח שומר שכר דלייתר קרא לכסי אלא בשומר חנם מנ"ל מה שומר שכר שכן חייב בגנבה ואבדה וי"ל כיון דשליחות יד חייב בתרוייהו אין זה אלא גילוי מילתא למילף דין על זה בזה: **קרנא** אלא בשומר חנם שפטור בגנבה ואבדה לא תאמר שליחות יד בשומר שכר ותיתי משומר חנם ומה שומר חנם שפטור בגנבה ואבדה שלח בה יד חייב שומר שכר שחייב בגנבה ואבדה לא כל שכן למאי הלכתא כתבינהו רחמנא לומר לך שליחות יד אינה צריכה חסרון ואני אומר אינה משונה כרבי אלעזר דאמר דא ודא אחת היא מאי דא ודא אחת היא משום דאיכא למפרך מה לשומר חנם שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת גנב ומאן דלא פריך סבר א קרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה רבא אמר לא תאמר שליחות יד לא בש"ח ולא בש"ש ותיתי משואל ומה שואל דלדעת בעלים קא עביד שלח בה יד חייב שומר חנם ושומר שכר לא כ"ש למה נאמר חדא לומר לך שליחות יד אין צריכה חסרון ואידך שלא תאמר דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה שואל בבעלים פטור אף ש"ח וש"ש בבעלים פטור ולמאן דאמר שליחות יד צריכה חסרון הני תרתי שליחות יד למה לי חדא שלא תאמר דיו לבא מן הדין להיות כנדון ואידך לכדתניא (שמות כב) ב ונקרב בעל הבית אל האלהים [א] לשבועה אתה אומר לשבועה או אינו אלא לדין ונאמרה שליחות יד למטה ונאמרה שליחות יד למעלה מה להלן לשבועה אף כאן א לשבועה: מתני'

ואני אומר. ר' יוחנן פליג לדרבי יוסי בן כהוראי רבינא דאמר לקמן לד: פרשה בתורה ולא ס"ל כרבי יוסי בן כהוראי לתירוצא דלקמן דקאמר מנ"ל דלא מכרכינן

כל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד לעניין שאינו יכול לומר את מהימנת לי בשבועה ולא סילק אבל אם פשטו אפילו אין לכם מה לשלם ישלם הנפקד דאם שהופקד אצל בעל הבית תבא אשתו ותאכל ותפסיד ולכך נמי הכא משבעינא אמיים דסהדו אזיז אומתינהו בקרבליתא שלא פשעת וסלא דקא אמר נימא לה לאמיתיה דלישלמא לאו מאומה דאם שלא פשע כלום לקמאר ד (רבא) היכי מדייני: מריה דתורא מעין. ומוחל פעמים בהמעו אלוך והובע את האפוטרופוס: בפסידא. קונס ומוכר בהמות בבוק ביום בקנס מוכר: משתבע בפסידא, דלא הוה ידע: ומשלם בקרא דמי בשר בזול. ומעיה לאי מעין לרמי בר חמא דין זה מה לו לפסידא עם הרועה לא אומר אלו הוא ור"ל דעתני (לעיל דלא: [הפסוכר פרס מחבירו והמלוה לאחר ומתה כדרכם דקאמר ר' יוסי יחזיר פרס לבעלים ומוקימנא הלכה כר' יוסי אומא אמ"ר אמרו בעלי בעלי הבירי של אומל והמוכר אסור לו בעל דברים אינו אסר כלום אבל אמר מוכר באומנין אפ"ם הוחל ויש לו דין על הפוח: לגבות ושמלו הפעלים הבלמומים בתקונים ומוכין מן הפומל ס"ב הוא ל"ש ליתומים לגבות מן המועד אמות ס"ם אלסם ישמלו בעלים בתקים היתומים ומוכין ומיהו אי הוה מפסידי יתומים לא היה פוסה פסיד בעמון יתומים לגלם בזול דיתמי לאו בני מחילה ניהו ולכן אין פשעם כ"ב דאמר בהדי תורלי אוקמתא כו' הכיל הפרס ביתיסם ולא ישלם כל דמי הבור כמות שהוא מי אלא אסור יחזיר לבעלים והבסר שמין ושלם עמי אליסים דסיכת דאמרי' בגמ' ומשלם בזול כל זזא בסוף שם מעם כבף מבסינן באבעבעה דבר בפרק מי שמת (ב"ב דף קמו.) בשותא. הומלון שמעילין לתוך הבסר: בריא: כרי: א"ל. בעל הבי' לפרסיה. לאחר על ביתו שמשם בבר אלו: מהא רמי. הרלהו הכרי אלו וא"ל מזה תעיל ה לבסר: מאידך. אל פקד ב: ואי דשהא שיעור כו'. גמרא פריך אם היה כרי אלו קרוב ואל פקדון דב"ם דמתא ליה שהרי ידע שמבל פקדון הוי ולא מיתה בידו: והא קמשתרשי ליה. ואלא הוא נבסר הבסות אל פקדון שבמילו בבסר ואלא עומד ושלם מבלו: חלא. המעין: בביסי. שהיתה כיבות גרופה וקוליה מעירבין בה ולא הבסיה הבסר כרלוטו והם בשיעו שבמילוה בתוכו ומשלם

ומשלם ליה דמי כיסי: **כיתני'** ח המפקיד מעות אצל שולחני אם צרורין לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן מותרין ישתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב באחריותן אצל בעל הבית בין צרורין ובין מותרין לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן א חנוני כבעל הבית דברי ר"מ ר' יהודה אומר ב חנוני כשלחני: **גמ'** משום דצרורין לא ישתמש בהן אמר רב אסי אמר רב יהודה ג בצרורין וחתומין שנו רב מרי אמר ד בקשר משונה איכא דאמרי בעי רב מרי קשר משונה כאי תיקו: מותרין ישתמש בהן כו': א"ר הונא ואפי' נאנסו והא אבדו קתני כדרבה ב דאמר רבה נגנבו בלסטין מזויין אבדו שטבע פסינתו בים ור"נ אמר ס נאנסו לא א"ל רבא לרב נחמן לדידך דאמרת נאנסו לא אלמא לא הוי שואל עלייהו אי שואל לא הוי שומר שכר נמי לא הוי ל"ל בהא מודינא לך דהיאיל ונהנה מהנה בההוא הנאה דאי מ"ר מי היה זבינא דאית בה רווחא זבן בהו הוי עלייהו ש"מ שכר איתיביה ר"נ לרב הונא ג ו המפקיד מעות אצל שולחני אם צרורין לא ישתמש בהן לפיכך אם הוציא לא מעל הנזבר ואם מותרין ישתמש בהן לפיכך אם הוציא מעל הנזבר ואי אמרת אפילו נאנסו מאי איריא הוציא אפי' לא הוציא נמי א"ל ה"ה א"נ דלא הוציא ואיידי דתנא רישא הוציא תנא סיפא נמי הוציא: **כיתני'** השולח יד בפקדון בש"א ילקח בחסר וביותר ובה"א ז כשעת הוצאה ר"ע אומר כשעת התביעה: **גמ'** ד אמר ר רבה ח האי כאן דנזל חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויא זוזא השתא שויא. ר' תברה אי שתייה משלם ד' איתבר ממילא משלם זוזא מ"ט כיון דאי איתה הדרא למרה בעינא ההוא שעתא דקא שתי לה או דקא תבר לה קא נזל מיניה ותנן ט ו כל הנזלנין משלמין כשעת הנזילה איתבר ממילא משלם זוזא מ"ט השתא לא עביד לה ולא מידי אמאי קא מחייבת ליה אההיא שעתא הנזלה ההיא שעתא זוזא הוא דשויא תנן ב"ה אומרים כשעת הוצאה מאי כשעת הוצאה אילימא כשעת הוצאה מן העולם ובמאי אי בחסר מי איכא למ"ד והא תנן כל הנזלנין משלמין כשעת הנזילה ואי ביתר היינו בית שמאי אלא

נבי לפי דמים משלם וא"ח רב נופא) קרן כעין סנגב ז [כפל וכו'] ולוקמה כגון דמשיקרא שוא ל ולבסוף שויא זוזא מאי קמ"ל מאי בשי התם מאי בעמתא דרב ליבאי מאי טעמא דמתיתין ז"ל דרב קמ"ל דאמ"ג דקתי מדין קרן ומסני גנבה ומיים אחייב לגרמא ליתמא

מאי איריא סוגיא כי לא הוגיא נמי. כיון דאיתר תשמש מחייב באנסין וא"ח הא דתנן לקמן בסוסבר (דף מד. מז: מח.) נתן לו מעות ולא משך ממנו פירות יכול לחזור בו ולרב הונא דאית ליה דאיתר תשמש מחייב באונסין וכן לרב יוסף בפרק אלו מציאות (לעיל ד' כט.) דמוכר אסור לבשמתם במעות שקבל אלא היה מוחר לבשמתם תקשם לנו סך בריית המייתי אפלגתא דרבי יוחנן ור"ל נתן לבלן מעל דוקא בלן דלא מחברא משיכה דקתני סיפא הרי מרחן לפיך בכנס ולחזור אבל ספר לא מעל עד דמשיך ולדידהו כי נתנה לספר נמי למשוך אע"ג דלא משיך כיון דספר מוחר להשתמש בהן בין מיירי בספר נכרי כר' יוחנן בין בספר ישראל כר"ל וכמו ש אסור לבשמתם בהם לרב הונא ולרב יוסף ס"ל נ"ל ולר' יוחנן דבסא לא פליגי ולא הוה המוכר על לוחם מעות כי אם שומר חנם לכ"ע וא"כ לרבי יוחנן מה מעות לוחנן מה הוא לא מעות קונות דאין מעות קונות דלא מעות קונות דאמר מוכר נפרכי חטיך בעלים אשתא דלא קני ש"מ ח"מ מ' אבל בעלי ג וכי' אסור כעיף ו

קא ס מיי' פ"ג מלכות נו"ל ה סמג עשין סב טור ש"ע סי' ר"ל סעיף ב כס

מעותיך בעליים דבסיפא הוא דלא קני אלא בקרקע וא"ת כיון דסיכה אלא מכך אסור לבשמתם במעות מ"ב הא דאמר פוסק עמו מן הגדים אז על שער שבשוק מה מרוויח בהקדמת מעות וי"ל כגון שפירש ע"מ לבשמתם בהם מ"ש אפילו בהתמה כיון שהוא פוסק ומקדיש לו מעות אלו אבל אם נתנם עד יומות אלו אין לבעלים לבסי עותן שיבשמתם בהן ועוד י"ל לרבי יוחנן ולרב הונא דאית להו דבר תורה מעות קונות לא הפקיעו כח שיש לו למוכר במעות שיכול לבשמתם בהם כיון דקונות מן התורה וסוי שואל עלייהו ולא מצי א"ל נפרכו משותיך בעליים ולא הקנו משיכה אלא כדי שלא יאמר לו נפרכו חטיך בעליים לבל לבל ל-ל ודאי כיון דמעות אינם קונות אסור לבשמתם בהם כיון דקונות מן התורה וסוי שואל עלייהו ולא מצי א"ל נפרכו משותיך בעליים ולא הקנו משיכה אלא כדי שלא יאמר לו נפרכו חטיך בעליים לבל לבל ל-ל ולרבי יוחנן ולרב הונא דאית להו דבר תורה מעות קונות לא הפקיעו כח שיש לו למוכר במעות שיכול לבשמתם בהם כיון דקונות מן התורה וסוי שואל עלייהו ולא מצי א"ל נפרכו משותיך בעליים ולא הקנו משיכה אלא כדי שלא יאמר לו נפרכו חטיך בעליים לבל לבל ל-ל ודאי כיון דמעות אינם קונות אסור לבשמתם בהם כיון דקונות מן התורה וסוי שואל עלייהו ולא מצי א"ל נפרכו משותיך בעליים ולא הקנו משיכה אלא כדי שלא יאמר לו נפרכו חטיך בעליים לבל לבל ל-ל ולרבי יוחנן ולרב הונא דאית להו דבר תורה מעות קונות לא הפקיעו כח שיש לו למוכר במעות שיכול

לימא רבנן דתמר כב"ש. וה"ת לוקי פלונתייהו בחתבר ממילא ורבנן כב"ה וי"ל דה"ל לא הוו פליני בים שמאי: **ביה** שמאי סברי שליחות יד אינה צריכה חסרון. וה"ת ל"כ תרי בני דר דהכא וסיפא דהתוא נשלוח יד למה לי ו"ל דסיפא אמטוני' דלב"ש אמטוני' דלב"ה צריכה חסרון: **אלא** הא דתמר דבא שולחן מקדעת נזלן הוי. אומר ר"ת דגרסינן בכל הני דבא דסך דשולחן ע"כ דבא הוי דקאמר בתר דבא וכב יוסף בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פח.) ומדאמרי דבא כולהו אמי דבא לחי לאו הכי לא פריך מידי דמלי לאוקמא פלוגתיה כחד מהכך פלוגתיה דלעיל: **משלם** אותם ואת ניזותיהם ואת ולדותיהם דברי ר"ש רבי יהודה אומר נגזלה תחתיה נפגיעה. וה"ת הא דתנן בפרק הגזל קמא (ב"ק דף ק:) הנותן אמר לנצב לנצוב לו לדום ולנטע שחור אם השבח יתר על הוצאה יתרם נותן לו היציאה והם הוצאה יתרם על השבח נותן לו השבח דברי רבי יהודה ר"מ אומר אין נותן לו אלא דמי נאמרו בלבד אלמא שבחתם הפוכות ותירץ ר"ת דהכא נמי נזילה שבר ר"מ שיטוי אינו קונה משום דקנסא קנים במיזיד אבל בלעצוב לו לדום דשונג לא קנים והכי איתא בגזל ור' יהודה דבר הכא שיטוי קונה דיינו מכוס המתכוון לקנות בשיטוי אבל לנטע שחור אין מתכוון לקנותו בכך: **ר"ע** אומר כשעת התביעה. תימה מאי קסבר אי קסבר שיטוי קונה למה ישלם השבח בשעת התביעה אלא בשעת גזילה קלא ואם הגדילה בחל אז הגזילה ונתייקרה לא ישלם אלא כמו שהוא בחל בשעת גזילה ואי סבר שיטוי לא יקנה ושוב למה לי מודם אלא בין לב"ש בין לב"ה לא קנאם בשעת שיטוי אם לא שעת שיטוי ושוב דמגזל ור' יוחנן פסקו כר"ש בשמעתין ובפרק קמא (ב"ק דף לד:) אית לה דשיטוי קונה לכך נראה לב"ש דלמדי ילקח בחסר ויתר מיירי אף ביוקרא וזולא אלא הוקרה משלם בשעת הגזלה מן הטובה ואם הוזלה משלם בשעת הגזלה וב"ה לא פליגי נמי בהא ושיטוי נמי בשיטוי דקקאמר אלא ב"ש מיירי נמי בשיטוי דקקאמר דיקא נמי מדלא קתני בזול ויוקר ובהא פליגי ב"ש בשיטוי קונה ור"ש פליג אזול ויוקר דאמר משלם בשעת התביעה בין בחל ובין בוקר:

הדושב לעלות יד. הך מתשבח הוי דבר כדיליף מעל כל דבר וכן מתשבח פגול נמי הוי בדבור ולא בלב כדאיתא בפרק כל הזבחים (דף ג.) ובפ"ק דמנחות (דף ג:) ובפרק תמיד נשחט (בכחים דף סג.) ובפרק המקדש (גיטין דף נה:) ובמקומות אחרים פירשתי:

הדרן עלך המפקיד

רביעית ו הנבידה ונטל הימנה רביעית ונשברה משלם דמי כולה:

גמ'

אלא פשיטא כשעת הוצאה מבית בעלים. כשעת הגזלה ומ"ד פליגי דקתני ב"ש אם הוקרם יוקר לבל כשעת הוצאה מן הגזלה ובית הלל אמרי כשעת הגזלה מן הגזלה ודקתי קשיא לך כל הגזלן משלם כשעת הגזלה אלא הכא דבסתרתא אמא לידי' ומסוס שליחות יד קמחייבת ליה בהא פליגי: ב"ש סברי שליחות יד אינה צריכה חסרון. ומשלם בה יד לף ע"פ שלא חסרה הוא' גזלה וקנס ברשותיה וכשהלה ברשותו הולה ואם הוקרה בעין אומר לו הרי אתך לפיך עכשיו אסולמה משלם כשעת שליחות יד אלא הא דאמר רבא. לעיל בשמעתין (דף מא:): שליחות יד אינה צריכה חסרון. דקאמר אלא תאמר שליחות יד הוי: הא דאמר רבא. בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פח.): שואל שאינו מדעת לרבנן נזלן הוא. נבי בוא את בנו אלא תאמר דפליגי רבנן ר' יהודה ואמרו רבא פלוגתייהו בשואל אלא מדעת ואתר לרבנן נזלן הוי ומדאמרי רבא דאמר לרבנן נזלן הוי נזלן הוי ואחדר לאוקמי מילתיה דרבנן דהלכתא כרבי: לימא כב"ש שואל אלא הכא בשבח נזילה פליגי. והא' חסר ויתר דמתני' לאו ביוקרא וזולא אלא בשלמא לחסרה דהוי ניזות ובמאי הוקרה כגון אם נתעברה אלמנה דב"ש סברי אכל יכלה כר"ע דבריתא וב"ה כרבי יהודה כשעת הוצאה מבית הבעלים: דיקא נמי. דבניזות ולולות פליגי דקתני לשון חסר ויתר ואת קתני לשון זול ויוקר: ומודה ר"ע במקום שיש עדים. כתם הוקם שום בשעת גזלה ורלו בגזלה הימנו דמגלה כשעת הגזלה: מאי טעמא דר"ע. דאמר כשעת התביעה: דאמר קרא ביום אשמתו. בדברים של אותו יום שהוא מתחייב לו והיכא דתבעו והוה דעל פיו הוא מתחייב הבעלתו בדין והולמתו הוא יום אשמתו אבל אם לא עדיה מסעה מראהו בגזלה הוא מ"ם לו: להתם. לאדם ישראל: אקף. הרבים את הדרך וסבב דרך אחרת הוכרח על דבר זה ללכת לדרך מעלת של הר עד מקום הר' יעקב שם ובני מעיים עם שבע מר' יוחנן רבו על כך כל מהלך דרך אחרת במקום שם קורס מקף הוא: אי נמי דהדרה לדוכתה. נמי אמטוניון לעולם לומר שאם החזיר למקומה לאחר שלמה בם יד ומבריח בתוכם אף בזו אלמה כר"ע דאמר לעולם נבי נגב מלא מן העדר אין דעת בעלים: ורבא אמר הלכה כב"ה. כשעת גזילה ולמן כרבא עבדינן דהו"ל בתראה: **מתני'** החושב לשלוח יד. אמר בפני עדים אמול פקד מי של פלוני לעצמי: חייב. בתוכסים עמוסים וסלאה אם נאכם חייב בתחריות: הטה את החבית. מלאה בתוכי נכסים הוא: ונשברה. לאחר

יכן: אינו משלם אלא רביעית. דפטיחות יד הוא מתחייב בתוכסין עד שיעבור אם יגביה דהוי קנייה בהגבהתם ומכון מעגלת רביעית חייב בתוכסים:

גמ' אמר לעצמי. שיגלה יד וכן עשה: **מתני'** שמות חייב: לא בנו. דשיכא דמגל ולא סגביה כל הבהמה פעור: אלא נשברה. דאמרם הוא וכרי לא קאמר בגמ'(בעמוד ב) אך תימה מאחי מיעטיריך לאיתויי דעשות הרעות שנגבלו דמקרו פירי הבהמה דבני מוצא הוי פירי הו"מ פ' נגמר כל שכן מעות שנגבלו ותו דכל המעלמלין קונין זה את זה מוקי בגמ' ח בעמות הל פסלתו מלכות ואל פסלתו מדינה כל שכן דמעות שנגבלו דמקרי פירי לגבי כסף לכך נראה דמעות הרעות היינו פיזאות הכסף ואסימון אמריך לפרש"י דמפרש הסימון הוי שעשוי כתקון המטבע היוצאת בעיר ואין חסר רק צורה אבל אסימון דאפילו הכי הוי פירי אע"ג דאינו חסר כ"ח מעם דבדבר מועט יסמיכו הרבה מכסם ולרבינו חם דמפרש בהוצאה ל"ל פיזאה בדוחק אך לא כל כך בדוחק כמו מעות הרעות ומעלמלין קונין מטבע אסמוטין דקונין אסימון מטבע כמו מעות הרעות ואסימון דמקרי פירי לגבי כספא ולגבי מעלמלין מקרי מטבע: **אסימון** פרש"י אתין כו צורה בלי וקסה לרבינו חם דבפרק בתר אמר (שבת דף סה. ושם ד"ה לעבד) אמרו יוצאין בטלא שבל נבי לעיבד אמרו אסמוטין בטלא שבל ליישב ניס פולמא מטבע דפולסא יש עליו צורה וכמרת מפרש לקמן ט מאי אסימון פולסא וי"ל לפרש"י דכל דבר שאינו מתקונו קרי אסימון אי אתין כו צורה אי אתין בו צורה שאינה מתוכה ס"ה בלבה ס"ה ומ"ת מה בין אסימון אתין עליו צורה לטעות הניתנין לסימן בנות המרחן אמר"ל דאמרי' בגמ' (שם) ושוין רבי דוסא דאמר מחללין על אסימון מודה אתין מחללין על טעות הניתנין כו' ויש לומר דאסימון ומכשקל המטבע היוצא בעיר ובדבר מועט יסמיכו הרבה מכם ולכך אם כם צורה ואינה יוצאת בהוצאה וה"ת בגמרא אמר רבי דוסא דאמר מחללין על אסימון ורבי שמעאל אמרו דבר אחד דתניא וצרת הכסף לרעות כל דבר סלגרר ביל דברי רבי ישמעאל ר"ש אומר לרעות דבר שים בו צורה מסמע בו צורה ר"ש אומר ישמעאל לא בעי צורה ואסימון אם בו צורה וא"כ היאך אמרו אחד דבר אחד ויש לומר לרבנו כל דבר הנגרר ביל אע"פ שאינו יוצא בהוצאה אך מיהו' בו צורה כל דבר ור"ש בעי צורה חשובה אחא בהוצאה אך יוצאה לגמרי לא בעי מדלאיגרר

לרבוי ולפי' רש"י אתי שפיר:

נעשה

גבי מנחני מילי א דתנו רבנן (שמות כב) על כל דבר פשע בית שמאי אומרים מלמד שחייב על המחשבה כמעשה ובית הלל אומרים אינו חייב עד שישלח בו יד שנאמר (שם) אם לא שלח ידו במלאכת רעהו אמרו להן ב"ש לב"ה והלא כבר נאמר על כל דבר פשע אמרו להן ב"ה לב"ש והלא כבר נאמר אם לא שלח ידו במלאכת רעהו א"כ מה תלמוד לומר על כל דבר פשע שיכול אין לי אלא הוא ג אשר לעבדו ולשלוחו מנין תלמוד לומר על כל דבר פשע: **הטה את החבית כו'**: אמר רבה לא שנו אלא נשברה ב אבל החמיצה משלם את כולה מאי טעמא גירי דידיה הוא דאתנו לה: **הגביהה ונטל הימנה כו'**: אמר שמואל לא נטל נטל ממש אלא ג כיון שהגביהה ליטול אע"פ שלא נטל לימא קא סבר שמואל שליחות יד אינה צריכה חסרון אמרי לא שאני הכא דניחא ליה דתידוהי הא חבית כולה בסים להא רביעית ד בעי רב אשי הגביה ארנקי ליטול הימנה דינר מהו חמרא הוא דלא מינטר אלא אגב חמרא אבל זוזא מינטר או דלמא שאני נטירותא דארנקי מנטירותא דדינר תיקו:

הדרן עלך המפקיד

הזהב ס קונה את הכסף הכסף אינו קונה את הזהב ו הנחשת קונה את הכסף והכסף אינו קונה את הנחשת ז מעות הרעות קונות את היפות והיפות אינן קונות את הרעות ח אסימון קונה את המטבע והמטבע אינו קונה את אסימון מטלטלין קונין את המטבע מטבע אינו קונה את המטלטלין (כ זה הכלל) ט כל המטלטלים קונין זה את זה י כיצד משך הימנו פירות ולא נתן לו מעות אינו יכול לחזור בו ג נ נתן לו מעות ולא משך הימנו פירות יכול לחזור בו ל אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומדור הפלגה הוא עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדבורו ד רבי שמעון אומר כל שהכסף בידו ידו על העליונה: **גבי** מתני ליה רבי לרבי שמעון בריה הזהב קונה את הכסף א"ל רבי שנית לנו בילדותיך הכסף קונה את הזהב ותחזור ותשנה לנו בזקנותיך הזהב קונה את הכסף ה בילדותיה מאי סבר ובזקנותיה מאי סבר בילדותיה סבר דהבא דחשיב הוי טבעא כספא דלא חשיב הוי פירא וקני ליה פירא לטבעא בזקנותיה סבר כטפא דהריף

הזהב. כמהוסף קונה את הכסף. פלי לימריך דתא נ דנתתרא דמסני פריסי תריסין פפי ז [מכספא] הוי פירא מעות דלימה אתרא דלא מסני כדאמר בגמ'(בעמוד ב) אך תימה מאחי מיעטיריך לאיתויי דעשות הרעות שנגבלו דמקרו פירי הבהמה דבני מוצא הוי פירי הו"מ פ' נגמר כל שכן מעות שנגבלו ותו דכל המעלמלין קונין זה את זה מוקי בגמ' ח בעמות הל פסלתו מלכות ואל פסלתו מדינה כל שכן דמעות שנגבלו דמקרי פירי לגבי כסף לכך נראה דמעות הרעות היינו פיזאות הכסף ואסימון אמריך לפרש"י דמפרש הסימון הוי שעשוי כתקון המטבע היוצאת בעיר ואין חסר רק צורה אבל אסימון דאפילו הכי הוי פירי אע"ג דאינו חסר כ"ח מעם דבדבר מועט יסמיכו הרבה מכסם ולרבינו חם דמפרש בהוצאה ל"ל פיזאה בדוחק אך לא כל כך בדוחק כמו מעות הרעות ומעלמלין קונין מטבע אסמוטין דקונין אסימון מטבע כמו מעות הרעות ואסימון דמקרי פירי לגבי כספא ולגבי מעלמלין מקרי מטבע: **אסימון** פרש"י אתין כו צורה בלי וקסה לרבינו חם דבפרק בתר אמר (שבת דף סה. ושם ד"ה לעבד) אמרו יוצאין בטלא שבל נבי לעיבד אמרו אסמוטין בטלא שבל ליישב ניס פולמא מטבע דפולסא יש עליו צורה וכמרת מפרש לקמן ט מאי אסימון פולסא וי"ל לפרש"י דכל דבר שאינו מתקונו קרי אסימון אי אתין כו צורה אי אתין בו צורה שאינה מתוכה ס"ה בלבה ס"ה ומ"ת מה בין אסימון אתין עליו צורה לטעות הניתנין לסימן בנות המרחן אמר"ל דאמרי' בגמ' (שם) ושוין רבי דוסא דאמר מחללין על אסימון מודה אתין מחללין על טעות הניתנין כו' ויש לומר דאסימון ומכשקל המטבע היוצאת בעיר ובדבר מועט יסמיכו הרבה מכסם ולכך אם כם צורה ואינה יוצאת בהוצאה וה"ת בגמרא אמר רבי דוסא דאמר מחללין על אסימון ורבי שמעאל אמרו דבר אחד דתניא וצרת הכסף לרעות כל דבר סלגרר ביל דברי רבי ישמעאל ר"ש אומר לרעות דבר שים בו צורה מסמע בו צורה ר"ש אומר ישמעאל לא בעי צורה ואסימון אם בו צורה וא"כ היאך אמרו אחד דבר אחד ויש לומר לרבנו כל דבר הנגרר ביל אע"פ שאינו יוצאה בהוצאה אך מיהו' בו צורה כל דבר ור"ש בעי צורה חשובה אחא בהוצאה אך יוצאה לגמרי לא בעי מדלאיגרר

לרבוי ולפי' רש"י אתי שפיר:

נעשה

נבי מנחני מילי א דתנו רבנן (שמות כב) על כל דבר פשע בית שמאי אומרים מלמד שחייב על המחשבה כמעשה ובית הלל אומרים אינו חייב עד שישלח בו יד שנאמר (שם) אם לא שלח ידו במלאכת רעהו אמרו להן ב"ש לב"ה והלא כבר נאמר על כל דבר פשע אמרו להן ב"ה לב"ש והלא כבר נאמר אם לא שלח ידו במלאכת רעהו א"כ מה תלמוד לומר על כל דבר פשע שיכול אין לי אלא הוא ג אשר לעבדו ולשלוחו מנין תלמוד לומר על כל דבר פשע: **הטה את החבית כו'**: אמר רבה לא שנו אלא נשברה ב אבל החמיצה משלם את כולה מאי טעמא גירי דידיה הוא דאתנו לה: **הגביהה ונטל הימנה כו'**: אמר שמואל לא נטל נטל ממש אלא ג כיון שהגביהה ליטול אע"פ שלא נטל לימא קא סבר שמואל שליחות יד אינה צריכה חסרון אמרי לא שאני הכא דניחא ליה דתידוהי הא חבית כולה בסים להא רביעית ד בעי רב אשי הגביה ארנקי ליטול הימנה דינר מהו חמרא הוא דלא מינטר אלא אגב חמרא אבל זוזא מינטר או דלמא שאני נטירותא דארנקי מנטירותא דדינר תיקו:

הדרן עלך המפקיד

הזהב ס קונה את הכסף הכסף אינו קונה את הזהב ו הנחשת קונה את הכסף והכסף אינו קונה את הנחשת ז מעות הרעות קונות את היפות והיפות אינן קונות את הרעות ח אסימון קונה את המטבע והמטבע אינו קונה את אסימון מטלטלין קונין את המטבע מטבע אינו קונה את המטלטלין (כ זה הכלל) ט כל המטלטלים קונין זה את זה י כיצד משך הימנו פירות ולא נתן לו מעות אינו יכול לחזור בו ג נ נתן לו מעות ולא משך הימנו פירות יכול לחזור בו ל אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומדור הפלגה הוא עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדבורו ד רבי שמעון אומר כל שהכסף בידו ידו על העליונה: **גבי** מתני ליה רבי לרבי שמעון בריה הזהב קונה את הכסף א"ל רבי שנית לנו בילדותיך הכסף קונה את הזהב ותחזור ותשנה לנו בזקנותיך הזהב קונה את הכסף ה בילדותיה מאי סבר ובזקנותיה מאי סבר בילדותיה סבר דהבא דחשיב הוי טבעא כספא דלא חשיב הוי פירא וקני ליה פירא לטבעא בזקנותיה סבר כטפא

מסורת השים

א [לעיל מא:] ב [שם] ג [שם] ד כ"ב פח. הב"ק נב. ס"ש ה [לעיל מב:] ו [וע"ע תוס' ספר מאיר סב. ד"ה כ' מאיר ותוס' זבחים ד"ה מחשבה ותוס' נכורות נט. ד"ה בתחשבה ותוס' חולין נב. ד"ה אלא דיקא נמי ומיהו]

ז [לקמן מו:] **ח** מכר"מ **ח** [לקמן מו:] **ט** [לקמן מו:]

מסורת השים

א [לקמן מא:] ב [בכורות ל"ב] ג [לקמן מו:] ד [ע"ז כב:] ה [לקמן מו:]

נעשה כ"א ל"ד אמאה מפתח. ורב דבי מר' חייא אמ"ג דמתני' איתא בפרק אילו נפרין (לקמן דף עט.) מפוס דשמא פלגא כהנא דפליגי התם מי לבתחא כהנא: אחד מסמוכה בפירוש. וא"ת דהכא משמע דאיסור הוי מבעוד מפי מפרוסה מדמצריך פרוסה לפיות ח' באיסור ובפ"ק דקדושין (דף יב.) קאמר הא דאיקור איסרי הא דזול הא דתנינא פרוסה אחד מו' באיסור דזול איסרי וקם ל"ג בזוזא ועוד היכי פריך פקלים ס"ל כ בסמוך מעשר הבא במידי דאיקור וזול הא מעשר הכא תנא באיסור דאיקור וזול כדאמר בקדושין וגם מדמעשרת ליה בדינר של כסף אלמא לא קץ ליה איסר ו"ל דהכי פירוסה פרוסה אחד מסמוכה באיסור ובאיזה איסר שים בדינר כ"ד איסר ושים כ"ס דינר בדינר של זהב והשתא טולמו מעשר בדינר של זהב לכך פריך מיניס אבל באיסר ודינר כסף לא מעשר מידי והוס מני אלא למימר בטולמו מ"מ לקדושי אשה אלא למימר בטולמו נפקא בכל חד דס"ל הוי מני אלא למימר בטולמו נפקא מינס לענין ומעכר:

לקדושי אשה. הוס מני אלא למימר דס"מ לחמס פרוסות דמתניתין (לקמן דף נה.) אלא הדא מיניהו נקט: לכמקח וממכר פרס"ש אשה מכר לו דינר ביותר מכ"ד איסרין נתאנה לוקח ואשה יש שתות יחזיר ונקשה דהא זימנין דזול לאיסרי כדאמרי' בקדושין (שם) לכן נראה לפרש אשה מכר לו הפן בכ"ד איסרין כשהיו כ"ד בדינר ואח"כ זל והיה ל"ב בדינר אינו יכול לבטול עצמו בכ"ד איסרין ונומר הדינר הוא לאיקר ואיסרין עמדו במקומן אלא יתן לו דינר כסף או ל"ב איסרין:

אחד מכ"ס בדינר זהב. קשה לר"ת איך היה בימיהם סלע זהב יקר כל כך שדינר זהב היה שוה כ"ס דינר של כסף ואמתה בזמן הזה זקוק זהב שוה לכל היותר י"ב זקוקין כסף בדינר ואח"כ זל והיה ל"ב בדינר אינו יכול לבטל עצמו בכ"ד איסרין ונומר הדינר הוא לאיקר ואיסרין עמדו במקומן אלא יתן לו דינר כסף או ל"ב איסרין:

אחד מכ"ס בדינר זהב. קשה לר"ת איך היה בימיהם סלע זהב יקר כל כך שדינר זהב היה שוה כ"ס דינר של כסף ואמתה בזמן הזה זקוק זהב שוה לכל היותר י"ב זקוקין כסף בדינר ואח"כ זל והיה ל"ב בדינר אינו יכול לבטל עצמו בכ"ד איסרין ונומר הדינר הוא לאיקר ואיסרין עמדו במקומן אלא יתן לו דינר כסף או ל"ב איסרין:

דחריף היו טבעא דהבא דלא חריף היו פירא וקני ליה פירא לטבעא אמר רב אשי כילדותיה מסתברא מדקתני הנחשת קונה את הכסף אי אמרת בשלמא לגבי דהבא פירא הוי היינו דקא תני הנחשת קונה את הכסף דאע"פ דלגבי דהבא פירא הויא לגבי נחשת טבעא הוי אלא אי אמרת בכספא לגבי דהבא טבעא הוי השתא לגבי דהבא דחשיב מיניה אמרת טבעא הוי לגבי נחשת דאיהו חשיב ואיהו חריף מבעיא איצטריך סלקא דעתך אמינא הני פריטי באתרא א דסיני אינהו חריפי טפי מבספא אימא טבעא הוי קמ"ל כיון דאיכא דוכתא דלא מני ביה פירא הוי ואף ר' חייא סבר דהבא טבעא הוי דרב [מ] אוזיף דינרי מברתיה דר' חייא לסוף אייקר דינרי אתא לקמיה דרבי חייא א"ל זיל שלים לה טבין ותקילין אי אמרת בשלמא דהבא טבעא הוי שפיר אלא אי אמרת פירא הוי הוה ליה סאה בסאה ואסור רב דינרי הוו ליה וכיון דהוו ליה דינרי נעשה כאומר לה ב הלויני עד שיבא בני או עד שאמצא מפתח אמר רבא האי תנא סבר דהבא טבעא הוי דתניא ג אפרוטה שאמרו אחד משמונה באיסר האיטלקי למאי נפקא מינה לקדושי אשה איסר אחד מעשרים וארבעה בדינר של כסף למאי נפקא מינה למקח וממכר דינר של כסף אחד מעשרים וחמשה בדינר של זהב למאי נפקא מינה לפדיון הבן אמרת בשלמא טבעא הוי משער תנא במידי דקיץ אלא אי אמרת פירא הוי משער תנא במידי דאיקר וזיל זימנין דמהדר ליה כהנא וזימנין דמוסיף ליה אידהו לכהנא אלא שמע מינה טבעא הוי ש"מ תנן התם ד בית שמאי אומרים לא יעשה אדם סלעין דינרי זהב ובית הלל ג מתירין ר' יוחנן וריש לקיש חד אמר מחלוקת בסלעים על דינרין דב"ש סברי כספא טבעא ודהבא פירא ובעבא אפירא ג לא מחללינן וב"ה סברי כספא פירא ודהבא טבעא ופירא אטבעא מחללינן אבל פירות על דינרין דברי הכל מחללינן מ"ט מידי דהוה אכסף לב"ה כסף לב"ה אע"ג דכספא לגבי דהבא פירא הוי לגבי פירא טבעא הוי זהב נמי לב"ש אע"ג דדהבא לגבי כספא פירא הוי לגבי פירא טבעא הוי וחד אמר אף בפירות על דינרין מחלוקת ולמאן דאמר אף בפירות על דינרין מחלוקת אדמיפלגי בסלעין על דינרין לפלגו בפירות על דינרין אי איפלגו בפירות על דינרין הוה אמינא הני מילי בפירות על דינרין מודו להן בית הלל לבית שמאי דדהבא לגבי כספא פירא הוי ולא מחללינן קא משמע לן מחללין דאמר רבי יוחנן

אסור

והכל לבית שמאי פירא הוא ואין מחללין: לפלגו בפירות על דינרין. ולימרו בית שמאי אין מחללין ואמר יעבוד הכל סכן סלעין על דינרין וכו' לכיון דהסכת לגבי פירא פירא הוא כל סכן לגבי כספא: הוה אמינא. הלא מיפלגו בית סלעין אינא מודו להו דאין מחללין על דינרים: הסתיים דרבי ייחנן [הוא] דאמר. לבית שמאי אין מחללין אפילו פירות על דינרין דמעמיד לרבי יוחנן דרבי יוחנן דאמר דהכא פירא הוי ואפילו לגבי כספים:

אסור ללות דינר בדינר. סמא יוקירו ויבא לידי רבית ובדינר זהב קאמר כדעבדים ואזל: לעולם אימא לך ר' יוחנן הוא דאמר דברי הכל מחללינן. דלגבי פירא עבעא הוי דאמר זממכר שיוהו רבנן כי פירא. כדתני (לעיל דף מד.) הזהב קונה את הכסף: הכי נמי מסתברא. דר' יוחנן ס"ל דאמר מחלוקת: הפרוט סלע ממעות מעשר שני. מי שיש לו מעות נחשת של מעשר שני ומא לפורטן בסלע כסף להעלות לירושלים מפני מעלתו הדרך: ב"ש אומרים בכל הסלע מעות. אם בא לפורטן יפרוט כולן ויקן מעות בכסף כל סלע: וב"ה אומרים לא יפרוט. דאמר תניין בספרוכות ונלאות בירושל' וכשיבא שם יהא נרוך לפרוטות מיד לקנות נרכי מעודה ואם יהיו לבני הלוה אלא אולתי לפרוט ויקיון הפרוטות ונמצא מעבר שני נפסד לפ כך שלו פרוטות עמהן להוליא בעקלא לכשובלו יפרוט הכסף בביתו מעבר מעבר: השא לב"ש בו'. דמקרבי מעמות מעבר שני ס"מ הילל פירות על ספרוכות: לגבי דהבא מיבעיא. דמחללין פירות ומיבעיא דמ"ד אף בפירות על דינרין מחלוקת: הבכסף. ובגרס הכסף וסלכה (דבריס יד): כסף ראשון. בחלוקת הפירות עליהם אתם ליך לגזר ביהך ולהוליך ולא בתחלל אותו כסף על כסף אחר: הבכסף בכסף ריבה. כסף יתיבא כתיב בפרכס: אף בפירות על דינרין מחלוקת. ומעמא דב"ש מעוס דהכא פירא הוא ולא מתחלל עליה מעבר: ולמ"ד בס:עין על דינרין. דוקא פליגי ומעמא דבית שמאי מעוס הוא: מחלוקת אדמיפלגי בסלעין על דינרין. בית סלעים לעבות ולומר שמעת מעוס דהכא חשיב ליה פירא הוא ויפלגו בסלעין על סלעין שבמיסס של כסף: הוה אמינא. בסלעין על סלעין הוא דפליגי בית סלע עייהו לית לסן כסף ראשון ולא כסף שני: אבל בסלעין על דינרין אימא מודה להו. הלא מיפלגי מעוס דהכא פירא הוא קמ"ל: ס"ג הפרוט סלע של מעשר שני בירושלים. שהיה מחליף סלעים שבידו ומוציא פרוטות להוליאם לגרסי סעודות ומעבר בית שמאי אומרים. אם בא להחליף כל הסלעין שבידו במעות יחליף: וב"ה אומרים לא יחליף אלא חציין. שמא לא יבאה בעיר עד שיוציא את כולן ויפקיד בעיר עד רגל אחר והפרוטות מתעבעות ואם יחזור ויחליפם בסלעים נמצא מוליאי מבתבר שני פעמים ומעבר שני נפסד: ה"ש. מהיכא קמייתא הלא מיירי בירושל' דמחליף פרוטות ומוציא סלע:

לגבי נפסיס מי שיבא למ"ד לא מבעא הוי. וא"ת א"כ היכי מוכח לעיל (דף מד:) דדבי חייא סבר דהכא הוי מבעא דלמא כיימי דוקא לגבי נפסיס ולא לגבי כספא וי"ל דלעיל סבר כמסקנא דהכא דאי לענין מקח וממכר פירא הוי לגבי הלואה נמי פירא הוי: אלא לב"ש. ולא שיסכור כמותו אלא אליביהו קאמר אי נמי ר' יוחנן סבר לה כמתני' דהזהב קונה את הכסף. ושאני הלואה. הסתא מלי מיירי בדינר כסף וכבית הלל וא"ת היכי מוכח בסמוך ס"ג מהתבר דר' יוחנן דאמר מחלוקת ר' יוחנן אף על פי שאמרו אסור ללות דינר בדינר בדינר אבל מחלוקת בדינר זהב אייר דאי בכל כסף ובכ"ה וי"ל דעל כרחך בדינר זהב אייר דאי בכל כסף ובכ"ס פשיטא דמחלוקת דמתניתין היא (מע"ש פ"ב מ"ז) לא ישמה סלעין דינרי זהב לא"כ אותן סלעין חילל פירות עליהן ובכ"ס דוקא אסור ללות דסברי דהכא פירא הוי אבל בכ"ס מותר ללות דדהכא מבעא הוי דס"ל מחלוקת בסלעין עליו ובכ"ס ומי הוי מבעא לחלל פירות עליו וכן לקמן (דף מח.) ר"ש אומר אין דינר זהב קונה כלום אלמא לגבי פירא מבעא הוי ולפולו לגבי כספא מקרי מבעא דמא בלעו מילתו מסתברא ומיהו ל"ה פירש דבכי אמר רב סאי נתן דהכא פירא הוי לבל מילי ומא בהוצאת אמוראים היה זהב פ"ב [מ"ב] מע"ש ג עזיזה סב. מ"מ מע"ש בס נכונו מ"ם נכונו מ"ם

מסורת הש"ס

א עדיות פ"ה מ"מעש"ב ס"ב מ"ח בכוכה ב ב עדיות פ"ה [מ"ו] מע"ש מ"ב [מ"ם] ג עזיזה סב. מ"מ מע"ש בס מ"ם נכונו

יא

ד מיי' פ"ב מ' קכב ב

יב

ג מיי' פ"ב מ"ב מלכות פ"ג מ"ב סלכה יד

יג

ד מיי' סס פ"ד סלכה ה ופיין כנ"ל פ"ה דמכר מכנה ב

יד

ס מיי' פ"ס סס סלכה ש

יא

ב מיי' סס פ"ד סלכה ו

לקדושי

מיי' פ"ס מכ' מעבר מני סלכה יג

יא

ב מיי' סס פ"ד סלכה ו

לגבי

ד מיי' פ"ס מכ' מעבר מני סלכה יג

יב

ג מיי' פ"ב מ"ב מלכות פ"ג מ"ב סלכה יד

יג

ד מיי' סס פ"ד סלכה ה ופיין כנ"ל פ"ה דמכר מכנה ב

יד

ס מיי' פ"ס סס סלכה ש

אלא

ד

אין מרפא ולעשה פליטין. אפילו לרב ששת דלא נעי כלי פסל הכא מ"מ מצפא כפרש"י שכוס דדעתיה לעורתא דבעלה וא"ם ולרב נחמן דאמר לקמן (דף מז.) דכלי דוקא נעי וכי פליג ארב ולוי ר"ל דמטבע מיקרי שפיר כלי ארמאי לעקול כי מטבעות ועוד דרשו לתלותו בצוארו בתו ובלהו הכי ר"ל דמקרי כלי דלא לא מקרי כלי אם כן אמאי נעשה חליפין ג' ופטיר ג' מין

ר"ג ג' מיי' פט"ו מכלי ד' טוש"ע סס סעיף ד' וסעיף ס' ין

ד' מיי' פ"ט מכלכות מע"ס ונעשה רבשי הלכה י' סמ"ע

שין קלו

נעי כלי מקרי ר"ל דמקרי כלי דלא לא מקרי כלי אם כן אמאי נעשה חליפין ג' ופטיר ג' מין נעי מטבע מיקרי ר"ל דמקרי כלי ד' ר"ל דמקרי כלי דלא לא מקרי כלי אם כן אמאי נעשה חליפין ג' ופטיר ג' מין נעי מטבע מי

ופירי נמי עבדי חליפין כיצד החליף בסר שור בפרה. רש"י ל"ג בסר דסו"ל מעיקרא בין למאי דמשני כל הסיפוק וקנ"ל דמ"ל הכי נמי מסתברא לומר יש דמים שהם כהליפין דמים באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין א ה"נ מסתברא מדקתני סיפא ב כיצד החליף שור בפרה או חמור בשור שמע מינה ולמאי דסליק אדעתיה מעיקרא מטבע מאי כיצד הכי קאמר ופירי נמי עבדי חליפין כיצד החליף שור בפרה או חמור בשור הניחא לרב ששת דאמר ג פירי עבדי חליפין אלא לר"נ דאמר כלי אין אבל פירי לא עבדי חליפין מאי כיצד הכי קאמר ג יש דמים שהן כחליפין כיצד החליף דמי שור בפרה או דמי חמור בשור מאי טעמיה דרב נחמן סבר לה כרבי יוחנן דאמר ד דבר תורה מעות קונות ומפני מה אמרו משיכה קונה ה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעלייה ומלתא דשכיחא גזרו ביה רבנן ד ומלתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן ולריש לקיש דאמר משיכה מפורשת מן התורה אי סבר לה כרב ששת מתרץ לה כרב ששת אלא אי סבר לה כרב נחמן דאמר פירי לא עבדי חליפין ומטבע לא קני היכי מתרץ לה על כרחך כרב ששת מתרץ לה תנן כל המטלטלין קונין זה את זה ואמר ריש לקיש ואפילו כים כלא מעות בכים מלא מעות ז תרגמא רב אחא בדינר אנקא ואנגרא אחד שפסלתו מלכות ואחד שפסלתו מדינה וצריכא דאי אשמועינן פסלתו מלכות משום דלא סני כלל אבל פסלתו מדינה דכגי ליה במדינה אחריתי אימא אבתי מטבע הוא ואין מטבע נקנה בחליפין ואי אשמעינן פסלתו מדינה משום דלא סני ליה לא בצנעא ולא בפרהסיא אבל פסלתו מלכות דסני ליה בצנעא אימא אבתי מטבע הוא ואין מטבע נקנה בחליפין צריכא אמר רבה אמר רב הונא ח מכור לי באלו קנה ויש לו עליו אונאה קנה אע"ג דלא משך דכיון דלא קפיד קנה דכי חליפין דמי ויש לו עליו אונאה דמכור לי באלו קאמר ליה רב אבא אמר רב הונא מכור לי באלו קנה ואין לו עליו אונאה פשיטא דמים ואין מקפיד עליהן הא קאמרינן דקני דכחליפין דמו חליפין ומקפיד עליהן מאי אמר רב אדא בר אהבה תא שמע דרי שהיה תופש פרתו ועומד ובא חבירו ואמר לו פרתך למה לחמור אני צריך יש לי חמור שאני נותן לך פרתך בכמה בכך וכך חמורך בכמה בכך וכך משך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בעל הפרה למשוך את החמור עד שמת החמור לא קנה בעל החמור את הפרה שמע מינה חליפין ומקפיד עליהן לא קנה אמר רבא אמר חליפין בשופטני עסקינן דלא קפדי אלא ב כל חליפין מיקפד קפדי וקנה והכא במאי עסקינן ג דאמר ליה חמור בפרה ומלה ומשך את הפרה ועדיין לא משך את הטלה דלא הוה ליה משיכה מעליא אמר מר מכור לי באלו קנה ויש לו עליו אונאה לימא סבר רב הונא מטבע נעשה חליפין לא רב הונא סבר לה כרבי יוחנן דאמר א דבר תורה מעות קונות ומפני מה אמרו משיכה קונה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעלייה ומלתא דשכיחא גזרו בה רבנן ב ומלתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן אמר ליה מר הונא בריה דרב נחמן לרב אשי אתון הכי מתניתו לה אנן הכי מתנינן לה וכן אמר רב הונא ג אין מטבע נעשה חליפין במה קונין רב אמר ד בכלין של קונה דניהא ליה לקונה דלהוי מקנה קונה כי היכי דלגבר ולקני ליה ולוי אמר בכלין של מקנה כדבעינן למימר לקמן אמר ליה רב הונא מדסקרתא לרבא וללוי דאמר בכלין של מקנה הא קא קני ארעא אגב גלימא אם כן הוו ליה נכסים שיש להן אחריות ונקנין עם נכסים שאין להן אחריות ואנן איפכא תנן ד ס נכסים שאין להן אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות א"ל אי הוה ליי הכא הוה מפיק לאפך פולסי דנורא מי סברת גלימא מקנה ליה בההיא הנאה דקא מקבל מיניה לאפוקי (רות ד) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו גאולה זו מכירה וכה"א (ויקרא כו) לא יגאל תמורה זו חליפין וכה"א (שם) לא יחליפנו ולא ימיר אותו לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו מי נתן למי בועז נתן לגואל רבי יהודה אומר גואל נתן לבועז תנא ה"ו קונין בכלי אע"פ שאין בו שוה פרוטה אמר רב נחמן לא שנו ז אלא בכלי י אבל בפירי לא רב ששת אמר אפילו בפירות מאי טעמא דרב נחמן אמר קרא נעלו נעל אין מידי אחרינא לא מאי טעמיה דרב ששת אמר קרא לקיים כל דבר לרב נחמן נמי הכתיב לקיים כל דבר והתם לקיים כל דבר דנקנין במנעל ורב ששת נמי הכתיב נעלו אמר לך רב ששת מה נעלו דבר המסויים אף כל דבר המסויים לאפוקי הצי רמון וחצי אגוז דלא אמר רב ששת בריה דרב אידי כמאן כתבינן האידנא במנא דכשר למקניא ביה במנא דלא כשר לאפוקי מדרב ששת דאמר קונין בפירות דכשר לאפוקי מדשמואל דאמר קונין במרוקא

[a] (בקדושין לא ע"ב) איתא דיקא נמי ושי' הוס' ד"ה דיקא נמי ושי' הוס' דסכא ד"ה ופירי ושי' תוס' ד"ה כל ועש"מ תוס' דוקן מז.) ב (לקמן מז.) ג (עיינוהו סב: וש"נ) ד (עיינוהו סב: וש"נ)

מסורת הש"ס

א (בקדושין לא ע"ב) איתא דיקא נמי ושי' הוס' ד"ה כל ועש"מ תוס' דוקן מז. ב (לקמן מז.) ג (לקמן מז.) ד (עיינוהו סב: וש"נ)

[a] ויש לו עליו אונאה קנה אע"ג דלא משך דכיון דלא קפיד קנה דכי חליפין דמי ויש לו עליו אונאה דמכור לי באלו קאמר ליה רב אבא אמר רב הונא מכור לי באלו קנה ואין לו עליו אונאה פשיטא דמים ואין מקפיד עליהן הא קאמרינן דקני דכחליפין דמו חליפין ומקפיד עליהן מאי אמר רב אדא בר אהבה תא שמע דרי שהיה תופש פרתו ועומד ובא חבירו ואמר לו פרתך למה לחמור אני צריך יש לי חמור שאני נותן לך פרתך בכמה בכך וכך חמורך בכמה בכך וכך משך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בעל הפרה למשוך את החמור עד שמת החמור לא קנה בעל החמור את הפרה שמע מינה חליפין ומקפיד עליהן לא קנה אמר רבא אמר חליפין בשופטני עסקינן דלא קפדי אלא ב כל חליפין מיקפד קפדי וקנה והכא במאי עסקינן ג דאמר ליה חמור בפרה ומלה ומשך את הפרה ועדיין לא משך את הטלה דלא הוה ליה משיכה מעליא אמר מר מכור לי באלו קנה ויש לו עליו אונאה לימא סבר רב הונא מטבע נעשה חליפין לא רב הונא סבר לה כרבי יוחנן דאמר א דבר תורה מעות קונות ומפני מה אמרו משיכה קונה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעלייה ומלתא דשכיחא גזרו בה רבנן ב ומלתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן אמר ליה מר הונא בריה דרב נחמן לרב אשי אתון הכי מתניתו לה אנן הכי מתנינן לה וכן אמר רב הונא ג אין מטבע נעשה חליפין במה קונין רב אמר ד בכלין של קונה דניהא ליה לקונה דלהוי מקנה קונה כי היכי דלגבר ולקני ליה ולוי אמר בכלין של מקנה כדבעינן למימר לקמן אמר ליה רב הונא מדסקרתא לרבא וללוי דאמר בכלין של מקנה הא קא קני ארעא אגב גלימא כן הוו ליה נכסים שיש להן אחריות ונקנין עם נכסים שאין להן אחריות ואנן איפכא תנן ד ס נכסים שאין להן אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות א"ל אי הוה ליי הכא הוה מפיק לאפך פולסי דנורא מי סברת גלימא מקנה ליה בההיא הנאה דקא מקבל מיניה ליה כתנאי (רות ד) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו גאולה זו מכירה וכה"א (ויקרא כו) לא יגאל תמורה זו חליפין וכה"א (שם) לא יחליפנו ולא ימיר אותו לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו מי נתן למי בועז נתן לגואל רבי יהודה אומר גואל נתן לבועז תנא ה"ו קונין בכלי אע"פ שאין בו שוה פרוטה אמר רב נחמן לא שנו ז אלא בכלי י אבל בפירי לא רב ששת אמר אפילו בפירות מאי טעמא דרב נחמן אמר קרא נעלו נעל אין מידי אחרינא לא מאי טעמיה דרב ששת אמר קרא לקיים כל דבר לרב נחמן נמי הכתיב לקיים כל דבר והתם לקיים כל דבר דנקנין במנעל ורב ששת נמי הכתיב נעלו אמר לך רב ששת מה נעלו דבר המסויים אף כל דבר המסויים לאפוקי הצי רמון וחצי אגוז דלא אמר רב ששת בריה דרב אידי כמאן כתבינן האידנא במנא דכשר למקניא ביה במנא דלא כשר לאפוקי מדרב ששת דאמר קונין בפירות דכשר לאפוקי מדשמואל דאמר קונין במרוקא

[a] חליפין מיקפד קפדי. היכא שוין קצת ולפעמים היכא שוין כמו החפץ נוטה ואפילו כשהיכא שוה החפץ בכגנדו קנה: **ר"ב** סוגא סבר כר' יוחנן. ומיירי בתורת דמים ולעיל מ"ם והכי דמים כיון דלא לאיון קיב מאי מקנה: ז דוקא בכלין של מקנה ולא בכלין של קונה דהא מקרא עליף ע"ש מ"ם מ"ר רבו פעיף יח

כח ד מיי' פס"ם מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

כט ג מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

ל ד מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

לא ה מיי' פס"ג מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

לב ו מיי' פס"ם מ"ו מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

לג ז מיי' פס"ו מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

לד ח מיי' פס"ם מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

לה ט מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

לו י מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

לז כ מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

לח ל מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

לט מ מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

מ נ מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

מא ס מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

מב ע מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

מג פ מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

מד צ מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

מה ק מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

מו ר מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

מז ש מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

מח ת מיי' פס"ב מ"ב מהל' מכירה ה"ב סמג עשין נ טור ש"ע ח"מ סי' קצ"ט פעיף ה

מסורת הש"ס

א (גיטין ל ע"ב) ב (ע"ז ל ע"ב) ג (גיטין ל ע"ב) ד (ב"מ ל ע"ב) ה (גיטין ל ע"ב) ו (גיטין ל ע"ב) ז (ב"מ ל ע"ב) ח (ב"מ ל ע"ב) ט (ב"מ ל ע"ב) י (ב"מ ל ע"ב) כ (ב"מ ל ע"ב) ל (ב"מ ל ע"ב) מ (ב"מ ל ע"ב) נ (ב"מ ל ע"ב) ס (ב"מ ל ע"ב) ע (ב"מ ל ע"ב) פ (ב"מ ל ע"ב) צ (ב"מ ל ע"ב) ק (ב"מ ל ע"ב) ר (ב"מ ל ע"ב) ש (ב"מ ל ע"ב) ת (ב"מ ל ע"ב)

כל הנישום דמים באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין א ה"נ מסתברא מדקתני סיפא ב כיצד החליף שור בפרה או חמור בשור שמע מינה ולמאי דסליק אדעתיה מעיקרא מטבע מאי כיצד הכי קאמר ופירי נמי עבדי חליפין כיצד החליף שור בפרה או חמור בשור הניחא לרב ששת דאמר ג פירי עבדי חליפין אלא לר"נ דאמר כלי אין אבל פירי לא עבדי חליפין מאי כיצד הכי קאמר ג יש דמים שהן כחליפין כיצד החליף דמי שור בפרה או דמי חמור בשור מאי טעמיה דרב נחמן סבר לה כרבי יוחנן דאמר ד דבר תורה מעות קונות ומפני מה אמרו משיכה קונה ה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעלייה ומלתא דשכיחא גזרו ביה רבנן ד ומלתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן ולריש לקיש דאמר משיכה מפורשת מן התורה אי סבר לה כרב ששת מתרץ לה כרב ששת אלא אי סבר לה כרב נחמן דאמר פירי לא עבדי חליפין ומטבע לא קני היכי מתרץ לה על כרחך כרב ששת מתרץ לה תנן כל המטלטלין קונין זה את זה ואמר ריש לקיש ואפילו כים כלא מעות בכים מלא מעות ז תרגמא רב אחא בדינר אנקא ואנגרא אחד שפסלתו מלכות ואחד שפסלתו מדינה וצריכא דאי אשמועינן פסלתו מלכות משום דלא סני כלל אבל פסלתו מדינה דכגי ליה במדינה אחריתי אימא אבתי מטבע הוא ואין מטבע נקנה בחליפין ואי אשמעינן פסלתו מדינה משום דלא סני ליה לא בצנעא ולא בפרהסיא אבל פסלתו מלכות דסני ליה בצנעא אימא אבתי מטבע הוא ואין מטבע נקנה בחליפין צריכא אמר רבה אמר רב הונא ח מכור לי באלו קנה ויש לו עליו אונאה קנה אע"ג דלא משך דכיון דלא קפיד קנה דכי חליפין דמי ויש לו עליו אונאה דמכור לי באלו קאמר ליה רב אבא אמר רב הונא מכור לי באלו קנה ואין לו עליו אונאה פשיטא דמים ואין מקפיד עליהן הא קאמרינן דקני דכחליפין דמו חליפין ומקפיד עליהן מאי אמר רב אדא בר אהבה תא שמע דרי שהיה תופש פרתו ועומד ובא חבירו ואמר לו פרתך למה לחמור אני צריך יש לי חמור שאני נותן לך פרתך בכמה בכך וכך חמורך בכמה בכך וכך משך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בעל הפרה למשוך את החמור עד שמת החמור לא קנה בעל החמור את הפרה שמע מינה חליפין ומקפיד עליהן לא קנה אמר רבא אמר חליפין בשופטני עסקינן דלא קפדי אלא ב כל חליפין מיקפד קפדי וקנה והכא במאי עסקינן ג דאמר ליה חמור בפרה ומלה ומשך את הפרה ועדיין לא משך את הטלה דלא הוה ליה משיכה מעליא אמר מר מכור לי באלו קנה ויש לו עליו אונאה לימא סבר רב הונא מטבע נעשה חליפין לא רב הונא סבר לה כרבי יוחנן דאמר א דבר תורה מעות קונות ומפני מה אמרו משיכה קונה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעלייה ומלתא דשכיחא גזרו בה רבנן ב ומלתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן אמר ליה מר הונא בריה דרב נחמן לרב אשי אתון הכי מתניתו לה אנן הכי מתנינן לה וכן אמר רב הונא ג אין מטבע נעשה חליפין במה קונין רב אמר ד בכלין של קונה דניהא ליה לקונה דלהוי מקנה קונה כי היכי דלגבר ולקני ליה ולוי אמר בכלין של מקנה כדבעינן למימר לקמן אמר ליה רב הונא מדסקרתא לרבא וללוי דאמר בכלין של מקנה הא קא קני ארעא אגב גלימא כן הוו ליה נכסים שיש להן אחריות ונקנין עם נכסים שאין להן אחריות ואנן איפכא תנן ד ס נכסים שאין להן אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות א"ל אי הוה ליי הכא הוה מפיק לאפך פולסי דנורא מי סברת גלימא מקנה ליה בההיא הנאה דקא מקבל מיניה ליה כתנאי (רות ד) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו גאולה זו מכירה וכה"א (ויקרא כו) לא יגאל תמורה זו חליפין וכה"א (שם) לא יחליפנו ולא ימיר אותו לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו מי נתן למי בועז נתן לגואל רבי יהודה אומר גואל נתן לבועז תנא ה"ו קונין בכלי אע"פ שאין בו שוה פרוטה אמר רב נחמן לא שנו ז אלא בכלי י אבל בפירי לא רב ששת אמר אפילו בפירות מאי טעמא דרב נחמן אמר קרא נעלו נעל אין מידי אחרינא לא מאי טעמיה דרב ששת אמר קרא לקיים כל דבר לרב נחמן נמי הכתיב לקיים כל דבר והתם לקיים כל דבר דנקנין במנעל ורב ששת נמי הכתיב נעלו אמר לך רב ששת מה נעלו דבר המסויים אף כל דבר המסויים לאפוקי הצי רמון וחצי אגוז דלא אמר רב ששת בריה דרב אידי כמאן כתבינן האידנא במנא דכשר למקניא ביה במנא דלא כשר לאפוקי מדרב ששת דאמר קונין בפירות דכשר לאפוקי מדשמואל דאמר קונין במרוקא

[a] כל מעותיו כל לוקחי כחליפין: כ"ג דבר החליף דמי שור בפרה. סס לו הסור בדמים כ"ש סיכן לו זה כ"ר בלוקח מעות קנה: כאי טעמא דרב נחמן. דאמר דמים כי הכי נעוגה קנו ואין תנן ממות אין קונות: סבר לה כר' יוחנן. דאמר דבר תורה מעות קונות כדאיתא גבי קונה מן הסקדש בתמרה תורם ונתן ככסף וכן לו: ומפני מה אמרו משיכה קונה. ולא מעות: גזרה שמא. יעיהם לוקח בבית עוכר זמן מרוכה ותפול דליקה בבסות העוכר ולא יהום לכדוה ולסלל לפיכך סעמידוס ברבותו לחזור בו מס ילוה הכיון בתם יתייקרו ברבותו ויתיקרו ויחזור בו מן המכר ויכה הכסר עלו כי דיליה הביב לחו ומרח ועלל וכיון דתקנתא דרבנן בעלמא הוא במכר הכסיה עבוד רבנן תקנתא במכר ולא משיכה מפורשת מן התורה. ולריש לקיש דאמר. לקמן בכרקין (דף מז:): הי מתניתה לח. לרב הונא דמספקא לכו אי כסי נים מעבע נעשה חליפין ותם לאו ותניתו דהוי בעלמא: אגן. בסדיא מתנין רב הונא בהדי הגך רבנן לגבל (דף מו.) וכן אמר רב הונא כו' ולא מספקא לן בכסא מידי דוהאי טעמיה מעוס הס"ל כרבי יוחנן. קנין חליפין דכתיב בקרא בלף אים ונעלו מי בלף ונתן דלהוי מקנה קונה. אם הכלי: קא קני ארעא אגב גלימא. כעוהן קרקע לחבירו בקנין רוחר ומסקבל מתנה מוחך הסולר מיד הנותן ונקרא לו הקרקע עם הסולר בעמיכת הסולר בעמיכה: א"כ הוה להו קרקעות נקנין עם מטלטלין. בעמיכה בדבר הסוא קנין לעמיכלין ומינו קנין לקרקע: נכסים שאין להן אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות. בדבר הסוא קנין לקרקע ומינו קנין לעמיכלין כדהתני בכסף ובשטר ובחזקה: מפיק לאפך פולסא דנורא. עלעות בל אור לאבנגלי"ם הסן עגולות כפולסא לאמרי' לקמן לאיטון פולסא ולכון שמתא קאמר ליה מחבדתו בזו: מי סברת. לאמר ליה אגב בעל ידי עמיכת הכלי מקנה לו בעמיכה יקנה לו מקרקע עם הכלי אין אלו אלא כחליפין כאילו זה מוסר לו מסך אחר מתה ק קע ומסו עסיכתו הנאת קבלתו מעוו מהנה הכלי לקבל מעוו מתנה עוח לו בחילו נוחן לו זה הקונה מתנה הנה ונאמר נוחן ונקנה לו הקרקע: גאולה זו מכירה. הפכר לו מכירה בעורה בדמים ולא קיבל מעות ונלון לקיים דברי הכתן על ידי קנין: ז חליפין. הכחליף כלי זה בחבלו לכנגדו: לא שנו. דקונין קנין אלא בכלי: אבל בפירי. כל דבר שאינו כלי: לא. ואפילו שוה כרבה: לקיים כל דבר. לקיים כל דבר. נאולה ותמורה בעינא: המסויים. כלים

מרוקא לאפוקי מדלוי דאמר בכליו של מקנה קמ"ל למקניא ולא לקנויי ביה רב פפא אמר למעוטי מטבע ורב זביד ואיתימא רב אשי אמר ג למעוטי איסורי הנאה איבא דאמרי ביה אמר רב פפא למעוטי מטבע דכשר אמר רב זביד ואיתימא רב אשי למעוטי איסורי הנאה אבל א מוריקא לא אצטריך: אסימון קונה את המטבע וכו': מאי אסימון אמר רב מעות הניתנות בסימן לבית המרחץ מיתיבי ב ג אין מחללין מעשר שני על אסימון ולא על מעות הניתנות בסימן לבית המרחץ מכלל דאסימון לאו מעות הניתנות בסימן לבית המרחץ וכי תיכא פרושי קמפרש והא לא תנא הכי ג מחללין מעשר שני על אסימון דברי ר' דוסא וחכמים אומרים אין מחללין ושוין שאין מחללין על מעות הניתנות בסימן לבית המרחץ אלא אמר רבי יוחנן מאי אסימון ד פולסא ואוזדא רבי יוחנן לטעמיה דאמר רבי יוחנן רבי דוסא ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד רבי דוסא הא דאמרן רבי ישמעאל מאי היא דתניא (דברים יד) וצרת הכסף בידך לרבות כל דבר הנצרך ביד דברי ר' ישמעאל רבי עקיבא אומר ד לרבות ה כל דבר שיש עליו צורה: כיצד משך חימנו פירות ולא נתן לו מעות אינו יכול לחזור בו וכו': אמר ר' יוחנן דבר תורה מעות קונות ומפני מה אמרו משיכה קונה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעלייה סוף סוף מאן דשדא דליקה בעי שלומי אלא גזירה שמא תפול דליקה באונס אי מוקמת להו ברשותיה מסר נפשיה טרח ומציל ואי לא לא מסר נפשיה טרח ומציל ר"ל אמר משיכה מפורשת מה"ת מ"ט דר"ל אמר קרא (ויקרא כח) וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך ז דבר הנקנה מיד ליד ורבי יוחנן אמר מיד למעוטי קרקע דלית ביה אונאה וריש לקיש א"כ לכתוב קרא וכי תמכרו ממכר ח מיד עמיתך אל תונו או קנה מאי עביד ליה מיבעי ליה למה לי שמע מינה למשיכה ור' יוחנן או קנה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא ט וכי תמכרו ממכר אל תונו וריש לקיש תרתי נמר מיניה תנן ' ר"ש מוכר מנין ת"ל או קנה אל תונו וריש לקיש תרתי נמר מיניה תנן ' ר"ש אומר כל שהכסף בידו ידו על העליונה מוכר הוא דמצי הדר ביה לוקח לא מצי הדר ביה אי אמרת בשלמא מעות קונות משום הכי מוכר מצי הדר ביה לוקח לא מצי הדר ביה אלא אי אמרת מעות אינן קונות לוקח נמי ליהדר ביה אמר לך ריש לקיש אליבא דר' שמעון לא קאמינא כי קאמינא אליבא דרבנן בשלמא לריש לקיש היינו דאיכא בין ר"ש לרבנן אלא לר' יוחנן מאי איכא בין ר"ש לרבנן איכא ביניהו דרב חסדא ב דאמר רב חסדא כדרך ו שתקנו משיכה במוכרין כך תקנו משיכה בלקוחות ר"ש לית ליה דרב חסדא רבנן אית להו דרב חסדא תנן אבל אמרו מי שפרע מדור המבול הוא עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו אי אמרת בשלמא מעות קונות משום הכי קאי באבל אלא אי אמרת מעות אינן קונות אמאי קאי באבל משום דברים ובדברים מי

לה ר מאי' פ"ס מהלכות מכירה ופ"ו דמכירה ומ"ש בס"ג עטין סב מוס"ש ה"ה ופרי' קלס סש"ל ופרין כ"ל

לו ב ד מאי' פ"ד מהלכות הכסף ב בסי סלכם ס

לז ב ביי' פי"ב מהלכות מכירה סלכם ג ופי"ג סלכם ד סמג סוד לאחין קע סוד ב"ע ה"מ סי רכו סעיף ג

לח ר מאי' בס"פ סלכם עז סמג עטין סב סוד ב"ע ה"מ סי קמ סעיף ג

לט ב מאי' בס"פ סלכם ס

מ ס ס מאי' סלכם י

מא ג מאי' סס פ"ז סלכם ה ופרין סס סמג סס ב"ע ה"מ ה"מ סי' רד סעי

מב ד מאי' פ"ו מהלכות מכירה סלכם ס

מג ס ס מאי' סלכם י

מד ר מאי' סס סלכם ס.

מה עין משפט נר מצוה

לה ב מאי' פ"ס מהלכות מכירה ופ"ו ופי' הלכה ח ופי' הכסנו' ומ"ש בס"ג עטין סב מוס"ש ה"ה ופרין כ"ל

לו ד מאי' פ"ד מהלכות הכסף ופרין סי' רכ

לז ביי' פי"ב מהלכות מכירה סלכם ד וסי"ג סמג סוד לאחין קע סוד ב"ע ה"מ סי רכו סעיף ג

לח ר מאי' בס"פ סלכם עז סמג עטין סב סוד ב"ע ה"מ סי קמ סעיף ג

לט ב מאי' סלכם ס

מ ס ס מאי' סלכם י

מא ג מאי' סס פ"ז סלכם ה ופרין סס סמג סס ב"ע ה"מ ה"מ סי' רד סעי

מב ד מאי' פ"ו מהלכות מכירה סלכם ס

מג ס ס מאי' סלכם י

מד ר מאי' סס סלכם ס.

מסורת השס"ם

א [תוס' פ"כ] [לקמן מס.] [ע"ב] [וקף מד:] ב משילה כ. ג [פ"ו ה.] [שלא כפי]

ב [כדיות פ"ג מ"ב תוס"ש דמס"ש פ"ל] ד [פ' תוספו' ד"ה בגת סס. ד"ס ליעבר והוס' שיטוין לא: שעמד הסער במקומו בתרי תרבי מי ד"ס בפרלו אמר לפס יודס דלפ לוקח יכול לחזור דלפי לא תימא הכי מי שפרע בלוקח ליה ד"ס מסיפון] ה [לקמן כד] ו [ע"ל מו.] [מו.] שיטוין פל. הולין פב. קידוין [כו.] כה:

ז [לקמן מו.] ח [מולי ל"ל ליה עמיתך] ט [לקמן לה.] י [נעל מד] כ [לקמן מס.] לקמן דף מס. כ"ק דף פס. ל ו"ע תוס' שיטוין פל: ד"ס בתא ד [לקמן מה.]

מו עין משפט נר מצוה

לה ב [תוס' פ"כ] [לקמן מס.] [ע"ב] [וקף מד:] ב משילה כ. ג [פ"ו ה.] [שלא כפי]

מסורת השס"ם

א [תוס' פ"כ] [לקמן מס.] [ע"ב] [וקף מד:] ב משילה כ. ג [פ"ו ה.] [שלא כפי]

מרוקא. כלי מתכות מגלגי בקר: למקניא. מטמע לקנות בו ומטמע לקנות בו אלמא כלאן כל קונה קאמר: ביה. מטמע מיכוב בו ומא דבר אחר: לא אצטריך. לעיכר אלא קני: הניתנות בסימן. כגון מקבל סיטנין עיר הנמצאין לרחוץ בבית המרחץ לכשיבא הכס ולפיהם יתן הכסים ויצא אומלמה ומתנין לו מעות פחותות ורוטות בסימן: פולסא. מתוסר לוכש וקוראין לו פלגו"ן: ואוזדא רבי יוחנן לטעמיה. מדלוקי לרבי יוחנן דפלגא על כל דבר שאין פליס לוכש לחתוך חילוק עליו דאמר בר' לוסא אמטעינן רבי יוחנן דלסיפון דר' לוסא דבר שאין עליו לוכש הוא: למעוטי קרקע מאונאה. דלמתפי ביה קרא אחי דכיון דלוכש נקטה מיד ליד אין בו אונאה: נכתוב בי המכרו ממכר מיד עמיתך אל הונו. מאי לו קנה לרבי כתבים לעמתך קנין למיד לומר שאין נקנה עד שיגיע מיד זה ליד זה: הרתי גמר מיניה. אונאת מוכר מלו קנה אל תונו ומשיכה מלמעמך מיד לנקנין קנין ולא סתכים לומר: כל שהכסף בידו. פליג אלרבנן לאמרי נתן לו מעות יכול לחזור בו זה וזה ופליג ר' שמעון ואמר לא יחזור אלא מוכר: אי אמרת בשלמא דבר תורה מעות קונות. ומשיכה מקנתא דרבנן היא אתא רבי שמעון לומר דיינו לא לחזרון חזרה במוכר דעכי מוקמת להו ברשותיה לחזור בו אם הוקר מעכר לאוליעיהו מיכר אמר עדיין עכרי מלו בכם אלם יתיקרו לחזור בו ולוקח לא מלי הדר ביה דמעות קונות אלא אי אמרת מעות אינן קונות מאי איכא בין ר' יוחנן לרבנן אליבא דר' שמעון ודאי לא קאמינא. דר' שמעון סבירא ליה משיכה מקנתא דרבנן היא: כי קאמינא אליבא דרבנן. דאמרי לוקח נמי חוזר משום דמעות אינן קונות בלל: בשלמא לריש לקיש. דאמר לרבנן משיכה דאורייתא היא: היינו דאיכא בין ר' שמעון לרבנן. כלומר בהא פליגי ואלו מעשה יהבו לעלויהו דרבנן סברי משיכה דאורייתא ולכך לא שאל מוכר ולא נגע לוקח מלי הדרי ר' שמעון סבר משיכה מקנתא דרבנן היא משום לעגרא בהו הלכך לעוכר מוכר ולא לעבוד רבנן מקנתא דליהדר ולא לוקח: אלא לר' יוחנן. דאמר לרבנן נמי משיכה מקנתא דרבנן היא: מאי איכא בין ר' שמעון לרבנן. כלומר במאי קמיפלגי ומה טעם נותנים לדבריהם: בדרך ש־קנו משיכה למוכרין. לחזור בו מוכר כל זמן שלא נעשה מעשה לוקח: כך תקנו חכמים משיכה ללוקח. לחזור בו בטבול לוקח תקנה עצמה דמגרפו חטיך דכ"ס כי מוקמת לחזרה נמי ברשות לוקח מסר נפשיה המוכר ומרח ומציל שאם ירצה לוקח לעכר

לא יאמר מוצרי בי ולקמן (דף מס:) אמרים רב חבלא גבי סהוא דיסב עזי אחתרא שמע דכשי למיסב דבי פרזקרופילא וסלר בו: ומיי

מז ר מאי' פ"ס מהלכות מכירה ופ"ו ופי' הלכה ח ופי' הכסנו' ומ"ש בס"ג עטין סב מוס"ש ה"ה ופרין כ"ל

לו ד מאי' פ"ד מהלכות הכסף ופרין סי' רכ

לז ביי' פי"ב מהלכות מכירה סלכם ד וסי"ג סמג סוד לאחין קע סוד ב"ע ה"מ סי רכו סעיף ג

לח ר מאי' בס"פ סלכם עז סמג עטין סב סוד ב"ע ה"מ סי קמ סעיף ג

לט ב מאי' סלכם ס

מ ס ס מאי' סלכם י

מא ג מאי' סס פ"ז סלכם ה ופרין סס סמג סס ב"ע ה"מ ה"מ סי' רד סעי

מב ד מאי' פ"ו מהלכות מכירה סלכם ס

מג ס ס מאי' סלכם י

מד ר מאי' סס סלכם ס.

מסורת השס"ם

א [תוס' פ"כ] [לקמן מס.] [ע"ב] [וקף מד:] ב משילה כ. ג [פ"ו ה.] [שלא כפי]

ב [כדיות פ"ג מ"ב תוס"ש דמס"ש פ"ל] ד [פ' תוספו' ד"ה בגת סס. ד"ס ליעבר והוס' שיטוין לא: שעמד הסער במקומו בתרי תרבי מי ד"ס בפרלו אמר לפס יודס דלפ לוקח יכול לחזור דלפי לא תימא הכי מי שפרע בלוקח ליה ד"ס מסיפון] ה [לקמן כד] ו [ע"ל מו.] [מו.] שיטוין פל. הולין פב. קידוין [כו.] כה:

ז [לקמן מו.] ח [מולי ל"ל ליה עמיתך] ט [לקמן לה.] י [נעל מד] כ [לקמן מס.] לקמן דף מס. כ"ק דף פס. ל ו"ע תוס' שיטוין פל: ד"ס בתא ד [לקמן מה.]

אמר ר' שמעון אף על פי שאמרו טלית מינה דינר זהב ואין דינר זהב מונה טלית מכל מקום כך הלכה אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומאנשי דור הפלגה ומאנשי סדום ועמורה וממצרים בים הוא עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו ב והנושא ונותן בדברים לא קנה ג והחוזר בו אין רוח חכמים נוחה הימנו ואמר רבא אנו אין לנו אלא אין רוח הבמים נוחה הימנו דברים ואיכא בהדייהו מעות קאי באבל דברים וליכא בהדייהו מעות לא קאי באבל אמר רבא קרא ומתניתא מסייע ליה לריש לקיש קרא דכתיב (ויקרא ה) וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו תשומת יד אמר רב חסדא כגון שיחד לו כלי להלואתו עשק א"ר חסדא כגון שיחד לו כלי לעשקו וכי אהדריה קרא כתיב (שם) והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העושק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו ואילו תשומת יד לא אהדריה מאי מעמא לאו משום דמחסרא משיכה אמר ליה רב פפא לרבא אימא מעושק הוא דהדר קרא הכא במאי עסקינן כגון שנטלו ממנו וחזרו והפקידו אצלו היינו פקדון תרי גווי פקדון אי הכי תשומת יד נמי ליהדריה ולוקמיה כגון שנטלו הימנו וחזר והפקידו אצלו או אהדריה קרא לא תיובתא ולא סייעתא השתא דלא אהדריה קרא מסייע ליה ותשומת יד לא אהדריה קרא והתניא אמר ר' שמעון מנין ליתן את האמור למעלה למטה דכתיב (שם) או מכל אשר ישבע עליו לשקר ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב לרבות תשומת יד והישבון בהדיא מיהא לא אהדריה קרא מתניתא מגלן דתניא ב ד נתנה לבן מעל ואמר רב דוקא בלן הוא דלא מחסרא משיכה ה אבל מידי אחריתא דמחסרא משיכה לא מעל עד דמשיך והתניא נתנה לספר מעל וספר הא בעי למשך תספורת ו הב"ע בספר נכרי דלאו בר משיכה הוא תניא נמי הכי ז נתנה לספר או לחפן או לכל בעלי אומנות לא מעל עד דמשך קשיין אהדדי אלא לאו ש"מ כאן בספר נכרי כאן בספר ישראל ש"מ וכן אמר רב נחמן דבר תורה מעות קונות ובדמה לוי בטתניתיה ואשכח נתנה לסיטון מעל אלא

אמר ר' שמעון אף על פי שאמרו טלית מינה דינר זהב ואין דינר זהב מונה טלית מכל מקום כך הלכה אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומאנשי דור הפלגה ומאנשי סדום ועמורה וממצרים בים הוא עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו ב והנושא ונותן בדברים לא קנה ג והחוזר בו אין רוח חכמים נוחה הימנו ואמר רבא אנו אין לנו אלא אין רוח הבמים נוחה הימנו דברים ואיכא בהדייהו מעות קאי באבל דברים וליכא בהדייהו מעות לא קאי באבל אמר רבא קרא ומתניתא מסייע ליה לריש לקיש קרא דכתיב (ויקרא ה) וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו תשומת יד אמר רב חסדא כגון שיחד לו כלי להלואתו עשק א"ר חסדא כגון שיחד לו כלי לעשקו וכי אהדריה קרא כתיב (שם) והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העושק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו ואילו תשומת יד לא אהדריה מאי מעמא לאו משום דמחסרא משיכה אמר ליה רב פפא לרבא אימא מעושק הוא דהדר קרא הכא במאי עסקינן כגון שנטלו ממנו וחזרו והפקידו אצלו היינו פקדון תרי גווי פקדון אי הכי תשומת יד נמי ליהדריה ולוקמיה כגון שנטלו הימנו וחזר והפקידו אצלו או אהדריה קרא לא תיובתא ולא סייעתא השתא דלא אהדריה קרא מסייע ליה ותשומת יד לא אהדריה קרא והתניא אמר ר' שמעון מנין ליתן את האמור למעלה למטה דכתיב (שם) או מכל אשר ישבע עליו לשקר ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב לרבות תשומת יד והישבון בהדיא מיהא לא אהדריה קרא מתניתא מגלן דתניא ב ד נתנה לבן מעל ואמר רב דוקא בלן הוא דלא מחסרא משיכה ה אבל מידי אחריתא דמחסרא משיכה לא מעל עד דמשיך והתניא נתנה לספר מעל וספר הא בעי למשך תספורת ו הב"ע בספר נכרי דלאו בר משיכה הוא תניא נמי הכי ז נתנה לספר או לחפן או לכל בעלי אומנות לא מעל עד דמשך קשיין אהדדי אלא לאו ש"מ כאן בספר נכרי כאן בספר ישראל ש"מ וכן אמר רב נחמן דבר תורה מעות קונות ובדמה לוי בטתניתיה ואשכח נתנה לסיטון מעל

והא אמר ר"ת דהסופר שהסכים עמו אם מסכו ממנו קולמוס או מכר לו אין יכולין שוב לחזור בהם ואם תאמר מ"ש מפופל דיכול לחזור בו ויש לומר דפופל דוקא דכתיב ביה עבד ישראל דנעשה לעבדים יכול לחזור בו ולא קנין. ס"ל לעבדים יכול לחזור בו ולא קנין: בספר נכרי. ס"ל לעבדים בא מני ר"ש היא דלעבדים: נתנה לסיטון מעל. ואם תאמר ולוקמה בסיטון נכרי ויש לומר דסיטון הוא מוכר דבר לא דסייט ר' ומכן לתתן בפרק הספינה (ב"ב דף פח.) הסיטון מקנת מדותיו וי"ל ומכן על נכרים אמור דסא בריתא מתניתא קומה ג שהתיר ר"י בשיאה הסמון ורבינו תם פוסק הלכה כרבי יוחנן אף על גב דרבא אמר קרא ומתניתא מסייע ליה לרש לקיש היינו לאוקמה אבל אפשר לפרוש כרבי יוחנן ומתניתין נמי מוקים לה בגבן נכרי בדפרשית ומין רמיה מילה חזיג לה רבא בס' החולן (יבמות דף לו. ומס) בהדי ג' מילי דהלכה כרבי לקים משום דר"ל לאו מסמיס דנפשיה אמרה דכמ"ב דבכורות (דף יג.) משמיה דר' אומעיל קאמר דמשיכה קונה ולא משוה ולא חפ"ל אלא הכהו דאמר מסמיס דנפשיה דלא חזיג נמי הא דאמר רים לקיש

מסמיס לשי בכבא ד אינם לבמיס אלא לבמיס אף על גב דרבא נופיס ה"ל ב בתמיד נשתא (פסחים דף סא.) ונפרק שני דזבחים (דף ל. ופרק דהלכתא

אלא קשיא לריש לקיש אמר לך ריש לקיש הא מני ר' שמעון היא: אבל אמרו מי שפרע כו': איתמר אביי אמר אודועי מודעינן ליה רבא אמר מילט לייטינן ליה אביי אמר אודועי מודעינן ליה דכתיב (שמות כב) ונשיא בעמך לא תאור רבא אבר מילט לייטינן ליה דכתיב בעושה מעשה עמך אמר רבא מנא אמינא לה דר' חייא בר יוסף יהבו ליה זוזי אמלהא לסף איכר מלהא אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה זיל הב להו ואי לא קביל עליך מי שפרע ואי אמרת אודועי מודעינן ליה רבי חייא בר אודועי הוא ואלא מאי מילט לייטינן ליה רבי חייא בר יוסף אתי לקבולי עליה לטותא דרבנן אלא רבי חייא בר יוסף ערבון הוא דיהבי ליה הוא סבר כנגדו הוא קונה ואמר ליה רבי יוחנן כנגד כולו הוא קונה ב איתמר ערבון רב אומר כנגדו הוא קונה ור' יוחנן אמר ב כנגד כולו הוא קונה מיתיבי ג הנותן ערבון לחבירו ואמר לו אם אני חוזר בי ערבוני מחול לך וחלה אמר לו אם אני אחזור בי אבפול לך ערבונך נתקיימו התנאים דברי ר' יוסי רבי יוסי לטעמיה דאמר ד אסמכתא קניא רבי יהודה אומר דין שיקנה כנגד ערבונו אמר רשב"ג במה"א בזמן שאמר לו ערבוני יקון ד אבל מכר לו בית או שדה באלף זוז ופרע לו מהם חמש מאות זוז קנה ומחזיר לו את השאר אפילו לאחר כמה שנים מאי לאו הוא הדין למטלטלין בדסתמא קני לחו לכולהו לא מטלטלין בדסתמא לא קני ומאי שנא קרקע דבכספא קני ליה ממש קני ליה לכולה מטלטלי דלא קני אלא לקבולי מי שפרע לא קני ליה כולה לימא כתנאי ה המלוה את חבירו על המשכון ונכנסה השמטה אע"פ שאינו שוה אלא פלג אינו משמט דברי רבן שמעון בן גמליאל ר' יהודה הנשיא אומר ס אם היה משכון כנגד הלוואתו אינו משמט ואם לאו משמט מאי אינו משמט דקאמר רשב"ג אילימא כנגדו מכלל דר' יהודה הנשיא סבר להך פלגא נמי משמט

אלא

בקיימיה לקמה לגמרי קנין גמור מלחזור יפה נמי כח מקלת פריעה לקנות הכל אבל מטלטלין בסורע בסכסף כבן דלא כרע הכל לא קי מא לקבל מי שפרע בסתמא נמי לא קני פרעון מקלת לכולו לקבל מי שפרע על הסאר אלא כנגד הערבון: המלוה על המשכון אין שבעיות משמטת. דלגא קניא ליה לא יגוס שהרי אינו תובעו כלום: אלא פלג. חלי החוב: אינו משמט. לקמן מפרש לם: אילימא. דאינו משמט כנגד חלי חוב סאוס תופס משכון עליו אינו משמט אבל משמט הוא הסאר: מכלל דר' יהודה הנשיא. אתא למיסר דכיון דאינו משמט כנגד הלוואתו משמט כל החוב בחמי: אלא

אלא קשיא. הך מתני' דלוי לריש לקיש: ר' שמעון היא. דתני בחמתי לוקח לא מלי הדר ביה דקסבר מעות קונות: מודעינן ליה דש אלם מחזור סופך לחפרע ממך: בעושה מעשה עמך. בעבד דרשינו סכי והאי לאו מעשה מעשה עמך הוא דכתיב (לקמיה ג) אחרים ישראל לא ישמו כולם ולא. ידברו כזב: אייקר מלהא. ולא לחזור: בר אודועי הוא. בחמתי וכי סיס לריך לחודיעו הוא ובכרי מן הסקרליס ולא תלמיד חכם סיס: ערבון. מקלת המעות נתן לו על פיכוק מרוכה: הוא סבר כנגדו הוא קונה. אי מכירה קרקע הוא בריקם בכסף קונס קנין גמור ואי מכירה מעלטלין הוא קנים כנגדו לחתייב בחי בחמתי: ור' יוחנן אמר כו' בקרקע לקנין גמור ובמטלטלין לקבל מי שפרע: הנותן ערבון. לא דבי לכתוב לעיל דזה מיהו כדיבים מקלת מעות בקורין אייר"ם אלא ערבון ומשכון לקנות את החוב בו פרעון"ל בגע"ז: רבי יוסי לטעמיה דאמר בבבא בתרא בפרק גם פטום (לקמן). אסמכתא קניא. סבמתא נוטמא שאלם מבטיח לא תבירו לסעוד עליו שאם לא יקיים תגלו יקנו כך וכך: דין שיקנה כו'. לא זה ימחול ולא זה יכפול אלא לא כח ולא זה יכולין לחזור מלקיים מן המכיים כנגד הערבון וחוזרים על הסאר בד"א. שלמו הוסם אלא כנגד ערבונו: בזמן שאמר לו ערבוני יקון. יקנה אלא נתנה לו בתורת תחילת פירעון ומאחר עליו מלוס אלא בתורת ערבון זה יקנה את הכל ומה לאו מעלתא היא: אבל מוכר לו כו'. ומתן לו מכן ס' מעות זוז לכם תחילת פירעון לו אתם קנים כו' והיינו דליפלגו בה רב ורבי יוחנן כי אלו נוגע הוא אזה הערבון תחילת הדמים הפירעון אל פיכוק כי יכב ליס אתם: מאי לאו. כי סיכי דאתר דרשב"ג בקרקע הקנוי בכסף לגמרי דאכי יכב ליס מקלת מעות אתם קנים לגמרי והוא הדין למטלטלים הקנוים בכסף לענין מי שפרע בסתמא קני ליס ערבון לכולים לחייבו במי שפרע: לא קני. ליס כולים לקבל מי שפרע אם אתם נתן לו כנגד ערבונו: ומאי שנא. מטלטלין לענין מי שפרע מקרקע לענין קנין גמור ומשמע קרקע דיפה כח בכסף

מלא לקבל מי שפרע אלא כנגד הערבון: המלוה על המשכון אין שבעיות משמטת. דלגא קניא ליה לא יגוס שהרי אינו תובעו כלום: אלא פלג. חלי החוב: אינו משמט. לקמן מפרש לם: אילימא. דאינו משמט כנגד חלי חוב אתם תופס משכון עליו אינו משמט אבל משמט הוא הסאר: מכלל דר' יהודה הנשיא. אתא למיסר דכיון דאינו משמט כנגד הלוואתו משמט כל החוב בחמי: אלא

אלא קשיא. הך מתני' דלוי לריש לקיש: ר' שמעון היא. דתני בחמתי לוקח לא מלי הדר ביה דקסבר מעות קונות: מודעינן ליה. דש אלם מחזור סופך לחפרע ממך: בעושה מעשה עמך. בעבד דרשינו סכי והאי לאו מעשה מעשה עמך הוא דכתיב (לקמיה ג) אחרים ישראל לא ישמו כולם ולא. ידברו כזב: אייקר מלהא. ולא לחזור: בר אודועי הוא. בחמתי וכי סיס לריך לחודיעו הוא ובכרי מן הסקרליס ולא תלמיד חכם סיס: ערבון. מקלת המעות נתן לו על פיכוק מרוכה: הוא סבר כנגדו הוא קונה. אי מכירה קרקע הוא בריקם בכסף קונס קנין גמור ואי מכירה מעלטלין הוא קנים כנגדו לחתייב בחי בחמתי: ור' יוחנן אמר כו' בקרקע לקנין גמור ובמטלטלין לקבל מי שפרע: הנותן ערבון. לא דבי לכתוב לעיל דזה מיהו כדיבים מקלת מעות בקורין אייר"ם אלא ערבון ומשכון לקנות את החוב בו פרעון"ל בגע"ז: רבי יוסי לטעמיה דאמר בבבא בתרא בפרק גם פטום (לקמן). אסמכתא קניא. סבמתא נוטמא שאלם מבטיח לא תבירו לסעוד עליו שאם לא יקיים תגלו יקנו כך וכך: דין שיקנה כו'. לא זה ימחול ולא זה יכפול אלא לא כח ולא זה יכולין לחזור מלקיים מן המכיים כנגד הערבון וחוזרים על הסאר בד"א. שלמו הוסם אלא כנגד ערבונו: בזמן שאמר לו ערבוני יקון. יקנה אלא נתנה לו בתורת תחילת פירעון ומאחר עליו מלוס אלא בתורת ערבון זה יקנה את הכל ומה לאו מעלתא היא: אבל מוכר לו כו'. ומתן לו מכן ס' מעות זוז לכם תחילת פירעון לו אתם קנים כו' והיינו דליפלגו בה רב ורבי יוחנן כי אלו נוגע הוא אזה הערבון תחילת הדמים הפירעון אל פיכוק כי יכב ליס אתם: מאי לאו. כי סיכי דאתר דרשב"ג בקרקע הקנוי בכסף לגמרי דאכי יכב ליס מקלת מעות אתם קנים לגמרי והוא הדין למטלטלים הקנוים בכסף לענין מי שפרע בסתמא קני ליס ערבון לכולים לחייבו במי שפרע: לא קני. ליס כולים לקבל מי שפרע אם אתם נתן לו כנגד ערבונו: ומאי שנא. מטלטלין לענין מי שפרע מקרקע לענין קנין גמור ומשמע קרקע דיפה כח בכסף

מלא לקבל מי שפרע אלא כנגד הערבון: המלוה על המשכון אין שבעיות משמטת. דלגא קניא ליה לא יגוס שהרי אינו תובעו כלום: אלא פלג. חלי החוב: אינו משמט. לקמן מפרש לם: אילימא. דאינו משמט כנגד חלי חוב אתם תופס משכון עליו אינו משמט אבל משמט הוא הסאר: מכלל דר' יהודה הנשיא. אתא למיסר דכיון דאינו משמט כנגד הלוואתו משמט כל החוב בחמי: אלא

אלא משכון דנקיט למה ליה אלא לאו שמע מינה מאי אינו משמט דקאמר רבן שמעון בן גמליאל אינו משמט בכולו ומאי משמט דקאמר רבי יהודה הנשיא א להך פלגא דלא נקיט עליה משכון ובהא קמיפלגי דרבן שמעון בן גמליאל סבר כנגד כולו הוא קונה ורבי יהודה הנשיא סבר כנגדו הוא קונה לא מאי אינו משמט דקאמר רבן שמעון בן גמליאל להך פלגא דנקיט עליה משכון מכלל דרבי יהודה הנשיא סבר להך פלגא דנקיט עליה משכון נמי משמט אלא משכון דנקיט למה ליה לזכרון דברים בעלמא רב כהנא יהבו ליה זוזי אביתנא לסוף אייקר כיתנא אתא לקמיה דרב אמר ליה במאי דנקיטת זוזי הב להו ואידך דברים נינהו ודברים אין בהן משום מחוסרי אמנה דאיתמר דברים רב אמר אין בהן משום מחוסרי אמנה ורבי יוחנן אמר " ב יש בהם משום מחוסרי אמנה מיתיבי רבי יוסי ברבי יהודה אומר מה ת"ל (ויקרא יט) הין צדק והא הין בכלל איפה היה אלא לומר לך ג שיהא הן שלך צדק ולאו שלך צדק אמר אביי ההוא ד שלא דבר אחד בפה ואחד בלב מיתיבי ב ר' שמעון אומר אע"פ שאמרן טלית קונה דינר זהב ואין דינר זהב קונה טלית מ"מ כך הלכה אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומאנשי דור הפלגה הוא עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו תנאי היא דתנן ג מעשה ברבי יוחנן בן מתיא שאמר לבנו צא ושכור לנו פועלים הלך וסכן להם מזונות וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהם שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית בלבד ואי ס"ד דברים יש בהן משום מחוסרי אמנה הכי אמר ליה זיל הדר בך שאני התם דפועלים גופייהו לא סמכא דעתייהו מאי טעמא כ דע ידעי דעל אבוה סמך אי הכי אפילו התחילו במלאכה נמי התחילו במלאכה ודאי סמכי דעתייהו אמרו מימר אמר קמיה דאבוה וניהא ליה ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן האומר לחברו מתנה אני נותן לך יכול לחזור בו יכול פשיטא אלא ס מותר לחזור בו אמר רב פפא ומודה רבי יוחנן ו במתנה מועטת דסמכא דעתייהו הכי נמי מסתברא דאמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן ד ישראל שאמר לבן לוי כור מעשר יש לך בידי בן לוי רשאי לעשותו תרומת מעשר על מקום אחר אי אמרת בשלמא לא מצי למיהדר ביה משום הכי רשאי אלא אי אמרת מצי למיהדר ביה אמאי רשאי אשתכח דקא אביל טבלים הכא במאי עסקינן כגון שנטלו ממנו וחזר והפקידו אצלו אי הכי אימא סיפא נתנו לבן לוי אחר אין לו עליו אלא תרעומת ואי סלקא דעתך כגון שנטלו ממנו וחזר והפקידו אצלו אמאי אין לו עליו אלא תרעומת כיון דמשכיה ממינא אית ליה נביה אלא לאו שמע מינה בדלא נטלו שמע מינה ההוא גברא דיהיב זוזי אשומשמי לסיף אייקר שומשמי הדרן בהו ואמרו ליה לית לן שומשמי שקול זוזך לא שקיל זוזיה אינגוב אתו לקמיה דרבא אמר ליה כיון דאמרי לך שקול זוזך ולא שקלית לא מבעיא שומר שכר דלא הוי אלא אפילו שומר חנם נמי לא הוי אמרו ליה רבנן לרבא ז והא בעי לקבולי עליה מי שפרע אמר להו הכי נמי אמר רב פפי אמר לי רבינא לדידי אמר לי " ההוא מרבנן ורב טבוח שמיה ואמרי לה רב שמואל בר זוטרא שמיה דאי הוו יהבי ליה כל חללא דעלמא לא הוי קא משני בדבוריה בדידי הוה עובדא ההוא יומא אפנא דמעלי שבתא הוה והוה יתיבנא ואתא ההוא גברא וקאי אבבא אמר לי אית לך שומשמי לזבוני

אמרי

אלא משכון דנקיט למה ליה אלא לאו שמע מינה מאי אינו משמט דקאמר רבן שמעון בן גמליאל אינו משמט בכולו ומאי משמט דקאמר רבי יהודה הנשיא א להך פלגא דלא נקיט עליה משכון ובהא קמיפלגי דרבן שמעון בן גמליאל סבר כנגד כולו הוא קונה ורבי יהודה הנשיא סבר כנגדו הוא קונה לא מאי אינו משמט דקאמר רבן שמעון בן גמליאל להך פלגא דנקיט עליה משכון מכלל דרבי יהודה הנשיא סבר להך פלגא דנקיט עליה משכון נמי משמט אלא משכון דנקיט למה ליה לזכרון דברים בעלמא רב כהנא יהבו ליה זוזי אביתנא לסוף אייקר כיתנא אתא לקמיה דרב אמר ליה במאי דנקיטת זוזי הב להו ואידך דברים נינהו ודברים אין בהן משום מחוסרי אמנה דאיתמר דברים רב אמר אין בהן משום מחוסרי אמנה ורבי יוחנן אמר " ב יש בהם משום מחוסרי אמנה מיתיבי רבי יוסי ברבי יהודה אומר מה ת"ל (ויקרא יט) הין צדק והא הין בכלל איפה היה אלא לומר לך ג שיהא הן שלך צדק ולאו שלך צדק אמר אביי ההוא ד שלא דבר אחד בפה ואחד בלב מיתיבי ב ר' שמעון אומר אע"פ שאמרן טלית קונה דינר זהב ואין דינר זהב קונה טלית מ"מ כך הלכה אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומאנשי דור הפלגה הוא עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו תנאי היא דתנן ג מעשה ברבי יוחנן בן מתיא שאמר לבנו צא ושכור לנו פועלים הלך וסכן להם מזונות וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהם שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית בלבד ואי ס"ד דברים יש בהן משום מחוסרי אמנה הכי אמר ליה זיל הדר בך שאני התם דפועלים גופייהו לא סמכא דעתייהו מאי טעמא כ דע ידעי דעל אבוה סמך אי הכי אפילו התחילו במלאכה נמי התחילו במלאכה ודאי סמכי דעתייהו אמרו מימר אמר קמיה דאבוה וניהא ליה ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן האומר לחברו מתנה אני נותן לך יכול לחזור בו יכול פשיטא אלא ס מותר לחזור בו אמר רב פפא ומודה רבי יוחנן ו במתנה מועטת דסמכא דעתייהו הכי נמי מסתברא דאמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן ד ישראל שאמר לבן לוי כור מעשר יש לך בידי בן לוי רשאי לעשותו תרומת מעשר על מקום אחר אי אמרת בשלמא לא מצי למיהדר ביה משום הכי רשאי אלא אי אמרת מצי למיהדר ביה אמאי רשאי אשתכח דקא אביל טבלים הכא במאי עסקינן כגון שנטלו ממנו וחזר והפקידו אצלו אי הכי אימא סיפא נתנו לבן לוי אחר אין לו עליו אלא תרעומת ואי סלקא דעתך כגון שנטלו ממנו וחזר והפקידו אצלו אמאי אין לו עליו אלא תרעומת כיון דמשכיה ממינא אית ליה נביה אלא לאו שמע מינה בדלא נטלו שמע מינה ההוא גברא דיהיב זוזי אשומשמי לסיף אייקר שומשמי הדרן בהו ואמרו ליה לית לן שומשמי שקול זוזך לא שקיל זוזיה אינגוב אתו לקמיה דרבא אמר ליה כיון דאמרי לך שקול זוזך ולא שקלית לא מבעיא שומר שכר דלא הוי אלא אפילו שומר חנם נמי לא הוי אמרו ליה רבנן לרבא ז והא בעי לקבולי עליה מי שפרע אמר להו הכי נמי אמר רב פפי אמר לי רבינא לדידי אמר לי " ההוא מרבנן ורב טבוח שמיה ואמרי לה רב שמואל בר זוטרא שמיה דאי הוו יהבי ליה כל חללא דעלמא לא הוי קא משני בדבוריה בדידי הוה עובדא ההוא יומא אפנא דמעלי שבתא הוה והוה יתיבנא ואתא ההוא גברא וקאי אבבא אמר לי אית לך שומשמי לזבוני

אמרי

מסורת הש"ס
א [לקמן כב. ב"ק לד:] מכדרין דף פס. [יבמות נב: בכא בתרא ד. מכות מה: ואחר ב בס"ל ב [לקמן דף מז: ד [לקמן סו. ב"מ קפח. קנו. נדרים כז]. ה שבועות מד: ו [בחולין יג.] ז [בס מיכה קנ א] ח [נ"ל: המיחר] ט [נ"ל: לבחרה] י [לקמן כל"ל] כ [ולעיל: כט: ל] ל [יומי' נע"ז] מנ. חד"ס בשונה]

ג מיי' פ"ב מכל' מכירה הל' ט' [ועיין לעיל ד"ה מתנה] ד מיי' פ"ב מכל' מכירה הל' ט' כ"ג ועיין עכ"ז ומ"ש בס"ד ופ"ה מכל' מכירה הל' ט' ה"ד ופ"ה מכל' מכירה הל' ט' ה"ד ופ"ה מכל' מכירה הל' ט' ה

בכדי שיראה להנאת מי לקרובו. וא"ת מ"ל מתני' דבריך לשיורים דסמיים בהם רחוקים ממנו ופטרים שם קרובים וי"ל דלעולם יש שיעור אחד לפי מה שמצוי רוב פעמים שיוכל לראות לתנאי מי לקרובו ואם סם קרובים מי לקרובים בשביל כך לא יתנו לו שהם לא פחות ולא יותר:

שתות מעות נמי שינו. אפי' לא"ל שתות מעות נראה יותר ליולד אחר שתות מקח שהאוצרות ופטעות תלויים במקח אבל מעות אין אוצרות ומעות תלויים בהם אין לריכין שומא: **שזו** המשא בשיתא בטול מקח הוי. וא"ת מנא לן הא דלמא הא הוי נמי אחר שתות מקח דהוי אחרות מלבר ויש לומר דמסתמא אית לן למיזל בתר שתות שזה המקח שהאוצרות ופטעות תלויים בו ועוד דבשתא מוכר לא תמצא שתות מלבר דהוי שיתא בחמשה שיינו שתות מלינו: **ש"מ** שתות מעות נמי שינו. וא"ת אם כן מאי שתות למקח דקתני מתני' וי"ל דמפרש הייינו אוצרות שתות שבהיב במקח ותימה דלשתות משהות למקח: **תנן** הורם ר' טרפון בלוד. תימה מה הוסיף להקשות מפיסא ממה שהקשה בבר נרישא:

מי

נשרפו חיטיך בעלייה הבא ברשותיה דלוקח נינהו אי נפלה דליקה באונס איהו טרח ומייתי לה ג הדוא גברא דיהיב זוזי אחמרא לסוף שמע דקא בעי למנסביה דבי פרזק רופילא אמר ליה הב לי זוזי לא בעינא המרא אתא לקמיה דרב חסדא אמר ליה[ד] כדרך שתיקנו משיכה במוכרין כך תיקנו משיכה בלקוחות: **מתני'** [ה] האונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שתות למקח ועד מתי מותר להחזיר עד כדי שיראה לתגר או לקרובו הורה ר"ט בלוד האונאה שמונה כסף מעשרים וארבע כסף לסלע שליש למקח ושמהו תגרי לוד אמר להם כל היום מותר להחזיר אמרו לו יניח לנו ר"ט במקומינו והזרו לדברי חכמים: **גמ'** אתמר רב אמרו שתות מקח שנינו ושמואל אמר ז שתות מעות נמי שנינו שוי שיתא בחמשא שוי שיתא בשבעה כ"ע לא פליגי דבתר מקח אזלי' ואונאה הויא כי פליגי שוי חמשא בשיתא ושוי שבעה בשיתא לשמואל דאמר בתר מעות אזלינן מ אידי ואידי אונאה הוי לרב דאמר בתר מקח אזלי' שוי חמשא בשיתא ביטול מקח הויא שוי שבעה בשיתא בהילה הויא ושמואל אמר' כי אמרי מהילה וביטול מקח מ ו היכא דליכא שתות משני צדדים אבל היכא דאיכא שתות מצד אחד אונאה הויא תנן האונאה ד' כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שתות למקח מאי לאו דזבין שוי עשרים בעשרין וארבעה ושמע מינה שתות מעות נמי שנינו לא דזבין שוי עשרים וארבעה בעשרים מי נתאנה מוכר אימא סיפא עד מתי מותר להחזיר בכדי שיראה לתגר או לקרובו ואמר רב נחמן[ו] לא שנו אלא לוקח אבל מוכר לעולם חוזר אלא דזבין שוי עשרים וארבעה בעשרין ותמניא תנן הורה רבי טרפון בלוד האונאה שמונה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שליש למקח מאי לאו דזבין שוי שיתסרי בעשרים וארבעה וש"מ שליש מעות נמי שנינו לא דזבין שוי עשרים וארבעה בשיתסר מי נתאנה מוכר אימא סיפא אמר להם כל היום מותר לחזור וא"ר נחמן לא שנו אלא לוקח אבל מוכר לעולם חוזר אלא דזבין שוי כ"ד בתלתין ותרין תניא כוותיה דשמואל מי שהיטל עליו ידו על העליונה כיצד מכר לו שוה ה' בו' מי נתאנה לוקח יד לוקח על העליונה רצה אומר תן לי מעותי או תן לי מה שאוניתני מכר לו שוה

אמרי ליה לא אמר לי ליהוי הנך זוזי בפקדון נכך דהא חשכה לי אמרי ליה הא ביתא קמך אותבינהו בביתא ואיגנוב אתא לקמיה דרבא אמר ליה כל הא ביתא קמך לא מיבעיא שומר שכר דלא הוי אלא מ אפילו שומר חנם נמי לא הוי אמרי ליה והא אמרו [ליה] רבנן לרבא איבעי ליה לקבולי עליה מי שפרע ואמר לי א לא הוו דברים מעולם: רבי שמעון אומר כל שהכסף בידו ידו על העליונה ב וכו': תניא אמר ר"ש אימתי בזמן שהכסף והפירות ביד מוכר אבל כסף ביד מוכר ופירות ביד לוקח אינו יכול לחזור בו מפני שכספו בידו בידו ביד מוכר הוא אלא מפני שדמי כספו בידו פשיטא אמר רבא הכא במאי עסקינן ב כגון שהיתה עליה של לוקח מושכרת ביד מוכר טעמא מאי ג תקינו רבנן משיכה גזירה שמא יאמר לו אמר ליה רב חסדא אמר ליה[ד] כדרך שתיקנו משיכה במוכרין כך תיקנו משיכה בלקוחות: **מתני'** [ה] האונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שתות למקח ועד מתי מותר להחזיר עד כדי שיראה לתגר או לקרובו הורה ר"ט בלוד האונאה שמונה כסף מעשרים וארבע כסף לסלע שליש למקח ושמהו תגרי לוד אמר להם כל היום מותר להחזיר אמרו לו יניח לנו ר"ט במקומינו והזרו לדברי חכמים: **גמ'** אתמר רב אמרו שתות מקח שנינו ושמואל אמר ז שתות מעות נמי שנינו שוי שיתא בחמשא שוי שיתא בשבעה כ"ע לא פליגי דבתר מקח אזלי' ואונאה הויא כי פליגי שוי חמשא בשיתא ושוי שבעה בשיתא לשמואל דאמר בתר מעות אזלינן מ אידי ואידי אונאה הוי לרב דאמר בתר מקח אזלי' שוי חמשא בשיתא ביטול מקח הויא שוי שבעה בשיתא בהילה הויא ושמואל אמר' כי אמרי מהילה וביטול מקח מ ו היכא דליכא שתות משני צדדים אבל היכא דאיכא שתות מצד אחד אונאה הויא תנן האונאה ד' כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שתות למקח מאי לאו דזבין שוי עשרים בעשרין וארבעה ושמע מינה שתות מעות נמי שנינו לא דזבין שוי עשרים וארבעה בעשרים מי נתאנה מוכר אימא סיפא עד מתי מותר להחזיר בכדי שיראה לתגר או לקרובו ואמר רב נחמן[ו] לא שנו אלא לוקח אבל מוכר לעולם חוזר אלא דזבין שוי עשרים וארבעה בעשרין ותמניא תנן הורה רבי טרפון בלוד האונאה שמונה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שליש למקח מאי לאו דזבין שוי שיתסרי בעשרים וארבעה וש"מ שליש מעות נמי שנינו לא דזבין שוי עשרים וארבעה בשיתסר מי נתאנה מוכר אימא סיפא אמר להם כל היום מותר לחזור וא"ר נחמן לא שנו אלא לוקח אבל מוכר לעולם חוזר אלא דזבין שוי כ"ד בתלתין ותרין תניא כוותיה דשמואל מי שהיטל עליו ידו על העליונה כיצד מכר לו שוה ה' בו' מי נתאנה לוקח יד לוקח על העליונה רצה אומר תן לי מעותי או תן לי מה שאוניתני מכר לו שוה

שוה שש בחמש מי נתאנה מוכר יד מוכר על העליונה רצה אומר לו תן לי מקחי או תן לי מה שאוניתני איבעיא להו פחות משתות לרבנן מ לאלתר הויא מחילה או בבדי שיראה לתגר או לקרובו ואם תמצי לומר בבדי שיראה לתגר או לקרובו מאי איכא בין שתות לפחות משתות איכא דאילו שתות ידו על העליונה רצה חוזר רצה קונה ומחזיר אונאה ואילו פחות משתות קנה ומחזיר אונאה מאי תא שמע חזרו לדברי חכמים סברוה פחות משליש לר' טרפון כפחות משתות לרבנן דמי אי אמרת בשלמא פחות משתות לרבנן בכדי שיראה לתגר או לקרובו ולרבי טרפון כל היום משום הכי חזרו אלא אי אמרת פחות משתות לרבנן לאלתר הויא מחילה ולרבי

אי אמרת בשלמא פחות משתות לרבנן בכדי שיראה כו'. מעיקרא שמתו בר' טרפון משום דסתות לרבנן ידו על העליונה ויתר משתות ומי יכול לחזור בו בכדי שיראה ולר' טרפון כל פחות משלים פירות ופחות בכלום מקח לרבנן לעולם מחזר דיומא להו בדרבנן לאמרי בפחות משתות ופחות ויתר על שתות ויתר על פחות מחזרה הוי מחילה לאחר כדי שיראה ולר' טרפון על לאחר כל היום ומי משום דלרבנן הוי שתות ויתר על שתות חוזרת בכדי שיראה ולרבי טרפון קנה בע"כ נוח לרבם שתהא חוזרת בכדי שיראה ואם לא נ"ל דאם בע"כ לא בא מתוך כדי שיראה תהא מחילה ממש שקנה בע"כ ויחזיר לו אונאה כל היום ומיהו אי בטול מקח לרבנן לעולם חוזר לא חזרו אלא מטעם דמשתות ויתר בע"כ ולאחר כל היום ומחילה לרבנן דמי אי אמרת בשלמא פחות משתות ופחות מ"מ בכוותא דפחות ומשתות ופחות ניחא להו טפי דבטול מקח לא שכיחא כולי האי ואפי' מבטול ויתר מחילה לא מרבינן בפחות משתות ופחות ויתר בע"כ לאלתר הויא מחילה אמאי חזרו הא אמרת בכל שיראה לתגר לר' טרפון כל היום ומי ניחא להו בדרבנן דאמרי בפחות משתות ופחות ויתר על שתות חוזרת בכדי שיראה ולר' טרפון על לאחר כל היום ומי ניחא להו בדרבנן דאמרי בפחות משתות ופחות ויתר על שתות חוזרת בכדי שיראה ולר' טרפון לאחר כל היום נמי ניחא להו בדרבנן דמיכיסה כחם שוה לחזור ולר' טרפון ידו על העליונה כדין שתות ומע"ג דלרבנן לעולם חוזר ולר' טרפון כל היום ומו לא ליכא נפקותא בין חזרה דכל היום ולעולם דאי ס"ד בכדי שיראה ממאי שמתו אמר לכ"ע פחות משתות מחילה לאלתר ופחות ויתר משתות לכ"ע מחילה לאחר כדי שיראה דאמרו ביתר על שתות שמיכסה חוזרים מר' טרפון ומר' טרפון דאמר ידו על העליונה ומכני שמתו בשתות עצמה פירות לא נאמר דשתות עצמה ניחא להו טפי דאמרו ביתר על שתות שמיכסה חוזרים מר' טרפון כמו לרבנן כדאמר עד שתא אלא משתות ואילך לרבי טרפון כפחות לרבנן אבל שתות עצמה לר' טרפון הויא כפחות משתות הויא מחילה בכדי שיראה לרבנן ולרבי טרפון לאחר כל היום נמי דמעיקרא שמתו משום שתות עצמה הויא לר' טרפון מחילה לאלתר ולכך מעיקרא שמתו משום יתר משתות אלא לר' טרפון הויא כפחות משתות שנוח למיקה היא אלא שתות ויתר משתות כשתות עצמה לרבנן מחילה לאלתר בכדי שיראה ולרבנן לעולם חוזר ולר' טרפון כל היום חזרו ומשום שתות עצמה הויא לר' טרפון מחילה ובתר כל היום חזרו ומשום יותר משתות דסיא מחילה לרבנן לאחר כדי שיראה כדמפרש בשמתו משום שתות עצמה אלא אי אמרת בטול מקח לעולם חוזר ממאי חזרו הלא שתות לר' טרפון לא יתר משתות דהויא כל כדי שיראה ולר' טרפון לאחר כל היום ולרבנן לעולם חוזר ורש"י פי' דכי אמר בטול מקח לעולם חוזר שתות עצמה הוי אוראה לר' טרפון כמו לרבנן ומע"ה פריך אמאי חזרו כדפרש"י ולוחקן לגיל כי אמר בטול מקח לרבנן לעולם חוזר הוי ניחא ליה חזרו לכן נראה כדפרישית ומשני בטול מקח לא שכיח פירות שתות עצמה דאמר לר' טרפון דהויא כפחות משתות שנוח למיקה היא אלא שתות ויתר משתות כשתות עצמה לרבנן ולכך מעיקרא שמתו משום יתר משתות דלר' טרפון הויא מחילה לאלתר ולרבנן לעולם חוזר ולר' טרפון כל היום חזרו ומשום שתות עצמה לר' טרפון כל היום ולרבנן בכדי שיראה ובתר כל היום חזרו ולר' טרפון ידו על העליונה כדין שתות ומע"ג דלרבנן לעולם חוזר ולר' טרפון כל היום ומו לא ליכא נפקותא בין חזרה דכל היום ולעולם דאי ס"ד בכדי שיראה ממאי שמתו אמר לכ"ע פחות משתות מחילה לאלתר ופחות ויתר משתות לכ"ע מחילה לאחר כדי שיראה דאמרו בדרבנן ביתר על שתות שמיכסה חוזרים מר' טרפון ומר' טרפון דאמר ידו על העליונה ומכני שמתו בשתות עצמה פירות לא נאמר דשתות עצמה ניחא להו טפי דאמרו ביתר על שתות שמיכסה חוזרים מר' טרפון כמו לרבנן כדאמר עד שתא אלא משתות ואילך לרבי טרפון כפחות לרבנן אבל שתות עצמה לר' טרפון הויא כפחות משתות הויא מחילה בכדי שיראה לרבנן ולרבי טרפון לאחר כל היום נמי דמעיקרא שמתו משום שתות עצמה הויא לר' טרפון מחילה לאלתר ולכך מעיקרא שמתו משום יתר משתות דלר' טרפון הויא כפחות משתות שנוח למיקה היא אלא שתות ויתר משתות כשתות עצמה לרבנן מחילה לאלתר בכדי שיראה ולרבנן לעולם חוזר ולר' טרפון כל היום חזרו ומש

בטול מקח בטלים ר"א התמי חזרו אלא לרבי טרפון לאחר כל היום
היו מחילה עד שלש ורבנן לעולם חוזר ומשני בטול מקח לא שכיח
ויותר יש דיום בשתות משתות ושתות דהויא מחילה לרבנן לאחר כדי
שיראה ולר' טרפון כל היום מרויח דיתר על שתות אלא שכיח ואין
נקיטות בין חזרה לכל היום ולעולם וקשה קלת לפירוש זה לישנא דקתמר
נמי דקמשוי ליה לוגאה כל היום ומו
לא דגרך לפרש לוגאה מה שקנה
ומחזיר לוגאה ולעולם דקתמר כיון
לומר להו דהויא לוגאה שמתו קרי
לוגא' הא דידו על העליונה ולפי' רש"י
אתי שפיר דהך לוגאה נמי היו ידו על
העליונה: ואילו יתר על שתות
שיהם חוזרים. ולפ"ם דבפרק הספינה
(ב"ב דף פג: ושם פד. ע"ש מי לא) לא
אמר רב פפא מכר לו שוה כ' ב
והוקר ומתר על ח' לוקח יכול לחזר
בו ולא מוכר לאמר ליה לוקח
דלוגיתאי לא מצית הדר בך כי' אם
אמתאי מאנס יכול לחזור נימא ליה מפי
דאמתאנס מי לאו דלוגיתאי הוי ו"ל
דבכא כיון שהוא יותר משתות ר"ל
דמוק מן המקח יותר מדאי וכאילו לא
מכר כלל דה"ל כיון ומצא חומץ תומן
אמאי יין דשיהם חוזרין (שם דף פג:)
וכ"ל יצחק גר' מרדכי תירץ דשהם
כשאין לוקח תובע לוגאתו לכך פין
דמוכר יכול לחזר בו אבל בכא מיירי
בשאמאנס תובע לוגאתו ולכך אמאנס
יכול לבטל המקח:

אמר רבא הלכתא שתות קנה ומחזיר
לוגאה. פ"ם קנה בפ"כ כל
נתן דבמקום לפי זה פחות משתות
לאלתר הויא מחילה וזה יש בין שתות
לפחות משתות וכן משמע לקמן (דף
בח.) נמי שהוא גבוה דנקט ורבכי
לזבוני אמר מי יכיבנא ליה ממש
ופלגא הויא מחילה משמע לאלתר הוי
מחילה ודקאמר זה וזה בכדי שיראה
ליתר משתות ושתות קאי ולא לפחות
משתות ורבא אית ליה שפיר דבר
הכלל דקאמר בפ' הספינה (ב"ב דף
פג:) מכר לו שוה כ' לוקח יכול
לחזור בו ולא מוכר לאמר ליה לוקח
דלוגיתאי לא מצית הדר בך כי' אם
אמתאי מאנס יכול לחזור נימא ליה מפי
דאמתאנס מי לאו דלוגיתאי הוי ו"ל
דבכא כיון שהוא יותר משתות ר"ל
דמוק מן המקח יותר מדאי וכאילו לא
מכר כלל דה"ל כיון ומצא חומץ תומן
אמאי יין דשיהם חוזרין (שם דף פג:)
וכ"ל יצחק גר' מרדכי תירץ דשהם
כשאין לוקח תובע לוגאתו ולכך אמאנס
יכול לחזר בו אבל בכא מיירי
בשאמאנס תובע לוגאתו ולכך אמאנס
יכול לבטל המקח:

אמר רבא הלכתא שתות קנה ומחזיר
לוגאה. פ"ם קנה בפ"כ כל
נתן דבמקום לפי זה פחות משתות
לאלתר הויא מחילה וזה יש בין שתות
לפחות משתות וכן משמע לקמן (דף
בח.) נמי שהוא גבוה דנקט ורבכי
לזבוני אמר מי יכיבנא ליה ממש
ופלגא הויא מחילה משמע לאלתר הוי
מחילה ודקאמר זה וזה בכדי שיראה
ליתר משתות ושתות קאי ולא לפחות
משתות ורבא אית ליה שפיר דבר
הכלל דקאמר בפ' הספינה (ב"ב דף
פג:) מכר לו שוה כ' לוקח יכול
לחזור בו ולא מוכר לאמר ליה לוקח
דלוגיתאי לא מצית הדר בך כי' אם
אמתאי מאנס יכול לחזור נימא ליה מפי
דאמתאנס מי לאו דלוגיתאי הוי ו"ל
דבכא כיון שהוא יותר משתות ר"ל
דמוק מן המקח יותר מדאי וכאילו לא
מכר כלל דה"ל כיון ומצא חומץ תומן
אמאי יין דשיהם חוזרין (שם דף פג:)
וכ"ל יצחק גר' מרדכי תירץ דשהם
כשאין לוקח תובע לוגאתו ולכך אמאנס
יכול לחזר בו אבל בכא מיירי
בשאמאנס תובע לוגאתו ולכך אמאנס

אמר רבא הלכתא שתות קנה ומחזיר
לוגאה. פ"ם קנה בפ"כ כל
נתן דבמקום לפי זה פחות משתות
לאלתר הויא מחילה וזה יש בין שתות
לפחות משתות וכן משמע לקמן (דף
בח.) נמי שהוא גבוה דנקט ורבכי
לזבוני אמר מי יכיבנא ליה ממש
ופלגא הויא מחילה משמע לאלתר הוי
מחילה ודקאמר זה וזה בכדי שיראה
ליתר משתות ושתות קאי ולא לפחות
משתות ורבא אית ליה שפיר דבר
הכלל דקאמר בפ' הספינה (ב"ב דף
פג:) מכר לו שוה כ' לוקח יכול
לחזור בו ולא מוכר לאמר ליה לוקח
דלוגיתאי לא מצית הדר בך כי' אם
אמתאי מאנס יכול לחזור נימא ליה מפי
דאמתאנס מי לאו דלוגיתאי הוי ו"ל
דבכא כיון שהוא יותר משתות ר"ל
דמוק מן המקח יותר מדאי וכאילו לא
מכר כלל דה"ל כיון ומצא חומץ תומן
אמאי יין דשיהם חוזרין (שם דף פג:)
וכ"ל יצחק גר' מרדכי תירץ דשהם
כשאין לוקח תובע לוגאתו ולכך אמאנס
יכול לחזר בו אבל בכא מיירי
בשאמאנס תובע לוגאתו ולכך אמאנס

אמר רבא הלכתא שתות קנה ומחזיר
לוגאה. פ"ם קנה בפ"כ כל
נתן דבמקום לפי זה פחות משתות
לאלתר הויא מחילה וזה יש בין שתות
לפחות משתות וכן משמע לקמן (דף
בח.) נמי שהוא גבוה דנקט ורבכי
לזבוני אמר מי יכיבנא ליה ממש
ופלגא הויא מחילה משמע לאלתר הוי
מחילה ודקאמר זה וזה בכדי שיראה
ליתר משתות ושתות קאי ולא לפחות
משתות ורבא אית ליה שפיר דבר
הכלל דקאמר בפ' הספינה (ב"ב דף
פג:) מכר לו שוה כ' לוקח יכול
לחזור בו ולא מוכר לאמר ליה לוקח
דלוגיתאי לא מצית הדר בך כי' אם
אמתאי מאנס יכול לחזור נימא ליה מפי
דאמתאנס מי לאו דלוגיתאי הוי ו"ל
דבכא כיון שהוא יותר משתות ר"ל
דמוק מן המקח יותר מדאי וכאילו לא
מכר כלל דה"ל כיון ומצא חומץ תומן
אמאי יין דשיהם חוזרין (שם דף פג:)
וכ"ל יצחק גר' מרדכי תירץ דשהם
כשאין לוקח תובע לוגאתו ולכך אמאנס
יכול לחזר בו אבל בכא מיירי
בשאמאנס תובע לוגאתו ולכך אמאנס

אמר רבא הלכתא שתות קנה ומחזיר
לוגאה. פ"ם קנה בפ"כ כל
נתן דבמקום לפי זה פחות משתות
לאלתר הויא מחילה וזה יש בין שתות
לפחות משתות וכן משמע לקמן (דף
בח.) נמי שהוא גבוה דנקט ורבכי
לזבוני אמר מי יכיבנא ליה ממש
ופלגא הויא מחילה משמע לאלתר הוי
מחילה ודקאמר זה וזה בכדי שיראה
ליתר משתות ושתות קאי ולא לפחות
משתות ורבא אית ליה שפיר דבר
הכלל דקאמר בפ' הספינה (ב"ב דף
פג:) מכר לו שוה כ' לוקח יכול
לחזור בו ולא מוכר לאמר ליה לוקח
דלוגיתאי לא מצית הדר בך כי' אם
אמתאי מאנס יכול לחזור נימא ליה מפי
דאמתאנס מי לאו דלוגיתאי הוי ו"ל
דבכא כיון שהוא יותר משתות ר"ל
דמוק מן המקח יותר מדאי וכאילו לא
מכר כלל דה"ל כיון ומצא חומץ תומן
אמאי יין דשיהם חוזרין (שם דף פג:)
וכ"ל יצחק גר' מרדכי תירץ דשהם
כשאין לוקח תובע לוגאתו ולכך אמאנס
יכול לחזר בו אבל בכא מיירי
בשאמאנס תובע לוגאתו ולכך אמאנס

אמר רבא הלכתא שתות קנה ומחזיר
לוגאה. פ"ם קנה בפ"כ כל
נתן דבמקום לפי זה פחות משתות
לאלתר הויא מחילה וזה יש בין שתות
לפחות משתות וכן משמע לקמן (דף
בח.) נמי שהוא גבוה דנקט ורבכי
לזבוני אמר מי יכיבנא ליה ממש
ופלגא הויא מחילה משמע לאלתר הוי
מחילה ודקאמר זה וזה בכדי שיראה
ליתר משתות ושתות קאי ולא לפחות
משתות ורבא אית ליה שפיר דבר
הכלל דקאמר בפ' הספינה (ב"ב דף
פג:) מכר לו שוה כ' לוקח יכול
לחזור בו ולא מוכר לאמר ליה לוקח
דלוגיתאי לא מצית הדר בך כי' אם
אמתאי מאנס יכול לחזור נימא ליה מפי
דאמתאנס מי לאו דלוגיתאי הוי ו"ל
דבכא כיון שהוא יותר משתות ר"ל
דמוק מן המקח יותר מדאי וכאילו לא
מכר כלל דה"ל כיון ומצא חומץ תומן
אמאי יין דשיהם חוזרין (שם דף פג:)
וכ"ל יצחק גר' מרדכי תירץ דשהם
כשאין לוקח תובע לוגאתו ולכך אמאנס
יכול לחזר בו אבל בכא מיירי
בשאמאנס תובע לוגאתו ולכך אמאנס

אמר רבא הלכתא שתות קנה ומחזיר
לוגאה. פ"ם קנה בפ"כ כל
נתן דבמקום לפי זה פחות משתות
לאלתר הויא מחילה וזה יש בין שתות
לפחות משתות וכן משמע לקמן (דף
בח.) נמי שהוא גבוה דנקט ורבכי
לזבוני אמר מי יכיבנא ליה ממש
ופלגא הויא מחילה משמע לאלתר הוי
מחילה ודקאמר זה וזה בכדי שיראה
ליתר משתות ושתות קאי ולא לפחות
משתות ורבא אית ליה שפיר דבר
הכלל דקאמר בפ' הספינה (ב"ב דף
פג:) מכר לו שוה כ' לוקח יכול
לחזור בו ולא מוכר לאמר ליה לוקח
דלוגיתאי לא מצית הדר בך כי' אם
אמתאי מאנס יכול לחזור נימא ליה מפי
דאמתאנס מי לאו דלוגיתאי הוי ו"ל
דבכא כיון שהוא יותר משתות ר"ל
דמוק מן המקח יותר מדאי וכאילו לא
מכר כלל דה"ל כיון ומצא חומץ תומן
אמאי יין דשיהם חוזרין (שם דף פג:)
וכ"ל יצחק גר' מרדכי תירץ דשהם
כשאין לוקח תובע לוגאתו ולכך אמאנס
יכול לחזר בו אבל בכא מיירי
בשאמאנס תובע לוגאתו ולכך אמאנס

ולרבי טרפון נמי לאלתר הויא מחילה אמאי
חוזרו בדר' טרפון ניחא להו טפי דמאי דרבנן
קא משוו להו אונאה לר' טרפון הויא מחילה
מי סברת פחות משליש לרבי טרפון בפחות
משתות לרבנן דמי לא משתות ועד שליש
לרבי טרפון כשתות עצמה לרבנן דמי אי הכי
כמאי שמתו מעיקרא תפשוט דבטול מקח
דרבנן לעולם חוזר דכיון דאמר להו רבי טרפון
תיא אונאה שמתו כי אמר להו כל היום חזרו
ראי סלקא דעתך דבטול מקח לרבנן בכדי
שיראה לתגר או לקרובו במאי שמתו שכתו
בשתות עצטה דלרבי טרפון מחילה ולרבנן
אונאה איבעיא להו בטול מקח לרבנן לעולם
חוזר או דלמא בכדי שיראה לתגר או לקרובו
ואם תמצא לומר בכדי שיראה לתגר או לקרובו
מה איכא בין שתות ליתר על שתות איכא
דאילו שתות מי שנתאנה חוזר ואילו יתר על
שתות שניהם חוזרין מאי ת"ש חזרו לדברי
הכמים אי אמרת בשלמא בטול מקח לרבנן
בכדי שיראה לתגר או לקרובו ולר' טרפון כל
היום משום הכי חזרו אלא אי אמרת בטול מקח
לרבנן לעולם חוזר אמאי חזרו בדברי טרפון
ניחא להו טפי דקא משוו להו אונאה כל היום
ותו לא בטול מקח לא שכיח אמר רבא הלכתא
א פחות משתות נקנה מקח ב יותר על שתות
בטל מקח ג שתות קנה ומחזיר אונאה ד וזה
וזה בכדי שיראה לתגר או לקרובו תניא
כותיה דרבא ב אונאה פחות משתות נקנה
מקח יתר על שתות בטל מקח שתות קנה
ומחזיר אונאה דברי ג רבי נתן רבי יהודה
הנשיא אומר יד מוכר על העליונה רוצה
אומר לו תן לי מקחי או תן לי מה שאוניתני
וזה וזה בכדי שיראה לתגר או לקרובו:
עד מתי מותר להחזיר כו': אמר רב נחמן ד לא
שנו אלא לוקח אבל מוכר לעולם חוזר נימא
מסייע ליה: חזרו לדברי הכמים אי אמרת בשלמא

מוכר לעולם חזר

ולרבי טרפון נמי לאלתר הויא מחילה. פחות מקלת: אמאי חזרו
אי הכי. לר' טרפון אכטול מקח
לחוליס פליג: במאי שמתו
מעיקרא הפשוט. דמלשמתו
בטול מקח לרבנן. דמיבעיא לן
לקמן אי לעולם חוזר לו בכדי שיראה
אפשוט דמלשמתו לרבנן לעולם
חוזר וכי אתר להו ר' מרכון לוגאה
וסס היו סבורין דבכדי שיראה ס"ל
בחוגאה עצמו: כי אמר להו כל
היום חזרו. הלא דבין לעולם חוזר
ובין שתות כל היום הגאה פותחת
סיה לדיקו דשתות הרבה יש ליתלך
כל היום ושוד לוגאה יתר על שתות
לא שכיחא וקתפסה להו בשתות
עצמה לרבנן בכדי שיראה ולר' ליס
כל היום: דאי ס"ד בטול מקח
לרבנן. כלוגאה בכדי שיראה ולא
בין לוגאה לבטול מקח אלא דבלוגאה
ידו על העליונה ובבטול מקח שיהם
חוזרין כי אמרו רבי טרפון לבטול
מקח לוגאה אין זו עוכה לסס:
שמתו בשתות עצמה כו'. דהא
דאמרן משתות ועד שליש לר"ש
בשתות לרבנן משתות ומעלה אמרו
ולא שתות עצמה: אם המצא לומר
כו'. לומר הס בלא לומר שיעמת
לעולם חוזר דאי בכדי שיראה מאי
איכא כו': איכא דאילו שתות בו'.
כי נמי אמרינן תרוייהו בכדי שיראה
עדיין יש חילוק זה בשיהם: משום
הכי חזרו. מעיקרא כי הוי להו ר'
טרפון יתר על שתות אונאה לרבנן
בטול מקח לא שכיח אמר רבא
הלכתא שתות קנה ומחזיר לוגאה
מכוס בטול מקח היא דסולי דלרבנן לעולם ולר' טרפון היו סבורין
בכדי שיראה כדין לוגאה לרבנן כי סדר אתר להו כל היום אכתי
שמתה איכא דלרבנן לעולם ולר' טרפון כל היום ומו לא ואי
מכוס שתות עצמה לרבנן בכדי שיראה ולדידיס כל היום הרבה
הוא שכח שמשבחה רבי טרפון ביתר על שתות ומפנס שתות
בשתות עצמה שהרי יכולין ליזהר בשתות עצמה יפחתו לו מעט
ותהא מחילה נמצאו משתכרין בטל ר' טרפון כל לוגאה שיתר על
שתות: בטול מקח לא שכיח. ואין שכח זה הכוב לסס בתיתי
דלא שכיח וכי מיקרי והוי נמי הרי נתן לו בהות כל היום לחזור ורוב
המלכים נמלכים בו ביום הלכך פנס דשתות עצמה עדיף להו:
הלכתא פחות משהות נקנה מקח. לאלתר: יהר על שתות
בטל מקח. ומיסס מחרין: שהות קנה. ואין אחד מהן יכול
לחזור: ומחזיר אונאה. ולית ליס לרבא יד על סעליונה דמתני' דס"ל כר' נתן דבריתא דקיימא לן ר'
דיבא בפרק הבית והעליה (לקמן דף קיב וכב"ק עג:): זה וזה. לוגאה ובטול מקח: יד מוכר על העליונה. אם נתאנס מוכר
והוא הדין אם נתאנס לוקח יד לוקח על העליונה והכי מוקמינן לס לקמן (דף נא.) מאי דסיר במתניתין תני בברייתא: זה וזה.
לוגאה ובטול מקח: לא שנו. בכדי שיראה: אלא לוקח. במקחו בידו ויכול להרלוותה: מוכר. שאין בידו מה להרלות ולעולם לא
מכר לוגאה של שיראה עליו אחרת כדעותה בדמים יקרים הלכך לעולם חוזר אם לא שמיקרו עליהם בשביל

משום הכי חזרו. שהם היו מוכרין ולא נהנין בהרחבת זמן
הלכך לר' טרפון אפי' לרבנן לעולם חוזרים: אמאי חזרו
לדידהו נמי מהני הרחבת זמן שהקדה לאו קעבו מיהו נהנו בהו:
ורשבי. קשורי מני שקורין בוגדיל"ש: קרי שיתא. שולל בדמיהם
שהם זוזים: מבעל הבית. מכשיטין
ולכלי תשמיש שלו חביבין עליו ואינו
מוכרן אלא בעוקר הוסס ליס כמפרש
יודע אני שיש בו לוגאה לאמרינן
לקמן אין לו עליו לוגאה כך מלאתי
בשאילתות דרב אחאי (פ' בסר סי'
קיג): כיפי. נזמים: הוי מחילה.
לאלתר דסוס ליס פחות משתות:
ואתבעיה בדינא. בכדי שיראה
לתגר: בצדרייתא. מעיקרא
שמומדים לימכר: **מתני' ר'**
יהודה אומר אין אונאה לתגר:
לקמיס מפרש לס: מי שהוטל עליו.
מי שנתאנס: הן לי מעותי. אם
נתאנס לוקח: **גמ'** דאי כתב
רחמנא מוכר. שהוא מוזהר בכל
תוכו: דקים ליה בזבינתיה. כמה
נתן בה ובמזל הוא עושה: זבנת
קנית. אם לקחת הפך שנתאנסת
שכר הוא אלא שלא הוגלת המעות
בידיאם והרי הוא מתקיים לך:
זבין אוביד. עכרת הפך אלך הרי
אתה עכשיו שילו המעות בידיאם:
ספסר. קונה ומוכר עיל תמיד:
מידע ידע זבינתיה כמה שויא.
שהרי לא שהם בין קייתה לעכירתה:
שאפי' פחות מכדי אונאה חוזר.
אם נתאנס לחיין תלויין בכך ונקנו
לו שיחזור: תניא כוותיה דרב
נחמן. לאחילו בכדי לוגאה אינו
חוזר בו ואין מחזירין לו לוגאה מדאלי
מעמא מפני שהוא בקי בכגון הספסר:
קתני רצה. דיהו על הטעליונה:
ברייתא. בלרבי נתן: לא קתני
רצה. אלא על כרחו קנה ומחזיר
לו לוגאה: מתני' קתני לוקח. שיכא
לנתאנס לוקח קתני דיהו על הטעליונה
כדקתני הן לי מעותי: ברייתא.
בר' יהודה הנשיא: קתני מוכר.
לשיכא לנתאנס מוכר הוא דיהו על
הטעליונה אבל אם נתאנס לוקח לא:
אונאה זו. משמתינו זו: ותני נמי
בברייתא. בר' נתן אלא ובלוקח
ומוכר הוא דתלינו: דיקא נמי.
דמתניתין במוכר נמי ס"ל הכי
ופסיק לוקח ולא פיקא למוכר:
לימא רב. דאמר בר' מאיר. דאמר
מתנה על מה שכתוב בתורה תנאו
בטל אפי' בדבר שבממון: ר' יהודה
אומר בדבר שבממון. כגון שאר
וכסות ניתן למחילה והרי מחילה אבל
מוכר שיהא לעבר הגוף לא ניתן למחילה:

מי

משום הכי חזרו אלא אי אמרת מוכר נמי
בלוקח דמי מאי נפקא להו מינה כי היכי
דעבדי ליה רבנן תקנתא בלוקח הכי נמי
עבדי ליה רבנן תקנתא למוכר תגרי לוד לא
שביה דטעו אושפזוכניה דרמי בר חמא זבין
חמרא וטעה אשכחיה דהוה עציב א"ל אמאי
עציבת א"ל זביני חמרא וטעאי א"ל זיל הדר בך אמר ליה הא שהאי לי יותר
מבדי שאראה לתגר או לקרובי שדריה לקמיה [א] דרב נחמן א"ל לא שנו אלא
לוקח אבל מוכר לעולם חוזר מאי טעמא לוקח מקחו בידו כל היכא דאזיל
מחיי ליה ואמרי ליה אי טעה אי לא טעה מוכר דלא נקט מקחיה בידיה עד
דמיתרמי ליה זבינתא כזבינתיה וידע אי טעה ואי לא טעה ההוא גברא דהוה
נקט ורשבי לזבוני קרי שיתא ושויא חמשא ואי הוו יהבי ליה חמשא ופלגא
הוה שקיל אתא ההוא גברא ואמר אי יהיבנא ליה חמשא ופלגא הויא מחילה
אתן ליה שיתא ואתבעיה לדינא אתא לקמיה דרבא א"ל לא שנו אלא בלוקח
מן התגר [ב] אבל בלוקח מבעל הבית אין לו עליו אונאה ההוא גברא דהוה
נקיט כיפי לזבוני קרי שתין ושוי חמשין ואי הוו יהבי ליה חמשין וחמשא
הוה שקיל אתא ההוא גברא ואמר אי יהיבנא ליה חמשין וחמשא
הויא מחילה אתן ליה שיתין ואתבעיה לדינא אתא לקמיה דרב חסדא א"ל
לא שנו אלא בלוקח מן התגר אבל בלוקח מן בעל הבית אין לו עליו אונאה
א"ל רב דימי ב ישר וכן אמר רבי אלעזר ישר והא אנן תנן כשם שאונאה
להחזיר כך אונאה לתגר מאן החזיר לאו בעל הבית אמר [ג] רב חסדא בצדרייתא
אבל מאני תשמישתיה דיקירי עליה לא מזבין להו אי לאו בדמי יתירי:
מתני' ד אחד הלוקח ואחד המוכר יש להן אונאה ה כשם שאונאה להחזיר
כך אונאה לתגר [ד] ורבי יהודה אומר אין אונאה לתגר מי שהוטל עליו ידו על
העליונה רצה אומר לו תן לי מעותי או תן לי מה שאוניתני: **גמ'** מנהני מילי
דת"ר (ויקרא כה) [ה] וכי תמכרו ממכר לעמיתך אל תונו אין לי אלא שנתאנה
לוקח נתאנה מוכר מנין תלמוד לומר (שם) או קנה אל תונו ואיצטריך למכתב
לוקח ואיצטריך למכתב מוכר דאי כתב רחמנא מוכר משום דקים ליה
בזבינתיה אבל לוקח דלא קים ליה בזבינתיה אימא לא אוהריה רחמנא בלא
תונו ואי כתב רחמנא לוקח משום דקא קני דאמרי אינשי זבנית קנית אבל
מוכר דאבודי קא מוביד דאמרי אינשי זבין אוביד אימא לא אוהריה רחמנא
בלא תונו צריכא: רבי יהודה אומר אין אונאה לתגר: משום שהוא תגר אין
לו אונאה אמר רב נחמן אמר רב בתגר ספסר שנו מאי טעמא מידע ידע
זבינתיה כמה שויא ואחולי אחיל נביה והאי דזבנא הכי משום דאתרמיא ליה
זבינתא אחריתי והשתא מיהא קא הדר ביה רב אשי אמר מאי אין לתגר
אונאה אינו בתורת אונאה שאפילו פחות מכדי אונאה חוזר תניא כוותיה דרב
נחמן רבי יהודה אומר תגר אין לו אונאה מפני שהוא בקי: מי שהוטל עליו
ידו על העליונה וכו': מני מתניתין לא רבי נתן ולא רבי יהודה הנשיא אי
[ו] רבי נתן מתניתין קתני רצה וברייתא לא קתני רצה אי רבי יהודה הנשיא
מתניתין קתני לוקח ברייתא קתני [ז] מוכר (סימן ז"ב ר"ש) אמר רבי אלעזר
אונאה זו אינו יודע מי שנאנה רבה אמר לעולם רבי נתן היא ותני נמי בברייתא
רצה רבא אמר לעולם ר' יהודה הנשיא היא ומאי דשייר במתניתין קא
מפרש בברייתא אמר רב אשי דיקא נמי דקתני אחד הלוקח ואחד המוכר
ומפרש ליה ללוקח שמע מינה שיוריה שייריה למוכר שמע מינה [ח] איתמר
האומר לחבירו על מנת שאין לך עלי אונאה רב אמר ד יש לו עליו אונאה ושמואל אמר אין לו עליו אונאה
לימא רב דאמר כרבי מאיר ושמואל דאמר כרבי יהודה דתניא [ט] האומר לאשה הרי את מקודשת לי
על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה הרי זו מקודשת ותנאו בטל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר
[י] בדבר שבממון תנאו קיים אמר לך רב אנא דאמרי אפילו לר' יהודה עד כאן לא קאמר ר' יהודה
התם אלא דידעה וקא מחלה

אבל

מר' יסודה דאמר תגר אין לו לוגאה כשמכר בזול לפי
שהוא בקי ואחולי אחיל ליס דזבניס הכי משום דאתרמיא ליס
בהדיוט מוכר מדתלי תגר בהדיוט
דשעמא דיקא ומחיל לא שייך אלא
במוכר וא"ל ומ"ל דמיירי בהדיוט
שמוכר ביוקר ותתאנס לוקח דילמא
מייירי בהדיוט שמכר בזול ותתאנס
דהשתא הוי דומיא דתגר ו"ל דלוגאה
משמע בכל ענין בין שהוא מאנס בין
שהוא מתאנס:

הכא

עין משפט
נר מצוה

סט
ג מיי' פי"ב מה' מכירה הלכה ב סמג עשין קע טור ש"ע ח"מ סי' רכו סעיף כב.
ע
ב מיי' שם הלכה ד סמג שם טור ש"ע ח"מ שם סעיף ל ופעיף כ.
עא
ג מיי' שם ס"ש סמג שם טור ש"ע שם סעיף יד
עב
ד מיי' שם פי"ג הלכה ג ומיי' שם הלכה ט ש"ע שם סעיף כפ
עג
ה מיי' פי"ב מהלכות מכירה הלכה ח סמג עשין מה טור ש"ע ח"מ סי' לח סעיף ה וסי' רכו סעיף א

מסורת השס
[ל]נאל מה מנ: [מ]כמה נב.
[נ]ישר כ"ע כ"ל בכרכות מה: [ס]מנות פ. מה: [מ]ולין יב עכ: עה: [ע]"ל בכילולות
[ג]כיי [פו]"ל [ד]"ל [ה]"ל [ו]"ל [ז]"ל [ח]"ל [ט]"ל [י]"ל ר' יהודה]
ה [נ]"ל [מ]"ל
ו [נ]"ל [מ]"ל
ז [מ]"ל
ח מכות נג כתובות ה"ה ט קידושין יסה [נקמן נ"ל]
כתובות נה: ב"ק [יסוד ל דנ"ל ס"ן מד:]

הכא מי ידע דמחיל. וכפ' הכותב (כתובות דף סד. ושם ד"ס וסכר) דפסיק רב אם מתם לימו יורשם וסריך וסבר רב מנשה קיים וסאמר רב יש לו עליו אונאה כתם ומי לא ידע שמעות אבל הכא מי ידע דמחיל לו. וכפ' הכותב (כתובות דף סד. ושם ד"ס וסכר) דפסיק רב אם מתם לימו יורשם וסריך וסבר רב מנשה קיים וסאמר רב יש לו עליו אונאה כתם ומי לא ידע שמעות ומ"ת בפ' אף על פי (בפ דף מו. ושם) דפריך אבל הכא מי ידע דמחיל ושמואל אמר אנא דאמרי אפילו לר"מ עד כאן לא קאמר ר"מ התם א אלא דודאי קא עקר אבל הכא מי יימר דקא עקר מידי אמר רב ענן ב לדידי מפרשא לי מיניה דמר שמואל האומר לחבירו על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה מ ע"מ שאין בו אונאה הרי יש בו אונאה מיתיבי ג ב הנושא והנותן באמנה והאומר לחבירו על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה לרב דאמר אנא דאמרי אפילו לר' יהודה הא מני אמר אביי מחוורתא רב אמר כר"מ ושמואל דאמר כר' יהודה רבא אמר לא קשיא כאן בסתם כאן במפרש דתניא במה דברים אמורים בסתם ג אבל במפרש מוכר שאמר ללוקח חפץ זה שאני מוכר לך במאתים יודע אני בו שאינו שוה אלא מנה על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה ד וכן לוקח שאמר למוכר חפץ זה שאני לוקח ממך במנה יודע אני בו ששוה מאתים על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה ת"ר ד ה הנושא והנותן באמנה הרי זה לא יחשב את הרע באמנה ואת היפה בשוה אלא או זה וזה באמנה או זה וזה בשוה ו ונותן לו שכר כתף שכר גמל שכר פונדק שכר עצמו אינו נוטל שכבר נתן לו שברו משלם שברו משלם מהיכא קא יהיב ליה אמר רב פפא ה בצדרויי דיהבי ארבע למאה: **מתני'** כמה תהא הסלע חסירה ו ולא יהא בה אונאה רבי מאיר אומר ארבע איסרות איסר לדינר ורבי יהודה אומר ארבע פונדיונות פונדיון לדינר ור"ש אומר

שמונה

מי ידע. דלמא אונאה טוא סבור דחין בו אונאה: דודאי עקר: בשעת התנאי עוקר דברי תורה שסמילה עליו אחר כסות ועוגה וחם עוקר התורה עליו ואפי' הוא עוקר לאחר זמן עתכה בעלמא הוא: אבל הכא מי יימר דעקר. אמת לא יהא בו אונאה: אין לו עליו אונאה. כדפרישית דמי יימר דעקר: שאין בו אונאה. אם תאמר לו בלשון זה אין זה לשון מחילה אונאה אלא לשון תביעת אונאה דעל מכת שאין בו אונאה אמר הכי ים בו ופקח טעות נמי הוי ואם רצה ים בו מוזר לגמרי: הנושא ונותן באמנה. מכור בתם שתוכל וקח לי המעות לזמן פלוני וכיון סופך עליך ונותן לו שכר מרחו כדלקמן: אין לו עליו אונאה. לומר יותר סיס שוה ואם מכר זה בדברים רבים אין לו יכול לומר לא אתן אלא דמיו: מחוורתא כו'. ורב עוקי לה כרבי יהודה דאפי' הוכא דלא ידע ומחיל נמי אמר: סתם. ע"מ שאין לך עלי אונאה דלא ידע דמחיל: מפרש. שפירש לו יודע אני בים אונאה ואני מוכרו לך ע"מ שאין לי עלי אונאה דבסתם אמר רבי יהודה דעתו: ואמרו קיים דדמי לאחר ובכסות: במה דברים אמורים. דים אונאה לזה על זה: בסתם. מכר: אבל במפרש. כגון מוכר כו': הנושא ונותן באמנה כו'. כדפרישית: הרי זה לא יחשוב לו את הרע באמנה ואת היפה בשוה. לחיות לו המתנת מעות היפה בשכר מרחו כגון היום לו מני יומנו אם אינו נוטל לו הרע בחנות כמה שהוכל ולכשיתכר תן לי מעות שיעשה ופוטר עצמו בהמתנת מעות על דמי היפה מלאת שכר מרחו על הרע והוי כרבית: אלא או זה וזה באמנה. ויתן לו כדרך הנותן באמנה שבכר קונה היום לסם כדמעפרש לקמן הרבעה לעתה: או זה וזה בשוה. ובשכר יהא לו מקבל: ונותן לו שכר כתף שכר גמל. אם נתן בתמנה כיצוחו לחבורן יוכה לו בכר כתף המוליכו מביתו לחנות ואם הולך לגמלים נתן לו שכר גמל: בצדרויי. מוכרי בגדי קנבוס שבכר קונה לסם ליתן הרבעה לעתה לעתי שמורה בעמיכתן: **מתני'** כמה ההא הסלע חסירה. מעבע היולא ותמיד הוא שוחק וחסר כמה תחסר ואם הוציאה לא תהא אונאה: ד' איסרין. לכלע: איסר לדינר. והוא אחד מ"ד בו דו' מעם כסף דינר מעם ב' פונדיונים פונדיון בני איסרין ובגמרא מפרש עלה שלא דגבי שאר סחורה אמרינן שמות וכאן יש לומרים כך ויש לומרים כך: ארבעה פונדיונים. אחד מכנים עשר: שמונה

לעתה: או זה וזה בשוה. ובשכר יהא לו מקבל: ונותן לו שכר כתף שכר גמל. אם נתן בתמנה כיצוחו לחבורן יוכה לו בכר כתף המוליכו מביתו לחנות ואם הולך לגמלים נתן לו שכר גמל: בצדרויי. מוכרי בגדי קנבוס שבכר קונה לסם ליתן הרבעה לעתה לעתי שמורה בעמיכתן: **מתני'** כמה ההא הסלע חסירה. מעבע היולא ותמיד הוא שוחק וחסר כמה תחסר ואם הוציאה לא תהא אונאה: ד' איסרין. לכלע: איסר לדינר. והוא אחד מ"ד בו דו' מעם כסף דינר מעם ב' פונדיונים פונדיון בני איסרין ובגמרא מפרש עלה שלא דגבי שאר סחורה אמרינן שמות וכאן יש לומרים כך: ארבעה פונדיונים. אחד מכנים עשר: שמונה

א שמונה פונדיונות שני פונדיונים לדינר עד מתי מותר להחזיר ב בכרכים עד כדי שיראה לשולחני בכפרים עד ערבי שבתות ג אם היה מכירה אפילו לאחר שנים עשר חדש מקבלה הימנו ואין לו עליו אלא תרעומת ד ונותנה למעשר שני ואינו חוושש שאינו אלא נפש רעה: **גמ'** ורמינהו עד כמה תהא הסלע חסירה ויהיה בה אונאה אמר רב פפא לא קשיא א תנא דידן קא חשיב ב ממטה למעלה תנא ברא קא חשיב ג מלמעלה למטה מאי שנא בסלע דפליגי ומאי שנא בטלית דלא פליגי אמר ד רבא מאן תנא טלית ר"ש היא אביי אמר טלית עד שתות מחיל אינש דאמרי אינשי עשיק לגביך ושוי לכרסיך סלע כיון דלא סני ליה לא מחיל גופא ה עד כמה תהא הסלע חסירה ויהא בה אונאה ר"מ אומר ארבעה איסרות איסר לדינר ר' יהודה אומר ד' פונדיונות שני פונדיון לדינר ר"ש אומר שמונה פונדיונות שני פונדיון לדינר יתר על כן מוכרה בשויה ה עד כמה תיפחת ויהא רשאי לקיימה בסלע עד שקל בדינר עד רובע פחות מכן איסר אסור ו (להוציאה) ז ר' הרי זה לא ימכרנה לא לתגר ולא לחרם ולא לחרג מפני שמרמין בה את אחרים אלא יקבנה ויתלנה בצואר בנו או בצואר בתו אמר מר בסלע עד שקל בדינר עד רובע מאי שנא בסלע עד שקל ומאי שנא בדינר עד רובע אמר אביי ז מאי רובע דקתני נמי רובע שקל אמר רבא דיקא נמי דקא תני רובע ולא קתני רביע ש"מ למה ליה למתלייה לדינר בשקל מילתא אגב אורחיה קמ"ל דאיכא דינר דאתי משקל מסייע ליה לר' אמי דא"ר אמי דינר הבא משקל מותר לקיימו דינר הבא מסלע אסור לקיימו: פחות מכן איסר אסור ח (להוציאה): מאי קאמר אמר אביי הכי קאמר פחתה סלע יותר מבדי אונאה איסר אסור אמר ליה רבא א"ה אפילו משהו נמי אלא אמר רבא פחתה סלע איסר לדינר אסור וסתמא כר"מ תנן התם ט הסלע שנפסלה והתקינה שיהא שוקל בה משקלות טמאה עד כמה תיפחת ויהא רשאי לקיימה לסלע שני דינרים י פחות מכן יקוץ יתר על כן מאי א"ר הונא פחות מכן יקוץ: יתר על כן יקוץ ר' אמי אמר פחות מכן יקוץ יתר על כן יקיים מיתיבי יתר

תנא דידן קחשיב מלמעלה למטה ולא עד בכלל דבר' איסרין יש אונאה דבגמרא אמרינן מאי תנא מלית ר"ש היא דאמר ר' אמי דקחשיב מלמעלה למטה: **ותנא** ברא מי נרסינן בברייתא עד כמה אתי שפיר דחשיב מלמעלה למטה וסכר עד ועד בכלל אבל אי לא נרסינן עד לא הוה ליה למימר דחשיב מלמעלה למטה אלא כמשמעו כמה יהא אונאה ל' איסרין ותנא דקאמר לתנא דידן מלמעלה למטה נקט לתנא ברא מלמעלה למטה: **עשיק** לגבך. וא"ת התיקה נתאונה לוקח נתאונה מוכר מהי איכא למימר והתיקה ככות פירות מאי איכא למימר וי"ל דלא פליג רבנן ור"ש דעיקר הטעם הוי פלא כיון דלא סני ליה מחיל: **ולא** קתני עד רביע. ואע"ג דרובע מלי למהוי ממי רובע דינר כדתנן בפ"ק דכריתות (מ.) בו ביום עמדו ברבעתיים והיינו רובע דינר כדפי' התם וכן אמרינן התם גר שנתגייר לריך שיפרים רובע לקנו מ"מ לא מייירי הכא ברובע דינר הוא ליה למימר רביע דלא נמצי ברובע שקל: **אמר** אביי פחתה סלע יותר מכדי אונאה איסר אסור להוציאה פרש"י ביפה ואם תאמר פסיחא ורבא נמי שבקשה אפילו מעכו ממי היה לו להקשות אפילו כדי אונאה נמי וי"ל דמייירי אפילו בדעתו להחזיר אונאה אסור כיון דהמקח טעות הוא אבל כדי אונאה מותר להוציאה ביפה אם יתבטנו הלא קודם שיראה לשולחני ומותר כיון שהמקח מתקיים ופחות מכדי אונאה מוכרח ביפה אפילו אם אין דעתו להחזיר אונאה משום דהוי אונאה כר"מ ושוב לא לפרם אמר אביי כו' אסור להוציאה אפילו בפחות ובסבר כמ"ד בסמוך יתר על כן יקוץ אבל פחות מאיסר מרי דלהפסד מרובה הוא ולא להפסד מועט ורבא דקאמר אפילו מעטו ממי ליה האי סברא ומאי נמי סבר רבא ד"ס בכלע [בס] בין כמ"ד יקוץ בין כמ"ד יקיים: **יתר** על כן יקוץ. ולא ימכרנו לתגר אפילו אפילו פרוטה אסור לקיימה ואמאי לא יקיים לא אין דעתו לאונאתה וה"ס מוכרנה לתגר כו' - והתקינה

ח מי' פי"ב מהלכות מכירה סלכה ג סמג לאוין קע טור ש"ע ח"מ סי' רכו סעיף טז

עט **ג** מי' פי"ב סלכה יא ושיין ממגיד מבכה פוסק שם ש"ע סעיף יז

פ **ד** מי' פ"ד מכו' מע"מ סלכה יט

פא **ה** ז מי' פ"ז מהלכו' גזיכה סלכה ד סמג עשין עב טור ש"ע ח"מ כו' רכו סעיף יח

פב **ו** מי' פ"מ מהלכות לוים סלכה י

פג **ז** מי' פ"ז מהלכות גזיכה סלכה ט

ח מי' פ"ב מהלכו' מכירה סלכה י סמג לאוין קע טור ש"ע ח"מ סי' רכו סעיף טז

עט **ט** מי' פ"ב סלכה יא ושיין ממגיד מבכה פוסק שם ש"ע סעיף יז

פ **י** מי' פ"ד מכו' מע"מ סלכה יט

פא **יא** ז מי' פ"ז מהלכו' גזיכה סלכה ד סמג עשין עב טור ש"ע ח"מ כו' רכו סעיף יח

פב **יב** מי' פ"מ מהלכות לוים סלכה ט

פג **יג** מי' פ"ז מהלכות גזיכה סלכה ט

מסורת השס **א** נ"ק מה. ש"ם **ב** [עי' כיפר פוסק חוק נ:ד: ד"ס בכלע] **ג** [בס] **ד** [עי' כיפר פוסק חוק נ:ד: ד"ס בכלע] **ה** [בס] **ו** [ר"ה מ"ם ר"ה ר"ה ר"ה

ו והתקינה: אם צריכה מעשה כמו מיחוך אחי שפיר דנקט כדאמרינן במרובה (ב"ק דף סו:) ואי אינה צריכה מיחוך הוי התקינה לאו דוקא דכל הכלים יורדים לידי עומאתם במחשבה:

שיחא שוקל בה מטקלות. וא"ת הכא משמע שעושים משקל בשל מתכת ובהמוכר את הספינה (ב"ב דף פ"ט: ושם ד"ה ולא) אמרינן דין עושין משקלות משל מתכת וי"ל דדוקא לשקול בשר ושמן שהשלחנותיו מלאים בהם ומתיגעים ומכניסין איסור אבל לשקול בהם כסף וזהב שרי אלא צריך לחוסן בעור אלא ישתקו כלאיתא פ' המביא תניין (ניטין דף כב. ושם) אלאם עורות הן כו' כדי לעור בו משקולות קטנים ודייומו של מתכת המתכיש לותם בעור ה:

נותנה למעשר שני. אתסרה כדי שני בשויה ואינה חוזרת למעשר דשם מעשה יש עליה דמי שאינו נוקחה בשויה בתורת מעשה כי אם כמו נסכא אינו אלא נסם רעה וכב פפא בא לרוסיף אפילו אחר מעשות מסויים ליה לחזקיה דאמר מחללה ביפה כיון פירות לאינו מתחילה היתה כן ולא הסרה דסיינו בשויה דאי ממתני' ה"מ נותנה למעשר שני בפחות שהויה משוה דנפש רעה אינו מקבלה בשויה בתורת מעשה וקמ"ל דלא מיקרי אסיתון משום דמי שאינו נוקחה אינו אלא נסם רעה קמ"ל חזקיה דמחללה ביפה כאילו היתה מתחילה כך דכ"ע הכי אקלי לה והיינו בשויה ממש וסריך דאין לעמלם ואחלל בשויה ומנסי בתורת יפה כלומר שמחלל בפחות מעט משוה דאין יכול לעמלם כמו ביפה שמחלל כמו כן בפחות מעט והרב רבי יצחק גן הרב ר' מאיר מפרש דקאי אפחות מכלי אונאה ונותנה למעשר שני בשלא אלם שאינו מקבלה בשויה אלא אם כן יש בה אונאה ומחלל אותה בשויה ומנסי בתורת יפה כלומר שמחלל בפחות מעט ואינו מחלל אונאה אלא אם כן יש בה אונאה ומנסי בתורת יפה כלומר

ברבי יהודה דאמר יקבר. בספרי מפיק טעמא משום דכתיב בפסף כסף ראשון ולא כסף שני וא"ם דברים פירקין (דף מס.) אמרינן כסף ראשון ומאילו כסף שני ו"ל דה"מ כסף על כסף אבל לחלל ב' פעמים פירות על כסף דמעשר שני (מ"ו) תנן אמרו לו לר' יהודה ומה מעשר שנמצא נפדה לקוח לא כל שכן אמר להם לא אם אמרתם במעשר שנפדה טהור בדרוק מקום שתאמרו בלקוח שאינו נפדה כו' אם כן בטמא אחרינא אית ליה ולמה לי קרא בספרי וי"ל דאסמכתא בעלמא הוא אי נמי טרם וכתב לה קרא:

אפילו לא יצא נמי. מעיקרא דשני אלא דעדיפא מינה פריך: לא פלוג רבנן. תימה דבמסוף פ' חלק (בסנהדרין דף קיג.) משמע כי גזרו רבנן כי איתנהו למחיצות ולא קאמר דלא פלוג רבנן דבקאמר בכא ולא קשה מידי דהתם אקי אמאי דקאמר אלא דעיר שבתחה ואפקוה לירושלים והיה שם בשעת גמר דין ליתאכיל דבא קלוטו מחיצות ומ"ל שלא ירושלים בשעת גמר דין כו' ומסיק לעולם בשכור ומכיר לירושלים ונגמר הדין דעיר שבתחה ודקא קשיא לך ליתאכיל כגון דעבדו מחיצות אחר גמר דין ונדרש דאמר מחיצה לקלוט דרבנן אלא דהות אסיא נפלו מחיצות - אלא פלוג רבנן בדקאמר בשמעתין דכיון דלקלוט לא סוי אלא מדרבנן מן הקורה אל אלא אמר דין אפילו לא נפלו מחיצות כלל כיון שיבא לאוכלו אם יצאה ולא חיישינן אמי ירושלים כיון שיבא לאוכלו ולאכלו אלא דרבנן אמרו מחיצה לקלוט ולאכול נפלו מחיצות אחר גמר דין אלא דבר אחר נזור רבנן דבעמיד דבריסה על דין תורה לקלוט אלא ירושלים ולאכול אמ"נ דבשעת גמר דין קלטוהו מחיצות כיון דנפלו מחיצות אחר גמר דין אבל אי נפלו מחיצות קודם גמר דין אמ"נ דלא הוי אלא ירושלים מ"מ לא אל עליו גמר דין דס"ל בנבנים וס"ל אלא אמיס כיון שאינו ראוי לאכול ולא לפדות כדאמר בשמעתין דלא פלוג רבנן ושלוהו כשעבו מחיצות א"נ דוקא שיירי נפלו מחיצות קודם גמר דין ואם הוי כמו בנבנים דכיון שאיס ראוי לאוכלו אעפ אחת הוא ליס ממון הדיוט ואלא ירושלים לא הוי כיון דנפלו מחיצות בשעת גמר דין אבל נפלו מחיצות אחר גמר דין כיון דהוי אלא לא פקע והשתא אתי שפיר עפי בשעת גמר דין לא גזרו ואם תאמר גזרו לשיהיו אלא ירושלים כי ליתנהו בשעת גמר דין ואם תאמר דמשמע דינמו משום דאל עליהו גמר דין אבל היכא דלא אל עליהו גמר דין יאכלו אם תבנה החומה ומא אמרינן בפרק קדשי קדשים (זבחים דף נט.) בפסיח מזבח אלא ומפנים ומכנס אין חוזרין וגרמין ו"ל דלוקא זבחים שעשאן מהם עצולות אבל מעשר לו בשר זמן לאחר העבודה לו שיהי מנהם אחרינן וגרמין: **דנפלו** מחיות. פי' רוב מחיות דאי נפלו מקצתם אע"ג דאסור לעשות בשבת מ"מ מקרי מחיצה לענין אכילת מעשר וקדשים קנים כדאמרינן רים פרק אלו דברים (בסחים דף סו ושם ד"ה תוחב ודף סז) דבסיח שמעתתא דהכא פריך לתעמיד אחר שנפרצו בה פרצות נכר לא סיו יכולין לגוליך סביביהם בשבת לעשות לשחוט בסחיטים קדוש שנפרצו סין מותרים לעשות כדאמר רבי יוחנן (שיבוכין דף ו:) ירושלים אלמלא דלתותיה שעשות בגילה חייבין עליה משום דס"ל וא"פ"ל בגילה סיו אוכלין בסחיטים: **אין** בו שום פרוסה. אין תופס קדיון ולא בעי למדרס אין בו שום פרוסה אין מוסיף הוסם הכל פדיון אבל ממון בתוסס קסה דעסי סוס ליס למדרס דאינו מוסיף תוסס

אפילו בירושלים שנאמר (דברים יד) כי לא תוכל שאתו ואין שאת אלא אכילה שנא' (בראשית מג) וישא משאת מאת פניו אלא בלקוח בכסף מעשר שני לקוח בכסף מעשר נמי ליפדקיה דתנן א ח הלקוח בכסף מעשר שני שנטמא יפדה כרבי יהודה דאמר יקבר אי רבי יהודה מאי אירא יצא אפילו לא יצא נמי אלא לעולם בטהור ומאי יצא דנפלו מחיצות ב והאמר רבא מחיצה לאכול דאורייתא מחיצות לקלוט דרבנן וכי יגזרו רבנן כי איתנהו למחיצות כי ליתנהו למחיצות לא גזרו רבנן ג לא פלוג ד רבנן בין איתנהו למחיצות בין ליתנהו למחיצות רב הונא בר יהודה אמר רב ששת הדא קתני ב מעשר שני שאין בו שוה פרוטה בשנכנס לירושלים ויצא אמאי וניהדר ונעייליה וניכליה ג דנפלו מחיצות ונפרקיה האמר רבא מחיצה לאכול דאורייתא מחיצה לקלוט דרבנן וכי גזרו רבנן כי איתנהו למחיצות בי ליתנהו למחיצות לא גזרו רבנן לא פלוג רבנן אי הבי מאי אירא אין בו שוה פרוטה אפילו יש בו נמי ד לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא יש בו דקלטוו ליה מחיצות אכל אין בו אימא לא קלטו ליה מחיצות קא משמע לן תיר (ויקרא כז) אם גאל יגאל איש ממעשרו ממעשרו ולא כל מעשרו פרט למעשר שני שאין בו שוה פרוטה איתמר רב אמי אמר אין בו רב אסי אמר ד ס אין בחומשו רבי יוחנן אמר אין בו רבי שמעון בן לקיש אמר אין בחומשו מיתיבי ו מעשר שני שאין בו שוה פרוטה דיו שיאמר הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות בשלמא למאן דאמר ז אין בחומשו היינו דקתני דיו דאע"נ דבדידיה את ביה כיון דבחומשיה ליכא שפיר אלא למ"ד אין בו מאי דיו קשיא איבעיא להו חומשא מלבר אמר רבינא תא שמע ה ת הבעלים אומרים בעשרים וכל אדם בעשרים הבעלים קודמין מפני שמוסיפין חומש אמר אחד הרי עלי בעשרים ואחד

הבעלים

רב אמי אמר אין בו שוה פרוטה. סמיט אבל אם יש בו שוה פרוטה בר גאולה הוא ותופס פדיונו: ורב אסי אמר אין בחומשו שוה פרוטה. סמיט דלאו בר גאולה הוא עד שיהא בו שוה פרוטות כדי שיהא ראוי לתוספת חומש לכתיב קרא: דיו שיאמר כו'. כדחזקיה ולא אמרינן יתמין עד שיגדלו לירושלים או יתמין עד שיגדלו עם אי דכיון דבמותיה ליכא [פרוטה] לא קרבינ ודין בכך: אלא למ"ד אין בו מאי דיו. מאי רבותיה דלמקריב לעתמי דין ליתנו לאומר הוא ותומשו כו': חומשא מלגיו. על שוה עבריס זוז מוסיף מרבע סכן תומשו סכ קרן: או חומשא מלבר. על מרבעה רבעים מוסיף הקתיעות מן הקרן דכון לרבו לעבריס זוז ממשא זוז: הבעלים אומרים בעשרים. נבי מקדיש ופודה הקדשו תמן לה בסמכת ערכין (דף כז.): מפני שמוסיפין חומש. ועבריס שלהן הוו כ"ס דמילו אתר כל מדם לא יוסיף חומש:

הבעלים

הבעלים נותנין. על מרכן עבריס ושם אלו אפשר לתת לזה בחמד ושם יש שנאמר הקדש נפסד בתעשה שלעים ולבעלים נמי לא פתחינן מן הקרן שנמצאה אין אחר שלכך נותנין כ"א לקרן של זה שהעלה בדעתו שלא ולא מזכיר בגמרא החומש כי לא מזכיר בגמרא החומש

אמר מר: הבעלים נותנין עשרים ושש עשרים ושנים הבעלים נותנין עשרים ושבע בעשרים ושלש הבעלים נותנין עשרים ושמונה בעשרים וארבע הבעלים נותנין עשרים ותשע עשרים והמש הבעלים נותנין שלשים לפי שאין מוסיפין חומש על עילוי של זה שמע מינה א חומשא מלבר ש"מ כתנאי (ויקרא כז) ויסף חמישיתו עליו שיהא הוא וחומשו חמשה דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר חמישיתו חומשו של קרן איבעיא להו א חומש מעכב או ב אינו מעכב ד' בד' פריק ואבנפשיה מוסיף חומש אלמא חומש לא מעכב או דלמא ארבעה בחמשה פריק וחומש מעכב אמר רבינא ת"ש ב הדמאי ג אין לו חומש ד ואין לו ביעור ה הא קרן יש לו מאי טעמא קרן דמעכב בדאורייתא איתא בדרבנן חומש דלא מעכב בדאורייתא ליתא בדרבנן לימא כתנאי נתן את הקרן ולא נתן את החומש רבי אליעזר אומר יאבל רבי יהושע אומר ו לא יאבל א"ר נראין דברי רבי אליעזר בשבת ודברי רבי יהושע בחול מדאמר נראין דברי רבי אליעזר בשבת מכלל דפליגי אפי' בחול מדאמר נראין דברי רבי יהושע בחול מכלל דפליגי ז אפילו בשבת מאי לאו בהא סברא קמיפלגי דרבי אליעזר סבר חומש לא מעכב ור' יהושע סבר חומש מעכב אריב"ל רב פפא לא דכולי עלמא חומש לא מעכב והכא בחיישינן לפשיעותא קמיפלגי מר סבר ח חיישינן לפשיעותא ומר סבר לא חיישינן לפשיעותא אמר רבי יוחנן הכל מודים בהקדש שחילל הואיל ונזברין תובעין אותו בשוק ובהקדש לא פליגי והתניא נתן את הקרן ולא נתן לו את החומש ר' אליעזר אומר ט חילל וחכמים אומרים לא חילל א"ר נראין דברי ר' אליעזר בהקדש ודברי חכמים במעשר מדאמר נראין דברי רבי אליעזר בהקדש מכלל דפליג אפילו במעשר מדקאמר נראין דברי חכמים במעשר מכלל דאינהו פליגי אפילו בהקדש אלא אי אתמר הכי אתמר א"ר יוחנן י הכל מודים בשבת בהקדש שחילל הדא דכתיב (ישעיה נח) וקראת לשבת עונג ועוד הואיל ונזברין תובעין אותו בשוק אמר רמי בר חמא הרי אמרו כ הקדש אינו מתחלל על הקרקע דרחמנא אמר (ויקרא כי) ונתן הכסף וקם לו חומשו ד מהו שיתחלל על הקרקע תרומה ל אינה משתלמת אלא כן החולין דרחמנא אמר (שם כב) ונתן לכהן את הקדש דבר הראוי להיות קדש חומשא מהו שישתלם שלא מן החולין מ מעשר אין מתחלל על האסימ"ן דרחמנא אמר (דברים יד) וצרת הכסף בידך ה לרבות כל דבר שיש עליו צורה חומשו מהו שיתחלל על האסימ"ן אתגלגל מלתא ומטא לקמי' דרבא אמר להו אמר קרא עליו נ לרבות חומשו כמותו אמר רבינא אף אנן נמי תנינא' ס הנונב תרומה ולא אכלה משלם תשלומי כפל דמי תרומה ע אכלה משלם שני קרנים וחומש קרן וחומש מן החולין והקרן דמי תרומה

ש"מ

אל דלמא ל' כס' פריק וחומש מעכב, וא"ת ולא כסקדם שוס מנה סחלנו על שוס פרוסה מחולל ומסתמא הוא הדין במעשר וי"ל דודאי אם אמר הוא וחומשו מחולל על פרוסה (פחות) מועיל אבל כי לא מזכיר בסדיא החומש לא מסכי נראין כו'. סבר חומש לא מעכב ולכך נשבעת חילל אבל בחול לא חילל דחיישינן לבסיעה ופ"א מכל-יות תרומות ס. כו

ובשבת לא מייתינן מנוס עוגא:

מכלל דפליג אפילו בהקדש. תימה לישני דה"ק נראין דברי ר' אליעזר לר' יהושע בהקדש שלף ר' יהושע לא פליג אלא במעשר דהכי משמע בפ"ק דחולין (דף יב.) והי גרסינן הכא תרי זימנין נראין ונראין אתי ספיר ולכפרים דגרסי נתן לו מוכח בסדיא דמיירי בהקדש דנתן לו משמע לנזבר ח: **הקדש** אינו מתחלל על הקרקע. פה דאמר שמואל לקמן (דף מז:) בוגין בחול ואח"כ מקדישין ל"מ"ל (חולין דף מז.) תלוש ולכסוף חיברו סוי תלוש אתי ספיר ואמר' ל"מ"ל הסג כמחובר מ"מ כיון דאם לא היה קדוש סופו לעיקר מקרי תלוש: **ונתן** הכסף וקם לו. ואם תאמר מי כסף דוקא מטלטלין ממי לא ואי גמרי' מנזקין ועבד לכתיב בהן (שמות כא) יעיב לרבות שוה כסף ובכסף א"כ קרקע נמי וי"ל דדרשינן בכלל ופרט ויסף חמישית כלל כסף פרט והיס לו חזר וכלל וכן המעמ בפרק יש בכור (בכורות דף נא.) ט תתנו אין פודין את הבכור בקרקעות כו' ולא בהקדשות ומפרש בגמרא ולא הקדשות בכל אלו ותתם נמי בכור דרים בכלל ופרט וכלל וא"ת דאי לא הוס כתב אלא כסף לחודיה ה"א שוס כסף בכסף ותסתא דכתיבי כלני ממעטינן קרקעות וי"ל דבכל כסף מיותר דס"מ לרבות חומשו כמותו. וא"ת אם אמרינן דאין חומש מעכב א"כ אין חומש מעכב בהקדש שחילל הואיל ונזברין תובעין אותו בשוק ובהקדש לא פליגי ואם אמרינן דמעכב אמאי לא בדבר שאינו מוסיף חומש: **אף** אין נמי דמיירי בהקדש דנתן לו משמע לנזבר ח: **הקדש** אינו מתחלל על הקרקע. ס"מ לאחוי מתניתין דמייתי בכמוך דמשלם חומש ד הומשא ובין שנעשה הומש תרומה אם כן משלם מדבר הראוי להיות קודש ומיהו יש לדחות דמלי לשלם בכל דבר וכי משלם דבר הראוי להיות קודש אז נעשה תרומה אי נמי מסך דבכל עדיפא ליס לאחוי דקתני בהדיא חומש מן החולין:

מוסיף

תרומה לגמר מעות כמו שנעבדת תרומה בשוק:

מ [וע' כיבב חוס' בס ד"ה אימא וכו'] י [וע' חוס'

מנה סחלנו על שוס פרוסה מחולל ומסתמא הוא הדין במעשר וי"ל דודאי אם אמר הוא וחומשו מחולל על פרוסה (פחות) מועיל אבל כי לא מזכיר בסדיא החומש לא מסכי נראין כו'. סבר חומש לא מעכב ולכך נשבעת חילל אבל בחול לא חילל דחיישינן לבסיעה ופ"א מכל-יות תרומות ס. כו

ובשבת לא מייתינן מנוס עוגא:

מכלל דפליג אפילו בהקדש. תימה לישני דה"ק נראין דברי ר' אליעזר לר' יהושע בהקדש שלף ר' יהושע לא פליג אלא במעשר דהכי משמע בפ"ק דחולין (דף יב.) והי גרסינן הכא תרי זימנין נראין ונראין אתי ספיר ולכפרים דגרסי נתן לו מוכח בסדיא דמיירי בהקדש דנתן לו משמע לנזבר ח: **הקדש** אינו מתחלל על הקרקע. פה דאמר שמואל לקמן (דף מז:) בוגין בחול ואח"כ מקדישין ל"מ"ל (חולין דף מז.) תלוש ולכסוף חיברו סוי תלוש אתי ספיר ואמר' ל"מ"ל הסג כמחובר מ"מ כיון דאם לא היה קדוש סופו לעיקר מקרי תלוש: **ונתן** הכסף וקם לו. ואם תאמר מי כסף דוקא מטלטלין ממי לא ואי גמרי' מנזקין ועבד לכתיב בהן (שמות כא) יעיב לרבות שוה כסף בכסף א"כ קרקע נמי וי"ל דדרשינן בכלל ופרט ויסף חמישית כלל כסף פרט והיס לו חזר וכלל וכן המעמ בפרק יש בכור (בכורות דף נא.) ט תתנו אין פודין את הבכור בקרקעות כו' ולא בהקדשות ומפרש בגמרא ולא הקדשות בכל אלו ותתם נמי בכור דרים בכלל ופרט וכלל וא"ת דאי לא הוס כתב אלא כסף לחודיה ה"א שוס כסף בכסף ותסתא דכתיבי כלני ממעטינן קרקעות וי"ל דבכל כסף מיותר דס"מ לרבות חומשו כמותו. וא"ת אם אמרינן דאין חומש מעכב א"כ אין חומש מעכב בהקדש שחילל הואיל ונזברין תובעין אותו בשוק ובהקדש לא פליגי ואם אמרינן דמעכב אמאי לא בדבר שאינו מוסיף חומש: **אף** אין נמי

מוסיף חומש של חומש. וא"ת והא לעיל גרים פירקין (דף מח.) מעיקר יחד לו כלי לו נעל וחזר והפקירו אצלו וי"ל דמ"מ ס"ל. כיון שבא מתורת חומש לא מייתי עליה קרבן ואין מוסיף עליה חומש אחר קמ"ל: **ולא** מייתא תנא. לא סן ולא לאו וא"ת והתנן במסכת מעשר שני (פ"ב מ"ו) כלים של חולין ומעשר שנתערבו מביא בכלים משות ולא קתני בכלים וחומש משות אלמא תנן דאין מוסיף חומש על חומש וי"ל דלא חסיס להזכיר אותו חומש תדע שהרי אין קרן שני מוסיף חומש כדתני בתוספתא (מנחות דף כב. ושם) המתפיס משות מעשר שני בכלים כשהוא פודה מוסיף ג' חומשין אחד למעשר ואחד לקרן ואפ"ה לא קתני מביא בכלים וחומשו של קרן משות: **מזה** כסף ערכו כו'. ומעליו לא מצי דרים כדפרישית לעיל ומכסף ערכו ממי לא מצי מפיק אלא יתחלל על הקרקע דלא אתא אלא לאוקומי דכי איתיה לחומש בשלם הוי דומו כמו קרן לכוסיף עליו חומש:

הקדש ומעשר. הפוסיק זה מזה המעשר אין מוסיף חומש על חומש ועל חלול שני מוסיף חומש כדאמר בתוספתא (שם) והקדש הוי ליפסלא **בשלמא** כולה לשמים למעוטי כו'. אלא הכי מעלה ס"מ למפרך הא קרא במעלה לא משתני: **דלמא** לענין חומש קאמר. וא"ת הא כבר ממעטינן הקדש שני מן המקדים ולא מן המתפיס וי"ל דקרא דלעיל מיירי במקדים ביתו והכא מיירי בבמה ממאה דהוי מחלפין. וגרסינן ומשום הכי לעיל נמי איפריך כסף ערכו להוסיף חומש על חומש משום דלא כתיב חמישיתו גבי מקדים ביתו אע"ג דקרא דמקדים בבמה ממאה כתיב ויסף חמישיתו ח (ותרוייהו בשם בחוקותי): **לענין** חומש קאמרת. פרש"י חומש בם הייתו ומוסיף חומש ותימה ולא שמיש אינם כולה לשמים ומוסיף חומש כדאמר בתוספתא (שם) וי"ל דמתוקצה לתורת כהנים מרבה אף קדשים קליס וכהי מיתא

מסורת הש"ס
א ב"ק קו. ב פסחים לא. [מנחות פ"ו מ"ח] ג [לקמן סב:] ד [נדרים מנחות לה: ד"ה לשמשה] ה [תמורה טו: ו [בכ"מ] ז [בכ"מ] ח [בכ"מ] ט [בכ"מ]

אין מוסיף חומש אמר רבא מ"ט דרבי יהושע בן לוי אמר קרא (שם) ואם **המקדיש יגאל את ביתו** ולא המתפיס תני תנא קמיה דרבי אלעזר (שם) ואם **בבהמה הטמאה** ופדה בערכך מה בהמה טמאה מיוחדת שתחילתה הקדש וכולה לשמים ומועלין בה אף כל שתחילתה הקדש וכולה לשמים מועלין בה אמר ליה ר' אלעזר לתנא בשלמא כולה לשמים למעוטי קדשים קלים כיון דאית להו לבעלים בגוייהו לית בהו מעילה אלא תחילת הקדש למעוטי מאי תחילת הקדש הוא דאית ביה מעילה סוף הקדש לית ביה מעילה דלמא לענין חומש קאמרת וכרבי יהושע בן לוי אמר ליה אין הכי קאמינא אמר ליה רב אשי לרבינא בהמה טמאה בתחילת הקדש איתא באמצע

אם חזר וחילל את החומש מסו מיוסיף חומש מי תמרינן סתי דגבי תרומה אע"ג דלא כתיב חמישיתו תנן בם חומשא דתומשא מעוס דכתיב ויסף דמסתם אי מעמא מעוס משעשתא הוא סכא נמי כתיב ויסף וחייב להוסיף: אי דלמא. מעמא דתרומה הלהו מעוס משעשתא הוא אלא מעוס קיימא לן גורמין ומוסיפין והוכשין הלכך ויסף דגבי תרומה כי קלא לה ו' דויסף ומיקרי ביס יסף חמישיתו וסדית ליס בסוף ' חמישיתו אהקרי חמישיתו בבני ווי"ן ומשתמע חמישות הרבה אבל הכא גבי הקדש דלא כתיב אלא חמישית אע"ג דהקדש כו'. ואם תאמר ויסדייס בתמלא חיבה ומקרי חמישות כסף ערכך לא אצטרך לאפסיק את המיבה אלא אי בראשה אי בסופה כדאמרינן בסדר יומא (דף מח) ולקח מדם ספר דם מספר יקבלנו: תיפוק ליה כו'. מאי קמבעיא ליה לרבא תיפוק ליה דאם חזר וחילל את החומש הרלתנן אין מוסיף חומש: וא"ר יהושע בן לוי כו'. וליף לה מקרא בסמעתא: חומש בתחלת הקדש דמי. שהרי מאיליו ניתוסף ולא נתכס תחת הרלתנן הרבך בעיין מעמש דהקדש שני לא הפסוק ליס: המהפים. אז תחת הרלתנן שהמני נתפס בקרובה של אחר ולא מתחת עצמה באה לו: ואם בבהמה הטמאה. הוה ליס למכתב ואם בהמה ממאה כו' ואם בבהמה מאי היא אלא הכי קאמר בהקדשים שהן בבהמה ממאה קאמר לך קרא ויסף חמישיתו: מה בהמה טמאה החלתה הקדש. ולקמיס פריך מי לא מבכתה לה נמי בתחלת הקדש בני מיהפיסנה לבדק הבית תחת בדק הבית אחר: ובולה לשמים. שאין לבעליס בה כלום דהתם הקדש בבמה ממאה לבדק הבית ס"ל: ומועלין בה. הסבא קס"ד דמעילה מעם קאמר ולא אפשר ליס לאוקמא הכי הלא דקרא לא במעילה עסקינן ועוד דאפילו לית בהו מעילה נעניין הקדש: דלמא לענין חומש קאמרת. סך מעילה אלו מעילה מעם קאמר ולא בגמרא מן ההקדש אלא בחומש קאמר ובכא אפהות בקדש קאמר וקרי לחומש מעילה מעוס דבמעילה

נמי שייך חומש ולמעוטי הקדש בני אתא וכדרבי יהודא בן לוי:

ש"מ חומשו כמותו ש"מ אמר רבא גבי גזל כתיב (ויקרא ה) וחמישיתיו יוסף עליו ותנן א' נתן לו את הקרן ונשבע לו על החומש הרי זה מוסיף חומש על חומש עד שיתמעט הקרן פחות משוה פרוטה גבי תרומה כתיב (שם כב) איש כי יאכל קדש בשגגה ויסף חמישיתו עליו ותנן ב' ג' האוכל תרומה בשוגג משלם קרן וחומש ג' אחד האוכל ואחד השותה ואחד הסך ד' אחד תרומה טהורה ואחד תרומה טמאה משלם חומשא ס' והחומשא דחומשא ואילו גבי מעשר לא מכתב כתיב ולא מיתנא תנא ו' ולא איבעויי איבעיא לן גבי הקדש כתיב (שם כו) ואם המקדיש יגאל את ביתו ויסף חמישית כסף ערכך ותנן ג' ז' הפורה את הקדשן מוסיף חומש חומשא תנן חומשא דחומשא לא תנן מאי גבי תרומה כתיב ויסף גבי קדש נמי הא כתיב ויסף או דלמא גבי תרומה כתיב ויסף ד' אי שקלת ליה לוי"ן דויסף ושדית ליה על חמישיתו הוה ליה חמישיתין גבי הקדש כתיב ויסף חמישית אע"ג דכי שקלת ליה לוי"ן דויסף ושדית ליה על חמישית סוף הוה ליה חמישיתו ותיפוק ליה דהוה ליה הקדש שני ואמר רבי יהושע בן לוי ח' אהקדש ראשון מוסיף חומש על הקדש שני אין מוסיף חומש אמר ליה רב פפי לרבינא הכי אמר רבא ט' חומש כתחילת הקדש דמי מאי הוי עלה אמר רב טביומי משמיה דאביי אמר קרא (שם) ויסף חמישית כסף ערכך מקיש חומשו לכסף ערכו מה כסף ערכו מוסיף חומש י' אף כסף חומשו נמי מוסיף חומש נופא א"ר יהושע בן לוי על הקדש ראשון מוסיף חומש ועל הקדש שני

אין מוסיף חומש אמר י' רבא מ"ט דרבי יהושע בן לוי אמר קרא (שם) ואם המקדיש יגאל את ביתו המקדיש ולא המתפיס תני תנא קמיה דרבי אלעזר (שם) ואם **בבהמה הטמאה** ופדה בערכך מה בהמה טמאה מיוחדת שתחילתה הקדש וכולה לשמים ומועלין בה אף כל שתחילתה הקדש וכולה לשמים מועלין בה אמר ליה ר' אלעזר לתנא בשלמא כולה לשמים למעוטי קדשים קלים כיון דאית להו לבעלים בגוייהו לית בהו מעילה אלא תחילת הקדש למעוטי מאי תחילת הקדש הוא דאית ביה מעילה סוף הקדש לית ביה מעילה דלמא לענין חומש קאמרת וכרבי יהושע בן לוי אמר ליה אין הכי קאמינא אמר ליה רב אשי לרבינא בהמה טמאה בתחילת הקדש איתא באמצע

באמצע הקדש ליתא. נסי דכסוף הקדש לא מעכבת לה מעוס דלאו **עמזכר** חזיא ולא לפקעס בבנין מיסו בהקדש נסי מעכבת לה מעוס **מחם** לחם חזור וחוזר ופודה לוחם: לפי שאינה בשוף הקדש. ומסוס הכי **מיתמע** אמצע הקדש מיעס כדאמרס ואזלא: ט (סוף הקדש אמצע הקדש) מדמיון לסוף הקדש: מה סוף **הקדש.** נפקא לן מיעס דממעע **מחמס:** אף אמצע הקדש בו'. **וסוף** הקדש ולחי בלא מיעומא דקרא נמי לא שייך ביס הומס דהא לא פריק ליס מיהו אהני מיעומא דקרא **לדמויי** ליס אמצע הקדש דבלאו מיעומא לא מצית למיגמר אמצע הקדש מסוף הקדש דהתם מעוס דלא שייכא ביס הומס הוא: כדאמר רבא בו'. כלומר בהדיא אימעיע אמצע הקדש מיעס כדתנר רבא בסדר יומא (דף לב.): **העולה.** כתיב גבי סדר סעורכס ונער עליס הכהן עליס בבקר בבקר ומרך עליס העולה ס' יתירס דרוס שהכא סיא דאמרס שלא יהא הקער קודס לתמיד של שחר: **הקדשו פדוי.** אע"פ שלא מס דעיס קובין דקיימא לן דקדס מוס מיס מהילולו על מוס פרוסס עתולל וכרי לאיתהדויי מיעוס ומיהו יד הקדס עלל לעליונה שאס דעיס אלנו יתירס על דעי הקדס קדס הקדס ואס הקדס יתר עליהס יהליס על כלהו דעי מלית זו בחמש סלעים כו' הקדשו פדוי. אע"פ שאינו מוס ולא תימא הואיל ומס לא דעיס ואינס כוס כמס אמאר אין דבריו כלוס אלא הקדס כדוי וכולס יהליס: **על הקדש שני.** אס חזר ופדס **את זה:** **מתני'** האונאה ארבעה כספ. לעקה סלע וכלאמרן דהוס ליס שתוס: והטענה שתי כספ. שאין שנוסת הדיינין על כעיעס פחוסס עקתי עשות כסף בינעמו מוס שתי כסף יס לי ביד חס יודס לו מכס מוס פרוסס ויכוד מאמר לו יודס הכל ויכוד פרוסס: **והוהדאה** שוה פרוטה. כדפרסינן **לעיה** דולהס בעקלא ויתמייב **מבוטה:** המוצא שוה פרוטה כו'. אבל בלוי מכבי לא כדאמרן (לעיל דף כז.) מאחר תאבד ממנו פרע לאבידה **בחן** כס מוס פרוסס: **יוליכנו אחריו.** אס מוס מבמבע לבקר דלא **הוא** ליס כפרס עד ביחזיר לידו **מעם** ולא לאלומו כדכתיב (במדבר ס) **ומקן** לאחר אחס לו: **גמ'** ונריהני נמי האונאה פרוטה כגון אס היס סעקה בכס פרוטות: אין אונאה לפרוטות. בפחות מאיסר אסוא מעבע בל כסף: וגזל בפרוטה. לחייבו קרבן בבועס אס נבבע לבקר ולהוליכו אחריו: וישיבת הדיינין בפרוטה. לני ביס לו עדיס לו מחייב **עודס** ודומהו מלבלס יבבו הדיינין **ויכופו אותו:** הנא גזל. מבינן דתנא גזל בפרוסס ס"ע מעוגא **הוא** וכפינן: הנך אצטריך ליה **גזל.** לאמעוינן דיוליכנו אחריו: **אף על גב דזל.** בין מלאס **לבכרה:** ליהני מעשר בפרוטה. **דבגיר** מבכי לא תפיס פדיון:

מסורת הש"ס
א ב"ק קו. ב פסחים לא. [מנחות פ"ו מ"ח] ג [לקמן סב:] ד [נדרים מנחות לה: ד"ה לשמשה] ה [תמורה טו: ו [בכ"מ] ז [בכ"מ] ח [בכ"מ] ט [בכ"מ]

קכד ה מיי' פ"ז מהל' מלוה ולוה הל' ה סמג עשין לד

קכה ג ד מיי' פ"ב מהל' מעה' מ"ז ומשנה הל' ה סמג עשין לא מ"מ פוס"ע ה"מ מי' פח סעי' ה

קכו ס מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין מה טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קכז ו מיי' פ"ח רס"ו פרק תמיד נסמא ל' מהל' מעשה הקרבנות: ושם) מי שמי ראשונה שהקריבו ישראל במדבר [לעלן] דלמד ' דשולח לחיוך תמיד הוא מי שמי ראשונה שהקריבו ישראל במדבר [לעלן] דלמד ' דשולח לחיוך המזבח כדלמד בתחלת (מנחות דף מט. ושם) אין מחנכין את המזבח אלא בחמיד השחר: **פרה** זו תחת פרה של הקדש הקרבו כדוי. וא"ת ובכתיב ויקרא (ג) ושם סוה ותמיד תחת יהיה הקדש ל"ל דבכא מיירי בקדשי בדק הבית ואפילו בחמיד דאמר בכרים תמורה (דף ה:) המתפיס תמיד לבדק הבית אע"פ שעיבר בלא העבר מה שעשה עשוי ומא דאמרי' התם כל כרלאוי לגבי המזבח אינו יוצא מידי מזבח לגולה אינו ובנין דידו אותו מיוכרין אותו לגבי שלות אי נמי עבוד תמורה אלא תנא דידן דקא מיירי בקדשים נתני מעשר בפרוטה כמאן דאמר ' אין בחומשו פרוטה וליתני ל חומש מעשר בפרוטה בקרנא קא מיירי בחומש לא קא מיירי נופא אמר רב קטינא ב"ד נזקקין אפילו לפחות משוה פרוטה מתיב רבא (ויקרא ה) ואת אשר חטא מן הקדש ישלם לרבות

קכח ז מיי' פ"ח מהל' מלוה הל' ה יב סמג עשין עב טוש"ע ר"מ מ' רנט סעיף ב וסימן רכב סעיף ה

קכט ח מיי' שם פ"ה הלכה ט מהל' מעה' שם ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"י ס"יא ס"יב ס"יג ס"יד ס"טו ס"טז ס"יז ס"יח ס"יט ס"כ ס"כא ס"כב ס"כג ס"כד ס"כה ס"כו ס"כז ס"כח ס"כט ס"ל ס"לא ס"לב ס"לג ס"לד ס"לה ס"לו ס"לז ס"לח ס"לט ס"מ ס"מא ס"מב ס"מג ס"מד ס"מה ס"מו ס"מז ס"מח ס"מט ס"נ ס"נא ס"נב ס"נג ס"נד ס"נה ס"נו ס"נז ס"נח ס"נט ס"ס ס"סא ס"סב ס"סג ס"סד ס"סה ס"סו ס"סז ס"סח ס"סט ס"ע ס"עא ס"עב ס"עג ס"עד ס"עה ס"עו ס"עז ס"עח ס"עט ס"פ ס"פא ס"פב ס"פג ס"פד ס"פה ס"פו ס"פז ס"פח ס"פט ס"צ ס"צא ס"צב ס"צג ס"צד ס"צה ס"צו ס"צז ס"צח ס"צט ס"ק ס"קא ס"קב ס"קג ס"קד ס"קה ס"קו ס"קז ס"קח ס"קט ס"ר ס"רא ס"רב ס"רג ס"רד ס"רה ס"רו ס"רז ס"רח ס"רט ס"ש ס"שא ס"שב ס"שג ס"שד ס"שה ס"שו ס"שז ס"שח ס"שט ס"ת ס"תא ס"תב ס"תג ס"תד ס"תה ס"תו ס"תז ס"תח ס"תט ס"י ס"יא ס"יב ס"יג ס"יד ס"טו ס"טז ס"יז ס"יח ס"יט ס"כ ס"כא ס"כב ס"כג ס"כד ס"כה ס"כו ס"כז ס"כח ס"כט ס"ל ס"לא ס"לב ס"לג ס"לד ס"לה ס"לו ס"לז ס"לח ס"לט ס"מ ס"מא ס"מב ס"מג ס"מד ס"מה ס"מו ס"מז ס"מח ס"מט ס"נ ס"נא ס"נב ס"נג ס"נד ס"נה ס"נו ס"נז ס"נח ס"נט ס"ס ס"סא ס"סב ס"סג ס"סד ס"סה ס"סו ס"סז ס"סח ס"סט ס"ע ס"עא ס"עב ס"עג ס"עד ס"עה ס"עו ס"עז ס"עח ס"עט ס"פ ס"פא ס"פב ס"פג ס"פד ס"פה ס"פו ס"פז ס"פח ס"פט ס"צ ס"צא ס"צב ס"צג ס"צד ס"צה ס"צו ס"צז ס"צח ס"צט ס"ק ס"קא ס"קב ס"קג ס"קד ס"קה ס"קו ס"קז ס"קח ס"קט ס"ר ס"רא ס"רב ס"רג ס"רד ס"רה ס"רו ס"רז ס"רח ס"רט ס"ש ס"שא ס"שב ס"שג ס"שד ס"שה ס"שו ס"שז ס"שח ס"שט ס"ת ס"תא ס"תב ס"תג ס"תד ס"תה ס"תו ס"תז ס"תח ס"תט

קכט ט מיי' פ"ג מהל' מעה' הל' ה סמג עשין קט טוש"ע ר"מ מ' רנט סעיף ה

קל ל מיי' פ"ב מהל' מעה' הל' ה סמג עשין לא טוש"ע ר"מ מ' רנט סעיף ה

קלא מ מיי' פ"ב מהל' מעה' הל' ה סמג עשין לב טוש"ע ר"מ מ' רנט סעיף ה

קלב נ מיי' פ"ב מהל' מעה' הל' ה סמג עשין לג טוש"ע ר"מ מ' רנט סעיף ה

קלג ס מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין מה טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קלד ע מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין מו טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קלה פ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין מז טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קלו צ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין מח טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קלז ק מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין מט טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קלח ר מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין נ טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קלט ש מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין נא טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קמ ת מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין נב טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קמא א מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין נג טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קמב ב מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין נד טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קמג ג מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין נה טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קמד ד מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין נו טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קמה ה מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין נז טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קמו ו מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין נח טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קמז ז מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין נט טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קמח ח מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין ס טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קמט ט מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין סא טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קנ י מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין סב טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קנא כ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין סג טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קנב ל מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין סד טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קנג מ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין סה טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קנד נ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין סו טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קנה ס מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין סז טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קנו ע מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין סח טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קנז פ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין סט טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קנח צ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין ע טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קנט ק מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין עא טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קס ר מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין עב טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קסא ש מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין עג טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קסב ת מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין עד טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קסג א מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין עה טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קסד ב מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין עו טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קסה ג מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין עז טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קסו ד מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין עח טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קסז ה מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין עט טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קסח ו מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין פ טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קסט ז מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין פא טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קע ח מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין פב טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קעא ט מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין פג טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קעב י מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין פד טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קעג כ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין פה טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קעד ל מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין פו טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קעה מ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין פז טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קעו נ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין פח טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קעז ס מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין פט טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קעח ע מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין צ טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קעט פ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין צא טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קפ צ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין צב טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קפא ק מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין צג טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קפב ר מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין צד טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קפג ש מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין צה טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קפד ת מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין צו טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קפה א מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין צז טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קפו ב מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין צח טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קפז ג מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין צט טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קפח ד מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין ק טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קפט ה מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קא טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצ ו מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קב טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצא ז מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קג טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצב ח מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קד טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצג ט מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קה טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצד י מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קו טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצה כ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קז טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצו ל מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קח טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצז מ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קט טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצח נ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קי טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצט ס מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קיא טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצ ע מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קיב טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצא פ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קיג טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצב צ מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קיד טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצג ק מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קטו טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצד ר מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קטז טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצה ש מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קטז טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

קצו ת מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ה סמג עשין קטז טור ש"ע א"ס"ע סי' לא סעי' ה

מסורת הש"ס
א ב"ק קו. ב פסחים לא. [מנחות פ"ו מ"ח] ג [לקמן סב:] ד [נדרים מנחות לה: ד"ה לשמשה] ה [תמורה טו: ו [בכ"מ] ז [בכ"מ] ח [בכ"מ] ט [בכ"מ]

מסורת הש"ס
א פסחים נח: יומא לד. כ"ק קיא. מנחות מט. תמיד כח: [בחוקות ק: זבח ס קג.] ב [עי' חוס' ניסן יב: ד"ה כמאן]

מסורת הש"ס
א פסחים נח: יומא לד. כ"ק קיא. מנחות מט. תמיד כח: [בחוקות ק: זבח ס קג.] ב [עי' חוס' ד"ה כמאן]

מסורת הש"ס
ג ב"ק קג. ד [נמי מס:] ח קדושין יח: בכורות לה: [נכ"ר מס] ו [לקמן מה:] ז ב"ק קו. ח לעיל נג: ט ר"מ מ"ז י [הגיגה ו.] כ [כדאיתא בתמורה כז.] ל ס"ל כבר דמבמע יכיבה בדיינן תעיבו נגעה ד"ן.

[נעיין] **כמאן** דאמר אין בחומה איתותב לעיל: **וכי** עבו דבריסה כבל הורה. אף על גב דבכמה מקומות ש"ש בשו אפי' יותר מבל תורה סיינו היכא דסייך לקנוס כדי לעשות מיין אבל בכא אפילו בתרומת מעשר ולפי לא סוס שייך למקנס חומה אם לא שאמרים תורה ולכך לא בשל דמאי ומכני דס"ב בשו הולך ממזר אפ"ש אין בכל מקום אם לא מדפיס תורה ולכך לא מעשר בכמה ונחתם. נכתב לא נקט אלא משום רבנן דלר"מ אין צריך לומר בכתב י דל"ר יהודה ב אומר סיס ר"מ אפילו מלאו באחסנה כבר:

וחכמים אומרים אין הולד ממזר. מלא קאמרי רבנן לא תצא דעדיפא עפי מכלל דסבירא לה לחזן רבא

כיצד יעשה. פירוש לרבנן כיצד יעשה אם ניכח אלא יעבוד כולם ר"מ כיצד יעשה קודם שניכח ולא יעבוד נע אחר אבל אחר שניכח אין נראה לר"מ שיהיה שום תקנה: **יטלנו** סימנים. ת"ש ויאמר בפני נכתב ונחתם בכמה בודם וכי תימא צריך לומר קודם נתינה בודם ובפרק קמא דגיטין (דף ה. ושם) כגון שנתנו לה ולא הכפיף לומר על שנתחרט ויש לימר דצריך לומר בתר נתינה מיד שנתנרשם בעודם בכמה כבולים ס"ב בלחוט ענין: **כסף** על נחשת. ר"ש כיון דתנא דמתנני' כסף על כסף ס"ב דאסור בודאי אפילו מלוחק כ"ס ס"ב על נחשת דשרי לאפילו בודאי מ"מ ס"ב שרי כדאמר בסמוך וי"ל אחידי דתנא נחשת על פירות דפליגי בה רבי מאיר ורבנן תנא נמי כסף על נחשת דהוי נמי מבטא אפירה: **ויחזור** ויכתב פרש"י כן צריך לעשות דבעינן ולרב הכסף בידך וחכמים אומרים אם ירצה יעלה הפירות עמון וסריך דבודאי אסור כסף על נחשת אלא מלוחק וכבר נבי דמאי שרי וקסס לפירוסו דמכמה מקומות ה"מ לאתויי דמלינו דמאי קל מודאי דבמסכת דמאי (פ"ח מ"ב) תנן ואין לו חומס ואין לו פשוט אלא הדמאי אין לו חומס ולא קתני בל דמאי בלקתני נבי אוכל תרומת מעשר ועל חנם הביא מתני' דדמאי ודמעשר שני ותו מדקתמר מלוחק אין אלא מלוחק לא משמע דאסר המבא אחיא ליה ספיר ולא עדיפא ס"מ לאפרך לכסף על כסף אסור בודאי אפי' מלוחק מלא מתנה מלעלות אפכא משמע בכמה בודאי כפ"ג דמעשר שני (מ"י) נבי לקוח בכסף מעשר שני שנטמא כו' אמר להם לא אם אמרתם כו' תאמר בלקוח אם שאינו נפדה טהור ברחוק מקום אלמא לקוח צריך להעלותו וכן בכמה דוכתי לכן נראה לפרש דלר"מ אם ירצה יחזור ויפדה הפירות ות"ל דצריך להעלותו וסריך אמאי דשני שמואל דר"מ מחמיר בדמאי יותר מחכמים והכא מיקל אפי' מחכמים אבל הא לא קשיא ליה אמאי מוסיף חומס בתרומת מעשר של דמאי בודאי אבל בפדיון שאינו עושה פירות בדמאי כמו בודאי אבל בפדיון שאינו עושה פירות אינו אלא מלוחק ולא מ"ל אבל בכל מקום אם לא מלוחק ולא מ"ל

יצאו שטרות וא"ת בפרק מי שמת (ב"ב דף קמז:) אמרינן מתנת שכיב מרע מדרבנן ופריך והאמר רב נחמן המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפ' יורש מוחל ומודה רב נחמן שם שתנו במתנת שכיב מרע שאינו יכול למחול לי אמרת בשלמא מתנת שכיב מרע לאורייתא משום דאינו יכול למחול אבל לאורייתא הכי יכול למחול ומפרש ר"י דס"פ לי אמרת בשלמא לאורייתא היינו מוטבבתרתם מ"כ שאמר שכתוב יורש ומ"כ אמתי יורש מוחל מאי אולמיה דהאי יורש מהאי לי נמי אפילו הוי מכר שטר חוב דרבנן משכחת ביה אונאה מדלאורייתא כגון שהלוהו על פה ונתן לו יותר מדאי כדי לעשות שטר שיכול לו שלוהו בשטר ומתן לו הלוה יותר מדאי שיחזיר לו הספר ויהיה מלוה על פה ולרבינו חיים נראה דקנה מן התורה אם יש לזה קרקעות שמוכר לו שיעבוד שיש לו בקרקעות ומרובה (ב"ק דף סב:) כתבתי בארוכות:

והאי ביומיה מכירה הוא. תימה דבפ' קמא דע"ז (דף טו. וסס ד"ס והכתב) מוכח דסכירות לא קני מישראל שכבר פרה מכבן ומלא לבית דירה אמרו וי"ל דהכא נבי מלוה כתיב ממכר מוחר לרבות מכירות: **כל** דבר שבמדה כו' אפילו פחות מכדי אוכלא חוזר. הכא משמע דרבא מיירי אף בקרקעות וכן נמי פרק האיש מקדש (קדושין דף מב: וסס ד"ס ד"ה ד"ס ד"ג) דקאמר ומקרקע נמי לא אמרינן אלא דפליג באומדנא אבל פליג בשמתא אפילו פחות מכדי אוכלא חוזר ואחר דקאמר דיינו שהמקח בטל לגמרי כדמוכח רים התולה (מנחות עז.) ובלבי הספינה (ב"ב דף ג.) וקשה דבפרק בית כור (שם דף קד. וסס ד"ס פחות) תנן בית כור עפלי אבי מוכר לך מדה בחבל פיחת כל שהוא יכסה כותיר כל שהוא יחזור ופירש רש"ס התם דהא דאמר רבא דחוזר מילתיה לא הוי בקרקעות וקשה לפירושו מסכת וי"ל דהתם אינו אומר המוכר מדלתי שים בה בית כור אלא דחוזר כדרבא אלא שתמא אומר כך וכסור היה המוכר שים כך ולכך המקח קיים ואינא ניחא דיקא דבדא שיתא ומוכרו יותר משווי וכיון דזרעינהו דאמר בטל אגב קרקע וי"ל בענין זה פשיטא דיש אונאה שהמוכר אינו תלוי בקרקע אלא בחתי שבשוק: **אלא** דאמר בלאי בם כדבעי לה. וא"ת היינו מקח טעות דבעי ליה ו' והוא לא שדא אלא ה' וי"ל דהמוכר מודה דלא שדא אלא ה' ואמר דלא בעי אלא ה' וקרקע זו אם זרעה כדבעי לה שוה אותה דמים ואגלאי מילתא דבעי שיתא וא"ת נמה לא תחשב זו אונאת קרקע כיון שלא טעה לא במל' מנין החמין ולא בשומת לא טעה אלא במה שלא הוסבח הקרקע כדבעי לה וי"ל כיון דאי הוה שדא בה כדבעי לה כמו שאמר היו שוה אותה דמים נמצא שהאונאה מן החמין ולא מן הקרקע:

אמר

קדשים שהוא חייב באחריותן יש להן אונאה ושאינו חייב באחריותן אין להן אונאה [א] רבי יהודה אומר אף המוכר ס"ת בהמה ומרגלית אין להם אונאה אמרו לו [ב] לא אמרו אלא את אלו: **גמ'** מנהני מילי דתנו רבנן (ויקרא כה) וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך [ג] דבר הנקנה מיד ליד יצאו קרקעות שאינן ממטלטלים יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שטרות דכתיב וכי תמכרו ממכר שבופו מכור ונופו קנוי יצאו שטרות שאין נופן מכור ואין נופן קנוי ואינן עומדין אלא לראיה שבהם מכאן אמרו המוכר שטרותיו לבשם יש להם אונאה פשיטא לאפוקי מדרב כהנא דאמר [ד] אין אונאה לפרוטות קמ"ל יש אונאה לפרוטות הקדשות אמר קרא (שם) אחיו אחיו ולא הקדש מתקיף לה רבה בר ממל כל היכא דכתיב ידו ידו ממש הוא אלא מעתה דכתיב (במדבר כא) ויקח את כל ארצו מידו הכי נמי דיכל ארעא בידיה הוה נקיט לה אלא מרשותו הכא נמי מרשותו וכל היכא דכתיב ידו לאו ידו ממש הוא והתניא (שמות כב) [ד] אם המצא תמצא בידו אין לי אלא ידו גנבו חצירו וקרפיפו מנין ת"ל ונתן תמצא מ"מ טעמא דכתב רחמנא אם המצא תמצא הא לאו הכי הוה אמינא כל היכא דכתב ידו ידו ממש הוא ותו תניא [ה] ונתן בידה אין לי אלא ידה גנבה חצרה וקרפיפה מנין ת"ל ונתן מ"מ טעמא דכתב רחמנא ונתן הא לאו הכי הו"א כל היכא דכתב ידו ידו ממש אלא כל ידו ממש הוא ושאני התם דליכא למימר הכי אלא ברשותו בעי רבי זירא שכירות יש לו אונאה או אין לו אונאה ממכר אמר רחמנא אבל לא שכירות או דלמא לא שנא אמר ליה אביי מי כתיב ממכר לעולם ממכר סתמא כתיב [ו] והא נמי ביומיה מכירה היא [ז] בעי רבא הטין וזרען בקרקע מהו יש להם אונאה או אין להם אונאה כמאן דשדיין בכדא דמיין ויש להם אונאה או דלמא בטלינהו על גב ארעא היכי דמי אילימא דאמר איהו שראי בה שיתא ואתו סהדי ואמרי דלא שדא בה אלא חמשה [ז] והאמר רבא [ג] כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין אפילו פחות מכדי אונאה חוזר אלא [ד] דאמר איהו שדאי בה כדאבעי לה ואינלאי מילתא דלא שדא בה כדאבעי לה יש לה אונאה או אין להם אונאה כמאן דשדי בכדא דמיין ויש להם אונאה או דלמא בטלינהו אגב ארעא [ח] [ט] נשבעין עליהן או אין נשבעין עליהן כמאן דשדיין בכדא דמיין ונשבעין עליהן או דלמא בטלינהו אגב ארעא ואין נשבעין עליהן [ט] עומר מתירן או אין עומר מתירן היכי דמי אי דאשרוש תנינא אי דלא אשרוש תנינא דתנן [י] אם השריש קודם לעומר עומר מתירן ואם לאו אסורין עד שיבא עומר הבא [כ] לא צריכא [ז] דחצדינהו וזרעינהו קודם לעומר ואתא ליה עומר וחליף עילוייהו ולא אשרוש קודם לעומר

מסורת השס

א כ"ב עח. ב [לעיל מז:] ג לעיל נה. ד כ"ק כד ניסין עז. לעיל י: ה [ניסין עז.] ו מנחות סט. [פ"ם] ז קדושין מב: [וסס שיתא דבה] ומנחות סט. ג"כ ג. ח [מנחות סט.] ט [שם] י שם סט. כ שם סט.

מהו למינקט ומיכל מינייהו ומיכל. כלומר לגדולין דילהו לא מבעיא לן שארי אפי' כתיר עומר של אמהקר לא הזרעים קודם שמכרו וזרעם קודם שעומר ולא המריבו הוו הגדולין לאסורין עד שיבא עומר הבא כי קא מיבעי ליה לנקוטי מן הזרעים שבקרקע ומיכל לאחר שעומר: **ושרינהו** עומר. שהעומר מתיר לא הגדולין הדשים של שם זו ולא גידולין המחוברין שהבריבו: **או** דלמא בטלינהו אגב ארעא. ובקרקע בעלמא הוו ולא שייך עומר בגייהו למבריבו: בעי ר' אמי אונאה. הא תנן בתמיהין לקין לסו לכל הכך דעתני: ביטול מקח. יפחי מעמות: יש להן או אין להם. מי אמרינן מאלו הוו (ויקרא כה) הוא לאמיעוט ושם לאו בכלל אונאה הוא אלא מקח טעות הוא ולא כיון דלאו דבר שבמדה הוא ולא לאמעויה כבאר דין אונאה הוא: ר' יונה ור' ירמיה. מילתא בתפי בפבייהו אמרי ולאו אלרבי אמי קייבי אלא ר' י (ירמיה) אקרקעות ורבי (יונה) אסקרקעות אמרי אמעיה דר' יוחנן: **אף** צריך לעשות לו דמים מדבריהם ר"ל אמר אף צריך לעשות לו דמים מן התורה בבאי עסקינן אילימא בכדי אונאה בהא לימא ר"ל צריך לעשות לו דמים דבר תורה והתנן [ה] אלו דברים שאין להם אונאה הקרקעות והעבדים והשטרות וההקדשות אלא ביטול מקח בהא לימא ר' יוחנן צריך לעשות לו דמים מדבריהם והא"ר יונה אהקדשות ורבי ירמיה אמר אקרקעות ותרוייהו משמיה דר' יוחנן אמרי אנאה אין להם ביטול מקח שהיללן על שוה פרוטה מחולל מר אית ליה דשמואל ומר לית ליה דשמואל איבעית אימא דכולי עלמא אית להו דשמואל והכא בהא קמיפלגי שהיללן אין לכתחילה לא ומר סבר אפילו לכתחילה איבעית אימא לעולם בכדי אונאה ולא תיפוך ובדרב חסדא קמיפלגי דאמר מאי אין להם אונאה אינן בתורת אונאה דאפ'

אמר ר"נ סדר מ"ר חסא לוגלאה אין לכן ביטול מקח יש לכם משמע דרב נחמן לא פליג אדרב חסא רבו וקשה לר"ת דבפ' מקבל (לקמן דף קח. וסס) אמרינן זבן בר' ובוס ק' סבור מיום כו' מחלין (ב"ב דף קנ. וסס ד"ס ד"ה ולא) ד [תמורה לו:] ותירץ ר"ת דאין לוגלאה עד פלגא דמלגא ולוקח מיקרי ביטול מקח ויש לכם ואתי שפיר הא דתנן (לעיל דף נו:) רבי יהודה אומר אף המוכר בהמה ומרגלית אין לכם לוגלאה ומפרש בגמרא עד כדי דמיהם מדקאמר אף משמע דקרקעות נמי אית לכן אלא שיעורא וכפ' אלמנה ניחוניו (כתובות דף נט:) תנן שום הדיינין שפחתו שתות לו הותירו שתות מכרם בטל רבב"ג אומר מכרם קיים ומפרש התם ה דמכרם קיים עד פלגא: **יצא** לחולין כו'. למ"ד צריך לעשות לו דמים מדבריהם יצא לחולין ס"ל דאבל מדרבנן צריך בגלם להקדש לוגלאתו ולמ"ד צריך לעשות לו דמים דבר תורה דיש להקדש ביטול מקח יצא לחולין כנגד המעות שנתן והשאר יתחלל בדמים שיגלם וקמ"ל דלא אמרינן כיון שיש להקדש ביטול מקח יבטל הפדיון ולא יצא לחולין כלל כמו בהדיוט דהמקח בטל והיינו טעמו משום דבהדיוט המתנה חוזר משום שאינו רוצה לחזיר לוגלאה ואפילו אם המתנה פוטרו מלהחזיר מ"מ שאינם חוזרים כיון שהמתנה היא יכול לבא לידי הפסד אם לא יתנם ויחזור בכדי שיגלאה אבל הקדש המתנה אינו יכול לבא לידי הפסד כשידע אם לא יתנם בכורות כא. ב קדושין כא. ב מעילה יד: תמורה כז: עיין לעיל לו. מכר"ם ח"ה [דף קו] ד [תמורה לו:] ה [לעיל לו. מכר"ם ח"ה ד"ה ולא] ו [תמורה לו:] ז [לעיל לו. מכר"ם ח"ה ד"ה ולא] ח [דף קו] ט [מי' לפ"ם] ו [וש"ע הומ' ד"ה] תמורה כז: כו' ושי' הזמ' סס ד"ס לא תמרו]

מסורת השס

א [תמורה כז: בל הסאגיא] ב קדושין כא. בכורות כא. ג מעילה יד: תמורה כז: ד [דף קו] ה [לעיל לו. מכר"ם ח"ה ד"ה ולא] ו [תמורה לו:] ז [לעיל לו. מכר"ם ח"ה ד"ה ולא] ח [דף קו] ט [מי' לפ"ם] ו [וש"ע הומ' ד"ה] תמורה כז: כו' ושי' הזמ' סס ד"ס לא תמרו]

קסב

ז מי' פ"ו מכל' מקצלות הסורות כל' ס ושיין בכסנות וכ"מ וכ"מ בבא בס טוב ס"ע בס פיף ד

קסג

ח מי' פ"ו מכל' מקצלות הסורות כל' ס ושיין בכסנות וכ"מ וכ"מ בבא בס טוב ס"ע בס פיף ד

קסד

ט מי' פ"ב מכל' ערכין ס"ב ומ"ש בס [ל"ב מלגס ס"ז פ"ה דף מג.]

קסה

י מי' פ"ב מ' תמורה כ"ג ס"ל ה ב

מסורת השס

ד [לעיל מז:] ה [לעיל מז:] ו לעיל נה. ז כ"ק כד ניסין עז. לעיל י: ח [ניסין עז.] ט מנחות סט. [פ"ם] י קדושין מב: [וסס שיתא דבה] ומנחות סט. ג"כ ג. ח [מנחות סט.] ט [שם] י [שם] כ שם סט. כא שם סט.

דאפילו כל שהו חוזר. ודוקא סקדשות אבל קרקעות אל פלגא דאפילו זה חומר והו לא. בשלמא בהדיוט אמר בהקדש זה חומר בתמיס פי' מס חידוש הוא שמלאנו חומר בהקדש מבהדיוט ולא נרסינן תו לא שרי לף בהדיוט אינה עובדא שומר חנם אינו נשבע וכל הרב דמתניתין ט:

כיון דאמר הנזבר נקדש לכו לחולין. ולא מצי לאימר דאחפיה במזיד דלא נקדש לחולין דא"ל ליכא אנר כפר כיון שהלוה אמור להשתמש בהם ומתו משלם. תימה היכי מייבי לי' יצא השער ולא יצא השער ים לו א"כ בהדיוט נמי שרי ולי' לא יצא השער ונם אין לו על מה מחלל מעות הקדש וליכא לאימר שיחלל על פרוטה דהא אע"ג שזהו ריוח הקדש שמתנה לתת ארבע סלין בשלא להקדש כל הסנה כיון דבשעת חלול מחלל על דבר שאינו שוה זהו זילותא דאם לא כן אמאי הדר כיס ממאי דאוקי לחוף במאה כו' ומזה שעשה נמי אין לומר לב ב"ד מתנה עליהם להתחלל בשביל ריוח הקדש דא"כ בתנם חזר בו משנייה קמא ו"ל כגון שהתנה אדם לתת ק' סלעים ולא הקדישם עדיין ונתנם לנתחתם כלי לתת להקדש ארבע סלין בכל סלע ויצא השער של לקוטות אבל לא יצא השער כלל אסור לומר אחי לאחלופי בהדיוט ולכך נקט ומתו אחר כך משלם וכן בזוזי אם נתן ק' זוזי לאדם שיחזיר להקדש מאה ושבעים אסור לאפילו מדאורייתא נראה דאסור דהשיב כאילו מקבל מלוה עצמו כמו (קדושין דף ז.) תן מנה לפלוני והקדש אני לך דמקודשת מדין ערב דחשוב כאילו קבלם ממנו ומכל דברי בסמוך דאוקי לחוף אנגים במאה ושבעים היינו שהנזבר עצמו נותנן ונם אנגים הם דמוכחת מילתא שהם של הקדש אבל דרך מקח ומכר שנתן על הקדש מאה ושבעים אסור ד

הא מם אני מקיים לא תונו בלונאת דברים. דכל היכא דאיכא לאחרים דרשינן ולא מוקמינן בלאוי יתירי: **אם** - טוס כן גרים כו'. היינו זו אף דאפילו מעשה אבותיו אין לו לזכיר: **הלא** ירא״תך כסלתך. פירוש לשון (איוב לא) וכמו אשר יקוט כסלו וגו' (שם ח) לשון מבטחון ותוס דרכיך היא תקותך זכר נא מי הוא נקי ואבד אם היית נקי לא היית אובד וסוף פרק המתקנין (סנהדרין דף פט:) יש לפרש כמו כן לשון מבטחון ולא לשון סכלות דא״ל לאברהם אלא ירא״תך כסלתך כלומר מה שאתה ירא מבטח״ס היה לך לחיות במבטוך וסרי אתה מבטח״ס בדבר שאתה שוחט בגד: **זה** בגופו חה בממונו. וכא דאמרי׳ בפרק הגחל בתרא (בבא קמא דף קיט.) הגוזל לחבירו אוה פרוטה כאילו גזל נשמתו היינו מטוס דפגמיה רעב ברבר ואין לו במה לקנות אבל יש ברבה בני אדם שאינם חסרים כל כך: **דאזיל** מיתקא ואתי חיורא. ומה שמתאים בתחילה לפי שהדמים מתאספין לברוח:

חדיק מנ׳ שיורדין ואין עולין. אין לפרש דאין עולין לעולם דהא אמרינן בסמוך הכא על אמת אים יש לו חלק לעולם הבא אלא ס״פ כל היורדין עולין מיד ואין אור של ניכום שולט בהן דאמרינן בפרק עושין פסין (עירובין דף יט.) ק״ו ממזבח הזהב ובפרק בתרא דחגיגה (דף כז.) עביד ק״ו מבלמדרא חוץ מנ׳ דאין עולין מיד אבל יש מהם נדונין לעולם המלבין פני חבירו ברבים דאמר בסמוך אין לו חלק לעולם הבא ויש שעולין לאחר י״ב חדש כגון הבא על אמת אים למאמרם רבפי. ישראל בניהם י״ב חדש אי נוסמת לו דאין אברהם אבינו מעלהו מיד אלא שיבא אם י״ב חדש וכולהו בטלא אמה חשובה דהשובה מועלת לכל דבר ואיכא למאן דאמר (ברכות דף לד:) דבעלי תשובה גדולים מעומדין אפילו לצדיקים לעולם:

מסורת השים

א [או אם היו כל״ן] ב [בפמיים קיב: ע״ש] ג [קדושין לב: ד״ה לא לא מכיר]

איפבא מסתברא אמר ליה איסמיה אמר ליה לא הכי קאמר קדשים שחייב באחריותן חייב דאיתרבו מבה׳ וכחש ושאינו חייב באחריותן פטור דאמעיט מבעמיתו וכחש: רבי יהודה אומר אף המוכר ספר תורה מרגלית ובהמה אין להם אונאה: תניא רבי יהודה אומר אף המוכר ספר תורה אין לה אונאה לפי שאין קץ לדמיה בהמה ומרגלית אין להם אונאה מפני שאדם רוצה לזוונן אמרו לו והלא הכל אדם רוצה לזוונן ורבי יהודה הני חשיבי ליה והני לא חשיבי ליה ועד כמה אמר אמימר עד כדי דמיהם תניא רבי יהודה בן בתירא אומר אף המוכר סוס וסייף וחטיטום במלחמה אין להם אונאה מפני שיש בהן חיי נפש: **מתני׳** א כשם שאונאה במקח וממכר כך אונאה בדברים ב לא יאמר לו בכמה חפץ זה והוא אינו רוצה ליקח אם היה בעל תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים אם הוא בן גרים לא יאמר לו זכור מעשה אבותיך שנאמר (שמות כב) וגר לא תונה ולא תלחצנו: **גמ׳** ת״ר (ויקרא כה) לא תונו איש את עמיתו באונאת דברים הכתוב מדבר אתה אומר באונאת דברים או אינו אלא באונאת ממון כשהוא אומר (שם) וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך הרי אונאת ממון אמור הא מה אני מקיים (שם) לא תונו איש את עמיתו באונאת דברים הא כיצד אם היה בעל תשובה אל יאמר לו זכור מעשיך הראשונים אם היה בן גרים אל יאמר לו זכור מעשה אבותיך ג אם היה גר ובא ללמוד תורה אל יאמר לו פה שאכל נבלות וטרפות שקצים ורמשים בא ללמוד תורה שנאמרה מפי הגבורה ד אם היו יסורין באין עליו א אם היו חלאים באין עליו או שהיה מקבר את בניו אל יאמר לו כדרך שאמרו לו חבריו לאיוב (איוב ד) הלא יראתך כסלתך תקותך ותום דרכיך זכר נא מי הוא נקי אבד ה אם היו חברים מבקשין תבואה ממנו לא יאמר להם לכו אצל פלוני שהוא מוכר תבואה ויודע בו שלא מכר מעולם ר״י אומר אף לא יתלה עיניו על המקח ב בשעה שאין לו דמים שהרי ג הדבר מסור ללב וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלהיך א״ר יוחנן משום ר״ש בן יוחאי ו גדול אונאת דברים מאונאת ממון שזה נאמר בו (ויקרא כה) ויראת מאלהיך וזה לא נאמר בו ויראת מאלהיך ורבי אלעזר אומר ז זה בגופו וזה בממונו רבי שמואל בר נחמני אמר ח זה ניתן להישבון וזה לא ניתן להישבון תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק ט כל המלבין פני חבירו ברבים כאילו שופך דמים א״ל שפיר קא אמרת דחזינא ליה דאזיל סומקא ואתי חוורא אמר ליה אביי לרב דימי במערבא במאי זהירי א״ל באחורי אפי׳ דאמר ר׳ חנינא הכל יורדין לגיהנם חוץ משלשה הכל ס״ד אלא אימא כל היורדין לגיהנם עולים חוץ משלשה שיורדין ואין עולין ואלו הן הבא על אשת איש י והמלבין פני חבירו ברבים כ והמכנה שם רע לחבירו מכנה היינו סלבין ל אע״ג דדש ביה בשמה אמר רבב״ח איר יוחנן

ובצלעי. בצלע אחמי זו שמתחלה מעתיה בה כמו (בראשית ב) ויבן מן הצלע אממו ונאמפו: קרעו ולא דמו. אם קרעוהו לא מלאו לאחתם בית דוד וכתב נב לאחתו ע״מ שאם יעמוד יגרשנה ולא תיזקק לינם וכל אותם הימים היה ספק מגורשת בית דוד ב״ש דאמ״כ אין זה כל היינא אלא דוקא הכי שיש לחם לאחין ואין לחם בנים מיהו בקונטרס ולא דוקא יפה אלא שלא תתעבן ושוב קשה לר״ת דאמר במסכת שבת (דף נו. ותס ל״ס נט) כל שאומר דוד חטא אינו אלא טועה אמאי ולא חזר אורים מן המלחמה אמ״כ ומיהו יש לחלות שהיו מתנין אם לא יחזור כסף המלחמה ושוב קשה דתניא בפ׳ מי שאחזו (ניזיר דף עב. ותס׳ ל״ס אמר) מה היא באותן הימים רבי יהודה אומר הרי היא כאשת איש לכל דבריה ר׳ יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת ואפילו לרבי יוסי חטא דוד לאיבה מגורשת ודאי ול״ם דהתם בלא אמ׳ מעבשיו דאמוקי לה בגמרא ואומר מעת שני בשלם כלומר שם: אחת קודם עיתה׳ ומלחמה [בית] דוד היו כותבים מסיים הא קתני בברייתא בתוספתא ל מהיום אם מהי הימים שביניהם רבי יהודה אומר היא אחת אם ומהני׳ דמי שאחת (שם) יומי מוכח דאמר בגמ׳ כאומר מעת שהיו בשלמפרם ר״מ וכ״ש דסיבוסו לאומר מעת שהוא בשלם מעוה כיון דאמר אם מהי מתכוין לחתך הגרוזין כמו שיוכל ואינו רוצה שתתגרש על ממון לתיתה ומה דקאמר מהיום להראות שהוא רוצה שיהולו הגרוזין (מ מהיום) ומפרש ר״ת דבמלחמת בית דוד היו מגרשין לגמרי בלא שום תנאי אלא היו עושין בדבר בלעגה כדי שלא יהו קופלין על כשותיהן לעוה״ז לכך קרו לזו ספק אחת אים ולכל הפי׳ קשה דאפילו בא על אחת אים ודאי טוב ממלכין מדקאמר דוד חטא על אחת אים מיתתו בחנם ויש לומר דא

זה תנור ש"ל עכנאי. יש דברים הכנאי וכן בירושלמי וחכן זה נחש ומאי [illegible] עושה שמו כן: **לא** בשמים היא. ופ"ל דלמר בפ"ק דיומא (דף ידי ופס ד"ס רבי) דסלכה כב"ס מפוס ויעיברה ר"ל וסכיפוס ובפרוס לפניו: לבש שחורים. עניו לעבר ולבל: אף הוא קרע בגדיו. שסמנולס מייב בקריעה: וחליץ מנעליו. שסמנולס אסור בנעילת הסנדל בעו"ק (דף עו:): ונשטבו. מן הכסא: טפח. בתקלקל: אך גדול. פסק גדולה: ר"ג. נשיא ס"ס ואל פיו נעשה: שלא ירבו מחלוקות. שלא יהגיל שיהיל לחלוק על הסרוכין: אימא שלום. כך שמה: בין מלא לחסר. שבורה היתה מיסת סחדש חסר וקבוע ביום ל' ולא יפול ביום שחדש על פניו ויהיה מלא ולא נקבע עד יום שלשים ואחד ולא נזהרה בו ביום ל' ונפל על פניו: מבית אבי אבא. מבית אבי שהשפחה שבא בשיחים שיתה וסם רבי יהושע דוד: חוץ משערי אונאה. לפי שעער שלב הוא וקרוב לחוריל דמעות: המאנה את הגר. אוראת דברים: הלוחצו. דוחקו: לא תהיה לו כנושה. לחן הוא שדוחקו לתבוע חובו: ס"ג מלי שבא עתה דכתיב ביום ההוא וגר לא תוגה אותו ולא תוגו אתם את עמיתו וגר בכלל עמיתו הוא: לוחצו נמי תלהא כתיב ביה. וגר לא תלחץ ולא תלחצנו ולא תהיה לו כנושה: מום שבך אל תאמר לחברך. כיון דגרים שיתה גנאי הוא לכם לזכיר שם גירות: מאן דאית ליה זקיפא בדיותקיה לא נימא לחבריה זקוף ביניתא. מי שיש לו תלוי במשפחתו לא יאמר לעבדו או לבן ביתו תלה לי דג זה שכל שם תלייה גנאי הוא: **מתני'** אין מערבין בפירות. בעל הבית שאומר פירות אלה פלוני אני מוכר לך כך וכך שלין לא יערבנו בפירות אלה אחרת: ואין

ואין צריך לומר חרשים בישנים ו באמת אמרו ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא משביחו ז אין מערבין שמרי יין ביין אבל נותן לו את שמריו ג מי שנתערב מים ביינו לא יסמכנו בחנות אלא א"כ הודיעו ולא לתגר אע"פ שהודיעו שאינו אלא לרמות בו ד מקום שנהגו להטיל מים ביין ימילו ה התגר נוטל מה' נרנות ונותן לתוך מנורה אחת מה' ניתות ונותן לתוך פיטום אחד ובלבד שלא יהא מתכוון לערב: **גמ'** ת"ר אין צ"ל חרשות מארבע וישנות משלש דאין מערבין אלא אפילו חדשות משלש וישנות מארבע אין מערבין מפני שאדם רוצה לישנן: באמת אמרו ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא משביחו (וכו'): אמר רבי אלעזר עדא אמרה ח כל באמת אמרו הלכה היא אמר ר"נ ו ובין הניתות שנו והאידנא דקא מערבי שלא בין הניתות אמר רב פפא דידעי וקא מחלי רב אחא בריה דרב איקא אמר הא מני רבי אחא היא דתניא רבי אחא ז מתיר בדבר הנטעם: ואין מערבין שמרי יין ביין אבל נותן לו את שמריו (וכו'): והא אמרת רישא אין מערבין כלל וכי תימא מאי נותן לו את שמריו דקא מודע ליה והא מדקתני סיפא לא ימכרנו בחנות אלא א"כ מודיעו ולא לתגר אע"פ שמודיע מכלל דרישא אע"ג דלא מודע ליה אמר רב יהודה ח ה"ק אין מערבין שמרים של אמש בשל יום ולא של יום בשל אמש אבל נותן לו את שמריו תניא נמי הכי רבי יהודה אומר השופה יין לחבירו ה"ז לא יערב של אמש בשל יום ולא של יום בשל אמש אבל מערב של אמש בשל אמש ושל יום בשל יום: מי שנתערב מים ביינו הרי זה לא ימכרנו בחנות אלא א"כ מודיעו (וכו'): רבא אייתו ליה חמרא מחנותא מזגיה מעמיה לא הוה במים שדריה לחנותא א"ל אביי והא אנן תנן ולא לתגר אע"פ שהודיעו א"ל ט מזגא דידי מידע ידיע וכי תימא דטפי ומחיילה ומזבין ליה אם כן און לדבר סוף: מקום שנהגו להטיל מים ביין ימילו וכו': י תנא למחצה לשליש ולרביע אמר רב [י] ובין הניתות שנו: **מתני'** ב רבי יהודה אומר לא יחלק החנוני קליות ואגוזין לתינוקות מפני שהוא מרגיל לבא אצלו וחכמים כ מתירין ולא יפתוח את השער וחכ"א ל זכור לטוב לא יבור את הגריסין דברי אבא שאול וחכמים מ מתירין נ ומודים שלא יבור מעל פי מנורה שאינו אלא כגונב את העין ס אין מפרכסין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים: **גמ'** מאי טעמייהו דרבנן ג דאמר ליה אנא מפליגנא אמגוזי ואת פליג שיסקי · ולא יפתוח את השער וחכ"א זכור לטוב וכו': מאי טעמא דרבנן

משום

ואין צ"ל חרשים בישנים. פסק לפכור לו ישנים לא יערב בהן חדשים שחשנים ישנים ומשון קצת יותר מן החדשים: מפני שמשביחו. קשה משביח את הרך לפיכך פסק עמו רך מערב בו קשה והוקא קמי קשה ברך ולא רך בקשה פסק עמו קשה לא יערב בו את הרך וכן אין צריך לומר חדשים בישנים ישנים לא יערב בהן חדשים: אין מערבין שמרי יין ביין. בגמ' מפרש לה: לא ימכרנו בחנות. פרוקס פרוקס: אלא א"כ הודיעו. לכל אחד ואחד עכן שמים מעורבין בו: ולא לתגר. ימכרנו ביחד: ואף על פי שהודיעו. לפי שאינו לוקחו אלא לרמות ולמכרן בחנות: מקום שנהגו להטיל מים ביין ימילו. לפיון שנהגו אין כאן טעות שכל שיעות מתוקנת כן: התגר נוטל מחמש נרנות וכו'. שסכל יודעין בו שלא גלו בשלותיו ובגבי אדם הרבה לוקח ומחוקת כן לוקחין: מנורה. אולר שאוגרין בו שבולים גורן הוא שדשין וזורין בו את שבולים ולרך ס"גנר לקנות מבעלי בתים בשעת הגורן ולהכניס למנורה שלו: שלא יהכוון לערב. ולהוליא קול לקנות ברוב מעקום מהבה לערב בו מעקום אחר ובכגון שבורין שכל שפיות מלותו מקום: **גמ'** ת"ר אין צריך לומר חדשות מארבע. סאין בכלל: וישנות משלש. סאין בכלל: דאין מערבין. חדשות ביתמות דהוחיל ובחזקת ישנות מוכרן נמצא מתקנו ומוכר לו זולות בשורת יקרות: אלא אפי' חדשות משלש וישנות מארבע אין מערבין. ולף על פי שהחדשות יקרות מכן: מפני שאדם רוצה לישנן. מפני שעילו שמיכן על שהחדשות מוכרים לו מכון שלא יבא לשנות: ובין הניתות שנו. דמעמיהו שמוכסין זה עם זה ונעשים מעם אחד אבל לאחר הגיתות שכבר קלט כל אחד ביתו ונעמו אין מעמיהו אלא פוגמו: דידעי. שכל יודעים שהוחזקו לערב: בדבר הנטעם. שאדם פוגם קודם שלקחו ויכול להכמין שנתערב בו: והא מדקתני סיפא. ומשלינו בין סודיעו לגלא הודיעו מכלל דרישא דקתני מתן לו את שמריו אע"ג דלא מודע ליה: אבל נותן לו את שמריו. אבל יין שנמו ויש ומעם לאו דוקא דלדין ויש מעמי חביות אלא אומתא דמלתא נקט דסתם יש ומעם חביות: השופה יין. כל דבר שלגול המזרק בעמת מכלי אל כלי אלא יתערבו בו שמרים קרו ליה שפייש: מזגיה. נתן בו מים שכן דרכו: בים. מבוסס ועוב: והא אנן הנן ולא לתגר שאינו אלא לרמות בו'. ומגוזי שיינו תגר ויתחזר מגוזי זה ומכרנו בחזקת יין בחנות וכרי סמים מעורבין בו ואתה מכרת לו ומיכא לפני עור (ויקרא יט): מזגיה דידי מידע ידיע. שאני נותן בו מים הרבה וכי תימא מייתי חמרא הייא ומערב ביה. עד אלא יהא ניכר מעם המים: א"כ. דלכולי האי מייתינן: אין לדבר סוף. שאף המים ובגדם אסור למכור למגוזי שמא יערבם ביין ולא חשו אלא בזמן שאני מוכר לו דבר שעבוי לרמות בו כמות שהוא עכשיו: למחצה לשליש ולרביע. שכל כמנהג המדינה ישיל מים אם מחצה אם שלש שלש: **מתני'** ולא יפתוח את השער. למכור בזול מפני שמרגיל לבא אלו ומקפח מזונות חביבו: זכור לטוב. שמתוך כך מוכרי פירות מוכרין בזול: גריסין. פולין גרוסות בריחיים אחת לשמים: לא יבור את הפסולת. לפי שמתוך גרגרות יפות הוא מעלה על דמיהם הרבה מדמי הפסולת שנמצא בהם: והחכמים מתירין. מעמא מפרש בגמ': ומודים שלא יבור מעל פי המנורה. לשמלה נסרלות יפות ולא הפסולת שבתוכו לא ביבר: לפי שאינו אלא כגונב את העין. בברירה א: נאין מפרכסין. עפ' בגמ': לא את האדם. עבד כנעני הטופד לעבר: **גמ'** שיסקי. פרוג"ס: מאי טעמא. נקט זכור לטוב לשון ברגס: מטעם

עכנאי. אחד דרכו לעשות בעגולה לרבים זכו אלא פיו: כל טהרות שטיהר ר"א. ע"י מעשה שאירע בשאלה הלכה זו בבית המדרש שפפלה עוקצה לאויר תנור זה וחזרו ועשאו על גבין מקרות וטיהרה ר"ל וסכיפוס ובפרוס לפניו: לבש שחורים. עניו לעבר ולבל: אף הוא קרע בגדיו. שסמנולס מייב בקריעה: וחליץ מנעליו. שסמנולס אסור בנעילת הסנדל בעו"ק (דף עו:): ונשטבו. מן הכסא: טפח. בתקלקל: אך גדול. פסק גדולה: ר"ג. נשיא ס"ס ואל פיו נעשה: שלא ירבו מחלוקות. שלא יהגיל שיהיל לחלוק על הסרוכין: אימא שלום. כך שמה: בין מלא לחסר. שבורה היתה מיסת סחדש חסר וקבוע ביום ל' ולא יפול ביום שחדש על פניו ויהיה מלא ולא נקבע עד יום שלשים ואחד ולא נזהרה בו ביום ל' ונפל על פניו: מבית אבי אבא. מבית אבי שהשפחה שבא בשיחים שיתה וסם רבי יהושע דוד: חוץ משערי אונאה. לפי שעער שלב הוא וקרוב לחוריל דמעות: המאנה את הגר. אוראת דברים: הלוחצו. דוחקו: לא תהיה לו כנושה. לחן הוא שדוחקו לתבוע חובו: ס"ג מלי שבא עתה דכתיב ביום ההוא וגר לא תוגה אותו ולא תוגו אתם את עמיתו וגר בכלל עמיתו הוא: לוחצו נמי תלהא כתיב ביה. וגר לא תלחץ ולא תלחצנו ולא תהיה לו כנושה: מום שבך אל תאמר לחברך. כיון דגרים שיתה גנאי הוא לכם לזכיר שם גירות: מאן דאית ליה זקיפא בדיותקיה לא נימא לחבריה זקוף ביניתא. מי שיש לו תלוי במשפחתו לא יאמר לעבדו או לבן ביתו תלה לי דג זה שכל שם תלייה גנאי הוא: **מתני'** אין מערבין בפירות. בעל הבית שאומר פירות אלה פלוני אני מוכר לך כך וכך שלין לא יערבנו בפירות אלה אחרת: ואין

מחריב את כל העולם כולו מה עשה ר"ע לבש שחורים ונתעטף שחורים וישב לפניו ברחוק ארבע אמות אמר לו ר"א עקיבא מה יום מיומים אמר לו רבי כמדומה לי שחברים בדילים ממך אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו ונשמט וישב על גבי קרקע זלגו עיניו דמעות לקה העולם שליש בזיתים ושליש בשעורים ויש אומרים אף בצק שבידי אשה טפח תנא ג אך גדול היה באותו היום שבכל מקום שנתן בו עיניו ר"א נשרף ואף ר"נ היה בא בספינה עמד עליו נחשול לטבעו אמר כמדומה לי שאין זה אלא בשביל ר"א בן הורקנוס עמד על רגליו ואמר רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך שלא ירבו מחלוקות בישראל נח הים מזעפו אימא שלום דביתהו דר"א אחתיה דר"נ הואי מההוא מעשה ואילך לא הות שבקה ליה לר"א למיפל על אפיה ההוא יומא ריש ירחא הוה ואיתלף לה בין מלא לחסר דאמרי אתא עניא וקאי אבבא אפיקא ליה ריפתא אשכחתיה דנפל על אנפיה אמרה ליה קום קטלית לאחי אדהכי נפק שיפורא מבית רבן גמליאל דשכיב אמר לה מנא ידעת אמרה ליה כך מקובלני מבית אבי אבא כל השערים נגעלים חוץ משערי אונאה תנו רבנן ד המאנה את הגר עובר בשלשה לאוין והלוחצו עובר בשנים מאי שנא מאנה דכתיבי שלשה לאוין (שמות כב) וגר לא תונה (ויקרא יט) וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו (שם כה) ולא תונו איש את עמיתו וגר בכלל עמיתו הוא לוחצו נמי שלשה כתיבי (שמות כב) ולא תלחצנו (שם כג) וגר לא תלחץ (שם כב) ולא תהיה לו כנושה וגר בכלל הוא אלא ג אחד זה ואחד זה בשלשה תניא רבי אליעזר הגדול אומר מפני מה ד הזהירה תורה בל"ף מקומות ואמרי לה במ"ו מקומות בגר מפני ד שסורו רע מאי דכתיב וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים (ה תנינא) רבי נתן אומר מום שבך אל תאמר לחברך והיינו דאמרי אינשי דזקוף ליה זקיפא בדיותקיה לא נימא ליה לחבריה זקוף ביניתא: **מתני'** ס אין מערבין בפירות אפילו חרשים בחרשים

ואין

ואין צריך לומר חרשים בישנים ו באמת אמרו ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא משביחו ז אין מערבין שמרי יין ביין אבל נותן לו את שמריו ג מי שנתערב מים ביינו לא יסמכנו בחנות אלא א"כ הודיעו ולא לתגר אע"פ שהודיעו שאינו אלא לרמות בו ד מקום שנהגו להטיל מים ביין ימילו ה התגר נוטל מה' נרנות ונותן לתוך מנורה אחת מה' ניתות ונותן לתוך פיטום אחד ובלבד שלא יהא מתכוון לערב: **גמ'** ת"ר אין צ"ל חרשות מארבע וישנות משלש דאין מערבין אלא אפילו חדשות משלש וישנות מארבע אין מערבין מפני שאדם רוצה לישנן: באמת אמרו ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא משביחו (וכו') : אמר רבי אלעזר עדא אמרה ח כל באמת אמרו הלכה היא אמר ר"נ ו ובין הניתות שנו והאידנא דקא מערבי שלא בין הניתות אמר רב פפא דידעי וקא מחלי רב אחא בריה דרב איקא אמר הא מני רבי אחא היא דתניא רבי אחא ז מתיר בדבר הנטעם: ואין מערבין שמרי יין ביין אבל נותן לו את שמריו (וכו') : והא אמרת רישא אין מערבין כלל וכי תימא מאי נותן לו את שמריו דקא מודע ליה והא מדקתני סיפא לא ימכרנו בחנות אלא א"כ מודיעו ולא לתגר אע"פ שמודיע מכלל דרישא אע"ג דלא מודע ליה אמר רב יהודה ח ה"ק אין מערבין שמרים של אמש בשל יום ולא של יום בשל אמש אבל נותן לו את שמריו תניא נמי הכי רבי יהודה אומר השופה יין לחבירו ה"ז לא יערב של אמש בשל יום ולא של יום בשל אמש אבל מערב של אמש בשל אמש ושל יום בשל יום: מי שנתערב מים ביינו הרי זה לא ימכרנו בחנות אלא א"כ מודיעו (וכו') : רבא אייתו ליה חמרא מחנותא מזגיה מעמיה לא הוה במים שדריה לחנותא א"ל אביי והא אנן תנן ולא לתגר אע"פ שהודיעו א"ל ט מזגא דידי מידע ידיע וכי תימא דטפי ומחיילה ומזבין ליה אם כן און לדבר סוף: מקום שנהגו להטיל מים ביין ימילו וכו' : י תנא למחצה לשליש ולרביע אמר רב [י] ובין הניתות שנו: **מתני'** ב רבי יהודה אומר לא יחלק החנוני קליות ואגוזין לתינוקות מפני שהוא מרגיל לבא אצלו וחכמים כ מתירין ולא יפתוח את השער וחכ"א ל זכור לטוב לא יבור את הגריסין דברי אבא שאול וחכמים מ מתירין נ ומודים שלא יבור מעל פי מנורה שאינו אלא כגונב את העין ס אין מפרכסין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים: **גמ'** מאי טעמייהו דרבנן ג דאמר ליה אנא מפליגנא אמגוזי ואת פליג שיסקי · ולא יפתוח את השער וחכ"א זכור לטוב וכו' : מאי טעמא דרבנן

משום

ס"ל חרשים בישנים, משום דאמר בפרק סמוכר את הספינה (ב"ב דף נא:): דכל מילי שתיקי מעלו בר מתמרי שיכרא וסרכא: [מאי] (אבל) נותן לו שמריו דקמודע ליה. דס"ד דאפ"ס אסור אלא יומה בו אחרים: **רבא** אייתו ליה חמרא. רבא לגרסין דאמרינן בגלרים (דף כה.) ובכיצד מעברין (שירובין דף כז.) לא מ"ל מאי מזגיה למזגיה לדבא בריה דרב יוסף בר (ר' חייא) ומסתא ניחא הא דאמר רבא בפרק המוליא יין (שבת דף עז. ושם ע"ש דאמר) כל חמרא דלא מזגי על חד תלת מיא לאו חמרא הוא ובפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין לז.) אמרינן אל יחסר המזג אפילו סולרבו מסם לגאת אם יש סם ס"ל כנגד סנהדרי קטנה יוליאים ואם לאו דעיקר מזיגה כך דינה דמוקי מתני' דבמזגג ב' חלקים מים ואחד יין ביין הסרוני דוקא דרסי ובראם דרבא מוקי מזיגה דקרא דאל יחסר המזג ביין הסרוני וחרב מנחם מיוני פירש דאל יחסר המזג אלא יחסרו ג' מכסהדרי גדולה המזג בגמטריא ג' אבל אם יחסר מ"ם ישאלו כ"ב ואין ד"ל שקול מוסיפין עליהם אחד כרי עשרים ושלשה ה ומיהו בירושלמי משמע דאייתי במזגא יין ממש:

הדרן עלך פרק הזהב

א [בכרם נכ. עירובין ז. פסחים קיד. יבמות יד. חולין מד.] ב [בכרם יט. ג ס"ל אף ד [פי' על זה המגא בכוריים יג. רש"י ד"ה לכל. ד"ה לא אמרה. ה [תניא כ"מ] ו [שי' חוס' חולין קטו ד"ה לא אמרה וכתוס' דבכרם ב ד"ה בקבי] ז [שי' מסכ"ס וכע"ל סד"ל]

מסורת השים

א [שבת נכ ע"ש] ב [שם] ג [תמה ע"ש] ד [ושי' חוס' סנהדרין יד: ד"ה אל יחסר] ה [ב"ב נא:]

מסורת השים

ס [מגיה לגבי ע"ש] ב [ב"ב כא: שם] ג [תמה ע"ש] ד [ושי' חוס' סנהדרין יד: ד"ה אל יחסר] ה [ב"ב נא:]

ס ין משפט נר מצוה

קפח
א מיי' פ"ט מה' מכירה הל' ו
קפט
ב ג ד מיי' פ"ד מה' מלוה הל' ה סמג לאין קעא סוש"ע ס"ס ס' רכח
קצ
ה מיי' שם פ"ח מה' מלוה הל' ה סמג לאין קע סוש"ע שם סעיף י
קצא
א מיי' פ"ח מה' מכירה הל' ה סוש"ע שם סעיף יא
קצב
ב מיי' שם ס"ב מה' מכירה הל' ה סוש"ע שם סעיף יב
קצג
ג מיי' שם ס"ג מה' מכירה הל' ו סוש"ע שם סעיף יג
קצד
ד מיי' שם ס"ד מה' מכירה הל' ה סוש"ע שם סעיף יג
קצה
ה מיי' שם ס"ה מה' מכירה הל' ז סוש"ע שם סעיף טז
קצו
ז מיי' שם ס"ו מה' מכירה הל' ה סוש"ע שם סעיף יא
קצז
ח מיי' שם ס"ז מה' מכירה הל' ה סוש"ע שם סעיף טו
קצח
ט מיי' שם ס"ח מה' מכירה הל' ו סוש"ע שם סעיף טו
קצט
י מיי' שם ס"ט מה' מכירה הל' ו סוש"ע שם סעיף יז
[ר] מי' שם הלכה ו
ר
כ ל מיי' שם הלכה ד סוש"ע שם ס"ס ס"ח
רא
מ נ מיי' שם סוש"ע שם סעיף יז
רב
ס מיי' שם הל' ב' סוש"ע שם סעיף ט

ס ין משפט נר מצוה

קצא
א מיי' פ"ח מה' מכירה הל' ה סוש"ע שם סעיף יא
קצב
ב מיי' שם ס"ב מה' מכירה הל' ה סוש"ע שם סעיף יב
קצג
ג מיי' שם ס"ג מה' מכירה הל' ו סוש"ע שם סעיף יג
קצד
ד מיי' שם ס"ד מה' מכירה הל' ה סוש"ע שם סעיף יג
קצה
ה מיי' שם ס"ה מה' מכירה הל' ז סוש"ע שם סעיף טז
קצו
ז מיי' שם ס"ו מה' מכירה הל' ה סוש"ע שם סעיף יא
קצז
ח מיי' שם ס"ז מה' מכירה הל' ה סוש"ע שם סעיף יא
קצח
ט מיי' שם ס"ח מה' מכירה הל' ו סוש"ע שם סעיף טו
קצט
י מיי' שם ס"ט מה' מכירה הל' ו סוש"ע שם סעיף יז
[ר] מי' שם הלכה ו
ר
כ ל מיי' שם הלכה ד סוש"ע שם ס"ס ס"ח
רא
מ נ מיי' שם סוש"ע שם סעיף יז
רב
ס מיי' שם הל' ב' סוש"ע שם סעיף ט

משום דמרוות תרעא. ואוגרי פירות ירלו שהולו ויעכרו בזול: מתיר בדבר הנראה. הלא יכול הלוקח לרחות ולהניח מה דעי הסמוכות הנכרר מלוו שיטו בחמרים ומוב לו להעלות בדמיהן הל מלו יתר על כן שפני הסומה: משרבטין. לשון שרטוט כמעברים לקמיס שזקף שער הבשעם כמרבעים בחרלה שעיקה: ואין נופחין בקרבים. כני מעייס הנעכרים בבית הטבח שולרו רחנים וגדולים: ואין שורין בשר בחלב. שלבין ומכאוס גרלה שמן: מיא דחיזרא. מעקן לוחה מי סודין וסה מופחין מעיס ומערה ומזקף: מוקפתא. ר' קילוף הפעלי"ל בלע"ז: לטירמא הומי לסרבלא. פרגז"ם ליפיחתו מוסיף לו מלאי מחוסי מזיס סביב: לכסבוסי. אגפ"ויה"ל בלע"ז בני סודין: קרמי. בגדים קמלאיירים לוברי"ן בלע"ז: לטיזיק צרדי. לסדק בגדי קבוס במקבות עץ שולרלה מוכן דק: לצלומי גירי. לגיל חיים: ד קולי. סגים: בחדתי. מוחר שהיו אלא ליפות וסרולה לסוסיף על דעיסה בשבול יכיים מוחל סוס: בעתיקי. לסור שגוכ לה סעין שרלאים כחדסים: צבעיה. שהיה קלו לבן ולבעו שחור ונרלה כבחור: זובן. קנה לוחי לעבד וכנעני הוה לעבד עברי לסור לאחר חורבן ז שלין סיובל מוכ: ויהיו עניים בני ביתך. מעבה סיל (תבות פ"ל מ"ה) מוב לי לפרנס עניי ישראל ושמעוני: דיקניה. זקנו: צדיק מצרה נחלץ. זה רבה:

הדרן עלך פרק הזהב

איזהו נשך. שהוא מוכך לשקל מועיל מתי הלא יהיב ליה: המרבה בפירות. שמרבה שכר לעצמו בפירות: וגמרא מערב דבשלוחה כסף לו פירות נמי הוי תרבית שהרי מתרבה מעמו ובכל ריבית דרבנן קעבדה דרך מקח ומעבר: דינר זהב. כ"ם דינר כסף: וכן השער. כך היו מעכרין בעיר והוסיר לו לתת מעות עבשיו על מנת ליתן לו זה חיין כל ימות שהעם בדמים הללו כשיעור מעומו ולע"פ שעבשיו אין לו חטין דמגן בפיקון (לף עב:) יגלה הטער פוסקין ולע"פ אלין לזה יש לזה ויכול הטוכר הלוה לקנותם עתה במעות הללו: עמדו חטין לאחר זמן בל' דינרין: אמר לו הן לי חטיי. וזו מוחבת היא אם נתן לי חטין לבל פסוק סיון שפוסק לו לתת בהן לסור הוחיל ולין לו שעה יוקר היין ולקח על פי שפוסק עמו כשער היין של עכשיו וכבר יגלה הטער וכנגו' מערב מעמה: נבו' לרבית דאורייתא. דרך הלוהה מהמעב כדכתיב (משלי כח) מרבה הון בנשך ובתרבית ובתיב נשך כסף ורבית אוכל. אם כסף לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך ומלמלקין לב' לאוין תרתי דיקניה: מי איכא נשך. שמוכך את חבירו ולין ממונו מערבה: ומי איכא

איזהו נשך. מאה בדינקא. פרש"י ק' פרוטות במעה שהוא שתות דינר וקשה היאך שאלו שפרוטות כל כך בשער בימוי אין כי אם שניים ושלשים במעה ח דמעה שני פונדיון הוא שעין הקב"ה פונדיון ב' חיסיים לוכר ח' פרוטות טוש"ע י"ד סי' הימנו ל"ב פרוטות ונראה לפירוש רי"ן דפירש ק' מעות בשתות מנה שהוא חרבע סלעים וחרבע מעות מ"מ ק' חיסיים בשתות דינר זהב שהוא חרבע דינרי כסף ומעה:

לשון לאוין. ואם תאמר ומה שיהא בלאוין לכתוב בכסף לא תתן בנשך ובנשך לא תתן אכלך ויש לומר כיון שהולרך שני לאוין לוהרה הקרא לכתוב לשון מעוה שהוא מאה יותר:

נשך בחולו מנין. וא"ת תחילה הוא לא לאין למדרש ריבית בכסף המפיק ליה מנשך כסף הכתוב ברישא ויש לומר מעוה דנשך אוכל כתיב בסדיא וריבית בכסף לא נפיק אלא בחוה מינו מנין:

אם

יומא חד א"ל אשקיין מיא אזל חזוריה לרישיה ולריקניה א"ל חזי דאנא קשיש מאבוך קרי אנפשיה (משלי יא) צדיק מצרה נחלץ ויבא אחר תחתיו:

הדרן עלך פרק הזהב

איזהו נשך ואיזהו תרבית איזהו נשך ס המלוה סלע בה' דינרין סאתים חטין בשלש ד אסור מפני שהוא נושך ואיזהו תרבית המרבה בפירות כיצד ה ו לקח הימנו חטין בדינר זהב הכור וכן השער עמדו חטין בל' דינרין אמר לו תן לי חטיי שאני רוצה למוכרן וליקח בהן יין אמר לו הרי חטיך עשויות עלי בשלשים והרי לך אצלי בהן יין ויין אין לו: נבו' מדשביק לריבית דאורייתא וקא מפרש דרבנן מכלל דאורייתא דנשך ותרבית חדא מלתא היא והא קראי כתיבי נשך כסף וריבית אוכל ותיסברא דאיכא נייר בלא תרבית ותרבית בלא נשך נשך בלא תרבית היכי דמי אי דאוזפ"ל מאה במאה ועשרים מעיקרא קיימי מאה ועשרים בדנקא נשך איכא דקא נכית ליה שקיל מיניה סוף סוף אי בתר ליכא דלית ליה רווחא דדנקא אוזפיה ודנקא קא שקיל מיניה סוף סוף אי בתר מעיקרא אזלת הרי נשך והרי תרבית אי בתר בסוף אזלת לא נשך איכא ולא תרבית איכא ותו תרבית בלא נשך היכי דמי אי דאוזיף מאה במאה מעיקרא קיימי מאה בדנקא ולבסוף מאה בחומשא אי בתר מעיקרא אזלת לא נשך איכא ולא תרבית איכא אי בתר סיף אזלת הרי נשך והרי תרבית אלא אמר רבא אי אתה מוצא לא נשך בלא תרבית ולא תרבית בלא נשך ולא חלקן הכתוב אלא ז לעבור עליו בשני לאוין ת"ר (ויקרא כה) את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך אין לי אלא נשך בכסף וריבית באוכל נשך באוכל מנין ת"ל (דברים כג) נשך אוכל ריבית בכסף מנין תלמוד לומר נשך כסף אם

מסורת השס"ם

א [עירובין פג. וב"ק] ב [מכות פ"ל מ"ס] ג [נקלא כפ"ב דשבע תחתיו ושיין נשון ומקר] ד [כסמ"ס ורי"ף ורא"ש ל"ג אמנו] ה [עי' חוס' ל"ון מקנ: ד"ס לקח] ו [פי' מנגדת שמעוני' פרים ו[קדושין כנ.] ח[ן קדושין יב.]

משום דמרוות תרעא. ואוגרי פירות ירלו שהולו ויעכרו בזול: מתיר בדבר הנראה. הלא יכול הלוקח לרחות ולהניח מה דעי הסמוכות הנכרר מלוו שיטו בחמרים ומוב לו להעלות בדמיהן על מלו יתר על כן שפני הסומה: משרבטין. לשון שרטוט כמעברים לקמיס שזקף שער הבשעם כמרבעים בחרלה שעיקה: ואין נופחין בקרבים. כני מעייס הנעכרים בבית הטבח שולרו רחנים וגדולים: ואין שורין בשר בחלב. שלבין ומכאוס גרלה שמן: מיא דחיזרא. מעקן לוחה מי סודין וסה מופחין מעיס ומערה ומזקף: מוקפתא. ר' קילוף הפעלי"ל בלע"ז: לטירמא הומי לסרבלא. פרגז"ם ליפיחתו מוסיף לו מלאי מחוסי מזיס סביב: לכסבוסי. אגפ"ויה"ל בלע"ז בני סודין: קרמי. בגדים קמלאיירים לוברי"ן בלע"ז: לטיזיק צרדי. לסדק בגדי קבוס במקבות עץ שולרלה מוכן דק: לצלומי גירי. לגיל חיים: ד קולי. סגים: בחדתי. מוחר שהיו אלא ליפות וסרולה לסוסיף על דעיסה בשבול יכיים מוחל סוס: בעתיקי. לסור שגוכ לה סעין שרלאים כחדסים: צבעיה. שהיה קלו לבן ולבעו שחור ונרלה כבחור: זובן. קנה לוחי לעבד וכנעני הוה לעבד עברי לסור לאחר חורבן ז שלין סיובל מוכ: ויהיו עניים בני ביתך. מעבה היא (תבות פ"ל מ"ה) מוב לי לפרנס עניי ישראל ושמעוני: דיקניה. זקנו: צדיק מצרה נחלץ. זה רבה:

הדרן עלך פרק הזהב

איזהו נשך. שהוא מוכך לשקל מועיל מתי הלא יהיב ליה: המרבה בפירות. שמרבה שכר לעצמו בפירות: וגמרא מערב דבשלוחה כסף לו פירות נמי הוי תרבית שהרי מתרבה מעמו ובכל ריבית דרבנן קעבדה דרך מקח ומעבר: דינר זהב. כ"ם דינר כסף: וכן השער. כך היו מעכרין בעיר והוסיר לו לתת מעות עבשיו על מנת ליתן לו זה חיין כל ימות שהעם בדמים הללו כשיעור מעומו ולע"פ שעבשיו אין לו חטין דמגן בפיקון (לף עב:) יגלה הטער פוסקין ולע"פ אלין לזה יש לזה ויכול הלוה לקנותם עתה במעות הללו: עמדו חטין לאחר זמן בל' דינרין: אמר לו הן לי חטיי. וזו מוחבת היא אם נתן לי חטין לבל פסוק סיון שפוסק לו לתת בהן לסור הוחיל ולין לו שעה יוקר היין ולקח על פי שפוסק עמו כשער היין של עכשיו וכבר יגלה הטער וכנגו' מערב מעמה: נבו' לרבית דאורייתא. דרך הלוהה מהמעב כדכתיב (משלי כח) מרבה הון בנשך ובתרבית ובתיב נשך כסף ורבית אוכל. אם כסף לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך ומלמלקין לב' לאוין תרתי דיקניה: מי איכא נשך. שמוכך את חבירו ולין ממונו מערבה: ומי איכא

אם אינו עניין לנשך בכסף שהרי כבר נאמר (דברים כג) לא תשיך לאחיך תנהו עניין לרבית בכסף ת אין לי אלא בלוה במלוה מנין נאמר נשך בלוה ונאמר נשך במלוה מה נשך האמור בלוה לא חלקת בו בין בכסף בין באוכל בין בנשך בין ברבית אף נשך האמור במלוה לא תחלוק בו בין בכסף בין באוכל בין בנשך בין ברבית מנין לרבות כל דבר ת"ל (שם) נשך כל דבר אשר ישך רבינא אמר לא נשך באוכל ולא רבית בכסף צריכי קרא דאי כתיב את כספך לא תתן לו בנשך ואכלך במרבית הכתיב את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך קרי ביה הכי את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית בנשך ובמרבית לא תתן אכלך א והא תנא נאמר נאמר קאמר הכי קאמר אילו לא נאמר קרא הייתי אומר גזירה שוה ב עכשיו שנאמר קרא גז"ש לא צריך אלא גז"ש למה לי לנשך כל דבר אשר ישך דלא כתב במלוה אמר רבא למה לי דכתב רחמנא לאו ברבית לאו בנזל לאו באונאה צריכי דאי כתב רחמנא לאו ברבית משום דחידוש הוא דאפילו בלוה אסרה רחמנא ואי כתב רחמנא לאו בנזל משום דבעל כרחיה אבל אונאה אימא לא ואי כתב רחמנא לאו באונאה משום דלא ידע דמחיל הדא מהדא לא אתיא תיתי הדא מתרתי הי תיתי לא לכתוב רחמנא לאו ברבית ותיתי מהנך מה להנך שכן שלא מדעת תאמר ברבית דמדעתיה לא לכתוב רחמנא לאו

ובעניינא

באונאה ותיתי מהנך מה להנך שכן אין דרך מקח וממכר בכך אלא לא לכתוב רחמנא לאו בנזל ותיתי מהנך דמאי פרכת מה לרבית שכן חידוש אונאה תוכיח מה לאונאה שכן לא ידע ומחיל רבית תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שכן נוזלו אף אני אביא נזל אמרי ה"נ אלא לאו בנזל למה לי לכובש שכר שכיר כובש שכר שכיר בהדיא כתיב ביה (שם כד) לא תעשוק שכיר עני ואביון ב לעבור עליו בשני לאוין ולוקמה ברבית ואונאה ולעבור עליו בשני לאוין דבר הלמד מעניינו ובעניינא

מסורת השס"ם

א [סנהדרין מג.] ב [דוממתו מה וכ"ל ה"ד.] ג [מיומה מרבית מה לנזל כל"ל] ד [וע"ע חוס' יומא נב: ד"ס שלח] ה [ל"ל דכל דקרקע בדלי"ם מכר"ם עיין כס"ל ושיין בספר כ"ל] ו [ושיין חוס' ומס' כל סבטר (לף קיד: ומס') לגר אשר בשעריך תתנגה ואכלה לו מכור לנכרי ולרים לגר תתנגה ומכור תתנגה ומכור לנכרי ואפי' מלוה דפליג סיימו משום דכתיב לו לאכלן ול"ת בס"ק דקרקעות (לף לב: ומס) לא בעו רבנן מיהו ל"ל ושיין בגמרא כל' יוסי ס:ליי מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויש לכרם משום דאין מפני מיושב ומודרת ולא תקום אפני זקן ומה דאמר התם ורבנן אי כתיב מפני שיבה תקום והדרת תקום והדרת פני זקן כדאמרת סיימו משום דלו על כרחך אמרת סבי ומה דאמר בפרק סוליחו לו (לף כב ומס.) ממשה מקרקעות אין לסם סכרם אלא ארור מחר מטוקדים וקס ולא אמר דקאי אגאל ואגלע סיימו משום דסכתי סיין דקאי על כרחך נמי אכסבר אמרת ס"ם מרבית וסיון דקאי רבית אאוכל כמו כן נמי דקאי אאוכל וכן תתנגה אבל הכי ממש דלמה לא קיימי אלא אגאל לבד או אלרע ול"ת התניא פרק דקרא דלאכבו דמשמע יתיר לא קאי אלא לבעיי ולת"ק קאי אתרוייהו והשתא מאי שנא מהכך ס' דאין לסם סכרע באלבעו דהתם כשביה דקרא משמע דקאי אוקמה מ"מ סבר ת"ק דקאי נמי אוגמן דכתיב קרא אחריגא ולקח מדם הפר ונתן על קרנות המזבח אלבעו אחיכה לשון בפסוק אלא שמעמ כמך ומרבית זה לזה: אמרי הכי נמי. ול"ת והא אין מזהירין מן הדין וי"ל דנזל לאו בכיתה לעשה דלמרי' ס' ביולות הקן (לף קמא). ומשעה דאין מזהירין מן הדין הוא דעדיפא דקאמר דאפילו מדינה לא אתי: אלא לאו דנזל לאוין לי לכוכם שכר שכיר. ול"ת ולוקמיה בנזל נופים ובנזל עבדים ולא אתי מרבית ואונאה דאין אונאה לעבדים דלקאמר לעיל (לף נו:) ה דסה קרקע אינה נגזלת אינו מן המקרא ו אלא משום דאי אפשר לזוזה ממקומה אבל עבדי דייידי אע"ג דסוקמו לקרקעות ישבור אלא מגזל ז: לעבור עליו בשני לאוין ול"ת ולוקמיה בנזל נופים ולעבור עליו בשני לאוין וי"ל משום דמיתה לעשה אבל כי מוקמינן אכובס שכר שכיר כאם אינו עניין לקי שפיר ול"ת לקמן בסמקבל (לף קיא.) אמרי' דנזל כסבעני מותר ולרים רשך ולא כנעני ולריכי דאי כתב נזל אלא מרה פי' דשמא נפלו בירושה או מציאה או מתנה אבל שכר שכיר דשרה כנעני נמי אסור ושמא הא מוקמינן סבא דאי לא תעשוק את רעך ולא תגזול סולה קרא בשוסה שכר שכיר וי"ל דלרים מדסמיך רעך ללא תגזול ואפקה בלשון גזילה לאימור דנזל הכנעני שרי ול"ת והיכי ס"ל לאימור דנזל הכנעני אסור דלאסמיך קרא לאעשוי הלא ביישראל נזל אלא מרבית ואונאה ומרבית שרי בכנעני דכתיב לנכרי תשיך ואונאה נמי דכתיב עמיתך ולרשיון לעיל (לף נמ.) עם שאתך בתורה [ובמצות] וי"ל דהוה אסריון נזל הכנעני מוקלכת את כל הטעמים דלרשיון מהתם בגנזל בתרא (לף קיג:) מגזל הכנעני אסור דדוקא בזמן שהם מסורים ביד קרא שתולם

שתולה מעותיו בנכרי. וא"ת והלא אפי' יפת אמת שבסם על נכרי מבני נכרי כלום ומיהו לפי מס שבנכרי ראוי לקנון שלקח שם בידו מעות נכרי ומס מותר להלותם ברבית לישראל אחי שפיר אי נמי י"ל דאיירי כגון שאמר ליה תמירו אלעזר מעות מן נכרי ואמור לו שיסמוך עלי אז כגון שנתן לו משכנותיו ליתנם לנכרי והוא הלוה לו

מעל עמו ואומר שעשה כדבריו:

שתולה קלא אילן בבנדו ואומר הלכת סוח. ואף על גב דסובר על מצות ניצוח מ"מ מיעבריך קרא לאבור עליו משעת תלייה: **יכין** רשע וילבש צדיק אפי' ל"ל רשות יורש לאו כרשות נוקח ולישה שנוי רשות ואפי' הניח קרקעות ומלוה על פה נוטה מן היורשין אפ"ה יבכם צדיק כדאמר רבא ברים בגוזל בתרא (ב"ק דף קיב.) ואי אחיך לדידיה סוחר לאחר רחמנא לכסדר לגריה לא אחזר אחיך: **רבא** אמר מגופיה דקרא. אע"ג דרבא מצי רים הגוזל בתרא אפי' תימא רשות יורש לאו כרשות נוקח ואמאי הכא דכתיב ואי אחיך עמך לאו משום הכא דכתיב כי אלעזר דסח אלעזר אחיך עמך לאו משום הכא דכתיב ואי אחיך עמך לאו משום הכא דכתיב כי

לקח חימנו חטין בדינר זהב סבור. רש"י פי' דמקח חטין הוי פירות שסכרמיס נוקן לון זו רבית קמה: אינהו נמי כי אפקי ליה אסור אלא אין לו חטים כיון שנתן לו מעות ולא קאי מכח פיסוק הרשמון של חטים שהיה דרך מקח וממכר ולא דרך הלואה וקשה לפירושו הא שנינו למטה בספרים לקמן (דף סג.) גבול דגרס והא לקח קתני מאי לקח בהלואתא כי לפ"ז אתי שפיר לקח דקאי אחטים דשרו ועוד כיון דאסור לא קאי אלא אין ומאי פריך בגמ' וכי אין לו יין מאי הוי ותתני יצא בשער פוסקין אע"פ שאין לזה יש לו יין ם"ל דגם אין לו לכך פריך בגמ' וכי אין לו יין וגם חטים מאי הוי ועיקר קושייתו מכח חטים דאסור כי אין לו אע"פ שנותן דינר זהב ומשני בגא לחוב בדמיהן שכבר היה חייב לו דינר זהב ובשעת קנין אינו נותן לו כלום ומיל הוי ליה למפרך והא לקח קתני אלא דפריך ליה בשעת שליפא מינה וא"ת אמאי תני גבי יין אין לו כי אמי יש לו אסור ליתן שום ג' דינר אלא אפי' חטים הוה איסורא ליקח בג' דינר כיון שלא היה לו חטים בשסק הרשמון וי"ל דנקט לאשמועינן דאף בריבא אין לו חטים ואסור: **והתנן** אין פוסקין. אית דגרסי והתניא משום דלא גרסינן במתני' יצא בשער פוסקין וכן לקמן (דף עב:) אית ספרים דגרסי אלא במתני' דאין פוסקין וכו' הא יצא בשער פוסקין היכי משכחת לה בהלבנתו ודרבי ולספרים דגרסי הכא ותתני גרסי במתני' יצא בשער פוסקין ולא גרסי' לקמן הא: **אע"פ** שאין לזה יש לזה. דאע"ג דלא משך חטין אין זה רבית כיון שאם שכרב מוכר לחזור הוה קאי כמי שפרע ולכך חטיני כמתוקרו בדשות לוקח: **דרי** שמשה כו' ועמד על גורלו. חימה והלא משות קונות הכא אפילו מדרבנן דמילתא דלא שכיח היא כדאמרי' בהזהב (לעיל דף מו:) גבי חליף דמי שור בפרה וי"ל דהכא מיירי שלא פטרו ממנו על מיתן לו חטין:

דאמר מתני' כדותיה. שאני רגיל לתרץ מתניות שסתם רבי לבריית שסתם הוא והכותיה אמר רבא בגוזל בתרא (ב"ק ל' קיח):: הגיע זמן חטים למכור. שמתייקרו ולכך מוכרן מעתה: יש לו מותר. ולא אמרי' דלמה כאיסורו הבא לידו דזכי בו מהתם ואע"ג דלא מעיקר ולא הוי עוקרי ברשותיה עוקרי ולא הוי דרבי הוא ל' לחזור קאי עליהו כמי שכבר ופירו הוכא דאין לו לאו כאיסורו הבא לידו הוא דזכי בו זוזי ליה פוסק ואע"ג שאין לו דיכול לקנותו במעות שקיבל לחטין מעליין לו הוא ל' ולא הבר אבל זה אין לידו במה יקנה ומני לרבנים: דמאי לקח. דקתני בתמני' לקח בהלואתו שהיה נוכה בו דינר זהב ול"ל דלא גרסי' לי' ופירוש מסובב הוא שנתן' בספר לפי שראה בר' אושעיא כוסה בחבירו מנה דשמעינן מינה דאי הוה יכול ליה הבתמה זוזי אפי' אין לו כמי שבב מתני' ופירשה בלוקח בהלואתו ולא היה לא מבעי לשבוטי מתני' בהכי דר' אושעיא משום חטין קנאי נקנין ליה ולמיתר דיש לו מותר מ"מ: דלמה כאיסורו הבא לידו דאמר ר' יצאי א מה לי הן מה לי דמיהן ב דאתמר רב אמר ב עושין אמנה בפירות ואין עושין אמנה בדמים ור' יצאי אמר מה לי הן ומה לי דמיהן מיתיבי כולם אם יש לו מותר אמר רב הונא אמר רב בשמשך אי בשמשך צריכא למימר אלא כגון שיהד לו קרן זוית ושמואל אמר ג הא מני ר' יהודה היא דאמר צד אחד ברבית מותר דתניא ד הרי שהיה נושה בחבירו מנה ועשה לו שדהו מכר ג בזמן שהמוכר אוכל פירות מותר לוקח אוכל פירות אסור רבי יהודה אומר אף בזמן שהלוקח אוכל פירות מותר ה א"ל ר' יהודה מעשה בביתום בן זונין שעשה שדהו מכר על פי ר' אלעזר בן עזריה ולוקח אוכל פירות היה אמרו לו משם ראיה מוכר אוכל פירות היה ולא לוקח מאי בינייהו אמר אביי צד אחד ברבית איכא בינייהו רבא אמר ד רבית ע"מ להחזיר איכא בינייהו אמר רבא השתא דא"ר יצאי

דמתרצנא מתני' כוותיה דתני ר' אושעיא ל הרי שהיה נושה בחבירו מנה והלך ועמד על גורלו ואמר תן לי מעותי שאני רוצה ליקח בהן חטין ואמר לו חטין יש לי שאני נותן לך צא ועשאן עלי כשער של עכשיו הגיע זמן חטין למכור אמר לו תן לי חטין שאני רוצה למוכרו וליקח בהן יין אמר לו יש לי יין שאני נותן לך צא ועשאן עלי כשער של עכשיו הגיע זמן יין למכור ואמר לו תן לי ייני שאני רוצה למוכרו וליקח בו שמן אמר לו שמן יש לי שאני נותן לך צא ועשאו עלי כשער של עכשיו כולם אם יש לו מותר אין לו אסור ומאי לקח לקח בהלואתא אמר רבא ש"מ מדר' אושעיא תלת ש"מ דמעמידין מלוה על גבי פירות ולא אמרינן דלא כאיסורו הבא לידו הוא וש"מ הוא דיש לו וש"מ איתא לדר' יצאי דאמר ר' יצאי א מה לי הן מה לי דמיהן ב דאתמר רב אמר ב עושין אמנה בפירות ואין עושין אמנה בדמים ור' יצאי אמר מה לי הן ומה לי דמיהן מיתיבי

ופוסקין

מה לי הן ומה לי דמיהן אמרי׳ מה לי דמיהן ומה לי הן נמי אמרי׳ ‘ ופוסקין על שער שבשוק וא״פ שאין לו איתיביה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע לרבא כולם אם יש לו מותר אם אין לו אסור אמר להו ג׳ התם הלואה הבא זביני רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו מאי טעמא אמרו רבנן פוסקין על שער שבשוק וא״פ שאין לו דאמר ליה א שקילא טיבותיך ושדייא אחיזרי מאי אהנית לי אי הוו לי זוזי בירי הוה מזבנינא בהיני ובשילי בזולא א״ל אביי לרב יוסף אלא מעתה מותר ללות סאה בסאה משום דמצי א״ל שקילא טיבותיך ושדייא אחיזרי דאמר ליה חטי דקדחי באכלבאי א״ל התם הלואה הבא זביני א״ר אדא בר אבא לרבא והא בעי למיתב זוזי לספסירא א״ל ג דקא יהיב ליה נמי רב אשי אמר זוזי דאינשי אינהו עבדי ליה ספסירותיה: רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו ד האי מאן דיהיב זוזי אתרעא חריפא צריך לאתחזויי לבי דרי למאי אי למקנא הא לא קני אי לקבולי עליה מי שפרע כי לא מיתחזי נמי מקבל עליה מי שפרע ה לעולם לקבולי עליה מי שפרע ומאן דיהיב זוזי אתרעא ב [חריפא] לבי תרי תלתא יהיב אי מיתחזי ליה סמכא דעתיה ואי לא אמר ליה אמינא דא״כחת פירי דשפירי מדידי ושקלת אמר רב אשי השתא דאמרת משום מסמך דעתא ו אפי׳ אשכחיה בשוקא וא״ל סמכא דעתיה: אמר רב נחמן ז כללא דרביתא כל אגר נטר ליה אסור ואמר רב נחמן ח האי מאן דיהיב זוזי לקיראה וקא אזלי ד׳ ד׳ וא״ל יהיבנא לך ה׳ ה׳ איתנהו גביה שרי ליתנהו גביה אסור פשיטא לא צריכא ט דאית ליה אשראי במתא מהו דתימא כיון דאית ליה אשראי במתא כעד שיבא בני או עד שאמצא מפתח דמי קמ״ל כיון דמחסרי גוביינא כמאן דליתנהו דמי: ואמר רב נחמן י האי מאן דאוזיף פשיטי מחבריה ואשכח ביה טופיינא אי בכדי שהדעת טועה מיחייב לאהדוריה ליה ואי לאו מתנה ג בעלמא הוא דיהיב ליה היכי דמי בכדי שהדעת טועה אמר רב אחא בריה דרב יוסף בעישורייתא

מה לי הן ומה לי דמיהן אמרי׳ מה לי דמיהן ומה לי הן נמי אמרי׳ כו׳. בתחלת הלכות אמרו מעשה סעדר פוסק עמו ואח״כ אמרו אין פירות בידו ובלבד שיתן לו זה מעות דכי סיכי דלמה סיו דמי המעות סלגו בידו והיינו ספירות סוי מוקה ס״ל כי סוו מעות בידו מותר בסעות ודמיכן מוין דמה לי טוב אם סיו החיון מסם דעים לעמות הלגו בידו מעכשיו מסם עמן בידו אף הוא יפול ליקח מסן פירות ומן הסעם הזה פוסקין על סמך שער שבשוק והוא שער סיולא ע״י תמרין המעלין תבואה לשוק בכרכים ואע״פ שאין פירות לזה ואע״פ משמתיו סיא זו (לקמן דף עב:) יאא הסער פוסקין אוכא לא״ל דאמרי׳ לקמן אין פוסקין על שער שבשוק ומוקי לתתי׳ באכלבאי ואדרבי דמתני׳ לאו שער שבשוק הכן אלא יאא הסער הסמה הא דעפיך ליטכא ומקנ לעיתר מם לי דעיכן מם לי סן מעוס הבעמת פרעון סוו סעמות המעלם לו דמי הפירות ומיך לעיתר מם מוב סן מדמיכן כי סיכי הסן שהו דעיכן ומי שרו ובמעמ הפיסוק נוהן לו זה מעות לקבל המיון בדמי הסעות ומיקרו הפירות דמיכן של מעות ומיך לעיתר מם מוב דמיכן של מעות מסן כי סיכי דדמיכן שהו אם סיו הפירות בידו הן מתי כי סוו בידו שרי קלרו של דבר לבו הפסקה ממכך אבל לוקח לבון הפרעון ממכך אחר המוכר גבי תמאי ראמון פוסק ונוהן לו דעים לקבל כנגדן המיון הלכך הסיון קרוין דמיס אבל לוקח דמי מעותיו וגבי פרעון המעות הזה פורע הוו דמי הסיון הזה מייב לו: אין לו אסור. בהא דל׳ אוקמיה: היני ושילי. עקומות הן הסיו הסמוכין לפומבדיתא הסיו רבה ורב יוסף ויוסבון בה כלומר בכל מקום הוא מולא הסיבוריו בדמים הלגו: חטי דקדחי באכלבאי. בתמיס וכי אם המחטי תמין הלו כאולרי כלום היו גמנים יורדין עליהן הלו נחמן אמרו לו לתמון בהן לתמון לסתקלקל ליסכא לחריגא דקדחא לכון תמיומות כמו (בעי׳ סד) כקדח אם: והא בעי למיתב זוזי לספסירא. סיכי אתרי׳ מאי אהני לפסוק על שער שבשוק והא אהני דבעי לעיתב זוזי לספסירא סרסור המבקש למוכרי המין המלא מלאכה זוזי בהקדמת המעות: ומשני דיהיב. לריך הלוקח ליתן לעוכר דמי הסרסור: רב אשי אמר. לא לריך זוזי לאיתם עבדי לי׳ הספסירות המערין הולכין אלא בעלי המעות לחולין לו תבואה: האי מאן דיהיב זוזי אתרעא חריפא. הפוסק על הפירות עד הלא יאא הסער הברור הלגא שער הבכור הסיא הסמוך לקיר הסלקלעות מוכרין בזולא זה הלא וזה הלא יעלה מן הבור כשהוא הלא מל פי הלא יאא הסער דקהני הסיה הוא תהלה לקוראים פוסק עמו על הגדים: לריך הלוקח לאתחזויי אבי דרי׳ הל מוכר כשהוא הם וזורם תבואתו בגורן ולהכי נקיט הרעא חריפא שאין פוסקין עליו אלא נמי הים לו גורן דהיינו אף לגבי שאין לו: למאי. מיבעי הא׳ דעתחזי: אי למיקני. ממש הלא יוכל המוכר לחזור: הא לא קני. בהכי אא״כ מעד: אי לקבולי מוכר עליה מי שפרע. אם יחזיר: סמכא דעתא. הכל חד והחלוידע דעליה קא סמיך הלי לוקח וסחורה מקויעת הוא ואין דעתו לחזור הלכך אם חזר בו מוכר איכא למעלעייה בגבי ספרע: השתא דאמרת. דאי מיתחזי מיסמך דעתא הוא: אפי׳. לא מיתחזי אבי דרי נמי אלא אסכחיה בשוקא לאחר זמן ואמר ליה חזי דעלך הסיכנא איכא מי בספרע: אגר נטר ליה. סכר הפרנה לי מוחזל גביה מסוס הפתנה הפקדיס לו המעות וסתקה אין לו למוכר עכשיו: לקיראה. מוכר הפוס: ד׳ ד׳. הלית הפוס בזולא: יהיבנא לך ה׳ ה׳. לזמן הלוני הקדיס לו המעות עכשיו: איתנהו. אם בידו אבל אינם אם אבד הפפתח והוא דחוק למעות הרי דסוי ליס הלוני עד הגיע בני לזמן בתמתי׳ (דף עה.) דמותר: דאית ליה אשראי במתא. הסמוכר הזה אף הוא נתן מעות ומסכן עם אחריו עד הגיע: ואשכח טופיינא. זה הקיבל המעות הלא בהן יותר מעמ הלאבר לו חבירו: אי בכדי שהדעת טועה. דאיכא למיעבר הפ הפעלים בחשבון ולא ידע בהן חייב זה להחזירו לו:

בעישורייתא

בעישורייתא וחומשייתא. אם יש לחלקם למעות הטולפות לאולילת הפרה הפרה אם אם ס׳ ואין אחד אם אינם עולפות אחין בלות לגבל ס׳ ל״ל הפעה בחבמונו אם עישורייתא ניהו מעה בין חמשים לאחרבעי׳ אם בין אחרבעים לחמשים ואם אין עשיריות ואינן חמישות יש הרין רגילין לעמות ס׳ ס׳ ואם הין עולפות הרבה בגין ל״ס מעה בעשיריות לכפי׳ ויש כגון עמות הל ג׳ בחילוג אחד ובכ׳ הפולפות מעה בין ג׳ לד׳ אם אם עולפות מ״ן אם כ״ס מעה ג׳ מעמים אם ס׳ מעמים בחבמון הל אחת אבל אם אם עולפות הל אחת בעיות אחת אם ב׳ אם ג׳ וד׳ אחין מעמות לה׳ לא מעה הלום וכולם מעמה: ואי אינש הקיפא הוא. זה הנתנה לו אדם הקנה הלו אחין רגיל לנמול הסדים ולחת מתנת חנם: מאי. בחם יתלה זה לעבדה בידו: א״ל. כיון דליכא למיעבר אינש בחשבון אלוקן למיעבר לעמא מיגבי אלוקן הם ימים רבים וזה לא ידע ובחתה אלוקן לבו לבחבו: דלא שקיל וטרי ליה. לא נטל ונתן עמו מעולה: בשילה פירקין. בבסיים לדהום בחתי ולא מעמתי תחילת דברין: שמעי׳ דקאמר קרי קרי. שמעתי דוכם ומזכיר לוטין המיד: יהבינא לך. לאחר זמן: בני גרמידא. אמה אמה: איתגהו. אם יש לו בגנו גדולות בני אמה: ליתנהו. ומוקן קנעות הן לאמר: ולרדות את בוורתו. על אם בעבוות הלות הלות ודבוקות מלוקן אל הוקן קרי לי׳ רבייס כרבייס פת מדובקת בתמור: מה שעוי הולבות מכור לך. בכך וכך זוז אם מעע אם רב יעשך: מותר. מסרי קיבל עליו הפסד הלכך ומכר הלכך לאחי יעלה יותר מעות הרעים אין כאן לגר נער ליה דאי הוה בעיר מרעים נמי כוס בעיר אבל אמר לו כך וכך סאין. ואוזל גביה בשכר הקדמת המעות אסור: איכא דאמרי. גבי קרי אגר רבא שפיר דמי: והא הגיא אסור. גבי גיזה וחלב: לאו מיניה קא רבו. חלב הבא לאחר זמן אינו גדל מכח חלב הבים בבהמה בשעת מכר הבא כי שקיל להאי כוליס לגמרי אחי אחריגא: אבל הבא. הנוסף על הדלועים קנעים ועבנו גדולות: מיניה קרבו. מכח הקנעות בלו והקנעות כבר הין בשעת מכר ועדיפיה הוא דקא מעבח ואזל: דכי שקלי ליה לאהי. בוליעא זוערתי לא אחיתי ס״מ מנופים קרבו: אחבריתא דחמרא. שיש ביזך: אם תקפה. אם מחמעת: קרוב

פקדון אלא ולאי כיון לאחריות הפסד על המקבל לא מהני אפי׳ בתנאי לאחמיגם פקדון א״כ מיילי בשלא משך ולריך להתנות דאי לא מתני ליכא מי שפרע דאין בו כל כך הפסד דליכא דעתא ליה בהלא עכי מכחמרא דלאמרי׳ בהמוכר את הספינה (ב״ב דף פד: ושם) וא״ת אכתי מי יכול לחזור בו אי תקפה דמקח מעות הוא אפי׳ הביאו לוקח בביתו ושהה הרבה ואח״כ אחמיר בהמוכר את הספינה (שם דף לח. ושם) גבי מוכר יין לחבירו ואחמיר לא שנו אלא בקנקנים לוקח אבל בקנקנים דמוכר מצי אמר ליה הא אחמר ואם אקנקנך אפי׳ מתן דפליג התם ואמר מזלא דנברא נדים מ״מ כי אתני מאי דריך הכא קרוב לשכר ורחוק להפסד הוא ואם מקח טעות הוא דליכא למימר מזליא לוקח נדים כיון דהתם עמו דאי תקפה ברשותיה ובסוף פירקין (דף עב:) ממי אמרי׳ גבי רבנן דיסבי זוזי אחמרא בחשרי ומבחרי להו בעבת וקאמר אחמרא יסבי ואחלא לא יסבי ואין לחלק בין מוכר בחשרי ולוקח בעבת דאפאר הסנה דבהמוכר פירות לא קמפליג בין קודם עבת לאחר עבת לכך נראה דתקפה הכא לאו היינו שהחמיץ אלא קלקול בעלמא כמו יין המכר בחנות דהמוכר פירות לאותו שהחמיץ אחר הפרי מהשרי היה עומד להחמיץ דלאמר בסוף פירקין ואותו הוי מקח טעות אבל תקיף הכא אין זה הקלקול לאוי לעמוד מתשרי ואין זה מקח טעות ופליג יהבי זוזי והוי תקפה הכא כי ההוא דהמוכר פירות דאמר רבא הלי מלן דזבין חביתא דחמרא ותקיף כו׳ אלא היינו התמיץ דבעי בתר הכי אלא מאי ואע״ג דבההיא דברכות (דף ה:) רב הונא תקיפא ליה ארבע מאה דני דחמרא הוי החמיצו דקאמר אייקר אלא מ״מ הך הכא לאו היינו התמיץ כלפי׳ וא״ת מאי לריך לקמן (שם) טעמא דמעיקרא אלא אלא תיפוף ליה דאפי׳ בתקפה דליכא למימר הכי שרי להתנות כדאמר הכא כיון דקבל עליה יוקרא וזולא קרוב לזה וזה הוא וי״ל דקלקול של חימוץ אינה אלא דמוקי לעיל אם אינו יוקרא וזולא הוי לא לאו מעמת דמעיקרא אלא אלא:

דומה לרבנים אי לאו מעמת דמעיקרא אלא אלא ב:

בעישורייתא וחומשייתא א״ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ואי אינש תקיפא הוא דלא יהוב מתנה מאי א״ל דלמא מיגזל גזליה ואבלע ליה בחשבון דתניא א ב הגוזל את חבירו והבליע לו בחשבון יצא ואי אינש דאתי מעלמא דלא שקול וטרי בהדיה מאי א״ל דלמא אינש אחרינא גזליה וא״ל כי יזוף פלוני פשיטי מינך אבלע ליה בחשבון אמר רב כהנא הוה יתיבנא בשילהי פרקי דרב ושמעית דקאמר קרי קרי ולא ידענא מאי קאמר בתר דקם רב אמרי להו מאי קרי קרי דקאמר רב אמרו לי הכי קאמר רב האי מאן דיהיב זוזי לבנאה אקרי וקא אולי עשרה קרי בני זרתא וא״ל יהיבנא לך בני גרמידא איתנהו שרי ליתנהו אסור פשיטא מהו דתימא כיון דממילא קא רבו שפיר דמי קמ״ל כמאן כי האי תנא דתניא ג ההולך לחלוב את עזיו ולגזוז את רחליו ולרדות את כוורתו מצאו חבירו ואמר לו מה שעזי חולבות מכור לך מה שרחלי גוזזות מכור לך מה שכוורתי רודה מכור לך מותר אבל אם אמר לו מה שעזי חולבות כך וכך מכור לך מה שרחלי גוזזות כך וכך מכור לך מה שכוורתי רודה כך וכך מכור לך אסור וא״ג דממילא קא רבו כיון דליתנהו בההיא שעתא אסור איכא דאמרי אמר רבא ד כיון דממילא קא רבו שפיר דמי והתניא כך וכך אסור התם לאו מיניה קא רבו דשקלי ליה להאי ואתי אחרינא בדוכתיה הכא מיניה קא רבו דכי שקלי ליה להאי לא אתי אחרינא בדוכתיה ה אמר אביי שרי ליה לאינש למימר ליה לחבריה הילך ארבעה זוזי אחביתא דחמרא אי תקפה ברשותך אי יקרא אי זילא ברשותי אמר ליה רב שרביא לאביי

האי

ליכא מי שפרע כיון שמפסיד הכל כדמשמע לעיל בפ׳ הזהב (דף מט:) גבי ההוא חמרא דבעי למנסכיה דבי פרזק רופילא וי״ל דלעולא מייתי כשמשך ואפ״ה אסור אי אמר לו זילא ברשותך לחבריה קרוב לשכר ורחוק להפסד כדאמר לקמן (דף ט.) גבי שיבקא דאסור אע״ג דיכול להתנות פקדון אלא ולאי כיון לאחריות ההפסד על המקבל לא מהני אפי׳ בתנאי לאחמיגם פקדון א״כ מיילי בשלא משך ולריך להתנות דאי לא מתני ליכא מי שפרע דאין בו כל כך הפסד דליכא דעתא ליה בהלא עכי מכחמרא דלאמרי׳ בהמוכר את הספינה (ב״ב דף פד: ושם) וא״ת אכתי מי יכול לחזור בו אי תקפה דמקח טעות הוא אפי׳ הביאו לוקח בביתו ושהה הרבה ואח״כ אחמיר בהמוכר את הספינה (שם דף לח. ושם) גבי מוכר יין לחבירו ואחמיר לא שנו אלא בקנקנים לוקח אבל בקנקנים דמוכר מצי אמר ליה הא אחמר ואם אקנקנך אפי׳ מתן דפליג התם ואמר מזלא דנברא נדים מ״מ כי אתני מאי דריך הכא קרוב לשכר ורחוק להפסד הוא ואם מקח טעות הוא דליכא למימר מזליא לוקח נדים כיון דהתם עמו דאי תקפה ברשותיה ובסוף פירקין (דף עב:) ממי אמרי׳ גבי רבנן דיסבי זוזי אחמרא בחשרי ומבחרי להו בעבת וקאמר אחמרא יסבי ואחלא לא יסבי ואין לחלק בין מוכר בחשרי ולוקח בעבת דאפאר הסנה דבהמוכר פירות לא קמפליג בין קודם עבת לאחר עבת לכך נראה דתקפה הכא לאו היינו שהחמיץ אלא קלקול בעלמא כמו יין המכר בחנות דהמוכר פירות לאותו שהחמיץ אחר הפרי מהשרי היה עומד להחמיץ דלאמר בסוף פירקין ואותו הוי מקח טעות אבל תקיף הכא אין זה הקלקול לאוי לעמוד מתשרי ואין זה מקח טעות ופליג יהבי זוזי והוי תקפה הכא כי ההוא דהמוכר פירות דאמר רבא הלי מלן דזבין חביתא דחמרא ותקיף כו׳ אלא היינו התמיץ דבעי בתר הכי אלא מאי ואע״ג דבההיא דברכות (דף ה:) רב הונא תקיפא ליה אלבע מאה דני דחמרא הוי החמיצו דקאמר אייקר אלא מ״מ הך הכא לאו היינו התמיץ כלפי׳ וא״ת מאי לריך לקמן (שם) טעמא דמעיקרא אלא אלא תיפוף ליה דאפי׳ בתקפה דליכא למימר הכי שרי להתנות כדאמר הכא כיון דקבל עליה יוקרא וזולא קרוב לזה וזה הוא וי״ל דקלקול של חימוץ אינה אלא דמוקי לעיל אם אינו יוקרא וזולא הוי לא לאו מעמת דמעיקרא אלא אלא:

מסורת השי״ס

א [בבא בתרא כב: ב״מ לח: כתובות נג: ב״ק פג.] ב [עיין תוס׳ ב״ב עח. ד״ה אבל]

האי קרוב לשכר ורחוק להפסד הוא. וא"ת היקבי ליה פתחי כיון דמקבל עליה זולא קרוב לזה ולזה הוא: **מתני'** ה המלוה את חבירו לא ידור בחצרו חנם ולא ישכור ממנו בפחות מפני שהוא רבית: **גמ'** אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן אע"פ א שאמרו ב הדר בחצר חבירו שלא מדעתו אינו צריך להעלות לו שכר הלוהו ודר בחצירו צריך להעלות לו שכר כאי קמ"ל תנינא המלוה את חבירו לא ידור בחצירו חנם ולא ישכור ממנו בפחות מפני שהוא רבית אי מטתני' הוה אמינא הני מילי בחצר דקיימא לאגרא ונברא דעביד למיגר אבל חצר דלא קיימא לאגרא ונברא דלא עביד למיגר אימא לא ג קמ"ל איכא דאמרי אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן אע"פ שאמרו הדר בחצר חבירו שלא מדעתו אינו צריך להעלות לו שכר הלויני ודור בחצרי צריך להעלות לו שכר מ"ד הלוהו כל שכן הלויני ומ"ד הלויני אבל הלוהו לא מ"מ כיון דמעיקרא לאו אדעתא דהכי אוזפיה ליה לן כה"ב רב יוסף בר חמא תקיף עבדי דאינשי דבהו זוזי ועביד בהו עבידתא א"ל רבא בריה מ"מ עביד מר הכי א"ל אנא כרב נחמן סבירא לי דאמר רב נחמן ג עבדא נחום כריסיה לא שוי א"ל אימר דאמר רב נחמן כגון דאריי עבדיה דמרקיד בי כובי עבדי אחריני מי אמר א"ל אנא כי הא דרב דניאל בר רב קפינא אמר רב סבירא לי דאמר ד דתוקף עבדו של חבירו ועשה בו מלאכה פטור

דניהא

(לקמן עב:) דיוקא דפשר פוסקין דסתם נמי מין פלוגתא דמסיק לוש בתקיסם וי"ל דשמני פתם כיון דלין סעירות ד מטורדין לעוקה מין מיבר מיסם קרוב לשכר ורחוק לפסד ופוסק פטור כל דקתני (לעיל דף סב.) יש לו מותר ליסק לאיתר לשם מתקבל כל הנדרים לו כל חסין שיש לו אין נותן לו אחרים אלא מחוסים וכן משמע לקמן (דף עב:) דקאמר מעיקרא דאלא הלא ואחלא לא יבבי משמע דקאקשל אחר דלאו חיטון הוו מקבלי ומיהו נראה קאת דפוסק על הנדרים פרי דמיות לפוסק על שפר שכשוק שאין שלוקח מפסיד בשום שפין וא"ת לא קשה לכתם יטל שמוכר לתת לו חטין אחרים ואלו שיש לו מתחברים דיטל לאוכלם ולא מכני יש לו אלא לענין שיחר פטיקה בלבד ודבנן דיסכי ארי אחמרת משמע דקאקשל אחר בר מסיעון שו מקבלי שיבו נמי מכרי בהיון סל יין אל בתים בחיים נוקש ולא הין יכולין לקנות מן בשוק אחר ולינן לכם: **אלא** שכור שיטנו בחתנה. פי' בקומרים בנמרא דיש לעשר מפשן שאסור לשלוח של הנדרים ולגזור בו אפילו בחיטה אחת לא שכור שיטנו בחתנה ולא דמי לחסכונא של כרם (לקמן דף עב.) דהתם זיעגין דלא שקיל מילי ואפ"ה מנכס ליה ומוסיף קונס פירות בחיטה על הספק אבל בנדרים דהתם אסור ואין כאן ספק ומלא שכר בחיטה אי"ל אחר נמי זיעגין דלא שקיל מילי לו מסל לו כדקתי לו שלא יפרנך לו אלא בין בין בדר בין שדה ראשון שאינו אלוה מעוטרו שליסם אסור בחתנה לאחל הפירות ולאחר בנות דמסכה מילי מתני' מדקתני המלוה את חבירו לא יזור בחצרו אלא בנות דמסכה מילי לא מכיון לא

והלכתא כרב חמא והלכתא כרבי אלעזר והלכתא כר' ינאי דאמר מה לי דן וכמה לי דמיהן: מתני' מכר לו את השדה ונתן לו מקצת דמים ואמר לו אימתי שתרצה הבא מעות וטול את שלך אסור מכר לו הלוהו על שדהו ואמר לו אם אי אתה נותן לי מכאן ועד שלש שנים הרי הוא שלי הרי היא שלו וכך היה ביתום בן זונין עושה ע"פ הבמים: גמ' מי אוכל פירות רב חונא אמר מוכר אוכל פירות רב ענן אמר משלשין את הפירות ולא פליגי הא דאמר לכי מייתית קני הא דאמר לכי מייתית קני מעכשיו תני רב ספרא ברבית דבי רבי חייא פעמים ששניהם מותרין פעמים ששניהם אסורין ופעמים שהמוכר מותר ולוקח אסור ופעמים שהלוקח מותר ומוכר אסור עני רבא בתריה ג פעמים ששניהם מותרין דאמר ליה קני כשיעור זוזך ד פעמים ששניהם אסורין דא"ל לכי מייתית קני מעכשיו ה פעמים מוכר מותר ולוקח אסור דאמר ליה לכי מייתית קני ו פעמים שהלוקח מותר ומוכר אסור דאמר ליה קני מעכשיו וזוזאי ליהוו הלואה גבך מאן תנא שניהם אסורין אמר רב הונא בריה דרב יהושע דלא כרבי יהודה דאי רבי יהודה הא אמר צד אחד ברבית מותר: משכן לו בית משכן לו שדה ואמר לו לכשתרצה למוכרם לא תמכרם אלא לי בדמים הללו אסור בשוייהן מותר מאן תנא בדמים הללו אסור אמר רב הונא בריה דרב יהושע דלא כר' יהודה דאי רבי יהודה האמר צד אחד ברבית מותר: מ מכר לו בית מכר לו שדה ואמר לו לכשיהיו לי מעות החזירם לי אסור לכשיהיו לי מעות אחזירם לך מותר: מאן תנא אמר רב הונא בריה דרב יהושע דלא כר' יהודה דאי רבי יהודה האמר צד אחד ברבית מותר מאי שנא רישא ומ"ש סיפא אמר רבא ד (רישא דלא א"ל מדעתיה) ט סיפא דא"ל מדעתיה: ההוא גברא דזבין ליה ארעא לחבריה שלא באחריות חזייה דהוה קא עציב אמר ליה אמאי עציבת אי טרפו לה מינך מגבינא לך שופרא שבחא ופירי אמר אמימר

פטומי

והלכתא כרב חמא. תוס"פ דהלכתא נמי כר"ג בטרפא מדקמר לקמן (דף סח.) ליה הלכתא כטרפא ' דפסולי מכלל דאמרמוי' אלא לאפוקי דרב פפא וטיינו עמעא דר"ג לא אמרי אלא כן ודוקא דאמר ליה לכי מייתית קנים מעכשיו מוכר כיונות בתוך כך לכשיבא ע"ד הפעות מעלה בסבלם קנים ע"ד מיום שמכר וזה לכל פירות בשכר הפעמת מעותיו ואם יאכל לוקח פירות מעכשיו בטלה לא יבא מוכר הפעות ויחזיר לו זה מה שקיבל ומעלה אלא מיום כרם קנים לו דהא לכי מייתית קני מעכשיו א"ל והא לא מייתי ומעות הרלאמות כמלוה בעלמא הוי אלא מוכר וזה אכל פירות אכל. הגמ' מי אוכל פירות. מכר ונקבל מקנה מי אוכל פירות בתוך כך: מוכר אוכל פירות. לקנים מוקי לה בפיר כלמעכרם ולא פליגי כו' משלשין. מפקידין אותו ביד בנים אם יגמור מקום יתנם לוקח ואם לא יחזיר המוכר מה שקיבל ויטול פירותיו: הא דאמר לכי מייתית קני. מוכר אוכל פירות אתן הדבר קנים לו אלא מכאן ולהבא ועד הפעמה דיניה אכל: הא דאמר לכי מייתית קני מעכשיו. אין אם אלא הגמי באם יקיים הגמו יהא הדבר קנוי לו מן היום ואם קיים הגמו ממלא שאכל המוכר פירות על לוקח בד מעכשיו בשכר הפעמת מעותיו: הני רב ספרא. ולא היה מפורש בגמרא מתי שניהן מותרין ומתי אסורין ומתי מי' הבאה שבחא לוקח: כשעור זוזך. והשאר לכי מייתית קני זה אוכל פירות קרקע הנינע לדמים שנתן והמוכר א"ל כל השאר: לכי מייתית קני. הכל מעכשיו מיהסא אסורין כדפרישית לעיל: לכי מייתית קני. עד דמייתי הדבר אל מוכר הוא: קני מעכשיו וזוזי ליהוו הלואה גבך. כיון דלקייה מעכשיו הרי הוא אל לוקח ואם יאכל מוכר פירות בשכר הפעמת מעות יאכלום: צד אחר. דלמא אתי לידי רבית דלמא לא אתי כיון אם מוכר אוכלם ולא נמר לוקח מקום אין כאן רבית נמר יש כאן רבית אלכך דלא כר' יהודה אבל מיפא קאני מוכר מותר ולוקח אסור לוקח מותר מוכר אסור אפילו ר' יהודה מודה דהתם ודאי אתי איכא רבית דכי אתר ליה לכי מייתית קני אין לו עכשיו בה כלום ואפילו נמר אלכך הוי דסיכא דרבית הן אלו אלכך הרי הוא אל לוקח בד מעכשיו ואם יאכל מוכר פירות הרי הוא רבית. בריתא: שיש: בדמים הללו. פסק לו דמים מוגעים לרוסף לו על מעות הלוואה להלמיתה לו אם בא לעוכרם לא יבא לעוכרם: צד אחד. אפי' אתי לידי רבית דלמא לא אתי לידי רבית דלמא לא ירלה לעוכרם לעולם ולר' יהודה אם ירלה לעוכרם לעולם ולר' יהודה אם ירלה לעוכרם לעולם ולר' יהודה אם

אי קפיד מי לי. פי' בקומברס אם מקפיד בעריבה מפנו בלא לפמות מקוום קנס וקנס דמ"כ הל"ל דלא ליחזלו אחרים ועוד דכא דמקפיד למכרן בפחות משויין קאמר דלא ליתיל אחרים ומאמר לגמ' מעוס דידע דלאמכתא לא קניא דמ"ש דאים ליס לאסדורי מזוזי לי' לא המכנס סרוגו מעוס לריקו לוכלין והקיומים בלאומיות אבל למכור בפחות לא קניא ומכ"ש אם אפי' מי קפיד בארעא למוכרה לאפי' בשויים ולא קני ואמאי דלמא קפיד מעוס דלאמכתא לא קניא ומלאם לפרס מי קפיד בדמי אפקפיד בפעמת בלוגס ליקח עליה שויים בזה אחר אח"כ דעתו היה לבקשם ביד המלוס ופריך דלמא כי היכי דלא ליתיל אחרים הינו רוצה לעשות אם אפי' אם שויים בו לעשות תנאי זה בעוס קרקע אלא בזו

ס א"כ אין בדעתו לבקשה:

ואי אמר קני לגוביינא מי קני הא לאמכתא היא. הא"ת וכא מעמא בעוס בירקון (דף עג:) דלא הוי לאמכתא אלא היכא דאין בידו לא"ג דלא נזיס כי הסוא דיהיה לו אחרת ופסיא ולא זבין ליה למזבין ליס אחרת ופסיא ולא זבין ליה דנזיס אפ"ג דבידו כי הסוא לו אם אינו מוכיר ולא לעבוד הבלים אלפא זוזי אבל אם אינו מוכיר ולא לעבוד הבלים אלפא אחרינא אממבינא אזוזי אלא אבר רבינא אי קפיד בדמי ודאי קני אבר ליה רב אחא מדפתי לרבינא דלמא סבר כי הכי דלאו היתיזיל ארעיה אלא אמר רב פפא ב אי קפיד בארעא ודאי קני ואמר רב פפא אע"ג דאמרן רבנן אסמכתא לא קניא אפותיקי הויא למיגבא מינה א"ל רב הונא בריה דרב נחן לרב פפא מי קאמר ליה קני לגוביינא א"ל מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא ואי אבר קני למיגבא מיניה קני סוף סוף אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא אלא אפותיקי דקאמר רב פפא מאי היא ג דאמר ליה לא יהא לך פרעון אלא מזו ההוא גברא דזבין ליה ארעא לחבריה באחריות א"ל אי טרפו ליה מנאי מגבית לי מעידי עידית דאית לך א"ל מעידי עידית לא מגבינא לך דבעינן למיקם קמאי אלא מגבינא לך מעידית אחרים דאית לי לסוף טרפוה מיניה אתא בדקא שקיל לעידי עידית סבר רב פפא למימר מעידית א"ל והא קיימא א"ל רב אחא מדפתי לרבינא ולימא ליה כי אמרי לך אנא ד מגבינא לך דהוה עידי עידית קיימא השתא קיימא ליה עידית במקום עידי עידית רב בר שבא הוה מסיק ביה רב כהנא זוזי א"ל אי לא פרענא לך ליום פלוני גבי מהאי חמרא סבר רב פפא למימר כי אמרי אסמכתא לא קניא הני מילי בארעא דלאו לזבוני קיימא אבל הטרא כיון דלזבוני קאי כזוזי דמי א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא הכי אמרי משמיה דרבה ד כל דאי לא קני אמר ר"נ ס השתא דאמור רבנן אסמכתא לא קניא הדר ארעא והדרי פירי למימרא דסבר רב נחמן ו מחילה בטעות לא הייא מחילה והאיתמר ה המוכר פירות דקל לחבירו אמר רב הונא עד שלא באו לעולם יכול לחזור בו משבאו לעולם אין יכול לחזור בו ור"נ אמר ז אף משבאו לעולם יכול לחזור בו ואמר רב נחמן ח מודינא דאי עמיט ואכיל לא מפקינן מיניה התם זביני הכא הלואה אמר רבא

הוה

דבר אלא בא לעוסה בשעת המכר ביכיה המכר חל לכמיכא לעולם: אף משבא כו'. דאין אדם מקנה דבר אלא בא לעוסה: הא מפקינן מיניה. בהרי כל זמן שאין אדם חזר מחל עם אחיכו בבעוסה אלא היה יודע ביוכל לחזור מחילה הא'. ומיהו כ"ל [illegible] אמתקלה בה בהעלה בם ע ובכ"ם הטעה דמי ומין מנק רבים בדבר הטעה מגמ' בדבר עכר כגון כפרבים בפירות דמיגבי (לעיל סג):

איבעית אימא ח דאמר ליה קני מעכשיו א"ל א מר ינוקא ומר קשישא בני דרב חסדא לרב אשי הכי אמרי נהרדעאי משמיה דרב נחמן האי אסמכתא בזמניה קניא בלא זמניה קניא א"ל כל מידי בזמניה קני בלא זמניה לא קני דלמא הכי קאמרינהו אעסחיה בזו זמניה וא"ל קני קני בתר זמניה וא"ל קני לא קני מאי טעמא מהמת כיכובא הא דקאמר ליה ולא היא דאפי' בזו זמניה נמי לא קני והאי דקאמר ליה קני קא סבר כי מטי זמניה לא ליתי ליטרדן אמר רב פפא האי אסמכתא זימנין קניא וזימנין לא קניא אשבחיה דקא שתי שברא קני דקא מחפך אזוזי לא קני א"ל רב אחא מדפתי לרבינא דלמא ב לפפחוי פחדיה קא שתי אי נמי אינש אחרינא אממבינא אזוזי אלא אבר רבינא אי קפיד בדמי ודאי קני אבר ליה רב אחא מדפתי לרבינא דלמא סבר כי הכי דלאו היתיזיל ארעיה אלא אמר רב פפא ב אי קפיד בארעא ודאי קני ואמר רב פפא אע"ג דאמרן רבנן אסמכתא לא קניא אפותיקי הויא למיגבא מינה א"ל רב הונא בריה דרב נחן לרב פפא מי קאמר ליה קני לגוביינא א"ל מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא ואי אבר קני למיגבא מיניה קני סוף סוף אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא אלא אפותיקי דקאמר רב פפא מאי היא ג דאמר ליה לא יהא לך פרעון אלא מזו ההוא גברא דזבין ליה ארעא לחבריה באחריות א"ל אי טרפו ליה מנאי מגבית לי מעידי עידית דאית לך א"ל מעידי עידית לא מגבינא לך דבעינן למיקם קמאי אלא מגבינא לך מעידית אחרים דאית לי לסוף טרפוה מיניה אתא בדקא שקיל לעידי עידית סבר רב פפא למימר מעידית א"ל והא קיימא א"ל רב אחא מדפתי לרבינא ולימא ליה כי אמרי לך אנא ד מגבינא לך דהוה עידי עידית קיימא השתא קיימא ליה עידית במקום עידי עידית רב בר שבא הוה מסיק ביה רב כהנא זוזי א"ל אי לא פרענא לך ליום פלוני גבי מהאי חמרא סבר רב פפא למימר כי אמרי אסמכתא לא קניא הני מילי בארעא דלאו לזבוני קיימא אבל הטרא כיון דלזבוני קאי כזוזי דמי א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא הכי אמרי משמיה דרבה ד כל דאי לא קני אמר ר"נ ס השתא דאמור רבנן אסמכתא לא קניא הדר ארעא והדרי פירי למימרא דסבר רב נחמן ו מחילה בטעות לא הייא מחילה והאיתמר ה המוכר פירות דקל לחבירו אמר רב הונא עד שלא באו לעולם יכול לחזור בו משבאו לעולם אין יכול לחזור בו ור"נ אמר ז אף משבאו לעולם יכול לחזור בו ואמר רב נחמן ח מודינא דאי עמיט ואכיל לא מפקינן מיניה התם זביני הכא הלואה אמר רבא

הוה

מעמא דרבינא הוי ולא מטוס מחילה בדפרוסות:

מסורת השס

[שי' פרק"ש כמוכות פס: ד"ס מר ומוס' ג"ב ב ד"ס מר ינוקא] ב [מפנים יב. ע"ש] (ג [נ"ש ט.) ד מעידית מגבינא ר"ס ה יבמות נב. ו' ר"ל נ' פיס ז [לקמן קד:]

הוה יתיבא קמיה דרב נחמן ובעי לאותביה אנאה ואודיק חזיתן איילונית והרי אינאה דמחילה בטעות היא ולא היא מחילה ואודיק חזיתן איילונית הרי איילונית דטחילה בטעות היא והייא מחילה דתנן א"א הממאנת ב והשניית ג והאיילונית אין להן לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות ולא היא לא אינאה הויא תובתיה ולא איילונית מסייע ליה לא אינאה תובתיה דלא ידע דאיתיה אינאה דמחיל גבייה ולא איילונית מסייע ליה דניחא לה דתיפיק עלה שמא דאישות ההיא ד איתתא דאמרה ליה להוא גברא זיל זבין לי ארעא מקרייבי אול זבן לה א"ל אי הוו לי זוזי מהדרת לה ניהלי א"ל את ונוולא אחי אגר רבה בר רב הונא ס כל את וגוולא אחי ב (אגר) סמכא דעתיה ולא נמר ומקני ארעא הדרה פירי מאי ו רבית קצוצה הוו ויוצאין רדיינין או דילמא כי אבק רבית מסתברא כי יוצאין אגר רבה בר רב הונא מסתברא כי אבק רבית הוו ואין יוצאין בדיינין וכן אגר רבא כי אבק רבית הוו ואין יוצאין בדיינין א"ל אביי לרבה משבנתא מאי התם טעמא מאי משום דלא קץ ליה הכא נמי לא קץ ליה או דילמא התם זביני הכא הלואה א"ל התם טעמא מאי משום דלא קץ ליה הכא נמי לא קץ ליה אגר רב פפי ז עבד רבינא עובדא וחשיב ואפיק פירי דלא כרבה בר רב הונא אגר ח מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא הא משבנתא באחרא דמסלקי אבל שיעור זוזי מסלקינן ליה מאבל טפי לא מפקינן מיניה ולא מחשבינן משטרא לעטרא ובדיתמי אבל שיעור זוזי מסלקינן ליה אבל טפי מפקינן מיניה ומחשבינן משטרא לשטרא אמר רב נשי השתא דאמרת אבל טפי לא מפקינן מיניה ט אבל שיעור זוזי נמי לא מסלקינן ליה בלא זוזי מ"ט סלוקי בלא זוזי אפוקי מיניה הוא הוי אבק רבית ואבק רבית אינה יוצאה בדיינין עבד רב נשי עובדא ביתומים קטנים

כגדולים

בזשות ולא סוי מחילה ולכך סדרי פירי אבל אם היה מחילה בטעות דקל אבל אם היה מחילה בטעות היא דסדרי דאבק רבית הוא אבל אם הוא מחילה בטעות היא דסדר פירי דיכול לחזור מ"מ אין לו לחזור כי היכי דלא ליתיל לחזור לגמ' לא הוי חזר ולא מחילה אלא אם כן הוא מחזיר לו כיון דאבק רבית הוא אבל אם הוא מחזיר לו אבק רבית הוא אבל אם הוא מחזיר לו אבק רבית הוא אבל אם הוא מחזיר לו א

במישלם אינא אילין תיפוק ארעא דא בלא כסף. תיומא מה בין זה לנכייתא דע"כ יכול לסלקו דאם לא היה יכול לסלקו מ"כ בלא נכייתא נמי אדי כדמסמע לעיל דקאמר באתרא דמסלקי לא ניכול אלא בנכייתא משמע אבל באתרא דלא מסלקי לא ניכול אלא בנכייתא וזה לדוחק לומר דכיון דבנכייתא אין דרך לנכות אלא בזה מועט אבל במסכנתא דסורא דגיגלים כיון לשום כדי שויו דמשמע דמשום דכתיבי סכי אדי וי"ל דמאחר שמפרש כן לא מיחזי כבלואה אלא כלוקח ממנו פירות של הסנים אלו בזוזים דמיה אבל כשאינו כותב לו כך אלא מוכרם בסך הסנים ובמה בפני עצמה נראים כאילו מוחזק נייח הסנים ובמה בפני עצמה נראים כאילו מוחזק נייח הסנים פירות אותם הסנים בשכר מותר המלוה כדתנן (לעיל דף סה.) לא יסבור הימנו בחמות ואפי' אם נאמר שלא יוכל לייקר לו פירות של הסנים אחרת דמסתמא אין בחין לעשות תנאי חדש בכל הסנים מ"מ הוא ולא נקנו כולם כל הסנים לגרש בשכר במשלם שניא אילין תיפוק ליכתי בכלואה: **האי** מסכנתא באתרא דמסקלי אין ב"ח נוגש הימנו. דהוי כמשלמלי דיתמי דלא משתעבדי ב"ח ולא דמי ליתומים שנגנו קרקע בחובת אביהן דב"ח חוזר ונוגה אותם מהן אע"ג דשומת הדרא לאולם דלא הדרא אלא משום ושמית סיסר וסמוך וגרוש הוא דקא"ל זבין לה כדאמרי' בפ"ק (לעיל דף מז:) ולכבי נמי אוכלין פפירות בלא נכייתא: **ושביעית** משמטתה. לא דמי לאולם של המסכון דאינם משמטתה דשאני מפלגלין דתפיס להו וקנה להו בלא בשעת הלוואתו כדי יפרע (נקמן דף פב.) ולכבי נמי בשעת הלוואה הסוב מכל אחיך ביידך אבל קרקע לא:

והלכתא צריך למקנא מיניה. לין לפרש משום דמלוה קאמר מסתלקנא וכוי פשוטי מילי לאוס לייבמי לאתנויי דלא"כ אמאי צריך למיקנא ליתא דלוה יתנה ונראה לאיירי לאחר שלוה הימנו אתם לאפי' אם יתנה הלוה צריך קנין אלא יחזור בו לפי בתחילת הלואה אם"ב דהוי אתרא דלא מסלקי כיון שזה שומר ופוחת לא יכול לקנות אלא מה שהוא מקנה לו: **רבינא** אבל בנכייתא. תיומה דלעיל אמרי' לעורכא מרבנן אפי' בנכייתא לא יכול ועוד דלעיל מיפלגינו בקיעותא דר' אחא ורבינא ואפי' מאן דסברי מודה בנכייתא דאסור לבל ספחות לעורכא מרבנן ואומר ר"א דרבינא לא היה רוצה לעולם אם ולעשות עצמו עורכא מרבנן ועוד נמצא מוגה בספרו של ר"ת דפרש במקום רבינא בפלוגתא דקיעותא וי"מ דבר נכייתא דרבינא היינו קיעותא דאיכא דאמר לעיל מאם הנים אלים בנכייתא מכאן ואילך מיישינן לאולמו פירות דאם פליגי רב אחא ורבינא וקי"ל דרבינא לגולא ונראה שגם ריש סוכר כן שפסק דקי"ל כרב אשי אלא אכיל דנכייתא ולא שרי לעורכא מרבנן אלא שרי בנכייתא דסכרא כוס קיעותא מלגא דסורא ומותן

מסורת השים
א [נקמן קי. ב"מ נלס: [לח.] ב [קידושין נב: ג"ב פס: ע"ז פא.]

כגרולים אמר רבא בריה דרב יוסף משמיה דרבא א האי משכנתא באתרא דמסלקי לא ניכול אלא בנכייתא וצורבא מדרבנן אפי' בנכייתא לא ניכול אלא במאי ניכול בקיצותא הניחא למ"ד קיצותא שריא אלא למ"ד קיצותא אסירא מאי איכא למימר דאתמר קיצותא פליגא בה רב אחא ורבינא חד אמר קיצותא שריא וחד אמר קיצותא אסירא היכי דמי קיצותא דא"ל עד חמש שנין אבילנא לה בלא נכייתא מכאן ואילך שיימנא לך כולהו פירי איכא דאמרי כל בלא נכייתא אסור אבל היכי דמי קיצותא דא"ל עד חמש שנין אבילנא בנכייתא מכאן ואילך שיימנא לך כולהו פירי מאן דאסר בקטייתא שרי בבתרייתא מאן דאסר בבתרייתא היכי שרי למיכל שרי א כי משכנתא דסורא דכתבי בה הכי במשלם שניא אילין תיפוק ארעא דא בלא כסף ר"פ ור"ה בריה דרב יהושע אמרי תרוייהו נהאי משכנתא באתרא דמסלקי אין ב"ח נוגה הימנו ואין הבכור נוטל בה פי שני ושביעי משמטתה ד ובאתרא דלא מסלקי בעל חוב נוגה הימנו ובכור נוטל בו פי שנים ואין שביעית משמטתה ואמר מר זוטרא משמיה דרב פפא ה האי משכנתא באתרא דמסלקי מסלקי ליה ואפי' מתמרי דאבודיא ו ואי אגבהינהו בסיסני קננהו ולמאן דאמר ב כלין של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח אפילו דלא אגבהינהו בסיסני קננהו: ז פשיטא באתרא דמסלקי ואמר לא מסתלקנא הא קאמר דלא מסתלקנא אלא באתרא דלא מסלקי ואמר מסתלקנא מאי צריך למקנא מיניה או לא רב פפא אמר לא צריך למקנא מיניה רב ששת בריה דרב אידי אמר צריך למקנא מיניה והלכתא ח צריך למקנא מיניה אמר איזל ט ואייתי זוזי לא אכיל איזל ואטרח ואייתי זוזי רבינא אמר אכיל ומר זוטרא בריה דרב מרי אמר לא אכילי והלכתא לא אכיל רב כהנא ורב פפא ורב אשי לא אכלי בנכייתא רבינא אכיל בנכייתא אמר מר זוטרא מאי טעמא דמאן דאכיל בנכייתא מידי דהוה אשדה אחוזה שדה אחוזה לאו אע"ג דסא אכיל פירי טובא אמר רחמנא קא

חוב נוגה ממנו. דעכר הוא אלא וכיון טעמא דכולהו: אפי' מתמרי דאבודיא. כשגולרין תמרים שומתין מחלות תחת הדקלים וטופלין התמרים עליהם ואם בא וגזלה לו מעשהו מסלקו אף מן התמרים שהלוטין שבל המחלות: ואי אגבהינהו בסר בסיסני. שנתנו בתוך סלים כשמגלן מן המחלות: קנה. לוחה בהגבסה קודם הקיבל מעשהו וכרי הן בלו: ולמ"ד. בב"ב (דף פה:): בליו של לוקח קונה לו. ואפי' הוא ברשות של מוכר: אע"ג דלא אגבהינהו. לפי שקנו לו מחלוקתו שהן כלין: ואמר לא מסתלקנא. בשעת עתן בכל הדברים כפי שהגלו: צריך למקנא מיניה. דמי לא קני מיניה דיבורא בעלמא הוא ויכול לומר לא אתנה מן הסתבה: א"ל איזל ואייתי זוזי. ואמלם לך ואעשה לא תאכל פירות עוד: לא אכיל. הוא ולשעות מוכיח לו ולא נתנו לו רשות לשיון שמם איזל ואייתי זוזי. ואמלם לך ואעשה לא תאכל פירות עוד: לא אכיל. הוא ולשעות מוכיח לו ולא נתנו לו רשות לשיון שמם ואוכל ובאתרא דמסלקי קאי: שדה אחוזה. שאמרה תורה (ויקרא כז) לבחותה מן הסקדש לפי הסנים עד היובל כלא ופוקדין לשנה כפי חשבון הסנים שקל לכיה צרם הומר שעורים לאלבעים ותשע שנות היובל: ואע"ג דאכיל פירי. שהרם טובה שהיו פירות של כל הסנים הרבים:

פריק להו בארבעה זוזי: דהיינו סלע: **ה"נ ליש**: דהא חזיק דהיפה דיורד לספק ומותן עמות סלע לשנה ספק יהיו בם פירות ספק לא יהיו בם פירות הוו זבוני מעיקרא ומיפרק בהכי: **הלאה** בפדיון תליא מילתא ורחמנא אוקמיה אסמי פדיון ואמר הכי נמי נפרוק: **ר' לא מצי מסלק ליה**. כל שנתו ומאלו באתרא דמסלקי: **רשאי** נביה. אין שכן קרוב עמנו ואם בא הלוה למוכרה אין בעבל מגריס כן עוב לקוחה כזה: **מרשא** דרב פפא. דאמר לעיל (דף סה.) שכראי לא פסיד כו' לית הלכתא כוותיה כדאמרן מאי הזיא דאמרא דתיקן זיל בתר דיהכו: **מחזוזאי**. בני מחוזא: **דזקפי** רווחא אקרנא. שקוניס פרגמטיא בעלי בתים ונותנין לתגרים עמתים בכר ומעין כך וכך שכר יהיה בהן וזוקפין מחיים שכר עם הקרן ומותנין בשעה פלוני מייב לפלוני כך וכך לזמן פלוני: **וכי** אתו לקמיה. ואתני ליה לא הוה רווחא מיסמן להו: **תינח היכא** דאיתיה לדידיה. אם יאמר אמנין קיים לזמן הפרעון אמוא אמיל ומתמיהים ומה אם יעות סוכלין יגבו הכל: **חכירי**. הפקבל שדה עמתים בעבדה בוריו לשנה בין בעבדה הרבה בין מעבדה מעט: **חכירי נרשאי**. אסו בעלי בתים מוליים מעות לעבדיה על שדותיהן וחוזרים ומוכרים אותם לאם בכך וכך בוריו לשנה: **אימת קנייה**. אלום לכך שדה לאקנייה ואהאידנא דקא כתבי הכי קנינא מיניה ושהינא כמה עידני והדר חברה כדי שלא תנעול דלת בפני לווין שפיר דמי ו ולאו מלתא היא: **מתני'** אין מושיבין חנוני למחצית שכר ולא יתן מעות ליקח בהן פירות למחצית שכר אלא אם כן נותן לו שכרו כפועל ח אין מושיבין תרנגולין למחצה ואין שמין עגלין וסייחין למחצה אלא אם כן נותן לו שכר עמלו ומזונו אבל מקבלין עגלין וסייחין למחצה ומגדלין אותן עד שיהו משולשין וחמור עד שתהא טוענת: **גמ' ד תנא** כפועל בטל מאי כפועל בטל אמר

לא יטול כל פרחו ונו' עד כמה (בכורות דף כט: ומס ד"ס כפועל) ומי דקתני בטל שכר לזון כפועל בטל הוא ומי ל"ל כפ"ס כיון שמתבטל ממלאכתו יכול ליטול שכר: **אא"ב** נותן לו שכר עמלו ומזונו. הכא לא שייך למיתני כפועל בטל דהיון מתבטל להמלילה ולהבקותה אלא רגע אחד ביום אבל חנוני כל עסקו בכך לחנות בתוספתא (פ"ד) המושיב חנוני בחנות אם היה לומן לא יעסוק בחומתו: **אבל** מקבלים עגלים וסייחים. תימה מאי קמ"ל פשיטא כיון דאין מקבל עליו אחריות ואי משום דבעי למיתני ומגדלין אותן עד שיהו משולשין זה היה יכול להשמיענו ברישא לאחר שיהו שכרו וי"ל דקמ"ל דבהתמה אין מקבל עליו סוס אחריות ולא הוי עסקא כיון דבתחלה בשקבל עגלים לא שמו אותם אלא לאחר שגדלו ואינן נחלוק בשנה אז שמין אותם כמה שהייתה תחת ברישא שמין ובכיצה מקבלין ובשמין בשעת קבלה בתחתם מקבל עליו אלו אחריות כמו בשאר עסקא:

ונותן לו שכרו כפועל בטל. אי גרס הכא כפועל בטל א"כ לא נרכי' ממתני' בטל אי' בקונטרס כפועל בטל מאותה מלאכה בבדם דבטל מינה היינו שאם היה עושה תחלה מלאכה בבדם ומרווים שכרם ואחת היא קלה אומרים כמה יגיע מעכרו לעשות מלאכה זו שזהו יותר ממה שנותנין לעשות כו' לון לדם מגיע מריוח גדול אלא מעט אע"פ שבא לו בטורח יותר ולפירושו אתיא מתני' כר"ש דאמר נותן לו שכרו מעלם ולא כר"מ וקשה לפירושו דקאמר בגמ' לבל כיפא דנפיש עדרא אימא לא סבי ליה כפועל בטל ואמאי הכא לא סבי ליה בבדם עוכל יותר אמאי ר"ל דלא תכני כפועל בטל ושוב לגמרי ומשמע בתוספתא (פ"ד) המושיב לה חנוני בחנות שכר נותן לו שכרו כפועל בטל דבריו ר"מ משמע דמתני' אתיא כר"מ ולכך נראה לפרש כפועל בטל היינו כיוסב ובטל לגמרי ומשמע ר"ש דלא לריכותא דגמ' ומתני' אתיא כר"מ וסא דקאמר בגמ' ר"מ בין מרובה בין מועט היינו לומר בין היה עוסק במלאכה מועטת לעולם נותן לו כפועל בטל ר"ש אומר נותן לו שכרו משלם שאומרים כמה היה רוצה לעשות ולעכבל במלאכה בבדם שהיה עוסק ויעסוק במלאכה קלה כזו דהיינו שפי מר"מ וסא דקתני בתוספתא בפיפא בתר מילתיה דר"מ ור"ש אומר נותן לו שכרו מעלם אבל היינו דומה עושה מלאכה ליושב בטל ויושב בחמה ליושב בצל לאו בטל לגמרי אלא מאותה מלאכה המסורה ומיכו לעיל בסוף אלו מציאות (דף לא: וסס) נבי הסבא אביה דקתני טוטל שכרו כפועל בטל ונראה לפרש כדי מתבטל מלאכה דבטל מינה כדמתי' בקונטרס ואי"ת ה"ל הוא טוטל שכרו על בסבא אבידה ובהכוסם (ב"ק דף ט) אמרי' דטעם דשומר אבידה הוי כשומר חנם משום דמלי הגאה קא מעי ליה וע"כ לא קאמרי דבנו בחמתן בשכר אלא משום דה"ל לכתוב בחמתן טעינה ולא בעי פריקה וי"ל דאין לחוש אם טוטל שכר כיון שעוסק במלאכה אחרת ובפסיל דאם היה הם ב"ד היה מתנה ליטול כל מה שמפסיל ועכשיו אליבא ביה לומר דקתני טוטל שכר לזון כפועל בטל אתם נמי ר"ל כפ"ס כיון שמתבטל ממלאכתו יכול ליטול שכר: **אא"ב** נותן לו שכר עמלו ומזונו. הכא לא שייך למיתני כפועל בטל דהיון מתבטל להמלילה ולהבקותה אלא רגע אחד ביום אבל חנוני כל עסקו בכך לחנות בתוספתא (פ"ד) המושיב חנוני בחנות אם היה לומן לא יעסוק בתומתו: **אבל** מקבלים עגלים וסייחים. תימה מאי קמ"ל פשיטא כיון דאין מקבל עליו אחריות ואי משום דבעי למיתני ומגדלין אותן עד שיהו משולשין זה היה יכול להשמיענו ברישא לאחר שיהו שכרו וי"ל דקמ"ל דבהתמה אין מקבל עליו סוס אחריות ולא הוי עסקא כיון דבתחלה בשקבל עגלים לא שמו אותם אלא לאחר שגדלו ואינן נחלוק בשנה אז שמין אותם כמה שהייתה תחת ברישא שמין ובכיצה מקבלין ובשמין בשעת קבלה בתחתם מקבל עליו אלו אחריות כמו בשאר עסקא:

מסורת השים
א [נקמן עב.] ב [נקמן קה: ג [לעיל כב.] ד לעיל לא: בכורות כט: הלכל בסבריס שנמנו ל"ג לעיל סה לאו ובכל סוה. ר"מ

גמרא ביצים מוחזרות. דסברו בפסיקא כדאמרי' בגלו טרפות (חולין דף סה:) ביצים מוחזרות נפש היפה תאכלנו ואינא לימר לא מצא ביצים מוחזרות יאך לביתו ריקן דביצים מוחזרות שכיחי מוצא סלכך אפי' כי לא מצא שרי: **מקום** למעות מעלין כו' רש"ג אומר כו'. כך כתוב בתוספתא (פ"ה מ"ב) וכן גרס בקונטרס הכל ברוב כסדרים גרסי' בתר לבהמה מעלין ולהעלות ולדות בשכר עמלו ומזונו מעלין ומוצין לימר דרשב"ג לא קלע אלא מרישא דלימר במילתיה דלין מתן לו שכר כתף למעות אבל אסיפא לעקרו שכרנו להעלות ולדות בשכר לא קלע לו ומי כ"ש דקלע בסיפא דהא אמאי לעיכרך מ"ק לעיתני סיפא כיון דתנא רישא אלא מעתה תמוה לר"ש שמעון אלא תנא מתוך הדחק לר"ש נרים מקו' שכרנו להעלות שכר כתף למעות מעלין לבהמה מעלין להעלו' ולדות כו' כי' אם היו פירו' כבר מוצאין בהאר המקבל מעלה לו פירות כתף. כבר שבשוק ומעלה עליהם שכר כתף. שהיו עדיין לרבות פירות מוציאו אל המותן לביתו אל מקבל כלהגיע היו פירות מוקצין אלו מעלה לו במעות:

ורשב"ג לא בעי שכר עמלו ומזונו. פשיטא דשכר מזונו בעי לעיתיה דהיאך יצאו נגלים שכר מזונו אלא מעתה גרילא פריך דאפילו עם לחו דרבה פעמים צריך שכר כתף: הא מיכא נגלים. ובפרק אלו מציאות (לעיל דף כג.) נמי אם הפיגום כריך ומשמע לאתויי נגלים ומעני דכתם נגלים מפקר לבו הכתם לפ"ש מחיל לבו בשבל הבשר קרן אבל כשא דצריך ליתן שכר רוצה הוא לרבות פשוט ע"ו נגלים: אי פלגא בתר תרי תילתי בהכסד אי פלגא בהכסד הרי תילתי בתר. כך גרס בקונטרס ולעי' זו קאי דיפא לעיתון וכופא לרב עלים המקבל ואי נרסי' פלגא בתר הרי תילתי בהכסד ואי פלגא בהכסד אי קאי הכל לעיתון ואי נרסי' פלגא בתר תילתא בהכסד ואי פלגא בהכסד הרי תילתי בתר אי קאי הכל לרב עלים וקשה וכי שוטה המתון לעשות כזה למקבל ולהלות בדעתו דכשיראה הכסד ואמר אני רוצה פלגא בתר ושליך הרי תילתי בהכסד ואם יראה ריוח יאמר אני רוצה פלגא בהכסד ואני אליבי ריוח והרי כולו הכתם המקבל הנתן עליו תילתא בתר ואני אי לתא בהכסד ויש לימר דשמא זמן אחר קבוע לרב בתוך עומו זמן יבחר רב עלים אינה מוסר מילתא מה שלא הי ומי רוצה הוא תמיה על לשון הבשר אלא בתר פלגא הוא לו לכתוב הרי תילתי בהכסד כו' ודא"ח גרס נפק עליהו דכתב בית פלגא בתר ובהכסד אלא גרס ופלגא בהכסד ומן רבינו משלם והכתב מקבלין דש"ב אלא פלגא דכתב בשבר לא קאי אלא אבתר ולא אהכסד דהא כיון דפלגא בתר בעינן הרי תילתי בהכסד דאי אינו הרי תילתי בתר אלא תילתא ולאי אמרי שברא

כ"ש פלגא בתר והרי תילתי בהכסד.

אמר אביי א כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה וצריכא דאי תנא הנוני הוא דכגי ליה כפועל בטל משום דלא נפיש טרחיה אבל מעות ליקח בהן פירות דנפיש טרחיה אימא לא כני ליה כפועל בטל ואי תנא מעות ליקח בהן פירות הוה אמינא הכא הוא דבעי כפועל בטל משום דנפיש טרחיה אבל הנוני דלא נפיש טרחיה אימא כני ליה במשהו בעלמא דאפי' לא מבטל עמו אלא בציר ולא אבל עמו אלא נרוגרת אחת הוו שברו צריכא: (כמה עזיז ותרנגולין מעלין סימן) ת"ר כגון הוא שברו בין מרובה ובין מועט דברי ר"מ ר' יהודה אומר אפי' לא מבטל עמו אלא בציר ולא אבל עמו אלא נרוגרת אחת הוו שברו ר"ש בן יוחאי אומר נותן לו שברו משלם ת"ר אין שמין לא את הזיתים ולא את הרחלים ולא כל הכר שאינו עושה ואוכל לבחנה ר' יוסי בר' יהודה אומר שמין את הזיתים מפני שהולכות ואת הרחלים מפני שגוזזות ושומטות ומורטות ואת הרתנגולת מפני שהיא עושה ואוכלת וח"ק ניזה והלב לא ספק לשכר עמלו ומזונו בניזה והלב כ"ע לא פליגי כי פליגי בנסיובי ותוחרי תנא קמא סבר לה כר"ש בן יוחי דאמר ניתן לו שברו משלם ר' יוסי בר' יהודה סבר לה כאבוה דאמר אפי' לא מבטל עמו אלא בציר ולא אבל עמו אלא נרוגרת אחת הוו שברו תנו רבנן ג משברת אשה לחברתה תרנגולת בשני אפרוחין אשה שאמרה לחברתה תרנגולת שלי וביצים שליכי ואני ואת נחלוק באפרוחין ר' יהודה מתיר ר' שמעון אוסר ור' יהודה לא בעי שכר עמלו ומזונו איכא ביצים מוזרות ת"ר ג מקום שנהגו להעלות שכר כתף למעות לבהמה מעלין ואין משגין מפיהה: הגדינה רבן שמעון בן גמליאל אומר א שגין עגל עם אמו וסיה עם אמו ואפי' במקום שנהגו להעלות שכר כתף למעות ורשב"ג לא בעי שכר עמלו ומזונו איכא גללים ואיכך ב ד גללים אפקרי מפקר להו: אמר רב נחמן הלכה כרבי יהודה והלכה כר' יוסי ברבי יהודה והלכה כרבן שמעון בן גמליאל בני רב עוליש נפק עליהו ההיא שטרא דהוה כתיב ביה פלגא באגר פלגא בהכסד אמר רבא רב עוליש ה גברא רבה היא ואיסורא לאנישי לא הוי כפי ו מה נפשך אי פלגא באגר תרי תילתי בהכסד אי

ריפתא הוה דקטרח בכלגא דבקון עכוס פלגא דעלוס אלא ולאי אמרא סבי מפרסי' מגיסיה מקבל עליו לוזו עכוס מילגס: אי

אי פלגא בהכסד. לעולם פלגא בהכסד דכתב בשטרא סבי אלא אמרי' (גיטין דף עה.) כל מקום שהגה רש"ג במשנתינו הלכה כמותו ואין נראה דהא רב ושמואל בשו או לקנון דינר או ריש עגלא לבעומא וכ"ם בו גמליאל לא בעי אלא ולא? הכיינו דוקא בעגל עם אמו אלא נפיש ושי' בהכנות ובכ"מ סתם ומלאו מיתתא דהא ר' יוסי בר' יהודה אומר לעיל (דף סח:) אפי' בהכנות נדונות אינו אלא שנאמר שיהא לית הלכתא כחד מיניהו אלא יכ"ם דאמר (שם) מותן לו שכרו מבלם: **אמר** רב מותר בלים בשכרך מותר. ופ"ת ופא לד אחד ברבות הוא דשמא לא ומאי מותר שלים ורב לית ליה דר' יהודה דמקל מבולהו אמר רב מותר שליש בשכרך ה"ז מותר ושמואל אמר לא מצא מותר שליש ילך לביתו ריקן אלא אמר שמואל א קיצין לו דינר וסבר רב אין קוצין לו דינר ודאמר רב ב ריש עגלא לפטומא מאי לאו דא"ל מותר שליש בשכרך לא דקאמר ליה אי מותר שליש אי ריש עגלא לפטומא איכעיא אימא ג כי קאמר רב מותר שליש בשכרך מותר כגון דאית ליה בהמה לדידיה דאמרי אינשי גבול לתורא גבול לחורי ל ר' אלעזר מהגרוניא זבין בהמה ויהיב ליה לאריסיה כפטים ליה ויהיב ליה רישא באגריה ויהיב פלגא רווחא אמרה ליה דביתהו אי משתתפת בהדיה יהיב לך נמי אליתא אזל זבין בהדיה פלג ליה מאליתא א"ל הא נפלגינה לרישא א"ל השתא כמעיקרא נמי לא א"ל עד האידנא זוזי דידי הוו אי לא הוה יהיבנא לך מפי פורתא מיהזי כרבית השתא שותפי אנן מאי קאמרת טרחנא מפי פורתא ה אמרי אינשי סתם אריבא למרי ארעא קמשעבד נפשיה לאתויי ליה רעיא ת"ר ו השם בהמה לחבירו עד מתי חייב למפל בה מומכוס אומר באתונות שמונה עשר חדש בגודרות כ"ד חדש ואם בא לחלוק בתוך זמנו חברו מעכב עליו אבל אינו דומה טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת א (אבל מאי קאמר) אלא לפי שאינו דומה טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת תניא איזך השם בהמה לחבירו עד מתי חייב לטפל בולדות ז בדקה שלשים יום ובנסה חמשים יום ר' יוסי אומר בדקה שלשה חדשים ב מפני שטיפולה מרובה מאי טיפולה מרובה מפני ששניה דקות ח מכאן ואילך נוטל מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו רב מנשיא בר נדא שקל מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו אתא לקמיה דאביי א"ל ט מאן פלג לך ועוד מקום שנהגו לגדל הוא ותנן מקום שנהגו לגדל ובדילו הנהו תרי כותאי דעבוד עסקא בהדי הדדי אזיל חד מינייהו פליג זוזי בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה דרב פפא א"ל מאי נפקא מינה הכי אמר רב נחמן דפליגי דמו לשנה זבון המרא בהדי הדדי קם אידך פליג ליה בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה דרב פפא א"ל כ מאן פלג לך א"ל הא הונא דכתר ד דיהי קא אתי מר א"ר פפא

כה"ג

דאמרי' לאומי אינו גבול לתורה. ר"ת מפני דעמון לתורה גבול לשתרי אפי' לית ליה בהמה לדידיה דסא לריך לשרות לעמון מסיס פלגא דמלוה וא"ל אלא דמי דאי לית ליה בהמה לדידיה פ"ל לבר ח בבהמה של שותפות בכל יום אלא כל אחד ישרה ביומו: אי משתתפת בהדיה יהיב לך נמי אליתא. תימה למה היא כגורס כן דסא כי משתתפת בהדיה יהיב לך נמי ושול כל הכלים הרי הוא כבתלים דמתחלה סיים מורם בכל הבהמה של ר' אלעזר היה טיפל בהמה ובכביר אינו מעורב לב"ש רק בתלי בהמה ישול תני הרשם מחלק ר"ש ושל מאי קאמר בשתא שותפי ר"ש פלגא מלוה וי"ל דבשנתהף עמו היה מורם בתליו של ר"ש בהמה ומל כן אמרה יהיב לך נמי אליתא אתרי שאיר לוקח מחלוקו בוזם מבר: כי

מסורת הש"ס

א [לקמן ס:] ב [לעיל כו. ב"מ עה.]

אלא מיסס לאיתמר. אומר ר"ת דאמ"מ הלכה כרשב"ג דסא בשבע (דף עה.) כל מקום שהגה רשב"ג במשנתינו הלכה כמותו ואין נראה דסא רב ושמואל בשו או לקנון דינר או ריש עגלא לבעומא וכ"ם בו גמליאל לא בעי אלא ולא? הכיינו דוקא בעגל עם אמו אלא נפיש ושי' בהכנות ובכ"מ סתם מלאו מיתתא דסא ר' יוסי בר' יהודה אומר לעיל (דף סח:) אפי' בהכנות נדונות אינו אלא שנאמר שיהא לית הלכתא כחד מיניהו אלא יכ"ם דאמר (שם) מותן לו שכרו מבלם: **אמר** רב מותר בלים בשכרך מותר. ופ"ת ופא לד אחד ברבות הוא דשמא לא ומאי מותר שלים ורב לית ליה דר' יהודה דמקל מבולהו אמר רב מותר שליש בשכרך ה"ז מותר ושמואל אמר לא מצא מותר שליש ילך לביתו ריקן אלא אמר שמואל א קיצין לו דינר וסבר רב אין קוצין לו דינר ודאמר רב ב ריש עגלא לפטומא מאי לאו דא"ל מותר שליש בשכרך לא דקאמר ליה אי מותר שליש אי ריש עגלא לפטומא איכעיא אימא ג כי קאמר רב מותר שליש בשכרך מותר כגון דאית ליה בהמה לדידיה דאמרי אינשי גבול לתורא גבול לחורי ל ר' אלעזר מהגרוניא זבין בהמה ויהיב ליה לאריסיה כפטים ליה ויהיב ליה רישא באגריה ויהיב פלגא רווחא אמרה ליה דביתהו אי משתתפת בהדיה יהיב לך נמי אליתא אזל זבין בהדיה פלג ליה מאליתא א"ל הא נפלגינה לרישא א"ל השתא כמעיקרא נמי לא א"ל עד האידנא זוזי דידי הוו אי לא הוה יהיבנא לך מפי פורתא מיהזי כרבית השתא שותפי אנן מאי קאמרת טרחנא מפי פורתא ה אמרי אינשי סתם אריבא למרי ארעא קמשעבד נפשיה לאתויי ליה רעיא ת"ר ו השם בהמה לחבירו עד מתי חייב למפל בה מומכוס אומר באתונות שמונה עשר חדש בגודרות כ"ד חדש ואם בא לחלוק בתוך זמנו חברו מעכב עליו אבל אינו דומה טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת א (אבל מאי קאמר) אלא לפי שאינו דומה טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת תניא איזך השם בהמה לחבירו עד מתי חייב לטפל בולדות ז בדקה שלשים יום ובנסה חמשים יום ר' יוסי אומר בדקה שלשה חדשים ב מפני שטיפולה מרובה מאי טיפולה מרובה מפני ששניה דקות ח מכאן ואילך נוטל מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו רב מנשיא בר נדא שקל מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו אתא לקמיה דאביי א"ל ט מאן פלג לך ועוד מקום שנהגו לגדל הוא ותנן מקום שנהגו לגדל ובדילו הנהו תרי כותאי דעבוד עסקא בהדי הדדי אזיל חד מינייהו פליג זוזי בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה דרב פפא א"ל מאי נפקא מינה הכי אמר רב נחמן דפליגי דמו לשנה זבון המרא בהדי הדדי קם אידך פליג ליה בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה דרב פפא א"ל כ מאן פלג לך א"ל הא הונא דכתר ד דיהי קא אתי מר א"ר פפא

כה"ג

דאמרי' לאומי אינו גבול לתורה. ר"ת מפני דעמון לתורה גבול לשתרי אפי' לית ליה בהמה לדידיה דסא לריך לשרות לעמון מסיס פלגא דמלוה וא"ל אלא דמי דאי לית ליה בהמה לדידיה פ"ל לבר ח בבהמה של שותפות בכל יום אלא כל אחד ישרה ביומו: אי משתתפת בהדיה יהיב לך נמי אליתא. תימה למה היא כגורס כן דסא כי משתתפת בהדיה יהיב לך נמי ושול כל הכלים הרי הוא כבתלים דמתחלה סיים מורם בכל הבהמה של ר' אלעזר היה טיפל בהמה ובכביר אינו מעורב לב"ש רק בתלי בהמה ישול תני הרשם מחלק ר"ש ושל מאי קאמר בשתא שותפי ר"ש פלגא מלוה וי"ל דבשנתהף עמו היה מורם בתליו של ר"ש בהמה ומל כן אמרה יהיב לך נמי אליתא אתרי שאיר לוקח מחלוקו בוזם מבר: כי

מסורת הש"ס

א [לקמן ס:] ב [לעיל כו. ב"מ עה.]

יא. יקבל העוזן בתגרא יקבל עליו אחריות ספסר יותר מעתלים כגון תרי תילתי דהכתה ליכא רבית הסבתא ליכא אלא תילתא אלא דלא קיבל עליה רב עולים אלא תילתא בתגרא ובקבל פלגא בתגרא וסוס מאי דסקיל בתגרא כפי מתיבתא מכר עצע לסרות שהוא עוסק בכני כגיסי פקדון:

כי סא נחוא ותם ציר לגחוטיס . מסמע דוקא הכא לפי סביס לו כתמהן סס לסבלו קאמר דצריך לגחוטיס מבוס וסייסס נקיים מס׳ ומיומרמל (במדבר לב) אבל בעלמא לא וסא דאמר בסוס זס בורר (סנסדרין דף לא: וסס ד״ס ולס) סניס ענתעלמו לדין סטופין

לוחות ודן בסיכוו ולס אמר כתבוני מלוחס מעס דנתוני סוסבין וגוחנין לו אר״ת מכח סהיא לבכח דוקא בתס דלא רצס לדון אלא ע״י כסיים אבל מס מדמתו לבו לוחות לין כותבין וגוחנין לו וי״מ דבכח כל כה״ג צריך לגחוניס דלא חייבי הוצעס מלוחס מעס חייבו אלא היה מסיבו כל כה״ג כי׳ לך לבחיבו בסחלקת ולא היס לך לחלוק אלא מדמתו : אונר וחא בבסיבי . מקבל היה עליו אחריות אונכין לבסי ס״ל דסרי : כרא סדרא בעיניס וריע פתחיס . ועוד סניכר פנמו סבוא בפנס לס יתקולל מחמת מלאכס זוחי לא הדרי בעיניהו אחריות עליו ובכרן רבית אע״פ שאמר בלשון שכירות ועוד לי נמי מבדר לבו בעיניהו לא ידיע פתחייהו ומצא שכרן בחנס וכוי רבית כך פי׳ בקונטרס ולקבס לפירוסו דס״כ היס אסור לבסכיר לחבירו קבלא וכוס בל זהב ומבעת דלא ידיע פתחייהו לדתנן בס׳ הנכסס (מעילה דף יח.) ובסין בו פנס כיון שנכנס מעל כיכר קבלא בנוסלרס ומבעת בידס ומתחס בכוס בל זהב כיון שנכנס מעל ועוד דבסדיא הניא בתוספתא (פ״ל) מבסיר אדס משוחיו אבל אולמי לחתרות בהן ולהתלמד בהן וריב״ן לא נדס וידיע פתחיס ונרחס דנרס ליס לבולס ולבחיר אחרת אלא צריך לבחיר בעיניס ובסבר אינו שכר מלוס לוחיאלס אלא נותן הבסיבות עבור הסכנת מתכתת ע״י מלאכס אס יחזיר הסוכר בעיניס אבל זוחי דרב חמא היס מלוס ולעוכך הוצאס הבסיבס לו ולא בעבול בבלא חבר פתח :

משוס

על ספינה אמר ר״נ אמר רבה בר אבוה י פעמים שמפריז על חנות לצור בה צורה ספינה לעשות לה איסקריא חנות לצור בה צורתא דצבו בה אינשי והי׳ אגרא טפי ספינה לעשות לה איסקריא כיון דשפירא איסקריא טפי אגרא טפי כפינתא אמר רב אגרא ופגרא אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב אי אגרא לא פגרא אי פגרא לא אגרא שתיק רב א״ר ששת מ״ט ב שתיקרב לא שמיעא ליה הא דתניא אע״פ שאמרו אין מקבלין צאן ברזל מישראל אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרים אבל אמרו כ השם פרה לחבירו ואמר לו הרי פרתך עשויה עלי בשלשים דינר ואני אעלה לך סלע בחדש מותר לפי שלא עשאה דמים ולא עשאה אמר רב ששת לא עשאה דמים מחיים אלא לאחר מיתה אמר רב פפא ל הלכתא ספינה אגרא ופגרא

ונהגו

שכר ספינה : אלא שכר ממנו חנות לו ספינה לאוכל נעות סיעמו מעות לקנות פירות ולעכור בחנות לו פרקמטיא לחולוך בספינה ויעלה לו על דמי שכירותו כיון דלא בעוסק בחנות וספינה קא מפיק לסו להכך זוזי לסבניס סחנות לו הספינה אין מוספת שכר בשבול חנות וספינה אלא בשבול שכר מעות : לצור בה צורות . שיועיל מעות שלו לצור בו צורות שתהא אלא וכבל רצין לבוכה לקנות ולאכול בס : אסקריא . ולון ובלר כלי הספינה כגון חוטן : ספינתא אמר רב אגרא ופגרא . מותר לבשכירה ע״מ שאם יוכבר יבלה לוכה הבוכר : אי אגרא לא פגרא . כיון דמועל שכר אין לו לתבוע דמי שכירתה : ואי פגרא לא אגרא . מאחר שבמאלה בדמים שאם יוכבר יש לה דמים הויא ליה מלוה גבוה והויא בכרה רבית : אין מקבלין צאן ברזל . עיסקא שאלה מקבל מחבירו ומקבל אחריות שאם מתו מתו לו ואם אבדו אבדו לו והשכר יחלוקו והיינו לאן ברזל שקבה כברזל שקייס אבל בעלין ואינו פוחת אבל ג״ל שרוב המקבלים כך היו נוהגים לקבל בהמה דקה להכי קרי להו לאן : הרי פרתך עשויה עלי בל׳ דינר . אם לא תביאנה לך : ואני אעלה לך בשכר . שאחרוס בה סלע בחדש : מותר. ואין זה רבית כדמפרש לפי שלא עשאה דמים עחיים שאם יוזלו פרות בכוך ויעמדו דמים על עשרים לא יכלס אלא לאחר מיתה שאם תמות לו אם תיכבר אלא כל כמה דלא קביל עליה אלא עלו עלוס היא גביה וגבי סכיבה אמי לא קביל עליה אלא:

יהגו

כה״נ ודאי צריך לאודועיה זוזי מי שקל טבי ושביק חברי א (אמר ליה לא אמר ליה) חמרא כ״ע ידעי דאיכא דבסים ואיכא דלא בסים גופא אמר ר״נ זוזי כמאן דפליגי דמו א ה״מ טבי וטבי תקולי ותקולי אבל טבי ותקולי לא רב חמא הוה מוגר זוזי בפשיטא ביומא כלו זוזי דרב חמא הוא סבר מ״ש ממרא ב ולא היא מרא הדרא בעינא ויריע פתחיה וזוזי לא הדרי בעינייהו ולא ידיע פתחיה אמר רבא ג שרי ליה לאניש למימר ליה לחבריה הילך ד׳ זוזי ואיזפיה לפלניא זוזי לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה למלוה ואמר רבא ד שרי ליה לאניש למימר ליה לחבריה שקיל לך ארבעה זוזי וא״ל לאוזפן זוזי מ״ט שכר אמירה קא שקיל ה כי הא דאבא מר בריה דרב פפא הוה שקיל אוגנא דקירא מקיראו וא״ל לאבוה אוזפינהו זוזי אמרו ליה רבנן לרב פפא אביל בריה דמר רביתא אמר להו כל כי האי רביתא ניכול לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה למלוה הכא שכר אמירה קא שקיל ושרי : מתני׳ ו שמין פרה וחמור וכל דבר שהוא עשה ואוכל למחצה ז מקום שנהגו לחלוק את הולדות מיד חולקין מקום שנהגו לגדל ינדילו רשב״ג אומר ח שמין עגל עם אמו וסיח עם אמו ומפריז על שדהו ואינו חושש משום רבית : גמ׳ ת״ר מפריז על שדהו ואינו חושש משום רבית כיצד ט השוכר את השדה מחבירו בעשרה כורים חטין לשנה ואומר לו תן לי מאתים זוז ואפרנסנה ואני אעלה לך שנים עשר כורין לשנה מותר י אבל אין מפריז לא על חנות ולא

מסורת השס

א במקלת ספרים ליתה. ב [לעיל סה:] [עי׳ תוס׳ ע״ב כב. ד״ה ומודה] ג [בפיוט יום בני שלי ספסרי למעכ מדיומתיכו] ד [בפיוט יום בני שלי ספסרי למעכ מדיומתיכו] ה [בפיוט״ע שבני״ם ליתה] ו [בל ולעכ ונהגום]

מסורת הש״ס

א [לעיל סה:] [עי׳ תוס׳ ע״ב כב. ד״ה ומודה] ב [בפיוט יום בני שלי ספסרי] ג [בפיוט״ע שבני״ם ליתה] ד [בל ולעכ ונהגום]

מסורת הש״ס

[ע״ע בב מצוה]

קא

ה ב מיי׳ פ״ה מס׳לוה מלוה סל׳ ולי׳ ו׳ ד׳ ומיי׳ מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס סעיף יח ומוס״ע ח״מ סי׳ רנ״ג סעיף ב

קב

ו מיי׳ סס פ״ל מכל׳ ד׳ ומיי׳ פ״ה מס׳לוה מלוה סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס סעיף יח ומוס״ע ח״מ סי׳ רנ״ג סעיף ב

קג

ז מיי׳ סס פ״ה מס׳לוה מלוה סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קד

ח מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קה

ט מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קו

י מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קז

יא מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קח

יב מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קט

יג מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קי

יד מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קיא

ט ב מיי׳ פ״ה מס׳לוה מלוה סל׳ ולי׳ ו׳ ד׳ ומיי׳ מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס סעיף יח ומוס״ע ח״מ סי׳ רנ״ג סעיף ב

קיב

ל מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קיג

מ מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קיד

נ מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קטו

ס מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קטז

ע מיי׳ סס פ״ל מכל׳ נחלות סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קיח

פ מיי׳ פ״ו מס׳לוה מלוה סוס״ע ד׳ סל׳ ג סמג סס

קיט

צ מיי׳ סס פ״ה מס׳לוה מלוה סוס״ע ד׳ סל׳ יג סמג סס סעיף ד

ק

ק מיי׳ סס פ״ל יח סוס״ע ב סעיף ג

אתו בני כופרא , בעלי סביס קרי בני כופרא בני מזומנים . אגרא בשעת משיכה . מתנין לוסס עיד ולמ״ל מקבל סכרס נותן לו פגרא לכסתבר : אמו במנהגא תליא מילתא . היכי מבקיון להו לקבל בכר מקבלי עלייהו מוסכת דנהגה . מסמע אע״ג דקא מקבל נותן עליה זוזא ויוקרא הוס אסור משום מלוה לאחר מיהה כאן מנהגא : מתרגמינן ס״ג עבוס דמתניתא תניא בהר שבקייהו . אחר אחיכן לבית סקברות : נופא דעובדא . ברלוס אח מר שמואל מעות של יתומים מותר להלוותן ברבית אמר ליה רב נחמן משום דיתמי נינהו כפינא להו איסורא א יתמי דאבלי דלאו דידהו ליזלו בתר שבקייהו א״ל אימא לי איזו נופא דעובדא היכי הוה א״ל ההוא דודא דבני מר עוקבא דהוה בי מר שמואל תגיל ויהיב ליה תקיל ושקיל ליה שקיל אגרא ושקיל פחתא אי אגרא לא פחתא ואי פחתא לא אגרא א״ל כי הא ב אפילו בדקנני נמי שרי למיעבד דהא מקבלי עלייהו חוסכא דנהשא דכמה דמקלי נחשא בציר דמיה אמר רבא בר שילא אמר רב חסדא ואמרי לה אמר רבה בר יוסף בר חמא אמר רב ששת ג מעות של יתומים מותר להלוותן קרוב לשכר ורחוק להפסד תנו רבנן ד קרוב לשכר ורחוק להפסד רשע קרוב להפסד ורחוק ל״כר חסיד קרוב לזה ולזה רחוק מזה ומזה זו היא מדת כל אדם א״ל רבה לרב יוסף הני זוזי דיתמי היכי עבדינן להו א״ל מותבינן להו כי דינא ויהבינן להו זוזא א״ל והא קא כליא קרנא א״ל מר היכי עביד אמר ליה בדקינן גברא דאית ליה דהבא פריכא ונקטינן דהבא מינה . ויהבינן להו ניהליה קרוב לשכר ורחוק להפסד אבל דבר מסויים לא דלמא פקדון גינהו ואתי מריה יהוב סימנין ושקיל ליה אמר רב אשי תינח אי משתכח גברא דאית ליה דהבא פריכא אי לא משתכח גברא דאית ליה דהבא פריכא ניכלו זוזי דיתמי אלא אמר רב אשי ה חזינן גברא דמשפו נכסיה ומהימן ושמע דינא דאורייתא ולא מקבל שמתא דרבנן ויהבינן להו ניהליה בבי דינא :

מתני׳

למא אתי מריש אחר מיתת המקבל כדאמרי׳ בהכותב (כתובות פה: וסס ל״ס ועוד) נגי הוא לדפקיד כסא דכספא בי חסא סביב חסא ולא פקיד אתא מריש ויהיב סימנא אר״ל חדא לידשיון ביה בתחא דלא אמיד ושוד דקא יהיב סימנא משמע אפי׳ אמיד נמי כיון דיהיב סימנא שקיל ומיהו קסס כיון דאמיד הוא אמאי לא מעטון ליתמי לקוח הוא והיינו יכולין לומר דלא מעטינן להו לקוח אלא בדברים שהיה שאלס מעמס בחיין אבל דברים שלא היה משתמש בהם דומס הוא שבפקדון הם אלא ס״ל ומהדרינן בסימנא אבל מ״ל לא בכל מי עשיריס שאלס שהיה רגיל אצלס ויודע עניינס ילך ויעיל לאחרים דלא עייליו ונפקי בביתס סימני כסף וזהב אלהם ושוד אכתי קשה דלמה ליה הכא דאית ליה דהכא פריכא אפי׳ דבר המסויים נמי אלא שיאמר בפני ב״ד שהוא שלו ונראה לפרס דהכא בשמעתין חייסינן שמא יבאו עדים שהפקיד בידו חפץ שיש בו סימן זה וכיון שמצוא עדים אין לסס לב״ד למנוע מלהרשות החפץ לעדים ויכירו אם הוא זה ובהכיא דהכותב עיקר טעמא הוי משום דלא אמיד וכיון דלא אמיד אין לו לטעון ליתומים לקוח אביהן דמצאה אלא מתנה מילתא דלא שכיח הוא ולא מטעינן ליתמי אע״ג שאביהן היה נאמן לטעון לקוח הוא בידו וסכי פירושו חדא דידעינן ביה דלא אמיד ובעשה זה לחודיה סי׳ ושוד דאפי׳ אח״ל דלא מהני לחודיה הא קא יהיב סימנא ויושלו שני הטעמים יחד א״ל מעיקרא לא ר״ל שהיה הטעם דלא אמיד לחודיה דלא מתחילה לא מתכוון לומר אלא שבין שהיה שלו ואמר בכוס פ״ק דכתובות (דף יג:) נגי אדום ותרוסתו דאמר רב יוסף לאמאי ניחום לא חדא דקא מודה ושוד דאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר״נ ופריך והא כי לא מודה מי מכסר רבן גמליאל כיון דלא מכסר אלא ברוב כסרין הללה והכא הוא פטולין דלא מודה לא מהני לחודיה לא מהני נמי בהדיה דהלכה כרבן גמליאל דלא מכסר אלא ברוב כסרין הללה והכא הוא פטולין אלא לבד מתרוס ולסכי פריד כי לא מודה פי׳ כי לא מהני פעמא דמודה לחודיה מי מהני בהדיה דעמא דהלכה כר״ג כו׳ :

עין

מתני׳ א אין מקבלין צאן ברזל מישראל מפני שהוא רבית אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרי ב ולוין מהן ומלוין אותן ברבית וכן בגר תושב מלוה ישראל מעותיו של נכרי מדעת הנכרי אבל לא מדעת ישראל: **גמ׳** למימרא דברשותא דמקבל קיימא ורמינהו ג דמקבל צאן ברזל מן הנכרים ולדות פטורין מן הכמורה אמר אביי לא קשיא הא המקבל עליה אונסא וזולא הא דלא קביל עליה אונסא וזולא א״ל רבא אי דקביל עליה מרה אונסא וזולא צאן ברזל קרית ליה ועוד אדתני סיפא אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרי ד ליפלוג בדידיה בבמה דברים אמורים דלא קביל עליה אונסא וזולא אבל קביל עליה מרה אונסא וזולא שפיר דמי אלא אמר רבא אדי ואדי דלא קביל עליה מרה אונסא וזולא וגבי ממורות הייני טעם דולדות פטורין מן הכמורה ד כיון דאי לא יהיב זוזי אתי נכרי תפיס לה לבהמה ואי לא משכח לה לבהמה תפיס להו לולדות והוי ליה יד נכרי באמצע ה וכל יד נכרי באמצע פטור מן הכמורה (משנה כח) מרבה הונו בנשך ותרבית לחונן דלים יקבצנו מאי לחונן דלים אמר רב כגון שבור מלכא אמר רב נחמן אמר לי חייא לא נצרכא אלא ו דאפי׳ רבית דעובד כוכבים אתיביה רבא לר״נ (דברים כג) לנכרי תשיך מאי תשך לאו תשיך לא תשיך לא כני דלאו הכי לאפוקי אחיך דלא אחיך בהדיא כתב ביה ולא״ך לא תשיך לעבור עליו בעשה ולא תעשה איתיביה לוין מהן ומלוין אותם ברבית וכן בגר תושב אמר רב חייא בריה דרב הונא לא נצרכא ז אלא בבדי

בבדי חייו רבינא אמר ח הבא בתלמידי חכמים עסקינן טעמא מאי גזור רבנן ט שבא ילמוד ממעשיו וכיון דתלמיד חכם הוא לא ילמוד ממעשיו איכא דמתני לה להא דרב הונא אהא דתני רב יוסף (שמות כב) אם כסף תלוה את עמי את העני עמך ב עמי ונכרי עמי קודם עני ו עשיר עני קודם עניך ועניי עיר אחרת עניי עירך קודמין עניי עירך ועניי עיר אחרת עניי עירך קודמין אמר מר עמי ונכרי עמי קודם פשיטא אמר רב נחמן אמר לי חונא לא נצרכא דאפי׳ לנכרי ברבית ולישראל בהדם תנא אמר ר׳ יוסי ג בא וראה סבוות שיעודים של מלוי ברבית ד אדם קרא לחבירו רשע יורד עמו לחיין והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודיו וכותבין והתמין פלוני זה כפר באלהי ישראל תניא ר׳ שמעון בן אלעזר אומר כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא ברבית עליו הכתוב אומר (תהלים טו) כספו לא נתן בנשך ושוחד על נקי לא לקח עושה אלה לא ימוט לעולם הא למדת ד שכל המלוה ברבית נכסיו מתמוטטין והא קא חזינן דלא מזפי ברבית וקא מתמוטטין אמר ר׳ אלעזר הללו מתמוטטין ועולין והללו מתמוטטין ואינן עולין (חבקוק א) למה תביט בוגדים תחריש כבלע רשע צדיק ממנו אמר רב הונא צדיק ממנו בולע צדיק נמור אינו בולע תניא רבי אומר גר צדק האמור לענין מכירה וגר תושב האמור לענין רבית איני יודע כה הוא גר צדק האמיר לענין מכירה דכתיב (ויקרא כה) וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך ו ולא לך אלא לגר שנא׳ (שם) לגר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנאמר (שם) לגר תושב ה משפחת גר זה הנכרי כשהוא אומר או לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה אומר מר ולא לך אלא לגר שנאמר לגר למימרא דגר קני עבד עברי ורמינהו ס אין הגר נקנה בעבד עברי ו ואין אשה וגר קונין עבד עברי גר לא נקנה בעבד עברי (שם) ושב אל משפחתו בעינן והא ליכא ואין אשה וגר קונין עבד עברי אשה לא׳ אורח ארעא גר נמי גמירי דמקני קני דלא מקני לא קני אמר רב נחמן בר יצחק אינו קונה ודינו בישראל אבל קונה ודינו כנכרי דתניא ז ז הנרצע ח והנמכר לנכרי אינו עובד לא את הבן ולא את הבת אמר מר ואין אשה וגר קונין עבד עברי נימא דלא כרבן שמעון בן גמליאל דתניא אשה קונה את השפחות ואינה קונה את העבדים רבן שמעון בן גמליאל אומר אף קינה את העבדים אפילו תימא רבן שמעון בן גמליאל ולא קשיא כאן בעבד עברי כאן בעבד כנעני עבד עברי צנוע לה עבד כנעני פריץ לה אלא הא ט דתני רב יוסף י ארמלתא לא תרבי כלבא י ולא תשרי בר בי רב באושפיזא בשלמא בר בי רב צניע לה אלא כלבא כיון דמסריך בה מרתתא אמרי כיון דכי שדיא ליה אומצא מסריך בתרה אמרי אינשי משום אומצא דשדיא ליה הוא דמסריך גר תושב האמור לענין רבית מאי היא דכתיב (שם) וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי אחיך עמך ונחמן ומלוין אותן ברבית וכן בגר תושב אמר רב נחמן בר יצחק מי כתיב אל תקח מאתם מאתו כתיב מישראל תנו רבנן אל תקח מאתו נשך ותרבית אבל אתה נעשה לו ערב

ערב

ליכרי ברי ועי״ל דכני נח לא כוחכרו מן הרבית וסלסוא נברא דלא קם בבקעת דורה זה לא היה טוהם שלא היה שעת תחיית כל המתים ולא נעשם זה יותר מבלר מתים שלא חיו באותם שעה אלא הכיריו מאי כתיבה אלא לגלות מן הרבית אע״פ שלא נלמדו מבותיו מבוחיו לא״ל דכני נח לא כוחכרו מן הרבית אע״פ שלא נלמדו מבותיו מבוחיו לא״ל דכני נח לא כוחכרו מן הרבית אע״פ שלא נלמדו מבותיו מבוחיו

אדם חייב לחבירו רשע יורד עמו לחיין. כתוב בתשובות הגאונים בשם רב לוזוד נלון יורד עמו לחיין רשע לשרוף עליו תבואתו ותיטב גדול מגין לו זה: **הא** חיזן דלא עבדי הכי ומתמוטטין ב״ ו״ל״ת למה משום שלר עבירות הכוכבים באותו סכום ושוחד על נקי לא לקח ו״ל דפיוך להזיקים נמוריס ממי מתמוטטין ל״ל לר״ש ל״ר דרכים בכוף מכות (דף כד. ע״ש) עוסק בלא עושה אחת מכל אלא לו ו יחיד: **אם** לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה. ז״ל״ה ד טוס״ע בם למ״ל למכתב בתר עקר משפחה גר הייתו נכרי כיון דנמכר לעבודת כוכבים ל״ל ומכר נכרי ו״ל דס״ל לעבודת כוכבים של ישראל כגון בסו״ל בל מיכם ל״ל הי לא לאו דכתיב מבפחת גר ס״ל דעקר הייתו נכרי אבל כן מין לתרן לדיעדיך מבוס נאולת כוכבים דמנר תוסב נפיק ל״ח נכרי: **אינו** עובד לא את הבן ולא את הבת. אנב בן נקב בת דאפילו מנכר לישראל אינו עובד לא הבת: בעלמא לפי סבולך אחריים ס בלא בהבנו ישראל בל הזכיר ובל הבנמם: **וגם** אין אסור להתייחד: מלה

אדם חייב לחבירו רשע יורד עמו לחיין ואינו בשם רב לוזוד נלון יורד עמו לחיין רשע לשרוף עליו תבואתו ותיטב גדול מגין לו זה: **הא** חיזן דלא עבדי הכי ומתמוטטין ב״ ו״ל״ת למה משום שלר עבירות הכוכבים באותו סכום ושוחד על נקי לא לקח ו״ל דפיוך להזיקים נמוריס ממי מתמוטטין ל״ל לר״ש ל״ר דרכים בכוף מכות (דף כד. ע״ש) עוסק בלא עושה אחת מכל אלא לו ו יחיד: **אם** לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה. ז״ל״ה ד טוס״ע בם למ״ל למכתב בתר עקר משפחה גר הייתו נכרי כיון דנמכר לעבודת כוכבים ל״ל ומכר נכרי ו״ל דס״ל לעבודת כוכבים של ישראל כגון בסו״ל בל מיכם ל״ל הי לא לאו דכתיב מבפחת גר ס״ל דעקר הייתו נכרי אבל כן מין לתרן לדיעדיך מבוס נאולת כוכבים דמנר תוסב נפיק ל״ח נכרי: **אינו** עובד לא את הבן ולא את הבת. אנב בן נקב בת דאפילו מנכר לישראל אינו עובד לא הבת: בעלמא לפי סבולך אחריים ס בלא בהבנו ישראל בל הזכיר ובל הבנמם: **וגם** אין אסור להתייחד: מלה

מתני׳ א אין מקבלין צאן ברזל מישראל מפני שהוא רבית אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרי ב ולוין מהן ומלוין אותן ברבית וכן בגר תושב מלוה ישראל מעותיו של נכרי מדעת הנכרי אבל לא מדעת ישראל: **גמ׳** למימרא דברשותא דמקבל קיימא ורמינהו ג דמקבל צאן ברזל מן הנכרים ולדות פטורין מן הכמורה אמר אביי לא קשיא הא המקבל עליה אונסא וזולא הא דלא קביל עליה אונסא וזולא א״ל רבא אי דקביל עליה מרה אונסא וזולא צאן ברזל קרית ליה ועוד אדתני סיפא אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרי ד ליפלוג בדידיה בבמה דברים אמורים דלא קביל עליה אונסא וזולא אבל קביל עליה מרה אונסא וזולא שפיר דמי אלא אמר רבא אדי ואדי דלא קביל עליה מרה אונסא וזולא וגבי ממורות הייני טעם דולדות פטורין מן הכמורה ד כיון דאי לא יהיב זוזי אתי נכרי תפיס לה לבהמה ואי לא משכח לה לבהמה תפיס להו לולדות והוי ליה יד נכרי באמצע ה וכל יד נכרי באמצע פטור מן הכמורה (משנה כח) מרבה הונו בנשך ותרבית לחונן דלים יקבצנו מאי לחונן דלים אמר רב כגון שבור מלכא אמר רב נחמן אמר לי חייא לא נצרכא אלא ו דאפי׳ רבית דעובד כוכבים אתיביה רבא לר״נ (דברים כג) לנכרי תשיך מאי תשך לאו תשיך לא תשיך לא כני דלאו הכי לאפוקי אחיך דלא אחיך בהדיא כתב ביה ולא״ך לא תשיך לעבור עליו בעשה ולא תעשה איתיביה לוין מהן ומלוין אותם ברבית וכן בגר תושב אמר רב חייא בריה דרב הונא לא נצרכא ז אלא בבדי

בבדי חייו רבינא אמר ח הבא בתלמידי חכמים עסקינן טעמא מאי גזור רבנן ט שבא ילמוד ממעשיו וכיון דתלמיד חכם הוא לא ילמוד ממעשיו איכא דמתני לה להא דרב הונא אהא דתני רב יוסף (שמות כב) אם כסף תלוה את עמי את העני עמך ב עמי ונכרי עמי קודם עני ו עשיר עני קודם עניך ועניי עיר אחרת עניי עירך קודמין עניי עירך ועניי עיר אחרת עניי עירך קודמין אמר מר עמי ונכרי עמי קודם פשיטא אמר רב נחמן אמר לי חונא לא נצרכא דאפי׳ לנכרי ברבית ולישראל בהדם תנא אמר ר׳ יוסי ג בא וראה סבוות שיעודים של מלוי ברבית ד אדם קרא לחבירו רשע יורד עמו לחיין והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודיו וכותבין והתמין פלוני זה כפר באלהי ישראל תניא ר׳ שמעון בן אלעזר אומר כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא ברבית עליו הכתוב אומר (תהלים טו) כספו לא נתן בנשך ושוחד על נקי לא לקח עושה אלה לא ימוט לעולם הא למדת ד שכל המלוה ברבית נכסיו מתמוטטין והא קא חזינן דלא מזפי ברבית וקא מתמוטטין אמר ר׳ אלעזר הללו מתמוטטין ועולין והללו מתמוטטין ואינן עולין (חבקוק א) למה תביט בוגדים תחריש כבלע רשע צדיק ממנו אמר רב הונא צדיק ממנו בולע צדיק נמור אינו בולע תניא רבי אומר גר צדק האמור לענין מכירה וגר תושב האמור לענין רבית איני יודע כה הוא גר צדק האמיר לענין מכירה דכתיב (ויקרא כה) וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך ו ולא לך אלא לגר שנא׳ (שם) לגר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנאמר (שם) לגר תושב ה משפחת גר זה הנכרי כשהוא אומר או לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה אומר מר ולא לך אלא לגר שנאמר לגר למימרא דגר קני עבד עברי ורמינהו ס אין הגר נקנה בעבד עברי ו ואין אשה וגר קונין עבד עברי גר לא נקנה בעבד עברי (שם) ושב אל משפחתו בעינן והא ליכא ואין אשה וגר קונין עבד עברי אשה לא׳ אורח ארעא גר נמי גמירי דמקני קני דלא מקני לא קני אמר רב נחמן בר יצחק אינו קונה ודינו בישראל אבל קונה ודינו כנכרי דתניא ז ז הנרצע ח והנמכר לנכרי אינו עובד לא את הבן ולא את הבת אמר מר ואין אשה וגר קונין עבד עברי נימא דלא כרבן שמעון בן גמליאל דתניא אשה קונה את השפחות ואינה קונה את העבדים רבן שמעון בן גמליאל אומר אף קינה את העבדים אפילו תימא רבן שמעון בן גמליאל ולא קשיא כאן בעבד עברי כאן בעבד כנעני עבד עברי צנוע לה עבד כנעני פריץ לה אלא הא ט דתני רב יוסף י ארמלתא לא תרבי כלבא י ולא תשרי בר בי רב באושפיזא בשלמא בר בי רב צניע לה אלא כלבא כיון דמסריך בה מרתתא אמרי כיון דכי שדיא ליה אומצא מסריך בתרה אמרי אינשי משום אומצא דשדיא ליה הוא דמסריך גר תושב האמור לענין רבית מאי היא דכתיב (שם) וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי אחיך עמך ונחמן ומלוין אותן ברבית וכן בגר תושב אמר רב נחמן בר יצחק מי כתיב אל תקח מאתם מאתו כתיב מישראל תנו רבנן אל תקח מאתו נשך ותרבית אבל אתה נעשה לו ערב

ערב

מסורת השים

א [ירושלמי כב:]
ב קדושין כח.
ג בכורות ל.
ד [ע״ש]
ה [ע״ש]
ו קדושין כ
ז [ע״ש]
ח [ע״ש]
ט [ע״ש]
י [ע״ש]
כ [ע״ש]
ל [ע״ש]
מ [ע״ש]
נ [ע״ש]
ס [ע״ש]
ע [ע״ש]
פ [ע״ש]
צ [ע״ש]
ק [ע״ש]
ר [ע״ש]
ש [ע״ש]
ת [ע״ש]
א [ירושלמי כב:]
ב קדושין כח.
ג בכורות ל.
ד [ע״ש]
ה [ע״ש]
ו קדושין כ
ז [ע״ש]
ח [ע״ש]
ט [ע״ש]
י [ע״ש]
כ [ע״ש]
ל [ע״ש]
מ [ע״ש]
נ [ע״ש]
ס [ע״ש]
ע [ע״ש]
פ [ע״ש]
צ [ע״ש]
ק [ע״ש]
ר [ע״ש]
ש [ע״ש]
ת [ע״ש]

מצאו ישראל אמר למר לו תנם לי ואני אעלה לך כו׳. וא״ת מאי אני אעלה לך אמר מי אעלה לנכרי כיון דאסור ולא שרי אלא בשעמידו אצל נכרי כיון דמלוה מעותיו לאחרינו כדי שיפרע לנכרי רבית בשבילו כשיטה דסורי רבנים דאפי׳ לא סיס המלוה חייב לנכרי רבי׳ כיון דמשכר הלוואה מן לנכרי ברבית ס״ס המלוה הרי הוא כמותן למלוה עצמו מדין ערב כמו מן מנס לפלוני ואקדים לחי לך דמקודשת מדין ערב בפ״ק דקדושין (דף ז.) וכן קשה בסיטא וי״ל דנקט לך משום דעמידו לאמשוינהו ריבא דאפילו מקבל ישראל רבית שרי כיון שמקבלו בשביל נכרי וכן בסיטא בשעמידו אצל ישראל אסור אפילו מקבל הנכרי רבית:

בשלמא סיפא לחומרא. תימה אמאי לא סיי ריבית נמור בשעמידו אצל ישראל אפילו מקבל הנכרי רבית שהרי ישראל שיי שלוחו של נכרי ומעשה ישראל אצל נכרי וי״ל דאפי׳ שיהא לנכרי לוקח הלוואה מעמיה כבר לית קבלתו פן נכרי זוכה בה ישראל בעצמו ולא נכרי אם כיון שמקבל אצל ישראל אסור ר״ת ומפקיר מעותיו כיון שיש לחיים להבין ס״ס המלוה מיהא שהנכרי ליט נפקיעו אצל ישראל אלא בא לזכות אותם ר״ת אסור אין לו אם כיון שמקבל אצל ישראל אסור לנכרי ס״ס המלוה אלא ישרא

מודה בשטר שבתבו . מאחר שהלוה מודה בשטר עצמו שהוא עדיין חייב לו אינו צריך לקיימו וגובה מנכסים משועבדים א"ל רבא מי דמי החם ניתן להחתב הכא ל לא ניתן לחכתב יתיב מרימר וקאמר להא שמעתא א"ל רבינא למרימר אלא הא דאמר ר' יוחנן גזירה שמא יגבה מזמן ראשון ניכא לא ניתן ליכתב א"ל הכי השתא הכם נהי דלא ניתן ליכתב מזמן ראשון אבל נותן ליכתב מזמן שני הכא לא ניתן ליכתב כלל אלא הא דתניא - לשבח קרקעות ביצד הרי שגזל שדה מחבירו ומכרה לאחר והשביחה והרי היא יוצאה מתחת ידו בשהשביחה גובה מנכסים משועבדים ושבח גובה מנכסים בני הורין נימא לא ניתן ליכתב הכי השתא התם אי למ"ד ג ניתא ליה דלא ניקרייה גזלנא אי למ"ד ג ניתא ליה דליקום בהימנותיה מסיים ליה למריה ומיקום ליה לשבריה הכא לאברוחי מיניה קמכוון שטרא מקיימלי: גר"תני" ג אין פוסקין על הפירות עד שיצא שער שישה ה יצא השער פוסקין ואע"פ שאין לזה יש לזה ג היה ה א תחילה לקרקעות פוסק עמו על הגדיש ועל הגבים של ענבים ועל המעבן של זיתים ועל הביצים של יוצר ועל הסיד משششקעו בכבשן ד ופוסק עמו על הזבל כל ימות השנה ר' יוסי אומר אין פוסקין על הזבל אלא אם כן היתה לו זבל באשפה וחכמים מתירים ה ופוסק עמו בשער הגבוה ר' יהודה אומר אע"פ שלא פסק עמו בשער הגבוה ו יכול לומר תן לי כזה או תן לי את מעותי: גמ' אמר רבי אסי אמר ר' יוחנן אין פוסקין על שער שבשוק א"ל ר' זירא לרבי אסי אמר ר' יוחנן אפי' כדורמוס הזה א"ל ו לא אמר ר' יוחנן אלא בשוק של עיירות דלא קביעי תרעייהו ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא דאמר ר' יוחנן אפילו כדורמוס הזה אלא מתני' דקתני אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער יצא השער פוסקין היכי משכחת לה מתניתין בחיטי דאכלבי וארבי דמשוך תרעיה טפי ת"ר ז אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער יצא השער פוסקין אע"פ שאין לזה יש לזה ז היו הרשות מארבע וישנות משלש אין פוסקין עד שיצא השער לחדש ולישן ח היו לקוטות מארבע ולכל אדם משלש אין פוסקין עד שיצא השער ללוקט ולמוכר אמר רב נחמן ט פוסקין ללקיטות כשער הלקיטות א"ל רבא לר"נ מ"ש לוקט דאי ליה יזיף מלקט חבריה בעל הבית נמי יזיף מלקוט א"ל בעל הבית זילא ביה מילתא למיזף מלקוט אובעית אימא מאן דיהב זוזי לבעל הבית אפירי שפירי יהיב אמר רב ששת אמר רב הונא אין לוין על שער שבשוק א"ל רב יוסף בר חמא לרב ששת ואמרי לה רב יוסי בר אבא לרב ששת ומי אמר רב הונא הכי והא בעי מיניה מרב הונא הני בני בי רב דיזפי בתשרי ופרעי בטבת שרי או אסיר אמר להו הא חיטי בהיני והא חיטי בשילי אי בעי זבני ופרעי ליה מעיקרא סבר רב הונא אין לוין כיון דשמעה להא דא"ר שמואל בר חייא א"ר אלעזר לוין אבר אידו נמי ז לוין ת"ר המולך חבילה ממקום למקום מצאו חבירו ואמר לו תנה לי ואני אעלה לך כדרך שמעלין לך באורחו מקום

ברשות

יזיף מלקוט חבריה . אי נאו מסוס דמדי למיזף אע"ג דמדי למזגן הוין הסוס שער לפסוק עליו : לוין על שער שבשוק. ומסקנא דלווין לכי" ס"ג דתיירי סתם בסלה מיירי בים לו מעות לזוה דמני זבון בסוקא לו ים לו מעט כדר' יאמר לוה עליה כמה מוכיס וקי"ל לוה לי שער רק שיעלה פירות לקנות הפילו ביוקר ואות דגרסי לוין לוין על פירות שבשוק :

מסורת הש"ס

א [נעיל ד. וש"נ] ב [נעיל יד: נ"ר קמו: ע"ש ופפ' רבב"ם] ג [נעיל ט"ו] ד [נעיל סב] ה [יש ספרים דל"ג יצא השער וכו' ומיין נעיל דף אב: בתוס' ד"ה וכתבן] ו [מי' תוס' לקמן עד.] ז [תוס' רפ"ו ע"ב]

ברשות מיכר. אם קיבל עליו מוכר אחריות כהדר: מותר. הלוין בתן מלוה עד שתמכר וכל מה שתמכר ביוקר כל בעלים הראשונים הוא: ברשות לוקח אסור. דמכשתא עלוה הוא גבוים ויש ב ליס טוביינא מדעים בריבית: חנם לי . והוכלס כתן ולמי אמכס לך לזמן פלוני פירות שיש לי בס: יש לו שם מותר . דעכשתא אוקמינהו בכמוסיס ואע"ג דלא מיזיף סאלה בסאלה לאו דבית קלוס מצאו חבירו ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך פירות שיש לי באותו מקום אם יש לו פירות באותו מקום מותר ואם לאו אסור ג והמחרין מלים במקום היוקר בבמקום הזול ואינן חוששין מאי טעמא רב פפא אמר ניחא להו דמגלו להו תרעא רב אחא בריה דרב איקא אמר ניחא להו דמגולי נכייהו מאי ביניייהו איכא ביניייהו תגרא חזתא ד בסורא אזלי ארבעה ארבעין בכפרי אזלן שיתא יהוב רב זוזי להמרי וקבל עלייהו דאגבא דארהא ושקיל מיניהו המשה ונעקיל שיתא ה"ס אדם חשוב שאני בעא מיניה ר' אסי מר' יוחנן מהו לעשות בגרומאות כן אל ביקש רבי ישמעאל בר' יוסי לעשות כן בבלי פשתן ו ולא הניהו רבי איסא דאמרי ביקש רבי לעשות בגרומאות כן ולא הניהו ר' ישמעאל בר' יוסי פרדיסא ב רב ז אסר ושמואל שרי רב אסר כיון דלקמיה שויא טפי מיתחזי כי אגר נטר ליה ושמואל שרי כיון דהוי ביה תיובתא לא מיחזי כי אגר נטר ליה אמר רב שמעי בר חייא ח ומודי רב ג בתורי דנפיש פסידייהו אמר להו שמואל להנהו דשבשי שבשא ט הפוכו בארעא כי היכי דקני לכו ניסא דארעא ואי לא הויא לכו כהלואה ואסיר אמר להו רבא להנהו דמנגרי באני פוקי י הפוכו בבי דרי כי היכי דלא תשתלם שכירות דידכו עד דהויא שעתא יא דשכירות אינה משתלמת אלא בסוף ה והדיא שעתא אזולי דקא מזלי גבייכו אמרו ליה רבנן לרבא קא אכיל מר רבית דכולי עלמא שקלי ארבעה ומסלקי לאריסא בניסן מר נטר להו עד אייר ושקיל שיתא כ אמר להו אתון קא עבדיתון שלא כדין ארבעה לאריסא משתעבד אי אתון מסלקיתו להו בניסן מפסידתו להו בכמה אנא נטרא להו עד אייר ומרוויחנא להו בכמה

רב

בתוירי ופי' מוכר בעלים קנים ולהות מדבר אחר יולדו לו בסוס אמה וכ"ל ומוהה רב. כמו דסדר מרעלות הרגם שמפיל ח וסוס הקלקול יוחר ה ודה מחייסא של פרדס ו : דשבשי פיגמא. כי' בקונטרס בעלי בתים שעשה אהולי דיר לעשכן בסוס דומסת מקורון זה שיכסו ושיכסי הרגיל ומן מומרות מתמרגס (מרחתים מ) בלבס מרעים תלת שיכסו ון (ברכות דף מה:) [ל"ל יהיב מר ביסא לחרסא] ז (זכן שיכסתא מתרסא) ון"ח פי' מנוקין מעות בעלי המומרות כך וכך המסוי וסס בוים יוחר בבסס מזומנ הכרמים ולכך תיובא כמו בעלי ולכך מעלין המוהל ולפוכי בארעא ט

רב

בתוירי דנפיש פסידייהו. כמו בעלי בתים המלוים תבואה לאריסים נזרע בעל בתים ומלוים לו בעל בתים תבואה בגוון בהולכם ובהבלם כיוצא מורתא לפי מעוכת עד כלות הנטרן ובמירות מיגס מבחלמת אלא בנבסיס ואין כאן המתנה ולא יוסיפו לכם מה שיוסיפו לכם אין לו אתם לקנר תבואתו ולהסתלק מתנס בעיכן : ומר משום דנטר ליה עד אייר. סקיל שיתא וקא סלקא דעתך מכוס מתחיות קא עוסקי: אתון הוא דעבדיתו שלא כדין. שאתם מסלקין אותן בניסן ועדיין לא נתעלה התבואה בקביעת אותן הרבים ומרגיל לאריסא בעבור שמתעכב עד שתתבבל התבואה כל הרבס הלכך אלא כדין הוא בשביל מה שמרוויחנא להו בכמה . הכר עדי אי יכול הלכך אלי מתיר מ בכר מתנה מכרכס ולוס בכר סמתנס ד' טרס ו

ברשות מוכר. אם קיבל עליו מוכר אחריות הדר: מותר. הלוין בתן מלוה עד שתמכר וכל מה שתמכר ביוקר כל בעלים הראשונים הוא: ברשות לוקח אסור. דמכשתא עלוה הוא גבוים ויש ב ליס טוביינא מדעים בריבית: חנם לי . והוכלס כתן ולמי אמכס לך לזמן פלוני פירות שיש לי בס: יש לו שם מותר . דעכשתא אוקמינהו בכמוסיס ואע"ג דלא מיזיף סאלה בסאלה לאו דבית קלוס מצאו חבירו ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך פירות שיש לי באותו מקום אם יש לו פירות באותו מקום מותר ואם לאו אסור ג והמחרין מלים במקום היוקר בבמקום הזול ואינן חוששין מאי טעמא רב פפא אמר ניחא להו דמגלו להו תרעא רב אחא בריה דרב איקא אמר ניחא להו דמגולי נכייהו מאי ביניייהו איכא ביניייהו תגרא חזתא ד בסורא אזלי ארבעה ארבעין בכפרי אזלן שיתא יהוב רב זוזי להמרי וקבל עלייהו דאגבא דארהא ושקיל מיניהו המשה ונעקיל שיתא ה"ס אדם חשוב שאני בעא מיניה ר' אסי מר' יוחנן מהו לעשות בגרומאות כן אל ביקש רבי ישמעאל בר' יוסי לעשות כן בבלי פשתן ו ולא הניהו רבי איסא דאמרי ביקש רבי לעשות בגרומאות כן ולא הניהו ר' ישמעאל בר' יוסי פרדיסא ב רב ז אסר ושמואל שרי רב אסר כיון דלקמיה שויא טפי מיתחזי כי אגר נטר ליה ושמואל שרי כיון דהוי ביה תיובתא לא מיחזי כי אגר נטר ליה אמר רב שמעי בר חייא ח ומודי רב ג בתורי דנפיש פסידייהו אמר להו שמואל להנהו דשבשי שבשא ט הפוכו בארעא כי היכי דקני לכו ניסא דארעא ואי לא הויא לכו כהלואה ואסיר אמר להו רבא להנהו דמנגרי באני פוקי י הפוכו בבי דרי כי היכי דלא תשתלם שכירות דידכו עד דהויא שעתא יא דשכירות אינה משתלמת אלא בסוף ה והדיא שעתא אזולי דקא מזלי גבייכו אמרו ליה רבנן לרבא קא אכיל מר רבית דכולי עלמא שקלי ארבעה ומסלקי לאריסא בניסן מר נטר להו עד אייר ושקיל שיתא כ אמר להו אתון קא עבדיתון שלא כדין ארבעה לאריסא משתעבד אי אתון מסלקיתו להו בניסן מפסידתו להו בכמה אנא נטרא להו עד אייר ומרוויחנא להו בכמה

רב

בתוירי ופי' מוכר בעלים קנים ולהות מדבר אחר יולדו לו בסוס אמה וכ"ל ומוהה רב. כמו דסדר מרעלות הרגם שמפיל ח וסוס הקלקול יוחר ה ודה מחייסא של פרדס ו : דשבשי פיגמא. כי' בקונטרס בעלי בתים שעשה אהולי דיר לעשכן בסוס דומסת מקורון זה שיכסו ושיכסי הרגיל ומן מומרות מתמרגס (מרחתים מ) בלבס מרעים תלת שיכסו ון (ברכות דף מה:) [ל"ל יהיב מר ביסא לחרסא] ז (זכן שיכסתא מתרסא) ון"ח פי' מנוקין מעות בעלי המומרות כך וכך המסוי וסס בוים יוחר בבסס מזומנ הכרמים ולכך תיובא כמו בעלי ולכך מעלין המוהל ולפוכי בארעא ט

רב

בתוירי דנפיש פסידייהו. כמו בעלי בתים המלוים תבואה לאריסים נזרע בעל בתים ומלוים לו בעל בתים תבואה בגוון בהולכם ובהבלם כיוצא מורתא לפי מעוכת עד כלות הנטרן ובמירות מיגס מבחלמת אלא בנבסיס ואין כאן המתנה ולא יוסיפו לכם מה שיוסיפו לכם אין לו אתם לקנר תבואתו ולהסתלק מתנס בעיכן : ומר משום דנטר ליה עד אייר. סקיל שיתא וקא סלקא דעתך מכוס מתחיות קא עוסקי: אתון הוא דעבדיתו שלא כדין. שאתם מסלקין אותן בניסן ועדיין לא נתעלה התבואה בקביעת אותן הרבים ומרגיל לאריסא בעבור שמתעכב עד שתתבבל התבואה כל הרבס הלכך אלא כדין הוא בשביל מה שמרוויחנא להו בכמה . הכר עדי אי יכול הלכך אלי מתיר מ בכר מתנה מכרכס ולוס בכר סמתנס ד' טרס ו

רב מרי בר רחל. ביומי רבא. היה כדמצמצם סכום ופ׳ מי שפיר (ב״ב דף קמט. וסס ד״ס קב) ובפרק המוכר (יבמות דף מט. וסס ד״ס רבא) לא נרס רב אלא רב. ומיהו אחר כמו כל דיסר נרס מרי בר רחל אלא רב. נטר שרא. התנאין רב מרי סמיה דרבא כדאמרי׳ רב מרי בר רחל משכן ליה ההוא גברא בריתא דהדר זבנה לרבא נטר תריסר ירחי שתא שקל אגר בריתא אמטי ליה לרבא אמר ליה האי דלא אמטאי למר אגר בריתא עד האידנא א דסתם משכנתא שתא אי בעי נכרי לסלקי לא הוה מצי מסלק לי השתא לשקול מר אגר בריתא א״ל אי הוה ידענא דהוה ממושכן ליה למר לא הוה זביננא ליה ג השתא ריניהם עבדינן לך כל אימת דלא מסלקי בזוזי לא שקיל אגר בריתא אנא נמי לא שקילנא מינך אגר בריתא עד דמסלקנא לך בזוזי א״ל רבא מברניש לרב אשי הזי מר רבנן דקא אכלי רבריתא דיהבי זוזי אהמרא בתשרי ומבהרי לה בטבת א״ל ג אינהו נמי אחמרא קא יהבי אהלא לא קא יהבי מעיקרא דהמרא המרא דהלא חל׳ ההיא שעתא היא דקמבהרי ג רבנא הוה יהיב זוזי לבני אקרא דשנוותא ושפכי ליה טפי כופיתא אתא לקמיה דרב אשי א״ל מי שרי אמר ליה אין אחולי הוא דקא מחלי גבך א״ל הא ארעא לאו דידהו היא א״ל ארעא לטסקא משעבדא ד ומלכא אמר מאן דיהיב טסקא ליכול ארעא א״ל רב פפא לרבא הזי מר הני רבנן דיהבי זוזי אברנא דאנשי ומשעבדי בהו טפי א״ל ב השתא איכו שביבא לא אמרי לבו הא מילתא ה הבי אמר רב ששת מוהרקיידהו דהני בטפסא דמלבא מנה ומלכא אמר מאן דלא יהיב כרגא לשתעביד למאן דיהיב כרגא רב סעורם. אהוה דרבא הוה תקיף אינשי דלא מעלו ומעייל להו בגיהרקא דרבא אמר ליה רבא שפיר קא עבדת דתנינא ו ראית שאינו נוהג כשורה מנין שאחה רשאי להשתעבד בו תלמוד לומר (ויקרא כה) לעולם בהם תעבדו ובאחיכם ז יכול אפ׳ נוהג כשורה ת״ל (שם) ובאחיכם בני ישראל איש באחיו וגו׳ אמר רב חמא האי מאן דיהיב זוזי לחבריה למיזבן ליה חמרא ופשע ולא זבין ליה משלם ליה כדקא אזיל אפרוותא דזולשפט אמר אמימר אמריתא לשמעתא קמיה דרב זביך מנהרד׳ אמר כי קאמר רב חמא ה״מ ביין סתם אבל ביין זה לא מי יימר דמזבני ליה ניהליה רב אשי אמר ח אפי׳ יין סתם נמי לא מאי טעמא אסמכתא היא ג ואסמכתא לא קניא ולרב אשי מאי שנא מהא דתנן ד אם איבד ולא אניבד אשלם במיטבא התם בידו

הבא

לאחיים נעשות ונתן לו בכך כתב לו מתחילה אם אובד כו׳ בפרק המקבל (בקמא דף קד.) אלמא כיון דאסמכתא היא אינו מקבל עליו אלא כדי שכבה מדפסדו: לאחן

בידו: בכל מקום בגמרא בקונטרס דפרק זה בורר (סנהדרין דף כז: וסס ד״ס כז) נרי מבחק בקונטרס פ״ג יד מ״ב ופי׳ בקונט׳ מבוס דסיכי דמי בשבון אב ולאון ג״ר דף קמח. וסס) דכתיב ע״ א (לא) כי מתני׳ דעשה אלא יבא לאסמכתא דלא יבא לאחר כך אלא בקונטרס לא סמיך לדמיי בלא ידע לי אלא מי לא נלא ואם״ם מתני׳ אמע מיום מבפיקא נמיר ומקני ובכל מקום דיסכא דסיכא דלאו בידו מי״ר פי׳ אסמכתא אמאם לר״ם דסהם בכיר ג דיקרא מה דיר אסמכתא דהנה דבעי מקני ומקני וקבה לבירוסו ו מי״ר פי׳ דהוהב (לעיל דף מ״ה: ובס) הבוב אסמכתא להניא דלאם אמי בחור מי מרבוני מהול לך ולא אחריב מנו דבעי מקני ומקני ועוד דאם כן מיבי מדמה בסרק זה בורר (סנהדרין דף כא.) אבהיא דאין לאחר מהם מיר דאחם לא אייר אפי׳ אעפ״ם ור״ת בעלמא מר ה וכגיב בכפר מיבר נבי מובכל מנה דבנים מיבר אמרו זה זה בפרק בתר מדליקין (בבא דף ל.) מקבל זה מה אמי אם אם מקנא לידבדו בו ומם על נכ דיס מקומות דקנו בפא קנין מבדרים בעלמא בגון בסנהדרין (דף ע.) מאמן מני אבא לו׳ דבאחן לר מחלוקת. וכן (יב״מ) דור לי בחיי דאסך דאין יכול לחזור בו אחם דין הוא מיושל כיון ש״ם לסם מבינה זם על זה ומם קבלו מאין לו מוס מבינה בדין ולא דמי לבורר בורר (סנהדרין דף כה.) נבי מבריכי ורביכא עבמא כפי׳ מקינגרם דקאמר א״ר אמי דמי קאמר קים לי בנסמאי דיקבל מפי דאמר קים לי בנסמאי דיקבל דבורר לאחר בידי לאם בעבר ומקבל מבינה ומבינה מבינה מבינה מ

גמרא ר' יוחנן פי' כו'. אבל לרבנן בין פסק ובין לא פסק לגלוקמה כר"ם ספי דסמתא עד מיסא לו למוכר זבל בתמסות וחכמים מתירין אע"פ שאין לו לאחרים אם יעות הגשמים איכא ביניהו. ת"ק כל יעות הגשמים קאמר ופליגי עליה ר' יוסי וקאמר לא סמא יעות סחמה ול"ם יעות הגשמים ולא לרבנן בין פסק ובין לא פסק לגר"ם אבל לר' יוסי לא לגלוקמה כר"ם ספי דסמתא עד מיסא לו למוכר זבל בתמסות וחכמים מתירין אע"פ שאין לו לאחרים אם יעות הגשמים איכא ביניהו:

כל ימי גריד אחד ; סה ולא דקדקו בדבר לחוש שמא יום אחד יהא ארוך מחבירו או קצה מחבירו אלא מותר נומר לו פלוני סה שעמו ואם הוחלה מלאכת פועלים על כרחו יתן להם כעין הפסק חון ממה שגריך להולאות : כל המשנה ידו על התחתונה . כגון נתן אמר לנבנו אחור אם לנבנו אחור בכבח יותר על היעלה אין נותן לו סברו משלם אלא דמי יציאת עליה וסעמנים ואם יציאה יתירה על הבסח נותן לו את הבסח : וכל החוזר בו . בגמרא. מפרש לאתויי מאי : גמ' חזרו בהן לא קתני . דיהוה ספי הטעו הם את בעל הבית לו בעה"ב אותן דש"כ הו"ל לעיתוי לכון חזרה: דאטעו פועלים אהדדי : אחד מן הפועלים הטעה את חבירו : בארבעה זוזי . ליומא : אמר להו איהו . בתלתא : סבור וקבול . ומתי תרעומתן: ואמר להו בארבע. ולעולם לא נתן בעל הבית אלא בגמ : היכי דמי . דתרעומת יהיה נתן ולא יותר : וליחוי פועלים היכי מתגרי . אי מתגרי בארבעה על כרחים דבעל הבית ניתיב לארבעה דהא קתני טובל מבעל הבית מה שהבטיחו ואי צריכא ס דאמר להו שכרכם על בעה"ב ולחזי פועלים היכי מיתגרי לא צריכא ו דאיכא דמינר בארבעה ואיכא דמתגר בתלתא דאמרו ליה אי לאו דאמרת לן בארבעה טרחינן ומתגרינן בארבעה איבעית אימא הכא בבעה"ב עסקינן דאמרו ליה אי לאו דאמרת לן בארבעה הוה זילא בן מילתא לאתגורי איבעית אימא לעולם בפועלים עסקינן ז דאמרי ליה כיון דאמרת לן בארבעה טרחינן ועבדינן לך עבידתא שפירתא וליחזי עבידתייהו בריפקא ריפקא נמי מידע ידע דמלי מיא ח ולא ידיע איבעית אימא ט לעולם דאמר ליה בעה"ב בארבעה ואזל איהו אמר להו בתלתא ודקאמרת סבור וקביל דאמרי ליה לית לך (משלי ג) אל תמנע טוב מבעליו י פשיטא אי אמר ליה בעה"ב בתלתא ואזל איהו א"ל בארבעה ואמרי ליה כמו שאמר בעל הבית דעתייהו איעיליוה כ אלא אי א"ל בעה"ב בארבעה ואזל איהו אמר להו בתלתא ואמרי כמה שאמר בעה"ב מאי אדיבורא דידיה קא סמכי דאמרי ליה מהימנת לן דהבי אמר בעה"ב או דילמא אדיבורא דבעל הבית קא סמכי ת"ש ל הבא לי ניטי ואשתך אמרה התקבל לי ניטי והוא אמר לו הילך כמה שאמרה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב מ אפי' הגיע גט לידה אינה מגורשת שמעת מינה אדיבורא דידיה קא סמיך דאי סלקא דעתך דאדיבורא דידה קא סמיך מבי מטי גיטא לידה מיהא תיגרש אמר רב אשי

ליה כמו שאמר בעה"ב היינו מסיומת לן דהכי אמר בעה"ב מי נמי מסום דלי אמר בעה"ב לא מאבר אלא מלבלבו בכרי ל"ל ד ושיין בהגאות ובמ"ב סמג עבין עט טוש"ע ח"מ סי' ס"ג ס"ק ג וסי' שנג סי"ג ס"ק ס"ק ד

ב מיי' שם פ"ט ה"ד ז ופ"ח מהל' מכירה הל' ג ד סמג שם טוש"ע וסי' פב טוש"ע ח"מ סי' שלג סעיף ד וסי' קמ סעיף ה

ג מיי' שם פ"ט הל' ז מהל' מכירה הל' ג ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שלג סעיף ה

ד מיי' שם פ"ט הל' ז ופ"ח מהל' מכירה הל' ג ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שלג סעיף ה

ה מיי' שם פ"ט מהל' מכירה הל' ג ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שלג סעיף ה

ו מיי' שם פ"ט ד"ה כל' ט סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שלג סעיף ה

ז ס"ז ח מיי' שם פ"ט הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שלג סעיף ה

ח מיי' שם פ"ט הל' ז ס"ח ט מיי' שם פ"ט הל' ז ס"ט ומיי' פ"ח הל' ד ס"ב ומיי'

הכי השתא בשלמא זי איתמר איפכא התקבל לי ניטי ואשתך אמרה הבא לי ניטי והוא אומר הילך כמו שאמרה ואמר ר"נ אמר רבה בר אבוה אמר רב משגיע נט לידו מגורשת אלמא דאדיבורא דידה קא סמיך אי נמי כ משהגיע נט לידה מגורשת אלמא דאדיבורא דידיה קא סמיך אלא התם ג משום דעקר שליח לשליחותיה לגברי דא"ל שליח לקבלה הוינא להילכה לא הוינא איבעית אימא האי תנא חזרו נמי הטעו קרי ליה דתניא ד השוכר את האומנין והטעו את בעל הבית או בעל הבית הטעה אותן אין להם זה על זה אלא תרעומת ה במה דברים אמורים שלא הלכו אבל הלכו חמרים ולא מצאו תבואה פועלין ומצאו שדה כשהיא לחה נותן להן שכרן משלם אבל אינו חומה הבא טעון לבא ריקן עושה מלאכה ליושב ובטל ו בד"א שלא התחילו במלאכה אבל התחילו במלאכה שמין להן מה שעשו כמ"ד קבלו קמה לקצור בשני סלעים קצרו הציה והניחו הציה בגד לארוג ח שני סלעים ארגו הציי והניחו הציו שמין להן את מה שעשו היה יפה ששה דינרים נותן להם כדא או יגמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים ואם סלע נותן להם סלע ר' חומא אומר ז שמין להן מה שעתיד להעשות היה יפה ששה דינרים נותן להם שקל או יגמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים ואם סלע נותן להם סלע אבוד אבל בדבר האבוד שוכר עליהן או מטען כיצד משען ט אומר להן כלע קצצתי לכם באו וטלו שתים א ועד כמה שוכר עליהן ב ד' ר' ר"א בזמן שאין שם פועלים לשכור אבל יש שם פועלים לשכור ואמר צא ושכור מאלו אין לו עליהן אלא תרעומת תני תנא קמיה דרב נותן להם שכרן משלם אמר ליה חביבי אמר אילו אנא הואי לא הוה יהיבנא להן אלא כ כפועל בטל ואת אמרת נותן להם שכרן משלם והא עלה קתני ל אינו דומה הבא טעון להבא ריקן עושה מלאכה ליושב ובטל לא סיימה קמיה איכא דאמרי סיימה קמיה והכי קאמר חביבי אמר אי הואי אנא לא הוה יהיבנא ליה כלל ואת אמרת כפועל בטל אלא קשיא הך לא קשיא מ דא דסיירא לארעיה מדאורתא הא דלא סיירא לארעיה מאורתא כי הא דאמר רבא נ האי מאן דאגר אגירי ב לרפקא ואתא מטרא ומליה מיא אי סיירא לארעיה מאורתא

פסידא

אין להם זה על זה אלא תרעומת. קשה לר"י דכל קי"ל כר"מ דדאמר דינא דגרמי בסנהדרין קמא (כ"ק דף ק.) מ"כ מאי לא יתן להם כפועל בטל כיון שעל ידו נתבטלו אותו היום ול"ל דמירי שכשחזר בו עוד ומצאו להשכיר ומ"מ יש עליו תרעומת שעתה לא ימצאו אלא ס"י פורח וכי מפליג בכמוך בין לא הלכו החמרים להלכו ומצאו שדה לחה הוה ליי לפלוגי אף בלא הלכו כלל בין יכולין עוד להשתכר בין חוזר בו אחר בלא מצאו עוד להשתכר אלא פורחת ומלאת ניקב דבהלכו לא מכיח שומצאו עוד להשתכר ואם לא הלכו מכתמא כשבא לחזור חוזר מיד בשוד ע מצא להשתכר: אגר

דברים אמורים שלא הלכו אבל הלכו חמרים ולא מצאו תבואה פועלין ומצאו שדה כשהיא לחה נותן להן שכרן משלם אבל אינו חומה הבא טעון לבא ריקן עושה מלאכה ליושב ובטל ו בד"א שלא התחילו במלאכה אבל התחילו במלאכה שמין להן מה שעשו כמ"ד קבלו קמה לקצור בשני סלעים קצרו הציה והניחו הציה בגד לארוג ח שני סלעים ארגו הציי והניחו הציו שמין להן את מה שעשו היה יפה ששה דינרים נותן להם כדא או יגמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים ואם סלע נותן להם סלע ר' חומא אומר ז שמין להן מה שעתיד להעשות היה יפה ששה דינרים נותן להם שקל או יגמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים ואם סלע נותן להם סלע אבוד אבל בדבר האבוד שוכר עליהן או מטען כיצד משען ט אומר להן כלע קצצתי לכם באו וטלו שתים א ועד כמה שוכר עליהן ב ד' ר' ר"א בזמן שאין שם פועלים לשכור אבל יש שם פועלים לשכור צא ושכור מאלו אין לו עליהן אלא תרעומת תני תנא קמיה דרב נותן להם שכרן משלם אמר ליה חביבי אמר אילו אנא הואי לא הוה יהיבנא להן אלא כ כפועל בטל ואת אמרת נותן להם שכרן משלם והא עלה קתני ל אינו דומה הבא טעון להבא ריקן עושה מלאכה ליושב ובטל לא סיימה קמיה איכא דאמרי סיימה קמיה והכי קאמר חביבי אמר אי הואי אנא לא הוה יהיבנא ליה כלל ואת אמרת כפועל בטל אלא קשיא הך לא קשיא מ דא דסיירא לארעיה מדאורתא הא דלא סיירא לארעיה מאורתא כי הא דאמר רבא נ האי מאן דאגר אגירי ב לרפקא ואתא מטרא ומליה מיא אי סיירא לארעיה מאורתא

פסידא

דאגר גורי לוזלא ואתא מטרא פסידא דפועלים: בשלמא בכא דלא מצי דפלגי ואיתיה דאמר בתי בשמעון (ניסין דף עד: ומס ד"ס רבא) פסוק זה"ל נאריסיה כ"ע דלו מלאה ובקלי ריבעא ופא דלי מרבעה ובקול תלתא לגוב אתי מטרא אמר רב יוסף מא לא דלה רבא אמר מא לא הצעריך ומפרש טעמא דדבה מטום דמשמיה רחימי עלים ומוכה הטם דפלגה כרבה וי"ל דוקא בארים שיורד לקרקע בארישות מיתן לו הפלים אפי' אתי מיטרא מוספק דבמה לא אתי כמו שאר מריסי דשקלי ריבעא אפילו אתי מישרא ולא יצערך לגלות תלתא אבל בכא פועלים שאינם מריסין אלא מיתן לו מיתן בכרכו על המלאכה אפי' אתיהלו בתלתא אין לה ניתן לה אלא לאחר לטיות בחוקת מריסין אלא נתתי לאחרא לטיות בחוקת מריסין ואתא מיטרא בלילה פסידא דפועלי. לכפרים דגרמי בלילה ל"ל כמ"ל

תמידי בשיירא לאריסים דאלא סייר לא הוי פסידא דפועלים כדאמר רבא בשבא דלעיל ואמרין קן דבכא לאמשמעין דבאתי נהרא כפסידא דבעל הבית דאע"ג דסיירו לאריסין לא סייר לאמשמעין באתא נהרא דאין רגילות כל ידי גדול נהר דאיתמלי מרעא מיא אלא הוה ראוש לריסקא בשבל קן ומכסוא דלוזלא לכבא אפילו הוה מפלגי בין סיירא לא סיירא לא הוה מפלגי מיהא סיירא לא סיירא לא דגרי ריסקא אפילו סיירא לא הוי פסידא דפועלים דלא הוי לה כ"ל כ"י מיטרא אלא יוכלו לרסיק בה אבל הוה מפיר קרקעו שמטר מועטה לריסקא ולא הוה לו בקר לאוכלו בה אם ושי"ל דבכא נבי דוזלא אפילו לא סיירא הוי פסידא דפועלים ולכבי לא הוי לה כ"ל כ"י מיטרא אלא יוכלו לרסיק בה אבל הוה מפיר קרקעו שמטר מועטה ל"מ מיתן לה יוצר מעשלים ולא הוה לו בקר לאוכלו בה אם: ואתא נהרא בפלגא דיומא. הכא נקט פלגא דיומא משום דבפלגא דיומא עביד דפסיק ספי על ידי שדולין ממנו להקשות הגדות: עביד דפסיק פסיקא דבעיא"ב. גבי ואתא נהרא דלעיל לא מפלגי בין רגיל לאיתי אלא רגיל דמתמא עביד לאיתי אלבר יש בו חריפין לאלוך המים בכל הגדים ולא אחריתי דאפילו אתמא נהרא כפסיקא דבעל הבית דאע"ג דסיירו לאריסין לא סייר לאמשמעין באתא נהרא דאין רגילות כל ידי גדול נהר דאיתמלי מרעא מיא אלא הוה ראוש לריסקא בשבל קן ומכסוא דלוזלא לכבא אפילו הוה מפלגי בין סיירא לא סיירא לא הוה מפלגי מיהא סיירא לא סיירא לא דגרי ריסקא אפילו סיירא לא הוי פסידא דפועלים לפי שהמפועלים אין לסם לידע בהמער ימנע קרקעו מריסקא אבל בדלוזלא רוב הגדות מתמלאות בסם יאורים על ידי המטר ולא הוה לו לידע יוצר מעשלים ולא הוה בקר בהם אם הלוכם

מסורת השו"ס

א לקמן נח. ב פרי לתרוה בראשון ולתא ר"ל אמת אלין לתרוה ג ר"ל אמת ד"ס אמת ינון נגמיס

עדאתר להן מכסירו עלינו לאחרי ואיתיסו נמי אמרו ליה כי סדרי בהו לא ובכור אחריה מיכא מיהו תרעומת איכא אחר מוכרים הוא דבריה בעלמא מעמון ליכא דהא דבריה בעלמא ניקנו: בד"א. דאין לסם עניו מעמון אם מוחר הוא: בשלא הלכו. לעקוס המלאכה ובבקר אמר להן מוחרני בי: אבל אם הלכו • אלא המלאכה כגון אם אמרים הן מבקרין להנ"ל לו תבואה מעקוס אחר ולכו ולא מצאו לו אם פועלים אם לעבוד שדהו הלכו ומצאו שדה אם בטיא בטיא אם לא הוה לו לאוכלו בה אם ושי"ל דבכא נבי דוזלא אפילו לא הוה לו בקר

רב כלום עליה בתלה. ופ"ה בפרק קמא (נ"ק קב. וסס) דתמר דסלקה כמחני' דכל המשכיר ידו על התחתונה מכוס דתני לה בבדי סלקתא פסיקתא דכל המחזיר בו ודלא חזר לה מאיסי לה ואפילו שכורות נמי: אמר ר"נ בר יצחק. דכל דחזר בו ומתמא דלקה כרב דפנינ עליה ור"ל דסתם סבר לה מתא נמי סלקתא פסיקתא אם כן סבר התנא דהכי הלכתא דכל המשכיר ידו על התחתונה ומכי דבהסיא דכל המחזיר אין הלכה מ"מ הסיא דכל המשכיר כולא הלכה דלא אסכתן אמורא דפנינ עליה ז. לא יהא אלא בע"ח. אבל מזיבורית לא קשיא דכי נמי הוי בבע"ח אוקמוה אדאוריתא דהוי מזיבורית דהכא לא שייך נעילת דלת וכי מסני מזיבורית שבה לא היה נריך מזיבורית לא הוה קשיא ליה מידי דהכריתא אלא מוקי לה הכי דליהוי זיבורית שבה כמו עידית שבה אי נמי דכל מלוה כל' ה דומה לכל' ב כמנ עכין נה פוס"ש מ"ש מי' קנ"ט ל"ב

כ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין פב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ל"ג

ו מי' פ"ח מכל' מקוה הלכה ד ועיין בכסנו' ומעינו בפנים פמנ עכין פב בוס"ש מ"ש מי' בנ כ"ש ל"ד

ז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין פב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ל"ה

ח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ל"ו

ט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ל"ז

י מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ל"ח

יא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ל"ט

יב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש מ

יג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש מא

יד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש מב

טו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש מג

יז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש מד

יח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש מה

יט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש מו

כ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש מז

כא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש מח

כב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש מט

כג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש נ

כד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש נא

כה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש נב

כו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש נג

כז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש נד

כח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש נה

כט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש נו

ל מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש נז

לא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש נח

לב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש נט

לג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ס

לד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש סא

לה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש סב

לו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש סג

לז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש סד

לח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש סה

לט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש סו

מ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש סז

מא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש סח

מב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש סט

מג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

מד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עא

מה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עב

מו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עג

מז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עד

מח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עה

מט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עו

נ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עז

נא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עח

נב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עט

נג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פ

נד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פא

נה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פב

נו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פג

נז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פד

נח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פה

נט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פו

ס מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פז

סא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פח

סב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פט

סג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

סד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עא

סה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עב

סו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עג

סז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עד

סח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עה

סט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עו

ע מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עז

עא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עח

עב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עט

עג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פ

עד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פא

עה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פב

עו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פג

עז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פד

עח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פה

עט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פו

פ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פז

פא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פח

פב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פט

פג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

פד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עא

פה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עב

פו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עג

פז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עד

פח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עה

פט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עו

צ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עז

צא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עח

צב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עט

צג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פ

צד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פא

צה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פב

צו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פג

צז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פד

צח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פה

צט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פו

ק מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פז

קא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פח

קב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פט

קג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

קד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עא

קה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עב

קו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עג

קז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עד

קח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עה

קט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עו

קי מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עז

קיא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עח

קיב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עט

קיג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פ

קיד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פא

קטו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פב

קטז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פג

קיז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פד

קיח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פה

קיט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פו

קכ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פז

קכא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פח

קכב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פט

קכג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

קכד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עא

קכה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עב

קכו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עג

קכז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עד

קכח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עה

קכט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עו

קל מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עז

קלא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עח

קלב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עט

קלג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פ

קלד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פא

קלה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פב

קלו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פג

קלז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פד

קלח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פה

קלט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פו

קמ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פז

קמא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פח

קמב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פט

קמג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

קמד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עא

קמה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עב

קמו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עג

קמז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עד

קמח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עה

קמט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עו

קנ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עז

קנא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עח

קנב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עט

קנג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פ

קנד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פא

קנה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פב

קנו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פג

קנז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פד

קנח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פה

קנט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פו

קס מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פז

קסא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פח

קסב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פט

קסג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

קסד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עא

קסה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עב

קסו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עג

קסז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עד

קסח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עה

קסט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עו

קע מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עז

קעא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עח

קעב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עט

קעג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פ

קעד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פא

קעה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פב

קעו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פג

קעז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פד

קעח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פה

קעט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פו

קפ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פז

קפא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פח

קפב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פט

קפג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

קפד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עא

קפה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עב

קפו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עג

קפז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עד

קפח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עה

קפט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עו

קצ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עז

קצא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עח

קצב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עט

קצג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פ

קצד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פא

קצה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פב

קצו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פג

קצז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פד

קצח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פה

קצט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פו

קק מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פז

קקא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פח

קקב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פט

קקג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

קקד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עא

קקה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עב

קקו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עג

קקז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עד

קקח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עה

קקט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עו

קל מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עז

קלא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עח

קלב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עט

קלג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פ

קלד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פא

קלה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פב

קלו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פג

קלז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פד

קלח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פה

קלט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פו

קמ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פז

קמא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פח

קמב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פט

קמג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

קמד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עא

קמה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עב

קמו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עג

קמז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עד

קמח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עה

קמט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עו

קנ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עז

קנא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עח

קנב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עט

קנג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פ

קנד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פא

קנה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פב

קנו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פג

קנז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פד

קנח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פה

קנט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פו

קס מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פז

קסא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פח

קסב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פט

קסג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

קסד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עא

קסה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עב

קסו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עג

קסז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עד

קסח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עה

קסט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עו

קע מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עז

קעא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עח

קעב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש עט

קעג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פ

קעד מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פא

קעה מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פב

קעו מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פג

קעז מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פד

קעח מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פה

קעט מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פו

קפ מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פז

קפא מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פח

קפב מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש פט

קפג מי' פ"ח מכל' מכירה הלכה ב כמנ עכין כב בוס"ש מ"ש מי' קל כ"ש ע

דפסור ס"ל לגמרא שינן עפי מתה כדרכה דפסור דלא נימא מורה דסהדות אתרא קטלה כ"ם הומתה בסר והוחלקה בנקבה דודאי אילו לא שיכם אותה מתה בשנין זה ויש לומר דמשום דבאונס דסר הנקבה ושוד נרגא דפסורא דחמוס בסר והוחלקה בנקבה הוי דמתה עפי מתה כדרכה דאדם יכול לחזר בהני עפי יותר ממתה כדרכה והוה לן לגימר בפשע נמוס שפיכה פ"ם היה מוליכה בסר היה מדקדק יפה ובומרה יפה שלא התלוק בסר ובלא התחמס בנקבה אבל מה שבשיכם נורס שלא דקדק ומיהו דוחק הוא פ"ם מי מלוק אבל כל אל אסמרינהו לכך דגרסה דלא חבוב הכא תבשיכם בנוס בשיכם דיכול לחזר ולדקדק יפה שלא התלוק בסר ובלא התחמס בנקבה ומודה אביי הכא דבשור במתה כדרכה דיין דלא הוי התיזתו בפשיעה ורבה דמשני כיון שהכישה נחש ל"ל בפשיעה מוליש נחשים בהרים יותר מבנקבה לו דיפסא להני נקב סר ונקבה ואתי ר"ש בפיר לדבה לפולני התיזתו בפשיעה וכוכו בהוגם פשור:

מגבת פורים לפורים. ופשט תאמר דאמרינן בערכין (דף ו:) נשות של לקח מותר לשותן בכל מה שירצה ואפילו בתו לידי נבלה ואפילו תמר מעורה ז"ל לכ"ם מותר לשתותה לחולה ויל"ל דוקא בכורים דמרינן הכא דאין לשנות ומנגת הכיר לאותה הטיר נמי דפורים דוקא:

רבי אליעזר אומר מגבת פורים לפורים. ת"ק לא מיירי אלא בנבלי דלא יפגום ור' אליעזר מיירי בנבלי שנתנו לו משות לאוכל פעודת פורים אילו דפאי דכמי לשנות:

במילתא דמלכא. אית דגרס בשולחנא פירוש הייגו פרלדות כמו (שבת דף נב.) מולאות של בית רבי בשלי זהב לו בטלי כסף כלו׳ פרלדות אלומות לו לבנות ואין נראה לר"י דבשלמו אדמי לא קרי לה אלא כולטייתא: **באנגריא** חוזרת. דיכול לעשות מלאכתו כשתחזור אף על פי שתתאחר במלאכתו שבשביל שיאור אין חייב להעמיד לו חמור אחר כמו הבריקה לו בשתתחה שתתאחרת נמי במלאכתה ולא מיישינן: **אם** בדרך הליכתה ניטלה אומר לו הרי שלך לפניך. פירש רקונטרס שמוליכה בדרך שיש הוא רוצה לילך אומר לו משכיר הרי שלך לפניך ושכור לבשה אחרת עד שיש ותיטה לנשה ישכור בהמה אחרת ואם תשכור אין צריך שתמור בהליכה אלא בחזרה הוי מ"ש אבל אם כן בנופה ה"ל לפלוני בין צריך חמור לאלתר לאין צריך אלא בחזרה ורא"ש כפי' ר"ח דמפרש אם בדרך הליכה שהאנריא אין מחפשין בנתים אלא בפעמים בדרך והייגו דרך הליכתה אומר לו משכיר הרי שלך לפניך דמצי מ"ל מלך נרס שאילו היתה בבית לא היתה נישלת ואפ' איכה אורחת דלא דמי לאתה דבכא מוכח דמצא דיריה נורס ואם שלא בדרך הליכתה נישלת דהיינו שמחפשין גם בנתים אלא לא מצאו של שוכר נורס חייב להעמיד לו חמור אחר לעשות מלאכתו לאלתר דאפילו חוזרת באנגריא את שחמור לכאן בעוד שתוציל שיראה לשוכר אין לו לשוכר להפסיד מלאכתו ולא דמי לבריקה שתתאחר בכל לוגסיס ופיפא רבנן: נותן לו דמי צמרו. דמיס אלמר לבן ממכר בשוק דקייס בגולו לבלס כסבת הגולס: היציאה. דמי עלים וסמתנין ולא בכר אלס: בשינוי. שבינסו מכמות פסיס ואיכא לאמלן דלמר סיטוי קונס בסגולל קמא (ד' ק:) אבל בגי שחמור לא נשתנס שהגיור בגבת פורים לפורים. עשוס פס-בגבלין מבני סיר לחלק לבעיס לס זוס פוריס: לפורים. סולס יגיוס לבעיס דכורים: ואין מדקדקין. לומר דיוס בשבוס וחמור יכול לכיס בל לקס: אבל לוקחין את העגלים. לרוס בכל הבעות: והמוחר אלא יפשיקו לאחר פורים יעבור ויפל לכיס בל לקס: ודעתא דמידי אחרינא לא יהיב ליה. וכיון דלאו לישתא דסכי יסב נמלא עשוס בחזקת בעלים הון מן הוולאין בסמוחת כורי: דאהו למ"ד חשדיה. לבעיס"ב בעודר ולאיכו מקיים שבשמו עליו בלאמר ליקח מלים לפלוני עני ולא קיים לו: בהוריתא. מולי"ל אלא"ל בשמור כשון: אבוקא. סמולעי' הלשון רגלוס: אבוקא במילתא דמלבא. דאיכי עם בלאוכל מילוס בל אולר מעלך: בטלי בסף. בלי בסבן: בטלי דהב. בלי לער לבעיון לבוס: וקטלוהו. לאין עם לאוכל בלי בסבן: אבל אנגריא שאינה חוזרת. בוס ליס בעתס לו בסברס: אם בדרך הליכתה ניטלה. בהאנגריא מולכתס לדרך בסיס זס רוגס לבלך: אומר לו הרי שלך לפניך. בבן דרך לאנגריא מולל מחמורו בל זס ומהלך בעגלס לאחריס וכל חמור בפונע בו לאמלן מעלו ומחזיר לו לא בלו וסבי חוזר לאחר חמורו עד שפונע בלאחר הלכך לומר לו הוא"ל ולא מלך גרס שכור חמור לאחר ולך לאחריו עד שיפגע בחמור לאחר: הבריקה או שנשתטית. עדיין היא נלוים לבעלים: בשלמא לרב לא קשיא. דומיא דמעני מהדי דמלי לבעיי לבאן בחזרת וכו': ורבינ

אקרא נזלן הי רבי כיאר אליבא ר"מ דבעא דתנן [א] הנותן צמר לצבע לצבעו לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו [ב] ר' יהודה אומר אם השבח יתר על היציאה נותן לו את היציאה ואם היציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח ממאי דלמא שאני התם דקניא בשינוי מעשה אלא הא רבי מאיר דמגבת פורים דתניא [ג] מגבת פורים לפורים מגבת העיר לאותה העיר ואין מדקדקין בדבר אבל לוקחין את העגלים ושוחטין ואוכלים אותן והמותר יפול לכים של צדקה ר' אליעזר אומר מגבת פורים לפורים ואין העני רשאי ליקח מהן רצועה לסנדלו אלא אם כן התנה במעמד אנשי העיר דברי רבי יעקב שאמר משום ר' מאיר ורשב"ג טיקל דלמא התם נמי דאדעתא דפורים הוא דיהיב ליה אדעתא דמידי אחרינא לא יהיב ליה אלא הא ר' מאיר דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום ר' מאיר הנותן דינר לעני ליקח לו חלוק לא יקח בו טלית טלית לא יקח בו חלוק מפני שמעביר על דעתו של בעל הבית ודלמא שאני התם דאתו למיחשדיה דאמרי אינשי אמר פלניא זבנינא ליה לבושא לפלוני עייא ולא זבן ליה אי נמי זבנינא ליה גלימא ולא זבן ליה אם כן ליתני מפני החשד מאי מפני שמעביר על דעתו של בעל הבית שמע מינה משום דשני הוא וכל המעביר על דעת של בעל הבית נקרא גזלן: השוכר את החמור והבריקה: מאי והבריקה הכא תרגימו [ד] נהוריתא רבא אבר אבזקת הדוא דאמר להו אבזקת במילתא דמלכא אמרו ליה במאי בטלי כסף או בטלי דהב איכא דאמרי בטלי כסף אמר וקטלוהו איכא דאמרי בטלי דהב אמר ושבקיהו: אי שנעשית אנגריא אומר לו הרי שלך לפניך: אמר רב לא שנו אלא באנגריא חוזרת אבל אנגריא שאינה חוזרת חייב להעמיד לו חמור ושמואל אמר [ה] בין אנגריא שאינה חוזרת אם בדרך הליכה ניטלה אומר לו הרי שלך לפניך ואם לאו בדרך הליכתה ניטלה חייב להעמיד לו חמור מיתיבי השוכר את החמור והבריקה [ד] או שנשתטתה אומר לו הרי שלך לפניך מתה או שנעשית אנגריא חייב להעמיד לו חמור בשלמא לרב לא קשיא כאן באנגריא חוזרת כאן באנגריא שאינה חוזרת אלא לשמואל קשיא וכ"ת לשמואל נמי לא קשיא כאן שבדרך הליכתה ניטלה כאן שלא בדרך הליכתה ניטלה הא מדקתני סיפא ר' שמעון בן אלעזר אומר אם בדרך הליכתה ניטלה אומר לו הרי שלך לפניך ואם לאו חייב להעמיד לו חמור מכלל דלת"ק לא שאני ליה אמר לך שמואל לאו מי איכא ר"ש בן אלעזר דקאי כוותי אנא דאמרי כר"ש בן אלעזר אביא כולה ר"ש בן אלעזר היא וחסורי מיחסרא והכי קתני השוכר את החמור והבריקה או אומר לו הרי שלך לפניך מתה או שנעשית אנגריא חייב להעמיד לו חמור ס"ב ר"א שלא בדרך הליכתה ניטלה אבל ניטלה בדרך הליכתה אומר לו הרי שלך לפניך דברי

פמלאכתו ולא דמי לבריקה שתתאחר: מכלל דתנא קמא לא שני ליה. ות"ק מדיק דהוי רגיס לגני יחיד: פלוני

דרמב שמעון: טעמא דמתני' דנגר לו שהשליכו באחת מהבהמות ג' ואין לו עליו. לין לשוכר על המשכיר: אלא **דר"ש אומר**: שהמשכיר לו חמור כחוסס: דשביח לסיגר. מולא חמור מהר כאן לשכור: אם יש בדמים. בל נגילה: ליקח.

בו העור כל שהוא: יקח. ומלוס דרכו דהא בעבד לו חבור זס ומקן בחמגומין מהם חייב להעמיד לו חמור אחר ומעמי בבאין בדמיס ליקח: ובדרכון ואם יש בדמיה לשכור. יעמוד שוכר זס אם בבלס בחבר הוא בס ושכור חמור לבלבו דהא מעבד לו חמור זס ובגן בחמגי מהם חייב להעמיד לו חמור אחר: לא מבלינן קרנא. ובי הגן בחמגי חייב להעמיד לו חמור [אחר] סיכא דמהם בחוסס בחוסס בשוסף ולוקח חמור בחוס בלבד לבלבו לבלבו לבעלים ולבולס בדמיס לבכיר אחרת לא: יבש האילן. מי בחמגן אילן להבירו כי הבי בבבלס דמורא דבתבי בבבלס בבוא מלון מיסוק לבבא דא בלא בבך לבל (דף בז:): שנהם אסורון בו. לבבס עבס ולבבוס לבי בבוס לים לוס בבלא קרבא דבלוס ולבי בבוס לים מבוס בלא קרבא לוס: הדרא ארעא. דבבס זו בבן לוקבון בדמי מבלים ומבא יבבס יובל בתוך מי הבבבא דא ולוקח בלא קרבא לוס: שנהם תורת ביובל. אלא יעמיד בך בבס ותחזור לו: והארץ לא תמבר לבבמיות. בבן בבבס לך מבלים בל מבלים יובל לבבן לא יבול ואם לא נתן לא יתן בבבן לא יבול לבבן לא יבול אלא בבבן לא יבול לבבן לא יבול לבבן לא יבול ל

מתני' השוכר את הפרה לחרוש וכו'. וכל כלי העתרים לבעל הבקר ועורו טולכין עם בהמתו וזה טוחן הדרכן לכוון פרס לתלמיד וזה טולך תחל הבהמה ומכניס היחד בקרקע שבו הדרגל שקוריס קולמר"ל בלע"ז והוא קינן דמתני': חייב. שהרים קרים לחרוש שהסלעים שם: ודש בתבואה פטור. אם תתליקה: **גמ'** והיכא דלא שני. ואין לבעל הדרגל לתבוע לו כלום ואלו שהיו בפעולתו המגיע ואלחוח יחד שהיום הוא מהן מהן פושע בשביתת הקנקן: דנקיט פרשא. מרגיע הוא עצלם אלא כוון את הפרס יפה ועל ידי שעיוות את הפרס על מעגה בשבר הקנקן: דנקיט מנא. קנקן: משלם. שהעפיץ יותר מדאי בא"ן: והלכתא דנקיט מנא משלם. אחילו לא הגעיקו יותר מדאי אלא הוא היה בשבר בעוות הכורה: ואי דמחוקא בגונדרי. הוא יזוע לגבי בשר שהעלה הבעלים ולוגמא ומרגיז: תרוייהו משלמים. שהיה לגבי להזהר מאד ובשבר שוגעת שעיוות אף המגיע הוא בשבר והוי דבר שגומל בספק: היה בה מום אחד. אחד מן הטעונין אלו היה שם: וסנפו בין מומין אחרים. אלא היו שם: הרי זה מקח טעות. לפי שבגיר הלוקח בשאר מומין אחרים ומכובר הוא בכולן ומשקר אלא להשליך העלין הרשעות הוא אומר שלקח מקח מעוות הוא לחדעתא דהכי לא בא מום אחר. שפירש לו שם אותו מום לבדו ואמר לו מום זה בם ועוד מומין אחרים: אין זה מקח טעות. דכיון לאותו שהיה הזכיר לו לבדו בו היה לו לבדוק: וסנפו. חברו כמו שיפין עשאום דקעבעת (דף כה.): נבפיה. מוקלא מחולי: משיעממה. מטוגעת: היה בה מום אחד. אלמו המומין והשאר אין בם: הרי בה בכל המומין הללו. ואינו מקפיד אלא על אחד וזה ומומו *בשבר אמרה הכרכב עם אולה: מולל בם מם שאין בם ומה שם בם ואלו ועדיין אים בם לא היה לוקחה מאי: אפילו לא גרסי' והכי גרסי' הכי אמרי' מעמיס הרבה היו בם כל המומין אלו שאי אפשר לבטל ולוגמא ומרגיז: תרוייהו משלמים.

סמוכים לכל אחד ליתן לב על חבירו בשבר מאד ובקל הוא שבר כמו על עצמו ולהזהירו ולחרי אלא בהזהירו גם הוא בשבר: **שפחה** זו שוטה היא כי' הרי זה מקח טעות. מבלן קמיה לפ"ה ספי' אמת לאמר בכתובות (לף כח ומש ד"ה הכהו) סימפון בעבדים ליצא אי מומין בעבדים כי' אלי אמרה ליסטין מזוזין או מוכתב למלכות הכהו אלא אית לה פרס הכהו קלא אית לה ואם אית לה דהוי מוכתב למלכות או ליסטים אז היה קול וכיון דליכא קלא ליכא לאיתחת לחבי וכבהכהו דסבא אמי קלא אית לה ואם אמר לשמא דאמלי אמרה אמר לו הרי אלך לפניך: הוי כה כל המומין אלו מהו. בריתא דקתני הרי זה מקח טעות דלמא מיירי כגון שכל המומין היו בם ומה מקח טעות הע"פ אלא בדק הלוקח אפילו באחד מהם דאמר לוקח מסתמא כל הני דקתי' ליתכהו לבולהו ומדהא ליתא הא ליתא ומום זה ומום אחר אין זה מקח טעות כיון שאין מזכיר אלא אחד אלא סיל"ל למימר מדהא ליתא הא ליתא הרי זה מקח טעות הייהו היכא דליתכהו לבולהו ובדק לוקח בחד מיניהו ואסתכח דליתא ואמר מדמסתר בכך בלידך ומי מבקר אבל אם כולם אמת לא הוי מקח טעות והא דקתני מום זה ומום אחר ה"ם הזכיר לו כמה מומין כיון שכולם בם אין זה מקח טעות בתוספתא דכתובות מסמע דאם הזכיר שני מומין אחת יש בם ואחת אין בה אלא הוי מקח טעות אלא דוקא כי כיפו בין הרבה מומין אין בם הרבי תניא עד שלשים יום שעמומות הוא נספית הוא ה"ל איתו המום ומום אחר ממו אין זה מקח טעות אלא המומין הוי ה"ל איתו המום ומום אחר ממו אין זה מקח טעות: **קשה** [ולבנא ריפא] דקתני להכיא עליה חטין והביא עליה שעורין היינו בכוכר החטין שהוא כלה כדמוכח בבמאתין חייב דוקפתא הוי תוספת להביא לתך חטין והביא לתך שעורים פטור אפילו הוסיף ג' קבין לחמור לזיכה דלא תקלא כי תקלא ולזיכה דלא אני אלא שהיה מסיק על משאו והיה חייב אמר לו אבא אמר לו אבא אמר לו אבא

תרגמה אביי במחיקתא. מה שהקשה בקונטרס לפי תוספת הגהות הגרא"ם דלא מירכא היא דכי אם הכתם עמו מעמיד שעורין שהתליוה וכן בפי' תוספת הגהות הגרא"ם קשיא לי מה לי מגל מה לי לא התליוה ובדי כאן נפח מל לתך ולבתח קבין וקתני פקוד ולאביי נפח כשאחוי דהא לא התליוה עמי בעורין קלים הם ומחייב לזה אביי מעוס לבתח ונראה לי מתוך התמור לתך ובדיתקן מטופות כ"ו סמין ולא מחוקות ומוקי לה אביי בפ"ז מחוקות שהמתק פחות מ' קבין ואין כאן אלא תוספת נפח מלא קבין מל לתך מטופות. מחוקות לא מחוק ולא נדוש: מחוקות • רש"ם: קב לבתף. קב הוי תוספת לאדם הנוטל בכתף וחייב הסוטף בקלקולו מלאן אתה לעד במלא אדם בעינו אלפים קב כאן אתה סאין דאתן תוספת המור אלפים קבין כאן תלי כאה ומסאן לתך ס"ו כאן אלא תוספת הכתם לעד מלא בעצמה הא ולאמוחי דאה הוסף עליו קב חייב לקנין פרוך ובדי הוא בן דבתם לי לא מלי בים לבדיים אחרעה: אדריב לעריבה. לתך הוי תוספת למשאוי כפיפה קטנה: כיר. הוי תוספת לכפיפה גדולה: בשתבטו לאלתר. לא הסכים לברך המחיל מעל מתנו עד ברכן תחת מעלה: בת תלתין כורין. לריסה בתחלת ה [גדולה ותחלה] בכך הולכת על פני הסיס דהא תוספת אחד מעלפים הוא ומקתני כור לכפיפה ס"ע סגיעה בת אלפים: ס"ג ח"ר פפא ס"ע סהם הסיס וכו' לעולי ל"ע לעקה ועמכה: **כמתני'** כל האומנין. קבלנין שתקבלן פעלן: לעבודת שלאכה בבהמה: שומרי שכר. שהחייב בגניבה ואבידה ומפרש בגמרא: וכולן שאמרו טול את שלך. שכבר נתרצו ומשמלאתו שלא מעות בלעי מעבבו לתומכו על בכרי הרו הוא מעתה ס"ה: הלוהו. מעות על המכון: שומר שכר. שכר מעות: הלוהו מעו' שומר חנם. אלא ליס לר' יהודה שכר מעות לעניין דינא: הלוהו פירות שומר שכר. דהכך פירות מוהר אדם להשכיר. לאחריס: משכונו של עני. שכיר: לחיות פוסק עלון. שכר: והולך. תעוד

וכותבו מן הכתוב ובגמרא מפרש אלוזה מעכון קלמר: **כמו' שוכר.** בסמיה: כיצד משלם. דשומר חנם ושומר שכר וכולל מתיבי שומר לא כתיב ומתו דין חיובו לעניין גניבה ואבידה פשוט לו חייב: רבי יהודה אומר בשומר שכר. הוחיל ולבלאתהו הוא אלא לא על פי שמוהן שכר בשומר חנם. דקא חייב אגר מלאכתו ואיתן דמי לשוכר שלהשתא שכר לוחמתו ביה אלא לא שכר שנים הוא עולל אלא שכר פטולה: דקא יהיב ליה מפי פירתא. שלי אפשר לעמלם שכל קבלנות לשכר דמי פטולה שלא יעולל יותר: מי לא עסקינן דקא משוי ליה. אחזי ' מבאר מתיבי בתמה מי לא אמר רבי אמר דהוי שומר חנם: משוי. לעמלה דמחיל ומשכיר בכוס כמו (סוכה דף לה. ') אחזי זביני (לעיל דף נב.) וכוי לכרסיך: ואיבעית אומא. מי נמי דמי אותן לשוכר קא מיתוקמא מתניתין כרבי מאיר כדמתליף וכו' ומהיל לאוקמא כרבי מאיר מעוס דבסה מבנה ר"מ: הגן התם. לקמן בפרק הסולל (דף לח:) אמר לו הסולל אלא אותם לי ביד עבדך לו אלותך: ושלחה ומתה. דלרבנן עדיך קודם מתכנה לביתו: חייב. באונסים שמעבה במבנה לבעלתו בעלות הסולל באונסים ואם לא אמר לו אלא הסולל שמעבה אלוהה לו כשאמר לו זה הסבאילני פרתך אמר לו הן ועבד ומלכה ומתה בדרך פטור: אם מסרה הסולל ליד הבעלים לבעבה ולא אמר המשאיל אלהה לי ביד פלוני ומתה חייב דלא קמה ברשותיה דמשאיל: לא שנו. בסולל חייב בה עד שתבא ליד המשאיל: אלא שד חזירה בתוך ימי שאילתה. אלא ל' המשאילני עד זמן פלוני והחזירה בתוך הזמן לתתה אחתו לא כלום עד דאתיה ליד בעלים: אבל לאחר ימי שאילתה פטור. ואפי' בביתו של בעל אתה עשבנו הוים אינו בעל עלים: וכולן שאמרו וכו'. קעמא

דגלי דעתיה שאינו חפץ להיות עוד בעל עלים:

מסורת הש"ס א [בבא בב: וש"נ] ב לקמן לג: ב"ק מה: ג: גם זה בכ. ד לקמן לח: ה ר"מ ו [ל"ל נגיס מבאר. יעב"ן] ז [ומשמש ב.] ח ר"פ

הא גמרתיו שומר שכר. ולא אמרינן כיון בודעו סבעלים שבלו ימי שאומנות ולא שלמו וסבאיתו בכור הבומר וגבי כמו"ש אמר"פ שמומנות לשלם שבלו ימי שהשלה שואל הוא: לא. מיתון הא גמרתיו שומר שכר הוא אלא הכי דייק מינה: **הא הבא** מעות. דגלי לדעתא דתפיס ליס אלגריס שומר שכר הוא: אבל גמרתיו מאי שומר חנם. דכל בעיס דלא גלי דעתיה ולים לן לאמר דתפיס ליס אלגריס בעל שכר פעולה מדגמריס ולחודעיס וגבי שואל נמי דלאה בעיה שאלה מדיעו בבעלים שבלו ימי הבאלה נסמס לאו לאחוזעי בעי דהא ידע שלבך וכך ימים הבאלה לו: שומר חנם נמי לא הוי. דאיכו אומרו לו עוד קאמר ליס: קמ"ל. דאיכו בוסכו על שכרו הוא דקאמר ליס הא מדין פקדון לא סליק אפיס: מאי לאו הוא הדין לגמרתיו. ואלא דנקט עול את שלך לאתמעיק מינס דשומר הנס מיהת הוי כלאמרן: **וכן בשעה שמחזירה.** כל כמה דלא אמר ליס אמאיל אלא קנס בבמעות דשואל כי הכי דבעמת מבאיל עד דאמר ליס שואל אלא וקס"ל דמבאלו ימי שאילה קאמר דאמי לגמרתיו: **פטור משואל.** מאומנין: וחייב בשומר שכר. בגניבה ואבידה: **הואיל** ונהנה. בבאילה: מהני. לחיות עליס אומר שכר עד שתביא ליד הבעלים: לשגרן לבית חמיו. מבלוות לאוסתו: כפי טובת הנאה. איזהו לי מוכס שבקלתיס בבלוות: ונאנסו בהליכה חייב. **דמיאיל** וקלן דמיהן ומבכן לבס לקיים הרי הס לקוחין ב"ו עד שיבא אל לקוחה וכבי אמי לאמרי

דברי הכי גבי המשכון דאבדו מעותיו. פירוש לך מודם רבי אליעזר המשכון דהוי אלא בשעת הלואתו וקני המשכון ושפר דנקט לאו דוקא אלא אלא נומר דמיירי אלא בשעת הלואה דכיון בשעת הלואה [עד] אחרי כן שעשה שטר מהמת לא נקח המשכון אבל ריש"ל דאליעזר היינו בשעת הלואה ומאחי דמוקי לה דאליעזר בדר' יצחק היה סבור דרבי יצחק מיירי קף בשעת הלואה ורבי אליעזר אליעזר אליעזר בשל בשעת דאמיירי אלא בשעת הלואה אבל בשעת דאמיירי אלא בשעת הלואה מודם דקני דשיקר קרא דוקר תסיס לדקה מיירי אלא בשעת הלואה ועל פ"ם דפי' אלהי שבועת הדיינים (שבועות דף מד. ושם ד"ם מאי) דמשום שטר מודם רבי אליעזר בסיפא דכיון דיש שטר לשם משכון קבל אלא לזכרון דברים בעלמא כמו ברישא תימה דאי ברישא לא יקח משכון אלא לזכרון דברים בעלמא משום דלישא שטרא א"כ אמאי לא יהיה משעם אפי' שום המשכון כנגד משעתו דהמשעם בהשכל (לעיל מא.) דהיכא דלא נקח אלא לזכרון דברים בעלמא דמשעם ואתם משעם דאם שום משכון כנגד משעתו ל"פ היינו משעם ושוב אמאי קאמר מתניתין מתוורתא אלא כרבי אליעזר לוקמה בשטר דמודם רבי אליעזר אלא ש"מ דאף ר' אליעזר אינו מודם אלא אלא בשעת הלואה ומיהו אם יש לתרץ דאינו על המשכון משעם אלא שטר ושוב אחי מתניתין מיירי בשטר לא הוה אלא ר' יהודה דאמר אמר אליעזר דר' אליעזר בקיפא ובס"ע דרבי יהודאי נתן מני משעם דכיפא דאינו בשטר מיירי אלא בשעת הלואה דמוקי הא דאמר רבי יצחק דעבל הוה קונה משכון היינו דוקא בלא בשעת הלואה אבל בשעת הלואה לא הוי היינו דוקא בשטר דכיון דאיכא שטרא לא אמיך אמשכון אלא אלא בשעת הלואה דבשעת הלואה אבל בלא שטר אפי' בשעת הלואה הוי אלא בשעת הלואה ומיהו אם יש לתרץ דאינו על המשכון משעם

במלוה צריך למשכון. פי׳ בקונטרס להתפס ולא להקפה כפירושו ולא לאחר זמן: מתניתין דלא כרבי אליעזר נוקי מתניתין בלא צריך למשכון דמונים דמעתתין דלעיל אתיא אליבא דרבא דקיימא לן כוותיה לא נמי לא מתניתין אליבא דרבי אליעזר ור״מ פירש צריך להלוות לו בלא משכון ולפירושו א״ם דלא מצי לאוקמי מתני׳ בלא צריך אבל אין נראה לפירושו דלא מצי לאוקמי מתני׳ בלא צריך למשכון מ״מ הכי ושל דמ״ל דאין רוצה להלוות אלא על המשכון מלוה בשביל שלא משכון אין לו להלוות כיון שירצה להפסיד ואפשר במשכון: (לשון) **אימור** דאמר רי׳ יוחנן אלא בשעת הלוואתו. פירש בקונטרס דאלא בשעת הלוואתו קני לי׳ להתחייב לף באונסין ולפירושו הא דאמר בפרק קמא דפסחים (דף הב) דחייב לבער מקדושות אל כותים כשקבל עליו ישראל אחריות חייו דוקא בשקבל עליו אחריות דאונסין ו דהא אלא בשעת הלוואה לא מצי מגביה אלא דאחריות המשכון עליו מגביה ואחריות מדאורייתא ולפי׳ כדלא פרש״י דמה שכנגד המשכון כמפרס דמי אפילו הכי אין חייב לבער אם לא מעשה דקני לי׳ לגמרי אלא בשעת הלוואתו כדרבי יוחנן ומיהו נראה דאלא בשעת הלוואתו לא קני להתחייב באונסין אלא דהוי פורע אבל אם מדמה מתניתין דקתני ס״ם לדרבי יוחנן וכן פי׳ הבהיר בה״ג בהלכתא לעיל וכן פירש בפרש דרב הלי נתן בשעת מ״ב ולריך לפרש מתיתה טעם יהיה ס״ם דלא הצריב קנין גמור אחר׳ באונסין ותחייב ואי לא הצריב קנין גמור לא יהיה אחר׳ ס״ם ויש לומר דבהיא הלכה שיכול לקדש בו אחת מהאשה בלא כסף ושטר ולא הוי אלא מדרבנן ולא הוי אלא מדרבנן דבעי קנין גמור לא יהיה אחר׳ ס״ם וקרקעות הוי עליה שומר שכר ולפי זה לא דאמר קדשה בהמשכון מקודשת היינו דוקא בהמשכון שמשכנו אלא בשעת הלוואתו ולא״ת ולמה יהא שומר שכר בשביל כך והלא כך היה יכול לקדש בשעת הלוואה מ״ל דכיון דשכיחי שוטל המשכון לא מן משעתו בידו בשעת הלוואה בו קדושין אי קנין ומוד דחליפין יכול לעשות בהמשכון מה אלא היה יכול לעשות בשעת הלוואה ולא״ת מיגניב אחר״מ דאמר ישראל שהלוה לחבירו על המלוה שוכר עליו ומפרש התם דפליגי דדרבי יוחנן דרבנן לית להו דר׳ יוחנן ס״ל דאם לא הוי אלא מדרבנן דלמאי דאמרי פירוש שוכר משום דפכרי ישראל מכותי לא קני והתם לרבנן דמתני׳ אמתי לא הוי שומר שכר אפי׳ בלא פרש״ה כלפרשיה דהא משום דר׳ יוחנן לא הוי אלא מדרבנן ס״ם ואם״ה מיקרי מתנו וי״ל דמשום מיזב דשומר שכר לא מיקרי מתנו אי לא משום דאמר הכתוב דקני ליה והוי שלו כלל׳ יוחנן ז: **וסבר** רבי מאיר כו׳. אבל דר׳ יהודה אדר׳ יהודה לא קשיא ולא״ת דהכמים דפליגי בשבועה כדו ולא שלקה כמו״ר יהודה כלמוכה בהמניח (ב״ק דף כח: ומש״ל אמר) דסבר רבי יהודה דתקל לאו פושע הוא. ולא״ת הכא פושע הוא ואין דלא הוי פושע אע״ג דלא הוי פושע כמשכון בכמה דכשעשה כאונס בכשעשה אבל בכשעשה כאונס לכשעין גניבה ואבידה כמו רוח סערה מגיה פעור כדקתני לקמן דכרייתה דמשכרה כדו ומודה רבי מאיר לחכמים בהמלה קנקנין של הגנב ונפלו כרוח סערה מגיה והזיקו שהוא פטור וא״ת מי אמר שכר ר׳ מאיר דתקל לאו פושע הוא אלא אונס אמאי הוא דאדם המזיק מרבינן (ב״ק דף כו:) הפלא תתם פלא לחייב על אונס כדאמר ר״ל דלאו בכל אונס חייב אדם המזיק אלא באונס דכשעין גניבה ואבידה דמ״ה פטור ומ״ש דחייב אבל באונס גמור פטור אדם המזיק כדאמרינן סוף פרק ד׳ זה׳ (שם דף מה.) וכולן חייבים להחזיר דמי השור לבעליו ואין מע״ה ומוקי לה התם דבעריה שמירה פחותה ולא נעריה שמירה מעולה ס״ה כלתה שמירתו כו׳ ומשירה פחותה היינו דלא שיכולה לעמוד ברוח מצויה ואינה יכולה לעמוד ברוח שאינה מגיה כדאמרינן ברים הכונס (שם דף נה:) והוי כעין גניבה ואבידה דס״ה פטור וס״ם חייב אבל באונס גמור פטור אדם המזיק כדאמרינן בירושלמי דאם היה יכן ובא מכירו ויכן מגנו והזיקו זה את זה הרחמנין פטור והשני חייב ובגמרא בתרא (שם דף כט.) עכשוה ואכלוה מבלתין דמי בשר בגזל דכיון שלא היה לבם לידע שהוא שלוה אין מלמדים מה שהיקו אלא מה שהיו ובכמה אונסים (שם דף כו: ושם ד״ה ושמואל) לפי שאין דרכן של אדם להתבונן בדברים ואחר שיעיין להתם דפטור ליה לפי שלא היה לו לידע וכן בתמיתין דהתם (דף לב.) היה בעל מכות ראשון ר״ו ואם מתי בעל תמיתה פטור בעל קורה וברכה כיון שלא כתלו ולא״ת ורבי יהודה דאמר מתקל לאו אונס הוא ומחייב שומר שכר אמאי פטור מבעיר בהנם ואלא הוא אדם המזיק ר״ל דתקל הוי לרבי יהודה כעין גניבה דהוי קרוב לאונס ולכך פטור אדם המזיק ולא מחייב אדם המזיק אלא בדבר שהוא אבידה דהוי קרוב לפשיעה כדאמר בשמואל (לקמן דף לה:) דאבידה קרובה לפשיעה וגניבה קרובה לאונס ורוח סערה מגיה תמיה כעין אבידה ולהכי חייב בה אדם המזיק וכן משמע בשמואל קמא (ב״ק דף לח: ושם ד״ה לימא) דפריך לתלא דפסר שבא תומן שקלקל היכא דעביד בהנם מבריותא דקתני בהמה ובעלה וכן משמע בהגוזל קמא (ב״ק דף לח: ושם ד״ה לימא) דפריך לתלא דפסר שבא תומן שקלקל היכא דעביד בהנם מבריותא דקתני בהמה ובעלה חייב בפני שהוא כמתה שכר השתא מה היה שכרנו של מקשה שהוא כמתה שכר לא״ם שעשה בהנם מי סבר דחייב פושע אמאי תולה שתו בגמרא שכר ולא״ת ל״ע שפני שהוא פושע ולא סבר שדומה לגניבה ואבידה אפ״כ חייב כדין אדם המזיק אם כן מה תתרן לימא מפני שהוא מגמה שכר ולא״ת אדם המזיק חייב בגניבה ואבידה אלא שכר נמי ליחייב כדין אדם המזיק ולא המתרן מדמה לה לאונס נמור א״כ מגמה שכר נמי ליפטר אלא ולא״ת אדם המזיק חייב בגניבה ואבידה ופטור בכפרן גניבה והוא מדמי ליה המקשה קלקול שמשה דאומן לכעין אבידה ומעני לימא מפני שהוא מגמה שכר אבל בהנם פטור דכתי׳ אבידה ופטור בכפרן גניבה ה״ג: ם **מאי** מבתבא. מעיקרא הוא לחי לי׳ שפיר מבבא אלא שיהא מן המנהג אבל אמתא דתרלת דכי נמי לא שיהא דהוי פושע ולא״ת הכי אבל מעשה אמתא אבל אם לא מחיל שיהא ממעשה נמי פטור מכם אותה תקנה דמה לי פשיעה רבה ומה לי פשיעה עצמה ומעני מעשה אמתא לקנוה שכר ר״מ

בסדרה צריך למשכון. להתפס בו ולא הקפה אלא לאחר שמה מן המלוה והולך קמיפלגי ורבי מקיבא סבר אפי׳ בכי אינה מלוה: מרא. פרש״י ל״ל פסל. דוגיר״ה״): קרדום. כשעמ״ה): **מתני׳** ישבע. אלא פשע ויפטר וגמרא מפרש עמעמא דמתני׳ פטור שומר שכר כשבועה כה אלא פשיעה נמי מייב בשאינה לאונס ובשיעה ר׳ אליעזר אומר זה וזה ישבע ותמיה אני אמר. כלומר אף לפי שמעתי מרבותי כר׳ מאיר אבל תמיה אני אם בל׳ ר׳ יהודה אדר׳ יהודה לא קשיא ולא״ת דאמר בשבועה וכגון מפרס תמיה: **גמ׳** מתקל לאו פושע הוא. דקתני הכא אלא פשע כפשע׳ מפרס דהא ולא״ת כיון דמתקל לאו ושוב דהא פוטר לגמרי אלא אם אמר אלא אם אמר אלא אם אמר

פועל בכניסתו משלו. פי' בכניסתו לביתו מן המלאכה משלו בשעה שהיא שלו דהיינו אחר יציאת שבתות לפי שחזרה לביתו לימוד בעל הבית ולכך בעל הבית אין לו לחזקה בו אלא אין לו להתבטל בשביל שחזרה שהיא בשעה ממלאכת בעה"ב וביציאתו למלאכה משל בעל הבית הוא מסכן על נפשו כדמשמע בפ' אמר לסם הממונה (יומא דף כח: ושם) לתנן המיר כל המזרח ויצאו כל העם לשבור פועלים משמע שלא היו נכנסים למלאכה עד כדי וכן משמע בריש פסחים (דף ב: ושם ד"ה ר"ש) דקאמר התם לאסור עשות מלאכה מכדי בערבי פסחים ואמאי שפי מכדי אלא לפי שהוא זמן שתחלת פועלים לעשות מלאכה ואע"ג דבעורה כתיב נני בנין בית המקדש שהיו עושין מעלות אחר התם משום כבוד היכמ"ק הוו מקדמי שפי אבל אחר פועלין לא היו יוצאין למלאכה אלא הבית ואע"פ שמזכיר כניסה שהיא בסוף היום קודם יציאה שהיא בבקר כן דרך אגמ' בהסוה אלמר רב יהודה ז לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב ובשעה שעשה בכי טוב ואע"ג דשעה פטור ד"ה מיום ה [פי' פוס' שיתומים (ערכין דף כא: ושם ד"ה בשעת) היינו שעת הכנסת פועלים למלאכה כדמוכח התם וכן בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מה:) מכנים לו פועלים ומוציא לו פועלים התם לשון הכנסה והוצאה הוי אבל הכא נקט כניסה ויציאה דהיינו כניסה לביתו ויציאה מביתו ופי' זה משמע בע"ר במקום שאין מנהג תמיד ב"ד הוא שתהא הוצאה משל בעה"ב והכנסה משל פועלים הוצאה משל בעה"ב מנין דכתיב (תהלים קד) תזרח השמש יאספון מכלן ואילך יצא אדם לפעלו (שם) הכנסה משל פועל מנין דכתיב (שם) ולעבודתו עדי ערב וכן פירש בקונטרס אלא שפירש בכניסתו משלו מוחר משלו שאינו הולך עד אחר צאת הכוכבים ומה שהזכיר ויחור אין נראה לר"י שאינו מוחר כלום ור"ח פירש בכניסתו למלאכתו מתן משלו לבעה"ב וממהר לצאת קודם הבן שהוא זמנו לצאת ויוצא מעלות השחר ולכך ביציאתו ממלאכתו משל בעה"ב שיצא קודם צאת הכוכבים שיגיע לביתו עד צאת הכוכבים והוו משל בעה"ב שהרי דינו היה עד צאת הכוכבים כמו שמביא מן הפסוק וקמ"ל דיש לקים שאינו השלם מנהגם מדין הפסוק שמביא לקיים הא דאמר לעולם יכנס אדם בכי טוב ופי' שכן משמע בע"ר ולא לפרש בה משמע בכל' קמא ועוד קשה לפירושו דמאי פריך ויחזי ביה נסיני הא דיש לקים לה אתא לאימר שהיה לעשות כן אלא אתא לאשמועינן דאפ' שהוא פועלים מנהגם מפולא דפורייתא:

אמר

בנייתבא דעתיה אשקיוהו כמא דשינתא ועיילוהו לביתא דשישא וקרעו לכריסה הוו מפקו מיניה דיקולי דיקולי דתרבא ומותבי בשמשא בתם ז ואב ולא מסרחי כל תרבא נמי לא סריח כל תרבא לא סריח שוריקי סומקי דסריח הכא אף על גב דאיכא שוריקי סומקא לא מסריח ירי אנפשיה (תהלים יז) אף בשרי ישכון לבטח

אף רבי ישמעאל ברבי יוסי מטא

ח פועל בכניסתו משלו ביציאתו משל בעל הבית שנאמר (תהלים קד) תזרח השמש יאספון ואל מעונתם ירבצון יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב וליחזי היכי נהיני ב בעיר חדשה וניחזי מהיכא קא אתו בנקוטאי איבעית אימא דאמר להו ג דאנריתו לי כפועל דאורייתא דרש רבי זירא ואמרי לה תני רב יוסף מאי דכתיב (שם) תשת חשך ויהי לילה בו תרמוש כל היתו יער תשת חשך ויהי לילה זה א העולם הזה שדומה ללילה בו תרמוש כל היתו יער אלו רשעים שבו שדומין לחיה שביער תזרח השמש יאספון ואל מעונתם ירבצון תזרח השמש לצדיקים יאספון רשעים לגיהנם ואל מעונתם ירבצון ב אין לך כל צדיק וצדיק שאין לו מדור לפי כבודו יצא אדם לפעלו יצאו צדיקים לקבל שכרן ולעבודתו עדי ערב במי שהשלים עבודתו עדי ערב רבי אלעזר ב"ר שמעון אשכח לההוא פרהגונא דקא חפיס נגבי אמר ליה היכי יכלת להו לאו כחיותא מתילי דכתיב בו תרמוש כל היתו יער איכא דאמרי מדאי קרא קאמר ליה (שם ו) יארב במסתר כאריה - בסיכו דלמא שקלת צדיקי ושבקת רשיעי אמר ליה ומאי אעביד הרמנא דמלכא הוא אמר תא אנמרך היכי תעביד עול בארבע שעי לחנותא כי חזית אינש דקא שתי חמרא וקא נקיט כמא בידיה וקא מנמנם שאול עילויה אי צורבא מדרבנן הוא וניים אקדומי קדים לגרסיה אי פועל הוא קדים קא עביד עבידתיה ואי עבידתיה בליליא דדודי דדיך ואי לא גנבא הוא ותפסיה אשתמע מילתא בי מלכא אמרו ד קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרונקא אתיוהו לרבי אלעזר ברבי שמעון וקא תפיס גנבו ואזיל שלח ליה רבי יהושע בן קרחה חומץ בן יין ד עד מתי אתה מוסר עמו של אלהינו להריגה שלח ליה קוצים אני מכלה מן הכרם שלח ליה ס יבא בעל הכרם ויכלה את קוציו יומא חד פגע ביה ההוא כובס קרייה חומץ בן יין אמר מדחציף כולי האי שמע מינה רשיעא הוא אמר להו תפסוהו תפסוהו לבתר דנח דעתיה אזל בתריה לפרוקיה ולא מצי קרי עליה (משלי כא) שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו זקיפו קם תותי זקיפא וקא בכי אמרו ליה רבי מאי ירע בעיניך שהוא ובנו בעלו נערה מאורסה ביום הכפורים הניח ידו על בני מעיו אמר שישו בני מעי שישו ומה ספיקות שלכם כך ודאות שלכם על אחת כמה וכמה מובטח אני בכם שאין רמה ותולעה שולטת בכם ואפילו הכי לא שולטת בהן אף זרעו של יוסף בן פורת עלי עין

ר' יוחנן בשם ר' שמעון בן לקיש אמר אלהינו הוא אמר ר' יוחנן בירדנא חזייה ר"ל ושוור לירדנא אבתריה אמר ליה חילך לאורייתא א"ל שופרך לנשי אמר ליה אי הדרת בך יהיבנא לך אחותי דשפירא מינאי קביל עליה בעי למיהדר לאתויי מאניה ולא מצי הדר אקרייה ואתנייה ושוייה גברא רבא יומא חד הוו מפלגי בי מדרשא ג הסייף והסכין והפגיון והרומח ומגל יד ומגל קציר מאימתי מקבלין טומאה משעת גמר מלאכתן ימאימתי גמר מלאכתן רבי יוחנן אמר משיצרפם בכבשן ריש לקיש אמר משיצחצחן במים אמר ליה לסטאה בלסטיותיה ידע אמר ליה ומאי אהנת לי דתם רבי קרו לי אמר ליה אהנאי לך דאקרבינך תחת כנפי השכינה חלש דעתיה דרבי יוחנן חלש ריש לקיש אתאי אתתיה קא בכיא אמרה ליה עשה בשביל בני אמר לה (ירמיה מט) עזבה יתומיך אני אחיה עשה בשביל אלמנותי אמר לה (שם) ואלמנותיך עלי תבטחו נח נפשיה דר' שמעון בן לקיש והוה קא מצטער ר' יוחנן בתריה טובא אמרו רבנן מאן ליזיל ליתביה לדעתיה ניזיל רבי אלעזר בן פרת דשהדדין שמעתתיה אזל יתיב קמיה כל מילתא דהוה אמר ר' יוחנן א"ל תניא דמסייעא לך אמר את כבר לקישא בר לקישא כי הוה אמינא מילתא הוה מקשי לי עשרין וארבע קושייתא ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פרוקי ומסלא רווחא שמעתא ואת אמרת תניא דמסייע לך אטו לא ידענא דשפיר קאמינא הוה קא אזיל וקרע מאניה וקא בכי ואמר היכא את בר לקישא היכא את בר לקישא והוה קא צוח עד דשף דעתיה [מ ניה] בעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה ונפלו

כי האי מעשה לידיה. מיהו סמלך לתפוס גנבים ולסמיס: לגבי הדדי. סיס אל פיס: בקרא דתורי. לעד בקר: ביניהו. בין מיסן מתמה כריסן עתוך שכריסן גדול: מטרוניתא. שרים עבדיו: אינם שלכם. שאינכם שלו לכם גדול משלנו. כריסס של כמוהו גדול משלנו: כי כאיש גבורתו. אבר מעמים. לי אחר שלכן גדול תמוה של אלהים פרוכס מעל אים: כ"ש. שתמוהים פרוכס ומאיכם נזקקין לכן ומעלות לאחרים: אהבה דוחקת את הבשר. ומתוך שתמוהים מרוכס על תמוהיו בשל שניו נחקון: כי דקורי דהרפנאי. סלים שמוזן בכרפנא: איש גבורתו. עוקרתי: שופרי. זיהרוני פוגו: וקיהן [פור] פניו: מבי סילקי. כשוקא מבית הסוחן סוסא לחוב ממרלה לכב הסם: בי סילקי. בעלותו מן הסם: פרצידי. גרעינין: ונהדר לי' כלילא. יסובבנהו ספס לפיו סביב של ורד אחוט: זיהרורי. דנפקי עיניס על פני הסרך: מעין. ולא הכל: הדרת פנים. זקן: עולי עין. עולין למעלה מן הסעין ויסיל מלעמס סיסא לוגס יכולה לשלוח בכן: הוייה ריש לקיש. סיסים לסמיס: שוור. קפץ: אמר ליה. ר' יוחנן: חילך לאורייתא. כמה כוחך יפה לסבול עול תורה: שופרך. יופיך: לנשי. לאוי לנכים: ולא מצי. לקפוץ כברלהוסה דעשקבל עליו עול תורה תחם כהו: הסייף והסכין. מטמא סיס במס' [כלים](פי"ל פ"ה): הפגיון. תסכיר: ומגל יד ומגל קציר פלגל"ח בלע"ז: משיצרפם. לקנ"ו בלע"ז: ליסטאה בליסטיותיה ידע. לפי שסיית לסמיס אתה בקי בחומן כלי אומנות ליסטיות: רבי קרו לי רבן של לסמיס ולתם לכן טייסי: אתאי אתתיה. דהכי יוחנן אמרו לריס לקים: וקא בכיא קמיה. דר' יוחנן לתפלל על בעלה: עזבה יתומיך אני אחיה ואלמנותיך עלי תבטחו. פסוק הוא ביריעות: מצטער. מתחרט על הסכיתו שלא היה מולא תלמיד ותיק כמותו: דשף דעתיה. נשקרה מעמו דעתו ונסתתמה:

ופלו

לרוב בקרב הארץ מה דנים שבים מים מכסים אותם ואין העין שולטת בהן אף זרעו של יוסף אין העין שולטת בהן יומא חד הוה קא סחי ר' יוחנן בירדנא חזייה ר"ל ושוור לירדנא אבתריה אמר ליה חילך לאורייתא א"ל שופרך לנשי אמר ליה אי הדרת בך יהיבנא לך אחותי דשפירא מינאי קביל עליה בעי למיהדר לאתויי מאניה ולא מצי הדר אקרייה ואתנייה ושוייה גברא רבא יומא חד הוו מפלגי בי מדרשא ג הסייף והסכין והפגיון והרומח ומגל יד ומגל קציר מאימתי מקבלין טומאה משעת גמר מלאכתן ימאימתי גמר מלאכתן רבי יוחנן אמר משיצרפם בכבשן ריש לקיש אמר משיצחצחן במים אמר ליה לסטאה בלסטיותיה ידע אמר ליה ומאי אהנת לי דתם רבי קרו לי אמר ליה אהנאי לך דאקרבינך תחת כנפי השכינה חלש דעתיה דרבי יוחנן חלש ריש לקיש אתאי אתתיה קא בכיא אמרה ליה עשה בשביל בני אמר לה (ירמיה מט) עזבה יתומיך אני אחיה עשה בשביל אלמנותי אמר לה (שם) ואלמנותיך עלי תבטחו נח נפשיה דר' שמעון בן לקיש והוה קא מצטער ר' יוחנן בתריה טובא אמרו רבנן מאן ליזיל ליתביה לדעתיה ניזיל רבי אלעזר בן פרת דשהדדין שמעתתיה אזל יתיב קמיה כל מילתא דהוה אמר ר' יוחנן א"ל תניא דמסייעא לך אמר את כבר לקישא בר לקישא כי הוה אמינא מילתא הוה מקשי לי עשרין וארבע קושייתא ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פרוקי ומסלא רווחא שמעתא ואת אמרת תניא דמסייע לך אטו לא ידענא דשפיר קאמינא הוה קא אזיל וקרע מאניה וקא בכי ואמר היכא את בר לקישא היכא את בר לקישא והוה קא צוח עד דשף דעתיה [מ ניה] בעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה ונפלו

אמר רבי יוחנן מיבריס דרבי ישמעאל כו'. פלגו דבריס נכתבו אלא לסוניא לעז על בני אדם סמס כך: אמר רבי יוחנן אלא מתחיילי משפירי ירושלים. רבי יוחנן אחר חורבן הבית היה מלמד תלמידים ולפי שהזכיר רבי יוחנן סיס משומה כל' הלא מעשר בני אדם בדבר אחד הזכיר גם סיס משומה ביוסי יתיב אמעמי בבילה. ומה דאמרינן בערבי פסחים (פסחים דף קיח.) הני מילי דפגע בתמתא בעיון לסלקת משבילת מלוס אחזת ליה רוח זנוסים היינו דפגע בה אבל רבי יוחנן סיס יושב סם בקבע לין זו פגיעה אי נמי התם ספוגע בשעולה בשוקה עדומה מן הגבר:

מסורת השס הדרת בך כו'. מכאן אמר ר"ת דר"ל מתחלה ידע הרבה ח אלא שפרק עול תורה ונעשה עם הארץ ומסקן בלסטיות מדקאמר אי הדרת בך משמע לחיות בתחלה ולא תפרוק עול תורה משליך ומקאמר ממי מאי אמרת לי התם קרו לי רבי כלומר מעיקרא ממי הוו קרו לי רבי אלא שבתחתי ומה שפי' בקונט' ר' היינו רבן של לסטיס אין נראה אפ"נ דלתמכתן במס' ע"ז (דף יז:) מ"ש קרו לך רבן רבן של לסטיס אבל הוא לתמרי' בפ' כל כתבי (שבת דף קיט:) פ"ל ר"ש לי' ד"ה קרוקיה ה [ובוס' אומר כך מקובלני מאבותי ומרבי לא מאמותיך כל מיד שאין בה תיעוקות של בית רבן כו' מיד משמע שקולה אלימדו רבי יוחנן למד מחחיה: אי הדרת בך. לקמן מוכח לנכסה קמיס ולא הם לשמא יאמרו בשביל זו חזר דר"מ] ח [מוכח לקמן (דף פה.): הסכין וסכיון מאימתי מקבלין טומאה הקשה ר"ת דתקן במס' כלים פרק ר"ל ד הסייף והסכין מקבלים טומאה הסייף מאימתי כשיגמר מלאכתו והיינו דלא כרבי יוחנן ולא כר"ל וגראה דהסיוס מתני' כשהעלו תלוה ובא לתקנן דתניא בתוספתא ז סייף וסכין שהעלו תלוה סכורין שבן והסחיון ה (מקבלין טומאה) אבל מתחלתם הוי נמר לדיבו כלומרים בשעתתן וגראה דהכן קאי הסייף והסחיון קאי אכסיון אף על גב דקתני לשון הכיס והוי הסתם תוספתא כמו המשנה:

פתין

ב [מ"ר פ"ח מהלכות כלים סלכ ן ולא נתוספתא]

ג [מ"ר פ"ח מהלכות כלים סלכ ן ולא נתוספתא]

ד [מוכח בתוספתא כל"ג ולא נתוספתא]

עין משפט מר מצוה

ה
נ מיי' פ"ח מהל' גזילה ואבידה הל' ה' סי' שלא סלכ"ח סלכ"ט

ה
ס מיי' פ"ח מהל' שכירות הל' ה' סמג עשין ע שוה"ע ח"מ סי' שפב סעיף ב

מסורת השס

א [פסחים פ: פרנינס יב: ע"ז נ:]

ב [שבת קכ:]

ג [ע"ל בסוכה ד' פנסדרין פב. פו.]

ד [פי' פוס' פוסס ס: ד"ס בשעת] ה [פי' שמחייב למלאכה כדמוכח התם וכן בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מה:) מכנים לו פועלים ומוציא לו פועלים התם לשון הכנסה והוצאה הוי אבל הכא נקט כניסה ויציאה דהיינו כניסה לביתו ויציאה מביתו ופי' זה משמע בע"ר במקום שאין מנהג תמיד ב"ד הוא שתהא הוצאה משל בעה"ב והכנסה משל פועלים הוצאה משל בעה"ב מנין דכתיב (תהלים קד) תזרח השמש יאספון מכלן ואילך יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב וכן פירש בקונטרס אלא שפירש בכניסתו משלו מוחר משלו שאינו הולך עד אחר צאת הכוכבים ומה שהזכיר ויחור אין נראה לר"י שאינו מוחר כלום ור"ח פירש בכניסתו למלאכתו מתן משלו לבעה"ב וממהר לצאת קודם הבן שהוא זמנו לצאת ויוצא מעלות השחר ולכך ביציאתו ממלאכתו משל בעה"ב שיצא קודם צאת הכוכבים שיגיע לביתו עד צאת הכוכבים והוו משל בעה"ב שהרי דינו היה עד צאת הכוכבים כמו שמביא מן הפסוק וקמ"ל דיש לקים שאינו השלם מנהגם מדין הפסוק שמביא לקיים הא דאמר לעולם יכנס אדם בכי טוב ופי' שכן משמע בע"ר ולא לפרש בה משמע בכל' קמא ועוד קשה לפירושו דמאי פריך ויחזי ביה נסיני הא דיש לקים לה אתא לאימר שהיה לעשות כן אלא אתא לאשמועינן דאפ' שהוא פועלים מנהגם מפולא דפורייתא:

אמר

ו [מוכח בתוספתא כל"ג ולא נתוספתא]

ז [מוכח בתוספתא כל"ג ולא נתוספתא]

ח [מוכח בתוספתא כל"ג ולא נתוספתא]

ט [פסחים ב.]

י [פסחים ב.] יא דשמת סוגל' ד"ס כנסת פועלי' בע"ל נקט בשמוך בע"ל

ואפילו הכי. דלמר רבי אלעזר ברבי שמעון לשל ספיקות שלכם כך: לא סמיך. דעתיה דרבי אלעזר דמיס לבעלים ביסורין שלמה: הטא באחד מן הלדיקים: באורתא הוו מייבין ליה שיתין נמטי. בערב היו מקפלין אותיו במסכבו ס' לבדיס קטורין בלשון ר': משיכלי. כמין עריבות קטנות שמשמשין בהן מיס ומופכין ובלשון לע"ז קוקלר"י: ונגדי מתותיה שיתין משיכלי דמא וכיבא. ומופכין מתחתיו שמיס עריבות מלאות דם כאב דם לקוי שהלבין שזו מעמו מסחין שבא עליו: מיני לפדא. מיני מאכל שמוכיס: מתחיס: אמר להו. למלאכיו: ביטול תורה. שהיס עוסק בגירסתו מעיד בביתו: את מייתית להו עליך. אתה מביאין עליך: כלית ממון. המאכל ולקבון בגדיס ספונאי. יורדי הים בספינות: עיילו ליה שיתין עבדי. לפי שעמד מליון מהול על יס והמפלגו לשלל בזכותו של ר"ח ויעלו בזכותו וכשעלו מן הים שלחו לו זורון: אמרה לה. אשתו לכרתא: בקי באבוך. בדקי באבוך כיון שעוסק בקי ל' בקיאות וידיעה: אמר. רבי אלעזר לבתו זילי אבוי: שלנו. עושר גדול מעלמס: היתה באניות מיחר. על המורס נאמר: ובני. ונתחזק: נפק לבי מדרשא. אותו היום בלא שיבקשו אמרו: שיתין מיני דמא. שהרגו לו הגיס לרלות אם דם הוא אם דם סוס אם דם מיסר דקיימא לן בלס (דף יט.) מעשה דעיס הן מעמיס בתנס ומתר מרלות דעיס עסורין: טהרינהו. להזקק לבעליהן בלא עבילס: יהוי כולן זכרים. יהעברו כולן הלילה זכריס: רשעה זו. עלבות הרשעה שמיכהו הוסף בגגיס ולא בא לבית הסדרס תמיד להרגלות לו הגיס את דמן ל"ח על אשתו שעיכבו מלבא לבית הסדרס הגיס רבות: דרתיתי עלי. על הנלקחין בגיס לבני בירי. כס כסף אחד סהין קרוכין: עבנא. נחש: דהדרא ליה למערה. הקיפה את המערה כעין נגנל וזנבה אלל פיה: פתחי פך. הרחיבי זנבך מעל פיך ליתן מקום ליכנס: לדבר באשתו. שתבא ל: תמן אמרי. בגדן ישראל מוגעים הרבה מעל הזה על כגון זה: דאתרא דמרי ביתא תלא זייניה. כולבא דעיא קולתיה תלא. יהד עסי הגדור רגיל אתלות בו כלי זייו הבגל הרוטה תרגמינו תלה בולגי"ם בלע"ז: בתורה עיסה לדברך הוא גדול מאך כתורה אבל לא ידענא אלא בשפיך עבד כך: אבל במעשים טובים. אני יודע שהוא גדול מאך דהא קבל עליה יסורים: רשב"ג. אמרו על רבי: ורבי יהושע ב"ק. ורבנן עובדא בהדייהו אלא שמיסה דהוו גדולי הדור: אמרי רבנן. ל"ם

שתין ספני. מפרס במדרס שעמד עליהם נתקול הגיס לשבבים ונלדו לו ושקע הגיס: סוס

מסורת השס
א [בשין יעקב אותה ואסיקו לה אלעזר]
ב סנהדרין קנ.

משיכלי דמא וכיבא למחר עבדה ליה דביתהו שיתין מיני לפדא ואכיל להו ובריא ולא הות שבקא ליה דביתהו למיפק לבי מדרשא כ' היכי דלא לדהקוהו רבנן באורתא אמר להו אחיי ורעיי בואו בצפרא אמר להו זילו מפני ביטול תורה יומא חד שמעה דביתהו אמרה ליה את קא מייתית להו עילויך כלית ממון של בית אבא אימרדה אזלה לבית נשא סליקו וארזו הנך [שיתין] ספונאי עיילו ליה שיתין עבדי כי נקיטי שיתין ארנקי ועבדו ליה שיתין מיני לפדא ואכיל להו יומא הד אמרה לה לברתה זילי בקי באבוך מאי קא עביד האידנא אתיא אמר לה זילי אמרי לאמך משלהם קרי אנפשיה (משלי לא) היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה אכל ושתי ובריא נפק לבי מדרשא אייתו לקמיה שתין מיני דמא טהרינהו הוו קא מרגני רבנן ואמרי כלקא דעתך לית בהו הד ספק אמר להו אם כמותי הוא יהוי כולם זכרים ואם לאו תהא נקבה אתת ביניהם הוו כולם זכרים ואסיקו להו א ר' אלעזר על שמיה תניא אמר רבי כמה פריה ורביה ביטלה רשעה זו מישראל כי הוה קא ניחא נפשיה אמר לה לדביתהו ידענא בדרבנן דרתיתי עלי ולא מיעסקי בי שפיר אוגנין בעיליתאי ולא תידהלין מינאי א"ר שמואל בר נחמני אישתעיא לי אימיה דרבי יונתן דאישתעיא לה דביתהו דר' אלעזר ברבי שמעון לא פחות מתמני סרי ולא מפי מעשרין ותרין שנין אוגניתיה בעיליתא כי הוה סליקנא מעיננא ליה במזייה כי הוה משתמטא בינתא מינה הוה אתי דמא יומא חד חזאי ריחשא דקא נפיק מאוניה חלש דעתאי איתחזי לי בהלמא אמר לי לא מידי הוא יומא הד שמעי בזילותא דצורבא מרבנן ולא מהאי כדבעי לי כי הוו אתו בי תרי לדינא הוו קיימי אבבא אמר מר מילתיה ומר מילתיה נפיק קלא מעיליתיה ואמר איש פלוני אתה חייב איש פלוני אתה זכאי יומא חד הוה קא מינציא דביתהו בהדי שבבתא אמרה לה תהא כבעלה שלא ניתן לקבורה אמרי רבנן כולי האי ודאי לאו אורח ארעא איכא דאמרי ר' שמעון בן יוחאי איתחזאי להו בהלמא אמר להו פרידה אחת יש לי ביניכם ואי אתם רוצים להביאה אצלי אזלי רבנן לאעכוקי ביה לא שבקו בני עכבריא דכל שני דהוה ניים רבי אלעזר ברבי שמעון בעיליתיה לא סליק היה רעה למתייהו יומא חד כמעלי יומא דכיפורי הוה הוו טרידי שדרו רבנן לבני בירי ואסקוהו לערסיה ואמטיוה למערתא דאבוה אשכחוה לעכנא דהדרא לה למערתא אמרו לה עכנא עכנא פתחי פך ויכנס בן אצל אביו פתח להו שלח רבי לדבר באשתו שלחה ליה כלי שנשתמש בו קודש ישתמש בו חול [2] תמן אמרין באחר דמרי ביתא תלא זייניה כולבא רעיא קולתיה תלא שלח לה נהי דבתורה גדול ממני אבל במעשים טובים מי גדול ממני שלחה ליה בתורה מיהא גדול ממך לא ידענא במעשים ידענא דהא קביל עליה יסורי בתורה מאי היא דכי הוו יתבי רבן שמעון בן גמליאל ורבי יהושע בן קרחה אספסלי יתבי קמייהו רבי אלעזר בר' שמעון ורבי אארעא מקשו ומפרקו אמרי מימיהן אנו שותים והם יושבים על גבי קרקע עברו להו ספסלי אסקינהו אמר להן רבן שמעון בן גמליאל פרידה אחת יש לי ביניכם ואתם מבקשים לאבדה הימני אחתוהו לרבי אמר להן ר' יהושע בן קרחה מי שיש לו אב יהיה ומי שאין לו אב ימות אחתוהו נמי לר"א ברבי שמעון חלש דעתיה אמר קא חשביתו ליה כוותי עד ההוא יומא כי הוה אמר רבי מילתא הוה מסייע ליה ר' אלעזר ברבי שמעון מכאן ואילך כי הוה אמר רבי יש לי להשיב א"ל רבי אלעזר ברבי שמעון כך וכך יש לך להשיב זו היא תשובתך השתא היקפתנו תשובות חבילות שאין בהן ממש חלש דעתיה דרבי אחא א"ל לאבוה א"ל בני אל ירע לך שהוא ארי בן ארי ואתה ארי בן שועל והיינו דאמר רבי שלשה ענוותנין הן ואלו הן אבא ובני

יהבי מדרכא דיתבי אסכלי: פרידה אחת. כי אמר: לאבדה הימני. שעמא תשלוט בו עין רעה: שאין לו אב. דעמ נפטיס הר"ם בן יומא:

ר"ש הא דאמרן. דקתמר אתה אדי בן שועל: בני בתירה. במסכת פסחים סיון בגיטים ובסנהל ארמו לבעל סיס גדול בתורה בעלם אלון מבבל עקבו בגיטותן ומיעטו בגיטה עליהן: דהוו להלל דעדיף מיניהו. והלכו' סיון בסאלות מכן בבה"מ בעלמות מכן ובוטין בדבר: חבובין יסורין. מראה סטולו יסורין של ר"ח שלא בלעה בו ריעה: בצמירתא. אלבן שבתקיים קבעים: צפרנא. חילי שבתוך הפס ומטנא מיבנא: אהוריריה. שומר סוסיס: כיסתא. מספוא: עבר קליה. דרבי: לקליהו. לחיותא: תליא לרישיה בבנפי דרבי. סתבינא לא לאבו אתה אבי בן שועל: בסוסתו: אמרי. ברקיעא: כנשא בביתא. מכבדת סבית: שדיין בני ברבושתא. סיו מולגין בס בני סולגים: ואפילו הבי. דלא אתא מיבנא בסיסו בני: כי הוו עקרי פינגא. לגון: ממשרא. בן שעורגס: הוה קיימא בירה מליא מיא. הקס סגומא שומדת מלאה מים: שוכרתו בשמונה. מתנת יומו: אסמכיה ברבי. סיסו קוכין אותו רבי כדי מיתקנא ושיס (אל) לבו על ת"ח: ואשלמיה. מסרו לר' שמעון ללמדו תורס: כל יומא הוה אמר. אותו הכן: לקרייתי אנא אזיל. ל לשילי אני חכן אליך: מימי עזובה דא. בשבוסס הכתבי זאת ולא אתאל עוד ליך: לאוחיטה נפשות. המלמדו תורס קונסו לבן: צער מערה. מתחבאו בכס ר' שמעון בן יוחי ור' אלעזר בתי ז"ל בגמ' בסוס במסכת שבת (דף לג.): שמקפח את בניו. הסיס הגיל לאמר מקפח את בני כשמכבד: דרבי למה ליה כולי האי. להזור על בני אחרים לבאול אם יש לו בן: אם תשוב. ישראל למוסב בתוכחתך ואשיבך אלי ולכני מעמוד הקב"ס אמר לי בתשמוד ואתקייס לפניו אם תוכל לסמיכס: יקר באולל. ת"ק מע"ס: כפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם. הקב"ס אמר כך אני ערב מעתה אלא יומז כל שנה: ארבעין תעניתא. אלא שבסוס תור' מדלגו: גמ' א דבבלאי. במדא אלגו: דלא נים דיה. כשמלס לאחר ישראל לגמוד מפי ר' יוחנן ומעולמין שבאחרך ישראל לא היו כבי מתלוקת. ומוחין זה לזה כשמון כדאמרי' בסנהד' (דף כד.) ומיישבין אלא הענמיס בלא קושיות ופירוקין: ב קטן חריך שקי. דאיטיס גאלא הוה: דבר זה. על מס אבדה הא ד' אמרו

ב' מי' ס"ח מבלומות ה"פ כל' בסמנ עיין יב בס"ל ס"ר ר' רפס

פעיף ג

הוה, עתיר משבור מלבא. פי' מזבל בהמותיו ל' רבי בלאשבתן מני בבראשית רבה (פ' סו) זבל בהמיותו של יעקב ולא בקבו והבו של אמונך: מהתיל

מסורת השס
א פסחים סג.
ב בבא קמא
ג תענית הב
ד ל"ח
באבעה
ה אתנה
דאמיה כל"ל
ו ל"ח
באבעה
ז בבא מ"ק טב
ח [עיין תוס' כתובות סב וב"ב נ. ד"ה ותוס' ס יתיב ס' תענית כל"ל וכן ב בבי בסמנ הס"ל
ט [נדרים ס"ב]
י [נס"ל קטינא סנהדרין לב]
כ [נדרים סב. ס"ר]
ל בשילוחין
כח: פירש"י קרייתא כסבים וכן מיקר ופר' עכון ענך קרקן
ם בס"י קטינא

לך ברתאי הדר ביה איבא דאמרי נסבה ונירשה איבא דאמרי לא נסבה כלל כדי שלא יאמרו בשביל זו הוה זה ולמה ליה כולי האי דאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן דאמרי לה אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן ו כל המלמד את בן חבירו תורה זוכה ויושב בישיבה של מעלה שנאמר (ירמיה טו) אם תשוב ואשיבך לפני תעמוד וכל המלמד את בן עם הארץ תורה אפילו ז הקב"ה גוזר גזירה מבטלה בשבילו שנאמר (שם) ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה אמר רבי פרנך אמר ר' יוחנן כל שהוא תלמיד חכם וכבו בנו תלמיד חכם שוב אין תורה פוסקת מזרעו ח לעולם שנאמר (ישעיה נט) ואני זאת בריתי וגו' לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם מאי אמר ה' אמר הקב"ה אני ערב לך בדבר זה מאי מעתה ועד עולם אמר ר' ירמיה מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה רב יוסף יתיב ארבעין תעניתא ואקריוהו לא ימושו מפיך יתיב ארבעים תעניתא אחריני ואקריוהו לא ימושו מפיך ומפי זרעך יתיב ט מאה תעניתא אחריני אתא ואקריוהו לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר מכאן ואילך לא צריכנא תורה מחזרת על אכסניא שלה ר' זירא כי סליק לארעא דישראל יתיב מאה תעניתא דלשתכח גמרא בבלאה מיניה כי היכי דלא נטרדיה יתיב מאה אחרניתא דלא לשכוב ר' אלעזר בשניה ונפלין עילויה מילי דצבורא ויתיב מאה אחריני דלא נשלוט ביה נורא דגיהנם כל תלתין יומי הוה בריק נפשיה שגר תנורא סליק ויתיב בגויה ולא הוה שלטא ביה נורא יומא חד יהבו ביה רבנן עינא ואיתרכו שקיה וקרו ליה ' קטין חריך שקיה אמר רב יהודה אמר רב ל מאי דכתיב (ירמיה ט) מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה על מה אבדה הארץ דבר זה

אמר

אמרו חכמים • מי האיש שחכם: אמרו הנביאים. אשר דבר פי ה׳ אליו: שלא ברכו בתורה תחילה. בשביל שקקק בתורה לא היו מברכין לפניה קרא יתירא דאשר נתתי לפניכם קא דרש ברכת אשר׳ (נתן לנו תורת אמת) שהיא לפניה של דברי תורה וכיון דלא מברכי גליא דעתייהו שאינה מתנה חשובה להם: תודע. מודיע לכל ומתפאר בשבחה: בן עם הארץ. שיהו בקרב כסילים משפחת כסילים: איסתרא בלגינא. שלא אחד בלגינא: קיש קיש קריא. מתקשקש ומשמיע קול ואם היה מלא שלעיס לא היה משמיע קול: מציין מערתא דרבנן. שלא יכשלו כשעיר לעבור עליהן ולהשחיל בלא תפרא מקלס פ״ו ליקיס: איעלמא מיניה. לא יכול למצוא מקומה: ריבצת. לאחריה משקה: כי מעלן[למימר] מחיה המתים רגע שלמה. אע״ג דליכא נמי מחיה המתים מקמי מציב הרוח אומר ר״ת משום דתחיית המתים לא הוי אלא ע״י מל ועי״ל דמשום הרוח ומוליך הנשמה כשב ויקח ואתא מישרא משום שזהו עיקר תפלת הרוח והנשמה שבנרכיכם ז״ל אבל תחה״מ עיקרה הוא בחתימתה: לעיל

אסתירא בלגינא קיש קיש קריא. מפרש ריב״ם לפי שאין דרך זה להיות בלגין הוא מקשקש ואם הי׳ מניחו בארנקי כדרכו להיות שם לא היה מקשקש: כי מעלן[למימר] מחיה המתים רגע שלמה. אע״ג דליכא נמי מחיה המתים מקמי מציב הרוח אומר ר״ת משום דתחיית המתים לא הוי אלא ע״י מל ועי״ל דמשום הרוח ומוליך הנשמה כשב ויקח ואתא מישרא משום שזהו עיקר תפלת הרוח והנשמה שבנרכיכם ז״ל אבל תחה״מ עיקרה הוא בחתימתה: לעיל

ליה ר׳ ירמיה לר׳ זירא מאי דכתיב (איוב ג) קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדניו אטו לא ידעינן דקטן וגדול שם הוא אלא כל המקטין עצמו על דברי תורה בעוה״ז נעשה גדול לעוה״ב וכל המשמש עצמו כעבד על דברי תורה בעוה״ז נעשה חפשי לעוה״ב ריש לקיש הוה מציין מערתא דרבנן כי מטא למערתא דר׳ חייא איעלמא מיניה חלש דעתיה אמר רבש״ע לא פלפלתי תורה כמותו יצתה בת קול ואמרה לו תורה כמותו פלפלת תורה כמותו לא ריבצת א כי הוו מינצו ר׳ חנינא ור׳ חייא אמר ליה ר׳ חנינא לר׳ חייא בהדי דידי קא מינצית ח״ו אי משתכחא תורה מישראל מהדרנא לה מפילפולי אמר ליה ר׳ חייא לר׳ חנינא בהדי דידי קא מינצית דעבדי לתורה דלא תשתכח מישראל מאי עבידנא אזלינא ושדינא כיתנא וגדילנא נישבי וציידנא טבי ומאכילנא בשרייהו ליתמי ואריכנא מגילתא וכתבנא חמשה חומשי וסליקנא למתא ומקרינא חמשה ינוקי חמשה חומשי ומתנינא שיתא ינוקי שיתא סדרי ואמרינא להו עד דהדרנא ואתינא אקרו אהדדי ואתנו אהדדי ועבדי לה לתורה דלא תשתכח מישראל היינו דאמר רבי כמה גדולים מעשי חייא אמר ליה ר׳ ישמעאל בר׳ יוסי אפי׳ ממר אמר ליה אין אפי׳ מאבא אמר ליה ח״ו לא תהא כזאת בישראל א״ר זירא אמש נראה לי ר׳ יוסי בר׳ חנינא אמרתי לו אתה תקוע אמר לי אצל ר׳ יוחנן ור׳ יוחנן אצל מי אצל ר׳ ינאי ור׳ ינאי אצל מי אצל ר׳ חנינא ור׳ חנינא אצל מי אצל ר׳ חייא אמרתי לו ור׳ יוחנן אצל ר׳ חייא לא אמר לי באתר דזקוקין דנורא ובעורין דאשא מאן ב מעייל בר נפחא לתמן אמר רב חביבא אשתעי לי רב חביבא בר סורמקי חזי ליה ההוא מרבנן דהוה שביח אליהו גביה דלצפרא הוו שפירן עיניה ולאורתא דמיין כדמיקלין בנורא אמרי ליה מאי האי ואמר לי דאמרי ליה לאליהו אחוי לי רבנן כי סלקי למתיבתא דרקיע אמר לי בכולהו מצית לאסתכולי בהו לבר מנוהרקא דר׳ חייא דלא תסתכל ביה מאי סימנייהו בכולהו אזלי מלאכי כי סלקי ונחתי לבר מנוהרקא דר׳ חייא דמנפשיה סליק ונחית לא מצאי לאוקמא אנפשאי אסתכלי בה אתו תרי בוטיטי דנורא ומחיוהו לההוא גברא וסמינהו לעיניה למחר אזלי אשתמהי אמערתיה אמינא מתנייתא דמר מתנינא ג ואתמאי אליהו הוה שביח במתיבתא דרבי יומא חד ריש ירחא הוה נגה ליה ולא אתא א״ל מ״ט נגה ליה למר אמר ליה אראוקימנא לאברהם ומשינא ידיה ומצלי ומנגינא ליה וכן ליצחק וכן ליעקב ולוקמינהו בהרי הדדי סברי תקפי ברחמי ומייתי ליה למשיח בלא זמניה א״ל ויש דונמתן בעולם הזה אמר ליה איכא ר׳ חייא ובניו גזר רבי תעניתא אחתינהו ד לר׳ חייא ובניו אמר משיב ה הרוח ונשבה זיקא אמר מוריד הגשם ואתא מיטרא כי מטא למיטר מחיה המתים רגש עלמא אמרי ברקיעא מאן גלי רזיא בעלמא אמרי אליהו אתיוהו לאליהו מחיוהו שתין פולסי דנורא אתא אידמי להו כדובא דנורא על בינייהו וטרדינהו שמואל ירחינאה אסיה דרבי הוה חלש רבי בעיניה א״ל אימלי לך סמא אמר ליה לא יכילנא אשתר לך משטר [א״ל] לא יכילנא הוה מותיב ליה בגובתא דסמני תותי בי סריא ואיתסי הוה קא מצטער רבי למסמכיה ולא הוה מסתייעא מילתא אמר ליה לא לצטער מר לדידי חזי לי סיפרא דאדם הראשון וכתיב ביה שמואל ירחינאה חכים

א [כתובות קג: ב [עי׳ פרש״י מסכתין ע״ז ע״ס סנס וכו׳ ופליגו של ר״י עי׳ על שם יופין] ג [עי׳ הגה״ל לקמן פו. ד״ס ואיתמי] ד [עי׳ תוס׳ לקמן פו. ד״ס תומתים רגע שלמה. אע״ג דליכא נמי מחיה המתים מקמי מציב הרוח אומר ר״ת משום דתחיית המתים לא הוי אלא ע״י מל ועי״ל דמשום הרוח ומוליך הנשמה כשב ויקח ואתא מישרא משום שזהו עיקר תפלת הרוח והנשמה שבנרכיכם ז״ל אבל תחה״מ עיקרה הוא בחתימתה: לעיל] ה [תוס׳ ד״ה תענית כד. כה: ו [תוס׳ ד״ה אחר כגו מכל בתמים ועי׳ פ״ס פי״ג פלבה ח] ז [מיכוכין לב: ח [אגלין קטן.]

ליה ר׳ אלעזר לר׳ אמי מאי דכתיב (שיר ד) אל אמנה ומדבר אמר ליה אמר לי אבא אל אמנה אל מקדשי אל אבינה לאחריתם אמר רב כהנא אישתעי לי רב חמא בר ברתיה א דחסא רבה בר נחמני אגב שמדא נח נפשיה אכלו ביה קורצא בי מלכא אמרו אוכא חד גברא ביהודאי דקא מבטל תריסר אלפי גברי בישראל ירחא בקייטא וירחא בסתוא מברגא דמלכא שדרו פריסתקא דמלכא בתריה ולא אשכחיה ערק ואזל מפומבדיתא לאקרא מאקרא לאגמא ומאגמא לשחין ומשחין לצריפא ומצריפא לעינא דמים ומעינא דמים לפומבדיתא בפומבדיתא אשכחיה איקלע פריסתקא דמלכא לההוא אושפיזא דרבה ב קריבו תכא קמיה ואשקוהו דרבה כי קריבו מקמיה הדר פרצופיה לאחוריה אמרו ליה מאי נעביד ליה גברא דמלכא הוא אמר להו קריבו תכא לקמיה ואשקיוהו חד כסא ודליוהו לתכא מקמיה ולתסי עבדו ליה הבי ואתסי אמר מידע ידענא דגברא דקא בעינא הבא הוא בחיש אבתריה ואשכחיה אמר אזלינא מהא אי מקטל קטלו לההוא גברא לא מגלינא ואי נגידי מנגדין ליה מגלינא אתיוהו לקמיה עיילוה לאדרונא וטרקיה לבבא באנפיה בעא רחמי פרק אשיתא ערק ואזיל לאגמא הוה יתיב אגירדא דדקולא וקא גרים קא מיפלני במתיבתא דרקיעא ה אם ג בחרת קודמת לשער לבן טמא ואם שער לבן קודם לבחרת טהור ספק הקב״ה אומר טהור וכולהו מתיבתא דרקיעא אמרי ד טמא ואמרי מאן נוכח נוכח רבה בר נחמני דאמר רבה בר נחמני אני יחיד בנגעים אני יחיד באהלות שדרו שליחא בתריה לא הוה מצי מלאך המות למקרב ליה מדלא הוה קא פסיק פומיה מנרסיה אדהכי נשב זיקא ואייש ביני קני סבר גונדא דפרשי הוא אמר תינח נפשיה דההוא גברא ולא ימסר בידא דמלכותא כי הוה קא ניחא נפשיה אמר טהור טהור יצאת בת קול ואמרה אשריך רבה בר נחמני שנופך טהור ויצאתה נשמתך בטהור נפל פתקא מרקיעא בפומבדיתא רבה בר נחמני נתבקש בישיבה של מעלה נפקו אביי ורבא וכולהו רבנן לאיעסוקי ביה לא הוו ידעי דוכתיה אזלו לאגמא חזו צפרי דמטללי וקיימי אמרי שמע מינה התם הוא ספדוהו תלתא יומי ותלתא לילותא נפל פתקא כל הפורש ידא בנידוי ספדוהו שבעה יומי נפל פתקא לבו לביתכם לשלום ההיא יומא דנח נפשיה דלייה זעפא ודרי להההוא טייעא כי רכיב גמלא מהאי גיסא ודנהר פפא ושדייה בהך גיסא אמר מאי האי אמרי ליה נח נפשיה דרבה בר נחמני אמר לפניו רבש״ע כ״ע דידך היא ורבה בר נחמני דידך את דרבה ורבה דידך אמאי קא מחרבת ליה לעלמא נח זעפא רבי שמעון בן חלפתא בעל בשר הוה יומא חד הוה חמימא ליה הוה סליק ויתיב אשינא דטורא אמר לה לברתיה בתי הניפי עלי במניפא ואני אתן לך כברין דנרד אדהכי נשבא זיקא אמר כמה כברין דנרד למרי דיכי: הכל כמנהג המדינה וכו׳: הכל לאתויי מאי לאתויי באתרא דנהיגי מכרך ריפתא ומשתה ד אנפקא דאי אמר להו קדימו ואייתי לכו אמרו לו לא כל כמינך: מעשה ברבן יוחנן בן מתיא שאמר לבנו צא ושכור וכו׳: מעשה לסתור חסורי מחסרא וחכי קתני ואם פסק להן מזונות היבה

(לשון) ואיתסי. ופא דמחזיקו לעיניה דסוו מתרכן לפי שבדיין היה ניכר לי נמי לאחר זמן סיפר לו כך: אוכמינהו לפני התיבה. שלפתו כלדרים במדרש ז דבתענית לפני התיבה שלפתו כדמתיב (שמות יז) אוקמינהו לפני יורדין ויורדין לפי התיבה כדמתיב (שמות יז) וידי משה כבדים ותקחו אבן וגו׳: אתתינהו לרבי חייא וכיון. ולף על גב דתני במגילה (דף כד: ושם ל״ס כשאתה) אין מורידין לפני התיבה לא מאכלי חיפה ולא מאכלי בית שאן שקורין לגלפין עיינין ולעיינין גלפין ור׳ חייא לא היה יכול לומר ומחיתי דלאמר כתם ס״מ היכא דלאפסר באחר הכא לא הוה אפסר באחר ט: ר״ש בן אלעזר בעל בשר הוה. משום ר׳ אלעזר בר׳ שמעון דהוה בעל בשר נקט ממי הוי עובדא ומה שהמתין עד כאן לפי שכל דבר דבוק לחבירו עד כאן: דאי אמר להו קדימו ואייתי לכו אמרו ליה לא. פי׳ אי אמר קדימו לשבעים מעלות שבחר דאייתי לכו ריפתא ומשקה ולא תתבעלו ממלאכתכם אמרי ליה לא אלא בהכן הכנה כאכל. ואח״כ נעשה מלאכתו ואית ספרים דגרסי דאי אמרי להו קדימו ואייתי בתרייהו אמרי ליה לא וס״ל פועלין הוה לשם לאכול ריפתא או אנפקא בביתו של בעה״ב קודם שיעשו מלאכה ואם אמר לשם אל תתבעלו אלא לכו עתה בשדה כל זמן שאין שמלכה מזומן ושם אביא לכם ריפתא ואנפקא אמרי ליה לא אלא עתה באכל בעית וכן לגירסא דאמוראים יש לפרש כו׳ ברין

ח אתתינהו לרבי חייא וכיון. ולף על גב דתני במגילה (דף כד: ושם ל״ס כשאתה) אין מורידין לפני התיבה לא מאכלי חיפה ולא מאכלי בית שאן שקורין לגלפין עיינין ולעיינין גלפין ור׳ חייא לא היה יכול לומר ומחיתי דלאמר כתם ס״מ היכא דלאפסר באחר הכא לא הוה אפסר באחר ט: ר״ש בן אלעזר בעל בשר הוה. משום ר׳ אלעזר בר׳ שמעון דהוה בעל בשר נקט ממי הוי עובדא ומה שהמתין עד כאן לפי שכל דבר דבוק לחבירו עד כאן: דאי אמר להו קדימו ואייתי לכו אמרו ליה לא. פי׳ אי אמר קדימו לשבעים מעלות שבחר דאייתי לכו ריפתא ומשקה ולא תתבעלו ממלאכתכם אמרי ליה לא אלא בהכן הכנה כאכל. ואח״כ נעשה מלאכתו עם: מגילתן ואית ספרים דגרסי דאי אמרי להו קדימו ואייתי בתרייהו אמרי ליה לא וס״ל פועלין הוה לשם לאכול ריפתא או אנפקא בביתו של בעה״ב קודם שיעשו מלאכה ואם אמר לשם אל תתבעלו אלא לכו עתה בשדה כל זמן שאין שמלכה מזומן ושם אביא לכם ריפתא ואנפקא אמרי ליה לא אלא עתה באכל בעית וכן לגירסא דאמוראים יש לפרש כו׳ ברין

ט מיי׳ פכ״ב מכל׳ מומחה הלכה ז׳ סמג עשין לא:

ח מיי׳ פ״ב מכל׳ מומחה הלכה ז׳ ד בתענית כ״ד ע״ב תוס׳ ד״ה אמר אמר לבן לבן לבן

נראין כאוכלין ושותין. וכסדר עליהו רבה קתני לא כאותו שאומר נראין כאוכלין ושותין אלא אוכלין ושותין ממש מפני כבודו של אברהם ופליגא דאברהם: **חזייה** לקב"ה דקאי אבבא. ואיהו דכתיב (בראשית יח) אל נא תעבור מעל עבדך כבא מעמא שסכיכים היה רוצה להסתלק מעל אברהם ובמפנין (שבת דף קכז.) משום שלפי שרצה אברהם ליכך לקראתם שהוחרים ולהכניסם אמר לקב"ה להמתין עד שיכנים אותן דדרשינן מיניה גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני השכינה וקאמר נמי התם בא וראה שלא כמנהג הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם אין קטן יכול לומר לגדול המתן עד שאבא אלצך ואילו בהקב"ה כתיב אל נא תעבור: **דהוא** דאתא לעזביה לנוח. ותימה לאמרי' בברא"ת רבה (פרשה נ) דאין מלאך אחד עושה שתי שליחות ויש לומר דכאן לא עשה מיכאל בשליחות אחת כי אם משה אחד שביטר את שרה וכשהלך משה לפדום אז הוצרכו שליחות אחרת ודוקא במקום אחד אין עושה ב' שליחות ובב"ר (שם) יש שרפאל בא להגיל את לוט ורפואת אברהם היה מזכרת ואפילו בא כמו כן לרפואת אברהם חשיב הכל שליחות אחת דרפואה והכלה ענין אחד הוא הקשה הר"ר אלחנן הא משמע לישנא דקרא שהביטם הלילוהו כדכתיב (בראשית יט) ויחזיקו האנשים בידו וכתיב ויוציאהו ויניחהו מחוץ לעיר וכתיב בתריה שאמר ליה מלאך אבא להפוך את סדום כי לא אוכל לעשות דבר עד אשר שם ויש לומר שהביטם הוציאהו חוץ לעיר ומיכאל הלך עמו עד לוט וגבריאל היה מצוה אותו למהר: לעמ

מסורת השס"
א {ועשרים בקר בני"ג} [אמות דר' מתן פי"ג ע"ס ונ"ע]

ריבה להן ומעשה נמי בר' יוחנן בן מתיא שאמר לבנו צא שכור לנו פועלים הלך ופסק להן מזונות וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אתה עושה להן כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב למימרא דסעודתא דאברהם אבינו עדיפא מדשלמה והכתיב (מלכים א ה) ויהי לחם שלמה ליום אחד שלשים כור סולת וששים כור קמח עשרה בקר בריאים א ועשרה בקר רעי ומאה צאן לבד מאיל וצבי ויחמור וברבורים אבוסים ואמר גוריון בן אסטיון משמיה דרב הללו לעמילן של טבחים ור' יצחק אמר הללו לציקי קדירה ואמר ר' יצחק אלף נשים היו לשלמה כל אחת ואחת עשתה לו בביתה כך מאי טעמא זו סבורה שמא אצלי סועד היום וזו סבורה [שמא] אצלי סועד היום ואילו גבי אברהם כתיב (בראשית יח) ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ואמר רב יהודה אמר רב בן בקר אחד רך שנים וטוב שלשה התם תלתא תורי לתלתא גברי הכא לכל ישראל ויהודה שנאמר (מלכים א ד) יהודה וישראל רבים כחול אשר על (שפת) הים מאי ברבורים אבוסים אמר רב שאובסים אותן בעל כרחן ושמואל אמר שאבוסים ועומדים מאליהם ורבי יוחנן אמר מביאין תור ממרעיתו בדלא אנים ותרנגולת מאשפתה בדלא אניסא אמר רבי יוחנן מובחר שבבהמות שור מובחר שבעופות תרנגולת אמר אמימר זגתא אוכמתא בי בטנייתא דמשתכחא ביני עצרי דלא מציא פסיא קניא (בראשית יח) ואל הבקר רץ אברהם אמר רב יהודה אמר רב ב בן בקר אחד רך שנים וטוב שלשה ואימא הד כדאמרי אינשי רכיך וטב א"כ לכתוב רך טוב מאי וטוב ש"מ לדרשה אימא תרי מדטוב לדרשה רך נמי לדרשה מתיב רבה בר עולא ואיתימא רב הושעיא ואיתימא רב נתן ברבי הושעיא (שם) ויתן אל הנער ויטהר לעשות אותו כל חד וחד והביה לנער חד (שם) ויקח חמאה וחלב ובן בקר אשר עשה ויתן לפניהם דקמא קמא דמטיא אייתי לקמייהו ולמה לי תלתא תסני בחד אמר רב חנן בר רבא כדי להאכילן שלש לשונות בחרדל אמר רבי תנחום בר חנילאי לעולם אל ישנה אדם מן המנהג שהרי משה עלה למרום ולא אכל לחם מלאכי השרת ירדו למטה ואכלו לחם ואכלו סלקא דעתך אלא אימא נראו כמי שאכלו ושתו אמר רב יהודה אמר רב כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו עשה הקב"ה לבניו בעצמו וכל [מה] שעשה אברהם ע"י שליח עשה הקב"ה לבניו ע"י שליח (בראשית יח) ואל הבקר רץ אברהם (בסדבר יא) ורוח נסע מאת ה' ויקח חמאה וחלב (שמות טו) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים (בראשית יח) והוא עומד עליהם תחת העץ (שמות יז) הנני עומד לפניך שם על הצור (וגו') (שם) ואברהם הולך עמם לשלחם (שמות יג) וה' הולך לפניהם יומם (בראשית יח) יוקח נא מעט מים (שמות יז) והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם ופליגא דר' חמא בר' חנינא דאמר ר' חמא בר' חנינא וכן תנא דבי ר' ישמעאל בשכר שלשה זכו לשלשה בשכר חמאה והלב זכו למן בשכר והוא עומד עליהם זכו לעמוד הענן בשכר יוקח נא מעט מים זכו לבארה של מרים ורחצו רגליכם אמר רבי יגאי ברבי ישמעאל אמרו לו וכי בערביים חשדתנו שהם משתחוים לאבק רגליהם כבר יצא ממנו ישמעאל (בראשית יח) וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל כחום היום מאי כחום היום אמר רבי חמא בר' חנינא אותו היום יום שלישי של מילה של אברהם היה ובא הקב"ה לשאול באברהם חוציא הקב"ה חמה מנרתיקה כדי שלא יטריח אותו צדיק באורחים שרריה לאליעזר למיפק לברא נפק ולא אשכח אמר לא מהימנא לך היינו דאמרי תמן לית היומנותא בעבדי נפק איהו חזייה להקב"ה דקאי אבבא היינו דכתיב (שם) אל נא תעבור מעל עבדך כיון דהוא דקא אסר ושרי אמר לאו אורח ארעא למיקם הכא היינו דכתיב (שם) וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מעיקרא אתו קמו עליה כי חזיוהו דהוה ליה צערא אמרו לאו אורח ארעא למיקם הכא מאן נינהו שלשה אנשים מיכאל וגבריאל ורפאל מיכאל שבא לבשר את שרה רפאל שבא לרפא את אברהם גבריאל אזל למהפכיה לסדום והא כתיב (שם יט) ויבאו שני המלאכים סדומה בערב דאזל מיכאל בהדיה לשזביה ללוט דיקא נמי [דכתיב] (שם) ויהפוך את הערים האל ולא כתיב ויהפכו שמע מינה מאי שנא לגבי אברהם דכתיב (שם יח) כן תעשה כאשר דברת ומאי שנא לגבי לוט דכתיב

ויפצר

קנטרי: פטקל גדול שקורין לגמיל"ר מאס מגס: **עובר** לסוחר. **עלגל** שבכל מקום היה מתקבל בשקל ואיכא דוכתא דקרו לקנטיל: **מיקלא**: פולה. עדיף מקמח: מכאן שהאשה עינויה צרה באורחין. **היא** אברהם קמח והוא סולת: פירסה נדה. חזר לשון לא מולם **כנטרי**: כדי לחבבה על בעלה. **להודיע** שהיא נעשה מאחר חברותיה **שאינם** נראים ולריך ליטול אחריה: **על** איזו שבאליו (נקוד). היו שלו **נקוד** ולגמ"ד היה נקודה: לימדה **דדרש** וכו'. ולייטו נקודת היו דלא **היו** לריכין ליטול דיודעין היו בהיא **בשכל** דכל נקודה עוקרת התיבה **שאינה** אלא לדרש ודרוש מיהא דרך **ארץ**: באכסניא. אצל אוכסיניה: **על** ידי בעלה. לא שיטול לה **לבלוס** אלא לבעלה ישאל מה אלוס **סגבדת**: קמטין. פרוגל"ש: **היא** אמרה ואדני זקן. אמר לו הקב"ה **שהיא** אמרה ואני זקנתי: אסופי. **ילד** מן הסוס ולא יודע של מי **והמגלה** אוסף אל הבית: בעא **רחמי**. כדי שיכירו היום ובין בנו **בעא** רחמי והוה חולשא. שיחלה **אדם** לכני מותו ויעוה לביתו: **ואתפח**. ונתרפא: חליו אשר **ימות** בו. מכלל דחלה עוד אלא **מת** בו: כי מורדיא דלברות. שם **סגסר** מורדיא עץ ברב המובל מעיגל **בו** ספסיגה לרחקה מן האבנים ומן **הטבטלים** ובלע"ז גוברינו"ל: ואמר **לו** בעל הבית. סרי שכרך עלי **כאחד** פועלי העיר: משמנין **ביניהן**. לא בכסות ולא ביותר **אלא** כמנהג המדינה כיצומים: **מתני'**. ואלו. פועלין: אוכלין. **מפס** שעוסקין בו: נמר מלאכה. **כשאולין** אותו: עד שלא נגמרה **מלאכתו**. לעשבר ולסיר אלא סוף **עד שלא** נגמרה מלאכתו ונגלה וטעמא **דכולם** מתניתין מפרש בגמ' מקרמי: בדעת

כתיב (שם) ואדוני זקן וכתיב (שם) ואני זקנתי דלא מותיב הקב"ה כדקאמרה איהי תנא דבי רבי ישמעאל **ה גדול** שלום שאפילו הקב"ה שינה בו שנאמר (שם) ותצחק שרה בקרבה וגו' (שם) ואדוני זקן וכתיב (שם) **ויאמר** ה' אל אברהם וגו' ואני זקנתי (שם כא) ותאמר מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה כמה בנים הניקה **שרה** אמר רבי לוי אותו היום שגמל אברהם את יצחק בנו עשה סעודה גדולה היו כל אומות העולם מרננים **ואומרים** ראיתם זקן וזקנה שהביאו אסופי מן השוק ואומרים בנינו הוא ולא עוד אלא שעושין משתה גדול **ל**ספר דבריהם מה עשה אברהם אבינו הלך וזימן כל גדולי הדור ושרה אמנו זימנה את נשותיהם וכל **ו**ה ואחת הביאה בנה עמה ומניקתה לא הביאה ונעשה נס בשרה אמנו ונפתחו דדיה כשני מעיינות והניקה **את** כולן ועדיין היו מרננים ואומרים אם שרה הבת תשעים שנה תלד אברהם בן מאה שנה יוליד מיד נהפך **קלסתר** פנים של יצחק ונדמה לאברהם פתחו כולם ואמרו (שם כה) אברהם הוליד את יצחק ' עד אברהם לא היה **זקנה** מאן דהוה בעי למשתעי בהדי אברהם משתעי בהדי יצחק בהדי יצחק משתעי בהדי אברהם אתא **אברהם** בעא רחמי והוה זקנה שנאמר (בראשית כד) ואברהם זקן בא בימים עד יעקב לא הוה חולשא אתא יעקב **בעא** רחמי והוה חולשא שנאמר (שם מח) ויאמר ליוסף הנה אביך חולה עד דאתא אלישע לא הוה דחליש ואתפח **אתא** אלישע בעא רחמי ואתפח שנאמר (מ"ב יג) ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו מכלל דחלה חלי אחריתי **תנו** רבנן ' שלשה חלאין חלה אלישע אחד שדחפו לניחזי בשתי ידיו ואחד שגירה דובין בתינוקות ואחד שמת **בו** שנאמר (שם יג) ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו: אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם **על** מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית כו': אמר ליה רב אחא בריה דרב יוסף לרב חסדא פת קטנית **תנן** או פת וקטנית תנן אמר ליה האלהים צריכה וי"ו ה כי מורדיא דלברות: רבן שמעון בן גמליאל **אומר** אינו צריך הכל כמנהג המדינה: הכל לאתויי מאי לאתויי הא ט דתנן השוכר את הפועל ואמר **לו** כאחד וכשנים מבני העיר נותן לו כפתות שבשכירות דברי רבי יהושע וחכמים אומרים ג משמנין **ביניהם**: **כיצד** י ד ואלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת נמר מלאכה ובחלוש מן **הקרקע** ג עד שלא נגמרה מלאכתו ובדבר שנידולו מן הארץ ואלו שאין אוכלים העושה במחובר לקרקע

בשעת

(בראשית יט) ויפצר בם מאד א"ר אלעזר א מכאן שמסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול כתיב (שם יח) ואקחה פת לחם וכתיב (שם) ואל הבקר רץ אברהם אמר רבי אלעזר ב מכאן שצדיקים אומרים מעט ועושים הרבה רשעים אומרים הרבה ואפילו מעט אינם עושים מגלן מעפרון מעיקרא כתיב (שם כג) ארץ ארבע מאות שקל כסף ולבסוף כתיב (שם) וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר דלא שקל מיניה אלא ג קנטרי דאיכא דוכתא דקרי ליה לתיקלא קנטירא כתיב (שם יח) קמח וכתיב (שם) סלת א"ר יצחק מכאן שהאשה צרה עיניה באורחים יותר מן האיש כתיב (שם) לושי ועשי עוגות וכתיב (שם) ויקח חמאה וחלב ובן הבקר ואילו לחם לא אייתי לקמייהו אמר אפרים מקשאה תלמידו של רבי מאיר משמיה דרבי מאיר אברהם אבינו אוכל חולין בטהרה היה ושרה אמנו אותו היום פירסה נדה (שם) ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל לדריש ששרה אמנו צנועה היתה אמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי יצחק יודעים היו מלאכי השרת ששרה אמנו באהל היתה אלא מאי באהל כדי להכבה על בעלה רבי יוסי ברבי חנינא אמר כדי לשגר לה כוס של ברכה תני משום רבי יוסי למה נקוד על איו שבאליו לימדה תורה דרך ארץ שישאל אדם באכסניא שלו ד והאמר שמואל ה אין שואלין בשלום אשה כלל ב ע"י בעלה שאני (בראשית יח) אחרי בלותי היתה לי עדנה אמר רב חסדא אחר שנתבלה הבשר ורבו הקמטין נתעדן הבשר ונתפשטו הקמטין והזר היופי למקומי

מסורת השס"
א [ספסים פוס:] ב [נדרים כא:] ג [בכורות כ. ר' קדושין עב: הגיומות סס: סוף מס' ד"ח] ד [סנהדרין קז:] ז [סוטה מז. סנהדרין קו.] ח [מגילה טז:] ט [ע"ל דתני'] י [נקמן נא:] כ [נוש' הדל"א פרק ל"ח]

עין משפט נר מצוה
ו ב מיי' פכ"ה מהלכו' אישות הלכה ס ומיי' פכ"ה מהלכו' מכירה הלכה ב סמג עשין סט טור ש"ע מ"מ פי' הלכה סעיף ב יב ד מיי' פי"ב מהלכו' מכירה הלכה ח סמג עשין לא טוש"ע מ"מ פי' שלא סעיף ב

מסורת השס"
א [ספסים פוס:] ב [נדרים כא:] ג [בכורות כ. ר' קדושין עב: הגיומות סס: סוף מס' ד"ח] ד [סנהדרין קז:] ז [סוטה מז. סנהדרין קו.] ח [מגילה טז:] ט [ע"ל דתני'] י [נקמן נא:] כ [נוש' הדל"א פרק ל"ח]

עין משפט נר מצוה
ו ב מיי' פכ"ה מהלכו' אישות הלכה ס ומיי' פכ"ה מהלכו' מכירה הלכה ב סמג עשין סט טור ש"ע מ"מ פי' הלכה סעיף ב יב ד מיי' פי"ב מהלכו' מכירה הלכה ח סמג עשין לא טוש"ע מ"מ פי' שלא סעיף ב

אימא דכר מרמם אכול ולא כר מרמם. כגון שילגות לא תיכול ואם תאמר ואמאי לא גילף מחרמם והא ליכא שום פירכא וי"ל דלהכי לא ילפינן מחרמם משום דהוו שני כתובים כאחד דלמאי אינצריך קרא למיכתב כי תבא בכרם רעך גילף מחרמם אלא דכתיב כל בשלי קמה של כרעך אינצריך כרם לבלכותיו דקשמרינן בסמוך: **אמר** רבא להלכותיו דתניא כו'. תימה דמכל מקום למה נכתב כרם דהוה ליה למכתב כי תבא בכל רעך דהא קמה קמה דכתיב ב' פעמים דדשין תרוייהו חד לרבות כל בעלי קמה וחד לחדש בחלוש ז והיינו משום דלא הוה ליה למכתב בקמת רעך אלא בכל רעך ומאחר אצטריך לי' לשום דדשלה: **אלא** למ"ד גזל כותי מותר כו'. פי' בקונטרס דפלוגתייהו בהגזל ומחכיל (כ"ק דף קיג.) וקשיא דהתם אפילו מאן דאמר לא שרי אלא הפקעת עלותו אבל גזילה אמם מודו כולי עלמא דאסור אלא אורי' דפלוגתייהו לקמן בהמקבל (דף קיח: וסס) דאיכא דאמר גזלו ממש ומ"ת ומאן דאמר גזל כותי מותר מאי עביד ליה לקרא דוהשבתם שם קוראו דדרשינן בהגזל בתרא (כ"ק דף קיג:) ידקדק עם קוראו אלא יגלוס עליו ולא יבא עליו בעקיפין ודרס מהתם דגזל הכותי אסור ואיכא למימר דס"ל דקרא אחריני כתיבי שם פרוש בכ: ד"ה מ"ר פ"ל אלא דאיכא ביולא אלא דאיכא ביולא אלא דאיכא ביולא

מאי נאו משיפקסו בשדה. לא מלי לשנויי מדרבנן הוי כדמוכח בכסוף המכיא [כדי יין] (ביצה דף לב.) דאפי' מדרבנן לא קנע בנמר מלאכה לחולה דבתר נמר מלאכה בעינן שבת והכי ומקה לקבוע וא"ת אדפריך מיניס לר' יגאי ור' יוחנן מקשה מיניס על

כסוף המכיא כדי יין (שם) ויל"ל דסוס מלי למימר ולשטעמיך לי נמי דשמא קיטוחין ולוגין בני גורן ניכו כמו חטין ושעורים ולכך אין קשה על המשנה דמלרכה חלר דאיכא לאוקמה בחולי דלאו בני גורן ולא פריך אלא על ר' יגאי ור' יוחנן דאפילו בחטין ושעורים מלרכי חלר ולכסוף כי מסני לי בשת אימת דלרבי יגאי לא מייבי אלא בחיתים וענבים מסני נמי פירכא דבסא:

לא משיפקסו בבית. אין לפרש משיפקסו בשדה ואח"כ הכניסן לבית דהא ניכא לא משמע הכי ועוד דפריך עד שיפקסו מינבי ליה פירות דסוס משמע דאפילו הכניסם בבית אינו חייב במעשר עד שיפקסו אלמא ס"מ שיפקסו בתוך הבית ותימה כיון דהכניסם לבית קודם גמר תקנה אמאי חייבים מ"מ ממכנה מבואה במון שלם דאמר ר' אושעיא (פסחים דף ט.) דפטור מן המעשר ואין לומר דהא דקאמר רבי אושעיא כלי שתתא בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר הייגו קודם מירות דה"כ אין זו הערמה ועוד בפ"ק דפסחים (דף ט. וסס) פריך ואין פסק מוציא מילי ולאי (ופתגן) [ומתגיה] חבר שמת ומניח מגורה מלאה פירות אפילו הם בני יומן הרי הם בחזקת מתוקנין ופריכ לעל דפסק דלאלו עבל דפסק עשריכו דפסק לא עשריכו ולקתי דפסק ומוציא מילי ולאי ומשני התם דפסק ודפסק הוא דלימור עביד כדר' אושעיא והם הם מעורבים אלא דאיכא לאוקמה בחזקת מתוקנין ויש לומר דולאי חטין ושעורין שדרכן לטרחן בשדה ולהכניס לבית ממורחים אין מחויבים במעשר אלא"כ ראו כבי הבית ממורחים אבל קיטוחין ולוגין דרגילת להכניסן בבית עם הפיקוס: עד שיפקסו מינבי ליה. וכן דייק בסוף פרק אהרבה מיתות (סנהדרין דף סו:) עד שתהא נערה מינבי ליה והם תאמר שלמי ר' ישמעאל בע"ז (דף נו. וסס ד"ה ר"ע) דאמר ר' עקיבא משיפקסו עד שיקפה מגבי לי' לאפוקי מתגא קמא דאומר משילה לבור ויש לומר דהתם ליכא למימני כי הכא אי נמי התם נקט משיפקסו לאפוקי ממ"ל דתניא בתר הכי משולה ומשיגלה אתא לאפוקי הוסס בן ארבעי' יום א"כ אילימי דתגא משילה לבור לבר נקט בכולהו כו: כי קאמר רבי יגאי בזיתים וענבים דלאו בני גורן ניכו. ואע"ג דמירוח ויקבר כתיב (דברים יד) ובשיבו לאחר בדרכן לעשותם יין ומן ר' יגאי מיירי בשאין דעתו לדרכן אלא לאוכלן כך לחייב לעשר מן התורה ברחיים פני הבית אע"ג דבסוף לא נעשו אלא מירוח ויקבר אבל גבן אין רגילות לאוכלן בשבלים ולכך לא מחייב לעשר אלא על שהמרה: ומה שור שאינו אוכל בהמחור. בהמקבלה דרים לשור אוכל במחוכר והשתא אכתי לא מסיק אדעתיה ובגלאו הכי לא קאי אהי ק"ו ז ואם תאמר אמאי עביד ק"ו שאינו אמת לפי המסקנא הוא ליה למימר ק"ו ומה שור שלי אתה מצווה להחיותו אוכל כו' ויש לומר דהתם ליה לעשות קל ויאמר מאכילה נשמת מלאכה שבת אלמא: גידולי

(דברים יד) עשר תעשר ואכלת ח ולא מיכר תבואת זרעך ב ולא לוקח אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא אלא כנפשך למאי אתא לבדתניא א כנפשך מה נפשך אם חסמת פטור ג אף פועל אם חסמת פטור מתיב מר זוטרא ב איזהו ד גורנן למעשרות בקישואים ובדלועים משיפקסו ואמר רבי אסי משינטל פיקס שלהן מאי לאו משיפקסו אפי' בשדה לא ה משיפקסו בבית אי הכי משיפקסו עד שיפקסו מיבעי ליה אי תנא עד שיפקסו ה"א עד דגמר לפיקוסייהו קמ"ל משיפקסו מכי אתחולי פיקוסייהו מתיב מר זוטרא בריה דרב נחמן גורנו למעשר לחייב עליו משום טבל משתגמר מלאכתן ואיזהו גמר מלאכתן מלאכת הכנסתן מאי לאו הכנסתן אפילו בשדה לא הכנסתן לבית זה הוא גמר מלאכתן ואיבעית אימא כי קאמר רבי יגאי בזיתים וענבים דלאו בני גורן נינהו אבל חטין ושעורין גורן בהדיא כתיב ביה אשכחן אדם במחובר ושור בתלוש אדם בתלוש מנלן קל וחומר משור ג ומה שור שאינו אוכל במחובר אוכל בתלוש אדם שאוכל במחובר אינו דין שאוכל בתלוש מה לשור שכן אתה מצווה על חסימתו תאמר באדם שאי אתה מצווה על חסימתו ויהא אדם מצווה על חסימתו מקל וחומר משור ומה שור שאי אתה מצווה להחיותו אתה מצווה על חסימתו אדם שאתה מצווה להחיותו אינו דין שאתה מצווה על חסימתו אמר קרא (שם כג) כנפשך כנפשו של פועל מה נפשו אם חסמתו פטור אף פועל אם חסמתו פטור ואלא אדם בתלוש מנלן אמר קרא (שם) קמה קמה ב' פעמים אם אינו ענין לאדם במחובר תנהו ענין לאדם בתלוש ר' אמי אמר אדם בתלוש לא צריך קרא כתיב (דברים יד) כי תבא בכרם רעך מי לא עסקינן ו ששכרו לכתף ואמר רחמנא ליכול שור במחובר מנ"ל קיז מאדם ומה אדם שאינו אוכל בתלוש אוכל במחובר שור שאוכל בתלוש אינו דין ז שאוכל במחובר מה לאדם שכן אתה מצווה להחיותו תאמר בשור שאי אתה מצווה להחיותו ויהא שור מצווה להחיותו מקל וחומר ומה אדם שאי אתה מצווה על חסימתו אתה מצווה להחיותו שור שאתה מצווה על חסימתו אינו דין שאתה מצווה להחיותו אמר קרא (ויקרא כה) והי אחיך עמך אחיך ולא שור ואלא שור במחובר מנלן אמר קרא רעך רעך ב' פעמים אם אינו ענין לאדם במחובר תנהו ענין לשור במחובר רבינא אמר לא אדם בתלוש ולא שור במחובר צריכי קראי דכתיב (דברים כב) לא תחסום שור בדישו

מכדי

עשר העשר ואכלת. מרי קראי דסמיכי לסדרי. אלא כנפשך למאי אתא. ס"ל ונבי לוקח נמי פטור פועל ל"ל קרא: אם חסמת. קלת דעיס שלא לאכול לו בחזקה: פטור. מלאה דלא תחסום ולא תליף מיעס לחיובא מק"ו כדלקמן: איזהו גורנן של פירות למעשרות. שיהא קרוי גורן וגמר מלאכה לאסור בהן לאכילה עראי: משיפקסו. ד (מפרש במסכת בילה) משיעקל פיקס שלהן והוא פרח הגדל בראשו ודבוק בו ולאחר זמן הוא עוקל בחלוש: עד שיפקסו מיבעי ליה. הוא"ל ולאמטוינן אתא דלא אכתן בית אינו קובע עד שיפקסו הכי איבעי ליה לתייב עליו משום טבל משתגמר מלאכתו ואינו גמר מלאכתו מלאכת הכנסתן: מאי לאו בשדה. ומאי הכנסתן לביתו ואסיפתו לבית ה לבוס כיעוס: לא הכנסתו לבית. ולמון כמיסס הוא: כי קאמר ר' יגאי. בבית קובע: בענבים וזיתים. השומדין לאכילה ולא מן בכלל תבואה ועשר שלהן מן סתורה וכיון דלאו בני גורן ניכו כיסס לבית קובעתן שלין לסס קביעות אחר: אבל חטין וכו'. והתמר בעלמא (פסחים דף מ.) גבי חבר שמת ומניח מגורה מלאה פירות שמיקרא אימור דלא מבטל בדבי אושעיא דאמר אדם עוברים על מבוטתו וכו' לית ליה הא תיובתא אלא אפילו בחטין ושעורין ממי אמרת רבי יגאי: שור בתלוש. לא מתסוס שור בדישו: שאינו אוכל במחובר. כלומר דלא אכתן ליה בהליה: שאתה מצווה להחיותו. ומי אמיך עמך: קמה קמה. כי תבא בקצת רעך עד קצת רעך: לבתף. לסאת סעבנים והבוילו בוליין דסוס מלאכתו בתלוש: אדם. שאינו אוכל בתלוש. כלומר דלא אכתן ק"ל בהליה: אם אינו ענין לאדם במחובר. דמהך מייתיה נפקא: מכדי

מכדי הכא דלא יספות במלא הוא מטוס מעשר הא לאו הכי שרי לספות במלא אם כן כל שכן דשרי להכנס דכפיתא במלא דמי מכדי

מכדי הכא דלא יספות במלא הוא מטוס מעשר הא לאו הכי שרי לספות במלא אם כן כל שכן דשרי להכנס דכפיתא במלא דמי

מכדי

מצרים לרבות נמי מידי דלאו גידולי קרקע נינהו קא משמע לן תניא איך דיש מה דיש מיוחד דבר שבשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו אף כל שהוא בשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו גיצא בשומים ובבצלים הואיל ואין גמר מלאכה אין פועל אוכל בהם למה לי (שם) מואל כליך לא תתן נפקא לא צריכא ד אע"ג דקא משליף קטיני מבינו אלימי תניא איך דיש מה דיש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו למעשר פועל אוכל בו אף ה כל שלא נגמרה מלאכתו למעשר פועל אוכל בו ו יצא הבודל בתמרים ובגרוגרות הואיל ונגמרה מלאכתו למעשר אין פועל אוכל בו והתניא הבודל בתמרים ובגרוגרות פועל אוכל בו אמר רב פפא ז כי תניא ההיא בתוחלני תניא איך דיש מה דיש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו לחלה ופועל אוכל בו אף ח כל דבר שלא נגמרה מלאכתו לחלה פועל אוכל בו יצא ט הלש והמקמף והאופה שנגמרה מלאכתו לחלה דאין פועל אוכל בו והלא נגמרה מלאכתו למעשר לא קשיא בחוצה לארץ עסקינן דליכא מעשר אי הכי חלה נמי ליכא אלא לעולם בארץ ולא קשיא בשבע שכבשו ובשבע שחלקו ג דאמר מר שבע שכבשו ושבע שחלקו נתחייבו בחלה ולא נתחייבו ד במעשר מידי מעשר קא גרים גמר מלאכה קא גרים אלא אמר רבינא י כרוך ותני דיש מה דיש מיוחד דבר שלא נגמר מלאכתו למעשר ולחלה ופועל אוכל בו אף כל שלא נגמר מלאכתו למעשר ולחלה פועל אוכל בו איבעיא להו פועל מהו שיהבהב באור ויאכל מי הוי כענבים ודבר אחר או לא תא שמע כ רשאי בעה"ב להשקות פועלים יין כדי שלא יאכלו ענבים הרבה ל רשאין פועלין לטבל פיחם בציר כדי שיאכלו ענבים הרבה

לאכשורי

מבדי כל מילי איתנהו בחסימה דילפינן שור משבת א"כ לכתוב רחמנא לא תדוש בחסימה שור דכתב רחמנא למה לי לאקושי חוסם לנחסם ונחסם לחוסם מ"מ חוסם אוכל במחובר אף נחסם אוכל במחובר ומה נחסם אוכל בתלוש אף חוסם אוכל בתלוש ת"ש ח דיש מה דיש מיוחד דבר שגידולי קרקע ב (ובשעת גמר מלאכה) ופועל אוכל בו אף כל שגידולי קרקע פועל אוכל בו ב יצא החולב והמכבן שאין גידולי קרקע ואין פועל אוכל בו למה לי (דברים כג) מבי תבא בכרם רעך נפקא איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב קמה לרבות כל בעלי קמה לרבות נמי מידי דלאו גידולי קרקע נינהו קא משמע לן תניא איך דיש מה דיש מיוחד דבר שבשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו אף כל שהוא בשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו גיצא בשומים ובבצלים הואיל ואין גמר מלאכה אין פועל אוכל בהם למה לי (שם) מואל כליך לא תתן נפקא לא צריכא ד אע"ג דקא משליף קטיני מבינו אלימי תניא איך דיש מה דיש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו למעשר פועל אוכל בו אף ה כל שלא נגמרה מלאכתו למעשר פועל אוכל בו ו יצא הבודל בתמרים ובגרוגרות הואיל ונגמרה מלאכתו למעשר אין פועל אוכל בו והתניא הבודל בתמרים ובגרוגרות פועל אוכל בו אמר רב פפא ז כי תניא ההיא בתוחלני תניא איך דיש מה דיש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו לחלה ופועל אוכל בו אף ח כל דבר שלא נגמרה מלאכתו לחלה פועל אוכל בו יצא ט הלש והמקמף והאופה שנגמרה מלאכתו לחלה דאין פועל אוכל בו והלא נגמרה מלאכתו למעשר לא קשיא בחוצה לארץ עסקינן דליכא מעשר אי הכי חלה נמי ליכא אלא לעולם בארץ ולא קשיא בשבע שכבשו ובשבע שחלקו ג דאמר מר שבע שכבשו ושבע שחלקו נתחייבו בחלה ולא נתחייבו ד במעשר מידי מעשר קא גרים גמר מלאכה קא גרים אלא אמר רבינא י כרוך ותני דיש מה דיש מיוחד דבר שלא נגמר מלאכתו למעשר ולחלה ופועל אוכל בו אף כל שלא נגמר מלאכתו למעשר ולחלה פועל אוכל בו איבעיא להו פועל מהו שיהבהב באור ויאכל מי הוי כענבים ודבר אחר או לא תא שמע כ רשאי בעה"ב להשקות פועלים יין כדי שלא יאכלו ענבים הרבה ל רשאין פועלין לטבל פיחם בציר כדי שיאכלו ענבים הרבה

לאכשורי

לאכשורי גברא לא קמיבעיא לן כי קמיבעיא לן לאכשורי פירא מאי ת"ש פועלין אוכלין ענבים בראשי אומניות שלהם ובלבד שלא יהבהבו באור דתם משום ביטול מלאכה כי קא מבעיא לן היכא דאיכא אשתו ובנו מאי ת"ש ת לא יהבהב באור ויאכל ולא יכמור באדמה ויאכל ב ולא יפריך ע"ג חסלע ויאכל אבל מפריך על יד על יד ואוכל דתם משום ביטול מלאכה הכי נמי מסתברא דאי ס"ד משום מתוקי פירא סלע מאי מתוקי פירא איכא אי אפשר דלא מטתיק פודתא ת"ש ג פועלין שהיו עודרים בתאנים א ונודרים בתמרים וכוצרים בענבים ומוסקין בזיתים הרי אלו אוכלים ופטורים שהתורה זיכתה להם ד בפיתם לא יאכלו אלא אם כן נטלו רשות מבעה"ב ה ולא יספות במלח ויאכל מלח ודאי כענבים ודבר אחר דמי ולא יספות במלח ויאכל ורמינהו ו השוכר את הפועל לעדר ולקשקש תחת הזיתים הרי זה לא יאכל ז שכרו לבצור שכרו למסק שכרו ללקט הרי זה אוכל ופטור שהתורה זיכתה להן קציץ אחת אחת ויאכל שתים שתים לא יאכל וסופת במלח ויאכל אהייא אילימא אסיפא כיון דקציץ כל היכי דבעי ליכול אלא לאו ארישא אמר אביי לא קשיא כאן בארץ כאן בחוצה לארץ בארץ קבעא ספיתא בחוצה לארץ לא קבעא ספיתא אמר רבא מי איכא מידי דבארץ קבעא ספיתא מדאורייתא ובחוצה לארץ לא קבעא ספיתא ומותר לכתחלה אלא אמר רבא ח בין בארץ בין בחוצה לארץ חדא לא קבעא ספיתא תרתי קבעא ספיתא קציץ בין ספת ובין לא ספת אחת אחת אוכל שתים שתים לא יאכל לא קציץ ולא ספת אוכל שתים שתים ספת אחת אחת איכל שתים שתים לא יאכל ואף על גב דנטל רשות מבעה"ב ט דאיטביל להו למעשר וקבעא ספיתא ותרתי י דקבעא ספיתא מנא לן אמר רב מתנא דאמר קרא (מיכה ד) כי קבצם כעמיר גורנה: ת"ר פרות המרכסות בתבואה

והדשות

לא חכם מעשה חטיבות אכילה לענין מעשר נקע ליה ותסיפא קאי: בארץ. דמעשר דאורייתא סוקבעה ספיתא דספיתא בעלה נמר מלאכתייהו דגלי דעיזה לגיס גור אחרינא: מותר לכתחלה. בתעיס סיכא דעשר דדיסי מדרבנן תקבע ליס ספיתא מדרבנן דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון: קציץ בין ספת ובין לא ספת. קליס מעוי גורן כסון שתים ואחת אחת אוכל שתים לא יאכל וכיון דאכילה על ידי קליס ליתא בשתים אלא באחת לא קבע בהם ספיתא מעוס סכי קתני סופת בעלה ואוכל ותסיפא דוקא קאי: לא קציץ ולא ספת אוכל שתים. ספת לא יאכל שתים לקבעא ספיתא ומעוס סכי קתני בגרייתא קמייתא ולא יספות דלאו בקבץ מיירי ותכילתו בשתים שתים: ותרתי דקבעא ספיתא מגלן. קלוטר מגלן דכמיכן תרתי ובגיר לא: כי קבצם כעמיר גורנה. אין גורן אלא קיבוץ ואין קיבוץ

פחות משתים: המרכסות בתבואה. שטוריי שעורין כמיס ומייבשי אותן בתנור ולשין אותן בשרות לשטיר מליסטן והוא מוזכר

ספי לענבים ודבר אחר מהכסוב כדמוכח בסמוך ומתוך הסוגיא משמע שלא פשט כלום ונראה לר"ת דבר אחר לא יאכל אלא אם כן נטלו רשות דמי דבר אחר כגון שליון ראוין לאכילה אלא ע"י הדחק ומהכסבן כדי ביסיו עוכים לאכול מנעיא מכוס סמנו עשין לה דע"י הכסוב אוכל הרבה או לעולם לא שבע הכסוב זה מהכסוב בפירוש מתוקים דברי ופשים מרגשים פועלים לשבל פתן ביר וסבר הסתא בפוטלין שאין יכולין לאכול אלא ע"י הדחק ומדמי ליס לאוכל שאינו ראוי אלא ע"י הדחק ומיהו ליסנא דשילקלו עבדים הרבה משום שיכולין לאכול בלאו הכי ותו פשוט מאוכלין בראשי אומניות ובלבד שלא יהבהבו ולא קאי אראשי אומניות דסבור ברי להבהב ברשות לאכילה אלא ובלבד שלא יהבהבו בדברי שאינם ראוים לאכילה קאמר ודסתא קאמר שפיר מאי מתוקי פירא דיכא דעל ידי הפרכה לא יתקנו יותר אותן שאינן ראוין לאכילה דאינן אלא לאיתן לאמתן ראוין וה"מ מעשר דברי וה"מ משום ביטול מלאכה הוא דקאמר דקאמר רבא לא יספות במלא מזון אלא אם כן נטלו רשות אבל אי לאו הכי יאכל ולא יספות ומיירי בדברי אחר דאמר מעיקרא ודסתא דסתא בין בארץ בין בחוצה לארץ וקמ"ל דלא קבעא ספיתא ודסתא לא תקנו בין בארץ בין בחוצה לארץ ואמר מי שפיר הא דקאמר דמלא דאורייתא וי"ל דלא לאו דאשמועינן בשום מקום דספיתא קבעא לא הוי אשמועינן שום מידום ספיתא דסופת ולכי מוקי לסכיא דלא יספות בארץ בשום לארץ לא קבעא: ותרתי מגלן דקבעא ספיתא. מקום שני קבעא בתרתי דלאמר לעיל אלא משום דבספיתא קיימינן נקט ספיתא: כי קבצם כעמיר גורנה. אסמכתא היא: המרכסות בתבואה. לא לעשות לחם מיירי דהיכא דשייכא מלה לא פליגין בתר נמר מלאכה לאמשר הלא בתבואה דעשות קליות אז שתים מיירי: והדשות

והדשות. דיסת שבלין בתרומה ובמעשר כגון שהקדימו בשבלין: אין עובר. בלא תחסום: המרכסות. משום דגמר מלאכתן לגמרי מעשה דיסה: תרומה ומעשר. דסתם דיים לאו בתרומה ומעשר מסתמי קרא ואין תרומה ומעשר סתם אלא מן הפירות ומוקי לה כתיב (במדבר יח) כלגן מן הגורן: מפני מראית העין. אלא יאמרו עליו שהוא חוסם: בול. אלא הגרוף: בטרסקלין שבפיה. שקו לו מרסקל חולין בלאחרים והתאכל בתוכו ואוכלת: נכרי הדש בפרתו של ישראל. לאין עובדיה שבעיה אמרינן לן חסום פרתו ודוש בה מבואה שלך אין עליהם עבירת לא תחסום: גידולי תרומה. שזרעה וגידלה שבולין תרומה מדרבנן אזה אחד מעמיה עשר דבר שרבו ב"ש על ב"ה בעיראות שבת (דף יז:) ומיון דלאו תרומה מדאורייתא היא קרינא ביה דיש שממה: בשלמא גידולי תרומה תרומה. מדרבנן ואוקמיך לאמעוטי דעובר: גידולי טבל. תבואה שנמרחה בכרי ונדרשה בעיבלה שרי היא כשאר חולין ואוכל שיעור שבלים עד שיערה דכיון לזרעו כלה בעיל ליה לאוסריה וכתרומה היא דגזור כדשרפה הוא שם גזירה עבוס תרומה טהורה ביד ישראל שעה יתרעה להפקר אלא הכנה לכסן לי נמי מבוס תרומה מעלה ביד כהן דלמא מסיי לה לזרעה ואתי בה לידי תקלה: פלוגתא דר' מאיר דר' יהודה. דקדושין (דף נב:): ממון גבוה. ולא קרינא ביה בדישו ובגי תרומה מיעוקרא שיעמה פרה של ישראל אסור להאכילה תרומה ואפילו אם הם בם כהן דמיהו כהן שבכר פרה מיעקרא אע"פ שבשוטתים עליו לא יאכל. אגנה כרשיני תרומה: היכי דמי. דליסו מעשר קודם ליסה: כגון שהקדימו. וקרא בם עליו בשבלין: [ולר"י]. כיון דבם מעשר עליו לרבי יהודה כי מעי דממון הדיוקן הוא: הא בעי תרומה. אאסור לאכלו חוץ לחומת ירושלים ומיסי אתי לאו לא לא תחסום ודקי לא הלא תוכל לאכול בשעריך: בית פאגי. סיקה חיצון של יונקלים שהוסיפו עליו קרוי בית פאגי וגרלים לי בהוא לשון כבוסתה של עיר שוגג"ל בלע"ז כדאמרינן פרק קמא (דף ט.) זה קנס תמוה וכמה פנים: באן במעשר דמאי. דליתים אלא מדרבנן סלוקה מעם הארץ שחייבו לספרים מעשר שני על הספק ולאעלאתו לירושלים: אף הא. יוחנן כהן גדול במסכת סוטה (דף מח:): ביטל את הנזירי. של מעשר ואפילו של חבריה שאין לוקה בערתו הקדם מן הבית וגם נתמון אלוי לפי אלא סיו נותנים מעשר ראשון אלוי בהלכתו דמחמת אמר לוויים וקבוסיהם עזרא ונוס לתת לכהנים: ונזר על הדמאי. בלוקה מעם שהרב שופרים הכל עפקה מפני שהעבד עון מיתה חוץ מן הקדושה אלא נזר להפרישה ולא נזר על הדמאי לפי בשעה בכל גבול ישראל ולאה סיו ועמי הארץ מוזלזלין במעשרות ולא היו מפרישין תרומה ומעשר: ואמרה. חולי מעיים וקוראין אותו ריולי"ר מוליאה דעי אלוי כעים וסח מין קנין לה: חסום פרתי ודוש ומנגחין בה. ליסה אלא: אמירה לנכרי שבות. מדרבנן:

מעשר ונתרומה אינו עובר משום לא תחסום ג סי' קנוטרס דסתם דיים לא סוי תרומה ומעשר אלין דעילות לחיות תרומה ומעשר אלא אחר מירות תימה דל"ל אלא לאין רגילות לחיות מתוקנים קודם לאין מתוקנים לא יעבור

והדשות אינו עובר משום בל תחסום ב אבל מפני מראית העין מביא בול מאותו המין ותולה לה בטרסקלין שבפיה ר"ש בן יוחאי אומר מביא כרשינים ותולה לה שהכרשינים יפות לה מן הכל ורמינהו פרות חמרכסות בתבואה אינו עובר משום בל תחסום והדשות בתרומה ומעשר עובר משום בל תחסום ג ונכרי הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום בל תחסים ד וישראל הדש בפרתו של נכרי עובר משום בל תחסום קשיא תרומה אתרומה קשיא מעשר אמעשר בשלמא תרומה אתרומה לא קשיא ה כאן בתרומה כאן בגידולי תרומה אלא מעשר אמעשר קשיא וכי תימא מעשר אמעשר נמי לא קשיא כאן במעשר כאן בגידולי מעשר בשלמא ו גידולי תרומה תרומה אלא גידולי מעשר חולין נינהו דתנן א גידולי ז טבל וגידולי ח מעשר שני חולין אלא לא קשיא הא במעשר ראשון הא במעשר שני ואיבעית אימא הא והא במעשר שני ולא קשיא הא רבי מאיר הא רבי יהודה הא ר' מאיר ב דאמר ט מעשר ממון גבוה הוא הא רבי יהודה דאמר מעשר שני ממון הדיוט הוא היכי דמי כגון שהקדימו בשבלין ולר' יהודה והא בעי חומה כגון שרש לפנים מחומת בית פאגי איבעית אימא לא קשיא כאן במעשר ודאי כאן במעשר דמאי השתא דאתית להבי תרומה אתרומה נמי לא קשיא כאן בתרומת ודאי כאן בתרומת דמאי בשלמא מעשר דמאי איכא אלא תרומת דמאי מי איכא. והתניא ג כ אף הוא ביטל את הידוי ל וגזר על הדמאי לפי ששלח בכל גבול ישראל וראה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד אלא לא קשיא מ כאן בתרומת מעשר ודאי כאן בתרומת מעשר דמאי בעי מיניה מרב ששת היתה אובלת ומתרזת מהו משום דמעלי לה הוא והא לא מעלי לה או דלמא דחזיא ומצטערא והא חזיא ומצטערא אמר להו רב ששת תניתוה רבי שמעון בן יוחאי אומר מביא כרשינים ותולה לה שהכרשינים יפות לה מן הכל שמע מינה נ משום דמעלי לה הוא שמע מינה איבעיא להו מהו שיאמר אדם לנכרי חסום פרתי ודוש בה מ אמרינן כי אמרינן ד ס אמירה לנכרי שבות הני מילי לענין שבת דאיסור סקילה אבל הסיסה דאיסור לאו לא או דלמא ע לא שנא ת"ש נכרי הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום בל תחסום מעבר הוא דלא עבר הא אסורא איכא בדין הוא דאיסורא נמי ליכא ואיירי דתנא סיפא דישראל הדש בפרתו של נכרי עובר תנא רישא אינו עובר ת"ש דשלהו ליה לא ייה דשמואל הלין תורי גנבין

מעשר ודמאי אלא לא מעלי לה: תרומת מעשר. שלגוי מפרים לכהן מעשר מן המעשר וסוא קרוי תרומה נמוכה: תרומת מעשר. שלגוי מפרים לכהן מעשר מן המעשר וסוא קרוי תרומה נמוכה: אמירה לנכרי שבות.

ד [שבת קנ. וש"נ] ה נ' רש"ל דבשבת ו [בס' מגנו פי' קפ]

מן משפט נר מצוה

לח
א ב מיי' פי"ג מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט מ"י מ"יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט מ"י מ"יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
ב מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט מ"י מ"יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט מ"י מ"יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט מ"י מ"יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט מ"י מ"יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
ו מ"ז מ"ח מ"ט מ"י מ"יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
ז מ"ח מ"ט מ"י מ"יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
ח מ"ט מ"י מ"יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
ט מ"י מ"יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
י מ"יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
יא מ"יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
יב מ"יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
יג מ"יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
יד מ"טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ"לד מ"לה מ"לו מ"לז מ"לח מ"לט מ"מ מ"מא מ"מב מ"מג מ"מד מ"מה מ"מו מ"מז מ"מח מ"מט מ"נ מ"נא מ"נב מ"נג מ"נד מ"נה מ"נו מ"נז מ"נח מ"נט מ"ס מ"סא מ"סב מ"סג מ"סד מ"סה מ"סו מ"סז מ"סח מ"סט מ"ע מ"עא מ"עב מ"עג מ"עד מ"עה מ"עו מ"עז מ"עח מ"עט מ"פ מ"פא מ"פב מ"פג מ"פד מ"פה מ"פו מ"פז מ"פח מ"פט מ"צ מ"צא מ"צב מ"צג מ"צד מ"צה מ"צו מ"צז מ"צח מ"צט מ"ק מ"קא מ"קב מ"קג מ"קד מ"קה מ"קו מ"קז מ"קח מ"קט מ"ר מ"רא מ"רב מ"רג מ"רד מ"רה מ"רו מ"רז מ"רח מ"רט מ"ש מ"שא מ"שב מ"שג מ"שד מ"שה מ"שו מ"שז מ"שח מ"שט מ"ת מ"תא מ"תב מ"תג מ"תד מ"תה מ"תו מ"תז מ"תח מ"תט
טו מ"טז מ"יז מ"יח מ"יט מ"כ מ"כא מ"כב מ"כג מ"כד מ"כה מ"כו מ"כז מ"כח מ"כט מ"ל מ"לא מ"לב מ"לג מ

מחלפי אהדדי. שלא מדעתן היו מסרסין אותן ומכל מקום היו מתליפין שמא לא יתמינו הטולם שהיה בלא מדעתם או משום שלא יתמרו אחריה לנכרי לעשות כן ויאמרו שלא מדעתו: **ישב** לה קון בפיה מהו. וא"ת הא בחסימה וי"ל דה"מ בשחסמה בתוך כדי שלא תאכל אבל הכא שושב לה מגליו בני דלמא הוי כחלתה:

רבין אמר מבמחן. פמ"ל יש לה קון אסור לפי שחסימה בנופה אבל אמר רבי בנו מערבא סברי לה כר' חידקא דאמר בני נח מצווין על הסירום וקא עברי משום (ויקרא יט) ולפני עור לא תתן מכשול סבר רבא למימר ימכרו לשחיטה א"ל אביי דיין שקנסת עליהם מכירה כ פשיטא בנו גדול כי אחר דמי בנו קטן מאי רב אחי ג אחר ורב אשי שרי מרימר ומר זוטרא ואמרי לה הנהו תרי חסידי מחלפי אהדדי בעי רמי בר המא הושיב לה קוץ בפיה מהו הושיב לה הסימה מעלייתא היא אלא ד ישב לה קוץ בפיה מהו הרביץ לה ארי מבחוץ מהו הרביץ לה הסימה מעלייתא היא אלא ה רבץ לה ארי מבחוץ מהו ו העמיד בנה מבחוץ מהו ז היתה צמאה למים מהו ח פרס ליה קטבליא על גבי דישד מהו ט פשוט מהא דתניא י רשאי בעל פרה להרעיב פרתו כדי שתאכל מן הדישה הרבה י ורשאי בעל הבית להחיר פקיע עמיר לפני הבהמה כדי שלא תאכל מן הדישה הרבה שאני התם דקא אכלה איבעית אימא ורשאי בעה"ב להחיר פקיע עמיר לפני בהמה מעיקרא כדי שלא תאכל הרבה מן הדישה בעא מינה רבי יונתן מרבי סימאי חסמה מבחוץ מהו שור בדישו אמר רחמנא והא לא בדישו הוא או דלמא לא תדוש בחסימה אמר רחמנא אמר ליה מבית אביך אתה למד (שם י) יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם בבואכם הא דאסור הא מישתא ומיעל שרי (שם) ולהבדיל בין הקדש ובין החול אמר רחמנא אלא מה התם בשעת ביאה לא תהא שכרות הכא נמי כ בשעת דישה לא תהא חסימה ת"ר ב לחוסם את הפרה מ והמזווג בכלאים פטור ואינו לוקה אלא דש ומנהיג בלבד ג איתמר חסמה בקול והנהיגה בקול ר' יוחנן אמר ג חייב ריש לקיש אמר פטור ר' יוחנן אמר חייב עקימת פין הויא מעשה ריש לקיש אמר פטור קלא לא הוי מעשה איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש

לא

דנגבין ארמאי ומגנחין יתהון מהו ח שלח להו הערמה אתעכיד בהו אערימו עלייהו ויזדבנון אמר רב פפא בני מערבא סברי לה א כר' חידקא דאמר בני נח מצווין על הסירום וקא עברי משום (ויקרא יט) ולפני עור לא תתן מכשול סבר רבא למימר ימכרו לשחיטה א"ל אביי דיין שקנסת עליהם מכירה ב פשיטא בנו גדול אי אחר דמי בנו קטן מאי רב אחי ג אחר ורב אשי שרי מרימר ומר זוטרא ואמרי לה הנהו תרי חסידי מחלפי אהדדי בעי רמי בר המא הושיב לה קוץ בפיה מהו הושיב לה הסימה מעלייתא היא אלא ד ישב לה קוץ בפיה מהו הרביץ לה ארי מבחוץ מהו ו העמיד בנה מבחוץ מהו ז היתה צמאה למים מהו ח פרס ליה קטבליא על גבי דישד מהו ט פשוט מהא דתניא י רשאי בעל פרה להרעיב פרתו כדי שתאכל מן הדישה הרבה י ורשאי בעל הבית להחיר פקיע עמיר לפני הבהמה כדי שלא תאכל מן הדישה הרבה שאני התם דקא אכלה איבעית אימא ורשאי בעה"ב להחיר פקיע עמיר לפני בהמה מעיקרא כדי שלא תאכל הרבה מן הדישה בעא מינה רבי יונתן מרבי סימאי חסמה מבחוץ מהו שור בדישו אמר רחמנא והא לא בדישו הוא או דלמא לא תדוש בחסימה אמר רחמנא אמר ליה מבית אביך אתה למד (שם י) יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם בבואכם הא דאסור הא מישתא ומיעל שרי (שם) ולהבדיל בין הקדש ובין החול אמר רחמנא אלא מה התם בשעת ביאה לא תהא שכרות הכא נמי כ בשעת דישה לא תהא חסימה ת"ר ב לחוסם את הפרה מ והמזווג בכלאים פטור ואינו לוקה אלא דש ומנהיג בלבד ג איתמר חסמה בקול והנהיגה בקול ר' יוחנן אמר ג חייב ריש לקיש אמר פטור ר' יוחנן אמר חייב עקימת פין הויא מעשה ריש לקיש אמר פטור קלא לא הוי מעשה איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש

לא

ויש נוקים אמר פטור עקימת פין הויא מעשה. ומה תאמר והא ברים אלו הן הנוקין (מכות דף יג:) אמרינן הא דבעינן לאו שיהא בו מעשה משום דכולהו לאוי גמרינן מלאו דחסימה משום דסמיך ליה ארבעים יכנו לא יוסיף והסימה יש בה מעשה והשתא לרים לקיש דחסימה בקול ליה בה מעשה נימא הלקי וילף בכולהו דלקי אלהו אתין בו מעשה ואמאי פטר הכא בחסימה נופה כי אין בה מעשה ויש לומר דסבר ריש לקיש דעיקר קרא לא איירי אלא בחסם חסימה דלית בה מעשה אי נמי נפקא לרים לקיש כאיהך ברייתא דמשם (שם) דברים מלעשות אתין לוקין אלא בלאו שיש בו מעשה ואם תאמר דבאלו הן אתין בו מעשה ש"מ דאין לוקין אלא בלאו שאין בו מעשה ולא אמרינן דבעינן שלא יהא בו מעשה ומה שאמר לעיל דרבי יוחנן אמר בפטור אמר ליה כלומר דרבי יוחנן אמר ליה משום לאו דאין לוקין אלא בלאו שאין בו מעשה ולא אמרינן דבעינן שלא יהא בו מעשה ור"ל פטר ליה משום התראה ספק אבל לאו שאין בו מעשה אין לוקין אלא בלאו שאין בו מעשה ולא אמרינן דבעינן שלא יהא בו מעשה ומשום הכי אמר ליה דלמא אמר ליה דלא אמרינן דבעינן שלא יהא בו מעשה ומה שאמר לעיל דרבי יוחנן אמר בחסימה בקול ולא אמר בנופה בקול ר"ל דלא אמר בנופה בקול אלא בחסימה בקול ולא אמר בנופה בקול אלא בחסימה בקול ולא אמר בנופה בקול אלא בחסימה בקול ול

דש בלוזין וכורנגולין לרבי יוסי ברבי יהודה מהו. יש לפרש דמיבעיא ליה בדבקין ברגליהן ולא בכנפיהן דלין יכולין לדוש בכנפיהן דלי בכל כחו בטיגין סליכה או דלמא ידיו ורגליו בטיגין ולא ליכא דלין בדבקין בכנפיהן לי נמי יש לומר דלפילו דבקין בכנפיהן מיבעיא ליה דדומיא דשור ממש בטיגין וא"ת דמשמע דסטיגא ליה דהי איכא ידיו ורגליו כי שור לאוכל ולא בשי שור ממש ור"ש אליף שור שור מסכת ור"ש שוף נמי מיליף מדתנן בסוף הכירה (דף כד:) דטיגין שור וכמהה חיס ושוף לענין הסיטה ס"ב מאי מיבעיא ליה ור"ל כיון דבעי רבי יוסי בר' יהודה דומיא דשור מיבעיא ליה דלמא שוף אימו סוס לשור לענין הסיטה ומתני' דהתם כתנא קמא ומ"ל דהכא: שור במחובר כיבי מסכתת לה. פירש בקונטרס הלא הבהמה אינה יכולה לרגוש ולהאכל מנכון שבל הטגלה ואין נראה לר"י דהסוא נפן הוי תלוש ולא מחובר אלא הכי פירושו במחובר היינו בבהמה דם במחובר כיבי מסכתת לה שיאכל אותן שבלין עמון סוסה דם דבשלמא שור בתלוש אתי שפיר שבל חבוטה הה"ד אסר שם הבוטה כתלוש אחת ו"ן צריך לאכול מאותה שהוא דם ממש הבל מחובר כל קלח וקלח חבוט בפני עצמו ומשני בשרבא פירוש בקטניות או בחבוטה שהיא ארוכה שיכול לאכול אותן שבלין עמון שהוא דם: הא עושה מעשה אוכל מן המחובר. פירש מלון למדקן הכי דממתניתין לא משמע אלא הלא קתני אלא שאוכל משום הבאת הבילה אבל אי לא משום הכי לא היה הוכל אפילו מאכל בשיפה מעשה דמי דעושה בנפן זה אינו אוכל בנפן אחר ו"ל דדייק מדלא נקט בתתי' משום הבאת הבילה אמרו הפוליה אוכלים כשמכיה' כלים מאומן לאומן דהוו עושין מעשה ומיעט הוה יכעינן דאפי' בעושה מעשה אין אוכלים אלא מפני הבאת הבילה אבל אי לא משום הבאת הבילה אפילו מאכל בשיפה מעשה דמי דעושה בנפן זה אינו אוכל בנפן אחר ו"ל דדייק מדלא נקט בתתי' משום הבאת הבילה אמרו הפוליה אוכלים כשמכיה' כלים מאומן לאומן דהוו עושין מעשה ומיעט הוה יכעינן דאפי' בעושה מעשה אין אוכלים אלא מפני הבאת הבילה אבל אי לא משום הבאת הבילה אפילו מאכל בשיפה מעשה דמי דעושה בנפן זה אינו אוכל בנפן אחר

מתני' ואפ' בבתפו. דלא מזיז ידיו ורגליו: **גמ'** כי שרי דהא לקבא הוסס לגמרם: דש באוזנים. דלא לסס ידיה לבפנ' וכל מפנוהם של רגליהם: עד שלא הלבו וכו'. דרכן לעשיל עבדים עם הגת והוכיחן ברגליהם על הגת ומד אלא הלבו בה שרי ועדב לין מלאכתן מיכרת בינן הלא בעבדים לפיכך לין בהי יין דהוה ליה עו"ם בעין זה ואוכל בעין אחר: **מתני'** אבל מונע הוא עצמו וכו'. ואוכל כל אכילתו מהן: וכולן לא אמרו. שיאכל אלא בעבה הוא עוסק מעלאכה ולא שיבא לו ואוכל לומר הרי מונעת עליו עד כאן לא בעלתי לאכול עכשיו אבל לי ואוכל: אבל מפני השב אבידה לבעלים. אלא יבטל מעלאכתו ויאכל: אמרו פועלין אוכלין בהליכתן מאומן לאומן. בשנמרו בורה זו והולכין לשתחיל בחברתה ולף על גב דבשיל בעתה אלא בעת מלאכה הוא עוסק: וחמור בשהיא בבטל בעיה בהם: וחמור בשהיא פרקה. בגמרא מפרש לה: **גמ'** מהו שיאכל בגפן אחר. שיקון אוכל בגפן יפה ויבל לגרוס אוכל עוסק בם ואוכל: ואי אמרת. לגרס לי לגרגיבו לה בפשוטה דאוכל דאי אינו אוכל שור במחובר דרבינן לעבל לאכול כיבי אכל הרי עלאכת שור במחובר אי אפשר לו לאכול בגפן בם אלא בם שבבי בשור לעבד לבני הבעלים והבהיס שופע דבר מיזוס וירא לשוכחו בה איסי בן יהודה ומסתיר מן הטעין: בביאת כל אדם. ואפילו אינו שכירו: ת"ק ליה ליה דאיסי. דהא אוכל פועל קתני ורבנן בתרתי לית להו דאיסי וס"ק ומכמיס פטירין לאכול יותר על שכרו דהא לאו שכיר נמי אכל: משלו הוא אוכל. תוספת שכר הוא בהוסיפה לו כולה: או משל שמים. בתחת בגמילות חסדים כבאר מתנות עניים: הנו. אלילמי לאחבי וכבי: יהבינן להו. כי סיכי דבידו ליתן שכרו לכל מי שירצה: לדידה זכי ליה רחמנא. בלדקה וכל זמן דלא מעלא לידה לא זכי ליה לדיתבה לאחבו וכיון: אבל בזוזא. בתמיה וכי תוספת ערובה על הטיקר: דמר סבר משלו הוא איכל. והלכך לא יאכל יותר על שכרו לאין תוספת פרוכה על הטיקר: ומר סבר משל שמים הוא אוכל. וחכי ליה רחמנא: ואכלת כנפשך. בדבר שאתה מוסר נפשך עליו לעלות בכבש ולעלות בחילון לתוסר לפבו לעיתה והיינו ז סכיר: נזיר. שאסור בענבים: משום לך לך אמרי' נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב. כלומר קנסא הוא דקנסוהו שיעבוד עמו מלהסכיר לענבים: קא נסיב לה. גמרא קרא דפועל ולעוסס ז דבבן סיא וקרא אסמכתא בעלמא לקצות. לייבבן בשלא לעשות קיעות:

איבעיא לה ה"נ ואידי דקתני לה בלשון פוטל קא נסיב לה קרא דפועל ת"ש ה השוכר את הפועל יוכל לקצוח בהאנים ובני

אילו נאמר (ויקרא יט) בהמתך לא תרביע חייתי אומר לא יאחוז אדם את הבהמה כדי שיעלה עליה זכר תלמוד לומר כלאים כלאים הוא דאסור הא מין במינו שרי ומין במינו נמי אחיזה אין הבנסה לא מאי אחיזה הבנסה ואמאי קרי ליה אחיזה לישנא מעלא אמר רב אשי הא מילתא בעו מינאי דבי ר' רב נחמיה ר"ש גלותא מהו להכניס מין ומינו ושאינו מינו לדיר כיון דאיכא מיניה בתר כ"ניה נריר או דלמא אפי' הכי לא ופשטי להו לאיסורא דלא כהלכתא ת משום פריצותא דעבדי: **מתני'** ב היה עושה בידיו אבל לא ברגליו ברגליו אבל לא בידיו אפילו בכתיפו הרי זה אוכל ר' יוסי ברבי יהודה אומר עד שיעשה בידיו וברגליו: **גמ'** מ"ט (דברים כג) כי תבא בכרם רעך בכל מאי דעביד: רבי יוסי בר' יהודה אומר עד שיעשה בידיו וברגליו: מ"ט דר' יוסי ברבי יהודה כי שור מה שור עד שיעשה בידיו וברגליו אף פועל עד שיעשה בידיו וברגליו ב בעי רבה בר רב הונא דש באוזין ותרנגולים לר' יוסי ברבי יהודה מהו בכל כחו בעינן והא איכא או דלמא בידיו וברגליו בעינן והא ליכא תיקו אמר ר"נ אמר רבה בר אבוה ג פועלים עד שלא הלכו שתי וערב בגת אוכלין ענבים ואין שותין יין משהלכו שתי וערב בגת אוכלין ענבים ושותין יין: **מתני'** ד היה עושה בתאנים לא יאכל בענבים בענבי לא יאכל בתאנים ה אבל מונע את עצמו עד שמגיע למקום יפות ואוכל ו וכולן לא אמרו אלא בשעת מלאכה ז אבל משום השב אבדה לבעלים אמרו פועלין אוכלין בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת ובחמור כשהיא פורקת: **גמ'** איבעיא להו עושה בגפן זה ממין שאתה נותן לכליו של בעל הבית בעינן והא איכא או דלמא ממה שאתה נותן לכליו של בעל הבית בעינן והא ליכא ואם תמצי לומר ח עושה בגפן זה לא יאכל בגפן אחר שור במחובר היכי אכיל אמר רב ששא בריה דרב אידי ד בשרבא ת"ש היה עושה בתאנים לא יאכל בענבים הא תאנים ותאנים דומיא דתאנים וענבים אוכל ואי אמרת עושה בגפן אחר היכי משבחת לה אמר רב ששא בריה דרב אידי ט במודלית תא שמע אבל מונע את עצמו עד שמגיע למקום היפות ואוכל ואי אמרת עושה בגפן זה אוכל בגפן אחר ניזיל וניתי וניכול התם משום ביטול מלאכה לא קא מיבעיא לן כי קא מבעיא לן היכא דאיכא אשתו ובניו מאי הא שמע וכולם לא אמרו אלא בשעת מלאכה אבל מפני השב אבידה לבעלים אמרו פועלים אוכלים בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת כברוה מהלך בעושה מעשה דמי ומשום השב אבידה לבעלים הוא דאכיל מדאורייתא לא אכיל אלמא עושה בגפן זה אינו אוכל בגפן אחר לא לעולם אימא לך עושה בגפן זה אוכל בגפן אחר ומהלך לאו כעושה מעשה דמי איכא דאמרי סברוה מהלך לאו כעושה מעשה דמי והיינו טעמא דמדאורייתא לא אכיל משום דלאו כעושה מעשה דמי הא עושה מעשה אכיל מדאורייתא אלמא עושה בגפן זה אוכל בגפן אחר לא לעולם אימא לך עושה בגפן זה אינו אוכל בגפן אחר ומהלך

סיגא ממנה הוא אלמא עושה דמי אין אוכל בגפן: לאו כעושה מעשה דמי. הלכך לי נאו מכני הא עושה מעשה. כגון נכנס בכרם ומולך עד אל זו אכול:

מתני' ואפ' בבתפו. דלא מזיז ידיו ורגליו: **גמ'** כי שרי דהא לקבא הוסס לגמרם: דש באוזנים. דלא לסס ידיה לבפנ' וכל מפנוהם של רגליהם: עד שלא הלבו וכו'. דרכן לעשיל עבדים עם הגת והוכיחן ברגליהם על הגת ומד אלא הלבו בה שרי ועדב לין מלאכתן מיכרת בינן הלא בעבדים לפיכך לין בהי יין דהוה ליה עו"ם בעין זה ואוכל בעין אחר: **מתני'** אבל מונע הוא עצמו וכו'. ואוכל כל אכילתו מהן: וכולן לא אמרו. שיאכל אלא בעבה הוא עוסק מעלאכה ולא שיבא לו ואוכל לומר הרי מונעת עליו עד כאן לא בעלתי לאכול עכשיו אבל לי ואוכל: אבל מפני השב אבידה לבעלים. אלא יבטל מעלאכתו ויאכל: אמרו פועלין אוכלין בהליכתן מאומן לאומן. בשנמרו בורה זו והולכין לשתחיל בחברתה ולף על גב דבשיל בעתה אלא בעת מלאכה הוא עוסק: וחמור בשהיא בבטל בעיה בהם: וחמור בשהיא פרקה. בגמרא מפרש לה: **גמ'** מהו שיאכל בגפן אחר. שיקון אוכל בגפן יפה ויבל לגרוס אוכל עוסק בם ואוכל: ואי אמרת. לגרס לי לגרגיבו לה בפשוטה דאוכל דאי אינו אוכל שור במחובר דרבינן לעבל לאכול כיבי אכל הרי עלאכת שור במחובר אי אפשר לו לאכול בגפן בם אלא בם שבבי בשור לעבד לבני הבעלים והבהיס שופע דבר מיזוס וירא לשוכחו בה איסי בן יהודה ומסתיר מן הטעין: בביאת כל אדם. ואפילו אינו שכירו: ת"ק ליה ליה דאיסי. דהא אוכל פועל קתני ורבנן בתרתי לית להו דאיסי וס"ק ומכמיס פטירין לאכול יותר על שכרו דהא לאו שכיר נמי אכל: משלו הוא אוכל. תוספת שכר הוא בהוסיפה לו כולה: או משל שמים. בתחת בגמילות חסדים כבאר מתנות עניים: הנו. אלילמי לאחבי וכבי: יהבינן להו. כי סיכי דבידו ליתן שכרו לכל מי שירצה: לדידה זכי ליה רחמנא. בלדקה וכל זמן דלא מעלא לידה לא זכי ליה לדיתבה לאחבו וכיון: אבל בזוזא. בתמיה וכי תוספת ערובה על הטיקר: דמר סבר משלו הוא איכל. והלכך לא יאכל יותר על שכרו דאין תוספת פרוכה על הטיקר: ומר סבר משל שמים הוא אוכל. וחכי ליה רחמנא: ואכלת כנפשך. בדבר שאתה מוסר נפשך עליו לעלות בכבש ולעלות בחילון לתוסר לפבו לעיתה והיינו ז סכיר: נזיר. שאסור בענבים: משום לך לך אמרי' נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב. כלומר קנסא הוא דקנסוהו שיעבוד עמו מלהסכיר לענבים: קא נסיב לה. גמרא קרא דפועל ולעוסס ז דבבן סיא וקרא אסמכתא בעלמא לקצות. לייבבן בשלא לעשות קיעות:

שמהלך כעושה מעשה דמי. ואפ"ס לי לאו מעשה הבאת אבידה לא אכיל: בשהיא פורקת מהיכן אכלה. כל מעלה פורקין בבת אחת והולכין: עד שתהא פורקת. בהליכתה אוכלת מעלאתו טוב ח קמ"ל דלא קאי אמפני הבאת אבידה דמן הדין אוכלת אלא מילתא בלחי נפשיה הוא:

איבעית אימא דרב איכא ביניהו. דת"ק בתמיה פועל ליה בשיטין בסעודתן מכל מקום לא מיקרו פועלים כיון אלא מדשת בעל הבית עושין: אי אמרת משלו הוא אוכל יכיבין לבו. דמעשה שכרו הוי כלילו בתתה עמו ולהי משל שמים הוא אוכל לא יכיבין לבו אלא זיבה לו בלבוד אלא מה שהוא לוקח אוכל ואין לו בה ליתן ט (כולם): **כן** ומאן דלא בכפרים יבמים וכן נראה לגרוס לא בכפסך קמפלגי. ואי לאו כנפסך הוו מודו כ"ע דאוכל יותר מכדי שכרו דרחמנא זבה ליה ולא נרסי' דכ"ש מה אוכל דהא כ"ש דלי משל שמים הוא אוכל דהוה אכיל יתר מכדי שכרו אי לאו כנפסך ויש לייבב הגרסא מסוס דמעיקרא הוה בעי למיפסס מת"ק דמשל שמים הוא אוכל ודחה לו ומחוק ופוסק מדברי חכמים דבעי משל שמים כו' ור"ש ת"ק נמי סבר הכי דבין ת"ק לחכמים ליכא אלא הא דאמרן לעיל והלוחה אומר לעולם אימא לך משלו הוא אוכל כמו שהיתי לך למעלה: **ואי** אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין בני הא כיון דהוא אינו יכול לאכול הוא ו"ל ליה כחולה שאינו יכול ליתן לחם ו"ל ד לעיל ה"ל לחולה דחולה אינו אוכל לפירות שלפניו ולכבי לא זכי לי' דחמרא אבל בזיר לתתה זכי ליה כבלר פועל ת"ח אלא מאי משל שמים הוא אוכל ו"ל מדרבין אלא מאי נקט מזיר ו"ל דלוקחת ח קמ"ל ולא דמילתא נקט שמזיר דיל לומר כן לפי קאי כ"ל ל"ש אינו אוכל: **השוכר** את הפועל לקצות לו כו'. תימה דלא סיים דומיא דאכל כך בלא קצות היתה נמרה מלאכתו ולא היה בכלל דיים ובמכיל שחיסב הוי בכלל דיים ו"ל דהכא מיירי במקום שמנהג הוא לקצות תאנים דהסתם בלא מחשבה אלא בסתמא הוי דבר שלא נמרה מלאכתו למעשר ושוב דין הוא שיאכל פועל על ידי מחשבתו כיון דש"י מחשבה זאת חשיב לא נמרה מלאכתו לענין שאוכל ופיזור: על

מסורת השס

א [ל"ל רבנא רס"ל]

ב פנסדרין נסי

ג [משנרות פ"ל מ"ה]

ד ג' רס"ל בשרבא בגמ"ש וכן בגמ"ש

ה מ"ב מ"ל מלכלו מלכלו 6 מנה

ו ג"ל מקר מ"ל

ז מ"ל מ"ל

ח ג ד מ"ל מ"ל

ט ג"ל מ"ל

י ג"ל מ"ל

כ ג ד מ"ל מ"ל

ל ד מ"ל מ"ל

מ ג ד מ"ל מ"ל

נ ד מ"ל מ"ל

ס ג"ל מ"ל

ע ג"ל מ"ל

פ ג ד מ"ל מ"ל

צ ג ד מ"ל מ"ל

ק ג"ל מ"ל

ר ג"ל מ"ל

ש ג"ל מ"ל

ת ג"ל מ"ל

א ג"ל מ"ל

ב ג"ל מ"ל

ג ג"ל מ"ל

ד ג"ל מ"ל

ה ג"ל מ"ל

ו ג"ל מ"ל

ז ג"ל מ"ל

ח ג"ל מ"ל

ט ג"ל מ"ל

י ג"ל מ"ל

כ ג"ל מ"ל

ל ג"ל מ"ל

מ ג"ל מ"ל

נ ג"ל מ"ל

ס ג"ל מ"ל

ע ג"ל מ"ל

פ ג"ל מ"ל

צ ג"ל מ"ל

ק ג"ל מ"ל

ר ג"ל מ"ל

ש ג"ל מ"ל

ת ג"ל מ"ל

על מנת שיאכל בני בשכרי. פי' בקונטרס שיאכל בנו עם האב בשכר פעולת האב וקשה דמאי נרלה בשכרו מקח גמור הוא ומאי קאמר נמי דמיחזי כמקח אלא היינו התחיה ואיתעריך לשתתפות שיאכל בנו אחר מן האב ואם דפריך דבנו ואמר מאי חייב הא מאי חייב בכל מה שיאכל דהא לא הוה לו לתיובתא אלא במה שאוכל יותר מן האב: **הבי** נרסינן בספרים שלנו אלא אי אמרת משל שמים הוא אוכל אלא אי מאי פודה ומאכילין ומאכילין איסורא לא זכי להו רחמנא התם משום דמיחזי כמקח ת"ש א"ג השוכר את הפועל לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו ואם לא הודיעם פודה ומאכילן ואי אמרת משל שמים הוא אוכל אמאי מעשר ומאכילן איסורא לא זכי להו רחמנא ב וכי תימא הכא נמי משום דמיחזי כמקח טעות אלא נתפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו ה ואם לא הודיען מעשר ומאכילן ואי אמרת משל שמים הוא אוכל אמאי מעשר ומאכילן איסורא לא זכי להו רחמנא ב וכי תימא הכא נמי משום דמיחזי כמקח טעות בשלמא נתפרסו עגולין מחזי כמקח טעות אלא נתפתחו חביותיו מאי מקח טעות איכא מידע ידע דאיטבול להו למעשר אמר רב ששת שנתפתחו חביותיו לבור והתניא ג יין משירד לבור כר"ע דאמר משיקפה דאמרו ליה לא הוה ידעינן ונימא להו איבעי לכו אסוקי אדעתייכו דלמא משלי באתרא דההוא דשריק ההוא משלי ת"ש ה קוצץ אדם על ידי עצמו על ידי בנו ובתו הגדולים על ידי עבדו ושפחתו הגדולים וע"י אשתו מפני שיש בהן דעת אבל אינו קוצץ לא ע"י בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים ולא ע"י בהמתו מפני שאין בהן דעת קס"ד במעלה להן מזונות אי אמרת בשלמא משל שמים הוא אוכל משי"ה אינו קוצץ אלא אי אמרת משלו הוא אוכל קטנים נמי נקוץ להו הכא במאי עסקינן בשאין מעלה להן מזונות אי הכי גדולים נמי ידעי וקא מחלי והא תנא ר' הושעיא קוצץ אדם על ידי עצמו ועל ידי אשתו אבל לא על ידי בנו ובתו הגדולים אבל לא על ידי בנו ובתו הקטנים וקוצץ על ידי עבדו ושפחתו הכנענים בין גדולים ובין קטנים מאי לאי אידי ואידי במעלה להן מזונות ובהא קא מיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל לא דכ"ע משלו הוא אוכל ולא קשיא כאן בשאין מעלה להן מזונות וברייתא במעלה להן מזונות במאי אוקימתא במעלה להן מזונות אי הכי קטנים נמי נקוץ להו צעריהו דבנו ובתו הקטנים לא זכי ליה רחמנא במאי אוקימתא למתני' בשאין מעלה להן מזונות

הניחא

הרי זה אוכל ופטור מן המעשר ב על מנת שאוכל אני ובני או שיאכל בני בשכרי הוא אוכל ופטור ובנו אוכל וחייב ואי אמרת משלו הוא אוכל בנו אמאי חייב אמר רבינא משום דמיחזי כמקח ת"ש א"ג השוכר את הפועל לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו ואם לא הודיעם פודה ומאכילן ואי אמרת משל שמים הוא אוכל אמאי מעשר ומאכילן איסורא לא זכי להו רחמנא ב וכי תימא הכא נמי משום דמיחזי כמקח טעות אלא נתפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו ה ואם לא הודיען מעשר ומאכילן ואי אמרת משל שמים הוא אוכל אמאי מעשר ומאכילן איסורא לא זכי להו רחמנא ב וכי תימא הכא נמי משום דמיחזי כמקח טעות בשלמא נתפרסו עגולין מחזי כמקח טעות אלא נתפתחו חביותיו מאי מקח טעות איכא מידע ידע דאיטבול להו למעשר אמר רב ששת שנתפתחו חביותיו לבור והתניא ג יין משירד לבור כר"ע דאמר משיקפה דאמרו ליה לא הוה ידעינן ונימא להו איבעי לכו אסוקי אדעתייכו דלמא משלי באתרא דההוא דשריק ההוא משלי ת"ש ה קוצץ אדם על ידי עצמו על ידי בנו ובתו הגדולים על ידי עבדו ושפחתו הגדולים וע"י אשתו מפני שיש בהן דעת אבל אינו קוצץ לא ע"י בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים ולא ע"י בהמתו מפני שאין בהן דעת קס"ד במעלה להן מזונות אי אמרת בשלמא משל שמים הוא אוכל משי"ה אינו קוצץ אלא אי אמרת משלו הוא אוכל קטנים נמי נקוץ להו הכא במאי עסקינן בשאין מעלה להן מזונות אי הכי גדולים נמי ידעי וקא מחלי והא תנא ר' הושעיא קוצץ אדם על ידי עצמו ועל ידי אשתו אבל לא על ידי בנו ובתו הגדולים אבל לא על ידי בנו ובתו הקטנים וקוצץ על ידי עבדו ושפחתו הכנענים בין גדולים ובין קטנים מאי לאי אידי ואידי במעלה להן מזונות ובהא קא מיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל לא דכ"ע משלו הוא אוכל ולא קשיא כאן בשאין מעלה להן מזונות וברייתא במעלה להן מזונות במאי אוקימתא במעלה להן מזונות אי הכי קטנים נמי נקוץ להו צעריהו דבנו ובתו הקטנים לא זכי ליה רחמנא במאי אוקימתא למתני' בשאין מעלה להן מזונות

הניחא

מזונות. וסבר פעולתן עלו: אי אמרת משל שמים הוא אוכל משום הכי אינו קוצץ. ע"י עבדיו הקטנים דאין לפועל קפן אלא כשעתן לתוך פיו: אלא אי אמרת משלו הוא אוכל. דתוספת שכר שור: אמאי אינו קוצץ. כי סיכי דלגרייהו דילים מכילנן נמי דילים: שאין מעלה להן מזונות. ואף שכרן אינו עלו וקא סלקא דעתך אין לעבד עכו"ם עפי ואינו זוך ופלוגתא היא במסכת גיטין (דף יב.) ובסתמא משום לאו דחסימה מחמיר אלו דאמרי לחסמה: והתני ר' אושעיא קוצץ אדם ע"י עצמו וע"י אשתו אבל לא ע"י בהמתו. משום חסימה: וקוצץ ע"י בניו הגדולים. אבל לא סקטנים: וקוצץ על ידי שפחתו ועבדו וכו'. קטן עבדים קטנים לעבדים קטנים דמתניתין: אידי ואידי. מתניתין ובריית': דמר סבר. תנא דמתניתין: משל שמים הוא אוכל. הלכך נים לו לבעליהן לאכילתן מלאכתן דאכילתן עלו על מיתנגנ לפיסן. אי הכי. בנו ובתו נמי נקוץ לסו: במאי אוקימתא וכו'. ולעולם מעלו הוא אוכל ומשום דמיחזי לא יסוד:

הניחא א למאן דאמר אין הרב יכול לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך שפיר אלא למ"ד ז יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך מאי איכא למימר אלא אידי ואידי בשאין מעלה להן מזונות ובהא פליגי דמר סבר יכול ומר סבר אין יכול ור' יוחנן דאמר יכול הרב שביק מתניתין ועביד כברייתא אלא דכ"ע משל שמים הוא אוכל ולא מצי קצץ ומאי קוצץ דאמר ר' הושעיא מזונות דכוותיה תבן נקוץ לה אלא בהא קמיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל: **מתני'** ב ב קוצץ אדם ע"י עצמו ע"י בנו ובתו הגדולים ע"י עבדו ושפחתו הגדולים ע"י אשתו מפני שיש בהן דעת ג אבל אינו קוצץ ע"י בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הקטנים ולא ע"י בהמתו מפני שאין בהן דעת ג ד השוכר את הפועלים לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען פודה ומאכילן ה נתפרסו עגולין ו שומרי גיתות וערימות הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען מעשר ומאכילן ז שומרי פירות אוכלין מחלכות מדינה אבל לא מן התורה: **גמ'** שומרי פירות אמר רב לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין אבל שומרי גיתות וערימות אכלין מה"ת קסבר משמר כעושה מעשה דמי ושמואל אמר ז לא שנו אלא שומרי גיתות וערימות אבל שומרי גנות ופרדסים אינן אוכלים לא מה"ת ולא מהלכות מדינה קא סבר משמר לאו כעושה מעשה דמי מתיב רב אחא בר רב הונא ח המשמר את הפרה מטמא בגדים ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי מטמא בגדים אמר רבה בר עולא ט גזירה שמא יזיז בה אבר מתיב רב כהנאי המשמר ארבע וחמש מקשאות ה"ז לא ימלא כריסו מאחד מהן אלא מכל אחד ואחד אוכל לפי חשבון ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי אוכל אמר רב שימי בר אשי כ בעקורין שנו עקורין והלא נגמרה מלאכתן למעשר שלא ניטל פיקס שלהם אמר רב אשי כוותיה דשמואל מסתברא דתנן ד ואלו אוכלין מה"ת העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש כו' מכלל דאיכא דלא קא אכיל מה"ת אלא מהלכות מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי אינן אוכלין אילימא שאין אוכלין מה"ת אלא מהלכות מדינה היינו רישא אלא לאו שאין אוכלין לא מה"ת ולא מהלכות מדינה ומאי ניהו ל עושה במחובר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה וכ"ש שומרי גנות ופרדסות: **מתני'** ה מ ארבעה שומרים הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר ו נ שומר חנם נשבע על הכל ו ס והשואל משלם את הכל ע ונושא שכר פ והשוכר נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבדה ואת הגנבה: **גמ'** ק מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה ר"מ היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא שוכר כנושא שכר ר' מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה דתניא ר שוכר כיצד משלם ר"מ אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר רבה בר אבוה איפכא קתני אי הכי ארבעה שלשה נינהו אמר ר"נ בר יצחק ל ארבעה שומרין ודיניהם שלשה ההוא רעיא דהוה קא רעי חמרתא אנודא דנהר פפא שרית הדא מינייהו ונפלת למיא אתא לקמיה דרבה ופטריה אמר מאי הו"ל למעבד

הא

דכוותיה נבי בסמיתו תבן לקון לס. ס"ה דסוס מלי למיפרך מבנו וכתו הקטנים לי נמי כיון דלאו בני מחילה ניסו לאו כל כמיוס לפרס כלל: **אלא** בהא קא מיפלגי מר סבר משלו הוא אוכל. ולר' יוחנן אידי ואידי בשאין מעלה להן מזונות:

לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסים. בין אוכלין מן התורה משום דלאו גמר מלאכה הוא ואם דלמרינן לעיל (דף פט.) המוכה בבגדים כו' וכן לעבד ולקיקם תחת הזיתים הרי זה לא יאכל היינו מן התורה אבל מהלכות מדינה אכיל. **אי** הכי לרבעה שומרין בלבה הוא. אלא' אי הכי אין בו אי אמרת בשלמא דמיקרא דמיקרא נמי אמר מלאכתן הכי וכן יש הרבה בגמ' ב: ומא

הניחא א למאן דאמר אין הרב יכול לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך שפיר אלא למ"ד ז יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך מאי איכא למימר אלא אידי ואידי בשאין מעלה להן מזונות ובהא פליגי דמר סבר יכול ומר סבר אין יכול ור' יוחנן דאמר יכול הרב שביק מתניתין ועביד כברייתא אלא דכ"ע משל שמים הוא אוכל ולא מצי קצץ ומאי קוצץ דאמר ר' הושעיא מזונות דכוותיה תבן נקוץ לה אלא בהא קמיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל: **מתני'** ב ב קוצץ אדם ע"י עצמו ע"י בנו ובתו הגדולים ע"י עבדו ושפחתו הגדולים ע"י אשתו מפני שיש בהן דעת ג אבל אינו קוצץ ע"י בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הקטנים ולא ע"י בהמתו מפני שאין בהן דעת ג ד השוכר את הפועלים לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען פודה ומאכילן ה נתפרסו עגולין ו שומרי גיתות וערימות הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען מעשר ומאכילן ז שומרי פירות אוכלין מחלכות מדינה אבל לא מן התורה: **גמ'** שומרי פירות אמר רב לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין אבל שומרי גיתות וערימות אכלין מה"ת קסבר משמר כעושה מעשה דמי ושמואל אמר ז לא שנו אלא שומרי גיתות וערימות אבל שומרי גנות ופרדסים אינן אוכלים לא מה"ת ולא מהלכות מדינה קא סבר משמר לאו כעושה מעשה דמי מתיב רב אחא בר רב הונא ח המשמר את הפרה מטמא בגדים ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי מטמא בגדים אמר רבה בר עולא ט גזירה שמא יזיז בה אבר מתיב רב כהנאי המשמר ארבע וחמש מקשאות ה"ז לא ימלא כריסו מאחד מהן אלא מכל אחד ואחד אוכל לפי חשבון ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי אוכל אמר רב שימי בר אשי כ בעקורין שנו עקורין והלא נגמרה מלאכתן למעשר שלא ניטל פיקס שלהם אמר רב אשי כוותיה דשמואל מסתברא דתנן ד ואלו אוכלין מה"ת העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש כו' מכלל דאיכא דלא קא אכיל מה"ת אלא מהלכות מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי אינן אוכלין אילימא שאין אוכלין מה"ת אלא מהלכות מדינה היינו רישא אלא לאו שאין אוכלין לא מה"ת ולא מהלכות מדינה ומאי ניהו ל עושה במחובר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה וכ"ש שומרי גנות ופרדסות: **מתני'** ה מ ארבעה שומרים הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר ו נ שומר חנם נשבע על הכל ו ס והשואל משלם את הכל ע ונושא שכר פ והשוכר נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבדה ואת הגנבה: **גמ'** ק מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה ר"מ היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא שוכר כנושא שכר ר' מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה דתניא ר שוכר כיצד משלם ר"מ אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר רבה בר אבוה איפכא קתני אי הכי ארבעה שלשה נינהו אמר ר"נ בר יצחק ל ארבעה שומרין ודיניהם שלשה ההוא רעיא דהוה קא רעי חמרתא אנודא דנהר פפא שרית הדא מינייהו ונפלת למיא אתא לקמיה דרבה ופטריה אמר מאי הו"ל למעבד

הא

לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסים. בין אוכלין מן התורה משום דלאו גמר מלאכה הוא ואם דלמרינן לעיל (דף פט.) המוכה בבגדים כו' וכן לעבד ולקיקם תחת הזיתים הרי זה לא יאכל היינו מן התורה אבל מהלכות מדינה אכיל. **אי** הכי לרבעה שומרין בלבה הוא. אלא' אי הכי אין בו אי אמרת בשלמא דמיקרא דמיקרא נמי אמר מלאכתן הכי וכן יש הרבה בגמ' ב: ומא

הניחא א למאן דאמר אין הרב יכול לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך שפיר אלא למ"ד ז יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך מאי איכא למימר אלא אידי ואידי בשאין מעלה להן מזונות ובהא פליגי דמר סבר יכול ומר סבר אין יכול ור' יוחנן דאמר יכול הרב שביק מתניתין ועביד כברייתא אלא דכ"ע משל שמים הוא אוכל ולא מצי קצץ ומאי קוצץ דאמר ר' הושעיא מזונות דכוותיה תבן נקוץ לה אלא בהא קמיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל: **מתני'** ב ב קוצץ אדם ע"י עצמו ע"י בנו ובתו הגדולים ע"י עבדו ושפחתו הגדולים ע"י אשתו מפני שיש בהן דעת ג אבל אינו קוצץ ע"י בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הקטנים ולא ע"י בהמתו מפני שאין בהן דעת ג ד השוכר את הפועלים לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען פודה ומאכילן ה נתפרסו עגולין ו שומרי גיתות וערימות הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען מעשר ומאכילן ז שומרי פירות אוכלין מחלכות מדינה אבל לא מן התורה: **גמ'** שומרי פירות אמר רב לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין אבל שומרי גיתות וערימות אכלין מה"ת קסבר משמר כעושה מעשה דמי ושמואל אמר ז לא שנו אלא שומרי גיתות וערימות אבל שומרי גנות ופרדסים אינן אוכלים לא מה"ת ולא מהלכות מדינה קא סבר משמר לאו כעושה מעשה דמי מתיב רב אחא בר רב הונא ח המשמר את הפרה מטמא בגדים ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי מטמא בגדים אמר רבה בר עולא ט גזירה שמא יזיז בה אבר מתיב רב כהנאי המשמר ארבע וחמש מקשאות ה"ז לא ימלא כריסו מאחד מהן אלא מכל אחד ואחד אוכל לפי חשבון ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי אוכל אמר רב שימי בר אשי כ בעקורין שנו עקורין והלא נגמרה מלאכתן למעשר שלא ניטל פיקס שלהם אמר רב אשי כוותיה דשמואל מסתברא דתנן ד ואלו אוכלין מה"ת העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש כו' מכלל דאיכא דלא קא אכיל מה"ת אלא מהלכות מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי אינן אוכלין אילימא שאין אוכלין מה"ת אלא מהלכות מדינה היינו רישא אלא לאו שאין אוכלין לא מה"ת ולא מהלכות מדינה ומאי ניהו ל עושה במחובר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה וכ"ש שומרי גנות ופרדסות: **מתני'** ה מ ארבעה שומרים הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר ו נ שומר חנם נשבע על הכל ו ס והשואל משלם את הכל ע ונושא שכר פ והשוכר נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבדה ואת הגנבה: **גמ'** ק מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה ר"מ היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא שוכר כנושא שכר ר' מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה דתניא ר שוכר כיצד משלם ר"מ אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר רבה בר אבוה איפכא קתני אי הכי ארבעה שלשה נינהו אמר ר"נ בר יצחק ל ארבעה שומרין ודיניהם שלשה ההוא רעיא דהוה קא רעי חמרתא אנודא דנהר פפא שרית הדא מינייהו ונפלת למיא אתא לקמיה דרבה ופטריה אמר מאי הו"ל למעבד

ה

גמ' אמר ר' אבא אמר ר' יוחנן: אי מפני כבוד בעל הבית לא הוה מודינא לרבי מאיר דאמר אין לו אלא מה שעמד בו בתחילתו. ומ"ש לגבי מי דמוקי ליה כרבנן? ומ"ש מ"ש אם כיון דאיכא מי שיכול לומר ומה לא אמר רבי מאיר? אלא מאי

תנן כתם לרבעה טוהרים. מבוי דאיתי במתניתין דרבא דוחס בעליו עמו וגו' נער למימר מגא ר"מ עד כאן: **ש"ר** הכם נשבע על הכל. לא תשיב פשיטה דבגמא דלמו חייבים והשואל משלם את הכל מה שהוזכר בפרשה אבל נתה מחמת מלאכה כיון דאם מלאכה פטור: **דקיימא** בתנם. לא בעי למימר היכא דון אותה שתין כל הנאה שלו שיהא פטור לגמרי סוגל שמיל בכל הנאה שלו חייב בתוכיה אלא ה"ק אפילו סוגל בכל הנאה שלו כגון דקיימא בתנם היו משלם אלא קרן: **אלא** למאן דאמר דברה תורה כלשון בני אדם מאי איכא דברה תורה כלשון בני אדם. אף על גב דלדיליה דרבינן בכל מקום לגבי מרכיבה לא מיסתבר כדפי' כפ"ב (לעיל דף [illegible]: ד"ה דברה) ה"ל לא מסתבר לרבות אבידה כיון דכתיב בלשון נגינה והיה לן למימר דברה תורה כלשון בני אדם: **אלא** מהו. דקתני משמע דמיסם כאחד והא דכתיב (דברים כב) יחדו בשעטנז אלימרך לשתי תכיפות ויחדו אלא תחתון (שם) אלימרך דאי לאו יחדו ד"א אפילו אין קשורים במחריסה אלא שמרגיש בכח אחת או אפילו בזה אחר זה ורבי יוחנן נמי דאמר על שיפרוט לך הכתוב יחדו ד"א מהתם אלימרך אחת דכתיב יחדו [illegible] אלימרך כדפרישית דלאפסל אלא מסברא קאמר דהוי משמע סכי: **מעם** רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם אלא ראשונה בשומר חנם שניה בשומר שכר איפוך אנא מסתברא שניה בשומר שכר שכן חייב בגניבה ואבידה אדרבה ראשונה בשומר שכר שכן משלמי כפל בטוען טענת גנב אפילו הכי ב קרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה תדע דהא שואל כל הנאה שלו ואינו משלם אלא קרן והשואל כל הנאה שלו ודא בעיא מוני דקיימא באנם והא בעיא נטירה בנטר מ"א ואיבעית אימא לא תימא כל הנאה שלו אלא אימא רוב הנאה שלו ואיבעית אימא בכלים נושא שכר והשוכר נשבעין על השבורה ועל השבויה ועל המתה משלמין את האבידה ואת הגניבה בשלמא גניבה דכתיב (שם) אם גניב גנב מעמו ישלם לבעליו אלא אבידה מנא לן דתניא אם גנוב יגנב אין לי אלא גניבה אבידה מנין ת"ל אם גנוב יגנב מכל מקום הניחא למאן דאמר לא אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם אלא למאן דאמר אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם מאי איכא למימר אמרי במערבא קל וחומר ומה גניבה שקרובה לאנס משלם אבידה שקרובה לפשיעה לא כל שכן ואידך ד מילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא והשואל משלם את הכל בשלמא שבורה ומתה דכתיב (שם) וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת אלא שבויה בשואל מנא לן וכי תימא נילף משבורה ומתה מה לשבורה ומתה שכן אונסא דסליק ארעתא הוא תאמר בשבויה שכן אונסא דלא סליק ארעתא הוא אלא נאמרה שבורה ומתה בשואל ונאמרה שבורה ומתה בשומר שכר מה להלן שבויה עמו אף כאן שבויה עמו איכא למיפרך מה לשומר שכר שכן לפטור תאמר בשואל שכן לחייב אלא כר' נתן דתניא רבי נתן אומר אי לרבות שבויה האי או מיבעיא ליה לחלק דסד"א עד דמיתברא ומתה לא מחייב קמ"ל הניחא לרבי יונתן אלא לרבי יאשיה מאי איכא למימר דתניא ה איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו אביו בלא אמו אמו בלא אביו מנין ת"ל ב אביו ואמו קלל אביו קלל אמו קלל דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר משמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עדים

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו. כמו שפרט לך הכתוב (דברים כב) בחורש שור וחמור דמדאלימרך למיכתב יחדו שמעינן דאי לא כתיבי הוה משמע שלא יחרוש לא בשור ולא בחמור ואכין ואמו קלל דרש ליה בסנהדרין (דף פה:) להביא את המקלל לאחר מיתה: סברא הוא. דלמבר בלא מת כמי מחייב: דסוס ליה קטלה פלגא: תאמר בגניב ואבידה דאפשר למיטרח ואתויי. ומיכא דאפשר למיטרח ואתויי אלא כי הא דתניא (שמות כב) א ונשבר או מת אין לי אלא שבורה ומתה גניבה ואבידה מנין אמרת קל וחומר ומה שומר שכר שפטור משבירה ומיתה חייב בגניבה ואבידה שואל שחייב בשבורה ומתה אינו דין שחייב בגניבה ואבידה ב וזה היא קל וחומר שאין עליו תשובה מאי אין עליו תשובה וכ"ת איכא למיפרך מה לשומר שכר שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין אפ"ה קרנא דשואל עדיפא איבעית אימא קסבר ג לסטים מזויין גזלן הוא אשכחן לחייב לפטיר כנא לן וכי תימא גילף משבורה ומתה מה לשבורה ומתה שכן אונס אלא נמר משומר שכר ושומר שכר נופיה מגלן נמרי חיובא דשומר שכר מחיובא דשואל מה להלן בבעלים פטור אף כאן בבעלים פטור במאי נמר אי במה מצינו איכא למיפרך כדפרכינן שכן אינס אלא אמר קרא (שם) וכי ישאל ד וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ואכתי שואל משומר שכר לא נמר דאיכא למיפרך מה לשומר שכר פטור בשבורה ומתה תאמר בשואל שחייב בשבורה ומתה אלא גניבה ואבידה בשואל לחיובא מגלן דנמר משומר שכר דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה גניבה ואבידה דשומר שכר בבעלים פטור אף גניבה ואבידה דשואל נמי בבעלים פטיר הניחא למאן דאית ליה דיו אלא למאן דלית ליה דיו מאי איכא למימר אלא אמר קרא וכי ישאל וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון איתמר ה פשיעה בבעלים פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר חייב וחד אמר א פטור מ"ד חייב קסבר ו מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו הלכך אם בעליו עמו אשומר חנם לא כתיב ופשיעה נמי בשומר שכר ובשואל לא כתיב הלכך בשומר שכר ובשואל לחיוב אתיא בקל וחומר משומר חנם אבל בבעלים לפטור אף בשומר שכר ובשואל לא מאי טעמא כי כתיב אם בעליו עמו לא ישלם אשואל ואשומר שכר אהנך חיובי דכתיב בהו בהדיא הוא דמיכתב מ"ד פטור קסבר מקרא נדרש לפניו ולפני פניו וכי כתיב אם בעליו עמו אשומר חנם נמי כתיב תנן השואל הפרה ושאל בעליה עמה השואל הפרה ושכר בעליה עמה שאל בעליה או שכרן ואחר כך שאל הפרה ומתה פטור ואילו ש"ח לא קתני ולטעמיך ש"ש מי קתני אלא תנא מילתא דכתיבא

אבל שאל את הפרה וכו'. מתעטין לא"ס סיס עמו בשעת מלאכה ופטור לא סוי בעלים בעבלים לאפטורי אלא א"כ היה עמו בשעת מלאכה ופטור מפרס בגמרא: **גמ'** ובעלים באמירה. מבאר לו סרי פרסי ומני נמלין כך סוי גופו שלו ופרס אבני מיתסרס מבייס ועל כן סוס ליס שלו בעלים ואחר כך שאל פרס: נשבעין. אבן סוא בלא פרס בעמו בס ולא שלחו בס יד: פרשה ראשונה. ג' פרטות סן כמוכות כי יקן אים אל רעהו כסף או כלים לשמור ומת (שמות כב) ובס כתר על הגניבה דכתיב (שם) וגנב מבית האיש אשר נגנב אמנם היעמו דכתיב (שם) ונקרב בעל הבית אל האלהים ואוקמינא לגבועה אינבעי אלא בלא בס ידו ואחרים כי יקן אים אל רעהו אחור או מות או שבר אם ובס חייב על הגניבה ופטר על הנאנסים בשבועה דכתיב (שם) ומת או נשבר או נשבה אין ראה איש אלא בס ה"ס ס"ס ואם גנוב יגנב חייב בס לשלם לבעל הבית אם לא יגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים לשבועה על כל דבר פשע אשר יאמר נשבעין דיינין בעדים יכלה אים וכיון דאומרת היא שחייב לכך פרשת אמור אשר שבר ואילו פרשה אים ליכא כגון דאמר אינו יגנב ואינו יגנב אין לי אלא גניבה אבידה מנין ת"ל אם גנוב יגנב מכל מקום הניחא לאנס דאמר אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם אלא למאן דאמר אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם מאי איכא למימר אמרי במערבא קל וחומר ומה גניבה שקרובה לאנס משלם אבידה שקרובה לפשיעה לא כל שכן ואידך ד מילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא והשואל משלם את הכל בשלמא שבורה ומתה דכתיב (שם) וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת אלא שבויה בשואל מנא לן וכי תימא נילף משבורה ומתה מה לשבורה ומתה שכן אונסא דלא סליק ארעתא הוא אלא דסליק ארעתא הוא תאמר בשבויה שכן אונסא דלא סליק ארעתא הוא אלא נאמרה שבורה ומתה בשואל ונאמרה שבורה ומתה בשומר שכר מה להלן שבויה עמו אף כאן שבויה עמו איכא למיפרך מה לשומר שכר שכן לפטור תאמר בשואל שכן לחייב אלא כר' נתן דתניא רבי נתן אומר אי לרבות שבויה האי אי מיבעיא ליה לחלק דסד"א עד דמיתברא ומתה לא מחייב קמ"ל הניחא לרבי יונתן אלא לרבי יאשיה מאי איכא למימר דתניא ה איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו אביו בלא אמו אמו בלא אביו מנין ת"ל ב אביו ואמו קלל אביו קלל אמו קלל דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר משמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עדים

מתן שכר: ואיבעית אימא בשאילת כלים. כל הנאה שהו דלא בעי מזוני ומשתרין בביתו חנם: הניחא למאן דאמר כו'. פלוגתא היא בתלו מלאות (לעיל דף לא:): ואידך. מאן דאמר לא דברה תורה כלשון בני אדם: שכן אונסא דסליק ארעתא הוא. ועל מנת כן שילוה מדלא אתני על מנת שלא תתחייב בשבורה ומתה תאמר בשבויה ולאתנויי: מה לשומר שכר. אם הסוס בו שבויה לשבורה ומתה: שכן לפטור. הסוס אותה לכן וחייב לשומר שכר כל זמן דבשבויה ספיר פטר ליה: תאמר. להשוותו לכן בשואל לחייב ומא איכא למיפרך מה לשבורה ומתה פטורה מדעתא הוא: ונשבר. או מת: הניחא. הא דלא מיבעי לך אי לחלק לרבי יונתן דאמר דנשבר ומת מבעי לו כאי מני לעדכים לרבות שבויה: אביו קלל אמו קלל. בתחילתו סתר קללה לאביו בסופו סתר קללה לאמו:

עד

דאפשר למיטרח ואתוי. אפסר טולי הלי בכתובים ומתה. פי' בהכתוב (לעיל דף מא: ד"ס קרנא): **הניחא** למאן דאית ליה דיו. תימה דבפרק כיצד הרגל (ב"ק דף כט. ז) מוכח דסיכא דלא מיפרך ק"ו דלב"ע אמרינן דיו והכא לא מיפרך ו"ל (ב"ח דף מז: ד"ס לא) ובהמפקיד משום דהתם ס"ד משיקרא דפליגי אפי' היכא דלא מיפרך קאמר כיתמא כו' וה"ל דאסכון לעיל בפ"ק (דף טו:) ובהמקנל (לקמן דף קו:) דקאמר הניחא למ"ל דמאי לוקח מסלק ליה לבע"ח אלא למ"ד דלא מלי מסלק ליה מאי איכא למימר והיינו רמי בר חמא דסבר מעיקרא דרש מי סהיס נמוי (כתובות דף לא:) למימר דלא מלי מסלק ליה ולא קאי הכי ואפילו הכי קאמר אלא למ"ד כו': ו"ל מוסיף על ענין ראשון. ומסתא לא צריך תו ק"ו לחייב שואל בגניבה ואבידה משומר שכר: **איתמר** פשוט בבעלים. פסק ר"ח דפשוט מעמא דכל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כדברי המיקל אע"ג דהוי מומרא לגבי מפקיד מכל מקום הטיב קולא לפטור המוחזק דאמרי' ח ספק ממונא לקולא ויש לבטל דאי' דברי הכל' השיר וכרוכב (חולין דף קוסה:) פליגי רב ורבי יוחנן וכסבר רבי יוחנן דמקרא נדרש לפניו ז ולפני פניו וקיימא לן כר' יוחנן ומיהו ח למאי דמוקי התם דפליגי בסברא אין ראיה ושוד דאפסר למ"ד מקרא נדרש לפניו הו אין נדרש לא אמרינן כן בכל מקום ומה שהקשה בהאומנין (לעיל דף פז:) וכן לקמן בפירקין (דף לז.) אלא למ"ד פשוט בבעלים חייב מאי איכא מ"ל דלא מסיים לא מסיים שכן הלכה אלא אלא יקשה לדיליה מהמוחזקים דלעניים מיבעית

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו אפילו תימא ר' יאשיה לחלק הכא לא צריך מ"ט סברא הוא מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא גניבה ואבידה בשואל מנא לן וכ"ת נילף משבורה ומתה מה לשבורה ומתה דלא אפשר למיטרח ואתויי תאמר בגניבה ואבידה דאפשר למיטרח אלא כי הא דתניא (שמות כב) א ונשבר או מת אין לי אלא שבורה ומתה גניבה ואבידה מנין אמרת קל וחומר ומה שומר שכר שפטור משבירה ומיתה חייב בגניבה ואבידה שואל שחייב בשבורה ומתה אינו דין שחייב בגניבה ואבידה ב וזה היא קל וחומר שאין עליו תשובה מאי אין עליו תשובה וכ"ת איכא למיפרך מה לשומר שכר שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין אפ"ה קרנא דשואל עדיפא איבעית אימא קסבר ג לסטים מזויין גזלן הוא אשכחן לחייב לפטיר כנא לן וכי תימא גילף משבורה ומתה מה לשבורה ומתה שכן אונס אלא נמר משומר שכר ושומר שכר נופיה מגלן נמרי חיובא דשומר שכר מחיובא דשואל מה להלן בבעלים פטור אף כאן בבעלים פטור במאי נמר אי במה מצינו איכא למיפרך כדפרכינן שכן אינס אלא אמר קרא (שם) וכי ישאל ד וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ואכתי שואל משומר שכר לא נמר דאיכא למיפרך מה לשומר שכר פטור בשבורה ומתה תאמר בשואל שחייב בשבורה ומתה אלא גניבה ואבידה בשואל לחיובא מגלן דנמר משומר שכר דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה גניבה ואבידה דשומר שכר בבעלים פטור אף גניבה ואבידה דשואל נמי בבעלים פטיר הניחא למאן דאית ליה דיו אלא למאן דלית ליה דיו מאי איכא למימר אלא אמר קרא וכי ישאל וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון איתמר ה פשיעה בבעלים פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר חייב וחד אמר א פטור מ"ד חייב קסבר ו מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו הלכך אם בעליו עמו אשומר חנם לא כתיב ופשיעה נמי בשומר שכר ובשואל לא כתיב הלכך בשומר שכר ובשואל לחיוב אתיא בקל וחומר משומר חנם אבל בבעלים לפטור אף בשומר שכר ובשואל לא מאי טעמא כי כתיב אם בעליו עמו לא ישלם אשואל ואשומר שכר אהנך חיובי דכתיב בהו בהדיא הוא דמיכתב מ"ד פטור קסבר מקרא נדרש לפניו ולפני פניו וכי כתיב אם בעליו עמו אשומר חנם נמי כתיב תנן השואל הפרה ושאל בעליה עמה השואל הפרה ושכר בעליה עמה שאל בעליה או שכרן ואחר כך שאל הפרה ומתה פטור ואילו ש"ח לא קתני ולטעמיך ש"ש מי קתני אלא תנא מילתא דכתיבא

מסורת השי"ם
א ב"ק יח: ב [בבכורות נב:]
ג [ב"ק יח. ד [יבמות ס. וב"מ]
ה [מכר לעיל פח. ולקמן ז:]
ו [בכא נמי ומ"מ]
ז [וסס ומ"מ]
ח [גיטין שם ובכלה שבת]

איבעית אימא דלמתליף רבה בר אבוה. תומה דלמאי דחק לאוקמי כר' יהודה דלית הלכתא כוותיה דקי"ל דסוב"ל כסומר שכר כדמסיע ברים המפקיד (לעיל דף לד.) ולהכין (דף לז.) נני מרימר דאמר כודיתא לבי חוזתא ובכמה דוכתי ה: **הא** מדסיפא דכתיבא בהדיא. סומל דכתיב בים פטור בבעלים בהדיא: קתני מתניתין בבעלים פטור: [דאתיא מדרשא]. שאר בודיים דלית בהו פטור מדרבא לא קתני הכא בברייתא גרסינן בשבת ובשאר בעלים עמה: במקום אחר דכתיבא בהדיא דאתיא מדרשא לא קתני ת"ש שאלה ושאל בעליה עמה שכרה ושכר בעליה עמה שאלה ושאל בעליה עמה אע"פ שהבעלים עושין מלאכה במקום אחר ומתה פטור סברוה הא מני ר' יהודה היא דאמר שוכר כשומר שכר דמי והא האי תנא קתני מילתא דאתיא מדרשא ואילו שומר חנם לא קתני הא מני ר"מ היא דאמר שוכר כשומר חנם דמי ותנא שומר חנם והוא הדין לשומר שכר איבעית אימא כדמתליף רבה בר אבוה ותני א שוכר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר שכר ר' יהודה אומר כשומר חנם אמר רב המנונא לעולם הוא חייב עד שיהא פרה וחורש בה חמור ומחמר אחריה ועד שיהו בעלים משעת שאילה עד שעת שבורה ומתה אלמא קסבר בעליו עמו אבולה מילתא משמע מתיב רבא שאלה ושאל בעלה עמה שכרה ושכר בעליה עמה שכרה ושאל בעליה עמה אע"פ שהבעלים עושין מלאכה במקום אחר ומתה פטור מאי לאי מ במלאכה אחרת לא באותה מלאכה אלא מאי מקום אחר דקא מרפי ואזיל קמה והא מדסיפא על גבה הוי רישא במלאכה אחרת דקתני סיפא שאלה ואח"כ שאל בעליה שכרה ואח"כ שכר בעליה עמה א"פ שהבעלים חורשין ע"ג ומתה חייב אמרי רישא וסיפא באותה מלאכה ורישא רבותא קמ"ל וסיפא רבותא קמ"ל דאע"ג דלאו על גבה אלא באותה מלאכה כיון דהוו בעלים בשעת שאלה פטור וסיפא רבותא קמ"ל דאע"ג דעל גבה כיון דלא היו בעלים בשעת שאלה חייב האי מאי אי אמרת בשלמא רישא במלאכה אחרת וסיפא באותה מלאכה היינו רבותא אלא אי אמרת רישא וסיפא באותה מלאכה מאי רבותא אידי ואידי באותה מלאכה הוי ועוד תניא ממשמע שנאמר (שמות כב) אם בעליו עמו לא ישלם איני יודע שאם בעליו אין עמו שלם ישלם אלא מה ת"ל (שם) בעליו אין עמו לומר לך ב היה עמו בשעת שאלה אין צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאילה ותניא אידך ממשמע שנאמר בעליו אין עמו שלם ישלם איני יודע שאם בעליו עמו לא ישלם אלא מה ת"ל אם בעליו עמו לומר לך כיון שיצאה מרשות משאיל שעה אחת בבעלים ומתה פטור תיובתא דרב המנונא תיובתא אביי סבר לה ג כר' יאשיה ומתרץ לקראי כר' יונתן ומתרץ לקראי כרבי יאשיה בעליו אין עמו שלם טעמא דליתיה בתרוייהו הא איתיה בחדא וליתיה בחדא מחייב לומר לך היה עמו בשעת שאילה אינו צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאילה

רבא

מסורת השס"

ב [ב"ק מה: נז. לעיל פ: לקמן מט: מנחות מט: ב"ק לא: ע"ז ע"ב]

ג מי' רש"ל כדרכיהן בריש"ל

ד שמוש כל"ל

ה [עי' תוס' ב"ק מז: ד"ה סברוה והוס' לעיל לז. ד"ה בוכר]

מסורת השס"

א [בבא קמא ובמ"ע]

ב [בכורות לו: ע"ב]

ג [ניסין מח: ב"ב קלב: ד נדרים סב: מיר יב: ה [לקמן נט.] ו בי' רש"ל דלוקא לענינו]

מסכת בבא מציעא פרק שמיני

רבא סבר לה כר' יונתן. דתנו רבנן [דקראי כרבי יונתן לעילם כי סבי מתני לעיל: דתניא ותניא אידך לא גרסינן אלא קראי קא נקיט וסא דמעיך בסא דרבא וקא נקיט קראי לאיפכא לאו דוקא וכראה בעיני שעשו בגירסא לסגיס בספרים דסבירי דסא מתניתין קמייתא כרבי יאשיה וסיסא מתרץ אליבא דרבי יונתן וסיסא מיתרץ רבא ולא סיא דכל כמה דנקטינן לסו לקראי בין כסדר בין ספור בין לר' יאשיה בין לר' יונתן חדא דרבא סיא לומר כדאיתא ליה ולעבר כדאיתא ליה ותרוייהו מתניתין מתרץ אליבא כר' יאשיה ורבא כר' יונתן: איפוך אנא. לומר שבעת שבירה פוטרתו ולא בשעת שאילה: שכן חייב באונסין. על לומה שעה מתחייב הוא: שכן חייב במזונותיה. ע"ו: רב אשי אמר. עקרא גופיה משמע דאשעת שאילה קפיל דעשה רעוה משמע לא רעוה עצמו נשאל לו ועלה מסיק קרא שלם ישלם אלמא אשעת שאילה קפילה קמי: אי לאו הנך. דסלור וזרים מילתא מפי לא הוה עלינו לעולם מעם רעהו ולא רעהו עצמו דאיכא למימר מורחים דקרא לעשתני סבי ול"ם בבעלים ול"ם בלא בעלים חייב ומשמע דגלי מיפא דבבעלים פטור ואחד מיוייהו קמי פטור ולא על הברתה מיפקין מיניה גילוי מילתא דאשעת שאילה קפיל: שאלה לרבעה. הוא עצמו: מהו. מחייב בתוספתא לא לא: לראות. מיסא נראה עשיר חבוב ולא יעמכו בעלי בתים ירקון ממנו לסקיפו בתלמוד ובתוספתא: הנאה מיניה. מגרגה בבסמים עצמו: שאל ב' פרות וכו'. אמ"ל פחות מפרוטה לאו כלום הכא מאי: מן השותפין. פרה שהיא של שניהם: שותפין ששאלו. לחמרם בם קרקע של מוחפות: ונשאל. הבעלים: לאחד מהן. למלאכתו מחיה של מוחפות: בולו שואל בעינן. מיהא הבעל נשאל לכל שואל פרתו: שאל מן האשה. פרה של נכסי מלוג: ונשאל לו בעלה. למלאכתו: אשה ששאלה. לחרוש קרקע מלוג ונשאלו הבעלים לבעל למלאכת עצמו: קנין פירות. הבעל אוכל פירות מלוג כקנין הגוף דמי והוה ליה בעלים שואל ונשאל כתיבו בשאל לו. בבעלו: המוכר שדהו לפירות. שיאכל נוקה פירותיה ב' ג' שנים ואחר זמן תחזור לבעלים מכיוון וקורא אחרי ולכל הפרשה (דברים כו) וקורא אני בו הנה הבאתי [את] ראשית פרי האדמה אשר נתת לי דקנין פירות כקנין הגוף: לאפוטרופוס. הוא שוכר לעזיבת הבית ולכל נכסיו לזון אשתו ובניו: עבד דלאו בר מצוה לא. ומליחות נפקא לן (לעיל דף עח:) מתתם גם אתם לרבות שלותכם דבני ן דומיא דמשלה מיהו מדגיים בו וזה אין דין שואל עוסק בו גם מבשאל שאין לו לגוף בלא רבו: שואל

ממונא דמיתמני מינים. פירות מבשתמש בו: ממונא בעינן ואיכא. פי' דממונא בעינן שישאל לו ולא שיכיא לו ונשאל לו אחד מהן. תומה מאי ליה נמי הנאה דיכיון דאם נשאלו לו כל הבעלים פטור מהכל הבעל מסתא קמינגיע ליה דכיון דאם נשאלו לו אחד מהן. תומה מאי ליה נמי הנאה דיכיון דאם נשאלו לו כל הבעלים פטור מהכל הבעל מסתא

יפטר מתניתין כדאמרינן בתרומה (ב"ק דף עח:): חמשה בקר לפי' חמשה הנאי בקר וי"ל דהתם סברא הוא פשיטא לפי מה שנגנב אבל שאילה בבעלים אין סברא לפטור והוי כחדוש ואין לך בו אלא חדוש: שאל מן הגזבר. תומה מאי דמה כח יש לאחד לשאול ים לו כח לשאול בלא רשותם והיא תומה יכולה לשאול כלל ואמאי נקט שאל מהאשה ויש לומר דאין הבעל יכול לשאול לו לגמרי פירות נכסי מלוג בלא רשותם כדאמר רבא בשאשה שנכלו (כתובות דף ס:) משום דוותא דבעלה אי נמי ס"ק שאל מן הגזבר כנכסי מלוג שכן בל אשה מסו: **בעל** פלוגתיה דר' יוחנן ורבי לקיש.

ג כ' נמי פלוגתא דתנאי: כיון דאמר פלוגתא דתנאי יום שנמשכו עד ג' יום אי ר"מ יום הוי בתין יום לו יומים לו שני לאיכא מ"ד (ב"ק דף ג.) דקליני דמר דרים פתחנו ומר דרים כספר אי נמי אפי' למ"ד כתם כקנין הגוף דמי שיומם משום שמשייר המוכר לעצמו פירות בעין יפה אבל בעלמא לא: שריה פלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה דתניא כו'. וא"ת סיכי מדמה שאילה בבעלים לנדרים דבא לאוקמי דמר מתר ס"ע ר"ל סי' ל"ד ס"ל אליה מתותו דבעלמא לא פליגי וי"ל דלא סמי' ל דטעמא דרבי יאשיה כתם משום דכתיב תרי זימני פוסק אוסה ויקומנו ואיכא ירבו למעוטי שלוחו וכבא נמי כתיב בעליו מרי זימני לי נמי משום לסון בעליו והיינו מטעם ליה סוא דוקא ולא שלוחו:

אמר

ד מי' ס"ל מסלכות שלוחי ושוחטין סלכה ל סמג עשין נ"ח טוס"ע ס"ב

מי' כה כסיף ל

מנ

ה מי' ס"ל מסלכות שלוחי ובקדון סלכה סמג עשין לא טוס"ע ח"מ סי' שמו סעיף ל

ו מי' כס כל' ה סוס"ס סס סעיף ס

יא

ח ס"י מי' כס כל' ו סוס"י סס סעיף ס

יב

ג כ' מי' כס כל' ס סוס"ע סס סעיף ו

יג

ז מי' ס"ל מסל' כנדרים ולכס ז

יד

ס מי' ס"ל מסלכות נדרים סלכה ס סס ג ולקמן מ"ב סוס ד"ס ס"ע י"ד סי' ל"ד סלי' ל דלא סמי' ל

מנ

ט מי' ס"ל מסלכות שלוחי ושוחטין סלכה ל סמג עשין נ"ח טוס"ע ס"ב

מי' קסב כסיף ל

מנ

ט מי' ס"ל מסלכות שלוחי ובקדון סלכה סמג עשין לא טוס"ע ח"מ סי' שמו סעיף ל

מסורת השס"

א [בבא קמא ובמ"ע]

ב [כתובות לו: ע"ב]

ג [ניסין מח: ב"ב קלב: ד נדרים סב: מיר יב: ה [לקמן נט.] ו בי' רש"ל דלוקא לענינו]

אמר

ח מי' ס"ל מסלכות שלוחי ושוחטין סלכה ל סמג עשין נ"ח טוס"ע ס"ב

מי' כה כסיף

מנ

ט מי' ס"ל מסלכות שלוחי ובקדון סלכה סמג עשין לא טוס"ע ח"מ סי' שמו סעיף ל

מי' קסב כסיף ל

מנ

ט מי' ס"ל מסלכות שלוחי ובקדון סלכה סמג עשין לא טוס"ע ח"מ סי' שמו סעיף ל

מסורת השס"

א [בבא קמא ובמ"ע]

ב [כתובות לו: ע"ב]

ג [ניסין מח: ב"ב קלב: ד נדרים סב: מיר יב: ה [לקמן נט.] ו בי' רש"ל דלוקא לענינו]

אמר

ח מי' ס"ל מסלכות שלוחי ושוחטין סלכה ל סמג עשין נ"ח טוס"ע ס"ב

מי' כה כסיף

מנ

ט מי' ס"ל מסלכות שלוחי ובקדון סלכה סמג עשין לא טוס"ע ח"מ סי' שמו סעיף ל

מי' קסב כסיף ל

מנ

ט מי' ס"ל מסלכות שלוחי ובקדון סלכה סמג עשין לא טוס"ע ח"מ סי' שמו סעיף ל

מסורת השס"

א [בבא קמא ובמ"ע]

ב [כתובות לו: ע"ב]

ג [ניסין מח: ב"ב קלב: ד נדרים סב: מיר יב: ה [לקמן נט.] ו בי' רש"ל דלוקא לענינו]

אמר

ח מי' ס"ל מסלכות שלוחי ושוחטין סלכה ל סמג עשין נ"ח טוס"ע ס"ב

מי' כה כסיף

מנ

ט מי' ס"ל מסלכות שלוחי ובקדון סלכה סמג עשין לא טוס"ע ח"מ סי' שמו סעיף ל

מי' קסב כסיף ל

מנ

ט מי' ס"ל מסלכות שלוחי ובקדון סלכה סמג עשין לא טוס"ע ח"מ סי' שמו סעיף ל

מסורת השס"

א [בבא קמא ובמ"ע]

ב [כתובות לו: ע"ב]

ג [ניסין מח: ב"ב קלב: ד נדרים סב: מיר יב: ה [לקמן נט.] ו בי' רש"ל דלוקא לענינו]

אמר

ח מי' ס"ל מסלכות שלוחי ושוחטין סלכה ל סמג עשין נ"ח טוס"ע ס"ב

מי' כה כסיף

מנ

ט מי' ס"ל מסלכות שלוחי ובקדון סלכה סמג עשין לא טוס"ע ח"מ סי' שמו סעיף ל

מי' קסב כסיף ל

מנ

ט מי' ס"ל מסלכות שלוחי ובקדון סלכה סמג עשין לא טוס"ע ח"מ סי' שמו סעיף ל

אמר רבא לפוס מורפא שבשתא מתמיתין דבסרק אלמנה דינמות (דף סו. וסס) דתנן נכסי מגוא אם פחתו פחתו לה אלמנה אינם באחריות הבעל אלא דמעיקרא דקרקע בקרקע שנתמעט מדין כו'. הוי מלי למיסרך רבא לפוס מורפא שבשתא (דף סו. וסס) דתנן נכסי מגוא אם פחתו פחתו לה אלמנה אינם באחריות הבעל אלא דמעיקרא בקרקע שנתמעט מדין הוי. מיסתוקין ואילך ומפקינא מדין שואל הוי. קא ס"ל דלתמייב באונסי נכסי מגוא אינם בדמות נכסי דבן מלאכתו: שאלה בבעלים היא. אמר עמון מדין בעל מלאכתו וסיא דמחלה לו מחלה מפקינא: מאי שואל: שכירות וכו' ופעור: והדר נסבה. וכמה הוא לה בפרה לאמתעם בה כל יתי שכירות: מאי שואל ממנה הוא. וסוה ליה מיסי לכוכר פרה מיחבירו ומשאילה לאחר ומתה דאיפליגו רבנן ור' יוסי בהמפקיד (לעיל דף לס:) ואמרי רבנן נשבע שוכר שמתה כדרכה ופטור ומיאל מעלה לכוכר ורבי יוסי אומר מחייב פרה לבעלים: ואליבא דרבנן. דאיתא דמאל בהדי דמשאיל סיא ולא אלא בעלים המתמיתים לא תיבעי לך דאפילו הוא שואל סוא כיון דבדיליה בעי שלוחו פטור לעולם לגמרי לא תיבעי לך כי היכי לך ר' יוסי דתמר תעלומין לבעלים ומתה לא בבעלים סיא מאי שואל סוי מעמד ושואל חייב באונסים ומעלה לבעלים לו שוכר הוי ופטור מאונסין ומאי שכירותיה שכרי תקנו לה חכמים פרקונה תחת פירות אם נשכיר: אלא לוקח הוי. ופטור: ומתה. ובעל יורש אשתו דבר תורה: הבעל מוציא מיד הלקוחות. אלמנה אין לה רשות לגבות לעבור דהוה הוי לוקח לאכון: כי מעל. כגון שנפלו לה נכסים מלבים מלבים ומעמן מעות של הקדש ואין יחוסין שכן של הקדש ואמרו רבנן בעל זוכה בכל הנכסים לנשתמש ולאכול פירות ובתרקיב זו נעשה כי מעלו בנכסי הקדש לקנותם וקא ס"ל שזו סיא ילאתם לחולין ואפילו בעודן בידו ומוחזקין מי מעל בהוגלה זו: לבעל בעל. לאין סיא מוסרתן לו אלא מאליהם נקנים לו מעיתה אבים: דהיתרא ניחא ליה וכו'. דהיתרא נמי לא ניחא לה דלקני. אלא ע"כ תקנו לו חכמים: נמעלו ב"ד. כל הנכלל בתוחו דור שלכל תקנות משפט תנאים בהן ועל יחוסן עומדות חוקות המתוקנים לגבור כאלו והוי כמי שתקנו לו סם קנין זה ומעלו הם הנקנין לנכסי הקדש והוליאום לחולין: ר"ג כי עבוד תקנתא בסיתרא לאיסורא לא עביד תקנתא: אלא אמר רבא. בעונש לדורין ומוחזקין לא קנום בעל ונא יצאו לחולין ואין כאן מעשים אלא לכשיוציאם לחולין בעל מעל: בבילתא. בבילה: ואיתבר. בפשיעה: דינא

השואל את הפרה

שואל הוי או שוכר הוי אמר רבא א לפום חורפא שבשתא ג מה נפשך אי שואל הוי שאלה בבעלים היא אי שוכר הוי שכירות בבעלים היא אלא כי קמיבעיא ליה לרמי בר חמא דאגר מינה פרה והדר נסבה שואל הוי או שוכר הוי שואל הוי ואתיא שאלה בבעלים מפקעא שכירות שלא בבעלים או דלמא שוכר הוי ושכירות כדקיימא קיימא ומ"ש דאי שואל הוי דאתי שאלה בבעלים מפקעא שכירות שלא בבעלים אי שוכר נמי הוי תיתי שכירות בבעלים תיפוק שכירות שלא בבעלים אלא כי קא מיבעיא לרבי יוסי בר חמא כגון ב דאגרא אהדי פרה מעלמא והדר נסבה ואליבא דרבנן דאמרי ב שואל משלם לשוכר לא תיבעי לך דודאי שאילה בבעלים היא כי תיבעי לך אליבא דרבי יוסי דאמר תחזור פרה לבעלים הראשונים מאי שואל הוי או שוכר הוי אמר רבא בעל לא שואל הוי ולא שוכר הוי ג אלא לוקח הוי מדרבי יוסי בר' חנינא ג דאמר רבי יוסי ברבי חנינא באושא התקינו האשה שמברה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות בעי רמי בר חמא בעל בנכסי אשתו מי מעל אמר רבא מאן למעול למעול בעל דהיתרא ניחא ליה דלוקני איסורא לא ניחא ליה דלוקני תמעול איהי ד דהיתרא נמי לא ניחא לה דלוקני נימעלון בית דין כי אבה רבנן תקנתא ואמרו בעל לוקח הוי להיתרא לאיסורא לא עביד רבנן תקנתא אלא אמר רבא ד בעל מעל לכשיוציא מידי דהוה אמוציא מעות הקדש לחולין איבעיא להו כחש בשר מחמת מלאכה מאי אמר ליה הוא מרבנן ורב חלקיה בריה דרב אויא שמיה מכלל דכי מתה מחמת מלאכה מחייב נימא לאו לאוקמה בכילתא שאילתה אלא אמר רבא לא מיבעיא כחש בשר מחמת מלאכה דפטור אלא ס אפי' מתה מחמת מלאכה נמי פטור דאמר ליה לאו לאוקמה בכילתא שאילתה הוא גברא דשאיל נרגא מחבריה איתבר אתא לקמיה דרבא אל ו זיל אייתי סהדי דלאו שנית ביה ואיפטר ואי ליכא סהדי מאי תש ה רהוא גברא דשאיל נרגא מחבריה ואיתבר אתא לקמיה דרב אמר ליה זיל נרגא מעליא דינא

דינא הכי. שיעלם לו כלי עמוי ומתוקן וסתכן (ב"ק דף י:) גבי ניקון אפילו כיון מעלם שהבעלי' מעפלין בכבלה שבעין לו סבבל' של בהמתו שמתה פ"ו זה שהזיקה לו ועליה מוסיף ומעלם למיסן ס"ב יעומו לו שברי הרלמון ועליהן יעלם לעין וזה יצ יצ ויעבה ויוכנס לו כלי אחר: ואיפטר. דס"ל עתה מחמת מעלמה: בה"ג מאי. מי הוי עתה מחמת מעלמה או לא: דנשי קטלוהו. לא סיה לו ליפול בידן: דחבול. כחמת: דנשי קטלוהו. דאיפליגו רבנן ור' יוסי בהמפקיד (לעיל דף לס:) ואמרי רבנן נשבע שוכר שמתה כדרכה ופטור: אומנא. ב מקין דס: ספר. שעסקר לת מלכה סגיר בהסכמות: כשאלה בבעלים דמי. אם מעסיק זה במלאכתו שאל סימנו בהמה באונס שמתה ומתה פטור: רבנן. בני בית מדרשו: שאיל לן מר. רגיל נשאל לנו למלאכתנו ללמוד לנו תורה שיוכב ומלמד לנו תורה כל סיום ואם נשאל ממנו בהמה ומתה בפטר: אתון שאילתון לי. למלאכתי שבשאלי חפץ לסתחיל בעסק' אחרת שלא תעכבה ממני אין אתם יכולין למתות בידי: ביומא דבלה. כשהוכלין לפני סרגל בסלכות סרגל אלא מלי לאיסתמוטי לעילתא אחריתי: אינהו שאילו ליה בשאר יומי. שאילו גרסינן: כודנייתא. פרילה: בבעלים. שסיס מסייעו בהפת שאילה: למיסר. לרחות שלא יהרגו בעמאלה: ומתה כדרכה בי נגב. ואם"ס מיידין דאי נמי שבקה מלאך שמות בי נגב סוס קיימת כדאמרי' בפ' שפקיד (לעיל לו:) שלך מעמנגנה סייב בתשלומין: גנבה בבעלים. נגיבה זו שאתה מחייבו בבעלים סיא שכירותה בשפת שכירות כמכנכסה לרבותו ומיא לעיל (לה:) סיה עמו בשפת שאילה אין לריך לסיות עמו בשפת שכירה ועתה: **מתני'** המשאיל אומר שאולה מתה. משאל אחת ושכר אחת קלי: ביום שהיתה שאולה מתה. אמי אשאלה סיום ושכרה לעמר: בשעה

בבא מציעא

דאמר הייב אמאי איכסיף לא מיפשע פשיעו בה אלא איגנובי איגנוב ומתה כדרכה בי נגב הוי ואתו לקמיה דרבא וחייבינהו אמרו ליה רבנן לרבא גניבה בבעלים הוא איכסיף לסוף אינלאי מילתא דלמיסר טעונה הוא דנפק הניהא למאן דאמר א פשיעה בבעלים פטור משום הכי איכסיף אלא למאן

מתני' ט השואל את הפרה שאלה חצי יום ושכרה חצי יום שאלה היום ושכרה למחר שכר אחת ושאל אחת ומתה המשאיל אומר שאולה מתה ביום שהיתה שאולה מתה בשעה

וקשה לר"י דאמאי צריך לאוקומי כגון דבלאו הכי הוי ליה מחייב שבשעה ע"י גנגול דאמר ליה משכיר אישתבע לי מיסת לכדרכה מתה וע"י גנגול צריך לישבע דשכורה מתה ואיתו יכול לישבע דסא קאמר ליה יודע ומתוך שאינו יכול לישבע משלם דס"ל דמ"ל מפרש בגמ' מתניתין דקתני אם אומר שאולה וחם אומר שכורה ישבע שבשכורה מתה בשבועה על ידי גנגול וכן במלאכתה דשכור אומר שבשכורה מתה ואלא אומר אינו יודע פטור ואמאי פטור לימא ליה אישתבע לי דכדרכה מתה ועל ידי גנגול איכסיך לישבע דשכורה מתה דאמ"ש שבמשכיר עוטן ספק יכול הוא לשבע שוכר ע"י גנגול מן התורה דנמרין מסוטה בברייתא בפ"ק דקידושין (דף כח. וסס) ובשיפא נמי בזה אומר אינו יודע וחם אומר אינו יודע אמאי יחלוקו נימא מתוך שאינו יכול לישבע ע"י גנגול משלם ונראה לר"י דאין מגלגלין אלא בשמתבע עוטן ודאי דומיא דסוטה שבשוכר עוטן ודאי ואור"י דמיירי בשמתאינו משמע דאסנו שבשכרה מתה ואינו מזקיקו לישבע על כך ואינו תימה דלא הוי דומיא דסיפא דהא אומר שאולה וחם אומר שכורה דמיירי בשמאינו דאורחא דמילתא סוא דבסיפא דהמשאיל רואה שהשוכר משקר אין רגיל לאמינו אבל במלעתא רגיל הוא לאמינו כיון שהוא אינו יודע אם משקר אי נמי כולה מיירי בהמשאיל יודע שמתה בדרכה ובסיפא שוטה עמנו אלא יודע לפי ערוגה לבשביעו ע"י גנגול שבשכורה מתה כדי שיודה שאמת שהוא יודע ודאי שבשאולה מתה אבל במלעתא אינו רואה ומגלגל עליו אחרי שהוא משקר ויכול לבוות שהוא אומר אמת וח"ח ובכיכי מגלגלין בשוטה לשולם לאפי' בשמתבע עוטן ודאי יבא נאמן ממנו אינו יודע וי"ל דאין זה מינו דאין אדם עוטה עצמו בדברון משוקר כי אם נראה שהתובע אומר אמת שעוטנו ברי ואינו עוטן אינו יודע ועוי"ל דאין מגלגלין בשמתבע תובע פטור שמא אלא בדבר דומה קצת כגון עטנה אריסין ואפוטרופסין דשטוטות (דף מח: וסס) שרגילין לישמות מבל הבריאה משום דמורגו ביתיהן כדאמרינן בתם וכגון סוסה שרגילה לדבר שקיבא ונסתרה ויש לאוס שמא שנאמה נם בחירוסין אלך אין מגלגלין במתניתין אלא ע"י עטנה ואיתי ודאי ואם תאמר על עטנה ודאי מגלגלין שמגלגלין אפילו על דבר שאינו דומה אמת כיון דגנגול מסוטה נפקא לן וי"ל דילפינן בקידושין שביקרא ממון בקנ

וחומר מסוטה אלא, נתבשר בעל אחד ובחר בכי קאמר דמסכמן ודלי ספק מגלגלין פי' אע"ג דבסוטה מגלגלין על ספק זהו בשביל שלא פיקח בסוטה באם על טענת ספק ולכך מגלגלין מספק דסוי כעין שעיקר אבל ממון שעיקר הבעלה איכה אלא על טענת ודאי מגלגלין שלא ספק תני דבי רבי ישמעאל לאמרה שבועה בחזון ונאמרה שבועה בפנים כו' ומסתפא לא מגזירה תו לקל וחומר אלא מגזירה שוה דבשבועה שבועה עליהן לכולה מלתא ומסתפא עליהן דמגלגלין אפי' על טענת ספק כמו בסוטה אף על גב דבממון לא סוה כעין שעיקר הבעלה ועליהן ממי דמגלגלין בטענת ודאי אפי' בדבר שאינו דומה כיון דסוה כעין שעיקר כמו בסוטה דמגלגלין כעין שעיקר: **השוכר** אומר שכורה מתה ואלא אומר איני יודע פטור. ואע"ג דבבל שבועת שומרים המפקיד משביעו מספק אומר איני יודע אם נאנסה בכל שאין יודע אם מתה בשאולה אין להשביעו מספק דסוי כאילו אומר המשביע ספק לי אם בשאלתיך אם לאו שבע אותה שבועה אין בשואל חייב לשבע ועוד דבכל אפי' משאיל אומר ברי אמרי' דאינו נשבע אלא ע"י גנבול: **והלה** אומר איני יודע פטור. וא"ת לרב הונא ולרב יהודה דאמרי ברי ואמרי ברי עדיף אמאי איצטריך ליתני בכל דפטור דשמא בריש אלא בשואל דאיכא ס"ס הכא דלהתחיב לו ע"ל דאייני דתנא ברישא ברי ספק חייב בשואל תנא ממי סיפא דברי הוי אבל דפטור בשואל לי ממי דברי דמשאיל עדיף מברי דשואל ולכי איצטריך סיפא לאשמועינן דאפי' ברי דשואל אלא הכא כולי האי עדיפא שמא דמשאיל: **ליטא** מהוי היזבחא דרב נחמן. וא"ת ומאי מוקי לה בסמוך בסומכוס אלא מאיל בתר חזקה ואית ליה ממון המוטל בספק חולקין ולכבי לדידיה כי איכא ברי ואמרא הוי ברי עדיף אפי' לבוליות ורב נחמן דרבנן דאית לה בהו המ"ס אי ממי רב נחמן אתי שפיר בסומכוס דמודה סומכוס היכא דליכא דברא דממונא דהמע"ה וי"ל דלסומכוס דאית ליה ממון המוטל בספק חולקין הוי כאילו תרוייהו מוחזקין בו וכיון דלדידיה אהני ברי נגד שמא דאי הפסדא לאמר שיחלוקו: (הלכה אומר איני יודע. לוקח שאומר איני יודע אם הלויתי אבל הלויתי ואיני יודע אם החזרתי לך מתניתין היא בבבא בתרא (ב"ק דף קיח.) תייב ומ"מ פריך שפיר לרב נחמן ממתני' דאע"ג דמודה שמכר לו אתי פרות כיון שמחזיר אתת הוה כאילו אומר איני יודע אם הפסלתי אם לאו וכן בפרה אחת כשאינו יודע אם מתה בשואלה אמרי' אינו נשבע אלא אם יודע אם הפסלתי אם לאו: **רב** הונא ורב יהודה אמרי אינו יודע אינו נשבע אלא אם יודע אם מתה בשואלה: דברים שאינו אומר אם הפרה (שם דף מו. ושם ד"ה דאפי') אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סומכוס אבל חכמים אומרים זה כלל גדול בדין המע"ה מאי כלל גדול אפי' ניזק אומר ברי ומזיק אומר ברי ומזיק אומר דרב יהודה דהכא בסומכוס ותתם אייתי אליבא דרבנן דאי לסומכוס דברי ברי עדיף דהוי ברי טוב ומה גרוע אבל נני ניזק הוי ברי גרוע אבל נני ניזק אומר ברי ומזיק אומר ברי ומסמא אל מזיק נמי דאי לסומכוס אי אמר לי גדול אפי' ניזק אומר ברי ומזיק אומר דרב יהודה דהכא בסומכוס ותתם אייתי אליבא דרבנן דאי לסומכוס דברי ברי עדיף הוי ברי טוב ומה

שואל הדא להר"ם וחדא אין דשאלה מתה ואידך לא ידענא אי דשכירות מתה ודקיימא דשאלה או דשאלה מתה ודקיימא דשכירות דמתוך שאינו יכול לישבע משלם: זה אומר שאולה וזה אומר שכורה ישבע השוכר ששכורה מתה: ואמאי מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו אמר עולא ו' על ידי גלגול דאמר ליה אישתבע לי איזו מידת דכדרכה מתה ומינו דמישתבע דכדרכה מתה מישתבע נמי דשכורה מתה: זה אומר איני יודע וזה אומר כו': הא מני סימכוס היא דאמר א' ממון המוטל בספק חולקין בעי ר' אבא בר ממל שאלה בבעלים שכרה שלא בבעלים מהו מי אמרינן שאילה לחודה קיימא ושכירות לחודה קיימא או דלמא בשאלה מישך שייכי דהא מיחייב בנגיבה ואבידה את"ל ב' שכירה בשאלה מישך שייכי שכרה בבעלים שאלה שלא בבעלים מהו שאלה בשכירות ודאי לא שייכא או דלמא כיון דשייכא במקצת כמאן דשייכא בכולה דמי אתיל לא אמרינן כיון דשייכא במקצת כמאן דשייכא בכולה דמי שאלה בבעלים ושכרה שלא בבעלים וחזר ושאלה מהו הדר אתיא לה שאלה לדוכתה או דלמא אפסיקא לה שכירות ביני וביני שכרה בבעלים ושאלה וחזר ושכרה מהו מי אמרינן אתיא לה שכירות לדוכתה או דלמא אפסיקא לה שאילה וחזר ושאלה מהו הדר אתיא לה שאלה לדוכתה או דלמא אפסיקא לה שכירות ביני וביני שכרה בבעלים ושאלה וחזר ושכרה מהו מי אמרינן אתיא לה שכירות לדוכתה או דלמא אפסיקא לה שאילה ביני וביני ג' דר' השואל את הפרה ושלחה לו ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו או ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו של שואל ומתה פטור אמר לו השואל שלחה לי ביד בני ביד עבדי ביד שלוחי או ביד בנך ביד עבדך ביד שלוחך או שאמר לו המשאיל הריני משלחה לך ביד בני ביד עבדי ביד שלוחי או ביד בנך ביד עבדך ביד שלוחך ג' וא"ל השואל שלח ושלחה ומתה חייב ס' וכן בשעה שמחזירה: גמ' ביד

[ביד עבדו] פשיט. אם מתה בדרך פליגי בה רבה ורב אסי דרב חסדא בסגולן קמא (ב"ק דף קד.) רב חסדא מתרץ לה לאלי שלוחו דשואל דמתני' בשכירו ולקיטו אבל אין עדיים שהוא שלוחו דלא איכא עדיים הוי שליח ומייב השואל באונסין משמסרו לו רבה אומר אפילו עשאו שליח בעדים לאו שליח הוא דלא מייב אל יהי בחוסין דס"ק לית לים מימיה מהימנא הוא אי בעית לשדורי בידים שדר: וכן בשעה שמחזירה. אם שלח השואל ביד בנו ועבדו או שלוחו או ביד עבדו ושלוחו של משאיל לא יצאה מרשותו של שואל עד שתבא ליד המשאיל ואם מתה בדרך מייב אמר לו המשאיל שלחה לי או שאמר לו השואל ביד המשאיל שלח ושלחה ומתה פטור: גמ' ביד

[ביד עבדו] אי ביד שלוחו של שואל [ומתה] פשיט. אם מתה בדרך פליגי בה רבה ורב אסי דרב חסדא בסגולן קמא (ב"ק דף קד.) רב חסדא מתרץ לה לאלי שלוחו דשואל דמתני' בשכירו ולקיטו אבל אין עדיים שהוא שלוחו דלא איכא עדיים הוי שליח ומייב השואל באונסין משמסרו לו רבה אומר אפילו עשאו שליח בעדים לאו שליח הוא דלא מייב אל יהי בחוסין דס"ק לית לים מימיה מהימנא הוא אי בעית לשדורי בידים שדר: וכן בשעה שמחזירה. אם שלח השואל ביד בנו ועבדו או שלוחו או ביד עבדו ושלוחו של משאיל לא יצאה מרשותו של שואל עד שתבא ליד המשאיל ואם מתה בדרך מייב אמר לו המשאיל שלחה לי או שאמר לו השואל ביד המשאיל שלח ושלחה ומתה פטור: גמ' ביד

ביד עבדו חייב. בשמיסה קתני ר"ל דשואל שלחה לי ביד עבדך ולא חייב דשואל בחוסים בדרך והכי לא יצאה מרשות דשואל ליד עבד כיד רבו דמיא והכי הוא כמילו סוליסה לו הוא: דעשה באומר הכישה במקל והיא מתה. אחרי שלבר משלחתה בדולחה: הלא קני ליה נופיה בדולחה: אמר ר"ח דשמעון שלא פליגי דרב ולית ליה דאמר דמאי כשיסה במקל והכא חייב ובן מסכת דפליגי נמרא לפיוני לרב ולחי ליה ופקיון שלבר ח' כ' מתא שמן ס"ב ס"ב ס"ב

פרט למיץ: דלא משלם חומשא סיינו מדרבנן אבל מדלאוריתא לא מכל ל' לבנות נכסים שלו בכסף ושלו וכן משמע בירושלמי מנזקין ר"מ אומר ק"ו לפקדון כמה אנו קיימין אי מ בנזקין רשאו אמר רחמנא ולא לפקדון אי בנזקי גופו כל מתי ר' חייא נזקין לחייבו ואין נזקין לפקדון כו' ולא"ת וכא כי אכל בתרומה כתיב וי"ל דמשילה ליפיון חטא חטא מתרומה ולא"ת כיון דמתרומה ליפיון לא לחייב אכנלת אלא מה שנתפרה בית [פאה בשדה זו מדמיו אם היה בא למכור בקרקע בשביל אכילת ערוגה זו ואין מלאה לרי"י חדא כיון לתיבא פאה קלי יפה ועוד דפ' בקונטרס דב

עבד ונתן ע"ל ולא כתב עדיין ספר וחזרו במקום שכותבין ספר ס"נ ענין שנתנו דיוקלו לחזור עד נחינת הספר וה"ת וכיצי קאמר סומכוס יחלוקו וה"ל ליכא דרבא דמתוקא ואמרינן בפ"ק (דף ב:) דלא פליג סומכוס וי"ל דמיירי כגון שא"ל המוכר בפני עדים עבד גדול אמכור לך בכ"ס דינרים ועבד קטן בעשרים דינרים ולא ידעינן מה קבל מלוקח: כסות מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו כדאמר רב פפא בדיילפי הבא נמי בדיילפי קשיא ליה לרבי הושעיא מידי כסות קתני עבד קתני אלא א"ר הושעיא כגון שטענו עבד בכסותו ושדה בעומריה ואכתי כסות מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו א"ר פפא בדיילפי קשיא ליה לרב ששת זוקקין אתא לאשמועינן תנינא א זוקקין הנכסים שאין להן אחריות את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן אלא אמר רב ששת הא מני ר"מ היא דאמר עבדא כמטלטלין דמי ואכתי מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו סבר לה כר"נ דתנן ב טענו חטים והודה שעורים פטור ר"נ מחייב אכתי הילך הוא אמר רבא עבדא דקטע לידיה ושדה שחפר בה בורות שיחין ומערות והא ר"מ איפכא שמעינן ליה דתנן ג גזל בחמה והזקינה עבדים והזקינו משלם כשעת הגזילה ר"מ אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך הא לא קשיא כדמחליף רבה בר אבוה ותני רבי מאיר אומר משלם כשעת הגזילה וחכ"א אומר לו בעבדים הרי שלך לפניך אלא ממאי דסבר ר"מ מקשינן קרקע לעבד מה עבד נשבעין אף קרקע נשבעין דלמא אעבד הוא דנשבעין אבל אקרקע לא לא ס"ר דתניא ד המחליף פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה ו זה אומר ברשותי וזה שותק זכה זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו ז זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה לפי ה ג שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר"מ וחכ"א אין נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות לאו מכלל דר"מ סבר נשבעין ממאי דלמא כשם קאמרו ליה כי היכי דאודית לן בקרקעות אודי לן נמי בעבדים תדע דתנן ו ר"מ אומר יש דברים שהן כקרקע ואינן כקרקע ואין הכמים מודים לו ביצד " נפנים טעונות מסרתי לך והלה אומר אינן אלא חמש ר"מ מחייב וחכ"א ד כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע וא"ר יוסי בר חנינא ז ענבים העומדות ליבצר איכא ביניהו דסבר ס כבצורות דמיין ומר סבר לאו כבצורות דמיין אלא לעולם כדרבי הושעיא ודקשיא לך זוקקין איצטריך סד"א כסות עבד כעבד דמי עומרי שרה כשדה דמי קמ"ל: זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו. הא מני סומכוס היא דאמר ממון המוטל בספק חולקין אימא סיפא זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה ה ולדבה בר רב הונא דאמר אין אמר סומכוס אפילו ברי וברי אמאי ישבע מוכר יחלוקו מיבעי מודה סומכוס היכא דאיכא שבועה דאורייתא ודקטעה לידה כדרבא: **מתני'** ו המוכר זיתיו לעצים ועשו פחות מרביעית לאה הרי אלו של בעל הזיתים עשו רביעית לסאה זה אומר זיתי גדלו וזה אומר ארצי גדלה יחלוקו ז שטף נהר זיתיו ונתנם לתוך שדה חבירו זה אומר זיתי גדלו וזה אומר ארצי גדלה יחלוקו: **גמ'** הדר אי דא"ל קרע לאלתר ח אפילו פחות מרביעית ט מי לבעל הקרקע אי דא"ל כל אימת דבעית קרע ט אפי' רביעית נמי לבעל זיתים לא צריכא י דא"ל סתמא פחות מרביעית לא קפדי אינשי רביעית קפדי אינשי ארש"ש יא בן פזי ורביעית שאטרו

כסות מה שטענו לא הודה לו. ולא כסות אתרא מהו ב ואיכא מאותה שקטנו: בדיילפי. שכנד שלם היה ומדיין מחוסר מ"ר כסות גדולה מכרתי לך וזה אומר כסות קטנה: עבד גדול בשוה. גם מהה לו בעבד קטן וכסותו דעמייב שבוטה מטום כסות ומיתתבע לעבד בגלגול. זוקקין. שהמטלטלין זוקקין את הקרקע לשבועה: תנינא. בקדושין (דף כו.) ככסיס שאין להם אחריות זוקקין את הנכסים מיד לאחר אחריות ליטבע עליהן: ר' מאיר היא. לקמן בברייתא המחליף פרה בחמור דקתני ר"מ עבדא כמטלטלי דמי וטבע עליו ולקמן פריך ליה לעדות דקתני במתניתין נמי נשבעין: פטור. דטעון סולאה שמין: דקטע לידיה. לסוס עב. קטן דמוסה ליה בגויה: והא איפכא שמעינן ליה. לר"מ דאמר עבדא כמקרקעי דמי: הרי שלך לפניך. דקיימא לן ב"ק (דף לה.) קרקע אינה נגזלת וכל מקום שיש ברשות בעליה עומדת ועבד כמקרקעי דמי ואינו נגזל לסוס דקרקע לגזלן לשלם דעים שיכלך כי אזקין כרשויות דעדיה לאזקין: הא לא קשיא. דאיכא לשנויי כדמחליף רבי אבא בר אבוה אלא מה שיש לו מעמא דסבר דמי: לאו מכלל כו'. מדקתני כשעת הגזילה וחכ"א אומר לו בעבדים הרי שלך לפניך אלא ממאי דסבר ר"מ מקשינן קרקע לעבד מה עבד נשבעין אף קרקע נשבעין דלמא אעבד הוא דנשבעין אבל אקרקע לא לא ס"ר דתניא ד המחליף פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה ו זה אומר ברשותי וזה שותק זכה זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו ז זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה לפי ה ג שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר"מ וחכ"א אין נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות לאו מכלל דר"מ סבר נשבעין ממאי דלמא כשם קאמרו ליה כי היכי דאודית לן בקרקעות אודי לן נמי בעבדים תדע דתנן ו ר"מ אומר יש דברים שהן כקרקע ואינן כקרקע ואין הכמים מודים לו ביצד " נפנים טעונות מסרתי לך והלה אומר אינן אלא חמש ר"מ מחייב וחכ"א ד כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע וא"ר יוסי בר חנינא ז ענבים העומדות ליבצר איכא ביניהו דסבר ס כבצורות דמיין ומר סבר לאו כבצורות דמיין אלא לעולם כדרבי הושעיא ודקשיא לך זוקקין איצטריך סד"א כסות עבד כעבד דמי עומרי שרה כשדה דמי קמ"ל: זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו. הא מני סומכוס היא דאמר ממון המוטל בספק חולקין אימא סיפא זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה ה ולדבה בר רב הונא דאמר אין אמר סומכוס אפילו ברי וברי אמאי ישבע מוכר יחלוקו מיבעי מודה סומכוס היכא דאיכא שבועה דאורייתא ודקטעה לידה כדרבא: **מתני'** ו המוכר זיתיו לעצים ועשו פחות מרביעית לאה הרי אלו של בעל הזיתים עשו רביעית לסאה זה אומר זיתי גדלו וזה אומר ארצי גדלה יחלוקו ז שטף נהר זיתיו ונתנם לתוך שדה חבירו זה אומר זיתי גדלו וזה אומר ארצי גדלה יחלוקו: **גמ'** הדר אי דא"ל קרע לאלתר ח אפילו פחות מרביעית ט מי לבעל הקרקע אי דא"ל כל אימת דבעית קרע ט אפי' רביעית נמי לבעל זיתים לא צריכא י דא"ל סתמא

מסורת הש"ס

א לעיל ד: קדושין כו. ב (בהוספות בכורות לה:) לעיל ה. ג ב"ק לה: ד נ"ל לה. ה [בהוספות בכורות לה:] מד: וכ"ל ו נדרים לט. סנהדרין טו. בכורות מה. [שבועות מג.] ח לעיל כ: [ועם"ל] ט [ני' רי"ף וגם"ש בן לקיש] ל [וע"ע תוס' ד"ה לעיל ד: לין]

נה
א מיי' פ"ב מהלכות מכירה הלכה יא כמנ"ל עכין פט סוד ס"ע ת"מ סי' לכנ סעי' כ ג

נו
ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג

נז
ג מיי' פ"ג מהלכות טוען ונטען הלכה כ סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סימן סט ס"ג

נח
ד ס מיי' פ"ס מהלכות טוען ונטען הלכה ד ושיין בהגהות ובנמ"מ סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' לא סעיף ב

נט
ו מיי' פ"ד מהל' מכירה הלכה כ"ו ת טוש"ע ח"מ סי' קסח סעיף ב

ס
ז מיי' שם הל' מכירה הלכה ו ומיי' בהגהות ובנמ"מ טוש"ע שם סעיף ג

סא
ח סי מיי' שם הל' מכירה הלכה ב טוש"ע שם סעיף ג

סב
ט מיי' שם הל' מכירה הלכה יח סמג עשין עב טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ג

סג
י מיי' שם הל' מכירה הלכה יח סמג עשין עב טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ג

סד
ל מיי' פ"ד מהלכות מעשר הלכה יב טוש"ע ח"ל סי' קמ סעיף ה

סה
מ מיי' פ"ה מהל' מעשר הלכה ב ומיי' בהגהות בכורות יא: סמג עשין עב טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ג

סו
נ מיי' פ"ו מהל' מעשר הלכה יב

סז
ס מיי' פ"ו מהל' מעשר הלכה ד [ניטין מז. בכורות לא.] ע מיי' פ"ה מהל' מעשר הלכה ד [אף] ומיי' בהגהות בכורות יא: [בכורות ס. ע"ש] פ [בכורות ס. וס"ע] צ [בכורות ס. וס"ע] ק [הוספתא פ"ק ס"ו וע"ש תוס' דבכורות שם] ר [ניטין מד ב תוס' ד"ה לעיל ד: לין] ש [בכורות יא:]

סח
ת מיי' שם פ"ה מהל' מעשר הלכה ד ט טוש"ע שם סעיף ג

תי
א מיי' שם פ"ה מהל' מעשר הלכה ד ב טוש"ע שם סעיף ג

מסורת הש"ס

א ל"ל ד"ה [ב"מ] ב [אף] ד [ניטין מז. בכורות יא:] ה [שם] ו בכורות ס. ע"ש ז [בכורות ס. וס"ע] ח [הוספתא פ"ק ס"ו וע"ש תוס' דבכורות שם] ט [ניטין מד תוס' ד"ה לעיל ד: לין] י ל"ל דקעי"ל

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

ה חוץ מן ההוצאה. שטח מוליא בעמ"ק ובעלירמן: שנעקרו בגושיהן. עם הקרקע שבגושיהן שיכולין לחיות על ידו פטורין מלשלם כדתנן (ערלה פ"ל מ"ג) אילן שנעקר והסלע עמו אם נטעות גדולות וטוענין פירות כזיתים שלך ומחאר שלא עזיתי כן אלא כמחתי זיתים שלך בקרקעי שמעת אחר שלם המחתים לדעת שמאכל אלא"כ אוכל גם אני עמך תוך שלם מוחל וכן גם אתה המחתם לדעת כן בקרקעי: **ואם** אמר הלא זיתי אני נוטל אין שומעין לו. אלא ישאלו זיתים שם אע"פ שלאחר ג' הכל של כעל הקרקע ובעל הקרקע יתן דמי הזיתים כמו שהשיש למכור לנעשות ולא סני דדמי עלים שהרי לעשות פירות הן עומדין: **שברה** מאי שדה אבותיו כו'. וקסבר אין קנין ומקבל כחוכר נראה לר"י לפרש משום דקסבר אין קנין לאו להחמיר במקבל כמו בחוכר ובחוכר מן הדין צריך לעבר אלא יסא פורע חובו במעשר כלומר ס הרי אתם הסר את גורמו אם בחוצו צריך לעבר אבל מ"ק דרבי יהודה דאמר המוכר שדה מן הכרמי מעשר ונותן לו אין קנין ולא מקבל ממציק רבי יהודה אומר אם לא הבא כלום כי אין לחמיר במקבל אלא דוקא בחוכר החמירו מדרבנן כמו שחייבו לעשר מדרבנן את שלוקח מן הכרמי כדאמרינן בהקומץ רבה (מנחות דף לא. וסס ד"ה קסבר) גבי ר' שמעון שזורי למ"ד יש קנין ס' שעה וסא י דתנן בהמולה (ניטין דף מג: וסס) מאריסין והחכירין כולם פטורין מן המעשר ומשמע דאפילו אלקן של חוכר פטור איכא לאוקמי בכורים כדמסני סתם (דף.מז.) אמשניות טובא ואפילו חוכר פטור שם כמו בחוצא לאחר דבלא מעמתתיה צריך לאוקמי סתם בכורים כיון דפטור אפילו אלקן של ישראל אלא תיקבי הכיא דמעמתת ומה שאלרך רבי יהודה לחזיר שדה אבותיו אע"ג דת"ק נמי אייתי דוקא בארץ כדפרישית דבחוצא לארץ אפי' חוכר פטור אבל קאמר ליה רבי יהודה לת"ק כיון דבא"י קיימינן ראוי להחמיר במקבל כמו בחוכר דאין קנין דאמרי שדה אבותיו אבותיו ממש ולדידיה הוא דקנסוה רבנן דאיידי דחביבא עליה טפי ואזיל מקבל לה אבל אינישי דעלמא לא ולדידיה מ"מ קנסוהו רבנן אמר ר' יוחנן ז כדי שתהא ברה בידו אמר רבי ירמיה כגון דא צריכה רבה ' איתמר ח היורד לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות אמר רב שמן לו וידו על התחתונה ושמואל אמר אומדין כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנוטעה אמר רב פפא ט ולא פליגי כאן בשדה העשויה ליטע כאן בשדה שאינה עשויה ליטע והא דרב ' לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דהתוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה זיל שום ליה א"ל לא בעינא א"ל זיל שום ליה וידו על התחתונה א"ל לא בעינא לסוף חזייה דגדרה וקא מנטר לה א"ל י גלית אדעתיך דניהא לך זיל שום ליה וידו על העליונה איתמר כ היורד לתוך חורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשותו ואמר לו עצי ואבניי אני נוטל רב נחמן אמר שומעין לו רב ששת אמר אין שומעין לו מיתיבי ה רשב"ג אומר בית שמאי אומרים שומעין לו ובית הלל אומרים אין שומעין לו לימא רב נחמן דאמר כב"ש הא דאמר כי האי תנא דתניא שומעין לו דברי ר"ש בן אלעזר רשב"ג אומר ר"ש אומרים שומעין לו וב"ה אומרים אין שומעין לו מאי הוי עלה א"ר יעקב א"ר יוחנן

בבית

(ב"מ) כו

שנעקרו בגושיהן. נקט הכי משום תוך שלם: **ולימא** ליה אי אגא נטעי לאחר שלם הוה אכילנא כו'. וסייתי קושא נטיעות קטנות בדמים מועטין ולאחר שלם היו נטעות גדולות וטוענין פירות כזיתים שלך ומחאר שלא עזיתי כן אלא כמחתי זיתים שלך בקרקעי שמעת אחר שלם המחתים לדעת שמאכל אלא"כ אוכל גם אני עמך תוך שלם מוחל וכן גם אתה המחתם לדעת כן בקרקעי: **ואם** אמר הלא זיתי אני נוטל אין שומעין לו. אלא ישאלו זיתים שם אע"פ שלאחר ג' הכל של בעל הקרקע ובעל הקרקע יתן דמי הזיתים כמו שהשיש למכור לנעשות ולא סני דדמי עלים שהרי לעשות פירות הן עומדין: **שברה** מאי שדה אבותיו כו'. וקסבר אין קנין ומקבל כחוכר נראה לר"י לפרש משום דקסבר אין קנין לאו להחמיר במקבל כמו בחוכר ובחוכר מן הדין צריך לעבר אלא יסא פורע חובו במעשר כלומר ס הרי אתם הסר את גורמו אם בחוצו צריך לעבר אבל מ"ק דרבי יהודה דאמר המוכר שדה מן הכרמי מעשר ונותן לו אין קנין ולא מקבל ממציק רבי יהודה אומר אם לא הבא כלום כי אין לחמיר במקבל אלא דוקא בחוכר החמירו מדרבנן כמו שחייבו לעשר מדרבנן את שלוקח מן הכרמי כדאמרינן בהקומץ רבה (מנחות דף לא. וסס ד"ה קסבר) גבי ר' שמעון שזורי למ"ד יש קנין ס' שעה וסא י דתנן בהמולה (ניטין דף מג: וסס) מאריסין והחכירין כולם פטורין מן המעשר ומשמע דאפילו אלקן של חוכר פטור איכא לאוקמי בכורים כדמסני סתם (דף.מז.) אמשניות טובא ואפילו חוכר פטור שם כמו בחוצא לאחר דבלא מעמתתיה צריך לאוקמי סתם בכורים כיון דפטור אפילו אלקן של ישראל אלא תיקבי הכיא דמעמתת ומה שאלרך רבי יהודה לחזיר שדה אבותיו אע"ג דת"ק נמי אייתי דוקא בארץ כדפרישית דבחוצא לארץ אפי' חוכר פטור אבל קאמר ליה רבי יהודה לת"ק כיון דבא"י קיימינן ראוי להחמיר במקבל כמו בחוכר דאין קנין דאמרי שדה אבותיו אבותיו ממש ולדידיה הוא דקנסוה רבנן דאיידי דחביבא עליה טפי ואזיל מקבל לה אבל אינישי דעלמא לא ולדידיה מ"מ קנסוהו רבנן אמר ר' יוחנן ז כדי שתהא ברה בידו אמר רבי ירמיה כגון דא צריכה רבה ' איתמר ח היורד לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות אמר רב שמן לו וידו על התחתונה ושמואל אמר אומדין כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנוטעה אמר רב פפא ט ולא פליגי כאן בשדה העשויה ליטע כאן בשדה שאינה עשויה ליטע והא דרב ' לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דהתוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה זיל שום ליה א"ל לא בעינא א"ל זיל שום ליה וידו על התחתונה א"ל לא בעינא לסוף חזייה דגדרה וקא מנטר לה א"ל י גלית אדעתיך דניהא לך זיל שום ליה וידו על העליונה איתמר כ היורד לתוך חורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשותו ואמר לו עצי ואבניי אני נוטל רב נחמן אמר שומעין לו רב ששת אמר אין שומעין לו מיתיבי ה רשב"ג אומר בית שמאי אומרים שומעין לו ובית הלל אומרים אין שומעין לו לימא רב נחמן דאמר כב"ש הא דאמר כי האי תנא דתניא שומעין לו דברי ר"ש בן אלעזר רשב"ג אומר ר"ש אומרים שומעין לו וב"ה אומרים אין שומעין לו מאי הוי עלה א"ר יעקב א"ר יוחנן

בבית

בשדה אין שומעין לו. אע"ג דכבר אשמעינן לעיל ר' יוחנן דאם אמר אני נטל זיתי אין שומעין לו משום יסוד ארץ ישראל איצטריך לאשמועינן דאע"ד הכא לארץ אין שומעין לו אבל לעיל דוקא בארץ ישראל אין שומעין לו משום דאחשבה דארעא לא עביד כדיס אלא ממגלה ע"י שטיפת הכר נעשה ולאתן דאמר הכא נמי משום יסוד ארץ ישראל איצטריך לאשמועינן אלא תאמר אפילו בחוצה לארץ אין שומעין לו משום דאחשבה דארעא:

ה בבית שומעין לו בשדה אין שומעין לו בשדה מ"ט משום ישוב א"ר איבא דאמרי משום בחשא דארעא מאי בינייהו איבא בינייהו חוצה לארץ: **מתני'** ב המשכיר בית לחבירו בימות הגשמים אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח בימות החמה שלשים יום ג ובברכים אחד ימות החמה ואחד ימות הגשמים שנים עשר חדש ד ובחנויות אחד עיירות ואחד כרכים י"ב חדש רשב"ג אומר חנות של נתחומים ושל צבעים שלש שנים: **גמ'** מ"ש ימות הגשמים א דכי אגר אניש ביתא בימות הגשמים אגר לכולהו ימות הגשמים ימות החמה נמי דכי אגר אניש ביתא לכולהו ימות החמה אגר אלא בימות הגשמים היינו טעמא דלא שכיח ביתא למיגר אימא סיפא בברכים אחד ימות החמה ואחד ימות הגשמים שנים עשר חדש ואילו מלו ליה יומי שכירות בימות הגשמים מפיק ליה ואמאי הא לא שכיח ביתא למיגר אמר רב יהודה להודיע קתני ס והק' המשכיר בית לחבירו סתם אין יכול להוציאו בימות הגשמים מהג ועד הפסח אלא א"כ הודיעו שלשים יום מעיקרא תניא נמי הכי כשאמרו שלשים וכשאמרו שנים עשר חדש לא אמרו אלא להודיעו ו וכשם שמשכיר צריך להודיע כך שוכר צריך להודיע דאמר ליה אי אודעתן הוה טרחנא ומותיבנא ביה אניש מעליא אמר רב אסי ז אם נכנס יום אחד בימות הגשמים אינו יכול להוציאו מן החג עד הפסח והא אגן שלשים יום ב קאמר הכי קאמר אם נכנס יום אחד בימות הגשמים מהני שלשים יום אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח אמר רב הונא ואם בא לרבות בדמיה מרבה א"ל רב אחא בר יעקב ג לנקטיה בבוסיה דלשבקיה לגלימא לא צריכא ח דאייקר בתי: ט פשימא נפל ליה ביתא א"ל לא עדיפת מינאי י זבניה או אורתיה או יהביה במתנה א"ל לא עדיפת מגברא דאתית מיניה כלליה לבריה כ חזינן אי הוה אפשר לאודועיה איבעי ליה לאודועיה ואי לא א"ל לא עדיפת מינאי ל ההוא גברא דזבן ארבא דחמרא לא אשכח דוכתא לאותביה אמר לה להדיא איתתא אית לך דוכתא לאונגרי אמרה ליה לא אזל קדשה יהבה ליה דוכתא לעיילה אזל לביתיה כתב לה ניטא שדר לה אזלא איהי אגרא שקיל אי מינה וביה אפיקתיה ואותביה בשבילא מ אמר רב הונא בריה דרב יהושע ד כאשר עשה כן יעשה לו גמולו ישוב בראשו לא מיבעיא חצר דלא קיימא לאגרא אלא אפי' חצר דקיימא לאגרא אמרה ליה לב"ע ניחא לי לאונגרי ולך לא ניחא לי ה דדמית עלי כי אריא ארבא: ו רשב"ג אומר של נתחומים ושל צבעין שלש שנים: תנא מפני שהקיפן מרובה: **מתני'** ס המשכיר בית לחבירו המשכיר חייב בדלת בנגר ובמנעול ובכל דבר שמעשה אומן אבל דבר שאינו מעשה אומן השוכר עושהו ע והזבל של בעל הבית ואין לשוכר אלא פ הוצא מן התנור ומן הבירים בלבד: **גמ'** תיר' ל המשכיר בית לחבירו משכיר חייב להעמיד לו דלתות לפתוח לו חלונות להזק לו תקרה לסמוך לו קורה ק ושוכר חייב לעשות לו סולם לעשות לו מעקה לעשות לו מרזב ולהטיה את גגו בעו מיניה מרב ששת מזוזה על מי מזוזה ר' האמר רב משרשיא ר מזוזה חובת הדר היא אלא מקום מזוזה על מי אמר להו רב ששת תניתוה דבר שאין מעשה אומן השוכר עושהו והאי נמי לאו מעשה אומן הוא אפשר הוא

בגובתא

בבוסיה דלישבקיה לגלימיה הוא. מרי הוא כלוחזו בציצים מנו עד שמיה לו מליהו מלומר כיון שמעלה על דמיו אין לך מוצא גדול מזה. כוכסיה על סם שהלויים כדאמרינן (בבא קמא דף סז.) כמאן דאינון כוכסי בדקלא ח תלאי בל המרים: דאייקר בתי. שהשכירו ביכר: אמר ליה. לשוכר: לא עדיפת מינאי. סולוא והגיע זמנו מוציאו וא"ל הלא לוקח בית לשכור ולא סוב שתהוה לתה כבכים אף אני לא היה לי להודיעך אלא ידעתי שיפול ביתי ואתי לוי מוצא לזה שקיבלה: לא עדיפת מגברא דאתית מיניה. מי שמכרה לך כבר אחר לא היה יכול להוציאני אף אתה אין כחך יותר ממנו: כללה לבריה. הטיח לת בנו ולריך לו לבית התנות: מיניה וביה. מן הטין עצמו: כי אריא ארבא. כאריה אורב: **מתני'** ובנגר. שמעלין בו את הדלת ומוחבין אותו בקורת האיסקופס: הובל של בעל הבית. משכיר וגמרא מפרש לה: הוצא מן התנור. אפר הוא נעשה זבל: **גמ'** הא לחזק לו תקרה. אם התליעו הכרכין: לסמוך לו קורה. אם נפרצה אחת מהן: מרזב. כל גגותיהן מחין בציע ומטפטין מן מרבע לריהן וסומכין נסרים לכותל אלא הגג להרחיק המים מן הכותל ובמפלא אחת מה הדיוק מוקף עליו ואף הוא קרוי מזוזה ואם תבן הוא צריך לנקוב בו סדק לסגיחה בתוכה:

בגובתא

בגובתא דקניא. ומולה לותה: ארישא. שוכר מיסראל הוא דמתיר רשה לא יעלנה בידו ולא: ותורי דמשכיר. דכיון דלא אוגריה ליה מסתמא לתורי דמעכיל הוו בה: בחצר דמשכיר. שלא המשכיר לא מהלך: ותורי דאתו מעלמא. וכתב גלויה אפקורי מפקרינהו בעלים וקניא ליה בגובתא דקניא ת"ר א המשכיר בית לחבירו ולא זכה בהן: יצא לו שם מציאה בעיר. שיצא קול בעיר שבא לכי שכור בהון שדהו לו מן סהר הלוה לתוכה לגיס: והקולט מן האויר. בקיבל גלויה לתוך כלי שנתן כלי בחוץ וקיבל גלויה בתוכו: שלו. של שוכר: ושברפת ושבחצר. קס"ל בחצר שלא המשכיר לו המשכיר: בשולי פרה. סמוך לנקביה דליכא חוץ: זרק ארנקי. והפקירה לכל הקולט: תרתי. בתמיה תרתי אלעזריה לתנא לגמיתני ליתני חדא כיון דבשלא המשכיר עסקינן מה לי רפת ומה לי חצר: שברפת שבחצר. המוכרת לשוכר כל הזבל שברפת שבה לבעל הבית והמעיין דהמשכיר את הבחצר לא הפסיד רפת שבה: יוני שובך. המבקשים מזונותיהן בשדה וקיימן בשובך ואין אלו יוני סרדליות הנדלים בבתים: חייבין בשילוח. סקן אם רובלא על הבילים דקריגא בהן כי יקרא פרט למזונן דלאו מזונן ניכו: קרי כאן כי יקרא פרט למזונן. וכיון דהבילים אלו הוא ליה סקן מזונן דקן הוא הבילים: מציאת רובה. קריגא בהן אלו בילים ואם הוא בא לתפוס קודם שמיגמר ילאתה מייב לשלח אתה ולקח הבילים: אמאי אסורות משום גזל. כיון דלא נפלה לחזקו: אאמן כלומר גזל דדרכי אלוה אפילו אאמן כמי קאמר דדעתו של בעל הבית מאיר אמאי הרי הוא שלו אויר חצרו הוא אמר אביי במדביק כלי בשולי פרה רבא אמר אויר שאין סופו לנוח לאו כמונח דמי ומי פשיטא ליה לרבא והא מיבעי בעי לה ד דבעי רבא זרק ארנקי בפתח זה ויצאתה בפתח זה מהו אויר ה שאין סופו לנוח כמונח דמי התם לא מיפסק ולא מידי הכא מיפסק כלי ושברפת ושבחצר הרי אלו של בעל הבית תרתי אמר אביי הכי קאמר ושברפת שבחצר הרי אלו של בעל הבית אמר רב אשי ס זאת אומרת המשכיר חצרו סתם לא השכיר רפת שבה מיתיבי ' יוני שובך ויוני עלייה ו חייבות בשילוח ז ואסורות בגזל מפני דרכי שלום ואם איתא להא דאמר רבי יוסי בר' חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו קרי כאן (דברים כב) כי יקרא ח פרט למזונן אמר רבא ביצה ביציאת רובה הוא דאתייבה לה בשילוח ומיקנא לא קניא עד דנפלה לחצרו וכי קתני חייבות בשילוח מקמי דתפול להחזירו אי הכי אמאי אסורות מ"מ גזל אאמן ואב"א לעולם אביצים ומדנפיק רובה דעתיה עילוה והשתא דאמר רב יהודה אמר רב ט אסור לזכות בביצים כל זמן שהאם רובצת עליהם

שנא' (שם) שלח תשלח את האם והדר את הבנים תקח לך אפי' תימא דנפלה לה לחצרו י כל היכא דאיהו מצי זכי ליה חצרו זכיא ליה וכל היכא דאיהו לא מצי זכי ליה חצרו נמי לא זכיא ליה א"ה אסורות בגזל מפני דרכי שלום אי דשלחה גזל מעליא הוא אי דלא שלחה הא בעי שלוחה בקטן דלאו בר שילוח הוא קטן בר דרכי שלום הוא ה"ק אבוי של קטן הייב להחזיר לו מפני דרכי שלום: **מתני'** כ המשכיר בית לחבירו לשנה נתעברה השנה נתעברה לשוכר השכיר לו לחדשים נתעברה השנה נתעברה למשכיר ' מעשה בציפורי באחד ששכר מרחץ מחבירו בשנים עשר זהב לשנה מדינר זהב לחדש

ובא

מסורת השש"ס א [פסחים ד.] ב עי' תוס' לעיל יח: ד"ס וכו' וגיטין עט: ד"ס פנימית] ג כ"ק מע: לעיל יח. לקמן קיח. תוליו המא: ד לעיל יב. ה [נכתוב כסה] ו תולין קלא קמא: והוס' עט ס"ו ז כ"ב קס:

מסורת השש"ס א [ב"ק ז: ע"ב] ב [ב"ל הנן עכ"ז] ג בעוטות מת. ד [גיטין מ.] ה [ב"ק קס. וס"ו] ו ע"ז בל. [illegible]

ובא מעשה לפני ר' יוסי כו'. תימה דלשמואל משמע דמספקא ליה לר' יוסי אי תפים לגון ראשון או אחרון ובתמורה (דף כט: ושם) גבי תמורת עולה ושלמים ס"ד יוסי אי תפים לגון שניים ובמיר ס"ב (דף ס. ושם) וזבחים (דף ל. ושם) ובפסחים (דף נג. ושם) ובמנחות (דף קג: ושם) אית ליה לרבי יוסי דבגמר דבריו אדם נתפס וי"ל דהכא מספקא ליה שלא אמר לגמר דעת של שניים שהרי מותרים זה את זה אבל בתמורה שהיום מותרים זה את זה אי אי"ר יוסי תפים לגון שניים והכא דמיר דמפרש דבריו הריני מיר מן הגרונות והרי עלי מנחה מן הפשוטים קאמר דבגמר דבריו אדם נתפס: **הוה** אמינא פרושי קא מפרש. פי' בקונטרס אסתירא מאה מעי מאה מעי לא מצוה תפוס לגון אחרון אלא מצוה תפוס דמפרש לגון אסתירא הטוב דב"ש מאה מעי וקשה דתנן בפרק נט פרוטות (ב"ק דף קסה:) זוזים מאה לאיזון סילעין הלתין מין לו אלא מאה אלמא כי פרושי מפרש לגיון בתר פחות שבשנות לגמרי דאיזון סילעין הלתין גרושין לגיכא לגמרי התם לא מפרש אע"ג דלגמר איזון כיון שהתוקין כל כך זה מזה מאה מתלגין אלא מבדר קא סדר ביה דש"ב היה כולך אחר התחון כדתנן התם פתח לגיילם מנה ולמעם מתחים בכל הולך אמר התחון ולגאה לר"ל לפרש דלי מבתם מבטיל דאסתירא הוה אמינא הכא פרושי קמפרש ומזו הוה אמינא דבכל פרושי קמפרש ומזו הוה אמינא דבכל פרושי קמפרש ומזו הוה אמינא דבכל

ואזל סות ויסיב נריבעא. תימא דסכא משמע דנעל סבית שקיל פחות מן סאתים וכלל דוכתי משמע שסאתים נוטל פחות מלא דלי מרבעה ושקיל תילתא ונקמן בפירקין (דף קי.) נמי אמרינן בזמורות ובקנים ושניהם מספקים את הקנים: **גמ'** תנא מקום שנהגו לקצור אינו רשאי לעקור לעקור אינו רשאי לקצור ג ושניהם מעכבין זה על זה לקצור אינו רשאי לעקור האי אמר בעינא דתתבן לי ארעאי והאי אמר לא מצינא לעקור אינו רשאי לקצור האי אמר בעינא דתינקר ארעאי והאי אמר בעינא תיבנא ושניהם מעכבין זה על זה למה לי מה טעם קאמר מה טעם לקצור אינו רשאי לעקור לעקור אינו רשאי לקצור משום דשניהם מעכבין זה על זה: לחרוש אחרין יחרוש: פשיטא ב לא צריכא באתרא דלא מנכשי ואזל איהו ונכיש מהו דתימא אמר ליה האי דנכישנא אדעתא דלא כריבנא לה קמ"ל ג דאיבעי ליה לפרושי ליה: הכל כמנהג המדינה: הכל לאתויי מאי לאתויי הא דת"ר ד מקום שנהגו להשכיר אילנות על גבי קרקע משכירין מקום שאין נהגו להשכיר אין משכירין מקום שנהגו להשכיר משכירין פשיטא ה לא צריכא דכ"ע יהבי בתילתא ואזל איהו ויהביה בריבעא מהו דתימא דאמר ליה האי דבצרי לך אדעתא דלא יהיבנא לך באילנות קמ"ל דאיבעי ליה לפרושי ליה: מקום שנהגו שלא להשכיר אין משכירין: פשיטא ו לא צריכא דכ"ע מקבלי בריבעא ואזל איהו וקיבלה בתילתא מהו דתימא א"ל האי דטפאי לך אדעתא דיהבת לי באילנות קמ"ל דאיבעי ליה לפרושי ליה: כשם שחולקין בתבואה כך חולקין בתבן ובקש: א"ר יוסף בכבל נהגו לא יהיבי תיבנא לאריסא למאי נפקא מינה דאי איכא איניש דיהיב עין יפה הוא ולא גמרינן מינה אמר רב יוסף ז בוכרא וטפתא וארכבתא וקני דחיזרא דבעל הבית וחיזרא נופיה דאריסא ח כללא דמילתא כל עיקר א בלמא דבעל הבית נטירותא יתירתא דאריסא ואמר רב יוסף ט מרא וזבילא ודוולא וזרנוקא דבעל הבית אריסא עביד בי יאורי: כשם שחולקין ביין כך חולקין בזמורות ובקנים: קנים מאי עבידתייהו אמרי דבי רבי ינאי קנים המחולקין שבהן מעמידין את הגפנים: ושניהם מספקין את הקנים: למה לי מה טעם קאמר מה טעם שניהם חולקין בקנים משום דשניהם מספקין את הקנים: **מתני'** י המקבל שדה מחבירו והיא בית האילן או בית השלחין יבש המעין ונקצץ האילן אינו מנכה לו מן חכורו כ אם אמר לו חכור לי שדה בית השלחין זו או שדה בית האילן זה יבש המעין ונקצץ האילן מנכה לו מן חכורו: **גמ'** היכי דמי אילימא דיבש נהרא רבה אמאי אינו מנכה לו מן חכורו ל נימא ליה מכת מדינה היא אמר רב פפא מ דיבש נהרא זוטא דאמר ליה איבעי

בזמורות. סקלונין מן הגפנים: בקנים. גפנים שמעמידים את הגפנים שקורין פיסו"ל: ושניהם מספקין את הקנים. שחלשים בכל מקום שאין על אחיהם אלא עכבר, ואם אכל אחר דבריה של חבירו ומיסיס וסיפא דתתיתין ליתא אלא בקנים דאי בחכרנות לא שייכא חלוקה:

גמ' ושניהם מעכבין. לעמוד מן העגלה: האי אמר. בעל הקרקע אי אפשי שתעקור דבעינא דתיתבן תרעתי שיאמרו בה מן הקנין ויפה לה לזבל לזרעתה לשנים הבאים: והאי אמר. אם בעל הבית אמר עקור מני שאי לעיבור ליה לא מצינא מיעקרא שהקילרה מותה מן הקנים: דתינקר. שתהא נקיה שאינה לריכה לזבל: בעינא תיבנא. אני לריך הבן לבסמותי ואי אפשי שהאחר בקרקע: שניהן מעכבין זה על זה למה לי. כיון דתנן בתרוייהו אינו רשאי מכלל דזיעמין דיתהא ליה לעבר בהכי ועבר בהכי וזיעמין ליפכא: משום דשניהם מעכבין. כלומר מפני שהמיין יש לסה מעמה לכאן ולכאן: ואזל איהו ונכיש. בעוד שהתבואה מחוברת ואנן מפקא שהבים רעים אלא שלאחר מכאן חזרו ונגלו בהן קצת מהן: דלא כ־יבנא ליה. אלא אחרות עוד אחרים שהיכרם במקום מרישם שלאחר הקילרה היא למעוט עשבים הרעים: שנהגו להשכיר אילנות. עם שדה לבן מיעול שאחרים חלקו בזירות האילן אע"פ שאינו עורה בהן שאינן לריכין לעבודה: משכירין. כלומר מסתמא הן מושכרין: יהבי בתילתא. מוחזין קרקעות לאריסין ע"מ שיעלו הן חלק שליפי ואריס מי חלקיס: ואזל איהו ויהיב בריבעא. אלא יעול הוא אלא רביע ואריס שלשה חלקים: דבצרי לך. שאני מעל פחות מעבר בעלי בתים: מקבלי בריבעתא. ע"מ ליתן לבעל הקרקע רביע בתבואה: בוכרא וטפתא וארכבתא וקני דחיזרא דבעל הבית. סניבות שהשה עופין חרין ומתין הפיר על המילר להגביה הניבותיו ולאחר זמן הגיעה מחר הוא ומוסיף עליו עפר שיש וכן עלעיות ראשון קרי בוכרא והשני עפתא לשון ריבוי דעפרי לה והשלישי קרי ארכבתא: קני דחיזרא. קניס שמעמיס בתוך בו קוניס לו הסרים הניבות השדה: דבעל הבית. עליו ילוה זאת לעשות. חיזרא נופיה. הקוניס שמורגין בו הניבות הקניס לאריסא: עיקר בלמא. עיקר שמירה שאי אפשר אלא היא: נטירותא יתירתא דאריסא. עליו

בהוליא שאינו עושה אלא לקבל מעליו אלא ולערך לטרוח כגון בשמירתה: מרא. פטיש"ר בלע"ז: וזבילא. פאל"א: ודוולא. דלי להשקות שדה: וזרנוקא. עוד למלאות במקום שנוסגין לדלות בעודות: אריסא עביד בי יאורי. עליו לעשות תריגין עשפת סגרר עד סוף שדה תריגין סרכם שבשדונין סניס מן סגר שופכין בתריגין ומתריגין מוליכין עד סוף שדה וסיא שותה מעליה: מוחלקין. שיעלה קליפתן מחוף הלבן שעליהן: שניהם מספקין למה לי. פשיטא כיון דתנא דלשמיהן הן וחולקין בכן שאינן לריכין לעבודה: **מתני'** בית השלחין. קרקע יבשה אלא שמעין שבה מעמקה לאי אי אל. ובשביל שאינן שהוא חביבה על הרבים אינו מעמל אלא בפירות בלא עורה: מן חכורו. אם קיבלה מעמו בתבואה בכך וכך כורין לשנה שעוקרת לא גני דעתיה דשנה שהיא בית השלחין ז"ו. גני דעתיה דבשביל שהיא בית השלחין שפי לה וחכרה מעמו: **גמ'** נהרא רבה. שהכל משקה מעמו: נימא ליה מכת מדינה היא, והכן לקמן בפירקין (דף קה:) שמקבל שדה מחבירו ואכלה מגב או שנשדפה אם עכבה עליהם היא מעכבה מן הכחרות: נהרא זוטא מעמה שמעמיס מן שאר שגדול אלא שבקעה להשקות מעמה:

משכחת לה בין בחכירות ובין בקבלנות. בכולן י"ל לקלור יקלור לעקור יעקור דכל מה שיש לו לעשות בקבלנות יש לו לעשות בחכירו' ובני יבש מעמין אם אמר חכור לי שדה [בית] שלחין זו כי סיכי דב חכירות כי יבש מעמין מכנה לו ס"ל בקבלנו' אם קבלה בשלים ולעתה' הכל לפי מה שנפשר: מבאן ואילך וכו'. כל אחת ואחת מהן מקומות: שמא בעלמא. כך הגיע נקרלת אבל לא בשביל המעין שעליתי בחכירותיך: להך. מני כול לפי חשבון שאתיה בהלר המשכן המעשים על המעשים סוי בית שלה: אע"פ שאין בו גפנים גרסינן וגבי פרדס אע"פ שאין בו רמונים גרס': אמר לו מחכיר לחוכר. שדה בית השלחין אני מחכיר לך יכול לומר שמא בעלמא אמרי לך מי לא תניא א ב האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך אע"פ שאין בו אלא לתך הגיעו שלא מכר לו אלא שמא והוא דמתקרי בית כור ג כרמא אני מוכר לך אע"פ שאין בו גפנים הגיעו שלא מכר לו אלא שמא והוא דמתקרי כרמא ד פרדס אני מוכר לך אע"פ שאין בו רמונים הגיעו שלא מכר לו אלא שמא והוא דמתקרי פרדסא אלמא אמר ליה שמא בעלמא אמרי לך הכא נמי נימא ליה שמא בעלמא אמרי לך אמר שמואל לא קשיא ס הא דאמר ליה מחבר לחוכר הא דאמר ליה חוכר למחבר אמר ליה מחבר לחוכר שמא בעלמא א"ל א"ל חוכר למחבר קפידא רבינא אמר אידי ואידי דא"ל מחבר לחוכר מדקאמר זה מכלל ו דקאי בגוה עסקינן בית השלחין למה ליה למימר דקאמר ליה בית השלחין כדקיימא השתא: **מתני'** ז המקבל שדה מחבירו והובירה שמין אותה כמה ראויה לעשות ונותן לו שכך כותב לו ב אם אובין ולא אעביד אשלם במיטבא: **גמ'** ר"מ היה ח דורש לשון הדיוט דתניא ג ר"מ אומר אם אובין ולא אעביד אשלם במיטבא רבי יהודה היה דורש לשון הדיוט דתניא ד רבי יהודה אומר ט אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכן כל קרבן וקרבן שהיא חייבת ה שכך כותב לה אחריות דאית ליך עלי מן קדמת דנא ו הלל הזקן היה דורש לשון הדיוט דתניא ח אנשי אלכסנדריא היו מקדשין את נשותיהם ובשעת כניסתן לחופה באין אחרים וחוטפים אותם מהן ובקשן חכמים לעשות ביניהם ממזרים אמר הלל הזקן הביאו לי כתובת אממם הביאו לו כתובת אמן ומצא שכתוב בהן לכשתכנסי לחופה הוי לי לאנתו ולא עשו ביניהם ממזרים רבי יהושע בן קרחה היה דורש לשון הדיוט דתניא ח רבי יהושע בן קרחה אומר המלוה את חבירו לא ימשכננו יותר מחובו שכך כותב לו תשלומתא דאית לך עלי כל קבל דיכי טעמא דכתב ליה הכי הא א' לא כתב ליה הכי לא קניא והא אמר ט רבי יוחנן ' משכנו והשיב לו המשכון ומת שומטו מעל גבי בניו

איבעי לך לאתויי בדוולא אמר רב פפא ז הני תרתי מתניתא קמייתא משכחת לה בין בחכרנותא בין בקבלנותא מכאן ואילך דאיתא בקבלנותא ליתא בחכרנותא ודאיתא בחכרנותא ליתא בקבלנותא: אם אמר לו חכור לי שדה בית השלחין זה [וכו'] : ואמאי לימא ליה שמא בעלמא אמרי לך מי לא תניא א ב האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך אע"פ שאין בו אלא לתך הגיעו שלא מכר לו אלא שמא והוא דמתקרי בית כור ג כרמא אני מוכר לך אע"פ שאין בו גפנים הגיעו שלא מכר לו אלא שמא והוא דמתקרי כרמא ד פרדס אני מוכר לך אע"פ שאין בו רמונים הגיעו שלא מכר לו אלא שמא והוא דמתקרי פרדסא אלמא אמר ליה שמא בעלמא אמרי לך הכא נמי נימא ליה שמא בעלמא אמרי לך אמר שמואל לא קשיא ס הא דאמר ליה מחבר לחוכר הא דאמר ליה חוכר למחבר אמר ליה מחבר לחוכר שמא בעלמא א"ל א"ל חוכר למחבר קפידא רבינא אמר אידי ואידי דא"ל מחבר לחוכר מדקאמר זה מכלל ו דקאי בגוה עסקינן בית השלחין למה ליה למימר דקאמר ליה בית השלחין כדקיימא השתא: **מתני'** ז המקבל שדה מחבירו והובירה שמין אותה כמה ראויה לעשות ונותן לו שכך כותב לו ב אם אובין ולא אעביד אשלם במיטבא: **גמ'** ר"מ היה ח דורש לשון הדיוט דתניא ג ר"מ אומר אם אובין ולא אעביד אשלם במיטבא רבי יהודה היה דורש לשון הדיוט דתניא ד רבי יהודה אומר ט אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכן כל קרבן וקרבן שהיא חייבת ה שכך כותב לה אחריות דאית ליך עלי מן קדמת דנא ו הלל הזקן היה דורש לשון הדיוט דתניא ח אנשי אלכסנדריא היו מקדשין את נשותיהם ובשעת כניסתן לחופה באין אחרים וחוטפים אותם מהן ובקשן חכמים לעשות ביניהם ממזרים אמר הלל הזקן הביאו לי כתובת אממם הביאו לו כתובת אמן ומצא שכתוב בהן לכשתכנסי לחופה הוי לי לאנתו ולא עשו ביניהם ממזרים רבי יהושע בן קרחה היה דורש לשון הדיוט דתניא ח רבי יהושע בן קרחה אומר המלוה את חבירו לא ימשכננו יותר מחובו שכך כותב לו תשלומתא דאית לך עלי כל קבל דיכי טעמא דכתב ליה הכי הא א' לא כתב ליה הכי לא קניא והא אמר ט רבי יוחנן ' משכנו והשיב לו המשכון ומת שומטו מעל גבי בניו

דאפשר לאתויי בדוולא. וא"ת אפילו לא אפשר נמי אמאי מנכין לו דליכון דלא יבש נהרא רבא אי לא סוי מכת מדינה ו"ל דנקט הכי טעמא לאשמועינן דאפילו יבשו אי אפשר יהודי בדוולא מנכה לו כאן דאפשר לאתויי בדוולא מנכה לו דבר דקיקא בקבלנות אבל לא בחכרנות אפילו הכי אינו מנכה לו אלא אם אמר לו אם אובין ולא אעביד אשלם במיטבא: **מתני'** ז המקבל שדה מחבירו והובירה שמין אותה כמה ראויה לעשות ונותן לו שכך כותב לו ב אם אובין ולא אעביד אשלם במיטבא: **גמ'** ר"מ היה ח דורש לשון הדיוט דתניא ג ר"מ אומר אם אובין ולא אעביד אשלם במיטבא רבי יהודה היה דורש לשון הדיוט דתניא ד רבי יהודה אומר ט אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכן כל קרבן וקרבן שהיא חייבת ה שכך כותב לה אחריות דאית ליך עלי מן קדמת דנא ו הלל הזקן היה דורש לשון הדיוט דתניא ח אנשי אלכסנדריא היו מקדשין את נשותיהם ובשעת כניסתן לחופה באין אחרים וחוטפים אותם מהן ובקשן חכמים לעשות ביניהם ממזרים אמר הלל הזקן הביאו לי כתובת אממם הביאו לו כתובת אמן ומצא שכתוב בהן לכשתכנסי לחופה הוי לי לאנתו ולא עשו ביניהם ממזרים רבי יהושע בן קרחה היה דורש לשון הדיוט דתניא ח רבי יהושע בן קרחה אומר המלוה את חבירו לא ימשכננו יותר מחובו שכך כותב לו תשלומתא דאית לך עלי כל קבל דיכי טעמא דכתב ליה הכי הא א' לא כתב ליה הכי לא קניא והא אמר ט רבי יוחנן ' משכנו והשיב לו המשכון ומת שומטו מעל גבי בניו

אחני

מסורת השס"ם

א ס"ב ג. ב לעיל עב [לקמן קט.] ג [תוספתא] דכתובות פ"ד] ד נדרים לב: מיר כד. עגמ' פי"ד [מ"ב] ה [סיומא] דמילתא שכך כותב לה בכתב לה וכו' ליהא בתנאה לך שפיר גרסי' דתנ' ל ושיל [כתובות פ"ד ע"ב ע"ש] ו [עי' תוס' יבמות מ"ב ד"ה ד"ה] ז [תוספתא דכתובות פ"ד] ח [תוספתא דכתובות פ"ד] ט [לקמן קיד. ב"מ ל"ב] ל [לקמן קיד. ב"מ ל"ב] מ [לקמן קיד. ב"מ ל"ב] נ [תוספתא דכתובות פ"ד] ס [תוספתא דכתובות פ"ד] ע [תוספתא דכתובות פ"ד] פ [תוספתא דכתובות פ"ד] צ [לקמן קיד. ב"מ ל"ב] ק [לקמן קיד. ב"מ ל"ב] ר [לקמן קיד. ב"מ ל"ב] ש [לקמן קיד. ב"מ ל"ב] ת [לקמן קיד. ב"מ ל"ב]

אהני כתיבה לגירעון. ואם תאמר סיבי מסמע לומר מה שכתב לו תשלומין דמים ליך עלי כל קבל דיבי שיסא מסבי לשומעו מע"נ בניו שיסא טועם המקשה לומר שלכך כתב לו כן ויש לומר דבסי מסמע ליה למקשה התשלומין דמים ליך עלי לא מכח תחילת המלוה שכבר נפרעת בתחילת המשכון כי הקניתיו לך ומשלמו לי ומל שלא זו ים לך תשלומין ז עליו וע"כ מקשה למה צריך לכתוב לו כך כדי לשומעו מע"נ בניו בלומו סבי נמי הוא שומעו דממילא קני ליה המשכון ואפילו לא יקנה לו הלוה ח"ה ויין אשה לא כתב לו הוא שלא פטור מן הגירעון מ"כ מצוה הוא שלא יקחנו ויסיף הוא מותר על ידי הכתיבה זו וי"ל שמדעתו מקנה לו הלוה לפי שמתחזרו לו ימיה רבים ויכון שמקנה לו אינן עוד בידו בתורת הבטחה הבטוח אלא בתורת שלא מ"ב בדבר הוא דתקון שיכתוב כדי שלא ימנע המלוה מלהחזיר כמו שתקן סלל פרוזבול לפי שראה שהיו ממנעים מלהלוות (שביעית פ"י מ"ג): סבר רב כהנא למימר מנכה ליה כהנא דלרעא. ומתני' דקתני מומדין כמה היתה לוויה לישראל נבי מקבל שדה והוכירה שיומו בר מכתשא דלרעא מ"ב הכא דוקא נבי שומשמי דמכתשי יותר סבר דמנכה לו ואפילו מאן דחייש לכתם נופכא בפרק הכונס (ב"ק דף נט.) הכא מודה לרב אסי דלא חייש: האי עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון. ממתני' דלקיחה כשר (לעיל דף סח.) דאין מוחיבין המוני למתנים שכר מ"כ נותן כו' לא שמעינן דהוה פלגא מלוה ופלגא פקדון הה"מ דטפי פקדון הוי ואפ"ה לא מכר מעלו כיון דלוקח הוי תילתי פקדון: דלא למיתני ליה שכרא. שכשמוציאה מפסיד המלוה שאין קרן שלו קיים ואין לו על מה לפרוע: סגי

ג אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא ולרבא מ"ש מהא דתנן ד אם אוביר ולא אעביר אשלם במיטבא התם לא קא נזים הכא כיון דקאמר מילתא יתירתא נזמא בעלמא הוא דקנזים ההוא גברא דקבל ארעא לשומשמי זרעה חיטי עבדא חיטי כשומשמי סבר רב כהנא למימר מנכי ליה כחשא דארעא אמר ליה רב אשי לרב כהנא ה אמרי אינשי כחשא ארעא ולא לכרוש מרה ההוא גברא דקבל ארעא לשומשמי זרעה חיטי עבדא חיטי טפי מן שומשמי סבר רבינא למימר יהיב ליה שבחא דביני ביני אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא ו אטו הוא אשבח ארעא לא אשבחה ז אמרי נהרדעי ו האי עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון עבוד רבנן מילתא דניהא ליה ללוה וניהא ליה למלוה השתא דאמרינן פלגא מלוה אי בעי למשתי ביה שברא שפיר דמי רבא אמר ז להכי קרו ליה עיסקא דאמר ליה כי יהבינא לך לאיעסוקי ביה ולא למשתי ביה שברא אמר רב אידי בר אבין ואם מת נעשה מטלטלין אצל בנין רבא אמר ח להכי קרו ליה עיסקא דאם מת לא יעשה מטלטלין אצל בנין אמר רבא ט חדא עיסקא ותרי שטרי פסידא דמלוה תרי

אהני כתיבה לגירעון. ר' יוסי היה דורש לשון הדיוט דתניא א רבי יוסי אומר מ מקום שנהגו לעשות כתובה מלוה גובה מלוה לכפול גובה מחצה נהרבלאי גבו תילתא מריתר מנבי נמי שבחא א"ל רבינא למרימר והתניא לכפול גובה מחצה לא קשיא הא דקני מיניה הא דלא קני מיניה רבינא משבח וכתיב לברתיה אמרו ליה נקני מיניה דמר אמר להו אי מקנא לא מיכפל לא מיקנא ההוא גברא דאמר להו הבו לה ארבע מאה זוזי לברתי בכתובתה שלח רב אחא בריה דרב אויא לקמיה דרב אשי ארבע מאה דאינון תמני מאה או ארבע מאה זוזי דאינון מאתן אמר רב אשי חזינן אי אמר הבו לה ארבע מאה זוזי דאינון תמני מאה אי אמר כתובו לה ארבע מאה זוזי דאינון מאתן איכא דאמרי אמר רב אשי חזינן אי אמר לכתובתה ארבע מאה זוזי דאינון תמני מאה ואי אמר בכתובתה ארבע מאה זוזי דאינון מאתן ב ולא היא ב לא שנא דאמר לכתובתה ולא שנא דאמר בכתובתה ארבע מאה זוזי דאינון מאתן עד דאמר הבו לה סתמא ההוא גברא דקבל ארעא מחבריה אמר אי מובדנא לה יהיבנא לך אלפא זוזי אוביר תילתא אמרי נהרדעי דינא הוא דיהיב ליה תלת מאה ותלתין ותלתא ותילתא רבא אמר

ג אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא ולרבא מ"ש מהא דתנן ד אם אוביר אשלם במיטבא התם לא קא נזים הכא כיון דקאמר מילתא יתירתא נזמא בעלמא הוא דקנזים ההוא גברא דקבל ארעא לשומשמי זרעה חיטי עבדא חיטי כשומשמי סבר רב כהנא למימר מנכי ליה כחשא דארעא אמר ליה רב אשי לרב כהנא ה אמרי אינשי כחשא ארעא ולא לכרוש מרה ההוא גברא דקבל ארעא לשומשמי זרעה חיטי עבדא חיטי טפי מן שומשמי סבר רבינא למימר יהיב ליה שבחא דביני ביני אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא ו אטו הוא אשבח ארעא לא אשבחה ז אמרי נהרדעי ו האי עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון עבוד רבנן מילתא דניהא ליה ללוה וניהא ליה למלוה השתא דאמרינן פלגא מלוה אי בעי למשתי ביה שברא שפיר דמי רבא אמר ז להכי קרו ליה עיסקא דאמר ליה כי יהבינא לך לאיעסוקי ביה ולא למשתי ביה שברא אמר רב אידי בר אבין ואם מת נעשה מטלטלין אצל בנין רבא אמר ח להכי קרו ליה עיסקא דאם מת לא יעשה מטלטלין אצל בנין אמר רבא ט חדא עיסקא ותרי שטרי פסידא דמלוה

מסורת השס"

א [תוספתא דכפוכות פ"ד] ב [עי' תוס' כתובות נד: ד"ס לאמוראים] ג [לעיל סו. וב"ק] ד [לעיל עח עט: לקמן קט:] ה ב"ב עי' ו רש"ל מ"ו ז [נדפו"י הכי עלי]

לשמעתא לפי שאם נרס זה הכתב: האי עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון. שמקבל פרנסמיה מבעל הבית ונעשה לו כפי דמיה שם ס"ל שיש כאן ו"מ מלוה היוקר לעתיד הבית חלי אחריות לוקחים על בעלים כפקדון: תקון רבנן הך תקנתא. לריחה לפי לתרוייהו: ואי בעי למשתי ביה שברא. אם לא להוליא חלוה בהוצאת ביתו מוליא אלוה עליו סיל: לאיעסוקי ביה. דעתוך שהשתכר בשלך פחות ותעסוק בה יפה: ואם מת. הלוה והעיסקא קיימת ביד בנין הרי אלוה בהוצאת הבית ומתוך שהבעלים נוכן בה יפה: להכי קרו ליה עיסקא. דמכיון שהבעלים מעלמין אלל בנין ואין הבעלים נוכן בה יפה: דמעלעלי דיתמי לא מתעבדי לבעל חוב: דלא קיימת תמיד ומתעסק בה ויסמכו עליה בעלים אלא מיתתן לחוליאה ואם מת לוה יגבה ולא תיעבד המעלעלין אלהן לכיון דלריכה לחיות קיימת תמיד ומתעסק בה ויסמכו עליה בעלים אלא קא מתעבדי מעלעלי דיתמי לב"ח מעיקרא ולא עליהם סמך דלא למיגבי מעלעלי דיתמי אבל הרי אין בידו להוליאן אבל הרי אין בידו להוליאן וסמך עליהן: חד עיסקא ותרי שפרי פסידא דמלוה. מדיום דסתם עיסקא מלאה בתגר לבעל הבית ופלגא בהסכמה כדאמר בתוספתא כך (לעיל דף סח:) נבי שטרא דרב עילים דלי לא מתחזי כרבית דכיון דפלגא מלוה אי לאו דשקיל מנתא בתגרא דפלגא פקדון מיפתכה דקא מרח בפקדון מעות רבית דמלוה הלכך מלן דיהיב עיסקא שני חבילות בגדים בעמה לכתוב שטר של מגס אי מעסיד בלחת מן התבילות מדמים ס' דינרים ומשתכר בחבילתה מ"ו דינרין אין כאן הסבון לנסכסד לבד ולבכר לבד אלא נמתכר בכרגמיתא זו ו' דינרין ו (ויעלמו תחילת חבילה הסחסירם בס' דינרין של כ"ו דינרים שהרוים בחבילה אחרת ו') דינרין הנותרים הן הן ריוח ויעול מהן דיהיב עיסקא תילתא בתגר והמקבל תרי תילתי) ויעמו בעליו מאותם ו' דינרים שלים שהן ג' דינרים ושלים זיכר ומתקבל יעול שני שלישים אי כתב עליהם שני שטרות על כל חבילה שטר של חמשים מעלה הסבון בל כל אחד לבדו ויקבל עליו המלוה בהסכמה הזו שהוא שני דינרים והלי ובבכר שלו הבירתה לא יעול אלא שלים ולא מעלה נמלהו שכר אלא שלים עשות שהיה מעשה דינרים דדיבר ". עכ"ל [illegible]

חדי עיסקי וחד שטרא פסידא דלוה ? קבל סיוס מעמו בעמים אלמחר בעמים וכתב שטר על מאתים הכסף לסלוה כמה דפרישית מאלם יהא הכסף בא ובכר בזה לא יהבינו כל אחד לבדו אלא הכסף יעלא סקרן מחילה ואח"כ יהלוקו הלוה ופס כתב ב' שטרות כמשמע סום מעשה הכסף על לבד ויקבל הבעלים עליו בהכסף ל' אם לבד ויקבל הכסף ופלגא קמ"ל רבא דבחד עיסקא לכתוב חד שטרא ובתרי עסקי כתוב ב' שטרא ויסא הכנר בקול: ולא מצי למימר ליה. לבתר דמלייה: דרי מהיאך פסידא קמא בהדאי. וקבל עלך הלי הכסף ובכסר כל שלים ומלאת פותח מן סקרן: דא"ל ליה להבי טרחת ומליי' וכו'. דמלאה אודעתא דעלוי קרנא ערחת: בי תרי דעבדי עיסקא בהדי חדדי ורווה. שני קבלנים שקבלו עיסקא מבעל הבית בהתפות שיעבלוהו ויסחרו בעעות עד זמן פלוני ויחלקו ביניהם וכן בעל הבית כמשכן ומשתמש הלי זמנן ובכתבו: דמעבב. עליה עד שיגיע זמנן שקבעו לבעה"ב ויחזרו לו את שלו ניפלוג רווחא. הבעה מכרם ואזל מ"מ הוא ליה דמעבב מי מ"ל הלי פלוג רווחא והקרן נתפוס עדיין לכרויה בו עד הזמן מני מ"ל אידך רווחא לקרנא מעתעבד מעת בסחורה מעשה עוד כפסוד ולריך עיסקא כריוח קיים להעתיד בו עוד כדי למלאות סקרן: ואי אמר ניפלוג. תרוייהו מני אתר ליה עיסקא לחדי מעתעבד ואם ניפלוג בעל לוחו הבעי

כל שמבחוץ בחזונה. תימה למאי קרי לין כתו רע נפי שאינם בתכלת בתגרופו והלא היא רוחה תחתיכן: **על** אדם שכתו רע שאין יכול לסבלו מעמ. תימה אפי' אין כתו רע שיכול לסבלו מעמ. תימה אפי' אין כתו רע ומאי טעמא שבעה פלאמר בפרק אין מעמידין (פ"ז דף לז: ופס) וי"ל כגון שתחתון ככרי שאינו מקבל טומאה ושכור העליון מטומאה דאורייתא א"כ אפי' התחתון ישרגל וכגון שיהיה הרבה גבנים דטומאה בחיבורים לא מטמא אלא אדם אחד או בגד אחד אבל אם אין שמא אלא טומאת ערב ואין מטמא אדם וכלים ואפי' שמא טומאה מדרבנן כמו שפי' ר"י בפ"ק דשבת (דף ל"ג.) גבי מרבע מ"מ אינו לא סוף אלא לאסון ולא שמא אדם:

מטפחת שלהן. ר"ח נגיים של נחס וכן נראה. דלא אפשר שמותן תפילין במטפחת כי אם בכיס לו בתיק: **ארבעת** פאין לבוד. פי' במקום שראוי לגמוח כור ולא גדל רק ארבע פאין דהיינו כדי כפולה דבמקום שוודעים ארבע פאין רגילות לגמוח אבל בס כור ובשני דר' אמי צריך לזרות שמונה פאין לגמוח כור וכשמוך גבי נקב מייירי בכור זרע:

מי

ותפילין בראשו ה"ז לא יסלקם לצדדין ולא יקשרם במתניו מפני שהוא נוהג כהן מנהג בזיון אבל יקשרם במקום תפילין משום רבי שילא אמרו מ אפי' מטפחת שלהן אסור להניח על הראש שיש בו תפילין וכמה אמר אביי אפי' רבעא דרבעא דפומבדיתא: אמר ר' יהודה מאי קצבה בבריר אלא אם יש בו כדי נפילה: וכמה כדי נפילה ר' אמי אמר רבי יוחנן ארבעה מאין לכור רבי אמי דיליה אמר שמונת מאין לכור אמר ליה ההוא סבא לרב חמא בריה דרבה בר אבוה אסברה לך בשני דרבי יוחנן הוה שמינה ארעא בשני דרבי אמי הוה כחישא ארעא תנן התם ג' ירוה שפיזרה את העומרין אומדים אותה כמה לקט ראויה לעשות ונותן לעניים רשב"ג אומר נותן לעניים כדי נפילה וכמה ר"י נפילה כי אתא רב דימי אמר ר' אלעזר ואיתימא ר' יוחנן כ' ארבעת קבין לכור בעי רבי ירמיה לכור זרע או לכור תבואה למפולת יד או למפולת שוורים ת"ש דכי אתי רבין א"ר אבוה א"ר אלעזר ואמרי לה אמר ר' יוחנן ארבעת קבין לכור זרע ועדיין תיבעי לך למפולת יד או למפולת שוורים תיקו: **מתני'** ל המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשרפה אם מכת מדינה היא מנכה לו מן חבורו אם אינה מכת מדינה אין מנכה לו מן חבורו ר' יהודה אומר אם קיבלה הימנו במעות בין כך ובין כך אינו מנכה לו מחבורו: **גמ'** ה"ד מכת מדינה אמר רב יהודה מ כגון דאישתוף רובא דבאגא עולא אמר כגון שנשתדפו ארבע שדות מארבע רוחותיה אמר עולא בעו במערבא נשדף תלם אחד על פני כולה מאי נשתייר תלם אחד על פני כולה מהו אספסתא בירא מאי אספסתא מאי

מסורת השו"ס
ל א ב"מ ס"ח מ"ב ומ"ג בלבו ומ"ד בלבו ז סמג עשין רמב לא ב ו מיי' ס"ו מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג לב ז מיי' ס"ח מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לג ד מיי' ס"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג לד ה מיי' ס"ד מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לה ו מיי' ס"ח מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לו ז מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לז ח מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לח ט מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לט מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מ מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מא מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מב מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מג מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מד מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מה מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מו מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מז מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מח מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מט מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נ מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נא מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נב מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נג מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נד מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נה מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נו מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נז מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נח מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נט מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נ מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נא מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נב מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נג מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נד מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נה מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נו מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נז מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נח מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נט מיי' ס"ט מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט

א עלו באילן שכוחו רע ובסוכה שכוחה רע טמא היכי דמי אילן שכוחו רע אמרי דבי ר' ינאי כ כל שאין בעיקרו לחוק רובע היכי דמי סוכה שכוחה רע אמר ר"ל ג כל שנחבאת בחזיונה תנן התם ב דהמהלך בבית הפרס ע"ג אבנים שיכול להסיט על האדם ועל הבהמ' שכוחן רע טמא ה"ד אדם שכוחו רע אמר ר"ל ס כל שרובבו וארכבותיו נוקשות היכי דמי בהמ' שכוחה רע אמרי דבי ר' ינאי וכל שרוכבה ממילה גללים אמרי דבי ר' ינאי לתפלה ולתפילין ד' קבין לתפלה מאי היא דתניא ז הנושא משאיו על כתיפו והגיע זמן תפלה פחות מד' קבין מפשילן לאחוריו ומתפלל ד' קבין מניח ע"ג קרקע ומתפלל לתפילין מאי היא דתניא ח היה נושא משאיו על ראשו ותפילין בראשו אם היו תפילין רוצצות אסור ואם לאו מותר באיזו משאיו אמרו במשאיו של ארבעת קבין תני רבי חייא המוציא זבל על ראשו אמר אביי אפי' רבעא דרבעא דפומבדיתא: אמר ר' יהודה מאי קצבה בבריר אלא אם יש בו כדי נפילה: וכמה כדי נפילה ר' אמי אמר רבי יוחנן ארבעה מאין לכור רבי אמי דיליה אמר שמונת מאין לכור אמר ליה ההוא סבא לרב חמא בריה דרבה בר אבוה אסברה לך בשני דרבי יוחנן הוה שמינה ארעא בשני דרבי אמי הוה כחישא ארעא תנן התם ג' ירוה שפיזרה את העומרין אומדים אותה כמה לקט ראויה לעשות ונותן לעניים רשב"ג אומר נותן לעניים כדי נפילה וכמה ר"י נפילה כי אתא רב דימי אמר ר' אלעזר ואיתימא ר' יוחנן כ' ארבעת קבין לכור בעי רבי ירמיה לכור זרע או לכור תבואה למפולת יד או למפולת שוורים ת"ש דכי אתי רבין א"ר אבוה א"ר אלעזר ואמרי לה אמר ר' יוחנן ארבעת קבין לכור זרע ועדיין תיבעי לך למפולת יד או למפולת שוורים תיקו: **מתני'** ל המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשרפה אם מכת מדינה היא מנכה לו מן חבורו אם אינה מכת מדינה אין מנכה לו מן חבורו ר' יהודה אומר אם קיבלה הימנו במעות בין כך ובין כך אינו מנכה לו מחבורו: **גמ'** ה"ד מכת מדינה אמר רב יהודה מ כגון דאישתוף רובא דבאגא עולא אמר כגון שנשתדפו ארבע שדות מארבע רוחותיה אמר עולא בעו במערבא נשדף תלם אחד על פני כולה מאי נשתייר תלם אחד על פני כולה מהו אספסתא בירא מאי אספסתא מאי

בכדם ואין יהוף כתם נקע סיס עם לעמס מן סעומרים שמין אותו כ"ד סולבין עליס ושתין כיתם לעמס בכל מעם: רשב"ג אומר. אין סדבר צריך לומר כבר קטוב כדי נפיעה ועומד ונותן לעמיס כדי ניסול לקמ סקטוב ולקמן מפרש לסו: לכור זרע. לבדם שזרעו בס כור לו לבדם שלוקח בס כור תבואה ואם תמצא לומר לכור זרע [illegible] יד או למפולת שוורים. ים מקום שוורים לת המבואה ביד ויש מקום שמיתמין שזרע בעגלה מעוקבת ומוליכין הסוורים לת [illegible] סל סמרגיס וזרע סוא מוהל והולך והרבה זרע לריך למפולת שוורים יותר ממפולת יד וקא מיבעיא לן לבדם סל זרע כור [illegible] יד שלם שיזרעו בלקט בכדם ארבעת קבין לו לכור זרע למפולת שוורים: **מתני'** מכת מדינה. מפרש בגמ' ומה ליה [illegible] בחכרמתא דאי בקבלמתא מיא מכסה מיכא מס שמעלו יחלוקו: אינו מנכה. דאמר לו מגלך גרס: בין כך ובין כך. [illegible] מכת מדינה איכ מכסה בעל הסעמת לא נגזרה גזירה שלכך לא עליה סיתה פורענות זו: **גמ'** רובא דבאגא. רוב הקרקע [illegible] בהוכס: נשתייר [illegible] אחד. כל סביבותיה שלא נשלף ואלבע אדות שסביבותיה נשלפו וגם זו נשלפה: מהו. מי אמרינן דכיון דנשתייר תלם לא [illegible] כולה שלא לקמה אין זו מכת מדינה אלא מזלו לו דלמא אאי שיזרע לאו לגוס סיא: איפסיק בירא מהו. אם סיו [illegible] סן סביבותיה בורות והאר בדות סביב סביב נשלפו מי אמרי' ד' שדות אם שסביבותיה לא נשלפו אם סיו זרועות [illegible] פו: איפסיק בירא. שלם בור ספסיק בין הבדופות לזו. אספסתא. סיו לוקן שסביבותיה זרועות שמה למאכל בהמס וגם [illegible] ספסיקו בין הבדופות לזו:

מאי. מי אמרינ: הרבע שדות שסביבותיה לא נשלפו לו נשלפו לו דלמא אמר ליה אילו היו זרועות תבואה אף הן נשלפו: זרע אחר מאי. אם תמצא לומר אם שלמה לאו אם שלמה לאו בגזירת פורענות שבתואה הוא דאמר ליה אילו תבואה סותי אילו מאי זרע אחר מאי חיטי לנבי שעורים כזרע אחר דמו או לא כל העולם כולו בירקון ושלו בשדפון מאי תיקו אמר ליה זרעה חיטי ואזל הוא וזרעה שערי ואשתדוף רובא דבאגא ואשתדוף נמי הנך שערי דיליה מאי מי אמרינן דאמר ליה אילו זרעתה היטי הוה נמי משתדפא או דלמא מצי אמר ליה אילו זרעתה חיטי הוה מקיים בי (איוב כב) ותנזר אומר ויקם ל"ה מסתברא דאמר ליה אי זרעתה חיטי הוה מקיים בי ותנזר אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור נשתדפו כל שדותיו של מחבירו ואשתדוף נמי הא בהדייהו ולא אשתדוף רובא דבאגא מאי מי אמרינן כיון דלא אשתדוף רובא דבאגא לא מנכי ליה או דלמא כיון דאשתדוף כולהו ארעתיה מצי אמר ליה האי משום לתא דידך הוא דהא משתדפו כל שדותיך ג מסתברא דאמר ליה אי משום לתאי דידי הוה משתייר לי פורתא כדכתיב (ירמיה מב) כי נשארנו מעט מהרבה נשתדפו כל שדותיו של חובר ואשתדוף רובא דבאגא ואשתדוף נמי הא בהדייהו מאי מי אמרינן כיון דאשתדוף רובא דבאגא מנכי ליה או דלמא כיון דאשתדוף כולהו ארעתיה מצי אמר ליה משום לתא דידך הוא דהא משתדפו כל שדותיך ג מסתברא דאמר ליה משום לתאך הוא אמאי הכא נמי נימא ליה אי משום לתאי דידי הוא הוה משייר לי פורתא דהוה מקיים בי כי נשארנו מעט מהרבה משום דאמר ליה אי הוה חזית לאישתיורי לך מידי הוה משתייר לך מדנפשך מיתיבי ד היתה שנת שדפון וירקון א' שביעית או שהיו שנים כשני אליהו אינו עולה לו מן המנין קתני שדפון וירקון דומיא דשנים כשני אליהו מה שני אליהו דלא הוי תבואה כלל אף ה"נ דלא הוי תבואה כלל אבל דאיכא תבואה סלקא ליה ולא קאמרינן מכת מדינה היא אמר רב נחמן בר יצחק שאני התם דאמר קרא (ויקרא כה) במספר שני תבואות ימכר לך שנים שיש בהן תבואה בעולם אמר ליה רב אשי לרב כהנא אלא מעתה שביעית תעלה לו מן המנין דהא איכא תבואה בחוצה לארץ אמר ליה שביעית ב אפקעתא דמלכא היא אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא אלא מעתה שביעית לא תעלה לו מן הנירוע אלמה תנן ג ס נותן סלע ופונדיון לשנה אמר ליה שאני התם דחויא למישמהא בה פירי אמר שמואל לא שנו אלא שזרעה וצמחה ואכלה חגב ז אבל לא זרעה כלל לא דאמר ליה אילו זרעתה הוה מקיים בי (הגלים לו) לא יבשו בעת רעה וכימי רעבון ישבעו מתיב רב ששת ד רועה שהיה רועה והניח עדרו ובא לעיר ובא זאב וטרף ובא ארי ודרס אין אומרים אילו היה שם היה מציל אלא אומדין אותו אם יכול להציל חייב ואם לאו פטור ואמאי נימא ליה אי הויית התם הוה מקיים ה בי (ש"א יז) גם את הארי גם (את) הדוב הכה עבדך משום דאמר ליה אי הויית חזית לאיתרחושי לך ניסא הוה איתרחיש לך ניסא ו כר' חנינא בי דוסא דמתייו עיזי חובי בפרנייהו וניסא ליה נהי דלניסא רבה לא הוה חזינא לניסא זוטא חזינא

אי סוית חזית לאתחיזוי לך מדנפשך: ז חובר איכא למימר סבי דאפילו אוהו המחכיר מלוהו חכיריתו סדי לא נתחייב כלום דבנתדף כל שדה חייבי וסא דקתני מנכה לו ליטנא קגילא נקא אי נמי נתאר קלת בשדה לא מסיב שיור המעם המגלא לענין סיסא קורא כי נשארנו מעט מהרבה כיון שסוס שדה לא פלא מהפסד מרובה אבל מחכיר שנוה הקרקע שלו ומתמו יש לו לקבל חכיריתו דלמאר לעיל למאריאי קבעינא יכול המחכיר לומר למוכר כי נשארנו מעט מהרבה וכרי נשאר לי חכיריתי מה שקבלתי עתר בכך וכך כורין: **אלא** מעתה מבעינא תעלה כו'. תימה מאי אלא מעתה בלא זו הכי תקשה אבייתא אמאי דמי לבני אליהו וי"ל דשפיר קאמר אלא מעתה דאי אמרת המכת מדינה לא חשיב אלא דומיא דבני אליהו אתי שפיר דסוס תליון מעמא בעם שו שדה אינה רואים לתבואה לא מיקרי מי תבואות ושיינו כי ליכא תבואה בעולם כגון שני אליהו אבל יש תבואה בעולם חשיב שדה זו ראויה לתבואה אף על גב דאישתדוף רובא דבאגא אבל בעינא שדה זו אינה ראויה לתבואה כיון שבאין בארץ אבל הכתם דאמר כי אישתדוף רובא דבאגא הוה מכת מדינה ו' תבואות תמיכא שדה זו ראויה לתבואה ואפילו סבי נזרעה הכתוב הוא כיון דליכא תבואה בעולם שלה לו מן המנין א"כ אפילו בעינא ממי ומסבי בעינא אפקעתא דמלכא הוא ואי אפשר לריות תבואה בארץ בהיתר כלל ולהכי לא מקרי בעינא תבואה אבל בעינא שדה דאפילו דאפשר לריות תבואה חשיבא אפשר לריות בס תבואה כיון שיש בחו"ל בסוס מקום בעולם כי בלאפשר לריות בס תבואה מיקרי בעינא תבואה ובעינא בבעי אליהו חשיב כלל אפשר לריות בס תבואה כיון דבסוס מקום ליכא: **מתיב** רב ששת רועה שדה אינה רואים בס תבואה כיון שיש בחו"ל בסוס מקום בעולם כי בלאפשר לריות בס תבואה מיקרי בעינא תבואה ובעינא בבעי אליהו חשיב כלל אפשר לריות בס תבואה כיון דבסוס מקום ליכא: **מתיב** רב ששת רועה שדה אינה רואים בס תבואה כיון שיש בחו"ל בסוס מקום בעולם כי בלאפשר לריות בס תבואה מיקרי בעינא תבואה ובעינא בבעי אליהו חשיב כלל אפשר לריות בס תבואה כיון דבסוס מקום ליכא: **מתיב** רב ששת רועה שדה אינה רואים בס תבואה כיון שיש בחו"ל בסוס מקום בעולם כי בלאפשר לריות בס תבואה מיקרי בעינא תבואה ובעינא בבעי אליהו חשיב כלל אפשר לריות בס תבואה כיון דבסוס מקום ליכא: **מתיב** רב ששת רועה שדה אינה רואים בס תבואה כיון שיש בחו"ל בסוס מקום בעולם כי בלאפשר לריות בס תבואה מיקרי בעינא תבואה ובעינא בבעי אליהו חשיב כלל אפשר לריות בס תבואה כיון דבסוס מקום ליכא: **מתיב** רב ששת רועה שדה אינה רואים בס תבואה כיון שיש בחו"ל בסוס מקום בעולם כי בלאפשר לריות בס תבואה מיקרי בעינא תבואה ובעינא בבעי אליהו חשיב כלל אפשר לריות בס תבואה כיון דבסוס מקום ליכא: **מתיב** רב ששת רועה שדה אינה רואים בס תבואה כיון שיש בחו"ל בסוס מקום בעולם כי בלאפשר לריות בס תבואה מיקרי בעינא תבואה ובעינא בבעי אליהו חשיב כלל אפשר לריות בס תבואה כיון דבסוס מקום ליכא: **מתיב** רב ששת רועה שדה אינה רואים בס תבואה כיון שיש בחו"ל בסוס מקום בעולם כי בלאפשר לריות בס תבואה מיקרי בעינא תבואה ובעינא בבעי אליהו חשיב כלל אפשר לריות בס תבואה כיון דבסוס מקום ליכא:

מסורת השו"ס
ל מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לא מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לב מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לג מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לד מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לה מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לו מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לז מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לח מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט לט מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מ מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מא מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מב מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מג מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מד מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מה מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מו מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מז מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מח מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט מט מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נ מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נא מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נב מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נג מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נד מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נה מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נו מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נז מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נח מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט נט מיי' פ"ח מ"ב מהלכות מלוה ולוה ה"ב ומ"ד בלבו ז סמג עשין סט

לניסא זוטא מיסא חזיא קסיא: תימה מאי קסיא הא אמרן לעיל דכי אמר ליה זרעה חטין וזרעה שעורי ואשתדוף חטין סוס מקיים בי ותנזר אומר ויקם לך וכ"ש כשלא זרעה כלל דליכא סוכחה סבי' ראוי להשתדף וי"ל דשמואל מייירי כגון שאמר ליה זרע על מס שתלה דשתא לא מצי למימר סוס מקיים בי ותנזר אומר ויקם לך דכשתמא לא היה מקבל הקלוס בכוך הוא תפלתו שלו זה שעלית לך מה שיזרע אם לא שעשה לו נס ולא קאמר לעיל סוס מקיים בי ותנזר אומר אלא לפי שמתפלל שלו מין אחד שלו חטין: וקיימא

וקיימא כיומא דהדי ריפא. פי׳ בקונטרס דכיומא זכר עמה כדאמר בברכות (דף נח:) ולא דק אלא אמרינן התם דעם זכר עלה אלא שכיומא סמוכה לה ולומר הכי לי בניי ומה שפי׳ בקונטרס דכיום ראשון של אדר בסוף שנה עשירית קיימא כיומא באמצע הרביע חזינא קשיא לי תני חדא פעם ראשונה ושניה זורעה ושלישית אינו זורעה ותניא אידך שלישית זורעה רביעית אינו זורעה לא קשיא הא כרבי הא כרשב״ג הא כרבי דאמר א״ר בתרי זימני הוי חזקה הא כרשב״ג דאמר בתלת זימני הוי חזקה אמר ריש לקיש ג״ל לא שנו אלא שזרעה וצמחה ואכלה הגב אבל זרעה ולא צמחה מצי אמר ליה בעל הקרקע כל ימי זרע זרע לה ואזיל ועד אימת אמר רב פפא עד דאתו אריסי מדברא (קיימא) כימה ארישיהו מיתיבי רשב״ג משום ר״מ אומר וכן היה רבי שמעון בן מנסיא אומר כדבריו חצי תשרי מרחשון וחצי כסלו זרע חצי כסלו טבת וחצי שבט חורף חצי שבט אדר וחצי ניסן קור חצי ניסן אייר וחצי סיון קציר חצי סיון תמוז וחצי אב קיץ חצי אב אלול וחצי תשרי הום רבי יהודה מונה מתשרי ר״ש מונה ממרחשון מאן מיקל בכולהו ר׳ שמעון וכולי האי לא קאמר לא קשיא הא דקבלה מיניה בחרפי הא דקבלה מיניה באפל: רבי יהודה אומר אם קבלה ממנו במעות: ההוא גברא דקביל ארעא למיזרעה ב בהי ג תומי אגודא דנהר מלכא סבא בזוזי איסתכר נהר מלכא סבא אתא לקמיה דרבא אמר ליה נהר מלכא סבא לא עביד דמיסכר מכת מדינה היא זיל נכי ליה אמרו ליה רבנן לרבא הא אנן תנן ר׳ יהודה אומר אם קבלה הימנו במעות בין כך ובין כך אינו מנכה לו מן חכורו אמר להו לית דחיש לה לדר׳ יהודה: **מתני׳** ד המקבל שדה מחבירו בעשרה כור חטים לשנה ולקתה נותן לו מתוכה היו חטיה יפות לא יאמר לו הריני לוקח מן השוק אלא נותן לו מתוכה: **גמ׳** ההוא גברא דקביל ארעא לאספסתא בבורי דשערי עבדא אספסתא וחרשה וזרעה שערי ולקו הני שערי שלהה ד רב חביבא מסורא דפרת לקמיה דרבינא כי האי גונא מאי כי לקתה נותן לו מתוכה דמי או לא אמר ליה ה מי דמי התם לא עבדא ארעא שליחותא דמרה הכא עבדא ארעא שליחותא דמרה ההוא גברא דקבל פרדס מחבריה בעשר דני חמרא תקיף ההוא חמרא סבר רב כהנא למימר מתני׳ לקתה נותן לו מתוכה אמר ליה רב אשי ו מי דמי התם לא עבדא ארעא שליחותא הכא עבדא ארעא שליחותא ז ומידה רב אשי בעינבי דכדום ובשדה שלקתה בעומריה: **מתני׳** ח המקבל שדה מחבירו לזרעה שעורים לא יזרענה חטים חטים יזרענה שעורים רשב״ג אומר: **גמ׳** א״ר חסדא מ״ט דרשב״ג דכתיב (צפניה ג) שארית ישראל לא יעשה עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית מיתיבי ה מנבת פורים לפורים ואין מדקדקין בדבר ואין העני רשאי ליקח מהן רצועה לנדלו אא״כ התנה במעמד אנשי העיר דברי ר׳ יעקב שאמר משום ר״מ רשב״ג מיקל

מסורת הש״ס

ע״ב ד״ה ר״ש ר״ל ר״ל ר״ל

תשעין ותשע מתו בעין ברע ותחד בדרך ארץ. וח"ת מ"ל כמי יוסף מלא מלאה בהן עין ברע י' סיס לשון לחיות הרבה מכל השבטים וי"ל שמתו בדרך ארץ יותר מאחרים כשהקב"ה היה רוצה להמיתן היה מולה להם מלאים אחרים: **צנים**. קוב כדמוכת הכלא פחים חוט כדמוכח ברים מסכת ע"ז (דף נ: ושם ד"ה הכל) ומיירי הכל במאורעות הבאים על האדם לאילו במדות אמר בפרק כל היד (נדה דף מז: ושם ד"ה הכל) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים: **שיתין** רהיטי רהוט. יש מפרשים דנקט שיתין לפי שימי החורף ששים וכן ימי הקיץ כדאמר לעיל (דף קה:) ופת שחרית מלגת מן המתה ומן הגנה מ"ג כן דרך בהמוכל (ב"ק דף נב:) שיתין תכלי המייה לבכא דקל חברים שמא כו': **כ ארבע** פירוש ארבע מחות שאתה מודד לבני מלינרא בהולים משם להשקות שדותיהם זלזל פירוש מדוד אותם וחוקות ולא מעומאות שלהן לא שיוכלו לעמוד שם בריות ולא כפי' הקונטרס דעל נהרא שמימין מקום גם לעמוסי פסיונות לא תמצא כלל שלריכין ריוח ברכה שלא יפלו במים אלא בלא מדידה יתנו שיהא ניכרת ובראה לעיונים: **בתרי** עברי נהרא קולו. כי' עיכי אילנות היער קולו שלריכין להמות כתפיהם לגד היער שלא יפלו במים ל וה"ת דאמרינן בסוף פרק המוכר פירות (ב"ב דף נט: ושם ד"ה ואמה) אמה בית הסלתן אני מוכר לך ד"ה בכל נותן לו ב' אמות לתוכה אמה מכלן ואמה מכלן לאנפיה ור"ל דהתם מיירי באמת המיים שהוא לאדם אחד שהוא עושה חריץ תוך שדהו להשקות ממנה ואין לריך לאנפיים רק אמה מכלן ואמה מכלן ובכא מלינרא הוא יותר גדול להשקות כל אותה בקעה לכך לריך ארבע אמות לאנפיה תדע דהתם שורעים אותן אמות ומוסיפין שם אילנות כדאמר התם אבל הכא אין שורעין ומוסיפין כלל שכל העם הולכים שם להשקות שדותיהם ומה דקאמר דאמרינן לכ"ע לאו משום דאמרינן דאיכא אילנות אחד אלא אינו לכ"ע אלא לאותן המשקין שדותיהם לבד אי ממי ארבע אמות דהכא איירי ב' אמות של תוכה ואמה מכלן ואמה מכלן: ניקוץ

לא קשיא הא דמהדר ליה שורא ורתקא דלא מהדר ליה שורא ורתקא (דברים ז) והס"ר ה' ממך כל חולי אמר רב זו עין רב לטעמיה דרב סליק לבי קברי עבד מאי דעביד אמר תשעין ותשעה בעין רעה ואחד בדרך ארץ ושמואל אמר זה הרוח שמואל לטעמיה דאמר שמואל הכל ברוח ולשמואל הא איכא הרוגי מלכות הנך נמי אי לאו זיקא עבדי להו א סמא וחיי ר' חנינא אמר ב זו ציבה ג דא"ר חנינא הכל בידי שמים חוץ מצנים פחים שנאמר (משלי כב) צנים פחים בדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם ר' יוסי בר חנינא אמר זו צואה דאמר מר צואת החומס וצואת האוזן רובן קשה ומיעוטן יפה ר' אלעזר אמר זו מרה תניא נמי הכי ד מחלה זו מרה ולמה נקרא שמה מחלה מחלה כל גופו של אדם דבר אחר מחלה ששמונים ושלשה חלאים תלוין במרה וכולן פת שחרית במלח וקיתון של מים מבטלתן ת"ר י"ג דברים נאמרו בפת שחרית מצלת מן החמה ומן הצנה ומן הזיקין ומן המזיקין ומחכימת פתי וזוכה בדין ללמוד תורה וללמד ודבריו נשמעין ותלמודו מתקיים בידו ואין בשרו מעלה הבל ונזקק לאשתו ואינו מתאוה לאשה אחרת והורגת כינה שבבני מעים וי"א אף מוציא את הקנאה ומכנים את האהבה ה' א"ל רבה לרבא בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי שיתין רהיטי רהוט ולא מטו לגברא דמצפרא כרך ו ואמרו רבנן השכם ואכול בקיץ מפני החמה ובחורף מפני הצינה א"ל דכתיב (ישעיה מט) לא ירעבו ולא יצמאו ולא יכם שרב ושמש לא יכם שרב ושמש כיון דלא ירעבו ולא יצמאו א"ל את אמרת לי מהתם ואנא אמינא לך מהכא (שמות כג) ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך ואת מימיך ועבדתם את ה' אלהיכם זו קריאת שמע ותפלה וברך את לחמך ואת מימיך זו פת במלח וקיתון של מים מבאן ואילך והסירותי מחלה מקרבך א"ל רב יהודה לרב אדא משוחאה ח לא תזלול במישהתא דכל פורתא ופורתא חזי לכ' רכמא רישקא אמר ליה רב יהודה לרב אדא משוחאה ב ד' אמות דאניגרא זלזל בהו ג דאנהרא לא תמשהנהו כלל רב יהודה לטעמיה דאמר רב יהודה ארבע אמות דאניגרא לבני אניגרא דאנהרא ד דכולי עלמא ה מכריז רבי אמי מלא כתפי נגדי בתרי עברי נהרא קיצו רב נתן בר הושעיא קץ שיתסר אמתא אתו עליה בני משרוניא דפנוהו הוא סבר כרשות הרבים ולא היא התם בעינן כולי האי הכא ו משום אמתותי אשליהן הוא כמלא כתפי נגדי סגי רבה בר רב הונא הוה ליה ההוא אבא אגודא דנהרא אמרו ליה ניקוץ מר אמר להו קוצו עילאי ותתאי והדר ניקוץ אנא היכי עביד הכי והכתיב (צפניה ב) התקוששו וקשו ז ואמר ריש לקיש קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים התם אבא דבי פרזק רופילא הוה ואמר אי קייצו קייצנא ואי לא קייצו אמאי איקוץ דאי ממתחי להו אשליהו מסתגי להו ואי

ופעמים שהילוכן מכאן: קץ שיתסר אמתא. כרוחב דרך רס"ל כתמן בבבא בתרא (דף נמ:) דרך רשות הרבים שם עשרה אמה: בני משרוניא. שם העיר ושוער שיש שלהן: דפנוהו. שלקוסו: אשליהן. מבנין שלהן: אבא. יער: ניקייצו עילאי ותתאי. מי שיש להן יער על הגדר אלו למעלה שיעמו אילנות לדרך הרבים: אי ממתחי אשליהן

לא מספתני להו. אין לסס מהלך בעבר זה ומולכין על בקעה בעבר זה בשביל שהרי על כרחן כשהולכין כנגד שיער של ב פתו הסנים ולכשיגיעו כנגד שלי לעם יקרימו לעבור אם רוחב פעים וכרי סן לריכין לחזור ולעבור לד אחר כשהכתיב

מסורת השש [ג' פעמים] פסחר וכן ג' פרשכ"ם ב"ב: [ד"ה מסתרי] ב [עי' תוס' כתובות ב. הגה"ב ד"ה הכל] [ופ"ם] ד ר"ם נה: [ס"ם] ח [נ"ז סם ופ"ם הגי'] [פסחים קיב. ר"ם נגב] ז ר"ב מ: פנמדרון יח יס. ח [ונעריך ערך עבד ב' מי' דעבד ע"ה מהלי מלוס ו"ל נטע אילנות כו' ע"ם] ט [שנה ר' מקיצה לנטע כלי"ל] י [כתוכות דף כ.] כ זה מדבור המתחיל בפרי כו' מכל ד"ל מכר"ם ל קשוט לל קשוט אלא לשון לל: נרמ"ידי מלמנגל פפר"ם

ואי לא לא מיסתני להו רבה בר רב נחמן הוה קא אזיל בארבא הזא החוא אבא דקאי אגודא דנהרא אמר להו דסאן אמרו ליה דרבה בר רב הונא אמר (ערא ט) ויד השרים והסגנים היתה במעל הזה ראשונה אמר להו קיצו קוצו אתא רבה בר רב הונא אשכחיה דקייץ אמר מאן קצי"ה תקוץ ענפיה אמרי כולהו שני דרבה בר רב הונא לא אקיים ליה זרעא לרבה בר רב נחמן א אמר רב יהודה ה הכל לאינגלי נפא ואפילו מיתמי ב אבל רבנן לא מ"ט רבנן ב לא צריכי נטירותא ג לכריא דפתיא ואפילו מרבנן ולא אמרן אלא דלא נפקי ג באוכלוזא ד אבל לאוכלוזא לא דרבנן לאו בני מיפק באוכלוזא נינהו אמר רב יהודה לכריא דנהרא תתאי מסייעי עילאי עילאי לא מסייעי תתאי וחילופא במא דמ"טרא תניא נמי הכי ה חמש גנות המסתפקות מים ממעין אחד ונתקלקל המעין כולם מתקנות עם העליונה נמצאת התחתונה מתקנת עם כולן ומתקנת לעצמה ו וכן חמש חצרות שהיו מקלחות מים לביב אחד ונתקלקל הביב כולן מתקנות עם התחתונה נמצאת העליונה מתקנת עם כולן ומתקנת לעצמה אמר שמואל האי כאן דאחזיק ברקתא דנהרא חציפא הוי סלוקי לא מסלקינן ליה והאידנא דקא כתבי פרסאי קני לך עד מלי צוארי סוסיא מיא סלוקי נמי מסלקינן ליה אמר רב יהודה ד אמר רב האי מאן דאחזיק ביני אחי וביני שותפי חציפא הוי סלוקי לא מסלקינן ליה ורב נחמן אמר ז נמי מסלקינן ואי משום דינא דבר מצרא לא מסלקינן ליה נהרדעי אמרי ח אפילו משום דינא דבר מצרא מסלקינן ליה משום שנאמר (דברים ו) ועשית הישר והטוב בעיני ה' אתא אימלך ביה אמר ליה איזיל איזבון ואמר ליה זיל זבון צריך למיקנא מיניה או לא ה רבינא אמר לא צריך למיקנא מיניה נהרדעי אמרי צריך למיקנא מיניה ו והלכתא צריך למיקנא מיניה השתא דאמרת צריך למיקנא מיניה אי לא קנו מיניה י אי איקור וזול ברשותיה זבן במאה ושוי מאתן כ חזינא אי לכולי עלמא קא מוזילא ומזבין יהיב ליה מאה ושקיל ליה ואי לא יהיב ליה מאתן ושקיל ליה ' זבן במאתן ושויא מאה סבור מינה מצי אמר ליה ' לתקוני שדרתיך ולא לעוותי אמר ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי ל הכי אמרי נהרדעי משום דרב נחמן ה אין אונאה לקרקעות זבין ליה גריוא דארעא במיצעא נכסיה מ חזינן אי עידית היא אי זיבורית היא זביניה זביני ואי

ליקוץ עכשיו: שזה היה אותו יער עלמו של כרגיל ולא סיתה ידו במעל כלל ולכן קילל: **האי** מאן דאחזיק ברקתא דנהרא. קיבל בעסקא מן המלך כדפי' בקונטרס ולכתי קאמר דאחזיק ולא קאמר דזכין כדאמרינן לקמן זכין במתנה זכין מעמו"ן וכן הכי מאן דאחזיק ביני אחי כמאחזיק בנכסיו מפר"ת דוקא בחזיק בנכסיה קרקע הסיר וקבלה מן המלך בעסקא לא מסלקינן ליה ולרב נחמן דוקא ביני אחי מסלקינן ליה בעשה יותר מדאי אלא כהנון לאחזיק ביני אחי אבל משום מלרנות לא מסלקינן ליה אלא שייך לאן ועשית הישר והטוב כיון שיוכלו לקבל מן המלך ולא חטו אבל במכר מוליה סס ס"ש כ"ש דשייך דיכא דבר מלרנה אלא הוה ליה לאסוקי מרעתיה דמולרן שהיו הבעלים רוצים למכור ונהדעי כבר דלפילו הכי שייך ועשית הישר והטוב והסתא אתי שפיר הא דאמרי נהרדעי מסמיס דרב נחמן בבמעתין אין מוציאה בקרקעות דאמולרנות קאמר דאמוכח בתוכות בפרק אלמנה (דף לט: ע"ש ושם ד"ה ס"ע) דקאמר רבא נבי מעה סבליה ואסמר מר אין מוציאה לקרקעות נבי מלרנות שהוא כעין בלינה שהמקח לא יהיה שלו ואין לריך לדחוק כפירוש הקונטרס דרב נחמן לית ליה דינא דבר מלרנה: **והאידנא** דכתבי פרסאי. לא כפי' הקונטרס דמיר' דמסלקינן ליה שהרשעים קנאו מן המלך אלא דמסלקינן ליה לבא לבא להחזיק לכתחילה משום לכיון דכתבי פרסאי כו' חייסינן שלא יבא להחזיק עד תוך הכרם כמו שכותב לו המלך ויעבה הילוך הפסיות ובוחלן לגמלו וקנסינן ליה מפ"ה להסתלק מכולם **לקחת לפולו** ממה שחזן לגרר: מזבנין

מסורת השש [ה' פעמים] ב [עי' תוס' כתובות ג. ד"ה מסתרי] [ס"ם] ג [עי' תוס' אובלמא פי' ממון עכו. ערוך ד' זו סוא ע' הפלא"ם לגל כמר"ם ס"ע ה' הגה כנ. אלפס] [ר"ם נגה] ה [ר"ם נגה] ו [ר"ם נגט] ז [ר"ם נגט] ח [ר"ם נגט] ט [ר"ם נגט] י [ר"ם נגט] כ [ר"ם נגט] ל [ר"ם נגט] מ [ר"ם נגט] נ [ר"ם נגט] ס [ר"ם נגט] ע [ר"ם נגט] פ [ר"ם נגט] צ [ר"ם נגט] ק [ר"ם נגט] ר [ר"ם נגט] ש [ר"ם נגט] ת [ר"ם נגט] א [ר"ם נגט] ב [ר"ם נגט] ג [ר"ם נגט] ד [ר"ם נגט] ה [ר"ם נגט

מזבנינן בגת אכרזתא. מין לפרש כל מילי לגורך יתומים דמ"ל סוס משמע לגאר גורכי יתומים מין מוכרין בגת אכרזתא כי היכי דחסיב פרק המקבל (ניסין דף נב. וש"ס) מוכרים בגת אדומיא, לקנות לגן מגלם ותילות ומוכר כו' (ע"ין דף כב. וש"ס) דפריך לרב ו' מפי דאמר מין נזקקין כו' מתתן סוס סיתומים בלשים יום ומכריזין בכיכר ובערב לוקמה במילי דיתמי שגרוכי סכרזה בגת ודלי לכל מילי דיתמי מין גורכין אכרזה בגת ומשמעתין מילי בכרגא ומזוני וקבורה בלשה ובגת ואם ת"ל לקבורה בשמא דמזבנינן בגת אכרזתא דאמר מין מוכל בלשה כל ימי אכרזה וי"ל דאם לו לגורך קבורה ק"ל דמזבנינן בגת אכרזתא ה כלי לבדות ס"ע שם מג"ל דאם מתכנין מחבלי יתומים עד שמכריזין קמ"ל: בשמתינן ליה עד דמקבל כו'. דוקא שיכולא רוצה ליקח בדמים שנתן בשבוי: ס:

שכיני בקרמה קמיירי בשמיים מגרעים ומכן עיר מגרן מלר העיר שים לו שדה אחרי ביתו בסמוכה לו ומכן שדה שים לו שדה רחוקה מן העיר בסמוכה לו: **ארעא** דחד ובתי דחד. שבשים בנוי על גבי קרקע מרי לארעא מעכב אבל אמכר ומכור לא עליו ואבנין כי אם לו אבל בנין אבל בית אם לו קרקע אינו עומד לגרעה לא שייך דינא דבר מצרא דלא שייך אתה מעמא דקאמר בסמוך לבכנים אבל אחד ובוקע בסמוך לאחרות שייך דינא דבר מצרא ובמוכר מיכול לאוכלה בכנא אחת וכן אחת לאחרות: אחת אחת מחלת חזרנו על כל מידי דלדיס ולא מלאנו דין מגרעות בשנים: פלג

וקרוב מאי ת"ש (משלי כו) ס טוב שכן קרוב מאח רחוק ע הני זוזי טבי והני זוזי תקולי לית ליה משום דינא דבר מצרא פ הני ציירי והני שרי לית ביה משום דינא דבר מצרא לאמר איזיל ואטרח ואייתי זוזי לא נטרינן ליה אמר איזיל אייתי זוזי ק חזינן אי נברא דאמיד הוא דאזיל ומייתי זוזי נטרינן ליה ואי לא לא נטרינן ליה ארעא דחד ובתי דחד ר מרי ארעא מעכב אמרי בתי מרי בתי לא מעכב אמרי דארעא ארעא דחד ודיקלי דחד ס מרי דארעא מצי מעכב אמרי דיקלי מרי דיקלי לא מצי מעכב אמרי דארעא ארעא לבתי וארעא לזרעא ס ישוב עדיף ולית בה משום דינא דבר מצרא אפסק משניתא אי ריכבא דדיקלא ס חזינא אם יכול להבנים בה אפילו תלם אחד אית בה משום דינא דבר מצרא ואי לא לית בה משום דינא דבר מצרא ב הני ד' בני מצרני דקדים חד מינייהו וזבין זבינה זביני גואי כולהו אתו בהדי הדדי פלגו לה ה בקרנזל:

מתני'

ואי לא איערומי קא מערים ו מתנה לית בה משום דינא דבר מצרא אמר אמיתר ג אי כתב ליה אחריות אית בה משום דינא דבר מצרא ג מכר כל נכסיו לאחד אין בה משום דינא דבר מצרא ד לבעלים הראשונים לית בה משום דינא דבר מצרא א ס זבן מעכו"ם וזבין לעכו"ם לית בה משום דינא דבר מצרא זבן מעכו"ם דאמר ליה ארי אברחי לך ממצרא זבין לעכו"ם ו עכו"ם ודאי לאו בר ועשית הישר והטוב הוא ז שמותי ודאי משמתינן ליה עד דמקבל עליה כל אונסי דאתי ליה מחמתיה ח משבנתא לית בה משום דינא דבר מצרא ב דאמר רב אשי אמרו לי סבי דמתא מחסיא מאי משבנתא דשבונה גבוה מאי ג"מ לרינא דבר מצרא ט למכור ברחוק ולגאול בקרוב ברע ולגאול ביפה לית בה משום דינא דבר מצרא י לכרגא ולשוני ולקבורה לית בה משום דינא דבר מצרא ג כ דאמרי נהרדעא לכרגא למזוני ולקבורה מזבנינן בלא אברזתא ל לאשה וליתמי מ ולשותפי לית בה משום דינא דבר מצרא ג שכיני העיר ושכיני שדה שכיני העיר קודמין ד שכן ותלמיד חכם תלמיד חכם קודם קרוב ותלמיד חכם תלמיד חכם קודם איבעיא להו שכן ס טוב שכן קרוב מאח רחוק ע הני זוזי טבי וקרוב מאי ת"ש (משלי כו) ס טוב שכן קרוב מאח רחוק ע הני זוזי טבי והני זוזי תקולי לית ליה משום דינא דבר מצרא פ הני ציירי והני שרי לית ביה משום דינא דבר מצרא לאמר איזיל ואטרח ואייתי זוזי לא נטרינן ליה אמר איזיל אייתי זוזי ק חזינן אי נברא דאמיד הוא דאזיל ומייתי זוזי נטרינן ליה ואי לא לא נטרינן ליה ארעא דחד ובתי דחד ר מרי ארעא מעכב אמרי בתי מרי בתי לא מעכב אמרי דארעא ארעא דחד ודיקלי דחד ס מרי דארעא מצי מעכב אמרי דיקלי מרי דיקלי לא מצי מעכב אמרי דארעא ארעא לבתי וארעא לזרעא ס ישוב עדיף ולית בה משום דינא דבר מצרא אפסק משניתא אי ריכבא דדיקלא ס חזינא אם יכול להבנים בה אפילו תלם אחד אית בה משום דינא דבר מצרא ואי לא לית בה משום דינא דבר מצרא ב הני ד' בני מצרני דקדים חד מינייהו וזבין זבינה זביני גואי כולהו אתו בהדי הדדי פלגו לה ה בקרנזל:

מתני'

ולבקש מי שיש לו קרקעות למכור ומה שבאים ליהם ראשון אין לו לומר ועשית שיטר וסמוך לסרמיקו עשלו וכן יתמי ושותף שמכר לו לחבירו תיקון בשדה שכן אין לו לסלקו עשוה דינא דבר מצרא ולומר אין אתה בא בחלק חבירך אלא כאחד שנמכר ויקרקעות שמוך אלא כיון לא שבירך יפר ומוכ לומר לו שדה לו לעכור ובאו עליה לקרקעות אלא לסמוך אחרי אלא דרך יפר ומוכ לומר לו שדה לו לעכור ובאו עליה לקרקעות אלא לסמוך אחרי ובכן שים לו בשדה שבמוזכין שמוכות ע לזו ואז שים לו לעכור אינם עליה לקרקעות אלא לסמוך אחרי ובכן שים לו בשדה שבמוזכין שמוכות ע לזו ואז שים לו לעכור אינם עליה לקרקעות אלא לסמוך אחרי רבינו כל נרכי ובד הנם פירשתי דבשלמן דלים קאמר ובשאם לא ל"ל דא"כ סוס ליס לעיתיגמו בסדי הכך לדעל ולעיתר סכי לאשה ולעיתי ולשותפי ולבשיני העיר ולא"ח אית בה בלשאת דבוי עלה אלא אם דבוי בלשאת לבוי שבשאת לעיתיגמו ליבאת לקודמין לוקרקעות שבן וא"ח א"ח קודם לו לאו בר ועשית שיטר וסמוך לבאי אלא לאו"ם בסבשיגמן עלרגן לעיל גבו זבן לעמ"ס עכו"ס לאו בר ועשית כו' ואו קרוב וא"ח מאי דינא דבר מלגה אלא אם לא בשדה לגיאת בשדה לגיאת בשדה לגיאת

ו וספר מתא כולן כמותרין ועומדין דמי כללא דמילתא כל פסידא דלא הדר כמותרין ועומדין דמי ההוא שתלא דאמר להו הבו לי שבאאי דבעינא למיסק לארעא דישראל אתא לקמיה דר"פ בר שמואל אמר להו הבו ליה שבחיה א"ל רבא אידו אשכח ארעא לא אשכח א"ל אנא פלנא דשבחא קאמינא לך א"ל עד האידנא הוה שקיל בעל הבית פלנא ושתלא פלנא השתא בעי למיתב מנתא לאריסא א"ל ריבעא דשבחא קאמינא סבר רב אשי למימר ר' ריבע"א דהוא דנקא דאמר רב מניומי בריה דרב נחומי ב' באתרא דשקיל שתלא פלנא ואריסא תילתא האי שתלא דבעי לאסתלוקי ליבנין ליה שבחא ומסלקינן ליה כי היכי דלא נמטייה הפסד לבעל הבית אי אמרת בשלמא ריבעא דהוא דנקא שפיר אלא אי אמרת ריבעא ממש מטי ליה פסידא לבעל הבית פלנא דנקא א"ל רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי ולימא ליה אנת מנתא דילך הב ליה לאריסא ואנא מנתא דילי מאי דבעינא עבידנא ביה אמר כי מטית לשחיטת קדשים תא ואקשי לי נופא אמר רב מניומי בריה דרב נחומי באתרא דשקיל שתלא פלנא ואריסא תילתא האי שתלא דבעי איסתלוקי ליה ליפסוד שבחיה ומסלקינן ליה כי היכי דלא ליפסוד בעל הבית אמר רב מניומי בריה דרב נחומי ג' קופא סבא פלגא ד' שטפה נהרא ריבעא ב' ההוא נברא דמשכין פרדיסא לחבריה לעשר שנין וקש לחמש שנין אביי אמר ס' פירא הוי רבא אמר קרנא הוי וילקח בו קרקע והוא אוכל פירות מיתיבי ג' ו' יבש האילן או נקצץ שניהם אסורים בו כיצד יעשו ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות מאי לאו יבש דומיא דנקצץ מה נקצץ בזמנו אף יבש בזמנו וקתני ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות אלמא קרנא הוי לא נקצץ דומיא דיבש מה יבש בלא זמנו אף נקצץ בלא זמנו ת"ש ד' ז' נפלו לה נפנים וזיתום זקנים

ימכרו

ירד ויעבד ויאכל ואם בתח לקנותו הרי אין עלי לעשות לך ואכל את פירותיו בתנם אם תרגמו לאריס לעקול מעיים ובית שוה מלי דיר והדיר ישתר לך והייתו תרי מילתי שהרי עכשיו אתה קונה ממני ולעולם ריבעא ממש קאמר רב פפא ה' (ואין בע"ח מפסיד כלום שעד עתה היה אוכל הני פירות ועתה אוכל ב' שלישים דהייתו ד' דינרים) : כי כמות לשחיטת קדשים . שכרתי בך שתתה חדר ויודע להעמיד ולהקטיר וכי מעיין למכרא זמרים שהיה עמוקה מה אקטי לי ואתן לב לתרן לפי שתלוך ויש לוריים

דמורי עדמיס ולא היה דעל פרחיך קבולי קשלא הדא דקוטיא מעלה ועוד דקאמר קסבר רב אבי לעמיר מכלל דמסקנא לא הבי הוא : קופא סבא פלגא . נסן שהקיקים בכרם הרי הוא כשאר זמורות שמולקין בהם ונוטל בה שתלא פלגא כשאר פירות דכיון לדורמא בשבי אדעתא דהכי מחה : שטפה נהר . ובאו לתלוך שעלים אוה לה כי שתלא דמיסתלק בלא זמנים ובקיל ריבעא מפסה נהרא מעמיס שטוקין לגפרי וסעמיס שטוקין לגפרי ו' ו' יבש דמשכין פרדיסא לחבריה . משכן לו כרם בעשכנתא דסורא ת"ל בנכייתא : וקש . הקיקין ובזמנו שהיה ראוי לכך : פירא הוי . פרי שבו ויעלם שעלים : יבש האילן. בעשכנתא קאי : מה נקצץ בזמנו . שאין אדם קונה פירות אלא בזמנו ומחזל לעשות פרי הכיון דלאו מרגיש הוה ולאו אדעתא דהכי נפלו לה . לאדם מעכיבה את אדם ונפנו לה בירושה :

מכרו וכו' . אלמא קרנא הוי ולא פירא הוא הא תקון רבנן פירות לפסל : והזקינו . אקלא עליהן אבל בלא זמנן : לאו מי אוקימנא . בכרמות בע' הפסד שבלו לה נכסים (דף עמ:) : בשדה אחרת . ולזו מוכח בגיסס אבל בעמתיהן לליכא פרי אז הנעים מיקרו פרי דיוד בעל לגמרי אי אתרת ליסקליהו בעל לגמלו : דהוא שטרא . שכר מעבכתא דסורא בעיטלם שיעא אלין ולא פירא כו מין הנעים : הכי נרסינן וקדים מלוה ואבלינהו לפירי . דשכר שלוחים מקבעי דמתבעיה לגיה : קרקע בחזקת בעליה עומדת . תע"ג דלא תבעיה עד לאחר אכילת פירות אלן בתר קרקע אזלינן ומי מספקא לן שכר זו של מי אוקי לרעא בחזקת מריה ולא כדין אכליהו לפירי : בחזקת אכליהן עומדות. כיון דקדים ואכלינהו ואתא לאפוקי מיניה מיניה דאיה דלאו שלם הוו דבתר אכליהו אזלינן : בחזקת אוכליהן [קיימי] והא קי"ל ב' דהלכתא כוותיה דרב נחמן ג' דאמר ד' קרקע בחזקת בעליה עומדת התם מילתא דלא עבידא לאינלויי היא הכא מילתא דעבידא לאינלויי היא ואטרוחי בי דינא תרי זמני לא מטרחינן מלוה אומר חמש לוה אומר שלש א"ל אייתי לי שטרך א"ל שטרא אירכם לי אמר רב יהודה : מלוה נאמן מנו דאי בעי אמר לקוחה היא בידי א"ל רב פפא לרב אשי רב זביד ורב עוירא לא סבירא להו הא דרב יהודה מאי טעמא האי שטרא כיון דלגוביינא קאי מיזהר זהיר ביה ומיכבש הוא דכבשיה לשטריה סבר אוכלה תרתין שנין יתירתא א"ל רבינא לרב אשי אלא מעתה ה' האי משכנתא דסורא דכתבי הכי במישלם שניא אלין תיפוק ארעא דא בלא כסף היכא דכבשיה לשטר משכנתא ואמר לקוחה היא בידי הכי נמי דמהימן וכי מחקני רבנן מילתא דאתי בה [לידי] פסידא א"ל התם תקינו ליה רבנן דמרי ארעא יהיב מטקא וכרי כריא ארעא דל"ל כריא ולא יהיב מטקא מאי א"ל ד' איבעי ליה למחויי לא איטהא מאי איהו הוא דאפסיד אנפשיה ארים אומר למחצה ירדתי ובעל הבית אומר לשליש הורדתיו מי נאמן רב יהודה אמר בעל הבית נאמן רב נחמן אמר ס' הכל כמנהג המדינה סבור מינה לא פליגי הא באתרא דשקיל אריסא פלגא הא באתרא דשקיל אריסא תילתא אמר להו רב מרי ברה דבת שמואל הכי אמר אביי אפילו באתרא דשקיל אריסא פלגא פליגי רב יהודה אמר בעל הבית נאמן דאי בעי אמר שכירי ולקיטי הוא : ו יתומים אומרים אנו השבחנו ובעל חוב אומר אביכם השביח

על מי להביא ראיה

סבר

ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והיא אוכל פירות אימא והזקינו ואיבעית אימא לאו מי אוקימנא לההיא ג' כגון שנפלו לה בשדה אחרת דקא כליא קרנא : ההוא שטרא דהוה כתיב ביה שני סתמא מלוה אמר שלש לוה אמר שתים קרים מלוה ואכלינהו לפירי מי נאמן רב יהודה אמר קרקע בחזקת בעליה קיימא רב כהנא אמר ב' פירות בחזקת אוכליהן קיימי והלכתא כוותיה דרב כהנא דאמר פירות בחזקת אוכליהן [קיימי] והא קי"ל ב' דהלכתא כוותיה דרב נחמן ג' דאמר ד' קרקע בחזקת בעליה עומדת התם מילתא דלא עבידא לאינלויי היא הכא מילתא דעבידא לאינלויי היא ואטרוחי בי דינא תרי זמני לא מטרחינן מלוה אומר חמש לוה אומר שלש א"ל אייתי לי שטרך א"ל שטרא אירכם לי אמר רב יהודה : מלוה נאמן מנו דאי בעי אמר לקוחה היא בידי א"ל רב פפא לרב אשי רב זביד ורב עוירא לא סבירא להו הא דרב יהודה מאי טעמא האי שטרא כיון דלגוביינא קאי מיזהר זהיר ביה ומיכבש הוא דכבשיה לשטריה סבר אוכלה תרתין שנין יתירתא א"ל רבינא לרב אשי אלא מעתה ה' האי משכנתא דסורא דכתבי הכי במישלם שניא אלין תיפוק ארעא דא בלא כסף היכא דכבשיה לשטר משכנתא ואמר לקוחה היא בידי הכי נמי דמהימן וכי מחקני רבנן מילתא דאתי בה [לידי] פסידא א"ל התם תקינו ליה רבנן דמרי ארעא יהיב מטקא וכרי כריא ארעא דל"ל כריא ולא יהיב מטקא מאי א"ל ד' איבעי ליה למחויי לא איטהא מאי איהו הוא דאפסיד אנפשיה ארים אומר למחצה ירדתי ובעל הבית אומר לשליש הורדתיו מי נאמן רב יהודה אמר בעל הבית נאמן רב נחמן אמר ס' הכל כמנהג המדינה סבור מינה לא פליגי הא באתרא דשקיל אריסא פלגא הא באתרא דשקיל אריסא תילתא אמר להו רב מרי ברה דבת שמואל הכי אמר אביי אפילו באתרא דשקיל אריסא פלגא פליגי רב יהודה אמר בעל הבית נאמן דאי בעי אמר שכירי ולקיטי הוא : ו יתומים אומרים אנו השבחנו ובעל חוב אומר אביכם השביח

על מי להביא ראיה

סבר

מסורת הש"ס

א כס"י . לא דכתובים שנים חזקה וקנס דטעמא דעל גנסי' ל"ו ושי' שלם שנים מיזהר אינם בשטרים מפי כס' כ"י ב [בתוספות יב. קידושין נט.] לעמור בעולם כי אמא יטעון זה משכנתא ג רש"ל דאמר היא ו"ל אמר ד לעיל קכ: ה לעיל סז כ"ג לה:[לא.] ו [עי' תוס' ד"ה בעל תוס' הוסי' כתובות נס. ד"ס ובשבת ד"ס ובשבת ועוד שם נתוסי' מי ה"ס נכסי' והו' כתובות נב. ד"ס ואתמר]

ז נ"מ אבל

בשטוסין קלת מנאכה דלפי לאו הכי מס מכירה ש"ל כסם דמי יקרים וס"ל מיירי דאיכא בזיתים קלת פירי ולכך הוו קרנא אפי' לאביי בגנס כב סמנ' פסין מת סמנ' אינו מס מכירה ש"ל דמ"מ מוכח שפיר דקרקע פס פסיק יד

צזה

ב מי' ס"ו מכל' שכירות סלכה ו סמנ' סלכה ה עמ"ן פס עור ש"מ ס"מ מי' קנ פסיק ז ומי' מיו פסיק ג

צון

ג מי' פס סמנ פס טוס ח"ס סי' קנ פס מי' מיו כמי' פסיק ל

צון

ד טוס"ש פס סי' קנ פסיק ל

צון

ה מי' פ"ח מכל' שלוחין ובוחלין סלכה ס אמר עכין קנ טוס"ש ח"מ סימן ש' פסיק ס

מסורת הש"ס

[מי' פירש"י אמר ב"ב כח:] [מי' פתוכו' נס:]

ל לעיל פס:

מ כתובות סס: ח ר"מ פ"ו ומי' רש"ל

ו [מקרי שמקיק כמוסרין ז [וס"ס תוס' ל"ב כא. ד"ס מסמר מתא] ח ס"ל רבנ"ן

אף נקצץ בלא זמנו . וא"ל ואתמי מיקסרין לעיטר אף נקצץ בלא זמנו וסס מעיקרא לא פריך אלא מיבעי דהוה דומיא דנקצץ אבל מנקצץ בזמנו לא פריך מטוס לחיכא לעיטר דנקצץ בזמנו היינו לאחר שיבש אבל בזמנו ודאתא דאני ליה מיבש תו לא קשיא ליה לאביי וא"ל דמעיקרא מאי קשיא ליה מנקצץ דנקצץ מטמא בתחלה אחר שיבש בזמנו כמו שדרכו וסס דקאמר מה נקצץ בזמנו אף יבש בזמנו מטוס שרוצה לחקשות שמיבש אי מאי לא איצטריך אלא לאוקמי דיבש כדמפרש בתר סכי : נפלו לה זיתים זקנים ומכרו ולקח בהן קרקע וכבל אוכל פירות . אבל לא יקנון עצים אלמא קרקע הוי וקשה לאביי דאמר עצים פרי הוי בתקום שאין פרי אמר ותיעבד דמאי פריך דיהם של כרחך מיירי שעשון קלת פירות מדפליג סתם ח רבי יהודה ואמר לא תמכור מפני שבח בית אבוקי ליה סתם בשדה שאינה שלה ואי ליכא פירות אלא עצים יש אלא בעל השדה לא יניחה לעמוד שם יותר אחר שנתייבשו ואבעל יקון אותם לעצים וכן מטמא מאי מעיקרא דבעי לאוקמי פלוגתייהו בנפלו לה זיתים בשדה אלא ופליגי אבל בשדה שאינה שלה דברי הכל יעבדם ופריך וכא עבדים ופסחות זקנים דהוי בנפלו בשדה שאינה שלה

בשעשון

ו וספר מתא כולן כמותרין ועומדין דמי כללא דמילתא כל פסידא דלא הדר כמותרין ועומדין דמי ההוא שתלא דאמר להו הבו לי שבאאי דבעינא למיסק לארעא דישראל אתא לקמיה דר"פ בר שמואל אמר להו הבו ליה שבחיה א"ל רבא אידו אשכח ארעא לא אשכח א"ל אנא פלנא דשבחא קאמינא לך א"ל עד האידנא הוה שקיל בעל הבית פלנא ושתלא פלנא השתא בעי למיתב מנתא לאריסא א"ל ריבעא דשבחא קאמינא סבר רב אשי למימר ר' ריבע"א דהוא דנקא דאמר רב מניומי בריה דרב נחומי ב' באתרא דשקיל שתלא פלנא ואריסא תילתא האי שתלא דבעי לאסתלוקי ליבנין ליה שבחא ומסלקינן ליה כי היכי דלא נמטייה הפסד לבעל הבית אי אמרת בשלמא ריבעא דהוא דנקא שפיר אלא אי אמרת ריבעא ממש מטי ליה פסידא לבעל הבית פלנא דנקא א"ל רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי ולימא ליה אנת מנתא דילך הב ליה לאריסא ואנא מנתא דילי מאי דבעינא עבידנא ביה אמר כי מטית לשחיטת קדשים תא ואקשי לי נופא אמר רב מניומי בריה דרב נחומי באתרא דשקיל שתלא פלנא ואריסא תילתא האי שתלא דבעי איסתלוקי ליה ליפסוד שבחיה ומסלקינן ליה כי היכי דלא ליפסוד בעל הבית אמר רב מניומי בריה דרב נחומי ג' קופא סבא פלגא ד' שטפה נהרא ריבעא ב' ההוא נברא דמשכין פרדיסא לחבריה לעשר שנין וקש לחמש שנין אביי אמר ס' פירא הוי רבא אמר קרנא הוי וילקח בו קרקע והוא אוכל פירות מיתיבי ג' ו' יבש האילן או נקצץ שניהם אסורים בו כיצד יעשו ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות מאי לאו יבש דומיא דנקצץ מה נקצץ בזמנו אף יבש בזמנו וקתני ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות אלמא קרנא הוי לא נקצץ דומיא דיבש מה יבש בלא זמנו אף נקצץ בלא זמנו ת"ש ד' ז' נפלו לה נפנים וזיתום זקנים

ימכרו

ירד ויעבד ואכל ואם בתח לקנותו הרי אין עלי לעשות לך ואכל את פירותיו בתנם אם תרגמו לאריס לעקול מעיים ובית שוה מלי דיר והדיר ישתר לך והייתו תרי מילתי שהרי עכשיו אתה קונה ממני ולעולם ריבעא ממש קאמר רב פפא ה' (ואין בע"ח מפסיד כלום שעד עתה היה אוכל הני פירות ועתה אוכל ב' שלישים דהייתו ד' דינרים) : כי כמות לשחיטת קדשים . שכרתי בך שתתה חדר ויודע להעמיד ולהקטיר וכי מעיין למכרא זמרים שהיה עמוקה מה אקטי לי ואתן לב לתרן לפי שתלוך ויש לוריים

דמורי עדמיס ולא היה דעל פרחיך קבולי קשלא הדא דקוטיא מעלה ועוד דקאמר קסבר רב אבי לעמיר מכלל דמסקנא לא הבי הוא : קופא סבא פלגא . נסן שהקיקים בכרם הרי הוא כשאר זמורות שמולקין בהם ונוטל בה שתלא פלגא כשאר פירות דכיון לדורמא בשבי אדעתא דהכי מחה : שטפה נהר . ובאו לתלוך שעלים אוה לה כי שתלא דמיסתלק בלא זמנים ובקיל ריבעא מפסה נהרא מעמיס שטוקין לגפרי וסעמיס שטוקין לגפרי ו' ו' יבש דמשכין פרדיסא לחבריה . משכן לו כרם בעשכנתא דסורא ת"ל בנכייתא : וקש . הקיקין ובזמנו שהיה ראוי לכך : פירא הוי . פרי שבו ויעלם שעלים : יבש האילן. בעשכנתא קאי : מה נקצץ בזמנו . שאין אדם קונה פירות אלא בזמנו ומחזל לעשות פרי הכיון דלאו מרגיש הוה ולאו אדעתא דהכי נפלו לה . לאדם מעכיבה את אדם ונפנו לה בירושה :

סבר ר' חנינא למימר בארעא מסלקינן להו. תימה כיון דטעמא דעל היתומין להביא ראיה מטוס שסקרקע בחזקת בעל חוב וכיומו כשעשה אפותיקי כדמסיק מ"כ טוס ליה כיורד לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות דפטיפא דלא שקיל מנוף סקרקע אם משכח לן מריגן קון מעה כפף מכרי עליך לעשות מעלה הספק מוטל על הדמי" ולא על קלות המלון דאילו נכי חלון נכי חלון הסמוך לבור של יחיד קתני בה נכי ואלו דמיס אם הכור קדמם קולן ומונן דמיס אם המלון קדם לא יקון תנן נכי ספק זה קדם וספק זה קדם לא יקון אלמא נכי ספק חלון דשור מעמא מעוס דמעה כפפך שומד לקלון: ומכא נמי בין יתומים הבאים ובין אביהן הסבים דומו לומל קרקע עם הסבח ואם היתומים הבאים מעלם לכן הסבח בדמים כלקוחים הלכך נכי ארעא עם הסבח מעם הכפף ממלא היתומים מוכשין לחולא ממנו ועליהן הראיה: בארעא מסלקינן להו. ומקשינן להו נגיעא דארעא מיעוד שבחייהו: ומעלין אותן. מן הקרקע: בדמים. ולא שקלי בארעא נופיס: בבור לפשוט. בבור ופשוט הסבים הקרקע קודם מחלקן וקי"ל (ב"ב דף קכ"ד.) שאין הבור מועל פי בעיס בשבח הבאים הבעיה לאחר מיתת אביהן דהוס ליה לאוי ולין הבור מועל שבחייהו בדמוי אחרים לכתיב בכל אבר ימלא לו ובסמן בלין לחלוק מועל בבור פי בעיס בקרקע הסיא מבוחת ומעין אם הבאים ומוקן לעמוס רבינא הבאים מניע לו בבבח בבתוך חלקו של זה: וכן בעל חוב. ומן בעל חוב שקדם אבר הלוהמין. וכן בעל חוב שקדם אבר הלוהמין לעבר מקח על לקוחות מוקדם עם מס הבאים ומס לכן הבאים ומוקן דמיס ומעמא דמולהו מבוס דמעיקרא הרעא דידיס הוא ואין לו לכופו למכור לכן קרקע שלו בבבול הבאים אם יש בידו מעות ולקמן מוקי לס בקרקע מעבדת לו לפפוקין: המגיע לכתפים. לריכין לקרקע דבר מועב דאילו אין לריכין לקרקע הוי להו פירות ולא מוקמו הבאים ומ"ח נוכה הבאים קאמר ולא פירות נמוכין דלמריגן בס"ק: הניחא למ"ד. פלוגתא במסכת כתובות ח (בכתובה): אי אית ליה זוזי ללוקח. דעוד למי הכוב: שפיר. אוכא למימר דארעא מעיקרא דידיס הוא: והוא דאתא לס אלא ברכות בקל הבאים זוזי ולא בארעא הוא: והוא מסוק ביס שיעור ארעא כולה: **מתני'** שביר יום נוכה

מסורת השס"ם

א לשיל עו. לקמן קיח. ב [לשיל קב. ושי' תוס' לקמן קיב ד"ה שביר] בעוטות מה:] ג [לקמן קיב ד רש"ל ע"ש]

ווה לפי שאין פעולתו עליו. **מתני'**: ואימא להו ומו'. דאי לא מסתלינמא לא עבדינא **אגרי** להדדי. כדסיס אחד לריך לפועלים חבירו פוסק **מתקיף** לס אבי שוקאי דסורא. בעלי בתים של סורא בתין מניחין למעות עד יום הכון: לא עברי. על הבר פועלין: מידע ידעי דעל יומא דשוקא הבבי. להניע למעות הלכך אפילו אית ליס מעות נבוה לא עבר דלמעמא דסבי אימנר ליס וכיון דעיומא קאמ לא עבדי מו לא עבדי כדאמרינן לעיל אלמו עובר עליו אלא בקר לחמון: אבל משום בל תשהא עובר. מיום הבון ואילך: שביר שעות דיום. הבבר עד חצות: נובה כל היום. דסא כלתה הבבר שעות דלילה נובה כל שביר שעות דלילה נובה כל הלילה. ולבסיעלה עמוד הבבר עובר מבוס בל תלין דסא בשתבבד לו קודם לבן: ושמואל אמר שבר שעות דיום הוא נובה כל היום. כדקאמרת ואין לילה סולך אחר יום אבל הבר שעות דלילה נובה כל הלילה וכל היום תנן שביר שעות נובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שביר שעות דיום נובה כל היום שביר שעות דלילה נובה כל הלילה תנן היה שביר שבת שביר חדש שביר שנה שביר שבוע יוצא ביום נבה כל היום יוצא בלילה נובה כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שביר שעות דיום נובה כל היום שביר שעות דלילה נובה כל הלילה דברי רבי יהודה ר"ש אומר שביר שעות דיום נובה כל היום שביר שעות דלילה נובה כל הלילה וכל היום מכאן אמרו ד כל המבוש שבר שביר עובר בה' שמות הללו ועשה משום (ויקרא יט) בל תעשוק את רעך ומשום (שם) בל תגזול ומשום (דברים כד) בל תעשוק שביר עני ומשום (ויקרא יט) בל תלין ומשום (דברים כד) ביומו תתן שכרו ומשום (שם) לא תבא עליו השמש הני דא"כא ביממא ליכא בל ליא דא"כא בלילא ליכא ביממא אמר רב הסדא שם שבירות בעלמא ס איזה הוא עושק ואיזהו גזל אמר רב הסדא (משלי ג) לך ושוב לך ושוב זה הוא עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקיף לה רב ששת ו איזהו עושק שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון דקא כפר ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתיו לך זהו עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקיף לה אביי ז איזה הוא גזל שחייבה עליו תורה קרבן הומיא דפקדון בעינן דקא כפר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שכרתיך משולם זה הוא עושק נתתיו לך זה הוא גזל ולרב ששת מאי שנא עושק דקשיא ליה ומאי שנא גזל דלא קשיא ליה אמר לך גזל דגליה והדר כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב (ויקרא ה) או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב אי בעושק (שם) או עשק כתיב שעשקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גזל ולמה הלקן הכתוב לעביר עליו בשני לאין: **מתני'** מאחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום (דברים כד) ביומו תתן שכרו ויש בו משום לא תלין פעולת שביר אחך עד בקר ט אימתי בזמן שתבעו י לא תבעו אינו עובר עליו כ המחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו ב"ל שביר בזמנו נשבע ונוטל מ אם יש עדים שתבעו ד (בזמנו) הרי זה נשבע ונוטל נ גר תושב יש בו משום ביומו תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שביר אחך עד בקר: **גמ'** מני שתני' לא תנא קמא דמאחיך ולא רבי יוסי ברבי יהודה מאי היא דתניא

מאחיך

אמר ליה לשמעיה זיל אגיר לי פועלים. לא מסוס סביס לשתו לדחות אלא ביה ירא אלא יסא פנוי ליתן לסם ואפילו מסוס כיון סבוא עסוק במלאכה אחרת: מוקי לס בחודי ליס וסדר בפרים ו"ל בלא מעיף

קיב ב מוס"ש עם מעיף ס

קיג ג מי' אל מל ב מוס"ש שר מעיף ד

קיד ד מי' אם מעב ס"ש אם סי

קטו ה מי' פ"ב ומלכות גזלה ואיבד"ל ג ד סמג לאוין קלו סוס ום"ש מל"ס מעיף ז מוס"ש אם מעיף ח והלא כסוגיין ע"ש

קטז ז מי' אם פ"ז ומלכה ב סמג עמן עב

קיז ח מי' פ"ח מכל' שכירות ה סמג לאוין קפא סוס ס"ש מ"מ מעיף ט

קיח ט כ"ב מי' אם מלכה ד סוס ס"ש אם מעיף י

קיט ג מי' אם מל ב מוס"ש שר מעיף ד

קיד ד מי' אם מעב ס"ש אם סי

קטו ה מי' פ"ב ומלכות גזלה ואיבד"ל ג ד סמג לאוין קלו סוס ום"ש מל"ס מעיף ז מוס"ש אם מעיף ח והלא כסוגיין ע"ש

קטז ז מי' אם פ"ז ומלכה ב סמג עמן עב

קיז ח מי' פ"ח מכל' שכירות ה סמג לאוין קפא סוס ס"ש מ"מ מעיף ט

קיח ט כ"ב מי' אם מלכה ד סוס ס"ש אם מעיף י

קיט ג מי' אם מל ב מוס"ש שר מעיף ד

קיד ד מי' אם מעב ס"ש אם סי

קטו ה מי' פ"ב ומלכות גזלה ואיבד"ל ג ד סמג לאוין קלו סוס ום"ש מל"ס מעיף ז מוס"ש אם מעיף ח והלא כסוגיין ע"ש

קטז ז מי' אם פ"ז ומלכה ב סמג עמן עב

קיז ח מי' פ"ח מכל' שכירות ה סמג לאוין קפא סוס ס"ש מ"מ מעיף ט

קיח ט כ"ב מי' אם מלכה ד סוס ס"ש אם מעיף י

קיט ג מי' אם מל ב מוס"ש שר מעיף ד

קיד ד מי' אם מעב ס"ש אם סי

קטו ה מי' פ"ב ומלכות גזלה ואיבד"ל ג ד סמג לאוין קלו סוס ום"ש מל"ס מעיף ז מוס"ש אם מעיף ח והלא כסוגיין ע"ש

קטז ז מי' אם פ"ז ומלכה ב סמג עמן עב

קיז ח מי' פ"ח מכל' שכירות ה סמג לאוין קפא סוס ס"ש מ"מ מעיף ט

קיח ט כ"ב מי' אם מלכה ד סוס ס"ש אם מעיף י

מסורת השס"ם

א [מי' הוס' סוטה כה: ד"ה ב"ה סברי] ב ב"ב כד: ג ב"ק נב: ד בס ולשיל יד: טו. [בכורות נב.] ה [סוכה מד. ת"ל ו [לשיל טוב: ב"ק לו.] [לשיל סב. וש"נ ח ל"ל דס' מי בסיה נכוו דף לא: [ע"ם תוס' ד"ה מאי פסידא ותוס' ב"ק לו. זמוס' ב"מ נה: ד"ה כיומא]

ווה לפי שאין פעולתו עליו. דאמר להו שכרכם עלי שברו עליו הוא דתניא א השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו שברו משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שהחנה אותו ב לא צריכא דאמר להו שכרכם על בעל הבית יהודה בר מרימר אל"ל לשמעיה זיל אגיר לי פועלים ואימא להו שכרכם על בעל הבית מרימר ומר זוטרא אגרי להדדי אמר רבה בר רב הונא ג הני שוקאי דסורא לא עברי משום בל תלין מידע ידעי דעל יומא דשוקא סמיכי אבל משום בל תשהא ודא עובר: שביר שעות נובה כל הלילה וכל היום: אמר רב ג שביר שעות נובה כל היום שביר שעות דלילה נובה כל הלילה ושמואל אמר שביר שעות דיום נובה כל היום ושביר שעות דלילה נובה כל הלילה וכל היום תנן שביר שעות נובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שביר שעות דיום נובה כל היום שביר שעות דלילה נובה כל הלילה תנן היה שביר שבת שביר חדש שביר שנה שביר שבוע יוצא ביום נבה כל היום יוצא בלילה נובה כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שביר שעות דיום נובה כל היום שביר שעות דלילה נובה כל הלילה דברי רבי יהודה ר"ש אומר שביר שעות דיום נובה כל היום שביר שעות דלילה נובה כל הלילה וכל היום מכאן אמרו ד כל המבוש שבר שביר עובר בה' שמות הללו ועשה משום (ויקרא יט) בל תעשוק את רעך ומשום (שם) בל תגזול ומשום (דברים כד) בל תעשוק שביר עני ומשום (ויקרא יט) בל תלין ומשום (דברים כד) ביומו תתן שכרו ומשום (שם) לא תבא עליו השמש הני דא"כא ביממא ליכא בל ליא דא"כא בלילא ליכא ביממא אמר רב הסדא שם שבירות בעלמא ס איזה הוא עושק ואיזהו גזל אמר רב הסדא (משלי ג) לך ושוב לך ושוב זה הוא עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקיף לה רב ששת ו איזהו עושק שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון דקא כפר ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתיו לך זהו עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקיף לה אביי ז איזה הוא גזל שחייבה עליו תורה קרבן הומיא דפקדון בעינן דקא כפר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שכרתיך משולם זה הוא עושק נתתיו לך זה הוא גזל ולרב ששת מאי שנא עושק דקשיא ליה ומאי שנא גזל דלא קשיא ליה אמר לך גזל דגליה והדר כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב (ויקרא ה) או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב אי בעושק (שם) או עשק כתיב שעשקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גזל ולמה הלקן הכתוב לעביר עליו בשני לאין: **מתני'** מאחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום (דברים כד) ביומו תתן שכרו ויש בו משום לא תלין פעולת שביר אחך עד בקר ט אימתי בזמן שתבעו י לא תבעו אינו עובר עליו כ המחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו ב"ל שביר בזמנו נשבע ונוטל מ אם יש עדים שתבעו ד (בזמנו) הרי זה נשבע ונוטל נ גר תושב יש בו משום ביומו תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שביר אחך עד בקר: **גמ'** מני שתני' לא תנא קמא דמאחיך ולא רבי יוסי ברבי יהודה מאי היא דתניא

מאחיך

מאחיך פרש נאחרים. תימה אמאי מיצערך מאחיך נמעוטי עובד כוכבים ועוד תימה אמאי מיצערך נמיכתב נר לדק מנר תושב נפקא ליה מ״ל דכתיב נר לדק ולכא למימר דאי לאו דכתיב נר לדק הוה אמינא בשעבוד נר לדק הוה אמינא נר תושב שאוכל נבילות דומיא דכ״ם נר לדק ולכא למימר דאי לאו דכתיב

שכיר בזמנו נשבע ונוטל. בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מה: ושם ד"ה מתוך) מפרש לא שנו אלא שכרו בעדים אבל שכרו אינו אלא בעדים מתוך שיכול לומר לא שכרתיך משום שיכול לומר נאמן נמנו וסא מפרש בגמרא דמעמא דשכיר נשבע משום דבאל הבית טרוד בפועליו ואתן מוקמין אומו כאילו אמר איני יודע מדפיך בגמרא אי ביכי איתיב ליה אלא שבועה ומ"ש לא הוה מנו נאמן לומר לא יודע לא הוה אלא בעדים מתוך שיכול לומר נאמן נמנו וסא מפרש בגמרא דמעמא דשכיר נשבע משום דבאל הבית טרוד בפועליו ואתן מוקמין אומו כאילו אמר איני יודע מדפיך בגמרא אי ביכי איתיב ליה אלא שבועה ומ"ש לא הוה מנו נאמן לומר לא יודע לא הוה אלא בעדים מתוך שיכול לומר לא יודע לא הוה אלא בעדים מתוך שיכול לומר לא יודע לא הוה אלא בעדים מתוך שיכול

מטה ומשה. גפ׳ סוס היתומים (ערכין דף כג:) גם תני אלא מפה סמוכעת דמוכעת לא סבקינן ליה אלא אחת כדאמר נמי הכא מפה ומטה ומלא וכפ׳ פע״פ (כתובות דף סד:) גבי משרה אשתו על ידי שלוח בעני שכיבר אל לא אלא ומפן מקום דהתם קודם שנתחלף לו לא היה לה אלא חלה אחת ומשה ט:

השתא זבוני מזבנינן. הכסת והכר בתמיס פי׳ ואנן נסדר לו לגבית מן המעות כדי לקנות כסות לעזרך מעיס עשר חלק כמו שעושין בערכין:

נימא ליס לא עלי דידי לגמרי מחזור לו הכר ה״ל ס״ס. המתין עד כאן ועוד דמה צריך מעם על מעות המקום ועוד וכי לא ידע דכתיב (דברים כד) ולך תהיה צדקה אלא על כרחך ידע ואפ״ס מקשה ליס וא״כ מה מתרץ לו אלא נראה דאמר״ע ור׳ שמעאל פריך דאמר כל ישראל בני מלכים הם ומולן רשויין לאותו איצטלא ואמאי כיון דלינו נוגעים אלא לכבוד ולנוי בעלמא למה יש לו לומר שכל זה הוצל הכתוב על המלוה כיון אלא פירש הכתוב בהדיא ולא היה שייך עליו יותר מעל אחר כיון דסגיא ליה בלאו הכי ומשני נס בעלמא שייך לומר לך תהיה צדקה והסיל עליו הכתוב אלא לאומה ממנו הנוי וסכנוד והתעצם סורגל בו על עמה:

הקדש

כלפי לייא עיקר סידור בערכין כתיב אלא אימא כדרך ס׳ שמסדרין בערכין כך ו׳ מסדרין בבע״ח אמר מר נותן מטה ומטה ומצע לעשיר מטה ומטה ומפין לעני למאן אילימא לאשתו ולבניו ולבנותיו הא אמרת לו אבל לא לאשתו ולבניו ולבנותיו אלא אידי ואידי לדידיה תרתי למה לי הדא דאביל עלה והדא דזג עלה כדשמואל דאמר שמואל כל מילי ידענא אסותייהו לבר מהני תלת מאן דאביל אהינא מרידא אליבא ריקנא ומאן דאמר מיתנא דכיתנא רטיבא אחרייה א ומאן דאביל נהמא ולא מסני ארבעה ב גרמידי תני תנא קמיה דרב נחמן כדרך שמסדרין בערכין כך מסדרין בבע״ח א״ל השתא זבוני מזבנינן ליה סדורי מסדרינן ליה ומי מזבנינן ליה והתנן מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום תנא כרשב״ג תנא קמיה והכי קאמר ליה השתא לרשב״ג זבוני מזבנינן ליה סדורי מסדרינן ליה דתנן רשב״ג אומר אף לעצמו אינו מחזיר אלא עד שלשים יום מכאן ואילך מוכרן בב״ד וכמאי דכי קאמר רשב״ג זבוני לגמרי קאמר דלמא הכי קאמר עד שלשים יום הדר ליה בעיניה מכאן ואילך מיהדר ליה למאי דחזי ליה ומזבנינן מאי דלא חזי ליה מי סלקא דעתך אית ליה לרשב״ג האי סברא ליכא מידי דלא חזי ליה דאמר אביי ג רשב״ג ורבי שמעון ורבי ישמעאל ורבי עקיבא כולהו סבירא להו כל ישראל בני מלכים הן רשב״ג דתנן ד ז לא את הלוף ולא את החרדל רשב״ג מתיר בלוף מפני שהוא מאכל לעורבין רבי שמעון דתנן ה ח בני מלכים סכין שמן וורד על גבי מכותיהן בשבת שכן דרכן לסוך בחול ר׳ שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הן רבי ישמעאל ורבי עקיבא דתניא ט הרי שהיו נושין בו אלף זוז ולבוש איצטלא בת מאה מנה מפשיטין אותה ממנו ומלבישים אותו איצטלא הראויה לו ותנא משום רבי ישמעאל ותנא משום רבי עקיבא כל ישראל ראוין לאותה איצטלא ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא דיהיב ליה מאי דחזי ליה ומזבנינן מאי דלא חזי ליה בשלמא כר וכסת חזי ליה דביני ביני אלא מהרישה למאי חזיא י אמר רבא בר רבה י מחרישה דכסמא מתקיה לה רב חנא לימא ליה לאו עלי קרמית אמר ליה אביי

איברא

מסורת הש״ס

א [עי׳ תוס׳ תמורה ס. ד״ה אומר]

ב [ב דברים כה: ב [ערכין דף ג:]

ג [ערכין דף יח.]

ד [ערכין יז:]

ה [ערכין יז:] גי׳ רש״ל האי הוא וכו׳

ה [דברים ג.]

ו [ערכין דף ג:]

ז [סם קטנה פ״ג]

ח [סם קטנה פ״ג]

ט [ערכין דף ג:]

י [ערכין דף ג:]

יא [ערכין דף ג:]

יב [ערכין דף ג:]

יג [ערכין דף ג:]

יד [ערכין דף ג:]

טו [ערכין דף ג:]

טז [ערכין דף ג:]

יז [ערכין דף ג:]

יח [ערכין דף ג:]

יט [ערכין דף ג:]

כ [ערכין דף ג:]

כא [ערכין דף ג:]

כב [ערכין דף ג:]

כג [ערכין דף ג:]

כד [ערכין דף ג:]

כה [ערכין דף ג:]

כו [ערכין דף ג:]

כז [ערכין דף ג:]

כח [ערכין דף ג:]

כט [ערכין דף ג:]

ל [ערכין דף ג:]

לא [ערכין דף ג:]

לב [ערכין דף ג:]

לג [ערכין דף ג:]

לד [ערכין דף ג:]

לה [ערכין דף ג:]

לו [ערכין דף ג:]

לז [ערכין דף ג:]

לח [ערכין דף ג:]

לט [ערכין דף ג:]

מ [ערכין דף ג:]

מא [ערכין דף ג:]

מב [ערכין דף ג:]

מג [ערכין דף ג:]

מד [ערכין דף ג:]

מה [ערכין דף ג:]

מו [ערכין דף ג:]

מז [ערכין דף ג:]

מח [ערכין דף ג:]

מט [ערכין דף ג:]

נ [ערכין דף ג:]

נא [ערכין דף ג:]

נב [ערכין דף ג:]

נג [ערכין דף ג:]

נד [ערכין דף ג:]

נה [ערכין דף ג:]

נו [ערכין דף ג:]

נז [ערכין דף ג:]

נח [ערכין דף ג:]

נ

ומיירי בגא ליטול בתורת משכון דרבון סברי שמחזירין לו כל ימי חייו ורשב"ג סבר דאחר שלשים יום מוכרו אבל סיכא דנטל בתורת נכייים יכול למוכרו מיד ולא יסברו כלל ואם תאמר אמאי לא מייתי מרשב"ג דאין מסדרין ויש לומר דסבר גמרא דשקלינן מידי דלא הזי ליה כמו שלמעלה לא היה יודע הגמ' ואע"ג שסגיגו דרשב"ג מתיר בגוף לא ידע דסוי מעמא דליכא מידי דחזי ליה ומר"ש ור' ישמעאל דאמרי (לעיל דף קיג:) כל ישראל ראויין לאותה איסלא אין לבוכיח דסבירא להו מסדרין דמיירי דנטל בתורת משכון דת"ק סבר דמפשיטין אותה איסלא בת מאה מנה ונותנין לו סלאוויה לו וממנה עושין השמת הטעם בכל יום ויום וכמותר יהיה לו למלוה בתורת משכון ולא יחזיר אותו כלל ורבי עקיבא ורבי ישמעאל סברי דמן הטוכה עושה השמת הטעם אבל בתורת נכייים לא הדר כלל ומלמהדר ליה אליהו מיהא מיהא לא בעי למיפסק אפילו גרם מהו שיסדרו משום דאליהו דמייי הוה מלמי ליה ומיהא לו לבטיב אין מסדרין תדא שסדרי הטיב לו קברי עובדי כוכבים אינם מטמאים באהל כר"ם בן יוחי אע"ג דלא קי"ל כווותיה אלא כרשב"ג דתמתי' דאהלות דאסר מדורות עובדי כוכבים משום אהל ומטמיה דאליהו משום דרוב אדמות יש בהן פותח טפח ויש מקום שלא נזרו כגון ה לגאת לקראת מלכים וכיוצא בו וכן מצינו בסיסים קובר את ר"ע היה דוחה שאמר ליה זכי איכך כהן אמר ליה לדיקים אין מטמאין ודחה אותו כן משום כבודו דר"ע ועיקר טעמו היה לפי שהיה מת מצוה לפי שהיו ירחים לקברו שהיה מסרוני מלכות וכן ממלא בתשובת גאון שכתב שיש נסדר אליהו לאחון שמלא קטנה ז ועיך ולבנך תעשה באחרונה ולא כהן אתה פי' לפי שכהן הוא היה רופא ליטול חלה תחילה אמר לפסח אותו תיק ק מעים בן יוסף היה ורמז רמזתי לעולם שאני בא תחילה ובאותה תשובה מביא מנין אמי הא דנמרינן מיהא כמו שנורה ר"ת וכן בב"ר גבי ותאמר לאם בגד מחלקו ר' נהוראי אמר דאליהו מגד וז"א אמר משל בגימין ומגד לפניהם ואמר לפם רבותי למה אתם מחלקים עלי אמי מבני בניה של רחל: מנין לערוה אלא אתרוה. הוה ליה למימר מנין אלא יבוך דנפשה ברכה ומאר ברכות אסור לנדך כשהוא ערום אלא מקו הכי משום דמשום היא ערוה לא יהרוס: אמר ליה לאו כהן ח (אתה). תימה לר"י היאך סחיה בגם של האלמנה כיון שכהן היה דכתיב (מלכים ח ח) ויתהולל על הילד וגו' ויש לומר שהיה ברור לו שיחייהו לכך היה מוחר משום פיקוח נפש: ה"ג דתניא ר"ש [בן יוחי] אומר. דלעיל משנה בשום מקום ומוד דמשניות אף של זרעים ומהרות היו שנורות לפם כדמשמע בכמה מ דוכתין ומא דקאמר בגמרא לא מצינא בשיתא דמיגו בתוספתא: למה

ערות דבר. בשמו אמתה מדבר בו לא יראה בך ערות דבר ר"פ אין אדם מעבך בשהוא ערום ומורם בעי ברכה ואפילו דבעי מיעוט לענין תורם דתמה הכן (תרומות פ"ח מ"ו) אין מנגדיהן תרומה ערוה: לאו כהנו מר. דאיכא דמ"ד דאליהו הוא פינחס דכתיב ביה קנא קנאתי וכן בפינחס בקנאו את קנאתי: אין מטמאין, דנבי אהל כתיב אדם (במדבר יט) אדם כי ימות באהל: בארבעה לא מצינא. בגירסא דתרבעה סדרון כגון מועד ישועות גשים שהן עוהבות בזמן הזה כבזמן הבית וקבעים עמי דכתיב ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי ומחריבן (מנחות קף קי.) אלו ת"ח הטוסקין בהלכות עבודה בכל מקום מעלה עליהן הכתוב כאילו מקריבין לותן בבית המקדש: בשיתא מצינא. בתמיס דעיס אינו מוכר בח"ל וכן מהרות: ספי. לקוש: טרפי. עלין: נפיק. אשקום"ע בגע"ז: סחט גלימא. נסחט היה מתוך הטלון לאוך מלת וקלנס מלאתו את הרים: וזבניה. לגלימא בי"ב אלפי דינרי: לא השבב בעבוטו. הא עשיר שכיב בעבוטו: מאי קאמר. בשביל שהוא עשיר הזירו לשכב על מלאתו ומרי הוא רבית אלו שיתמעט בעשבוטו חכם: הבי קאמר לא תשבב ועבוטו בידך. אלא שכיבו לו כבוה הטעם כדכתיב השב תשיב לו את העבוט כבוה הטעם: ס"ג המלוה את חבירו אינו רבאי למשכנו ואינו חייב להחזיר לו: ועובר בכל השמות הללו. הטעם: תשיב ולא תשיב בעבוטו ועד בא הטעם תשיבנו לו: מאי קאמר. דקתני אינו חייב להחזיר לו ומוד סדר תני עובר בכל השמות הללו (עובר בכל השמות הללו) הטעם תשיב לא תשיב בעבוטו ועד בא הטעם תשיבנו: אסיפא. אם לא הסזיר: ורבא אמר הבי קאמר וכו': לא מטי תנא בעמי לאתנייה חייב להחזיר לאוסופי ולמימר אינו חייב להחזיר אלא ולאי אינו חייב להחזיר עמי אתנייה וסבי קאמר וכו' ומכח ומיסר ולינ מחייב להחזיר מאינו חייב להחזיר: שמשכנו שאינו בשעת הלואתו. בבית דין: אבל משכנו בשעת הלואתו. שבינו לו מבכנו: אינו חייב להחזיר. דקרמי בחובלו לאחר הלואה כתיב דהיכא דאתנייה ניהליה לאו חובלו הוא: אריש א. המשכנו אלא בשעת הלואתו ולא החזיר לו עובר בכל השמות הללו: עד בא השמש השיבנו לו. משמע בבוקר תשיבנו לו ויהא בידו עד בא הטעם ויקח לו ממנו: זה כבות לילה. לקמן פריך לילה לאהדורי ליה ביממא למה לי: בבא השמש. בלילה סחזירו לו: איסמייה. אסור בריבית מסדר משנתי: אמר ליה לא. אסמייה דהא כבות לילה וכבוה יום דקאמר לאו תבמים יום והבמים לילה קאמר אלא כבות הטעמי למשכן בלילה וכבות הטעמי הטעם תשיבנו לו וכבוה הטעם המלוה זה כבוה יום ולמדך הכתוב בלילה מעל גבי בנין ואין נעבה אלו כבאר מעלעלים שלהן דלא נעתעבד לבב"ח דהיון דמבכנים קיים:

למה

בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה שנאמר (דברים כד) לא תחבול בגד אלמנה: **גמ'** ת"ר ג אלמנה בין שהיא ענייה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה דברי ר' יהודה ר"ש אומר עשירה ממשכנין אותה ענייה אין ממשכנין אותה ד שאתה חייב להחזיר לה ואתה משיאה שם רע בשכנותיה למימרא דר' יהודה לא דריש טעמא דקרא ור"ש ה דריש טעמא דקרא והא איפכא שמעינן להו ו דתניא (שם יז) ולא ירבה לו נשים רבי יהודה אומר מרבה הוא ובלבד שלא יהו מסירות את לבו ר"ש אומר אפילו אחת והיא מסירה את לבו הרי זה לא ישאנה א"כ מה ת"ל לא ירבה לו נשים אפילו כאביגיל לעולם ר' יהודה לא דריש טעמא דקרא ושאני הכא דמפרש קרא ולא ירבה לו נשים ולא יסור מאי טעמא לא ירבה לו נשים משום דלא יסור ור"ש מכדי בעלמא דרשינן טעמא דקרא לכתוב רחמנא לא ירבה ולא בעינן לא יסור ואנא ידענא מאי טעמא לא ירבה משום דלא יסור לא יסור דכתב רחמנא למה לי אפילו אחת ומסירה את לבו הרי זה לא ישאנה:

מתני' ז החובל את הריחים עובר משום לא תעשה וחייב משום שני כלים שנא' (שם כד) לא יחבול ריחים ורכב ח ולא ריחים ורכב בלבד אמרו אלא כל דבר שעושין בו אוכל נפש שנא' כי נפש הוא חובל: **גמ'** אמר רב הונא חבל ריחים לוקה שתים משום ריחים ומשום כי נפש הוא חובל ריחים ורכב לוקה שלש משום ריחים ורכב ומשום כי נפש הוא חובל ט ורב יהודה אמר חבל ריחים לוקה אחת ורכב לוקה אחת ריחים ורכב לוקה שתים כי נפש הוא חובל

לשאר

למה חוזרין וממשכנין. הרי עניין להחזיר לו לעתיד: שלא תהא שביעית משמטתו. דלסוף מעכבו בידו וסמעלה על המשכון אצל בניו: דהדר משכניה. שלא יעות בעיל בניו: טעמא דהדר משכניה.

אלמנה

למה חוזרין וממשכנין ח שלא תהא שביעית משמטתו ולא יעשה מטלטלין אצל בניו טעמא דהדר ומשכניה הא לא אמר רב אדא בר מתנא ולאו תרוצי קא מתרצת לה תר"ן הכי וכי מאחר שמחזירין ב למה ממשכנין מעיקרא שלא תהא שביעית משמטתו ולא יעשה מטלטלין אצל בניו א ת"ר (דברים כד) לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו לביתו אי אתה נכנס אבל ג אתה נכנס לביתו של ערב וכן הוא אומר (משלי כ) לקח בגדו כי ערב זר וגו' ואומר (שם ו) בני אם ערבת לרעך תקעת לזר כפיך נוקשת באמרי פיך נלכדת באמרי פיך עשה זאת אפוא בני והנצל כי באת בכף רעך לך התרפס - ורהב רעך אם ממין יש לו בידך התר לו פיסת יד ואם לאו הרבה עליו רעים לצד שני לביתו אי אתה נכנס ד אבל אתה נכנס לשכר כתף לשכר חמר לשכר פונדק לשכר דיוקנאית יכול אפילו זקפן עליו במלוה ה ת"ל משאת מאומה: **מתני'** ו אלמנה בין שהיא ענייה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה שנאמר (דברים כד) לא תחבול בגד אלמנה: **גמ'** ת"ר ג אלמנה בין שהיא ענייה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה דברי ר' יהודה ר"ש אומר עשירה ממשכנין אותה ענייה אין ממשכנין אותה ד שאתה חייב להחזיר לה ואתה משיאה שם רע בשכנותיה למימרא דר' יהודה לא דריש טעמא דקרא ור"ש ה דריש טעמא דקרא והא איפכא שמעינן להו ו דתניא (שם יז) ולא ירבה לו נשים רבי יהודה אומר מרבה הוא ובלבד שלא יהו מסירות את לבו ר"ש אומר אפילו אחת והיא מסירה את לבו הרי זה לא ישאנה א"כ מה ת"ל לא ירבה לו נשים אפילו כאביגיל לעולם ר' יהודה לא דריש טעמא דקרא ושאני הכא דמפרש קרא ולא ירבה לו נשים ולא יסור מאי טעמא לא ירבה לו נשים משום דלא יסור ור"ש מכדי בעלמא דרשינן טעמא דקרא לכתוב רחמנא לא ירבה ולא בעינן לא יסור ואנא ידענא מאי טעמא לא ירבה משום דלא יסור לא יסור דכתב רחמנא למה לי אפילו אחת ומסירה את לבו הרי זה לא ישאנה:

מתני' ז החובל את הריחים עובר משום לא תעשה וחייב משום שני כלים שנא' (שם כד) לא יחבול ריחים ורכב ח ולא ריחים ורכב בלבד אמרו אלא כל דבר שעושין בו אוכל נפש שנא' כי נפש הוא חובל: **גמ'** אמר רב הונא חבל ריחים לוקה שתים משום ריחים ומשום כי נפש הוא חובל ריחים ורכב לוקה שלש משום ריחים ורכב ומשום כי נפש הוא חובל ט ורב יהודה אמר חבל ריחים לוקה אחת ורכב לוקה אחת ריחים ורכב לוקה שתים כי נפש הוא חובל

לשאר

הכא ומי' זה גלאם עיקר דאסור נם לשמואל ח ניתוח אפי' בכליס שעושין בהן אוכל נפש דאפי' קמא דלא אתא לשמואל אלא לאסור ניתוח לא אתי ספיר לאמאן דפליג עליה נראה דבריחים ורכב אסור אפילו ניתוח הכיון דשליח בית דין בדבריס אחרים מותר אפילו למשכן ובריחים ורכב אסור ה"ס אפילו ניתוח דשרי בעלמא אפילו לאלוה דאסור בריחים ורכב דמיסתבר לאסור כל משכונא שמושכן בשוק אבל לשמואל שאינו מתיר למשכן לשליח בית דין בדבריס אחרים אלא ניתוח יש לו לומר דבריחים ורכב נמי זוקא משכון הוא דאסור כמו שכתוב ולא ניתוח ומאן דאמר דשמואל דשמע דבא להתיר מיקל יותר לענין ריחים ורכב שמתיר לנתח ומאן דפליג עליה אסר בדבריס:

וחייב משום ב' כלים. פי' אפילו בהתראה אחת אם אם חבל בפעם אחת ריחים ורכב וכתבו בו משום לא יחבול ריחים ורכב לוקה שתים דאי בשתי התראות אפי' ריחים וריחים חייב כדאמר נבי מיר (מכות דף כא.) אמרו לו אל תשתה אל תשתה חייב על כל אחד ואחד ואיי לומר לעולם מיירי בשתי התראות וקא משמע לן דריחים ורכב אינם כלי אחד אלא עד שיחבול שניהם דא"כ מ"ל למיתני שחובל ריחים ולא רכב בלא תעשה כו' ומו לא אלא ודאי אתא לאמעוני דבהתראה אחת חייב שתים וכן משמע בהדיא בגמ' דחייב שתים בריחים ורכב בהתראה אחת דאמר רב הונא חבל ריחים ורכב לוקה ג' ופירש בהתראה אחת דאי בשתי התראות לוקה שתים על בריחים ושתי' על ברכב וכוון דבהתראה אחת מיירי א"כ חייב שתים דקתני היינו שתי מלקות ותימה דסיכי לקי ומא חייב לה בגמרא (דף קנו). גאו סיתה לעשה מלאכה ליה אביי אמר לאמר לאמר לא

דמפסיד בחולו כגנב הריחים הרי כאילו סחיר הריחים עלמו וסוי לעולם ניתק לעשה כדאמר בפרק בתרא דמכות (דף מז.) אסמכתא דעבוד דהוי ניתק לעשה אפילו נאבד לו העבוד משום דכיון דאיתיה בחשלומין לא לקי ושוד דלא אסמכתינן במכות ביטלו ולא ביטלו בשום לאו

לשאר דברים. ולאו לאוסופי לאו הריחים ורכב להם אלא ורכב כתיב ברישא ואילטריך כי נפש לרבות שאר כלים של אוכל נפש: על לאו שבכללות. משום לא תאכלנו כי אם לא אכל דכייל גם ומבושל ומין לוקין אלא ביטלו בשום לאו

לשאר דברים הוא דאתא לימא אביי ורבא בפלוגתא דרב הונא ורב יהודה קמיפלגי א דאמר רבא אכל נא לוקה שתים משום נא ומשום (שמות יב) כי אם צלי אש מבושל לוקה שתים משום מבושל ומשום כי אם צלי אש נא ומבושל לוקה שלש משום נא ומשום מבושל ומשום לא תאכלנו כי אם צלי אש אביי אמר ב א אין לוקין על לאו שבכללות לימא אביי דאמר כרב יהודה ורבא דאמר כרב הונא אמר לך רבא אנא דאמרי אפילו כרב יהודה עד כאן לא קאמר רב יהודה התם אלא דכי נפש הוא חובל לא משמע ריחים ורכב הלכך לשאר דברים הא דאתא אבל הכא כי אם צלי אש למאי אתא ש"מ ללאו ואביי אמר לך אנא דאמרי אפילו לרב הונא עד כאן לא קאמר רב הונא התם אלא דכי נפש הוא חובל

ונפש הוא חובל יתירא

יתירא הוא כיון דיתירא היא שדייה אריחים ורכב אבל הכא כי אם צלי אש לאו יתירא הוא דמבעי ליה לכדתניא א ℵ בשעה שישנו בקום אכול צלי ישנו בבל תאכל נא בשעה שאינו בקום אכול צלי אינו בבל תאכל נא תניא כוותיה דרב יהודה ג חבל זוג של ספרים ב וצמד של פרות חייב שתים זה בעצמו וזה בעצמו אינו חייב אלא אחת ותניא אידך חבל זוג של ספרים וצמד של פרות יכול לא יהא חייב אלא אחת ת"ל (דברים כד) לא יחבול ריחים ורכב מה ריחים ורכב שהן מיוחדין שני כלים ועושין מלאכה אחת וחייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו אף כל דברים שהן שני כלים מיוחדים ועושין מלאכה אחת חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו הוא. גברא דחבל סבינא דאשכבתא מחבריה אתא לקמיה דאביי ג א"ל זיל אהדריה דהוי ליה כלי שעושים בו אוכל נפש ותא קום בדינא עלה רבא אמר ד לא צריך למיקם בדינא עלה ויכול לטעון עד כדי דמיהן ס התם לאו מידי דעבדא לאושולי ולאנוורי הוא הכא מידי דעביד לאושולי ולאנוורי הוא דשלח רב הונא בר אבין ו דברים העשויין להשאיל ולהשכיר ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן ורבא לית ליה האי סב: א ד והא רבא ז אפיק זוגא דסרבלא וספרא דאגדתא מיתמי בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר אמר לך רבא ח האי נמי כיון דמיפגמא כפדי אנשי ולא מושלי:

הדרן עלך המקבל

נאמן לומר לקוחין הן בידי ובפרק כל הנסכים (מנחות דף מו:) גבי רשומו שסמנין כלים תחת כנפיו ואמר לקוחין הן אינו נאמן קאמר ולא אמרן אלא בבעל הנס שאינו עשוי למכור כלין וכלים שאין דרכן להסמין וכאינם דלא ליים אבל ליכא כל הני נאמן ולא אמרן אלא בדברים שעשויין להשאיל ולהשכיר משמע אפילו בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר בעי כל הני וגראלה לר"ת בערסת הספרים יסנים וכן ר"ח ובגולבו לא אמרן אלא בדברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר דברים עשויין להשאיל ולהשכיר אפי' ספרא דאגדתא כל שכן אבל דספרים עשויין להשאיל ולהשכיר אפי' ליכא חדא מכל הני וה"ת הכא משמע ד"ה ואת דספרים כדאמר בכתובות (דף ג.) ולדקתו שומרת לעד זה שכתב ספרים ומשאילן לאחרים ובקסם דתנן בהנהל בתרא (נ"ק דף קיד: ושם) המוכר כלין וספרין בזל אחר אם יש לו שם נגינה בעיר ישבע כמה נתן ויטול ואם לאו לאו כל הימנו שאני אומר מכרם לאחר ולקחם זה הימנו ואחמאי יהיה נאמן זה לומר נגנבו לי בתנו דאי בעי אמר שאלתיו לך ולא"ל דקאמר בפרק כל הנסכים דאחזוקי אימנו בגנבי לא מחזקינן אחזוקי אינשי בגנבי דסא כמה גנבי אינשי אינו לא אמר נגנבו לי אבל אינשי דאמר נגנבו לי ומכרם לך לאו הימנו ולעולמי אינשי בגנבי דסא כמה גנבי אינשי בשוקא וגראלה לרבינו תם דהתם איירי במכירים שאין בעל הספרים רגיל להשאיל אותן שהם נידון אפילו לא יש לו שם נגינה בעיר נאמן לומר נגנבו אינשי אינשי דמימר אמרינן דמי: אבל [הכא] כי אם צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו (שמות יב) וכתיב ביה לא תאכלו ממנו נא ובו' אע"פ דבבריתא פרק כל שעה (פסחים דף מח:) בקרא דלקמיה צלי אש ומצות ומרורים ניתנו לאכילה ולא לשריפה ולא לבישול ולא לטבילה אלא

הבית והעליה: וליחזי ברשות דמאן קיימי כו׳. וא״ת דסבא פסיעה ליה לחיירי בכל גרשות דהד מיניהו סכן רגילות סוף שיהו נוגעין בגמעים בשוס וברים ב״כ (דף ד׳) פריך פסיעה דאם כפל כמותה דהוי כל מיכסה ומיסתי לא צריכא דנכל גרשות דהד וי״ל משום דאוקי ליה בכל דמוקמיה בכל זה כמו בכל זה פריך התם פסיעה דסוס משמע ליה לאוקמיה דווקא דהכא מכסית (פיה) כמנוך ועוד דהתם פריך מתוך דסוגיא דשייר פריך פסיעה:

לימא פטור היכא דעבד דר״ג. דאמר משום דאוקי ממונא בחזקת מריה והכא אוקימנא דקיימי בהם״ל הו בחזר ם ויוסי ם! מיכסה ם״ין ם״חד מוחזק יותר מחבירו מ״מ בהכי חביב מוחזק ם״מו יודעין שהתלי ם״ל לכך פריך שייר ושל דפס״ל הכא (לעיל דף ח׳: ומם) פירש לכל ממון המוטל בספק חביב כאילו מיכסה מוחזקים בו:

סבר רבא למימר לפי חשבון שבורות. שבורות ושלימות כמו בהן מעורבות הם במקום שנקלו דמה שבורות הוא לומר שיברור ונ״ל יקח כי אם שבורות בוקה כגנגדן:

הבית והעליה של בעים. בקונטרס לא נרס של בעים ולא״ת דגמ׳ דמוקי לה בגמ׳ בשוכר ומשכיר מ״מ שייך למיתני של בעים כיון דקתני בה בעל הבית ובעל עליה וגמ׳ דמוקי לה בשוכר ומשכיר משום דבתחין שלקנו אין על התחתון לגמות תקרה אבל קשה לי אין עליו לגמות מאי קאמר בגמ׳ התחתון שבא לסכך בתחתיה שומעין לו למה בא לסכר כיון דאין מעכל עליו לגמות תקרה שלקנו מייני: **אי** ד״ל עליה זו וגבל מחדא לא אמר בכא ומכוף בסיגל (לעיל דף קג.) שי מתכיר בית לתחירו ונפל אם יש בהמיה ליקח ויקח ולכבור יכבור כיה״ל נבי תמור: קיפיות

הבית ואחד בכל עליה שבל גבוו והאכנים של חומת הבית מן תקרת הבית התחתונה הסיה קרקעיתה של עליה ולמעלה של עליון והיינם ולמעה של התחתון: שניהם חולקים. הכל לפי הגבוה ד״ם הוא נגוה מהבירו ולהבנו ועפרו מרוסה עכל הבירו חולקים לפי שאין ליכר איזו אכנים של עליון ואיזו אכנים של התחתון: רואים אלו אבנים ראויות להשתבר. אם יש אכנים שבורות של לבנים זה אומר שלמות שלי ורואין אלו אכנים ראויות להשתבר אם אי בחבטא נפיל אי הבי רישא אמאי חילקין נחזי אי בחבטא נפיל עלייתא איתבור אי בחבטא נפיל תתייתא איתבור ג״ל צריכא דנפיל בלילא וליחזינהו בצפרא דפנינהו וליחזי מאן פנינהו ולישייליה דפנינהו בני רשות הרבים ואזלו ל״למא ול חזי ברשות דמאן יתבן וליחזי איזך המוציא מחבירו עליו הראיה לא צריכא דייתבן בחצר דתרוייהו אי נמי ברשות הרבים ואיבעית אימא שותפין בבי האי גוונא לא קפדי אהדדי: אם היה אחד מהן מבור כו׳: והלה מה טוען אי דקאמר אין פשיטא ואי לא אמר אין למה נוטל אלא דא״ל איני יודע לימא תהוי תיובתא דר״נ דאיתמר א מנה לי בידך והלה אומר איני יודע רב הונא ורב יהודה אמרי חייב ר״נ ור׳ יוחנן אמרי פטור כדאמר ר״נ כגון שיש עסק שבועה ביניהן הכא נמי כגון שיש עסק שבועה ביניהן היכי דמי עסק שבועה כדרבא ב דאמר רבא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים והשאר איני יודע מתוך שאינו יכול לישבע ישלם: ל ועולות לו מן החשבון: סבר רבא למימר לפי חשבון שבורות אלמא כיון דאמר איני יודע ריע טפי א״ל אביי אדרבה הא ריע טפי מדהני ידע טפי לא ידע תו ליה ואידך כולהו דהיאך נינהו אלא אמר אביי ס לפי חשבון שלימות אי הכי מאי קמהני ליה

הבית והעליה של שנים שנפלו שניהם חולקין בעצים ובאבנים ובעפר ורואין אלו אכנים הן ושויות להשתבר אם היה אחד מהן מביר מקצת אבניו נוטלן ועולות לו מן החשבון: **גמ׳** מ״ר מתני׳ ראין מבלל ב דאיכא למיקם עליהו אי בחבטא נפיל אי בחבטא נפיל אי הבי רישא אמאי חילקין נחזי אי בחבטא נפיל עלייתא איתבור אי בחבטא נפיל תתייתא איתבור ג״ל צריכא דנפיל בלילא וליחזינהו בצפרא דפנינהו וליחזי מאן פנינהו ולישייליה דפנינהו בני רשות הרבים ואזלו ל״למא ול חזי ברשות דמאן יתבן וליחזי איזך המוציא מחבירו עליו הראיה לא צריכא דייתבן בחצר דתרוייהו אי נמי ברשות הרבים ואיבעית אימא שותפין בבי האי גוונא לא קפדי אהדדי: אם היה אחד מהן מבור כו׳: והלה מה טוען אי דקאמר אין פשיטא ואי לא אמר אין למה נוטל אלא דא״ל איני יודע לימא תהוי תיובתא דר״נ דאיתמר א מנה לי בידך והלה אומר איני יודע רב הונא ורב יהודה אמרי חייב ר״נ ור׳ יוחנן אמרי פטור כדאמר ר״נ כגון שיש עסק שבועה ביניהן הכא נמי כגון שיש עסק שבועה ביניהן היכי דמי עסק שבועה כדרבא ב דאמר רבא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים והשאר איני יודע מתוך שאינו יכול לישבע ישלם: ל ועולות לו מן החשבון: סבר רבא למימר לפי חשבון שבורות אלמא כיון דאמר איני יודע ריע טפי א״ל אביי אדרבה הא ריע טפי מדהני ידע טפי לא ידע תו ליה ואידך כולהו דהיאך נינהו אלא אמר אביי ס לפי חשבון שלימות אי הכי מאי קמהני ליה למלבנא רווחא אי נמי טינא דמ עבדא: **מתני׳** ו הבית והעליה נפחתה העליה ואין בעל הבית רוצה לתקן הרי בעל העליה יורד ודר למטה עד שיתקן לו את העליה רבי יוסי אומר התחתון נותן את התקרה והעליון את המעזיבה: **גמ׳** ג נפחתה בכמה רב אמר ברובה ושמואל אמר ז בארבעה רב אמר ברובה אבל בארבעה לא אדם דר חציו למטה וחציו למעלה ושמואל אמר בארבעה אין אדם דר חציו למטה וחציו למעלה הויכי דמי אי דאמר עלייה זו אודא אלא דאמר ליה עלייה סתם לוגר ליה אחריתי אמר רבא לא צריכא דאמר ליה עלייה זו שאני משכיר לך כי סלקא סליק בהדה וכי נחית חית בהדה אי הכי מאי למימרא אלא אמר רב אשי ת דאמר ליה עלייה זו שעל גבי בית זה אני משכיר לך דהא שעביד בית לעלייה וכי הא דאמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק ט מעשה באחד שאמר לחבירו דלית שעל גבי פרסק זה אני מוכר לך ונעקר הפרסק ובא מעשה לפני רבי חייא ואמר י חייב אתה להעמיד לו פרסק כל זמן שהדלית קיימא בעי רבי אבא בר ממל שהוא

כיון של טיח שמוחנין על התקרה שקורין אשטריי״ך ודומה לו במקרא ויעזבו (לת) ירושלים בספר מזרא (נחמיה ג) וגמ׳ מפרש פלוגתייהו: **גמ׳** אבל בארבעה לא. שאינו מחוסר אלא מקום ז סכתח כלי אחד וכגנגדן יקן כלי אחר כגון חיפה לו ויקיפה למעה וכסולה להסתפק בו ישתמש: הציו למטה. כלומר מקצת תשמישו למטה ומקצת תשמישו למעלה: בארבעה. כיון שנתחתן יורד ודר בבית לגמרי ולא כפינן לי׳ לזוד מלון למעלה וחלון למטה: אודא. מזלו נרם לו: לוגר לו אחריתי. אם יש לי ולעשה לו כופין לתת המעביר לקולמוס עמו בבית: כי סלקא. בעודה קיימת: וכי נחתא. אם תפחתה נהיה בסלה גור בבית: דשעביד הבית לגבי עלייה. דהי לא שעבדו אמר לי׳ למימר שעל גבי בית זה והא כא חזי ליה לעלייה זו קאמר ליה: דלית. נפן מוזלית שקורתה אשרסקיה:

איפחית התחתונה מהו למידר בעליונה. וא״ת אי דאמר ליה עלייה זו אני מוכיר לך פסיעה שידור בעליונה פלוגתא לו ואי אמר שעל גבי בית זה אני מוכיר לך פסיעה שלא עכין בה סוס״ע ה״מ בשהיא דר לבדו הוא דר כדמעיקרא אי דלמא שניהם דרין דא״ל אדעתא לאפקינן לא אגרי לך אם תמצא לומר א שניהם דרין בו כשהוא משתמש דרך פתחים משתמש או דרך גנון משתמש מי אמר כדמעיקרא מה מעיקרא דרך גנון השתא נמי דרך גנון או דלמא מצי אמר ליה עלייה קבילי עלאי עלייה וירידה לא קבילי עלאי אם תמצא לומר ב מצי אמר ליה עלייה וירידה לא קבילי עלאי שתי עליות זו על גב זו מהו איפחית עליונה נחית ודר בתחתונה איפחית תחתונה מהו למיסלק לגמרי בעליונה מי אמרינן דאמר ליה שם עלייה קבילית עלך או דלמא הד עלייה קיבל עליה שתי עליות לא קבל עליה ג תיקו: רבי יוסי אומר התחתון נותן את התקרה כו׳: מאי תקרה ר׳ יוסי בר חנינא אמר קינים א וסנאין וסמטיני אמר רבי שמעון לקיש לוחים ולא פליני ב מר כי אחריה ומר כי אחריה הנהו בי תרי דיירי הד עילאי והד תתאי איפחית מעזיבה כי משי מיא עילאי אזלי ומזקי לתתאי: (מי מתקן) רבי חייא בר אבא אמר העליון מתקן ורבי אלעי משום רבי חייא בר אבא אמר ד התחתון כתקן וסימן (בראשית לט) ויוסף הורד מצרימה ליטא ר״ חייא בר אבא ורבי אלעי בפלוגתא דרבי יוסי ורבנן קמיפלגי לטאן דאמר העליון מתקן לסבר על המזיק להרחיק את עצמו מן הניזק ומאן דאמר תחתון מתקן לסבר ה על הניזק להרחיק את עצמו מן המזיק ותיסבראר״ יוסי ורבנן לענין נזקין פליני והא איפכא שמעינן להו דתנן ד מרחיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה ובחרוב ובשקמה חמשים אמה בין מלמעלה בין מן הצד אם הבור קדם קוצץ ונותן דמים אם האילן קדם לא יקוץ סבק זה קדם כפק זה קדם לא יקוץ ר׳ יוסי אומר ואף ע״פ שהבור קודמת לאילן לא יקוץ שזה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו אלמא רבי יוסי סבר על הניזק להרחיק את עצמו ורבנן סברי על המזיק להרחיק את עצמו אלא אי איכא למימר פליני בפלוגתא דר׳ יוסי ורבנן דהתם קמ״ל דהכא במאי פליני בהוזק תקרה קמפלגי רבנן סברי ז מעזיבה אחזוקי תקרה הוא ואחזוקי תקרה על התחתון בעי לאחזוקי ורבי יוסי סבר מעזיבה אשוויי נומות הוא ואשוויי נומות על העליון לאשוויי איני ה והאמר רב אשי כי הוינא בי רב כהנא הוה אמרינן ח מודה רבי יוסי בגירי דיליה ט דפסקי מיא והדר נפלי: **מתני׳** י הבית והעליה של שנים שנפלו אמר בעל העליה לבעל הבית לבנות והוא אינו רוצה לבנות הרי בעל העליה בונה את הבית ודר בתוכה עד שיתן לו את יציאותיו רבי יהודה אומר אף זה דר בתוך של חבירו צריך להעלות לו שכר אלא בעל העליה בונה את הבית ואת העליה מקרה את העליונה ויושב בבית עד שיתן לו את יציאותיו: **גמ׳**

בחזוקי תקרה. ובכאן התחתון נופל שאינו חס למימיו אלא העליון נופל ואומר כמאני דורך על מלאיכן נלחה זמן אבל היכא דאלמא עצמו מזיקו כגון לולן ובור שבמעמת מעיבו אינו מזיקו אלא הבריכים גדולין ומתפקעין מלאיכן נלחה זמן אבל היכא דאלמא עצמו מזיקו וזורק בו הלין כי הכא שמוסף סעיר על ראשו מודה הוא דלא גרמא דמזקן סוא דמיפקר אלא מזיק ממש הוא ואחזוקי תקרה לא מעכבי לעולם ער ויבן שוגג ומזיד. דפסקי והדר נפלי. לא היסה מקום הרמת ידיים על עליון וגל מקום נזקי התחתון אלא בשקוסיא זה ומסיה ס מעכבין עד שנפלים במקום במזיקין: **מתני׳** של שנים. בית זה זה ועליה בין שהלקו כך בחלת אביהן: אמר בעל העליה לבעל הבית לבנות. סחומה והתקרה התחתונה המיעלין עליו לבנות והוא יבנה סחומה מן התקרה ולמעלה ותקרה העליונה אלא גג: בונה בית. לבדו עד תקרה התחתונה: עד ש הן לו יציאותיו. ולמ״ה אלא ממנו ויבנה עליהן: אר״י אף זה דר בתוך של חבירו. מ״ה אלא בעל העליה זו בסבות חוזר מעמוהו לזה סוה דר בתוך שלו ואי נמי זה לא חסר דהא בלא״ה לא סוה בני לה איהו צריך להעלות לו שכר דזה דר בתוך שלו: הכא מאי טעמא דר״ל בתוך שלו ואי נמי זה לא חסר חייב דהא בלא״ה לא חסר ואי לא לא מיבעי דקסבר זה הבנה וכו׳ ומיחזי כרבים: אלא בונה וגומר את הכל. ומקרה את העליה למעלה וכל הצריך לה ״ ויושב בבית. התחתון דהוה ליה זה לא נהנה וזה לא חסר סוה לא נהנה שהרי עליונתו מיכנ: לו לזוד בה וזה לא חסר דבלאו הכי לא חזיא ליה דהא לא סוה בני לה:

ה ג מיי׳ פ״ס מכלי׳ שכירות פלכה ה סמג עשין פד טוש״ע ח״מ קכד ס״ג

ב ה מיי׳ שם טוש״ע שם ס״ד

ג ז ח מיי׳ פ״ס מכלי׳ שכירות ה״ח סמג עשין פד טוש״ע שם סי׳ שיב

ד ט מיי׳ שם טוש״ע שם ס״ב

ה ס מיי׳ שם ה״ב טוש״ע שם סי׳ שיב

ו ד מיי׳ פ״ו מכלי׳ שכירות כל ו סי׳ שיג

ז ד מיי׳ פ״ו מכלי׳ שכירות הל׳ ו סי׳ שיב

ח ה מיי׳ שם ה״ב טוש״ע שם סי׳ שיב

ט ז מיי׳ שם פ״ו הל׳ ד סמג שם טוש״ע ח״מ שם סי׳ שיב

י ז מיי׳ שם פ״ו הל׳ ד סמג שם טוש״ע ח״מ שם סי׳ שיב

יא ח מיי׳ פ״ו מכלי׳ שכירות הל׳ ה סמג עשין פ״ב כזר טוש״ע ח״מ סי׳ קכד סעיף ג

יב ט מיי׳ שם פ״ו טוש״ע שם ס״ד

יג מיי׳ שם פ״ד מכלי׳ שכירות הל׳ ו סמג עשין פ״ב כזר טוש״ע ח״מ סי׳ קכד סעיף ד

יד מיי׳ שם פ״ד הל׳ ה סמג שם טוש״ע ח״מ סי׳ קכד סעיף ד

טו ה מיי׳ שם ה״ה טוש״ע שם סי׳ שיב

יז ד מיי׳ שם ה״ה טוש״ע שם סי׳ שיב

יח ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

יט ד מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

כ ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

כא ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

כב ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

כג ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

כד ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

כה ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

כו ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

כז ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

כח ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

כט ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

ל ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

לא ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

לב ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

לג ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

לד ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

לה ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

לו ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

לז ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

לח ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

לט ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

מ ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

מא ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

מב ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

מג ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

מד ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

מה ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

מו ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

מז ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

מח ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

מט ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

נ ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

נא ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

נב ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

נג ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

נד ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

נה ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

נו ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

נז ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

נח ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

נט ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

ס ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

סא ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

סב ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

סג ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

סד ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

סה ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

סו ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

סז ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

סח ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

סט ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

ע ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

עא ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

עב ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

עג ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

עד ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

עה ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

עו ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

עז ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

עח ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

עט ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

פ ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

פא ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

פב ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

פג ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

פד ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

פה ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

פו ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

פז ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

פח ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

פט ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

צ ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

צא ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

צב ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

צג ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

צד ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

צה ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

צו ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

צז ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

צח ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

צט ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

ק ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

קא ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

קב ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

קג ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

קד ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

קה ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

קו ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

קז ה מיי׳ שם ה״ה ס״ב טוש״ע שם ס״ב

מסורת השס״ם

ו ה ס״ק קיט. לעיל מז: כתובות יב: [נ״ב קלב: ע״ס]

ב לעיל צח. [לקמן קיט.]

ג ד כ״ע לפי ה ס״ח סחומה ז [נ״ל סנהדרין יבמן] יבמן, ז ס״ח סחתה כ״ל כגון חיבה לו מבדלים ליטול מקום סחתה כלי מכה וכיוצא בו׳ ומן ס״ל כל אמר לי׳ למימר שעל גבי בית זה והא כא חזי ליה לעלייה זו קאמר ליה: דלית. נפן מוזלית שקורתה אשרסקיה:

ויושב בבית עד שיתן לו יציאותיו. פי׳ בקונטרס דטעמא משום דהסתא לא הסנה דהרי עליתו מוכנת לו וקשה דהא הסנה הוא שאין צריך לעלות ובראש הגרס ומקרה את העליה ויושב בתוכה פי׳ בעליה ולא יניח לבעה״ב ליכנס בתוכו עד שיתן לו יציאותיו: בשלשה

איפחית מתחתונה מהו למידר בעליונה. וקשה לו ואי אמר שעל גבי בית זה אני מוכיר לך פסיעה שלא עכין בה סוס״ע ה״מ בשהיא דר לבדו הוא דר כדמעיקרא אי דלמא שניהם דרין דא״ל אדעתא לאפקינן לא אגרי לך אם תמצא לומר א שניהם דרין בו כשהוא משתמש דרך פתחים משתמש או דרך גנון משתמש מי אמר כדמעיקרא מה מעיקרא דרך גנון השתא נמי דרך גנון או דלמא מצי אמר ליה עלייה קבילי עלאי עלייה וירידה לא קבילי עלאי אם תמצא לומר ב מצי אמר ליה עלייה וירידה לא קבילי עלאי שתי עליות זו על גב זו מהו איפחית עליונה נחית ודר בתחתונה איפחית תחתונה מהו למיסלק לגמרי בעליונה מי אמרינן דאמר ליה שם עלייה קבילית עלך או דלמא הד עלייה קיבל עליה שתי עליות לא קבל עליה ג תיקו: רבי יוסי אומר התחתון נותן את התקרה כו׳: מאי תקרה ר׳ יוסי בר חנינא אמר קינים א וסנאין וסמטיני אמר רבי שמעון לקיש לוחים ולא פליני ב מר כי אחריה ומר כי אחריה הנהו בי תרי דיירי הד עילאי והד תתאי איפחית מעזיבה כי משי מיא עילאי אזלי ומזקי לתתאי: (מי מתקן) רבי חייא בר אבא אמר העליון מתקן ורבי אלעי משום רבי חייא בר אבא אמר ד התחתון כתקן וסימן (בראשית לט) ויוסף הורד מצרימה ליטא ר״ חייא בר אבא ורבי אלעי בפלוגתא דרבי יוסי ורבנן קמיפלגי לטאן דאמר העליון מתקן לסבר על המזיק להרחיק את עצמו מן הניזק ומאן דאמר תחתון מתקן לסבר ה על הניזק להרחיק את עצמו מן המזיק ותיסבראר״ יוסי ורבנן לענין נזקין פליני והא איפכא שמעינן להו דתנן ד מרחיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה ובחרוב ובשקמה חמשים אמה בין מלמעלה בין מן הצד אם הבור קדם קוצץ ונותן דמים אם האילן קדם לא יקוץ סבק זה קדם כפק זה קדם לא יקוץ ר׳ יוסי אומר ואף ע״פ שהבור קודמת לאילן לא יקוץ שזה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו אלמא רבי יוסי סבר על הניזק להרחיק את עצמו ורבנן סברי על המזיק להרחיק את עצמו אלא אי איכא למימר פליני בפלוגתא דר׳ יוסי ורבנן דהתם קמ״ל דהכא במאי פליני בהוזק תקרה קמפלגי רבנן סברי ז מעזיבה אחזוקי תקרה הוא ואחזוקי תקרה על התחתון בעי לאחזוקי ורבי יוסי סבר מעזיבה אשוויי נומות הוא ואשוויי נומות על העליון לאשוויי איני ה והאמר רב אשי כי הוינא בי רב כהנא הוה אמרינן ח מודה רבי יוסי בגירי דיליה ט דפסקי מיא והדר נפלי: **מתני׳** י הבית והעליה של שנים שנפלו אמר בעל העליה לבעל הבית לבנות והוא אינו רוצה לבנות הרי בעל העליה בונה את הבית ודר בתוכה עד שיתן לו את יציאותיו רבי יהודה אומר אף זה דר בתוך של חבירו צריך להעלות לו שכר אלא בעל העליה בונה את הבית ואת העליה מקרה את העליונה ויושב בבית עד שיתן לו את יציאותיו: **גמ׳**

בחזוקי תקרה. ובכאן התחתון נופל שאינו חס למימיו אלא העליון נופל ואומר כמאני דורך על מלאיכן נלחה זמן אבל היכא דאלמא עצמו מזיקו כגון לולן ובור שבמעמת מעיבו אינו מזיקו אלא הבריכים גדולין ומתפקעין מלאיכן נלחה זמן אבל היכא דאלמא עצמו מזיקו וזורק בו הלין כי הכא שמוסף סעיר על ראשו מודה הוא דלא גרמא דמזקן סוא דמיפקר אלא מזיק ממש הוא ואחזוקי תקרה לא מעכבי לעולם ער ויבן שוגג ומזיד. דפסקי והדר נפלי. לא היסה מקום הרמת ידיים על עליון וגל מקום נזקי התחתון אלא בשקוסיא זה ומסיה ס מעכבין עד שנפלים במקום במזיקין: **מתני׳** של שנים. בית זה זה ועליה בין שהלקו כך בחלת אביהן: אמר בעל העליה לבעל הבית לבנות. סחומה והתקרה התחתונה המיעלין עליו לבנות והוא יבנה סחומה מן התקרה ולמעלה ותקרה העליונה אלא גג: בונה בית. לבדו עד תקרה התחתונה: עד ש הן לו יציאותיו. ולמ״ה אלא ממנו ויבנה עליהן: אר״י אף זה דר בתוך של חבירו. מ״ה אלא בעל העליה זו בסבות חוזר מעמוהו לזה סוה דר בתוך שלו ואי נמי זה לא חסר דהא בלא״ה לא סוה בני לה איהו צריך להעלות לו שכר דזה דר בתוך שלו: הכא מאי טעמא דר״ל בתוך שלו ואי נמי זה לא חסר חייב דהא בלא״ה לא חסר ואי לא לא מיבעי דקסבר זה הבנה וכו׳ ומיחזי כרבים: אלא בונה וגומר את הכל. ומקרה את העליה למעלה וכל הצריך לה ״ ויושב בבית. התחתון דהוה ליה זה לא נהנה וזה לא חסר סוה לא נהנה שהרי עליונתו מיכנ: לו לזוד בה וזה לא חסר דבלאו הכי לא חזיא ליה דהא לא סוה בני לה: כ״ל לומר וכו׳ ע״מ]

בשלשה מקומות סנס לנו ר׳ יהודה אסור לאדם שיהנה ממון חבירו שלא מדעתו. אע״פ שמן סדין היה נראה לומר שיהנה חדא דאע״ג דזה נהנה מן זה לא חסר אפילו הכי תקנו חכמים שיהא חייב לתן לו ליהנות ממון חבירו שלא מדעתו ואידך דאמר ר׳ יהודה אם כשבא כו׳ דלקח ע״ג דגזלן קונה בגזילו הכא תקנו דלא ליקני כיון שאין מתכוון לגזול ולקנות משום דאין לו ליהנות ממון חבירו אחבירו הכי אמר מן הסוק ומרח בו כדפירש בקונטרס וה״מ דאי מאי דס״ד הסתא דמעמא משום דאסור שיהנה ממון חבירו ולא מהכל אמר ר׳ יוחנן אמר אמר נותן לו דמי שטרו ורבי יהודה אומר אם השבח יותר על ההוצאה נותן לו היציאה ואם ההוצאה יתירה על השבח נותן לו את השבח ואידך מאי היא דתנן ב מי שפרע מקצת חובו והשליש את שטרו ואמר לו אם אין אני נותן לך מכאן ועד זמן פלוני תן לו שטרו הגיע זמן ולא נתן רבי יוסי אומר יתן רבי יהודה אומר ג לא יתן אמאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי יהודה הכא אלא משום דאיכא שחרוריתא אי נמי לצבוע לו אדום וצבעו שחור משום דקא משנה והתנן ג כל המשנה ידו על התחתונה ומי שפרע מקצת חובו נמי הוי אממכתא ושמעינן ליה לרבי יהודה דאמר ד כ לא קני אמר רב אחא בר אדא משמיה דעולא ג תחתון הבא לשנות בגויל שומעין לו בגזית אין שומעין לו בכפיסין שומעין לו בלבנים אין שומעין לו לסכך בארזים שומעין לו בשקמים אין שומעין לו למעט בחלונות שומעין לו להרבות בחלונות אין שומעין לו להגביה אין שומעין לו למעט שומעין לו ד עליון שבא לשנות בגזית שומעין לו בגויל אין שומעין לו בכפיסין אין שומעין לו בלבנים שומעין לו בארזים אין שומעין לו בשקמה שומעין לו בחלונות שומעין לו למעט בחלונות אין שומעין לו להגביה אין שומעין לו למעט שומעין לו אין לו לזה ולא לזה מאי (ה תניא אין לו לא לזה ולא לזה אין לו לבעל עליה בקרקע כלום) תניא ר׳ נתן אומר ה תחתון נוטל שני חלקים והעליון שליש ואחרים אומרים תחתון נוטל ג׳ חלקים והעליון נוטל רביע אמר רבה נקוט דר׳ נתן בידך ו דדיינא הוא ונחית לעומקא דדינא קא סבר כמה מפסיד עליה בבית תילתא הלכך אית ליה תילתא: **מתני׳** וכן בית הבד שהוא בנוי בסלע וגינה אחת על גביו ונפחת הרי בעל הגינה יורד וזורע למטה עד שיעשה לבית בדו

וכן בית הבד כו׳. פי׳ בקונ׳ דתיירי בתחתון שחלקו כמו פלונתא דר׳ יהודה ורבנן ולא בסוכר ומסכיר וקלת קשה דמשמע דמדפליגי הכא רב ושמואל בגמרא דמיירי בסוכר ומסכיר דומיא דהסיא דפליגי לעיל ועוד אי בתחתון שחלקו מוכל על התחתון לבעות התקרה אמאי איצטריך לאוקמי הכיא דלעיל בנפחת הבעלים בסוכר ומסכיר לוקמה בתחתון שחלקו ואי סלי וכן אנפחת הבעלים דלעיל קאי אמאי ספסיר ביניהם ולא הסמוכה:

כיפין׳ ז הכותל והאילן שנפלו לרה״ר והזיקו פטור מלשלם נתנו לו זמן לקוץ את האילן ולסתור את הכותל ונפלו בתוך הזמן פטור לאחר הזמן חייב ח מי שהיה כותלו סמוך לגינת חבירו ונפל ואמר לו פנה אבניך ואמר לו הניעוך

הניעוך אין שומעין לו. אם אין זה רולה אין קולה לו דבר ספקר או מפנה: בתבן ובקש. לנקם לו מעלו או מן הספקר: מול מה שעשית. כל עם שלקבת יהא שלך: אין שומעין לו. אע״ג דבכל דוכתי אית ליה טוב כסף ככסף הכא נבי פועל כל הלין שכר כתיב (ויקרא יט) עמו אל תלין פעלת בבקר עמעמע: **גמ׳** דלית ליה אגרא גביה. וחה לינו חפץ במתנתו והוא מזקן שמעמו מזעיעתו: אבל סיפא דאית ליה אגרא גביה. וחה בא לכופו על שכרו והוא אומר לו טול זה בפרעון מיעא כו׳: ממרי רשותיך. עבעל חובך: פארי אפרע. אפי׳ עוקן לך סוכון קבלה: משום דאית ליה אגרא גביה. עסקיבל עליה קייים בתנאים: צריכא. דאין שומעין לו דקייים ליה תנאי: והתניא שומעין לו. לאומר לבועל טול מה שעשית בשבכך: בשל חבירו. שסיתה מלאכת חבירו שומעין לו: בשל הפקר. שומעין לו דא״ל קני ביה את דלדיליה לא קני ליה רב נחמן לטעמיה דאמר לעיל (דף י.) סעגביה מלאה לחבירו לא קנה חבירו נעלא שאין פעולתו עליו ואין כאן בשל תנין ולא דמי לבל חבירו דהתם ליכא לטעמר זכי ביה את וכי לא א״ל שכרך על בעה״ב על כרחו שכרו עליו אבל הכא לא: איתיביה רבא לרב נחמן. לטעמר דפועל לאו בכלל סעגביה מלאה לחבירו הוא אלא בעה״ב וקייים בעה״ב בסגבהה דפועל אפילו אמר לו עשה עמי מלאכה סתם וכל שכן הכא דשכרו ללקט עלומות ממם: כאן בהגבהה כאן בהבטה. ואידי ואידי בשל הפקר מתני׳ כשבכרו ללקט תבן וקש בסגבהה דפועל וע״כ שכרו עליו ובדייתא כשבכרו למלאכת הבטה כגון לשמור או לסלוך מעליה לארץ הלכה סגבהה דא״ל אבי לא זכי בה: תנאי היא. אי קנא אי לא: שומרי ספיחים. של שמורין לעולך מנחת העומר או של חטין לעולך שתי הלחם: אתה אומר אינן באין משל צבור. אם נמעע לך לא יביאו עומר ושתי הלחם משל צבור אלא מכל יחיד אם שקיים מן הספקר בהמעיתו דסכירא לסו הבעה קניא בהפקר הוא ולבר מוחה הוא ולעמו לכך על יהו נמער: ומה אתה אומר אין באין וכו׳. הא איהו סבר דלא קניא: מדבריך. שאתה אומר לשמרו בחנם: לדברינו. שאתה אומרים הבעה בהפקר קני אין וכו׳: אמר רבא גרסינן הכא ולעיל אמר רבה: דב״ע הבטה בהפקר קני. ומעמא דר׳ יוסי דקסבר מסרם זה לצבור ומעלה בחין מעל לצבור: ורבנן. מיהי בעמא לא יהא בלבו למסור יפה יפה בלב שלם דמוה לו שיקרבו מעלו: מדבריך. שאתה אומר ישמרם הגם: לדברינו. שאתה מוסיפין בעמא לא ימסרם יפה אין שלחם וכו׳: בהרשין לבעלי זרועות. שלם לא מלא שליחי קול בסן של הקדש יש בעלי זרועות שלוקחין אותם בחזקה ולעמען

גמ׳ שיהנה מממון חבירו. לעבר לבן כמו שמסר לו לקיים במצוה ומתחייב מעות: ר׳ יהודה אומר. אם כן תחייבו נמלא זה נהנה שזה סביאו לו מן הסוק אלא מהזיר לו את הסכר כמו שהוא לבוש וידו על התחתונה: אם השבח. שהבביה הלמר יחר על היציאה שהוצא לבע יב בסממנין ועלים וכבר מרחו כמלר שכיר יום: נותן לו את היציאה. ולא מה שהוצא בקבלנות דסוי מכי הלא שהוצא וכו׳ והשליש את שטרו. ספקיהו ביד נאמן לפי שהלא הלוה שיחתר ויתבענו כל החוב: ואמר לו. לוה לבעלים: אם אין אני נותן לו. את המותר מכאן עד יום פלוני: תן לו שטרו. ויחזור ויתבע הכל: ודלמא. לא סיא זה נהנה וזה לא חסר לא קאמר רבי יהודה אלא זה נהנה וזה חסר הוא חסר ומתעתין זה נהנה וזה חסר הוא דאמר ליה בעל הבית קא מסתרת לבותלאו שאתה בוטח חדמים ויפיס וכל הדמים עלו ואתה מסחיון בשבן לכבי עלאתך: דתוה ליה משנה. וקבסא קיים ליה אבל זה נהנה וזה לא חסר כגון לעיל (ד׳ סה): הדר בתלר חבירו בה״ר דלא קיימא לאתגדא והדר זה אפי׳ עבוד לבוגר דה״ל נהנה וזה לא חסר אינו אלא מיגר אריך להעלות לו שכר: ושמעינן ליה וכו׳. הכא אמעינן הכי: התחתן שבא לשנות. בבנין חומה שעלין מן היסוד עד התקרה: בגויל שומעין לו. אם היה מתחלה מלבני גזית וכא לבנותו בבנינה ולבנות בלבני גויל שומעין לו מפני שהוא מחזיק את הבנין שחומת גויל רחבה מבל גזית עפה כדאמר בס״ק דבבא בתרא (דף ב.) בגויל זה נותן ג׳ עפרים וזה נותן ג׳ עפרים ובגזית זה נותן עפרים ומתלה וזה נותן עפרים ומתלה ותהם מפרם גויל לבנים דלא מעפיין המוסי דילהו מעפי בה עפה: בפיסים. מ״ה הלזי לבינים ורחבן עפה ומתלה ונותן הר״ה מבאן ותריה מבאן ובעפה לבנים לקות וסיל ביניהם וסוי עובי הרומה ל׳ עפרים: בלבנים. בלבנות ואין עובין בל כותל אלא כמלת רוחבן וה ג׳ עפרים בלל הדבר שהתחתון מרחיב עובי הבנין ומחזיקו שומעין לו אם מעמע היזקו אין שומעין לו שהעליון עובנו למחר יבול ועליון בבא לבביל את המעמ כובדו שומעי לו: וכל זמן שמעמע כובדו שומעי לו: ארזים. בקורות של תקרה מהמוסם קייריי ומרזים ה מתקיימין מן הסקעין ומשאן בבד: בא לשנות התחתון. מעקיים לארזים שומעין לו שמתקיים וחזק מקום מדרך רגליו מארזים לבקעים אין שומעין לו מפני שהן נותן לסבר: להרבות בחלונות. ממעט חוזק הבנין והעליון מעבב עליו: להגביה. חלל הבית אין שומעין לו ממריח את העליון לעלות ועוד שהמוזר חזק מן הגבוה: עליון שבא לשנות וכו׳. מעמא דבולמו שומעין לו מפני שמעמע כובד המשא ומיבא דמוסיף על כובדו תחתון מעבב עליו שהתחתון אינו חוסם אם תפול החומה שמן הקרקע ומעמיד: אין לו לא לזה ולא לזה. לבעות בעבייס הם ובעל הקרקע רולה לעבור הבעלים בקרקע לו לא: דדיינא הוא. אע״ד היה כדאמרינן בבוריות (דף יג:): כמה מפסיד שליש. ימי קיומה היא ממסרת ליפול מחמת משא הבעלים: **מתני׳** בית הבד. בית לעצור זיתים וגומה אחת על גבו שחקק אדם בסלע תחתיה כגון כיפה וזיתים נגמרו למעלה ובית בדו מלעמעם וכשמת נמלו בנין זה בית הבד וזה גומה אחת: גגו של בית הבד שהוא מקום זריעתו של הבעלים: כיפין. מרקוולע״ו הבעלים יתן מלין עפר ויזרע: פטור. מלשלם דמאי ה״ה ליה למישבד אנוס הוא: נתנו לו זמן. שלאחרו ב״ד ״״ ויטה ויטה ואמרו לו סמוך: ונפל. לתוך גינתו של חבירו: וזה

הניעוך אין שומעין לו א משקבל עליו אמר לו הילך את יציאותיך ואני אטול את שלי אין שומעין לו ב השוכר את הפועל לעשות עמו בתבן ובקש ואמר לו תן לי שכרי ואמר לו טול מה שעשית בשכרך א אין שומעין לו ג משקבל עליו ואמר לו הילך שכרך ואני אטול את שלי אין שומעין לו: **גמ׳** ב נפחתה רב אמר ברובה ושמואל אמר ד בארבע רב אמר ברובה אבל בארבע אדם זורע חציו למטה וחציו למעלה ושמואל אמר בארבע אין אדם זורע חציו למטה וחציו למעלה וצריכא דאי אשמועינן דירה בהא קאמר שמואל משום עבידי אינשי דדיירי פורתא הכא ופורתא הכא אבל לענין זריעה עבידי אינשי דזרעי הכא פורתא והכא פורתא אימא מודה ליה לרב ואי איתמר בהך בהך קאמר רב אבל בהא אימא מודה ליה לשמואל צריכא: נתנו לו זמן: וכמה זמן ב״ד א״ר יוחנן ס שלשים יום: מי שהיה כותלו כו׳: הא מדקתני סיפא הילך יציאותיך מכלל דפנינהו עסקינן מעמא דפנינהו הא לא פנינהו לא אמאי ותקנה ליה שדהו ג דאמר ר׳ יוסי בר׳ חנינא הצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו ה״מ היכא דקא מיכוון לאקנויי ליה אבל הכא אישתמוטי הוא דקא מישתמיט ליה: השוכר לעשות עמו בתבן כו׳: וצריכא דאי אשמועינן להך קמיינא דכי קאמר ליה הניעוך אין שומעין לו משום הכא דאית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו ד דאמרי אינשי ממרי רשותיך פארי אפרע ואי אשמועינן הכא הכא שמשקבל עליו אין שומעין לו משום דאית ליה אגרא גביה אבל הכא דלית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו צריכא: אין שומעין לו: והתניא שומעין לו אר״נ לא קשיא כאן בשלו כאן בשל חבירו א״ל רבה לרב נחמן בשלו מאי טעמא דא״ל אגרא עלך בשל חבירו נמי שכרו עליו דתניא ה השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שהחנה אותו אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשלו כאן בשל הפקר איתיביה רבא לרב נחמן ו מציאת פועל לעצמו אימתי בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי היום או עדור עמי היום אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היום מציאתו לבעל הבית אלא אמר רב נחמן ו לא קשיא כאן בהגבהה כאן בהבטה אמר רבה הבטה בהפקר תנאי היא דתנן ז שומרי ספיחי שביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ר׳ יוסי אומר הרוצה מתנדב הוא ושומר חנם אמרו לו אתה אומר כן ח אין באין משל צבור מאי לאו בהא קמיפלגי דת״ק סבר הבטה בהפקר קני ואי יהיבי ליה אגרא אין ואי לא לא ורבי יוסי סבר ט הבטה בהפקר לא קני וכי אזלי צבור ומייתי השתא הוא דקא זכי ביה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדבריך לדברינו אין עומר ושתי לחם באין משל צבור אמר רבא לא דב״ע הבטה בהפקר קני והכא חיישינן י שמא לא ימסרם יפה יפה קמיפלגי דרבנן סברי יהבינן ליה אגרא ואי לא חיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה רבי יוסי סבר לא חיישינן שמא לא ימסרם יפה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדבריך לדברינו דחיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה אין עומר ושתי לחם באין משל צבור איכא דאמרי רבא אמר דב״ע הבטה בהפקר לא קני והכא בחיישינן לבעלי זרועות קמיפלגי דת״ק סבר דתקינו רבנן למיתב ליה ארבע זוזי י כי היכי דלישמעי בעלי זרועות ולפרשו מינייהו

ור׳ יוסי סבר לא תקינו ומה

זמן ב״ד ג׳ יום. ומכאן אנו למדים זמן ב״ד לפרוש חובו ולכמה דברים דהוי ג׳ יום ורשב״ג נמי אמר לעיל (דף קיג.) אף לעצמו אין מחזיר אלא שלשים יום ומיהו לכל זיזיקין לא אמר שיהא זמן ב״ד ג׳ יום כמו שכא דהא לעיל (דף סב:) נבי נשבר כדו ולא שלקו נפלא נמלו ולא שעמידה ר״מ מחייב בהזיקן אין זמן אין ב״ד שלם׳ יום שם כדמשמע בסמוכה אם הכל (ב״ק דף כט.) והיינו טעמא שבשעה קלה יכול להסירם משם:

מ אמר ליה שניעוך אין שומעין לו. אע״ג דמפקיר מקיו לאחר נפילת אוהם אמרינן בפרק המניח (שם דף כט.) דפטור הכא דליתמוטמי קא מיתמטיי והיינו דמפקירו כדאמר בגמרא: ליקני ליה חברו כו׳. אבל אי לאו דר״י דרבי חנינא אחי ספיר דלין קונה לו אלא היכא דשומד בלד שדהו לבד כי לא פנינהו לא הכא אמר ליה הניעוך לא היה אכתי עומד שם: **כאן** בשל חבירו. תימה למאי דס״ל הסתא אמאי צריך לומר לו פול מה עשית בשבכך יאמר לא אתן לך כלום אלא עשית לי כלום: **לעשות** בשלו וסרחתו בשל חבירו. ממעא דוקא לעבות בשלו אז נותן לו שכרו משלם אבל אחמא לא ותיתי ר״ל אמאי איצטריך לשנויי כאן בשלו כאן בשל הפקר ליתני כאן בשכרו לעבות בשל חבירו ואור״י דמיירי לא מצי הכי דהא פטיעא דאם שכרו לעבות בשל חבירו דמועיל לו אבל הא דמצי לעיל הא בשל חבירו מיהום הוא דמועמין לו דהא לא קאי מיהום הוא דקא מיכון וכן מה שמתרץ לסוף דבהבטה שומעין לו מיהום הוא דקא מעמע לן דהבטה בהפקר לא קני: **שומרי** ספיחים. פירשתי בסוף פ׳ הזהב (לעיל דף כח.): מחוורתא

כאן בשל חבירו. אמר ר׳ יוחנן בשלשה מקומות שנה לנו רבי יהודה אסור לאדם שיהנה מממון חבירו חדא הא דתנן אידך מה היא דתנן א הנותן צמר לצבע לצבוע לו אדום וצבעו שחור וצבעו אדום ר׳ מאיר אומר נותן לו דמי צמרו רבי יהודה אומר אם השבח יותר על ההוצאה נותן לו היציאה ואם ההוצאה יתירה על השבח נותן לו את השבח ואידך מאי היא דתנן ב מי שפרע מקצת חובו והשליש את שטרו ואמר לו אם אין אני נותן לך מכאן ועד זמן פלוני תן לו שטרו הגיע זמן ולא נתן רבי יוסי אומר יתן רבי יהודה אומר ג לא יתן אמאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי יהודה הכא אלא משום דאיכא שחרוריתא אי נמי לצבוע לו אדום וצבעו שחור משום דקא משנה והתנן ג כל המשנה ידו על התחתונה ומי שפרע מקצת חובו נמי הוי אממכתא ושמעינן ליה לרבי יהודה דאמר ד כ לא קני אמר רב אחא בר אדא משמיה דעולא ג תחתון הבא לשנות בגויל שומעין לו בגזית אין שומעין לו בכפיסין שומעין לו בלבנים אין שומעין לו לסכך בארזים שומעין לו בשקמים אין שומעין לו למעט בחלונות שומעין לו להרבות בחלונות אין שומעין לו להגביה אין שומעין לו למעט שומעין לו ד עליון שבא לשנות בגזית שומעין לו בגויל אין שומעין לו בכפיסין אין שומעין לו בלבנים שומעין לו בארזים אין שומעין לו בשקמה שומעין לו בחלונות שומעין לו למעט בחלונות אין שומעין לו להגביה אין שומעין לו למעט שומעין לו אין לו לזה ולא לזה מאי (ה תניא אין לו לא לזה ולא לזה אין לו לבעל עליה בקרקע כלום) תניא ר׳ נתן אומר ה תחתון נוטל שני חלקים והעליון שליש ואחרים אומרים תחתון נוטל ג׳ חלקים והעליון נוטל רביע אמר רבה נקוט דר׳ נתן בידך ו דדיינא הוא ונחית לעומקא דדינא קא סבר כמה מפסיד עליה בבית תילתא הלכך אית ליה תילתא: **מתני׳** וכן בית הבד שהוא בנוי בסלע וגינה אחת על גביו ונפחת הרי בעל הגינה יורד וזורע למטה עד שיעשה לבית בדו

כיפין׳ ז הכותל והאילן שנפלו לרה״ר והזיקו פטור מלשלם נתנו לו זמן לקוץ את האילן ולסתור את הכותל ונפלו בתוך הזמן פטור לאחר הזמן חייב ח מי שהיה כותלו סמוך לגינת חבירו ונפל ואמר לו פנה אבניך ואמר לו הניעוך

יד
א מיי׳ פ״ח ופ״ז מכירה סלכה ה סמג עשין פב טור ש״ע מ״מ סי׳ נה סעי׳ ו וסי׳ רז סעי׳ יב
טו
ב מיי׳ פ״ה מה טוש״ע ח״מ סס
טז
ג מיי׳ פ״ד מכו׳ שכירות סלכה ה סמג עשין כב טור ש״ע ח״מ סי׳ קכה
יח
ד מיי׳ פ״ד מכו׳ שכירות סלכה יט סמג עשין סה טור ש״ע ח״מ סי׳ תצ
כו
ו טוש״ע ח״מ סי׳ כלו סעיף ג׳ ושעיף ג
כז
מכו׳ פ״ד מכו׳ שכירות סלכה ה
כח
ח מיי׳ סס סלכה ו
כט
ט מיי׳ פ״ד מכו׳ שכירות סלכה יט טור ש״ע ח״מ סי׳ רעג סע׳ ב
ל
י מיי׳ פ״ד מכו׳ שכירות סלכה ו
מסורת הש״ס
א ב״ק לה. ק: קג. לעיל עח: ע״ז ו: ב ב״ב קכה. דרים כה: ג [לעיל עו. וש״נ] [לעיל כו. וב״ק] ד כס״ל מ״ז בסס סרמ״ש אבל הייב גרס לה ו [ב״ק לט. נג.] ז בס ה: ח ס״א חוקים ט [זס לא חסר כלל] [מיכמתי בסס ירוכלמי כלל]

בשלשה מקומות סנס לנו ר׳ יהודה אסור לאדם שיהנה מממון חבירו שלא מדעתו. אע״פ שמן סדין היה נראה לומר שיהנה חדא דאע״ג דזה נהנה מן זה לא חסר אפילו הכי תקנו חכמים שיהא חייב לתן לו ליהנות ממון חבירו שלא מדעתו ואידך דאמר ר׳ יהודה אם כשבא כו׳ דלקח ע״ג דגזלן קונה בגזילו הכא תקנו דלא ליקני כיון שאין מתכוון לגזול ולקנות משום דאין לו ליהנות ממון חבירו אחבירו הכי אמר מן הסוק ומרח בו כדפירש בקונטרס וה״מ דאי מאי דס״ד הסתא דמעמא משום דאסור שיהנה ממון חבירו ולא מהכל אמר ר׳ יוחנן אמר אמר נותן לו דמי שטרו ורבי יהודה אומר אם השבח יותר על ההוצאה נותן לו היציאה ואם ההוצאה יתירה על השבח נותן לו את השבח ואידך מאי היא דתנן ב מי שפרע מקצת חובו והשליש את שטרו ואמר לו אם אין אני נותן לך מכאן ועד זמן פלוני תן לו שטרו הגיע זמן ולא נתן רבי יוסי אומר יתן רבי יהודה אומר ג לא יתן אמאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי יהודה הכא אלא משום דאיכא שחרוריתא אי נמי לצבוע לו אדום וצבעו שחור משום דקא משנה והתנן ג כל המשנה ידו על התחתונה ומי שפרע מקצת חובו נמי הוי אממכתא ושמעינן ליה לרבי יהודה דאמר ד כ לא קני אמר רב אחא בר אדא משמיה דעולא ג תחתון הבא לשנות בגויל שומעין לו בגזית אין שומעין לו בכפיסין שומעין לו בלבנים אין שומעין לו לסכך בארזים שומעין לו בשקמים אין שומעין לו למעט בחלונות שומעין לו להרבות בחלונות אין שומעין לו להגביה אין שומעין לו למעט שומעין לו ד עליון שבא לשנות בגזית שומעין לו בגויל אין שומעין לו בכפיסין אין שומעין לו בלבנים שומעין לו בארזים אין שומעין לו בשקמה שומעין לו בחלונות שומעין לו למעט בחלונות אין שומעין לו להגביה אין שומעין לו למעט שומעין לו אין לו לזה ולא לזה מאי (ה תניא אין לו לא לזה ולא לזה אין לו לבעל עליה בקרקע כלום) תניא ר׳ נתן אומר ה תחתון נוטל שני חלקים והעליון שליש ואחרים אומרים תחתון נוטל ג׳ חלקים והעליון נוטל רביע אמר רבה נקוט דר׳ נתן בידך ו דדיינא הוא ונחית לעומקא דדינא קא סבר כמה מפסיד עליה בבית תילתא הלכך אית ליה תילתא: **מתני׳** וכן בית הבד שהוא בנוי בסלע וגינה אחת על גביו ונפחת הרי בעל הגינה יורד וזורע למטה עד שיעשה לבית בדו

כאן בשל חבירו. אמר ר׳ יוחנן בשלשה מקומות שנה לנו רבי יהודה אסור לאדם שיהנה ממון חבירו חדא הא דתנן אידך מה היא דתנן א הנותן צמר לצבע לצבוע לו אדום וצבעו שחור וצבעו אדום ר׳ מאיר אומר נותן לו דמי צמרו רבי יהודה אומר אם השבח יותר על ההוצאה נותן לו היציאה ואם ההוצאה יתירה על השבח נותן לו את השבח ואידך מאי היא דתנן ב מי שפרע מקצת חובו והשליש את שטרו ואמר לו אם אין אני נותן לך מכאן ועד זמן פלוני תן לו שטרו הגיע זמן ולא נתן רבי יוסי אומר יתן רבי יהודה אומר ג לא יתן אמאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי יהודה הכא אלא משום דאיכא שחרוריתא אי נמי לצבוע לו אדום וצבעו שחור משום דקא משנה והתנן ג כל המשנה ידו על התחתונה ומי שפרע מקצת חובו נמי הוי אממכתא ושמעינן ליה לרבי יהודה דאמר ד כ לא קני אמר רב אחא בר אדא משמיה דעולא ג תחתון הבא לשנות בגויל שומעין לו בגזית אין שומעין לו בכפיסין שומעין לו בלבנים אין שומעין לו לסכך בארזים שומעין לו בשקמים אין שומעין לו למעט בחלונות שומעין לו להרבות בחלונות אין שומעין לו להגביה אין שומעין לו למעט שומעין לו ד עליון שבא לשנות בגזית שומעין לו בגויל אין שומעין לו בכפיסין אין שומעין לו בלבנים שומעין לו בארזים אין שומעין לו בשקמה שומעין לו בחלונות שומעין לו למעט בחלונות אין שומעין לו להגביה אין שומעין לו למעט שומעין לו אין לו לזה ולא לזה מאי (ה תניא אין לו לא לזה ולא לזה אין לו לבעל עליה בקרקע כלום) תניא ר׳ נתן אומר ה תחתון נוטל שני חלקים והעליון שליש ואחרים אומרים תחתון נוטל ג׳ חלקים והעליון נוטל רביע אמר רבה נקוט דר׳ נתן בידך ו דדיינא הוא ונחית לעומקא דדינא קא סבר כמה מפסיד עליה בבית תילתא הלכך אית ליה תילתא: **מתני׳** וכן בית הבד שהוא בנוי בסלע וגינה אחת על גביו ונפחת הרי בעל הגינה יורד וזורע למטה עד שיעשה לבית בדו

הניעוך אין שומעין לו. אם אין זה רולה אין קולה לו דבר ספקר או מפנה: בתבן ובקש. לנקם לו מעלו או מן הספקר: מול מה שעשית. כל עם שלקבת יהא שלך: אין שומעין לו. אע״ג דבכל דוכתי אית ליה טוב כסף ככסף הכא נבי פועל כל הלין שכר כתיב (ויקרא יט) עמו אל תלין פעלת בבקר עמעמע: **גמ׳** דלית ליה אגרא גביה. וחה לינו חפץ במתנתו והוא מזקן שמעמו מזעיעתו: אבל סיפא דאית ליה אגרא גביה. וחה בא לכופו על שכרו והוא אומר לו טול זה בפרעון מיעא כו׳: ממרי רשותיך. עבעל חובך: פארי אפרע. אפי׳ עוקן לך סוכון קבלה: משום דאית ליה אגרא גביה. עסקיבל עליה קייים בתנאים: צריכא. דאין שומעין לו דקייים ליה תנאי: והתניא שומעין לו. לאומר לבועל טול מה שעשית בשבכך: בשל חבירו. שסיתה מלאכת חבירו שומעין לו: בשל הפקר. שומעין לו דא״ל קני ביה את דלדיליה לא קני ליה רב נחמן לטעמיה דאמר לעיל (דף י.) סעגביה מלאה לחבירו לא קנה חבירו נעלא שאין פעולתו עליו ואין כאן בשל תנין ולא דמי לבל חבירו דהתם ליכא לטעמר זכי ביה את וכי לא א״ל שכרך על בעה״ב על כרחו שכרו עליו אבל הכא לא: איתיביה רבא לרב נחמן. לטעמר דפועל לאו בכלל סעגביה מלאה לחבירו הוא ולקייים בעה״ב בסגבהה דפועל אפילו אמר לו עשה עמי מלאכה סתם וכל שכן הכא דשכרו ללקט עלומות ממם: כאן בהגבהה כאן בהבטה. ואידי ואידי בשל הפקר מתני׳ כשבכרו ללקט תבן וקש בסגבהה דפועל וע״כ שכרו עליו ובדייתא כשבכרו למלאכת הבטה כגון לשמור או לסלוך מעליה לארץ הלכה סגבהה דא״ל אבי לא זכי בה: תנאי היא. אי קנא אי לא: שומרי ספיחים. של שמורין לעולך מנחת העומר או של חטין לעולך שתי הלחם: אתה אומר אינן באין משל צבור. אם נמעע לך לא יביאו עומר ושתי הלחם משל צבור אלא מכל יחיד אם שקיים מן הספקר בהמעיתו דסכירא לסו הבעה קניא בהפקר הוא ולבר מוחה הוא ולעמו לכך על יהו נמער: ומה אתה אומר אין באין וכו׳. הא איהו סבר דלא קניא: מדבריך. שאתה אומר לשמרו בחנם: לדברינו. שאתה אומרים הבעה בהפקר קני אין וכו׳: אמר רבא גרסינן הכא ולעיל אמר רבה: דב״ע הבטה בהפקר קני. ומעמא דר׳ יוסי דקסבר מסרם זה לצבור ומעלה בחין מעל לצבור: ורבנן. מיהי בעמא לא יהא בלבו למסור יפה יפה בלב שלם דמוה לו שיקרבו מעלו: מדבריך. שאתה אומר ישמרם הגם: לדברינו. שאתה מוסיפין בעמא לא ימסרם יפה אין שלחם וכו׳: בהרשין לבעלי זרועות. שלם לא מלא שליחי קול בסן של הקדש יש בעלי זרועות שלוקחין אותם בחזקה ולעמען

זמן ב״ד ג׳ יום. ומכאן אנו למדים זמן ב״ד לפרוש חובו ולכמה דברים דהוי ג׳ יום ורשב״ג נמי אמר לעיל (דף קיג.) אף לעצמו אין מחזיר אלא שלשים יום ומיהו לכל זיזיקין לא אמר שיהא זמן ב״ד ג׳ יום כמו שכא דהא לעיל (דף סב:) נבי נשבר כדו ולא שלקו נפלא נמלו ולא שעמידה ר״מ מחייב בהזיקן אין זמן אין ב״ד שלם׳ יום שם כדמשמע בסמוכה אם הכל (ב״ק דף כט.) והיינו טעמא שבשעה קלה יכול להסירם משם: **מ אמר** ליה שניעוך אין שומעין לו. אע״ג דמפקיר מקיו לאחר נפילת אוהם אמרינן בפרק המניח (שם דף כט.) דפטור הכא דליתמוטמי קא מיתמטיי והיינו דמפקירו כדאמר בגמרא: ליקני ליה חברו כו׳. אבל אי לאו דר״י דרבי חנינא אחי ספיר דלין קונה לו אלא היכא דשומד בלד שדהו לבד כי לא פנינהו לא הכא אמר ליה הניעוך לא היה אכתי עומד שם: **כאן** בשל חבירו. תימה למאי דס״ל הסתא אמאי צריך לומר לו פול מה עשית בשבכך יאמר לא אתן לך כלום אלא עשית לי כלום: **לעשות** בשלו וסרחתו בשל חבירו. ממעא דוקא לעבות בשלו אז נותן לו שכרו משלם אבל אחמא לא ותיתי ר״ל אמאי איצטריך לשנויי כאן בשלו כאן בשל הפקר ליתני כאן בשכרו לעבות בשל חבירו דמועיל לו אבל הא דמצי לעיל הא בשל חבירו מיהום הוא דמועמין לו דהא לא קאי מיהום הוא דקא מיכון וכן מה שמתרץ לסוף דבהבטה שומעין לו מיהום הוא דקא מעמע לן דהבטה בהפקר לא קני: **שומרי** ספיחים. פירשתי בסוף פ׳ הזהב (לעיל דף כח.): מחוורתא

מחוורתא מתני' דלא כר' יסודה. וגמ' ואמאי לא מסני מתני' דלא בשעת הוצאת זבלים ודברי הכל כדמסני בהמניה (ב"ק דף ל. וסס) אמתני' דסתם וי"ל דהכא פטיעא ליה דאיירי דלא בשעת הוצאת זבלים ולכך לא הוה מצרכת לזבל לאלתר ור' יהודה מתיר להניח לי יום אלא לסכי לא מני אתא כר' יהודה משום דמחייב לזבלם מה שהיה אפילו הזיק בסהיא שעה קמנה אותה שעה כיון שיש לו רשות פטור וע"ל דמתניתין משעת דאיירי בשעת הוצאת זבלים דהקתני המזבל מזבל משעה בשעה ברגלין לזבל וה"א דלא היה קשה ליה דרבי יהודה ברי מלבשים יום ומתניתין לאלתר משום דאיכא לאוקמי דמתני' עלה טובה ק"ל דמסר אלא לעיתר דמתני' עלה מה שהיין: ותניא

לד

ב מיי' פס"ב מהל' נזקי ממון הלכה ט' סמג עשין סז סח טוש"ע ח"מ סי' תיד סעי' ב

לה

ז מיי' פס"ב הלכה טו סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' תיד סעיף ב'

לו

ח מיי' פ"ט מהל' שכנים הלכה יא סמג עשין פב טור ח"מ סי' קנה סעיף א

לז

י כלמיי' פי"ג מה' נזקי ממון הל' יח סמג עשין סז סח טוש"ע ח"מ סי' תיד סעי' ב

לח

מ מיי' פ"ד מהל' שכנים הלכה ט' סמג עשין פב טור ח"מ סי' קנה סעיף ה

לט

נ מיי' פכ"ד מהל' מכירה ז' ופי' הלכה ז' טור ח"מ סי' רסז סעיף י

מסורת השס"ם

א ב"ק ל. פת: [מוכפת פי"ת] ב[פי' ב"ק ל.] ג ב"ק סס: ד ניטין נב. ה [בנה ד' מ'.] ו רש"ל מ"ז וכל' גוסס התינא נפי' דבי מקח דמכר כי האי גוונא דהגיא התצא וכו' [וס' תוס' ניטין נב. ד"ה וכדהכרים וכו'] ז [נ"ב סת.] ח עי' יש"י מירוגין כו. ד"ה מדרבנן

ומה אתה אומר. דיק בתון מכל לבור סה אמרן דלא קני: הכי קאמרי ליה מדבריך. דקאמרת יכמרס חנם: לדבריכ. דסבירא לן דתקינו רבנן ארבעה זוזי מן המרומה לעומרי ספיחים וזה מוחל עליהו ונעלמו לו בתרומה ארבעה זוזים אתין לגבור הלך בסס וחס קונין מהן מפיהן ומוספין ומאר קרבנות גבור אין תעיזין בתון מכל לבור: **מתניתין** המוציא מוציא והמוכל מוכל. כלומר מיגו דכתי לסבסומו סס אלא זה מוליאו מן סרפת לרס"ר והטוטלו יכא מוחזק לעשאו לבדס וגנגס לזבל: אין שורין טיט. מקומות יש שמורין אותו ואין לובנים לבנים ג אבל גובלין טיט ברשות הרבים אבל לא לבנים ד הבינה ברשות הרבים המביא אבנים נביא והבונה בונה ס ואם הזיק משלם מה שהזיק רבן שמעון בן גמליאל אומר אף מתקן הוא את מלאכתו לפני שלשים יום: **גמ'** לימא מתני' דלא כרבי יהודה דתניא א רבי יהודה אומר ו בשעת הוצאת זבלים אדם מוציא זבלו לרה"ר וצוברו כל שלשים יום כדי שיהא נישוף ברגלי אדם וברגלי בהמה שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ אפילו תימא רבי יהודה ז מודה ר' יהודה שאם הזיק חייב לשלם והתנן ב מודה רבי יהודה בנר חנוכה שהוא פטור מפני שהיא עושה ברשות מאי לאו רשות דבית דין לא רשות דמצוה ותניא כל אלו שאמרו מותרין לקלקל ברה"ר אם הזיק חייב לשלם ורבי יהודה פוטר אלא מחוורתא מתני' דלא כרבי יהודה אמר אביי רבי יהודה ורבן שמעון בן גמליאל ור' שמעון כולהו סבירא להו כל מקום שנתנו לו חכמים רשות והזיק פטור רבי יהודה הא דאמרן רשב"ג דתנן רשב"ג אומר אף מתקן הוא את מלאכתו לפני שלשים יום רבי שמעון דתנן ג ח היה מעמידו בעלייה צריך שיהא תחתיו מעזיבה שלשה טפחים ובבירה טפח ט ואם הזיק משלם מה שהזיק רבי שמעון אומר לא אמרו כל השיעורים הללו אלא שאם הזיק פטור מלשלם ת"ר י החצב שמסר לסתת הסתת חייב הסתת שמסר לחמר החמר חייב החמר שמסר לכתף הכתף חייב הכתף שמסר לבנאי הבנאי חייב הבנאי שמסר לאדריכל אדריכל חייב ואם הניח אבן על הדימוס והזיקה כולן חייבין לשלם והתניא כ אחרון חייב וכולן פטורים לא קשיא ל כאן בשכירות כאן בקבלנות: **מתני'** ד שתי גנות זו על גב זו והורק בינתים ר"מ אומר של עליון ר' יהודה אומר של תחתון אמר ר"מ אם ירצה העליון ליקח את עפרו אין כאן ירק אמר ר' יהודה אם ירצה התחתון למלאות את גנתו אין כאן ירק אמר ר"מ מאחר ששניהן יכולין למחות זה על זה רואין מהיכן ירק זה חי אמר ר"ש מ כל שהעליון יכול לפשוט את ידו וליטול הרי הוא שלו והשאר של תחתון: **גמ'** אמר רבא בעיקרו כולי עלמא לא פליגי דעליון הוי כי פליגי בנופו ר"מ סבר ה שדי נופו בתר עיקרו ור' יהודה סבר לא אמרינן שדי נופי בתר עיקרו ו (ואזדא לטעמייהו) דתני' היוצא מן הגזע ומן השרשין הרי אלו של בעל הקרקע דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר ז מן הגזע של בעל האילן ומן השרשין של בעל הקרקע ותנן

יאם הזיק. סלק הבית וסלוק את סביביו: חצב. סחוב אבן מן הסר לעקרם מחיבורה: סתת. הוא המרבעה ומחליקה: חמר. נומאה מן הסר שסיתה הסתת סס ומוסרם לכתף הטוטיפה לבנאי המומד על מעמד החומה הטעון לסיוע הקומטין: אדריכל. ח הוא אבי הקומטין שהוא מדקדק בהנחת הקבן לגללה על מובסה בבוא אלא תמים ולא תהא בולעת מון הקומטין: לבנים. חייב. זה שהוא בידו חייב בנזקה אם תפול מידו והזיק את אחריה הו תבבר הוא חייב לשלם ואע"ג דמוקמינן לה לקמן בקבלנות וכולן בותפין במלאכה אין חייב אלא מי בהיתה מסורה לו לבין דכתו הוא הזיק מוטל עליו כל היכא דמיתמי דאבן אדם מועד לעולם חוגג ומזיק חוגם ולכן דנפקא לן בב"ק (דף כו:) פלא אחת פלא לחייב על הבוגג בעזיד ולוגם כדלון: כולן. אלו הבין הוא המלאכה אחת ומבסיטו אבן על הדימוס הוא הבנין נפלה והזיקה הוא אלאחר שהניחה נפלה וליכא לחיובים מכוס ביני דליכי כולי חייבין יחד בכולן בותפין בדבר ועליהם הטלאכה לעבות וקיבלו אחריות הבנין: אחד מהן דעל כולן לעמוד בתחת מיוחבת יפה: **מתני'** שתי גנות זו על גב זו. הסמוכות זו לזו הבחת קרקעיהם בגוה ונגלה קרקעיהם נמוך: והורק בינתים. בזקיפת הגובה הזו הנמוכים הו יש הנמוכים עליהם יונק: של התחתון. הבעל הוריו הוא מוגח: למלאות גנתו עפר. הבוה קרקעו לעליונים: אמר ר"מ מאחר ששניהן הן יכולין למחות זה על זה. הבעל יהא ירק זה כאן עליון ליטול עפרו והתחתון למלאות גנתו: רואין מהיכן ירק זה חי. הנמקום הבוה יונק וגדל לו יונקן: כל שעליון יכול ד"פשוט ידו וליטול הרי אלו שלו. דלקאמר ר"מ הוא ומעפרו הוא חייב: והשאר. **של התחתון**. ועליון הוא נופיה לפקורי מפי' לה לגבים הגנלי הוא לו ליטול הבות ליכבס לתוך של חבירו וללקוט: **גמ'** בעיקרי. הלון

ערכי הוא: בנופו. לפי הסן הלויין בתוריו של תחתון פליגי בהו:

מ

ח מיי' פ' מהל' שכנים הלכה יט סמג עשין לקח טור ש"ך רלד [חפשתי בטור ובסמג סס וגם בגלאתא]

מא

ב ג טיי' פ"ד מהל' שכנים הלכה ט סמג עשין פב טור ח"מ סי' ריא סעיף א

מסורת השס"ם

א [ע"ל ותוא"ש וכוא תוספתא דעלם ע"ב] ב עי' בכרא"ש ג"ר ומפר כ"ח ג ני' בעיון הבו ליה אפריון לריש לקיש עי' חוק נ' פלפי ירל

ד ותניא נמי נבי מקח וממכר כה"נ. תניא נרסינן דאיסא מסנה בסוס מקום ולא הוי כה"נ ממם דאפילו אמר ונכסנו סס בל בעל הקרקע לא יקנה כלום סברי עומד יונק מן הקרקע ועוד אלא זה הוא כה כאילן אחר וכן ר' מאיר אם היה אומר כאן אילן של בעל האילן לא היה קנה על מנתינו אמנו שבעניים המתחדשים בכל שנה הם של בעל האילן ס"ש היוצא מן הגזע יהיו שלו והא דקאמר כה"נ היינו שמיסה ר"מ כאן כמו של בעל הקרקע ספי מרבי יהודה כמו המתני' ולהכי לא עביד לרבותא בסמוך אלא אעלה ומתקה וממכר ולא אמתניתין:

שבור מלבה. נראה לפרש כפי' הקונטרס דשבור מלבה היה בקי בהלכות דאמרינן בסוף מסכת ע"ז (דף עו:) שנתן הסכין עבר פעמים בקרקע קנה בסתרך אתרוג בסכין לרב יהודה:

הדרן עלך הבית והעליה וסליקא לה מסכת בבא מציעא

כתו ייבר חילו ס"ל אפנייא נרים לקח ברכתו ומלבון בן פורה בלומר יפרו וחכנו הכמים וגבוטים כמוהו ד ביין לשל קיח: וכני' רס"ל

אמר הבלמת המכבת יאמר זה ויוציל לסכתה בעזרת הסס יתבכן:

*) הדרן עלך מסכת בבא מציעא והדרך עלן דעתן עלך מסכת בבא מציעא ודעתך עלו לא נהנשי מינך מסכת בבא מציעא ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי: יאמר כן שלם פעמים

ואחר כך יאמר זה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותינו בעולם הזה וההא עמנו לעולם הבא **) חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רביש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרא בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי החכמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני: ברוך אתה יי למדני חקיך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אנו רצים והם רצים אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון לפניך יי אלהי כשם שעזרתני לסיים מסכת בבא מציעא כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמיש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם ותתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך: כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאולה עושר וכבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמיה רבא בעלמא דהיא עתיד לאתחדתא ולאחיא מתיא ולאסקא לחיי עלמא ולמבני קרתא דירושלם ולשכלל היכליה בנוה ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא ולאתבא פולחנא לאתריה וימליך קודשא בריך הוא בפלכותיה

ויקריב בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמיה רבא וכו' יהברך וכו' על ישראל וכו': יהא שלמא וכו' עושה שלום וכו':

ל) [פי' כגון ע"ז הכגלה נספר כחיים שחיבר לתי הגאון מכר"ל מפרלא כפ' זקיום מ"ל פ"ג] . **) [נסיאלה דעוה מבוכה כרמ"ה ז"ל וכן נסוף ים"ם בכ"ק כחוב נפרש על מבוכם בעוה בלנו]:

פרק ראשון

דף ב בפר"ש בד"ה ראיתיה קודם שסגבה לותה פי' כן פירש"י

שלמיגו וכו' מגומגם לפום סברא דסשתא דברלאש בעלמא קני פיס

מוסיל מ"ל לותה קודם שגבה חבירו אם לא יאמר ברלאש לותה קודם חבירו ול"ל לרגיש ראיתיה קודם שנגבה לותה עכ"ל ולולמו דש"ל היה שם

שגבסם מדקתני בגיס לוחזין ומדקאמר דסד"א דרלאש בעלמא קני ל"ל סגולא

מוסר מ"ל לותה קודם שגבה לותה וזו"ל: בד"ה בעקה ומעכר כו'

אבל זה אומר מני ארגניס כו' עכ"ל מדמה למגס שליטי דלקמן אבל סתום

מחלקין דבארגניס אע"ג דאחד מהן בודאי מונן שקר מ"מ אסיקא דיחלוקו

בשבוע' כיון דסחלוקה יכולה לרוות לתמת דתרוויהו היו ועיין במהרש"ל ודוק:

מהרי"ם

דף ב ע"א בתוס' ד"ה שנים אוחזין וכו' לוחדי דלחיי נסגחל בתרא מחלוקת בסורות נגד

וכו' עד ופש"ג וכו'. לפוס ריבעא מעמא דסתוס' מקבו לעגמס ולחע"ג וכו'

ל"ב ל"ל נחת עמס שלל שיוכל סך מסכת נמס' דל"ק ומס בתרי מסכתות אין לסס סדר

מלוכת מ"ד דכולס מיקון לגו מדא מסכתא סיא. אבל נמי' זה קשה כמ מ"מ לריכון לגו

בחם בעמס לע"ד דכולס מיקון מדא מסכתא סיא וא"כ מלי מקשה וס לייכב דסלי ולמע"ג

דלמרו בעמס' כוי כלגו אמרו ולפי' ל"ד דכולס מיקון לגו מדא מסכת סיא לע"ס לריך

ליתן טעם אין שייכא סלי מסכתא' דלקמן במסכת ב"ק דס"מ דאין סדר לענין מחלוקת וכו' ול"ל.

אבל יש לייכב דסמיל דבלי בעמס' כדין בעמס' דין קנין מלאה בעלמס ממלי נקנית וסיס לו לסתמיל

מחלוקת מאלמה ס"ל נמתני מחולה בעלמס ממלי נקנית וסיס לו לסתמיל

בתמתי' דלקמן סיס כוכב על אחמור ולוסה לא מאלמה לא מאלמה לגו' ומתרן לחיילי לבגחל

בתרא מחלוקת בתרא וכו' ולמ"ל מלמס' מקבס ל"ע דבתרי מסכתות וכו' ולחיכא לע"ד וכו' ול"ב

אלמה לע"ד מלמה לגוכמה לגמס בתרא בתחיל מסכתא בלבוי מחלוקת ומתרן ס"ס לענין מחלוקת

אלמה לע"ד דבלה קושיא לגוכמה לגמס בתרא בתחיל מסכתא בלבוי מחלוקת ומתרן ס"ס לענין מחלוקת

אלמה לע"ד דבלה קושיא לגוכמה לגמס בתרא בתחיל מסכתא בלבוי מחלוקת ומתרן ס"ס לענין מחלוקת

מחזק לגו מחוייבים לגמגס שלא יגוזל שלמה לא מגיגו ולריך לגס לע"ס לגמס בתרא ולגמ"ד ברכותא

בגמ' . (ועי' בתוס' בביאור עניין זה בתריכות): בא"ד וכן בגמס שליטי וכו' לכן מסני

מכו' ל"ל דמרמי בעיגן מיכו לחוזן וגם לריך לסוס דסחלוקה יכולה לרוות לגמס לגמ לגו' מסני

מחלוקת ולא לגולמן לגמר. וכן בגמס לגוכמה בעמס ל"ל וכו' מומה סל נגי מגמס לגוכמה

בעמס' סיס מחלוקה יכולה לרוות לגמס לגמס ומס' לגמס לגו' לגמס לגמס לגמ לגו' מגי מגמס לגוכמה

לומר דבהתא לגוכמה לגמס לגו לגוכמן לגו מחלוקה יכולה לרוות לגמס לגמס ולגו' מגי מגמס לגוכמה

לגו מגמס מחלוקה יכולה לרוות לגמס לגמס ס"ס לגוכמן לגו לגמס לגמס לגמס לגו' מגי מגמס לגוכמה

בעמס' מחלוקה יכולה לרוות לגמס לגמס ס"ס לגוכמן לגו לגמס לגמס לגמס ל

שבועה מיסת מדרבנן: **באר"ד** אבל הכא לא חליף אלא מעלים חצסוטו כו' עכ"ל פירוש ולא ראו בו חכמים לפסלו אבל אי הוה חפסן לחוריים' לא שייך לעיער סכי דגם אי מעלים חצסוטו מ"מ הכי עבר על לא תחמוד ומנו לחכיל כו' וק"ל:

דף ו בפירש"י בד"ה ויתא נגי שבועה פלוגה כרבותי מנו לחכיל כו' עכ"ל אבל הוס' כתבו לעיל בד"ה בכוליה בני דלוחי כו' דמשבועה אלא שלחתי בם יד מוכח דם הכי הס"ל גזלן מהיכא בעתה דאלה בם יד ולא שייך לעיער ביה אשתמוטי אבל משבועה אליה בעתה דהיינו שכופר לחלכסה כגלאה מדברי הרמב"ם פ"ד מ"גלכות ופקדון ומדברי הטור סי' רל"ד מדא"ל ר' ירמיה פעמים שהייסה כו' לא מוכח מידי לחיכא לעיער ביה אשתמוטי וכפירש"י בפ' הפקדון בבעמתה כדאמרי' לעיל בהסיק לחפירה לכבר מבעמתא לגבא כו' מ"ל מבעמתא ליה בתנא כו' וסבר עד דבמתנא כו' וקן בשבועה אלא מבעמתי שייך אשתמוטי דשמא פבע וחייב לאלא וסבר עד דהוי לי זחי כו' כמו בפירש"י לעיל וזו"ק: **תוס'** בד"ה שבועה אלא שלחתי בם יד מפ' ר"ת אלא אכלה לחיוו כו' עכ"ל לכיון לחיוב בפיוו הוי דבר הלוחה שאכלה ולכך מגלגלין אותה: **בד"ה** הקדישה אלא מקפה כו' ומייתי מהסיא מכותא דלקדיש הד ותתן כו' עכ"ל ר"ל דוולחי הך בחבעיא דעכותא לאו לעניין חתיקה קמבעיא כמו שפי' הוס' לקמן אבל מ"מ מייתי מהתם מדעסיק דלא הוי הקדש ע"כ חתיקתו לאו כהולחה וק"ל: **בד"ה** וא"ל הכא דכי תקפה כהן כו' נראה הכי מיבעיא ליה בחכמותא כיון כו' עכ"ל לא ניחא לחו לפרש הך בעיא המכותא לעניין חתיקה כהולחה בגראה מפירש"י וכדמבעיא לן בגי לגבי הקדש דא"כ לא הוה פגיע מידי לקמן דקאמר מאי הוה עלה דעכותא ופגיע לה מדבר אחנן דאיכא בחיינין הקדישו לאיכו קדוש אע"מ מעשה חתיקה כהולחה היא יכול לחוליא בחיינין הקדישו לאיכו קדוש אע"מ שאינו ברכותו יכול לחקדיש לאי בר יכיס הקדש דס"ל גבי מעלגלין אע"פ שאינו ברכותו יכול לחקדיש לאי בר חתיקה כהולחה אלא דמבעיא ליה הכא לאי הוה הקדש אליס מתקיפה אבל הא פגיעה ליה דחתיקה אינה כהולחה והשתא בפיר פגיע ליה מסיסיא דכל מעמן שאינו יכול כו' ודו"ק: **ע"ב** בד"ה קבץ מולן פעמוריו כו' ואין לומר אלא בבאר בעבר רק אחד לבד כו' עכ"ל ודקאמר לקמן לעבר מע"ג דאי בר חיובא כו' הייבו ע"י ירוף לגורן אחר שהרי בא אחד בבר לכלל חיוב וק"ל: **בפרש"י** בד"ה דמסייע לך כו' כל"ל: **בד"ה** הספריקות כו' אם יש לכהן ו' פעמי המוריס ס"אלו לו מבעיא אבי כו' עכ"ל אבל אם כהנו לכהן ו' פרוון פעמי המוריס א"ל לעבדן כיון דנתנו לו בתחנת כהונה דהוי כמו הלקוח ונתן לו בתחנה ובפ"ק דבכורות נקט הך מלתא ביותר אבל אבי אמו אבי אמו ישראל ולרבותא נקט אתה אבי דאפ"ס

מדר"ם

מעעמא דבהנו אתה אינו לגבל מוס בכמוך וא"ל ע"ב דלגו אתה נגיס מס בכהוב נגיע בדף ג' ב"ס ובכיני נגי לוחי דבכהוב דרבנן לא מכיגן מתוך אחיו יכול ליבבות וכו': **ד"ה** החיד אמוחה כו' וא"מ וכו' כל החיד אמוחה כו' לבבות אמוחה כבר לבבות וכו'. לגה לומר דבכמה נעשה זו דהבדין ליס בכופר ומנון זה מ"ס כבר לבבות ומטילין עליו בבוהב מבוס דאמרינן דעל ידי בבוהב יוהב ויפכוס מן בגזל הקודם מיבבוה לבקר יוהב ומנון: **באר"ד** אבל בגזלן ודאי כו'. לגה לומר מדוע לגו בגזל קודם בבא עתה לדון לפניו ושהב ע"י בעמוהיכה בתחיב בבוהב לא מבביעין ליס דבוה לא בייב לומר דע"י אמטילין עליו בבוהב יוהב ויפכוס מן בגזל דמון בממנון בבבר גזל אינו פוהב גם מוס לא יפכוס ע"י בבוהב וק"ל (ושיין בבר"ן): **באר"ד** וכיונו שעמה דבוסר הפקדון וכו' ר"ל אע"ג דיוהר בבעדים מעידים עליו מ"מ לא בבוהב בבבעמתה כדאמרי' לעיל בהסיק לבבוהר לבבר מבבעמתא לגבא כו' מ"ל מבבעמתא ליס בתנא כו' וסבר עד דבמתנא כו' וקן בבבוהב אלא מבבעמתי שייך אשתמוטי דשמא פבע וחייב לאלא וסבר עד דהוי לי זחי כו' כמו בפירש"י לעיל וזו"ק: **תוס'** בד"ה שבועה אלא שלחתי בם יד מפ' ר"ת אלא אכלה לחיוו כו' עכ"ל לכיון לחיוב בפיוו הוי דבר הלוחה שאכלה ולכך מגלגלין אותה: **בד"ה** הקדישה אלא מקפה כו' ומייתי מהסיא מכותא דלקדיש הד ותתן כו' עכ"ל ר"ל דוולחי הך בחבעיא דעכותא לאו לעניין חתיקה קמבעיא כמו שפי' הוס' לקמן אבל מ"מ מייתי מהתם מדעסיק דאלא הוי הקדש ע"כ חתיקתו לאו כהולחה וק"ל: **בד"ה** וא"ל הכא דכי תקפה כהן כו' נראה הכי מיבעיא ליה בחכמותא דכיון דכבר מיבעיא ליה בבמכותא לעניין חתיקה כהולחה כו' עכ"ל לא ניחא לחו לפרש הך בעיא המכותא לעניין חתיקה כהולחה בגראה מפירש"י וכדמבעיא לן בגי לגבי הקדש דא"כ לא הוה פגיע מידי לקמן דקאמר מאי הוה עלה דעכותא ופגיע לה מדבר אחנן דאיכא בחיינין הקדישו לאיכו קדוש אע"מ שאינו ברכותו יכול לחקדיש לאי בר יכיס הקדש דס"ל גבי מעלגלין אע"פ שאינו ברכותו יכול לחקדיש לאי בר חתיקה כהולחה אלא דמבעיא ליה הכא לאי הוה הקדש אליס מתקיפה אבל הא פגיעה ליה דחתיקה אינה כהולחה והשתא בפיר פגיע ליה מסיסיא דכל מעמן שאינו יכול כו' ודו"ק: **ע"ב** בד"ה קבץ מולן פעמוריו כו' ואין לומר אלא בבאר בעבר רק אחד לבד כו' עכ"ל ודקאמר לקמן לעבר מע"ג דאי בר חיובא כו' הייבו ע"י ירוף לגורן אחר שהרי בא אחד בבר לכלל חיוב וק"ל: **בפרש"י** בד"ה דמסייע לך כו' כל"ל: **בד"ה** הספריקות כו' אם יש לכהן ו' פרוון פעמי המוריס ס"אלו לו מבעיא אבי כו' עכ"ל אבל אם כהנו לכהן ו' פרוון פעמי המוריס א"ל לעבדן כיון דנתנו לו בתחנת כהונה דהוי כמו הלקוח ונתן לו בתחנה ובפ"ק דבכורות נקט הך מלתא ביותר אבל אבי אמו אבי אמו ישראל ולרבותא נקט אתה אבי דאפ"ס

דף ז גמ' אם סיתה עליה מוחסבת מולקין ולא דקדק הכא לומר ובשבועה דלא אפשר דמייני דעוהו דתרוייהו בהדי הדדי לגבהוס אלא עשוס דמעקרב לגבי הד אמר פלוג הכי וק"ל: **ע"ב** אם ולא חיים ר' יו"ר לפרש"י והמיה כו' אי חיסון כו' אי מקי קיום דרבנן כו' ולוכא לומר דרבנן דוק בהאיכא הכפר פליני אבל בהליכא הכפר מודו דלא יחזור עשוס דכתב לגוות ולא לוס והך דאמר כתובה מיירי בהליכא הכפר הך דאמר דכתב לגוות ולא לוס לא שייך בשבר כתובה כיון דבמקום ולהי דנתן לה שבר כתובה ולא ניחא ליס לאוקמא בתוספת כתובה דו"ק: **שם** גמרא ויתלגון מני דאמרי' לדמי' כו' כתב בתרס"ל בגלגון תוס' מקשה לפי מה דאמרי לעיל תרתי בבי חד במילא' וחד בתקה ומתכר אין שייך לומר דלמי מעתה דקא זחי מדברי כו' ומשני דתיירי שנתייקר ולא יתכן כו' אלא נראה בב"מ מוסיף פליגו בדמיה כו' עכ"ל ע"ם אבל כל הס"ס ליס כתבו גבי מקח ומתכר בבעיות פליגי לכו לעלים ופליגי לכו לדמיס וגבי עליסה הזכירו הך מלתא דאם יש הכסה בחלוקה הטעיות חולקים אוכו דמיס וכ"כ הגראה דולאי בתקה ומתכר כיון שאינו מדייניס בעיקר הטעיון אלא בכ"א דולה בטעיות ע"כ יחלוקו לעלים ולא שייך לעפיך הך אפסהות כיון דבתה לכו בבכי עפי ע"כ יחלוקו לעלים ואחד אם יש יולס בכך יעול לו הטעות ויכן לחבירו הטעים שהרי הבירו דולה בכך אבל מיחלוקו דגבי עליסה מוכח לס בפיר דע"כ לדעת הקתר כיון בהס מדייניס בעיקר הטעון ואפשר דלא איכפת לסס בטעות עצמו א"כ למה פלגינן ליס בטעות הא אפשרה דמסתמא דקתר מאי דו לוסס בכך ודו"ק: **תוס'** בד"ה בזמן שהבעל בו' לשמא כהב בעיכון ולא נשא עד תהרי שדולה לגוות בו בהסרי אבל אין לפרש בכבר לוס בו קודם שנפל ואם כן א"כ הכא: סה כבר נשאה בתהרי ולוכא לעיתם לעיתם ליי ום שייבב בדוחק ודו"ק:

דף ח גמר' ומאי מנו מנו דבני חרשין כו' הלי מאי אתא ל"ל הגביס כו' וכ"ם מ"ם מהני כו'. ל"ל לפרש הגוות הס"ם ומאי מנו כו' דלא ע"ג דמעטס מנו דזכי לגבייס כו' לא הוה הגבסה דבקה הגבסה לגבי חרס דלא הוי גא זכי מני לגבייס מ"מ מבוס דוגא דהמגבים מלוס לחבירו קנס חבירו קנס אחרים אע"ג דרבא נתיס ליס בעלמא המגבים מלוס כו' בחרס אית ליס מבוס מנו דבי הרבון דקנו ולהכא פריך דלא ש"ך הכא כלל דוגא דהמגבים מלוס כו' דלפילו לרמי בר חמא דייבו לוקא דקא מגבה ליס מלעתא דחבריס אבל הלי כקא מלעתא דוזיס קא מגבה ל"ל

הכמת שלמה

דף ו בר"ה שלש שבועות כו' שטוען נגבה בע"ל והס"ד: **תוס'** בד"ה שבועה: שלא כו' הוכא שהיא מתה בפניו כו' נ"ב פירוש שאנו רואין אותה שהי' מוטלת בטילה אבל לא שראו מיתתה ואפילו הכי צריך לישבע שמתה באונס ולא בפשיעה אפ' הכי אין מגלגלין עליה שבועת שליחות יד הנאמר בתורה ושבועה לחבירו קנס חבירו קנס אחרים אע"ג דרבא נתיס ליס בעלמא המגבים מלוס כו' בחרס אית ליס מבוס מנו דבי הרבון דקנו ולהכא פריך דלא ש"ך הכא כלל דוגא דהמגבים מלוס כו' דלפילו לרמי בר חמא דייבו לוקא דקא מגבה ליס מלעתא דחבריס אבל הלי כקא מלעתא דוזיס קא מגבה ל"ל

הכמת שלמה

דף ו בר"ה שלש שבועות כו' שטוען נגבה בע"ל והס"ד: **תוס'** בד"ה שבועה: שלא כו' הוכא שהיא מתה בפניו כו' נ"ב פירוש שאנו רואין אותה שהי' מוטלת בטילה אבל לא שראו מיתתה ואפילו הכי צריך לישבע שמתה באונס ולא בפשיעה אפ' הכי אין מגלגלין עליה שבועת שליחות יד הנאמר בתורה ושבועה לחבירו קנס חבירו קנס אחרים אע"ג דרבא נתיס ליס בעלמא המגבים מלוס כו' בחרס אית ליס מבוס מנו דבי הרבון דקנו ולהכא פריך דלא ש"ך הכא כלל דוגא דהמגבים מלוס כו' דלפילו לרמי בר חמא דייבו לוקא דקא מגבה ליס מלעתא דחבריס אבל הלי כקא מלעתא דוזיס קא מגבה ל"ל

ופשוס סכי כו' אלא מעמא מתוך שנגבה קנס כו' ואלא פריך כיון דלא שייך דינא דסגבים מלוס כו' אלא בבבבה לדעיס הבריס ס"ב נב' מרשן לא ליקנו פשוס מנו דחכי לגבייס כו' דסא לגבייס נתי לא זכי דס"ל דאסור לגבייס כמאמר ע"ג קדקד כיון דחבריס לא הגביס אותס אלא לדעתא דדיס ומשני דמ"מ פשוס דלא אתי כו' ודוק: **תוס'** בד"ה אלא מבוס לגבייס אלא לחבירו כו' ולכך אמר לו אתה מבוס לגבייס אלא לחבירו כו' אלא דלמ

דלא קני פתורת הגר מ"מ עכשיו ליה דמקני פתורת מעכשיו וי"ל בדוחק דדבא ס"ל כיון דעתורת הגר לא קני מתורת מעכשיו נמי לא

רך בפירש"י בד"ה סיטא דלא אפשר כו' דגלי דעתיה כשנתנה לו דמעתה דהלי אגבסה דסלי אגבסה כיון דלפוס סברא דסתמא דמגביה עלמה לחבירו לו קנה חבירו ועלי סוא לזכות בו קודם שנתיהנה כמו בסוא אומר זיתי בה קודם שנתהנה לך גם מי שבריתו לזה דסא אוכא לפרוטי בפשיטות כפירש"י בתחלה דלדעתא דהלי אגבסה יסבה ניסלים בעצמה ומ"מ לפרש דלדעתא דהלי אגבסה דקאמר הין לוגו לקנותו לו דסא לא קנה לו אלא דר"ל דלדעתא דהלי אגבסה ליתן לו בעצמה ומסתמא לדעתא דהכי נתנו לו בתורת מתנה ולא בתורת פקדון ותי לא דעתמילה לדעתא דהכי אגבסה ליתן לזה לא סיה לנו לומר בעצמו לזה בעצמה אלא מנתנו בידו בתורת פקדון כיון דעתמילה לדעתא דהלי אגבסה מסתמא לדעתא דהכי נתנו בידו ניסים סנו ולא

דף יא בגמרא אי לא לא דתניא כו' מבשי כי לבתתי מלבניו כו' כל"ל:

בפרש"י בד"ה ומ"ס לא לפנין ממונא כו' מאם אמנא כו' דטליחות סוא ומשום דאין מלים לאין מלים לא מלינמרך כו' עכ"ל סולרך לזה לפי שיטתו לשיל דלמ"ד הגר מסוס מליחות לא מלינמרך ריבויא לאגר אלא מוסלאס דנפקא לן מליחות נפקא לן ממילא הגר ולכך הולרך לומר דלמאן דלא ילפינן ממוצ מאיסורא ומליחות מאס סמלא המלא ילפינן ליס ולא ילפינן ליס מעילה מליחות דלגוגו מל אדס כמותו בכל התורס מסוס דסס לגבי גיזס אין מלים לדבר גיזס ע"כ הכ"י ע"פ אבל המוס' יעמוס בזס דעמו דלמלינמרך ריבויא לע"ד דאגר מסוס יד סכי נמי מלינמרך ריבויא לע"ד אגר מסוס מליחות לאסמוטינן דאגר סוי מלים ולכך פירסו לשיל בסמוך דלגו מדלמלינמרך ריבויא מוכס לה דאגר מסוס יד אלא מדמתגרסא בעל כרחה וקמ"ס וזו"ק: **תוס'** בד"ס ומ"ס דגרס אגר כו' ושוד דאגר ריב"ס מגרגו מל אדס כמותו כו' אלא מדעתו כו' ע"ג דמוקמינן סך דל"י בזגר מעבדמתרס ע"מ לעולי מדקס

מהר"ם

כדי מעשם מעיכס ולא יכול למעשי לגכסי לה נקס קני כמסס כמוס דלא כמי דמעתא מעשם כדי מעשם מעיכס ולא יכול למעשי לגכסי לה נקס קני כמסס ויכול לסוס אגר נמוד אלא דאלי מיירי בגוסו עכן דלא רק בלוי קודס ובגא כמקנס לא אגר לה קני מתורת מעכשיו ולא כלים מי קני וכו' מדיון קרוים כהו' נמי הוכל בס מקנס עומדת דמלי סוס מלקה דמעיס דדבא בסגרס ר"ס אמלי נקט מבוך נכסס וכו' ומא נקט בגר מי מעכס דנקני בגיזס ליס דקני וכו' מ"ס מעמוז נמי דמגיל' וכי מיסא כמעבדס כ"ל מ"ס מגייסר מ"ל דאין כסי נמי דזס כמי סוס קנס ליס וכא לי קני מעשם מעיכס אלא מלס נקט קני כמסס וכוס מסדר קני סיס כסוסס יכול למעשי ולומר דמיירי בגמעבד וקני מעשם הגר ולא סוי יודעיל מי מקני מזס מגמעיכס בכסס יקנס כלים ובא כל אמלו מכלן לא מלינמרך לגכסי לה נקס ופסיק ולכלכס בכסס ר"ל כא דלא נקוט קני כמסס כדי מלא נעשס לה מסדר ליס קני דסוס מעשם הגר וכ"ל דמיירי בכסס: **ד"ה** ומ"מ מר מעני לעי מעלוקס וכו' ולא מעשם מנו. ר"ל מלן מולקין בעשם מנו בגכסי אלישר ליס ליעגר לה דאמרינן מנו דלי דגר בעי לגכסי וכו' וכגון אם לא דלא מלינמרך מנו דלי דגר בעי לגכסי לגכ"ס בעלוס לגכ"ס בעלוס כ"ס מודו דלא קנס זס אינו אלא דגר"ל ליס ליס בעלוס לגכ"ס בעלוס לגכ"ס בעלוס כ"ס מודו דלא

דף יא גרס"ל ד"ס סיטא דלא אפשר בלא מהלה וכו' לא אמר כלום דגלי דעתיס כשנתנה לו דאמרינן דהלי אגבסה מסתמא לדעתא דהכי נתנו בידו ניסים סנו ולא דגלו לקנותו לו דסא לא קנס לו אלא דר"ל לדעתא דהלי אגבסה ליתן לו בעצמה ומסתמא לדעתא דהכי נתנו לו בתורת מתנה ולא בתורת פקדון ותי לא דעתמילה לדעתא דהכי אגבסה ליתן לזה לא סיס לנו לומר בעצמו לזה בעצמה אלא מנתנו בידו בתורת פקדון כיון דעתמילה לדעתא דהלי אגבסה מסתמא לדעתא דהכי נתנו בידו ניסים סנו ולא

דף יא בגמרא אי לא לא דתניא כו' מבשי כי לבתתי מלבניו כו' כל"ל:

בפרש"י בד"ה ומ"ס לא לפנין ממונא כו' מאם אמנא כו' דטליחות סוא ומשום דאין מלים לאין מלים לא מלינמרך כו' עכ"ל סולרך לזה לפי שיטתו לשיל דלמ"ד הגר מסוס מליחות לא מלינמרך ריבויא לאגר אלא מוסלאס דנפקא לן מליחות נפקא לן ממילא הגר ולכך הולרך לומר דלמאן דלא ילפינן ממוצ מאיסורא ומליחות מאס סמלא המלא ילפינן ליס ולא ילפינן ליס מעילה מליחות דלגוגו מל אדס כמותו בכל התורס מסוס דסס לגבי גיזס אין מלים לדבר גיזס ע"כ הכ"י ע"פ אבל המוס' יעמוס בזס דעמו דלמלינמרך ריבויא לע"ד אגר מסוס יד סכי נמי מלינמרך ריבויא לע"ד אגר מסוס מליחות לאסמוטינן דאגר סוי מלים ולכך פירסו לשיל בסמוך דלגו מדלמלינמרך ריבויא מוכס לה דאגר מסוס יד אלא מדמתגרסא בעל כרחה וקמ"ס וזו"ק: **תוס'** בד"ס ומ"ס דגרס אגר כו' ושוד דאגר ריב"ס מגרגו מל אדס כמותו כו' אלא מדעתו כו' ע"ג דמוקמינן סך דל"י בזגר מעבדמתרס ע"מ לעולי מדקס

דף יא בגמרא אי לא לא דתניא כו' מבשי כי לבתתי מלבניו כו' כל"ל:

בפרש"י בד"ה ומ"ס לא לפנין ממונא כו' מאם אמנא כו' דטליחות סוא ומשום דאין מלים לאין מלים לא מלינמרך כו' עכ"ל סולרך לזה לפי שיטתו לשיל דלמ"ד הגר מסוס מליחות לא מלינמרך ריבויא לאגר אלא מוסלאס דנפקא לן מליחות נפקא לן ממילא הגר ולכך הולרך לומר דלמאן דלא ילפינן ממוצ מאיסורא ומליחות מאס סמלא המלא ילפינן ליס ולא ילפינן ליס מעילה מליחות דלגוגו מל אדס כמותו בכל התורס מסוס דסס לגבי גיזס אין מלים לדבר גיזס ע"כ הכ"י ע"פ אבל המוס' יעמוס בזס דעמו דלמלינמרך ריבויא לע"ד אגר מסוס יד סכי נמי מלינמרך ריבויא לע"ד אגר מסוס מליחות לאסמוטינן דאגר סוי מלים ולכך פירסו לשיל בסמוך דלגו מדלמלינמרך ריבויא מוכס לה דאגר מסוס יד אלא מדמתגרסא בעל כרחה וקמ"ס וזו"ק: **תוס'** בד"ס ומ"ס דגרס אגר כו' ושוד דאגר ריב"ס מגרגו מל אדס כמותו כו' אלא מדעתו כו' ע"ג דמוקמינן סך דל"י בזגר מעבדמתרס ע"מ לעולי מדקס

חכמת שלמה

דף יא בגמרא אי לא לא דתניא כו' מבשי כי לבתתי מלבניו כו' כל"ל: **רש"י** בד"ה מרקתי מיפא לה ונתן כו' כל"ל: **תוס'** בד"ה אי בעי כו' כושבו ויוצא ומה ב"שות בעלים פטור הנבוהה אז הוציאו מרשות בעלים ומה חיי ופירש"י בלשון אחר כו' כל"ל

דף יא גמ' לא דתניא היה כו' כל"ל: **רש"י** בד"ה לא יהא כו' ואבדה הס"ד ואח"כ מ"ה משרה ושכחת כו': **תוס'** בד"ה זבחה כו' שלא מדעתו אלמא כו' כל"ל: **בד"ה** דלמא מ' הייר נעשיר ביכמה כו' כל"ל **ע"ב** גמ' נאמר ר' ירמיה א"ר יוחנן כו' כל"ל: **רש"י** ב"ה מה גם כו' הצרה ולא כו' הר"א:

דתשיב תוס' בד"ה ואמר שמואל כו' אמת הלוי להיות פפרוש עליהן מהלקן כו'

באי"ד כל שחליפין ביד כהן כו' ב"ב פי' איגך אמוראי וק"ל: חולין אלא דלא ידענן גומל הבהן אחר והיינו הוא לבעליו ונאכל בטומו ופשוט כן הבהנות ואף שהבהן יבא עליהן כמה בפשך אם בכור הוא הרי שלו ואם הולין הוא בתחייבה בבהנות אפ"ה פטור מאחר שהבהן ביד כהן פי' שנכלל אחר כהן סכנה ספק חשבינן כאילו זבה אף באותה השנה מכח בכורה ושוב זבנה לישראל במומו ובכור שבדרבהן לישראל פטור אף באותה השנה מכח בכורה: **בד"ה** הכא נבי לקם כ"ש כו' ב"ב פי' וההם לא ס"ל כרבי יוסי אלא כרבנן ומש"ה חשיב ליה כיהודאי וק"ל: **בד"ה** אי אמרת כו' וי"ל דמרבנן אין סברא לומר ב"ב אבל נבי מציאה דבר' יוחנן לקמן לאו גדול מעם כו' אלמא דתקינו רבנן לאבין כו' לא ק"מ דאין זה ב' תקנות דסכי תקינו רבנן כו' מש"כ בלקט כו' עד דמשני עשו אחינו זוכה בזוכה כחילו כבר זכה בה מלאורייו' כו' עכ"ל דבריו אינן מבוררין כי בעמעון למה אין זה ב' זכיות גם נראה מדברי הרבי יוחנן נמי לריך לומר עשו לה אחינו זוכה בזוכה ולית גם נראה מדברי הרבי יוחנן ואינו נראה כן פפרש"י אלא כמו לר"י קנין אית ליה זכיה לגבי לגבי לקנן זכיה לגבי לגבי מדרבנן ומיהו אין זה ב' זכיות כיון דלר"י בגזול נמי לאית ליה זכיה מן הגזול כיון דסמוך על שלחן אבין זכי אבין מיהא מטוס אובה מכ"ם קנן דלית ליה זכיה אלא מדרבנן ומשמואל נמי דקאמר עשו אחינו זוכה בזוכה אין זה ב' זכיות אבין אלא זכה מיהא לאחרבה שיקר הזכיה היא לאבין מטוס דמילה לאבין אלא מטוס דלגבי לקנן לגבי לקנן זכיה לגבי אבין מטוס דקנן ואינו אבין אבין מטוס אובה מכ"ם קנן דלית ליה זכיה אלא מדרבנן ומשמואל נמי דקאמר עשו אחינו זוכה בזוכה אין זה ב' זכיות אבין אלא זכה מיהא לאחרבה שיקר הזכיה היא לאבין מטוס דמילה לאבין אלא מטוס דמילה לאבין אלא מטוס דמילה לאבין אלא

סברא דסברתה כאביי סברתא לן ומולי דבריסס סיס כ"ל דסך מלתא ולפי כחה סגיב ליס דסמוס דס"ל לא חייסינן לפרעון ולקנוסין ליכא לפרוסי מפני אלא באיסו מודס ולר"מ באין בו אחריות איסו גובס בו כלל ולשמואל נמי סס מלתא פחות חגיב ליס אלא דאיכך דמוסיב לשמואל סיינו דאיס ליס אפילו באיסו מודס אלא חייסינן לפרעון וסכא קתני אף ע"פ שנייסס מודיס לא יחזיר כדקאמר תלמודא בהדיא בנוסחאות גמרות שלפנינו וסא לא קשיא לר"א דסאי דקאמר לר"מ יחזיר באיסו מודס סיינו עכוס דאלא בר נגייס סוא כפרס"ו לקמן ואולי אלא סיס כן גרסת סתוספות כגרסת מדבריהס לעיל כמ"ש לעיל ודו"ק:

דף יד ע"ב בד"ס סיפא נמי בגוזל כו' מריחא עלעס סיס יכול להקנות כו' עכ"ל תע"ג דרבא נופיס מסני סריחא לקנן אלא מיירי כגון בלוקח מגזלן מ"מ הסתם אלא אסיק רבא לתרוייס אכתי לא למיתר סא כדאיתא וסא כדאיתא שפיר ס"מ בריחא בלוקח מגזלן דמיירי דוגיא דסיפא דמיירי על כרסך בלוקח ומתרס"ל מיירי בס"מ וסוא דחוק ודו"ק: **בד"ה** תרין נמי כו' ועמיד כשעבודא אפוסיקי דאיכ כו' עכ"ל ודאי דע"כ ספסמן נמי מוקמי בהכי דאל"כ אדרבא לוכח מהכא דאא מסעבד כו' כמ"ס סתוס' אלא דאפשר אא ידע לתיתר דאין ב"ס נוסס סבס בתנס אלא דסמדתס דדאיק לאוקמי כר"מ ומעיד הכי כדמשמע לקמן ודו"ק:

דף טו בד"ס כשעמד בדין על הקרן כו' חומא א"כ מאי מפני תיקון עולם כו' וי"ל כו' אין להקנות אלכתי מקני לרב אסי מאי מפני תיקון עולס לא גזי אלא מעבי הני אבל לרבא ולרבה בר רב הונא לא ידע לפלוגי בין קרן לשבח דמאי פסקא כו' וק"ל: (יש כאן חסרון ומעות דמוסה בדבריו ומוכן כוונתו כמו שתירץ קושיא זו בעל מהרש"ך ע"ש): **גמ'** במאי אי בב"ח מי אית ליס פירי כו' פירוס בשבת ע"ש): **גמ'** במאי אי בב"ח מי אית ליס פירי כו' פירוס בשבת ופירי ליעלך בלוס אס יקבל עליו להנצות למלוס מסופרת שבתא ופירי אבל הא לא קשיא ליס במאי אי בלוקח מיהא פן יקרסו עמנו ב"ח שלריך ליעלך עס המוכר דא"כ בשעבוד נמי לריך ליעלך בשמואל כדאיתא לעיל וק"ל: **בפרש"י** בד"ס יפס ויפס כו' אמר ליס אמאי זכאתיס כו' דאתמס כעכר אגבס כו' עכ"ל בתמס עסקינן וקאמר אמאי זכאתיס כו' דעתמס כעכר

מהר"ם

דכל מעשס ב"ד דתקס ומוקי נפשס בעכרי תלמסא ודאכרכתא אלא ודאי מסכמת דנפשיס סכיכא ליס לשמואל דל"מ אינו נוגס בלוס כאין בו מחריות וכיון שכן אפשר לי לשעמיד עלונתא דר' מאיר וכיכן כאין הייב מודס וכוחיא וכן לא איסעיר ליס לדחוקי נפשיס לפרוסי מתניתין דכל מעכס ב"ד בעכרי מתני' דכל מעכס ב"ד נכרכ כיון דמוכל לפרסס בפשוטו וק"ל:

דף יד ע"א כתוס' ד"ס עד אלא אחזיק בס וכו' ופי' ריב"ם דגמירי דגון שקנלס בקנין אפילו בלא מחזיק דסיינו דאפילו באינו מודס לא חייסינן לפרעון וסכא קתני אף ע"פ שנייסס מודיס לא יחזיר כדקאמר תלמודא בהדיא בנוסחאות גמרות שלפנינו וסא לא קשיא לר"א דסאי דקאמר לר"מ יחזיר באינו מודס סיינו עכוס דאלא בר נגייס סוא כפרס"ו לקמן ואולי אלא סיס כן גרסת סתוסס כגרסת מדבריהס לעיל כמ"ש לעיל ודו"ק:

דף יד ע"ב בד"ס סיפא נמי בגוזל כו' מריחא עלעס סיס יכול להקנות כו' עכ"ל תע"ג דרבא נופיס מסני סריחא לקנן אלא מייריי כגון בלוקח מגזלן מ"מ הסתם אלא אסיק רבא לתרוייס אכתי לא למיתר סא כדאיתא וסא כדאיתא שפיר ס"מ בריחא בלוקח מגזלן דמיירי דוגיא דסיפא דמיירי על כרסך בלוקח ומתרס"ל מיירי בס"מ וסוא דחוק ודו"ק: **בד"ה** תרין נמי כו' ועמיד כשעבודא אפוסיקי דאיכ כו' עכ"ל ודאי דע"כ ספסמן נמי מוקמי בהכי דאל"כ אדרבא לוכח מהכא דאא מסעבד כו' כמ"ס סתוס' אלא דאפשר אא ידע לתיתר דאין ב"ס נוסס סבס בתנס אלא דסמדתס דדאיק לאוקמי כר"מ ומעיד הכי כדמשמע לקמן ודו"ק:

דף טו בד"ס כשעמד בדין על הקרן כו' חומא א"כ מאי מפני תיקון עולם כו' וי"ל כו' אין להקנות אלכתי מקני לרב אסי מאי מפני תיקון עולס לא גזי אלא מעבי הני אבל לרבא ולרבה בר רב הונא לא ידע לפלוגי בין קרן לשבח דמאי פסקא כו' וק"ל: (יש כאן חסרון ומעות דמוסה בדבריו ומוכן כוונתו כמו שתירץ קושיא זו בעל מהרש"ך ע"ש): **גמ'** במאי אי בב"ח מי אית ליס פירי כו' פירוס בשבת ליעלך בלוס אס יקבל עליו להנצות למלוס מסופרת שבתא ופירי אבל הא לא קשיא ליס במאי אי בלוקח מיהא פן יקרסו עמנו ב"ח שלריך ליעלך עס המוכר דא"כ בשעבוד נמי לריך ליעלך בשמואל כדאיתא לעיל וק"ל: **בפרש"י** בד"ס יפס ויפס כו' אמר ליס אמאי זכאתיס כו' דעתמס כעכר אגבס כו' עכ"ל בתמס עסקינן וקאמר אמאי זכאתיס כו' דעתמס עסקינן בלוקח מגזלן דמיירי בס"מ וסוא דחוק ודו"ק:

חכמת שלמה

דף יד רש"י בד"ה כשטר הקנאה כו' שעבד נפשיה הס"ד: **ע"ב** גמ' לאו הרוצי קא מתרצת כו' נ"ב פי' וכי בלאו הכי לא הצרצת הבריתא והגנתה אותה שהרי אינה כו' תקתני ה"נ תניה אותה והרי"ץ דלא איירי כלל בגזילה אלא בבעי חוב ונמנו שהרצה ותניה אותה כאן הכי מייתי תלמודא בפ' מי שמת דף קנ"ח וכן פי' רש"בם שם: **רש"י** בד"ה דא"ל כו' בשעמודך וזיבו בוין כו' עכ"ל: **בד"ה** לאכילה פירות כו' ומפרש להו לקמן הס"ר: **תוס'** בד"ה סיפא נמי כו' היה יכול להקשות כו' נ"ב אין הפירוש שרבא היה יכול להקשות שהרי הוא נופיה משני לקמן המרוצא לא קשה מידי אלא הכי פירושא הפקשה שהקשה לקמן מרוצא ולא ידע שנייא דרבא איך הכין לסה רבא נופיה לא הקשה מתחלה מרוצא אלא בודאי סבר שכבו כן היה יכול להקשות מרוצא אלא כל שיכול להקשות שהכא נופיה פריך: **בד"ה** תרין נמי כו' וא"ת אדרבא לוכח מהכא כו' נ"ב ואין להקשות מ"ל לשמשא דילמא לא אוירי הכא שכהב לו דאיקני בתוך השבר דהא תלמודא ליה שרא מידי אלא הכי לשמשא מהכא דאקני לה מדעתיה ומדבעל חוב גבי שבח א"ב בע"כ ס"ל דאיירי בכהב ליה דאקני וק"ל וכ"כ הרב המגיד דבע"ח לא גבי שבח אלא בכהב דאיקני: **בא"ד** מולא טרף בעל חוב משעבדי דטריף לוקח כו' נ"ב דע"ב המשועבדים דטריף לוקח היינו שמכר נכסים אחר שמכר לו השדה דאם לא כן לא טריף מיניה וא"כ עכשיו נמי יאמר הלוקח ראשון לב"ח שהניח לו בני חורין לגבות המינו ודו"ק מן קשה הילכא לעולם דאיקני קנה ובכר משתעבד אאיירי בנכסים שקנה ומכר אחר שמכר שדה זו ללוקח ראשון דעכשיו לא שייך למיתר הנהתי לו השטר ואם אבד יכתוב לו שטר אחר ודו"ק: **רש"ל** ב"ה בשדה סתם כו' מצויות ליקח אבל כו' לסלק הב"ח בדמי ומכל שכן שיכול להרוותו על אלו משועבדים ולא יתן לו שדהו ודו"ק. עיין בסוף פרק כי שכח כה שהנהתי: **בא"ד** ובגון שיש לו קרקע כו' נ"ב פירוש כדי שלא הקשה לשמואל דאמר אין לו שבח וק"ל:

דף טו רש"י ד"ה אסור ללות כו' צ"ל קודם ד"ה שקנאו כו': **בד"ה** יפה ויפה כו' אמאי קבלהיה סאין כו' כצ"ל: **בד"ה** אין לו ללוקח אלא כו' הד"א: **ע"ב** רש"י בד"ה הכא בבאי כו' צ"ל קודם ד"ה דשוייה ניחלית כו': **תוס'** בד"ה הניחא למ"ד כו' פירוש בהמקבל נ"ב בתוספות שלנו לא המצא לקמן וברוש פרק מי שהיה נשוי דף ע"ב בד"ה כאי אפידא אית ליה כו' המצאנו: **בד"ה** מעות יש בו' ומוקי לה בתלמיד הכם נ"ב פירוש דבעי בהגוזל כו' וי"ל דהכם מייירי לאיס בשוגג מדגבי הלוקח שבן המוכר בגזלן אלמא שהנגזל טורף הקרן עם השבח מאי לאו בעם הארץ דסבר קרקע נ:גרת לא בתלמיד חכם כו' והתוספות הקשו לשם ד"ה דהוה מצי לשנויי דלא משום שבח טורף הנגזל השבח אלא משום דינא ואינו משלם אלא הוצאה כדין יורד להזן שדה חבירו שלא ברשות אלא דבלאו הכי משני שם שפיר:

חכמת שלמה

דף טז רש"י בד"ה ירושה ממילא הויא והבא ליכא כו' כצ"ל: **בד"ה** עד דמתחילין כו' שום היתומים ל' יום הס"ד נ"ב פי' וה"הכל אדם ויתומים לרבותא נקט וכן פפרשים התוספות ריש פרק שום היתומים ע"ש נ"ל: **תוס'** בד"ה מה שאירש כו' ולא נהניתא כו' נ"ב והרי"ף כתב שהור רב האי גאון בתשובה: **בד"ה** קנויה לך כו' דאבור זה שייך לעמוד שני: **ע"ב** גמ' אימור אשתמוטי קא מישתמיט כו' נ"ב וקשה לי א"כ לעיל נימא אישתמוטי קא מישתמטי וז"מ משום דסכך אאי לומר דקאמר לסכהב ליה שטרא אחרינא ואומרים שכך פירש"י ואני אומר אי דייקת ברש"י לא משמע הכי שהרי כתב ואם דחהו לומר אבד היה לו לכתוב שטר אחרינא ולא כתב אשתמוטי והאמת באשתמוטי לא שייך לומר בתוב לי שטר אחרינא שהרי אומר לו היום אחזור שטרך ונראה דלא קשה מידי דא"ל שייך לומר אשתמוטי אלא בסתם לוה ומלוה שהאמינו זה לוה ושלם לו קודם שהחזיר לו השטר אבל היכא שהזקיקו לדין ולא היה רוצה לשלם עד שכתבו שטר חלמאתא פשיטא שאינו משלם לו עד שיחזיר לו השטר ואם אבד יכתוב לו שטר אחר ודו"ק: **רש"ל** ב"ה בשדה סתם כו' מצויות ליקח אבל כו' לסלק הב"ח בדמי ומכל שכן שיכול להרוותו על אלו משועבדים ולא יתן לו שדהו ודו"ק. עיין בסוף פרק כי שכח כה שהנהתי: **בא"ד** ובגון שיש לו קרקע כו' נ"ב פירוש כדי שלא הקשה לשמואל דאמר אין לו שבח וק"ל:

דף טו רש"י ד"ה אסור ללות כו' צ"ל קודם ד"ה שקנאו כו': **בד"ה** יפה ויפה כו' אמאי קבלהיה סאין כו' כצ"ל: **בד"ה** אין לו ללוקח אלא כו' הד"א: **ע"ב** רש"י בד"ה הכא בבאי כו' צ"ל קודם ד"ה דשוייה ניחלית כו': **תוס'** בד"ה הניחא למ"ד כו' פירוש בהמקבל נ"ב בתוספות שלנו לא המצא לקמן וברוש פרק מי שהיה נשוי דף ע"ב בד"ה כאי אפידא אית ליה כו' המצאנו: **בד"ה** מעות יש בו' ומוקי לה בתלמיד הכם נ"ב פירוש דבעי בהגוזל כו' וי"ל דהכם מייירי לאיס בשוגג מדגבי הלוקח שבן המוכר בגזלן אלמא שהנגזל טורף הקרן עם השבח מאי לאו בעם הארץ דסבר קרקע נ:גרת לא בתלמיד חכם כו' והתוספות הקשו לשם ד"ה דהוה מצי לשנויי דלא משום שבח טורף הנגזל השבח אלא משום דינא ואינו משלם אלא הוצאה כדין יורד להזן שדה חבירו שלא ברשות אלא דבלאו הכי משני שם שפיר:

מהר"ם

וכו' אבל כאי דאקמר בכן כתב כו' אינו טעמא ממילא דמילתא ה"כ מאי כיון דמהב וכו' **תנא** י"ל מדמעלס מוכר לגוקס וכו'. ר"ל וכאי דקאמר ובכן כתב לו וכו' סוא טעם כדבר דמצוכה לו כי אינו מפסיד כלום לגוקס כיון כעל חוב ובגון ממונא כגבא וכבתא פרק שפיר אלא מעתה דלא כתב ליס וכו' וא"כ תנא ממנו כגבא מפסיד המקבל מהגב ס"ל דלא נמי מייירי בגבא כן כס סמקבל דבני כתו' ואם הקנס לך ואינא אין כבי נמי דבא דקאמר דאקמר בכן כתב לו וכו' אינו טעמא דמילתא דאלא בדייק בדין מנוסס בגבא ומאי פריך אלא מעתה וכו' י"ל דגרסה לגבא' דוחק לפרש דבני דבא כבי ביניתי בגבא בלבתא מנוסס בגבא וק"ל: **ע"ב ד"ה** מעות יש בו וכו' ומוקי לה בתלמיד הכם ומכוס ליה שבא אחרינא דאמרינן מכוס ובכן כתב לו' מאיר ובוגבא דבא ר"מ אפילו דקקנא בגבא ומוקי לה בתלמיד הכם ומכוס ליה בגבא לגוקס אבל אם אין לו עידי הימנות אינו נאמן לגבות אפילו בלא שבועה דמי אינו נאמן לגבות אפילו בלא שבועה דמי אינו נאמן לגבות אפילו בלא שבועה דמי

כתובה וחו"ק: **ע"ב** בד"ה נא אבל כלום כו' אלא מחזור ותבע סכומה הוא כו' מ"ו פרעתי סכל בתנו דאין אלא אם אמר אם אין לה עדי קידושין כו' עכ"ל בתו"ס. סכותב דהו סהו' מנו זו דסא אמר' ישאר שער כתובה בידה יהא נאמן לומר פרעתי סכל בתנו דאי בעי אמר לא גרסתיך דהא אין אם עדי גירושין כיון דאין מכירין אם היא אשתו עכ"ל בס"ד ונראה לי"שב דבריהם דהא דמ"מ אינא סאי מנו לגבי יתומים אם מת הוא ולא ישאר סכתובה בידם יהיו נאמנים לומר שפרעו מנו דאין אשתי אם אין לה עדי קידושין אבל אם ישאר הכתובה בידה לא יהיו נאמנים לומר שפרעו לה שייך כאן מנו דלא גרסתיך וקו"ק:

דף יח בד"ה אמו גם כו' דלמא הכא במקום שאין כותבין כו' וכותבין בגט שטרה דין כו' וי"ל דלאביי מתני' קשיתים כו' אלמא במקום שכותבין כתובה עסקינן כו' עכ"ל הסוגיא דמעמתין מ"ה לרומלה כפי שיעתם מ"ה וכ"ל דלא הוו גרסי דאי ס"ד במקום שאין כותבין אלא דאמר ס"ד דגם היינו כתובתה כו' וה"ק לפי שיעתם אלא (אמר) אביי מגופא דמתני' הדר ביה דע"כ מיירי במקום שכותבין מדקתני סיפא כתובה ואין עמה גם אמ"ש הנוס' אלא מנוס דאיכא לומר לה' במקום שכותבין ניחא דהיינו כתובה אבל בעודי גם לא נביא ואמה קאמר אמו גם מנה כו' אמנו כל דמנבי בי דינא מנבי ואביי ס"ל דנים לן למיגר כותבין בגט שטרה דין כו' וגם היינו כתובה אלא דוקא במקום שאין כותבין אבל במקום שכותבין נים לן למיגר דגם היינו כתובה ואפיר נאמן לומר פרעתי אם לא אמו דמנבי בי דינא אלא דלא אמר כלום ואם אמר כלום אין לנו אמר דרב ס"ל אף במקום שכותבין דגם היינו כתובה ודו"ק: **בד"ה** אמר אמו כו' ס"ק ומנלך אלא ניחן ומחמת כן לא חשש לטעות כו' עכ"ל בתוס' דפרק כל סגע ניחא ואפשר שהקדקו לפרש כן לדברי נקט לשון ומנלך לפי סברתם דסשתא דכיון דאחרע בגמילה ולא חשש לטעות לן למיגר דמנלך אף מיהו לפי תירוצם לא ניחא לשון לומר הכי ומדלא קאמר ולא נאמן ונקט לשון ומנלך דייק שפיר הא אמר אמו מתים וק"ל: **בא"ד** דאם אמר אמו שתנין אינו מפורש בתמתיתין ואינו נופא אחת דאמרינן כו' עכ"ל ודייק ליה שפיר לשון ומנלך דהיא נופא דאלמריכא דוקא הא אמר אמו מתים דאלמר אמינלא משתעא ופסיקא הוא כן נראה מדבריהם דהכא אבל בתוס' בפרק כל סגע דאמר לר' זירא לא דייק ליה כלל ומנלך בתמתי' ואפילו אמר אמו מתים בקושיתם לעיל אבל אמר אמו לא מתים לא מיבעי דאמר לר' זירא דאלמודא דקאמר לר' זירא מי קתני אמר אמו מתים ואפי' לשון מרובה דאמא הא אמר אמו מתים ומנלך אלא דאמר אמו מתים ואלמר ים לכסיב דבריהם דהכא לר' זירא אמי דייק ליה לשון ומנלך וקו"ק: **ע"ב** בד"ה מעולה כמתנה כו' אלא אם אמר אמו מתים אין לה עדי קידושין כו' עכ"ל בתו"ס. ד"ה אם אמר אמו מתים כתוב ביה ס"ד דנגמר אמו מתים ומנלך אלא אמר אמו מתים אין לה עדי קידושין אבל אם ישאר הכתובה בידה לא יהיו נאמנים לומר שפרעו לה שייך כאן מנו דלא גרסתיך וקו"ק:

דף יח ע"א בד"ה אמו גם כו' דלמא הכא במקום שאין כותבין כו' וכותבין בגט שטרה דין כו' וי"ל דלאביי מתני' קשיתים כו' אלמא במקום שכותבין כתובה עסקינן כו' עכ"ל הסוגיא דמעמתין מ"ה לרומלה כפי שיעתם וכ"ל דלא הוו גרסי דאי ס"ד במקום שאין כותבין אלא דאמר ס"ד דגם היינו כתובתה כו' וה"ק לפי שיעתם אלא (אמר) אביי מגופא דמתני' הדר ביה דע"כ מיירי במקום שכותבין מדקתני סיפא כתובה ואין עמה גם אמ"ש הנוס' אלא מנוס דאיכא לומר לה' במקום שכותבין ניחא דהיינו כתובה ואין עמה גם היינו כתובה אבל בעודי גם לא נביא ואמה קאמר אמו גם מנה כו' אמנו כל דמנבי בי דינא מנבי ואביי ס"ל דנים לן למיגר כותבין בגט שטרה דין כו' וגם היינו כתובה אלא דוקא במקום שאין כותבין אבל במקום שכותבין נים לן למיגר דגם היינו כתובה ואפיר נאמן לומר פרעתי אם לא אמו דמנבי בי דינא מנבי ס"ל דנים לן למיגר כותבין בגט שטרה דין כו' ס"ק ומנלך אלא ניחן ומחמת כן לא חשש לטעות כו' עכ"ל בתוס' דפרק כל סגע ניחא ואפשר שהקדקו לפרש כן לדברי נקט לשון ומנלך לפי סברתם דסשתא דכיון דאחרע בגמילה ולא חשש לטעות לן למיגר דמנלך הוי מיגר לפי תירוצם לא ניחא לשון ומנלך דייק שפיר אם אמר אמו מתים ולא נאמן ונקט לשון ומנלך דייק שפיר אם אמר אמו מתים ומנלך: **בא"ד** דאם אמר אמו שתנין אינו מפורש בתמתיתין ואינו נופא אחת דאמרינן כו' עכ"ל ודייק ליה שפיר לשון ומנלך דהיא נופא דאלמריכא דוקא אם אמר אמו מתים דאלמר אמינלא משתעא ופסיקא הוא כן נראה מדבריהם דהכא אבל בתוס' בפרק כל סגע דאמר לר' זירא לא דייק ליה כלל ומנלך בתמתי' ואפילו אמר אמו מתים בקושיתם לעיל אבל אמר אמו לא מתים לא מיבעי דאמר לר' זירא אלמודא דקאמר לר' זירא מי קתני אמר אמו מתים ואפי' לשון מרובה דאמא הא אמר אמו מתים ומנלך אלא דאמר אמו מתים ואלמר ים לכסיב דבריהם דהכא לר' זירא אמי דייק ליה לשון ומנלך וקו"ק: **ע"ב** בד"ה מעולה כמתנה כו' אלא אם אמר אמו מתים אין לה עדי קידושין כו' עכ"ל בתו"ס. ד"ה אם אמר אמו מתים כתוב ביה ס"ד דנגמר אמו מתים ומנלך אלא אמר אמו מתים אין לה עדי קידושין אבל אם ישאר הכתובה בידה לא יהיו נאמנים לומר שפרעו לה שייך כאן מנו דלא גרסתיך וקו"ק:

מהר"ם

כתוב מלי מסכת במלי דמחיר דסא כלא סטר כתוב נמי לא נאמן לומר שנעתי זה אינו דלגבי מנס ומתים נמי מסכת וכו': **ע"ב** נסוף ד"ס סוליאס גט וכו' לריך לכתוב אמוסכת ע"י כתוב לגוים עם עדי הגט וכו': **ד"ה** מן סאיכוסין וכו' כדאמור פ' כאומר דקאמר סיא אומנת וכו' כל"ל:

דף יח ע"א נרס"י ד"ס ולא מעמת לה וכו' וסאי לאו סאמר סיא כ"ל: **בתוס'** ד"ס אמו גם מנה מתים כתוב ביה וכו' עד וי"ל דלאביי מתני' קשיתים וכו'. ג"ע ה"ק נמה לה לגמרא לגימר אלא אביי מגופא דמתני' קא הדר ביה מ"ד דגם היינו כתובה כו' ליתא כמו שכתבו אחרים. מתניתין קשיתים וכו' דע"כ במקום שכותבין כתובה עסקינן ואיפ"ל דגם אמ"ש הנוס' אלא מנוס דאיכא לומר לה' דיוקא דקאמר גגמ' לא סוס סמכינן אהאי דיוקא דאמרינן דקשיתים אינם בקרינו אלא אם אמר אמו מתים גם אין לה עדי קידושין דאמר אמו מתים אבל אם ישאר הכתובה בידה אינו אומר אמו מתים אלא אמר אמו מתים אין לה עדי קידושין אבל אם ישאר הכתובה בידה לא יהיו נאמנים לומר שפרעו לה שייך כאן מנו דלא גרסתיך ומוקי אפשיה וסמיך דע"כ במקום שאין כותבין אינו אומר אמו מתים דאמר דמיך ומוקי אפשיה וסמיך דע"כ במקום שאין כותבין אינו אומר אמו מתים אלא אם אמר אמו מתים אין לה עדי קידושין אבל אם ישאר הכתובה בידה לא יהיו נאמנים לומר שפרעו לה שייך כאן מנו דלא גרסתיך דהא דאמר דאמר לר' זירא לא מיבעי דאמר לר' זירא אלמודא דקאמר לר' זירא מי קתני אמר אמו מתים ואפי' לשון מרובה דאמא הא אמר אמו מתים ומנלך אלא דאמר אמו מתים ואלמר ים לכסיב דבריהם דהכא לר' זירא אמי דייק ליה לשון ומנלך וקו"ק: **ע"ב** בד"ה מעולה כמתנה כו' אלא אם אמר אמו מתים אין לה עדי קידושין כו' עכ"ל בתו"ס. ד"ה אם אמר אמו מתים כתוב ביה ס"ד דנגמר אמו מתים ומנלך אלא אמר אמו מתים אין לה עדי קידושין אבל אם ישאר הכתובה בידה לא יהיו נאמנים לומר שפרעו לה שייך כאן מנו דלא גרסתיך וקו"ק:

חכמת שלמה

כיום אבל ביומא אחרא איכא לאחשש ו"ק: **תוס'** בד"ה טרון פו' דדפי שבחאי צ"ל דשבחאי: **ע"ב** רש"י בד"ה אי לא נקוט לה הס"ד: **תוס'** בד"ה מזיאה כו' דכתבינן ביה ניטא דגן כו' כן צריך להיות: **בא"ד** ותוספת ע"י כתובה כו' ב"ב אבל לא מנה מ' מאתים ששום החיישנן שמא כבר נבחה על יהי הגט: **בד"ה** מן האירוסין כו' פרק האומר דראבר היא אומרת כו' כצ"ל: **דף יח** תוס' בד"ה הא אמר כו' ומאי קס"ל והלא כו' ב"ב גליון תיבא דלמא קס"ל דלא חיישינן דשמא זה הגט זמנו קודם לגט זה שנתגרשה בו ותרוויהו בעו שיהן לראיה פירוש שלא כדין אפילו לא"ר אמי לבעל פירות משעה תחיטה וי"ל דבין שהבעל מודה וסובר שהוא שלו א"כ בודאי זמנו שלה לאותו שנאבד: ע"כ גליון: **ב"ב** ואין הקשות אם כן שהבעל מודה אמאי הקשו הנוס' שיהוי לראיה שמא יהיה זמנו קודם לא קשה מידי דלפי האמת דאם חיישינן לזל זאת כדמשני תלמודא לקמן שאמרו לה הלקוחות אייתי ראיה איכא מטא גיטא לידך ולכך לא הקשה הגליון אלא אמה שבתבו התוס' מאי קס"ל אפילו לא יהא גם זה שלה ניחן לה גם לראיה דילמא הא ק"ל דלא חיישינן שתטרוה פירות כו' ומשמא דמסרא תלמודא שאמרו הלקוחות איתי ראיה וק"ל: **בא"ד** נמי אפילו לזמן מרובה כו': **ע"ב** נמי שם סבי דאולי אתיגרא כו' כצ"ל ג"כ בערוך תמצא שהוא בדל"ת והוא לשון משענת: **שם** תא שמע קציעות בדרדואמי בצד שדה קציעות וכן כו' כצ"ל וכן ברש"י: **שם** מידע ידיע דוכרא דאיניש אינא הוא ש"ח כו' כצ"ל וכ"ס ס"א מידע ידיע דוחא דאיניש אינש הוא וכן לקמן בהוף הדף ע"ב מידע ידיע הדיקתא דאינש אינש הוא: **רש"י** בד"ה סבי דאולי כו' כמו לא ימושו כו': **ב"ב** צ"ל ולא ימישון שהוא לשון משמוש וק"ל: **תוס'** בד"ה תאנה נמי כו' מיהו אית פפרי דגרסי כו': **ב"ב** יבעיה דבנו זה ולא מצאתי ניאות אלא בענין זה דלפי הספרים שגרסי שאני זית דזיהו מוכיח עליו א"כ משנינן הקושיא דלא חלינן בעובדי דרכים מאחר שנפלו אל החה הזית וכן האנה תולין באילן אשר בשום שהפקירו ומש"ה הדיקו התוס' בליישנא שהמוצא לא יחלה בעובדי דרכים משא"כ בגירסא השניה ודו"ק. אבל לגירסא דגדסי דחזותו מוכיח עליו אינו פירושו שבזה ניכר שהם מאילן זה דשמא בעובדי דרכים נפ"ו והם לקחו ג"כ מאילן אחר שהוא לזה כי אי אפשר לכוון ממש בדמיון אלא בע"כ צריך לפרש הזותו עדיין עליו ואינן משונים כאותן שבאילן לאפוקי תאנה שאינה דומה כלל לאותן שבאילן ומוכרחים לומר שמעובדי דרכים נפלו וא"כ קשיא אמאי בזיתי לא חלינן בעובדי דרכים שהרי יכול לה ר' אם יעובר דרכים כמו כן האילן אלא צריכין לשנויא של התוס' דלעיל דל"ל דבדין אין לחלות בעובדי דרכים ודו"ק:

שמעכו [עכ"ל] כר"ל ס"ג דעידי עסירה כרבי כמ"ש בתוס' לקמן וק"ל: **ע"ב** בגמ' אלבם קטורין זה בזה שמעתא עיסים קצר סימן כו' שהה אמרי לא אסיק אדעתיה למיגר מה דמסיק מבעא אכריח ומנין סוס סימן וליכא למשמע עיסים דקצר הוי סימן ומינן למיגר שפיר ג' קטורין זה בזה ובדברי הרמ"ם בעור מ"מ סי' ס"ס כריכה אכא בעי ג' עשוס סימנא דמנין אמי דקצר לחוד הוי סימן וס"ס כריכה אכא בעי ג' עשוס סימנא דמנין אבל ב' שפרי כיון דלית בהו מנין שייר בהו מנין שיר מסתמא בחד לוס ומנין דאלל"כ מאי בעו גבי הדדי וא"כ אמאי בפ"ל פרש סלוס ומלוס נתנס לו ודע סעלוס סיאך הוי קטורין או כרוכים ואלוס לא נתן אל לבו עד שאבד אותן מידו ולא ידע סימן בקטירתן וברכיתן וכן לריך גם מנין אבל ב' שפרי מנין וסמ"ל אינו לריך לחוד הוי סימן אחין שיהין לפיגון אחין לו לחוס שיבא עוד לים אחר ליתן בו סימן אבל בנתן לרכה שבמיגון לפיגון ומכמתין עצמן ואחר יודע בדבר מ"מ אף אם הפני אינו יודע כלום אין נותנים לפי שיודע בסימן הקצר או שריכה מעשה שבאה ומנין סימנא דמנין לחוד ה"ל מ"מ נותנין לחוס לא הוי בתכריך לו מודה סיה פתיחה כי לא יוכל ליתן סימן במנין כמ"ש הרא"ש וכ"ל ומיהו מעמא דהכא בדרך נפילה לא שייך מנין סי' אלא בקטורין או בתלוה כדמוכח בשמעתא דג' מעבעות ובזה יתיישבו כל הקושיות שהקדק הב"י שם על דברי הרמ"ם בס פרק"י שם בשמעתין מ"ל לכוון בדברי הרמ"ם בזה ודו"ק: **שם** ללמוד למכתביהן אחלי דכתיבי בני' ידי סברי כו' וס"ס דס"מ לאוקמא דס"ל דרבה דמקום כל הוי סימן ומינן הסבור לידרש ת"ס בעייתי דאיתא אבאי ס"ל דרבה דמקום כל הוי סימן ומינן הסבור לידרש לא הוי סימן דסמתא מינן למיגר לאביי דכולה מתניתין איירי דרך הנה הכא בס"ס התוס' לעיל וי"ל דמ"מ נלדון דס"ל הלכתא כאביי ביחוס אלא מדעת וס"ל בהא כרבה דמקיס הוי סימן ומינן הנעשה לידרש הוי סימן תרקי לן כל הני מ"ם וק"ל: **תוס'** בד"ה מ"ם הנולה עשות כו' מ"ג לאיכא עשות כו' מ"ג מדמוקי מעמא הנ"ס ביבוס כו' עכ"ל ולרבה דעולה בדבר שיש בו סימן לא מקרי ליה הכא כיון שהכרבים מעיין הם הרי הוא עומד לייהם באין בו סימן הכל לאביי קשיא דמ"מ אלא מדעת הוא ואינא ליה לאקבויי כיון דמייתי בוים בו סימן ודוק: **בד"ה** תתלה נמי כו' ומ"ת מ"ל מאי פריך לרבה כו' וי"ל דתא אינן מתיאלים בתלה אמאי מוחרין מיהו אית הנכים דגרסי באמי זיא הוחיל וזיהו כו' אבל בדוב הנכים כו' עכ"ל פירוש לדבריהם לאוהה גירסא הוחיל וזיהו מוכיח בלון כו' קומבא הוא המחרן גם לרבה כמו הנקבו: **תוס'** בפשיטות כיון דיהא הנקבה וכוס ניחא ליה לאביי ובאין אין לתלות בעובדי דרכים אלא באילן אם כן לרבה נמי איכא לעיין לכך לא מייתבו בזיתים ותרוכים אחרים הוי אלא הנה אמין לתלות אלא באילן ואפ"ס בתלה מתיאלם מסוס המפקיה כיון שהיא נמתאמת אבל לגירסת הנכים בה המס' בכמעלים מסוס המפקיה כיון שהיא נמתאמת אבל לפי הנכים דגרסי בה אם אין אילן מסוס בזיתים ותרוכים כיון דהוי לאחר אילן ויש כיר בכי תמתי' בעיא הלכה אבל אם אין אילן ובזיתים לאחרים לא מעלים לא יהא אמין לתלות אלא בתלה נמתא ומפקיה לה מעלים ולכך הי הנ"ן בעובדי דרכים כי אם אילן מסוס בזיתים מעלו הנ דומיו לאחר באילן אם יש כיר בתלין אם אין אילן ובזיתים לאחרים לא מעלים אלא בתלה נמתא ומפקיה לה מעלים ולכך הי הנ"ן

אלו מציאות פרק שני

דף כא ע"א בגמ' ד"ה כמכבשתא וכו' ונכא לא כיכר ומוכר לא מלו: **בתוס'** ד"ס ביריחות כו' ד"ה ומ"ד כמכבשתא דנעלה בנגמא בתלה דהי מתים ניכא סמיכה ודו"ק לא מיון לומר מעמד בלבמן כמכבשתא דנעלה בנגמא ול"ל וס"ס פרק הנולל: **ד"ה** אבל בתפיסה וכו' דסכי תקון דמן דגמן דלא חיישינן וכו' כל"ל: **ע"ב** בגמ' ד"ס בגמ' ד"ס בגמ' ד"ס כין בכטוות פרשון וכו' ולשיטת מתלמון ל"ל מגמ' ל' מסכנות בין הקרוים וכל כבר לומר זמן בלי ר"ל בעד שיכבר עליו הכיבר הוא בלי ו"ק:

אלו מציאות פרק שני

דף כא ע"א בגמ' ד"ס כמכבשתא וכו' ונכא לא כיכר ומוכר מלו: **בתוס'** ד"ס ביריחות כו' ד"ה ומ"ד כמכבשתא דנעלה בנגמא בתלה דהי מתים ניכא סמיכה ודו"ק: **בא"ד** לחיי דיקרי מינו סוס שפלו בלא מדעת כל"ל. ותש"ג דלחמיון נמי בגמלא לקמן גבי עגולי דבילה וכלכות כל נתנה בלא דיקרי מידע ידע בהו ות"ס נקט לכו בהנה בדרך נפילה לריך לומר דכיכרות דקרי טפי מכנהו ולכך לא בייך בהו דרך נפילה: **ע"ב** בהוס' ד"ס ה"ס וכו' ומיהא כיון דכבר הקבה המתני' וכו' עד תש"ג לאיכא סימן וכו': ומשום סברנה מעיים סם ס"ל דלחי' בדבר סים בים בו סימן מיהא כבעלים כדכתיב לי' כ"ל לקמן בעייתה דף כ"ד דמולא בכרעיל דנלנלא וכ' ומיהי סתם עלה בעייתה דהכא למפקם בעיל דסתם ע"ם ומ"מ קבס מאי מיהנו בהוס: **בד"ה** הקושיא שהקבו מ"מ כיון דבכר בקבס מאמרי: **שם** ומה לא ידע דעבל כו' ס"ס לדקדק בכל הני ת"ם בעייתי דלעיל אבל ד"ל דבבה דמקום כל הוי סימן ומינן הנעשה לידרש בעבר לא הוי סימן דסמתא מינן למיגר לאביי דכולה מתניתין איירי דרך הנה הכא בס"ס התוס' לעיל וי"ל דמ"מ נלדון דס"ל הלכתא כאביי ביחוס אלא מדעת וס"ל בהא כרבה דמקיס הוי סימן ומינן הנעשה לידרש הוי סימן תרקי לן כל הני מ"ם וק"ל: **תוס'** בד"ה מ"ם הנולה עשות כו' מ"ג לאיכא עשות כו' מ"ג מדמוקי מעמא הנ"ס ביבוס כו' עכ"ל ולרבה דעולה בדבר שיש בו סימן לא מקרי ליה הכא כיון דהכרבים מעיין הם הרי הוא עומד לייהם באין בו סימן הכל לאביי קשיא דמ"מ אלא מדעת הוא ואינא ליה לאקבויי כיון דמייתי בוים בו סימן ודוק: **בד"ה** תתלה נמי כו' ומ"ת מ"ל מאי פריך לרבה כו' וי"ל דתא אינן מתיאלים בתלה אמאי מוחרין מיהו אית הנכים דגרסי באמי זיא הוחיל וזיהו כו' אבל בדוב הנכים כו' עכ"ל פירוש לדבריהם לאוהה גירסא הוחיל וזיהו מוכיח בלון כו' קומבא הוא המחרן גם לרבה כמו הנקבו: **תוס'** בפשיטות כיון דיהא הנקבה וכוס ניחא ליה לאביי ובאין אין לתלות בעובדי דרכים אלא באילן אם כן לרבה נמי איכא לעיין לכך לא מייתבו בזיתים ותרוכים אחרים הוי אלא הנה אמין לתלות אלא באילן ואפ"ס בתלה מתיאלם מסוס המפקיה כיון שהיא נמתאמת אבל לגירסת הנכים דגרסי בה אם אין אילן מסוס המפקיה כיון שהיא נמתאמת אבל לפי הנכים דגרסי בה אם אין אילן מסוס בזיתים ותרוכים כאחר הוא הנה אמין לתלות אלא בתלה נמתא ומפקיה לה מעלים ולכך הי הנ"ן בעובדי דרכים כי אם אילן מסוס בזיתים מעלו הנ דומיו לאחר באילן אם יש כיר בתלין אם אין אילן ובזיתים לאחרים לא מעלים אלא בתלה נמתא ומפקיה לה מעלים ולכך הי הנ"ן

מהר"ם

דלמי בתלנה בבלה פריך הכם דמנגנה מיסלים כתוב בתלה דמי מתים ניכא סמיכה ודו"ק: **ד"ה** אבל לא מיון לומר מעמד בלבמן כמכבשתא דנעלה בנגמא ול"ל וס"ס פרק הנולל: **ד"ה** אבל בתפיסה וכו' דסכי תקון דמן דגמן לא חיישינן וכו' ס"ס: **ע"ב** בגמ' ד"ס בגמ' ד"ס בגמ' ד"ס כין בכטוות פרשון וכו' ולשיטת מתלמון ל"ל מגמ' ל' מסכנות בין הקרוים וכל כבר לומר זמן בלי ר"ל בעד שיכבר עליו הכיבר הוא בלי ו"ק:

וע"כ אית לן למימר תלמודא אית ליה דליכא למימר הכי לרבה דא"כ תיקשי לך בתחלה אמאי מותרת ואית ליה לתלמודא לאותה גירסא הך סברא דמאנה כיון דנשאת מפקיר לה דא"כ הוה מתרץ ליה תלמודא לרבה בפשיטות בקושית התוס' אלא הא דקאמר דמאנה ואין הזוזא מוכיח עליו להיות דומה לתחלה שבאילון כמו בזית והדברים ברורים

והברי מהרש"ל בזה אינו מבוארין ואין לסמוך עליו והו"ק:

דף כב בד"ה שנה מהר כו' וא"ל דמיירי ביכול בקל כו' כזוטו

אל יס כו' עכ"ל הך דזוטו אל יס מיירי בהא מיסת ביכול להגיל אבל בלגל וליכא לרוכים מיגים אלא דע"כ מיירי הכא מיסת ביכול להגיל אבל דקדקו לומר בקל דע"כ נ"ל הכי לדברי המתרץ דמוקי לה ביכול להגיל ע"י סהתם אף אחר שמיפה וח"כ בשעת שמיפה ע"כ בהיה יכול להגיל בקל דעכ"ס קאמר באין מרדפין דהוי יאוס כמ"ש התוס' ולדברי המקשה כמי הא לא אסיק אדעתיה הך סברא דיכול להגיל ע"י הסתם ודוק:

בא"ד וה"פ אם נתייאשו הבעלים הסיגו סיגו אם בשעת שמיפה ולא

דדמו כו' עכ"ל דע"כ ליכא לפרש דוקא אם נתייאשו בפירוש דא"כ מוקמי ליה דיוקא דסיפא דעשאה המרפין הא אין מרדפין ליאוסי מיאה כדמדקדק המקשה בסיגוף אלא ע"כ אם נתייאשו הכי מתפרש אלא דהכי וק"ל: **בא"ד** ואין לתקשות דמני דייק מסיפא דעשאה המרפין הא סתמא כו' דלעולם כיון דאם נתייאשו אחזור ולא נקנו מרדפי אלא לאפוקי כו' ולא דהכי וע"י סיכא כו' עכ"ל ק"ק דאכתי ליתני רבותא בסיפא דאפילו בסתמא אלא הו"ו אם בשעת שמיפה לא ליאוסי ומכ"ש המרדפין ולהיוקא דקתני סתמא אלא הו"ו אם בשעת שמיפה אלא ליאוסי דליכ ספר לאפוקי מהו הבעלים בשעת שמיפה ולא דהכי ודוקא בלא מרדפי באין יכול להגיל ולא הכי אינו אלא בלגל ויש לתרץ דמיירי בלגל ויש לעיבד והו"ק: **ע"ב** בד"ה מאחר לאיתותבה רבא כו' אלא לאביי כו' מעשה דאמוראי לא פליג אביי אהך סברא דמאני לרבא לעיל דאמרו מוכיח עליו וכן בהך סברא דעשאי הכא לאביי אליבא אקליס כו' מעשה דקדקו אמוראי לא פליג אביי אהך סברא דמאני לרבא לעיל דאמרו מוכיח עליו וכן בהך סברא דעשאי הכא לאביי אליבא אקליס כו' מעשה דקדקו וכ"כ אמוראי לא פליג אביי אהך סברא דמאני לרבא לעיל דאמרו מוכיח עליו וכן בהך סברא דעשאי הכא לאביי אליבא אקליס כו' מעשה דקדקו

לתמוים כבר מצאו אחרונים אבל קלת מנומנם בפירושו דמי סכריהו לעמי פירש סתם שוכר כסהוא יוצא מהפס כל זיוותיו כו' דהוס סני ליס בתם פירש שהאחרונים מלאו מס שסכתו הראתונים ומס בעצמה סתמת דבתרא הוא דהוי שפיר דומיה דסהיא דמייתי מסוקי ירושלים וים לייסב בדוחק ודו"ק: **תוס'** בד"ה דשמיך וא"ח ולוקמי תלרו כו' וכן מוכח לקמן דתכן מצא בתנות כו' עכ"ל כתב מהרש"ל מזס ירלה דלא ס"ל לבעלי סתוס דסייך לעיטר גבי חלר יאוס שלא מדעת כו' ולאסוקי מדעת ל"י והרא"ש כו' וכן כתב הרא"ש להדיא עכ"ל והכריע תמוהין דמה סייך כאן יאוס שלא מדעת כיון דתלינו ליס בשל אתרוייס ולכרי סביאו נמי רחיס מסך דמנות ומולחנות דמייריי נמי דתלינן ברוב עו"ג כמו שפירשו סתוס לקמן וכן כך דתנר אינא לפרושי כרי אפילו בקונס מרוב עו"ג ומדע שהרי הכ"י נופיס כתב הכא בריאה כדברי התוס' והכיא גם כן סרלים מתנות ומולחנות ולא כתב הכ"י דסייך יאוס שלא מדעת בחלר אלא בסיפא גבי כותל חדש דליכא למתלי בחמוריים גם הרא"ש לא כתב כן דסייך יאוס שלא מדעת הכא בחלר אלא לפי תירולו הכני שכתב דהשלל מתחלק לכל ישראל כו' ולהא כתב וכ"ת תקנה לו תלרו אחר שנמצאתו לא עדיפא תלרו עידו כו' עכ"ל אבל בתירולו קמא שהם בעצמם דברי התוס' ליתי לן למתלי אלא בשל אתרוייס ולא דלא סייך יאוס שלא מדעת בחלר ולכך הביא נ"כ בתירולים הראתונים מסלוקה מן סתנר דמי לא משקינן דלוקה מרוב עו"ג ומה שלא הביא רמיס גם מתנות ומולחנות ע"כ לאו מעצמיס שהרי כתב הרא"ש לקמן גבי חנות ותלרו גם קמה דלא שנכה דמיס כו' עכ"ל והדברים ברורים לעמין והו"ק:

בד"ה לב' עו"ג בפחות מג' לא מקרי רוב ומייריי כו' עכ"ל אפשר לפ"ל לתפ"ג דסני עו"ג נמי הוי רוב לגבי בעל הבית לחודיס ע"מ כיון דשיקר דיכתס אין כאן אלא ליגס ח' ומיגס ליס לן למתלי בגפל מרבי מני עו"ג לגבי בע"ה דדיקתו שם מי לא לא דג' הוו וליכא לאקשויי לא תוקמה בפונדק אלא במשכירו ודר עם ב' עו"ג דהא פשיטא הוא דתלינן ברוב עו"ג ועוד מלתא אלא שכיחא הוא שיהיה ומרגלא דר עם ב' עו"ג וק"ל:

ע"ב בגמ' מאי אריא דתני בין הכסאה לטולחני של טולחני ליתני על טולחן ת"ל כו' מדברי הרא"ש נראה לפר' הכי דקא קייתא מ"ש לפי בטוסחתו ומשום דהא אינא לעולם אימא מרישא כד אמר לעיל לפני טולחני הרי אלו שלו הא ע"ג טולחן דטולחני וכדמסיק דמאה ליכא לאסמעא מיניס גם הרי"ף סיס לו בירושה אחרת בזה והכל שוכחה אחת ע"ש ויש לייסב נוסחת הגמרות שלנו דלפני טולחני לא דייק ליס הכתא אלא

מהר"ם

כוח כנעל הכיס ודר עמסס בנית ולכך לריך שלסס דלון כוב פחות משלסס וכוי כוב עו"ג וכמו שפירכו כסו' לקמן: **ד"ה** תפילו שמא נ' ישראל מילחים דבר קפדא מפרס וכו' נראס דכתבו כהוס: כן משוס דלשוס ריוסא משמע דבר נתון תלינינ דבר קפדא לעיל מיגס קלי הוס נראס לוחק דבר קפדא אבל הוא לכך בתנו מילחים דבר קפדא מפרס וכו': **ע"ב** בגמ' מימר אמר נ' כיסי דנפול מיגלי כנ"ל: **תוס'** ד"ס אינו עוכר אלא משוס סבב תמיס וכפ"ק דקדושין ואסור בסבת אחדס עכס שלין כזמן גרמא וכו' כ"ל ונמס מבוא ליס עכס ולא מחייבי ליס נגוס אלא מעכס דכו' אלין כזמן גרמא כא אפי' יכא כזמן גרמא מיפוק דמחייבי ליס משוס אלא דכא לא מבכתא עכס אלא אלא דוקא לכתעלם ובכל כלאיון כנגוס מיגמס כמו אלכנים דכא כבוס מכתוב אבס לאוס עובנים שבחוס. לכך כתבו סייגו בענין שבכאן ר"ל מבכתא עכס אלא לאו כנין בגמלא לפי יאוס ע"מ לאחזיר ואחר מיגוס נגזלה דאינו עוכר אלא משוס אבס אבס דאינו אלא עכס וכוא לוחא ליס מין כזמן גרמא:

דף כז ע"ב בגס' דתמא לידיס מעמא ואמי' סכי אחיך ולא עו"ג ולמדנו שאבדת ע"ג כו' ולא מיתא כו' כ"ל: **תוס'** ד"ס מס מעלס וכו' וא"ת ולכדה גופא מנא לן וכו'. יש לדקדק מס הלו כתוס' קריגיא אין בנס לאיתא בגמרא מלכדה מיקבו ליס בלאו כסי דבא עכס ולאו אין מייב לבכריח וכן אלו מעכס דבו יאוס בעלים וכל מרבון לחייבי בהכי א"כ בקבי ליס מנא לן דיאוס קונס לבבדה ויס לתכן דבלאו בסיא דמנוכס בעיגו יכולין לומר דביקר מלבא דאיס לן דיאוס קונס לא הוי אלא מיקון מדבבנן מאיזס עכס כדבעי לומר בסס בעכוכס נבי נגנבס אבל בהס בעכוכס מעמא דבמילסס יאוס קונס דאוריתא דבא נמי לאיקס בהס נגנבס דלקני נגבס יאוס דאוריתא מלבבדס בדאיתא בהס ס"ב ס"מ דבלבדה קבי יאוס דאוריתא ולכך בקבו בהו: **ד"ה** ובס בלבבדס ואין בכל כו' אבל יבא בלא בקבו בלבבדס אחיך. ר"ל ולא אשמעין קבת בלא דבא דבמילא בכלל בקבת בלבבדס אחיך וכוי בלאו בכר בהס קבת בלא דבאיתא דבס: **ע"ב** ד"ס מלאו נס קבור בכיס וכו' עד בסימני בכיס וא"ת ולוכה מבבא דסימנים לאוריי: וכבל ס"ל דבור בלבל אחד סוא ולא דבבס בהתלא בדבור בכי ויתוס לבלא ס"ס בוא: **דף כח** ע"ב בגמ' ר"ג אומר כו' כו ס"ו יוס אחר כתב וכו' כך סיא בגירסת פ"ק דתענית ובירס"י בלומר כו' במתכתן בוא ס"ו אחר כתב לא ומבתמי ביובתא ולא אזלי בין ביומתא וכו' כ"ל: **ברש"י** ד"ס מבא אבבו ולבו' עד אבבס ובתבב כך וכך לאוס בבבס וכו' ע. **תוס'** ד"ס ס"ו יוס וכו' ל"ל דעס בבמיס ובעיבס בוס ד' בוס בבבס וכו'. יש לאמוס ל"ב נבבוס בבל בבבמיס ובעיבס בין בלבס בהתב לאס ס"ב בס מבסיקים בין שיר לעיר ל"ב בבבמ בבבבבס לבבבבבס בבבבס בבבבס ב

בק"ו מעשיה ד"א. מי בתנם כדלקמן ועוד נכתוב בזה לקמן בפי' רש"י ע"ם וק"ל: ע"ב בפירס"ו בד"ה לאחיה לעריס לכתיב עמו עכ"ל פי' דהין פריקה ומעשיה הוה מי בתיתים לעריס לכתיב עמו ואי לא הוה כ"ב לא הוה לעיס מתבידה דלא מתתי אלא בלאיתה לעריס וק"ל: תוס' בד"ה אבל הני מרתי דלאיתנהו לעריס בהדייהו כו' ואין בעלים עמו היינו הוה זקן כו' עכ"ל כפי יתורה דאין בעליו עמו לא אתי אלא לזקן ולא חולה אבל לאין בעליו אמו מעמד לא אלעריך קרא דהוה א"ם מתבידה וק"ל: בד"ה אם יש בם ב"ד כו' ומסתמא ס"ח מתי מקדש בשכר כו' וא"ת והכא כו' וכן לקמן ס"ח אין לריך לקדש בשכר כו' עכ"ל לכאור' פירושו דמסתמא ס"ח מקדש בשכר דמוטל מבעס"ב דבא לגרע מס"ם אבל הכא אם ס"ח מקדש בשכר דמוטל מבעס"ב דהא לא מקדש אלו מדבריה אלי דאינה דקושטא דמלתא מה"מ גרע הוא ס"ח מס"ם דס"ם הוא מדבריה אלי כיון אין לריך לקדש בשכר ודוקא ותתם דוקא ס"ם נקט דלא הוה מדבריה אלי כיון אין לריך לקדש בשכר ודאי דמוטל מבעס"ב דהא לא קדיא לאו מידי אא"ם ודברי התוס' בפ' הכונס יומר מדוקדקים שבתתנו אם עשתה אתה כבי הש"ם אם קידש בשכר דמוטל מבעס"ב ואו לא מידי אבל לא ידעתי מסמעו ודו"ק: בא"ד אבל מגיל מפי אחרי ומבקר מכורו ומחזיר כו' עכ"ל בקונייתם הסמיכו הך דמבקר מכר המורו דאלימא לאו להקשות מסך דמגיל מן אחרי ומתחזיר לבירה דמגלה כל הסכירות ומיון בתוס' בפ' הכונס וק"ל:

ח"א דף לא ע"א פתוח הפתח אין לי אלא לעניי עיר כו' דהוה מסמע כן מנוס כן מנוס דבריב לעיל מיעיס כי יהיה כן אינון מלחמה אחיך בלחמה בעריך וגו' דמסמע מיני עיר וק"ל: שם אין לי אלא מתנה מרובה כו' מנוס דלעיל נמיה מסמע דבר הנוגע לעבדי נמיה דלאמיגין בדאמרת בגי תתן וגו' ביטור נמיה וק"ל: שם אין לי אלא אחין לו ואינו דומה כו' מנוחת פרק מציאת הבאה:

דף לב בד"ה ב"ד הדיונות כו' וי"ל דמוכרת אלא בב"ד מנוס חיבא וגבי כו' עכ"ל דלא תרתי מעליותא דהיינו דבב"ד יכולה לעכב לעצמה ואלא בב"ד מוכל לעכבו מיהת לאחריס ע"י אלמה הדיונות מעא"כ בסך דמעבדיה וק"ל: בפרש"י בד"ה לוחר לך פריקה כו' ה"א דיו לבא מן כו' מס מעיה בבכר כו' עכ"ל דקדק לפרס כן דהסתא פריקה אלעריך לגופיה דאי לא הוה כתיב פריקה אלא הוה יליפינן ליה מק"ו מעשיה לא הוה אלא בבכר כעשיה דעשבה אעשה הוה בבכר ולא ניחא ליה לפרס בפסיקות דמע"ס כתיב פריקה לעומר דעשיה בבכר ואי לא הוה כתיב פריקה לא הוה יליפינן דעשיה בבכר כגרלה מדברי התוס' לעיל דא"ל לא הוה פריקה חוזר לגופיה ולפרס"ו דהכא יש לקיים לעיל דעבדיד לריכותא להכולהו קראי ודבר קאתר ואי אלמעיגן מעשיה לחוד מהוה דבבכר מסברא אבל פריקה בחנם לא הוי מהוה מעשיה הוה יליפינן ליה וס"ל דיו ולכך לריכה לאתכב פריקה אלא הוה יליפינן ליה מק"ו מעשיה לא הוה אלא בבכר כעשיה דעשבה אעשה הוה בבכר ולא ניחא ליה לפרס בפסיקות דמע"ס כתיב פריקה לעומר דעשיה בבכר ואי לא הוה כתיב פריקה לא הוה יליפינן דעשיה בבכר כגרלה מדברי התוס' לעיל דא"ל לא הוה פריקה חוזר לגופיה ולפרס"ו דהכא יש לקיים לעיל דעבדיד לריכותא להכולהו קראי ודבר קאתר ואי אלמעיגן מעשיה לחוד מהוה דבבכר מסברא אבל פריקה בחנם לא הוי מהוה מעשיה הוה יליפינן ליה וס"ל דיו ולכך לריכה לאתכב פריקה אלא הוה יליפינן ליה מק"ו מ

מעונגים ע"ש הי"ק: בד"ה כיון דאגרה מיניה כו' סרי סוכר פטור בשבועה כו' עכ"ל כל השבועות שזכר רש"י ז"ל בענין זה על הסוכר היינו שיכפב מגאוסה ולא בגנבה דאל"כ גם הוא חייב לשומל וק"ל: בא"ד והשולח מעלים לשוכר עכ"ל קלר כאן מלפרש וסמך עלמו לפיכולו לקבין דהיינו שיעלם פרה אחת כו' של שאלה ועוד פרה אחרת לעשות אגלו ר' יעיס לשאלים המאה וק"ל: בד"ה חזר ראובן כו' ואם היתה מתה אגל ראובן כו' ופרה אחרת לעשות אגלו ר' יעיס כו' עכ"ל יש לדקדק אמאי לא חייב עוד אם מתה בתחלת הפ' יום שיעמיד לו פרה אחרת לעשות מלאכתו פ' יום כדתנן לקמן בפרק המופקר הסוכר את התמר כו' אבר או מת חייב להעמיד לו תמור אחר יום לייבה דחיירי בשוכר לו פרה זו דל"ל להעמיד לו פרה אחרת כדאמרינן התם בגמרא ושיטה הבאלים סי' יעיס הרא"שים עד מאה כיון שאינה עתה אגלו בשבירות הי' יעיס אגלו ס"ל כאילו מתה אגל הסואל וחייב להשלים לו אמר' בפרה זו והו"ק: תוס' בד"ה בתחור פרה לבעלים כו' ואמה חייבת כדין שוכר כי כו' עכ"ל הלשון ק"ק כיון דעיקר מלתא כי הבבי לך אליבא דר"ש כו' דהיינו בתחה כדרכה ס"ל לרבנן נמי בכה"ג ואמה פטורה כדין שוכר והו"ק:

דף ל. בד"ה אין לוקחו כו' דיש לאלותו הבלא לחותו בית קבלה כו' ולכך

פריך לקמן אבי לרבא שפיר כו' עכ"ל מה שפירשו אין לוקחו כו' לענין הבל בית אחר שתחה בו הייבו דוקא לאבי לא היא שבראה לחית ליה מלאך הנשמה מה לי הכא ומה לי התם דס"ד לאבי דרבא אית ליה אין לוקחו כו' הייבו לענין חוזם אחר דאפשר דאם היתה בביתו לא היתה נאנסה וכן פרש"י לקמן בסוגיא בד"ה וכמי ליה דסבראם כו' דהבאת פריך ליה שפיר לאבי לרבא דנמצא ליה ר' אבי לרבי אבא לענין מתה בהבל אין לו לומר אין לוקחו כו' דעלמך הנות מ"ל כו' אבל בחוזם אחר אית לן לעיולי הבל כמו שפירשו אין לוקחו כו' ע"ל אבל אי ליכא לפרוחי הך דאין לוקחו כו' אלא לענין הבל כמו שפירשו התוספות ס"ל לאבי דמפרך לרבא בחוזם עתה דאין לוקחו כו' דקאמר ר"י והו"ק:

בא"ד ואפילו לע"ד תחלתו בבשיעה כו' אבל הבא אגלאי מלתא אחותו בבשיעה בפרה"י לקמן דילאתה לאגם זו היא בשיעתה כו' ע"ש דהא בהוליכה בעצמו לאגם וכן לרב בעמרה לבן דעת אם מתה פטור כמו בבחב לעיל והו"ק: ע"ב בפרה"י בד"ה ובכי ליה כו' ומדלא אמי ליה כו' עכ"ל לאבי ל"ש כו' ומטעמיו לע"ד לקמן אבל בעמרה לבן דעת אם מתה פטור כמו בבחב לעיל והו"ק: ע"ב בפרה"י בד"ה ובכי ליה כו' ומדלא אמי ליה כו' חייב כו' עכ"ל לאבי ל"ש כו' ומטעמיו לע"ד לקמן דילאתה לאגם זו היא בשיעתה כו' ע"ש דהא בהוליכה לאגם בעצמו לאגם וכן לרב

פוקחין ליה כלל הך דס"ח לאיסה לריכה חסרון אלא לדין לחוד וק"ק דמוקמא הך דס"ח אלא תאמר דיו ופך דס"ם לאיסה לריכה חסרון ואכתי מעלן בס"ח לאיסה לריכה חסרון דסא ס"ח מס"ם לא ילפינן ויש לייסב ודו"ק: **בא"ד** ומפיר גמר שומר סבר מעומר חנם לכ"ע זה מזה מיהו בריאתא דהכוטם כו' עכ"ל נראה מדבריהם דלכ"ע לאפוי' לר"י לאיס לאיס דלריכה חסרון סבר רבא דקרבא עדיפא ויליף בעיר ס"ם מס"ם אלא אתאר דיו ואיכך לגזירה בוס כדהיא כו' חוך מהך בריאתא דהכוטם דסברה בהיא דלא יליף ס"ם מס"ח ולא"ז ים לייסב בעס שהקנו הטוס לרב יוסף לעיל בב"ק בפרק הכוטם דליסטים מזויין גנב הוא לר"י א"ל גניבה ואבידה בשולא לר"י דקרבא עדיפא ודו"ק:

דף מב בד"ס אמר שמואל כספים כו' אתמר בבואל לכי ליף שחייב בגניבה ואבידה לא ילפי כפל כו' ומרהה הכוון לאחי שואל מק"ו דס"ם כו' ודיו לבא כו' עכ"ל וכל"ל מני לעאי דס"ד דליסטים מזויין גנב הוא הכי פריך אתמר בשואל לכי ליף שחייב בגניבה לא ילפי בליסטים מזויין דמסתמא הוא מחייב קרן בכל אופנין כו' אבל ק"ל לריגולס דא"כ מאי מני פריך מליסטים מזויין הכיון דלא אתי שואל אלא מק"ו דס"ם אין לחייבו בליסטים מזויין דסוי גניבה אוסב בקרן ודיו לבא מן הדין לסיות כגון דס"ם פטור בליסטים מזויין לסוי גניבה אוסב אף שואל כן ול"ע:

ח"א דף מב ע"א לשולם ילפי כו'. יש לפרש ילפי בקרקע דסיינו שיניח הפצים בקרקע כדלקמן בספים אין לפס פטורה אלא בקרקע וי"ל עוד דל"ל ולא ילפי מס שיש כגון זה דסיינו ילפי בקרקע שכן לו ליספים שיש לכן אחריות דשחר נכסים אפסר שיתבנא בנגע אחד ע"ל ליספים ונייסם אבל אחרן לשולם עומדת א"ל מתניתין בפרק הכא על יצמתו זרע ולא תזמן כו' דהני מתנכרין ע"פ פרס"ש ולילים פרקטיות יש לו מעלה שיש יותר ריוח בפרקטיות כדלמתניתין מה הוס ק' זוזי בעסקא כל זמן בעסקא ולא ומתרה ק' זוזי בלרבא מלחת כו' ולילים מהם ידו יש לו מעלה לריות מזומן לו כל אשם לעורך הכא לאדם פחות כדלמתניתין בשמעתין וק"ל: **בדבר** הסמוי כו' ואין הכרכה כו'. מומה הענין הוא אחד אבל מתשמות דוכתין איכא ביניהו מ"ד אלא נדבר הסמוי כו' דרים בלאמתין בלבון סימוי אין ומ"ד אלא בדבר שאין הענין כו' מהשא ליה בלאמתין בפשוטו מלבון אוכר

מהר"ם

כו' והיינו מאוס כדפרישים לשל וכו' ונלוי מילתא בשלמא הוא וכו'. יש לפקפוק דאין זה דומה לדלשל דבשלמא לשל בשומר חנם כתיב עליהם יד בכדאיל בקרא ובשומר שכר ג"כ כתיב עליהם יד בכדאיל אתמרי גלוי דבמו דבעליהם יד דכתיב גבי שומר שכר הוי פיהוהו אבל חסרון הכי נמי אלי עליהם יד דכתיב גבי שומר חנם הוי פיהוהו גם כן בלא הסרון אבל בכא לאתן דאתר לריכה חסרון ולא יוסף שומר שכר מעומר חנם לא הוי לריכה עליהם יד גבי ס"ח לגד המיקם כן דלא לאסור בבעלים מכיסו הוה לריכה עליהם יד בכדאיל אי מס"ם הוה לריכה חסרון ואין בעלים ס"ם מס"ח הוה יליפין ס"ם מס"ח ויליף בעיר ס"ם מס"ח אלא מלחת בשלמא הוא דסא סמתת לא כתיב עליהם יד גבי ס"ם בלא עליהם יד בכדאיל ומכיסו מיהו. ואין יש לפקפוק לאתן לריכה חסרון ולא בעי תרוייהו מכל מקום מימא דלאלא אתאר דיו לריכה תרוייהו דסא לא אלי לאיס ב ס מכוחר בכר ואלו מילתא לא בעיר כלן כמו בכתבנו ונלאה ליסב דכתא נמי בעיר בעיר בעבור בבעלים אין לריכה ע"ל דבשום אלא דאמר דיו לריכה חסרון ולא בעי בעבור בבעלים ודסא ע"כ לפי אתמא לריך לאלן אתר דיו ולבעבור בבעלים דסא ע"כ לפי אתמא לריך לאלן אתר מי לריכה לדלא

וא"ם והלא יאמר בגרסא חמיך כו' עכ"ל סמכו דבריהם אלו סכא אבל עמ"ד לעגל מעבע עשה חליפין לא ק"מ לאומא דסבר כע"ד מעיקר משורכם מן הסתורה והך בריתא דלעיל תן לי בדינר מעות כו' ואני אעשה לך יפה דינר כו' דבשי לעיגר דמעבע עשה חליפין נמי לא מיקרי לסו כיון דאידי ואידי מעות לא שיך לעיגר לאוקמי ברבותיה בשם יחייקרו כדי ביסיס מורח ומעל והו"ק: ע"ב בד"ם ומיהו נמי כו' וגרלה דבור כו' הוי לי ולאמלי דעשי כל הניסוס ל"ם כו' עכ"ל אבל לעמלי הם"ד מעיקרא ליה לן לאוקמא הסיפא אלא בשבר בור בשרם דסיינו פירי לריכא לאוקמא נמי בשור ובדרם מהיים לכיון דקתני בריתא דמעבע עשה חליפין דאוי כלי לא מיעברין ליה לעמלי בתר הכי בור ובדרם דעשה כלי נמי נגעו בם וק"ל: בד"ה ולרב נחמן ו"ל לרבא דמעבע דריסא דכל הניסוס דמייריי בחליפי כלי בכלי כו' עכ"ל פי' לעיגר רש"י דקניין לרב נחמן נמי לעמלי דמעבע כל הניסוס דמייריי נמי ריבא דעילתא דסיינו כל הניסוס בחליפי כלי בכלי סיינו אפילו אינו בור ושיפא דעילתא כילא חמליף בור בפרס דסיינו נמי דומיא דהכי דאפילו אינו בור אלא אבל לעיגר אינו בור דקתי לא פריך מידי לעמלי דעמלי כל הניסוס וק"ל (בהגהות הלשימות יד לריכה חכמון כו' בפרש"י אבל ס"ם אינו מעלה כפל בעונין מעגת גבב כו'. בעובדא דאפוטרופוס דיתמי דזבן לרו תורה כו' בפרש"י ותוס' סם בפרק איזהו נסך אין לי אלא נסך בכסף כו' ובתוספות בד"ם והוה קלא אינון כו' וי"ל דאחר ריבית קולה יולאה כו'. אלרי הסעלים מתניתין דוקא כו' מיין סם בתוספות עם סבריתם לזה כו'): בא"ד ולא"ם ולמ"ד בין פירי ובין מעבע עושה חליפין כו' פכ"ל ברלה דמ"ם דתקבי לרו לעמ"ד פירי עושה חליפין ומעבע אינו עושה חליפין דקא"ל לעמלי אחת אפילו אינו בור אינו עושה חליפין דבשר אפילו רב נחמן מודה ומעבע אפילו בבור אינו עושה חליפין כמו בסוכיתה דלאיירי לאפילו באינו בור והאמת תקבי לרו אלא מעבע דסוס דסוס מלינן לעיגר לעמ"ד חליפין כו' אבל לעמלי דמעבע עשה חליפין ובבור ונגעה לעמלי דמעבע ומעבע עשה חליפין ליה כמ"ד דמעבע עשה חליפין בבור ליה קרא לעמלי אבל אמאי לא אמרינן דמעבע אינו עושה חליפין דקדק לעמ"ד כל דמעבע ומעבע עשה חליפין דסיפא דלעיל דתמוהה דקדק לעמ"ד דלאיירי לאפילו באינו בור ואמאי תקבי לרו אלא מעבע דסוס דסוס מלינן לעיגר לעמ"ד חליפין כו' אבל לעמלי דמעבע עשה חליפין ליה כמ"ד דמעבע עשה חליפין ובבור ונגעה לעמלי אמאי קרא (לגא) דסא דמעבע נמי אינו אינו בור אינו עושה חליפין וק"ל: בא"ד א"ל לגוי כו' דאם סוא אינו בבור אינו עושה חליפין

מהר"ם

בכ"מ אבריי דיקנין דה"ל אבל בגרסא לא אינו מכוס דהכם קתמר מהגת בכ"מ כיוסס לגבי דגבן לו כיסא דאינה מיוסס ליה בתמה ובכ וכל כיסא דלגבה מיוסס ליה בתמה וכו' ובכ מני לא הוי בר בר"ס דהכם לא הוי בקדוסס וא"כ אם אינה דסולפס לא קיא בבריה לא סוס קניסו' כל מני אינו בכיוס מבע אלא ודאי דגם בבריה קיא בתוס' ד"ה ובכה כלומר לו וכו' ו"ל דבכא אינו ונן לו לוסס מעבע וכו' עי' בתוס' דלגבי מוכחיים פירוס בכיוס הכו' וגבים בגמ' כב אמי אמר לגוסס לעיגר לאוקמי ברבותיה בשם יחייקרו נתן לו משות וכוח ונתן לו בכוסות ולגרגה לו יחייבה אינו פירוס בכיוס אלא נתן לו מעות ומעל ולא ולא ליגר לאוקמא הסיפא אלא בבשר בור בשרם דסיינו פירי לריכא לאוקמא נמי בשור ובדרם מהיים לכיון דקתני בריתא דמעבע עשה חליפין דאוי כלי לא מיעברין ליה לעמלי בתר הכי בור ובדרם דעשה כלי נמי נגעו בם וק"ל: בד"ה ולרב נחמן ו"ל לרבא דמעבע דריסא דכל הניסוס דמייריי בחליפי כלי בכלי כו' עכ"ל פי' לעיגר רש"י דקניין לרב נחמן נמי לעמלי דמעבע כל הניסוס דמייריי בחליפי כלי בכלי סיינו אפילו אינו בור ושיפא דעילתא כילא חמליף בור בפרס דסיינו נמי דומיא דהכי דאפילו אינו בור אינו עושה חליפין דקא"ל לעמלי אחת אפילו אינו בור אינו עושה חליפין ומעבע אינו עושה חליפין דבשר אפילו רב נחמן מודה ומעבע אפילו בבור אינו עושה חליפין כמו בסוכיתה דלאיירי לאפילו באינו בור והאמת תקבי לרו אלא מעבע דסוס דסוס מלינן לעיגר לעמ"ד חליפין כו' אבל לעמלי דמעבע עשה חליפין ליה כמ"ד דמעבע עשה חליפין ובבור ונגעה לעמלי אמאי קרא אבל אמאי לא אמרינן דמעבע אינו עושה חליפין דקדק לעמ"ד כל דמעבע ומעבע עשה חליפין דסיפא דלעיל דתמוהה דקדק לעמ"ד דלאיירי לאפילו באינו בור והאמת תקבי לרו אלא מעבע דסוס דסוס מלינן לעיגר לעמ"ד חליפין כו' אבל לעמלי דמעבע עשה חליפין ליה כמ"ד דמעבע עשה חליפין ובבור ונגעה לעמלי אמאי קרא (לגא) דסא דמעבע נמי אינו אינו בור אינו עושה חליפין וק"ל: בא"ד א"ל לגוי כו' דאם סוא אינו בבור אינו עושה חליפין

חכמת שלמה

בא"ד בהגאת בבלת חמור כו' נ"ב פי' שקבל ממנו הלוקח ושניהם של מוכר הן: ע"ב רש"י בד"ה היכי מתרלן כו' בפרה חס"ד: בד"ה תרגומא כו' של דינרים נמחק:

דף מז ע"א רש"י בד"ה הנוא לקיים כו' ותמורת כמגעל הס"ר: תוס' בד"ה כיון דלא קפיד קנה דכי חליפין דא"ל הני דמים כיון דלא שביתי כו': ע"ב גם" על אסיסון דעל מעות כו' כ"ל: תוס' בד"ה נשרפו כו' לא תקנת יאמר כו' כצ"ל:

דף מח ע"א תוס' בד"ה תשומת יד כו' ויחר לו כלי על דמי עינו בו' כ"ל: ע"ב גם" ר' יוסי לטעמיה דאמר אסמכתא קניא נ"ב זהו מדברי הגמ' נ"ל: תוס' בד"ה נתנו לסיטון ו"ל דלא מחברה משיכה כו' נ"ב קאי על אתנן זונה שנאסר אף אלא משיכה בטלה ע"ש: בא"ד מחרלדבריו ו"ל בר נ"ב קאי על ההיא

מהר"ם

בכ"מ אבריי דיקנין דה"ל אבל בגרסא לא אינו מכוס דהכם קתמר מהגת בכ"מ כיוסס לגבי דגבן לו כיסא דאינה מיוסס ליה בתמה וכל כיסא דלגבה מיוסס ליה בתמה וכו' ומני מני לא הוי בר בר"ס דהכם לא הוי בקדוסס וא"כ אם אינה דסולפס לא קיא בבריה לא סוס קניסו' כל מני אינו בכיוס מבע אלא ודאי דגם בבריה קיא בתוס' ד"ה ובכה כלומר לו וכו' ו"ל דבכא אינו ונן לו לוסס מעבע וכו' עי' בתוס' דלגבי מוכחיים פירוס בכיוס הכו' וגבים בגמ' כב אמי אמר לגוסס לעיגר לאוקמי ברבותיה בשם יחייקרו נתן לו משות וכוח ונתן לו בכוסות ולגרגה לו יחייבה אינו פירוס בכיוס אלא נתן לו מעות ומעל ולא ולא ליגר לאוקמא הסיפא אלא בבשר בור בשרם דסיינו פירי לריכא לאוקמא נמי בשור ובדרם מהיים לכיון דקתני בריתא דמעבע עשה חליפין דאוי כלי לא מיעברין ליה לעמלי בתר הכי בור ובדרם דעשה כלי נמי נגעו בם וק"ל: בד"ה ולרב נחמן ו"ל לרבא דמעבע דריסא דכל הניסוס דמייריי בחליפי כלי בכלי כו' עכ"ל פי' לעיגר רש"י דקניין לרב נחמן נמי לעמלי דמעבע כל הניסוס דמייריי בחליפי כלי בכלי סיינו אפילו אינו בור ושיפא דעילתא כילא חמליף בור בפרס דסיינו נמי דומיא דהכי דאפילו אינו בור אינו עושה חליפין דקא"ל לעמלי אחת אפילו אינו בור אינו עושה חליפין ומעבע אינו עושה חליפין דבשר אפילו רב נחמן מודה ומעבע אפילו בבור אינו עושה חליפין כמו בסוכיתה דלאיירי לאפילו באינו בור והאמת תקבי לרו אלא מעבע דסוס דסוס מלינן לעיגר לעמ"ד חליפין כו' אבל לעמלי דמעבע עשה חליפין ליה כמ"ד דמעבע עשה חליפין ובבור ונגעה לעמלי אמאי קרא אבל אמאי לא אמרינן דמעבע אינו עושה חליפין דקדק לעמ"ד כל דמעבע ומעבע עשה חליפין דסיפא דלעיל דתמוהה דקדק לעמ"ד דלאיירי לאפילו באינו בור והאמת תקבי לרו אלא מעבע דסוס דסוס מלינן לעיגר לעמ"ד חליפין כו' אבל לעמלי דמעבע עשה חליפין ליה כמ"ד דמעבע עשה חליפין ובבור ונגעה לעמלי אמאי קרא (לגא) דסא דמעבע נמי אינו אינו בור אינו עושה חליפין וק"ל: בא"ד א"ל לגוי כו' דאם סוא אינו בבור אינו עושה חליפין

חכמת שלמה

בא"ד בהגאת בבלת חמור כו' נ"ב פי' שקבל ממנו הלוקח ושניהם של מוכר הן: ע"ב רש"י בד"ה היכי מתרלן כו' בפרה חס"ד: בד"ה תרגומא כו' של דינרים נמחק:

דף מז ע"א רש"י בד"ה הנוא לקיים כו' ותמורת כמגעל הס"ר: תוס' בד"ה כיון דלא קפיד קנה דכי חליפין דא"ל הני דמים כיון דלא שביתי כו': ע"ב גם" על אסיסון דעל מעות כו' כ"ל: תוס' בד"ה נשרפו כו' לא תקנת יאמר כו' כצ"ל:

דף מח ע"א תוס' בד"ה תשומת יד כו' ויחר לו כלי על דמי עינו בו' כ"ל: ע"ב גם" ר' יוסי לטעמיה דאמר אסמכתא קניא נ"ב זהו מדברי הגמ' נ"ל: תוס' בד"ה נתנו לסיטון ו"ל דלא מחברה משיכה כו' נ"ב קאי על אתנן זונה שנאסר אף אלא משיכה בטלה ע"ש: בא"ד מחרלדבריו ו"ל בר נ"ב קאי על ההיא

מהר"ם

בכ"מ אבריי דיקנין דה"ל אבל בגרסא לא אינו מכוס דהכם קתמר מהגת בכ"מ כיוסס לגבי דגבן לו כיסא דאינה מיוסס ליה בתמה וכל כיסא דלגבה מיוסס ליה בתמה וכו' ומני מני לא הוי בר בר"ס דהכם לא הוי בקדוסס וא"כ אם אינה דסולפס לא קיא בבריה לא סוס קניסו' כל מני אינו בכיוס מבע אלא ודאי דגם בבריה קיא בתוס' ד"ה ובכה כלומר לו וכו' ו"ל דבכא אינו ונן לו לוסס מעבע וכו' עי' בתוס' דלגבי מוכחיים פירוס בכיוס הכו' וגבים בגמ' כב אמי אמר לגוסס לעיגר לאוקמי ברבותיה בשם יחייקרו נתן לו משות וכוח ונתן לו בכוסות ולגרגה לו יחייבה אינו פירוס בכיוס אלא נתן לו מעות ומעל ולא ולא ליגר לאוקמא הסיפא אלא בבשר בור בשרם דסיינו פירי לריכא לאוקמא נמי בשור ובדרם מהיים לכיון דקתני בריתא דמעבע עשה חליפין דאוי כלי לא מיעברין ליה לעמלי בתר הכי בור ובדרם דעשה כלי נמי נגעו בם וק"ל: בד"ה ולרב נחמן ו"ל לרבא דמעבע דריסא דכל הניסוס דמייריי בחליפי כלי בכלי כו' עכ"ל פי' לעיגר רש"י דקניין לרב נחמן נמי לעמלי דמעבע כל הניסוס דמייריי בחליפי כלי בכלי סיינו אפילו אינו בור ושיפא דעילתא כילא חמליף בור בפרס דסיינו נמי דומיא דהכי דאפילו אינו בור אינו עושה חליפין דקא"ל לעמלי אחת אפילו אינו בור אינו עושה חליפין ומעבע אינו עושה חליפין דבשר אפילו רב נחמן מודה ומעבע אפילו בבור אינו עושה חליפין כמו בסוכיתה דלאיירי לאפילו באינו בור והאמת תקבי לרו אלא מעבע דסוס דסוס מלינן לעיגר לעמ"ד חליפין כו' אבל לעמלי דמעבע עשה חליפין ליה כמ"ד דמעבע עשה חליפין ובבור ונגעה לעמלי אמאי קרא אבל אמאי לא אמרינן דמעבע אינו עושה חליפין דקדק לעמ"ד כל דמעבע ומעבע עשה חליפין דסיפא דלעיל דתמוהה דקדק לעמ"ד דלאיירי לאפילו באינו בור והאמת תקבי לרו אלא מעבע דסוס דסוס מלינן לעיגר לעמ"ד חליפין כו' אבל לעמלי דמעבע עשה חליפין ליה כמ"ד דמעבע עשה חליפין ובבור ונגעה לעמלי אמאי קרא (לגא) דסא דמעבע נמי אינו אינו בור אינו עושה חליפין וק"ל: בא"ד א"ל לגוי כו' דאם סוא אינו בבור אינו עושה חליפין

בר נעגין סיפא' מאמר לקבלו בחנם כו' עכ"ל ר"ל דסכא ליכא לפרוטי כמו בכל מוכסין בעבלמא דלמיגין בשוסה מעשה עמך כו' דמותר לקבלו בחנם סהוא הבא דסך לגומא דרשעים ולהי לא סוס עמי רבא דהוי קבול עליה ר' הייא ב"י כ"ה לקבלו על סמקה כו' וק"ל.

דף מט בד"ה מודה ר"י כו' ויוקר נמי סוי כמו מתנה מועטת עכ"ל סבי פחות מעלים קנה ומאחיר לוגאה ולהוכיח לא"ב ביטול מקח בבדי מירלה כו' דלרבנן מה"ע מינא לר"מ דכל פחות מעות סוי מחילה ומעות ועד שלים לוגאה ויזו על הטעיות הסמא מ"ם שמתו וחזרו בין לי ביטול מקח לרבנן לעולם חוזר בין בבדי מירלה כדאמרי' לעיל ויתר דברים המגומגמים בזה הענין אין להאריך בהם וכ"ל לייסב דבריהם ולהגיה בהם ועוד לי מעות ועד שלים לר"מ סוי לוגאה לא מ"ם שמתו וחזרו כו' וכוונתם דהסמא סבר הפסנון כדסברוה מעיקרא דפחות מעלים לר"מ כפחות (מעלים) [מעות] לרבנן ובבדי מירלה לתנר דסבי מתנא ליה פסנא דמתני' דכל פחות מעלים לר"מ כפחות מעות לרבנן ולא כדברי המלהם לעיל דקתמר דפחות מעות סוי לר"מ מחילה ומעות ועד שלים לר"מ סוי לוגאה בעמות לרבנן ועוד דהפסנון מכח לדבר הסבר כדמעיקרא ולא כדברי המלהם דסיינו מעות לרבנן ועוד לי מעות ועד שלים לר"מ סוי לוגאה לוגאה בעמות לרבנן לא מ"ם שמתו וחזרו בין לי ביטול לכ' סוא סברא הפסנון לגיעת המוספות דיפא נמי לעיגר דעמות עליו לר"מ סוי מחילה ומ"ם פרק לי ביטול מקח בבדי מירלה דאמרי מאי דבר מעולה ומוכח לגאלתר דלפי מה"ם שמתו וחזרו בין לי ביטול מקח בבדי מירלה ולא מ"ם חזרו לי ביטול מקח לעולם חוזר לא מ"ם אמאי חזרו דחקי ליה לגאלתר לר"מ ומהתם בלי עיסה וסברא דקאמר בסיפך זה דשמתו בפחות עמעו לגו וכן חזרו לי מאחר ביטול מקח לעולם חוזר לא מ"ם אמאי חזרו לפי מעות הסוס' דמעיקרא נמי כי אחר מי סברת הפ' דמעיקרא נמי כי אחר מי סברת הפ' דמעיקרא נמי כי אחר מי סברת הפ

ויש ולעולם ואיתא להו בדרבנן דבזמר מעמות בניסס כתס לחזור כו' הולרכו לעיטר סכת דלא פירכו כך אלא לכוס מס שכתבו דחוזר הכא הסשמן לסברתו הרלשונה מעוס דסכי פסמא דמתני' אבל לפי (זה) מס שפירכו שהשמן חוזר לסברתו דעשיקרא מעוס דלא ת"ס שמתו וחזרו לפי סברת המזהה לעשיל לא פירכו (המגיד) [מעשה] ומתרץ כלל קושית אמאי חזרו אלא בחת"ל ביטול מקח בכדי שיראה אבל אם לעולם חוזר לפ"ז לא דקדק ליס כלל אמאי חזרו דזה שכתבו לעיל הוא דוחק גדול לעיטר מעוס כך הוא מלתא דבניסס כתס לחזור לרבנן סוס ניחא להו בדרבנן כיון דלר"מ אינא תרתי מילתא דשתות עלמו הויא מחילה לאלתר וגם ביתר מעמות אלא כל חיום חזרה אלא חיום ומע"ס חוזר לסברתו הרלשונה דלר"מ בכל פחות מעלים קנס ומחזיר אוגאה ומשתמ בעיון ספיר מתחיתין אא"ב ביטול מקח בכדי שיראה ת"ס שמתו וחזרו כו' ודו"ק כי הדבריס ברורים סס בכוונת דבריהס בלי גמגוס: **ע"ב** בד"ס אתר רבא כו' דאדרבא ס"ל לאתויי מתני' כו' עכ"ל ליתא דאדרבא הוא מגומגם דר"י בריתא מסתעא דאדרבא הא רבא נקט בליסיס מלתיס דרבי נ"ן דלא קתני רלס ועפי ס"ל לאתויי מתני' דלא תני בס ליכנא מלתיס דר' נתן ולולי שיראתי מלהגיה דברי הגמוס ס"ל דעשות כפל בסס מתני' בעקיס מרבי נתן ואז ניחא עפי ליכנא דאדרבא דעפי אית לן לעיטר ולאתויי לרבא מרבי נתן דנקט ליכנים ולא קאתר רלס ודו"ק:

דף נא ע"ב בד"ס סכא מי ידע כו' א"כ כיון דקלס בעיניו לסוליאס ידעס ומחלס עכ"ל אבל נעיל בתנאי שאינו יורסס לא שייך לעיטר סכי כיון דקלס בעיניו לסוליאס ולעולם ומחלס כיון דכתובתס עליו סיכס קלס בעיניו לסוליאס ועוד דבסוליאס לא מכח תנאי סוא דאינו יורסס מעמ"כ סכא בעוחלת כתובתס למכח תנאי הוא וק"ל: **בד"ה** בד"א בסתס ר"מ כו' לא כר"מ ולא כר"י וריב"ן פי' כו' אבל מפרס ע"ע כו' בעשס כאוחר יודע כו' עכ"ל לא מתוקמא לשמואל כר"מ מעוס דסכא בתפרס אני יודע שאין סוס כו' בודאי קעקר וק"ל דס"ל לתרוצי בפיעות עפי דאתיא לשמואל כר"י בד"א בסתס אלא אתר ע"ע אבל בתפרס יודע אני כו' וסא דלא קתני באומר ע"ע לרבותא קתני יודע אני כו' אע"ג דודאי קעקר ומכ"ס באומר ע"ע דמי ייתר דקעקר ואפילו ר"מ מודס ביס ויס לייסב ודו"ק: **בד"ה** לא יהבס את כו' בכבר נתן לו שכרו פי' בתוכר הרלשון כו' עכ"ל דאע"ג שהוסיף לו מכס ייותר על הסעדרס דיינרן שנתן הוא עליהס אין בכלל הסעדר ריוח הוא שכר מרחק שנרחק לתפרס לבדס כמו שאין בכללו שכר כתף וגמל אלא שכבר קבל שכר כנרחו בעס שהתוכר הרלשון הוא שעשה אות: שבנדיס וזלזל במכרס לתת הוזן כי' דינרין אף שהיו שוים ביותר כדי שיקבל אלוקה עזס שכר טרחו לתפרס ודו"ק: **בד"ה** מי פוליוטא כו' אבל בי' פוליוטין פחות פרוטה הוי מחילה אע"ג דלתכתא הוי פחות מקח וי"ל כו' עכ"ל לאו דוקא פחות מקח אלא לגבי מקח הוי יותר מפחות ב' פוליוטין פחות פרוטה והוי ביטול מקח דאפילו לשמואל שפי אית לן לעיזל בתר מקח וכוי ביטול מקח מלמיזל בתר מעות והוי מחילה כמ"ס לעיל דכן נראה מדברי הסוס' וכ"ס במרדכי בשם הרמ"ך מיהו קשה לפירוש דמיירי שעבר לו עלית שוה כ"ד מעות בשלש כו' אחסר ל' מעות דשיומו פחות מקח כו' דאכתי תקני לשמואל דפחות מעות אמי שיומו וחכא קתני אחסר ל' מעות אבל בחסר פחות מל' מעות אמי מחילה אע"ג דבחסר ל' מעות פחות פרוטה לא הוקרה ליס כיון דהוי ביטול מקח לגבי מעות

הר"ם

מסר"ל ילקח כסבון ז"ל כיס גורס דלס"ז לא כיס פריך אמאמר וכו' וי"ל דלעיל בשסקיס המקבס לי מכי בתאלי שאמרו שמקבל מקח אחר לעולם וכו' דאי ס"ד וכו' אמאי שמתו לא פריך המקבס אלא אף ס"ד בכדי שיראה מאלי שמתו אבל אי לעולם אחר סוס אתי לי שיר שמתו וגם חזרו ולא דקיק למפרך אמאי חזרו ובשבוחת דבשיר פריך אלא אי אמרת לעולם אחר אמאי חזרו לכך דתק רב"ל לפרס לעיל הוי ס"ל דבחות בכלל הוי אוגאה ולכך סוס אתי ליס שיר חזרו אבל בשאין שוס דקיא אמאי דמבטל אשמות עמו הוי מחילה ולכ"ש לכך פריך אמאי חזרו אבל לפי' הסוס, סוס קנס ולכך היו הסוס, מוכרחים לפרס מס שפירסו דלעיל: **ע"ב** בד"ה ס"ס כלכתא פחות משתות וכו' כנ"ל: **בתוס'** ד"ס ואילו יתר על בכדי שיראס הוציס הוציס ודו"ק ויש לומר דבכל מיון אוחר משתות ס"ל דאתו מן סמקס וכו' ר"ל בבריא דפנס בסשיס המכר לו סוס ס' כו' אם לא מעמות אלא שמות אבל אם אינו בריא דפנס אלא בשיר אבל אם אינו בריא דפנס אלא בשיר אבל אם אינו בריא דפנס אלא בשיר

כתמתי ובסך מתניתין דתיימי רב ששת מיקל מפי מחכמים אלא דע"ב דאית לן למימר דהכסם סברות וסיומו לר"מ דמיקל בפליין ומחמיר באכילה וכן לחכמים איכא שום סברא דמקילי סלא ומחמרי לעיל בפליין אלא דלא חש אלמודא מלפרש כי היא יותר פשוטה ובסכי ניחא לסימנים כיון דהא דלא חש קשה ליה אמתי מוסיף חומש בתרומת מעשר כו' ובפליין לא מחמיר דזוקא באכילה כו' כמ"ש הסוס' אלא דהוה קשה מסברת הכמים דהוה בהיקף ל"ב מי סכריהו לחדיי לעיתר דר"מ דמחמיר בעיתה ולא נבי לאו כי לרבי מאיר ניחא בלאו הכי וגם הל"ל אלא לחכמים דמקילי בתרומת מעשר סיומו משום דאין נראה להם לקיום חומש ועיקר חסר מן הספר אלא דע"כ רב ששת ידע נמי סבר סברת לר"מ לחמיר באכילה מפי מבפליין אלא דהוה נראה לו דמוקה סך סברת כיון דחכמים ס"ל לר"מ ולחמיר באכילה מפי מבפליין ס"ל דרב יוסף ס"ל סך סברא לאלק לר"מ ולחמיר באכילה מפי מבפליין דאיתא לה דמוקה ומייתי ליה מסך בריתא דסיומו וחביי קאמר דבלאו הכי לא שפיר קא מוחיב רב ששת דאיכא סברא פשוטה וליכא מאן דפליג עלה לימיר לר"מ לחמיר בדעתי' בל תרומת מעשר כוותי' מעשר בלאו לאית ביה מיתה ולאו בקולא ומורמז דמתי מלי מעמא ושוב אני מוסיף בזה דוחי ניחא ליה לרב ששת סך סברא לחכמים לחמיר בפליין ובאכילה הקילו דקושיית ר"ת וכי עבו חכמים חיזוק כו' דלא היה לסם לקיום בשל דמלי כמ"ש אלא הסמוכל לר"מ מחמיר באכילה ומיקל בפליין קשה ליה לרב ששת דחמוקם היה דסברת חכמים הפוכה מזה ולכך לא חוש רב יוסף וחביי למקבע בדבריה אלא סברא ר"מ דרב יוסף קאמר דע"כ היה דמוק' כדמוכח מבריתא דחמיר ר"מ באכילה וחביי נמי קאמר דסך סברא לחלק בין מיתה ולאו לר"מ איכא דמוקה דסברת חכמים היא זהו הנראה לי בכוונת דבריהם ל"ל לאו דוקא קאמר וה"ק : דף נו מגמרא ש"מ היינו כמבע כו' כתב מברש"ל ל"ל דוקא קאמר וה"ק : שאינו מעלה אם פשע כו' עכ"ל כתם דבריו ולאו מפיו אלו חיין שזו דעת הסוספות לקמן וכן דעת הרי"ף בתשובה אבל הראב"ד והרמב"ן חולקין בזה כמ"ש הרא"ש ע"ש :

דף נז תוס' בד"ה אר"ר כו' ומפרש בגמ' עד כדי דמיסה מדקתמר אף מבמע כו' עכ"ל ולמתי כהסם עד כדי דמיסה ומיתרת דמיתמר היא סם זק"ל : בד"ה וע"ש אמר' שאינו לא זכות מיזכות לכתחלה מיתה אלא לכתחלה מי אמר כו' עכ"ל ולא ניחא ליה לימיר דהך סוגיא דהכא המקדים כו' לכתחלה קמא הכא ק"ל : ע"ב בד"ה בהדיוט אם תומר ותו לא כו' בהקדש זה תומר בתמיס כו' ול"נ ותו לא בהרי אף כו' עכ"ל מראה מלשונם דגבי תומר בהקדש ל"ג ותו לא אבל גבי תומר בהדיוט גרסינן ליה בפיר ואפשר לקיים שם ותו לא וס"ק בשלמא הסמא דתני תומר בהדיוט מבהקדש ותו לא דלא תני תומר בהקדש בתמיס מה חידוש הוא זה שהקדש תמור וק"ל : בד"ה לפסק כלומר כו' לא יצא הטעד כלל אסור דיעמא אתי לאחלופי בהדיוט ולכך נקט כו' עכ"ל פירוש בהדיוט הכ"ג אפילו בלא טעד בל לקוטות אסור לפסוק עם בעמ"ב אפי' באומר לתת לאדם אחר לחמיב אפילו אוה מקבל מעמו כמ"ש המוספות גבי אלוה אע"ג הכאן דרך מקח ומעבר אע"ג אסור מיהת מדרבנן ולכאי אם לא יצא הטעד כלל אסור אפילו לאקדש בהדיוט לאתי לאתלף לעשות כך בהדיוט אבל בלא טעד שרי בל לקוטות בל גב בהדיוט אסור שרי בהקדש אפילו בהדיוט עם הבעמ"ב בשעד לקוטות ולא אתי לאתלף בהדיוט הכרוחה יאחר דאפשר בשעד לקוטות ללקוטות בשרי אף בהדיוט ולעיל שכתבו ואי דלא יצא הטעד וגם אין לו בל מה מחלל כו' ולא תקשה לרבו כי הכא דלעמא אתי לאחלופי בהדיוט סיומו עשוה לעיל אייב הסגזבר עצמו פוסק עמו ומוכחת מלתא בהם בל הקדש ואיון דהוי דרך מקח ומעבר שרי ולגבי הבעים בעיתן תרי מוכחת מלתא סיומו עשוה להוי דרך הלוחה ולא מיחא לרבו לפרש ה"ל הכא הסגזבר עוחם לעתחוה ושרי אפילו בלא יצא הטעד בל דמוכחת מלתא

מהר"ם

דף נו ע"א בכמ"ל ד"ה מעבר דמלי וכו' וי"ל שתחוה פזה לקח בכרות כנ"ל : בתוס' ד"ה לא הסיר וכו' ימר בלבו לקנות קנס מעבר וכו' נ"ל ומתחייב בשעבר וכן הוא בפרק הפעלה :

דף נז ע"א בכמ"ל ד"ה ר' יוחנן וכו' ויעמיד וכו' אלא ר' יוחנן אהקבלות וכו' ריעמיד הקבלות וכו' כנ"ל : בתוס' ד"ה אמר רב נחמן וכו' והיכן ד"ת וכו' אבל מפלגא ואילך מקרי בטול מקח ויש לסס וכו' ועי' אשר"י דבהב קלת בעמין אחר : ד"ה יצא לחולין וכו' עד הינו יכול לבא לידי הפסד כמיהגל סא יום וכו' פי' לבון אוחה : ע"ב ד"ה בשלמא בהדיוט זה תומר פי' זה חידוש כנ"ל : רש"י ד"ה בתנאי בנין וכו' אלא בלים בעלמא הוא כנ"ל :

דף נח ע"א בתוס' ד"ה נכסיון לנזכרים וכו' עד כפ' בתרא דבתובות וכו' פירוש אותו מיתן לסבנון כו' קאמר בכא דגדול אוחה דברים מבמעיר בהיב ומילתא מלבוש אם לפרש מדבמיב ביום ומילתא וכוה דבר המבטל לנותן לבבות לבד ס"ל גדול אחוחה ממון דס"ל דבר מבטל לבטיל בם לברות דזה בטוב בכוך עבד לבבות קונו וחס לא בטוב בכוך כו' בהתחרון בפרק מרובה המבחי שמעא בתמיים חורם בגנב יותר מבנגזל וק"ל : דאריך סותפת כו' מיכו בתוס' שתמיים כו' עכ"ל ולא ניחא לבו בבפיים דבהתחומים בהיב אם בבר בפני מדם חיל ומחלבן פנו דמ"ל בדעת הי' בבר בתוס' בבלים מייתי אלא בלא בלים לפרש הלי דבוקל בקלו בבלים ואלבד מידו אלא בבטוח בשוקל שקלו בבד מבנו בתוס' בבר בתוס' בבלים מנין ומנין לא בלים בבלים מנין וכו' לא בלים בבלים מנין וכו' לא בלים בבלים מנין וכו'

דף כא מוס' בד"ה קרי ביה כספך כו' וכ"ש סבר קבל בשמאל כסר כו' אלא איתא דלאחרינו ולא אולקה דלקמן כו' וסיימו נמי בגיעא דרבי שמעון עכ"ל כל"ל ר"ל דסיימו מעשה דר"ש דילפוד סתום מן המפורש ולא משמע ליה פסוים דקרא דקאי אולקה וק"ל: בד"ה אלא לאו דגזל כו'. לפי הגהת מהרש"ל הא כבר פשיד מהרש"ל על הגהתו שמלא בספרים שהוא דוקא אך מה שהקשה אף לפי נוסחת לשון הסוס' שלגיגו והא בלאו דלא תגזל נופיה עבדים ממושעים מכלל ופרע וכלל בפ' הגזל אין כאן מיעוט קוניה דוהלי סבי ממעטינן סתם עבדים מכלל ופרע דגזל דאולקו עבדים לקרקעות היינו לענין סכה דלאו דלא תגזל אינו מיותר ואתא בתמ"ש לכוסם ס"ם אבל לענין המקשה תלמודא הכא ל"ל לאו דלא תגזל הקנו הסוס: ומאי קושיא דאימר מיעורא דלא תגזל גרסה עבדים ולא נמעטיים מכלל ופרע וכלל וכתבו דאיכא עשמא לרבויי עפי עבדים מקרקעות היינו מבוס דהא דקרקע אינה נגזלת מכלל ופרע וכלל ליכא עשמא לרבות דפליגי אהדי"ש מן המקרא דכלל ופרע וכלל אלא עכ"ם דהא"ש לזוזה מעקומה אבל עבדים דמידי אינה ליבויי הכא אע"ג דבדומתא אחריתא עבדים הוקנו לקרקעות הכא מריבויא דלא תגזל ירבה גם בעבדים ומנכי ליה מסיקנא דהוקנו לקרקעות וס"ל אמרינן בפרק הכולל לר"מ לענין בבוסה ומדמינן סם בבוסה לגזילה דעבדאין על העבדים ואין נבבעין על הקרקעות וע"ם וחו לא מידי: בד"ה אלא לאו דגזל כ"ל לבוסם בסר בסיר וא"ת ולוקמיה כו' דהא קרקע אינה כו' עכ"ל בד"ה לעבור עליו בב' לאוין וא"ל לוקמה בגזל גופיה ולעבור עליו בב' לאוין וי"ל מבוס דלא לקרי אלאו דגזל מבוס דמיתה לעשה אבל כו' עכ"ל [מה שמקשין מאי קאמר בגזל לוקמה ברבית והוא"ם ולעבור עליו בב' לאוין הא אין לוקין על לאוי

מהר"ם

לנקמן סמיך וע"ש: בתוס' ד"ה מלה ודקה עד וגרלם בפירוש ריש"ן דפרק ק' משות בבתות מנס וכו' פי' דמ"ה סיינו מלה דינרין כסף בכן כ"ם סלעים דכלע סוה תרבעה דינרים מכ"ד סלעים ושוה כלע מוהר בסוה ד' דינרים בכן כ"ד מעות נמצא בבבעים הוה ד' מעות ר"ל דקדקה מכני בסוה כ"ם סלעים סוה ד' סלעים וד' מעות: בא"ד לו מי נמי ק' מיסיים בסוה דינר זסב וכו' פי' מבדינר זסב הוה כ"ם דינרי כסף בעבוהר פ' מיסב לע ד' דף מ"ד נמצא בבבעים מבדינר זסב הוה ד' דינרי כסף מכ"ד דינרי כסף ושוה בבעים מבדינר כמוהר דסיינו מעם וכל מעם ד' מיסיים נמצא בבבעים הוה כ"ד דינרי כסף הוה ד' מיסיים נמצא בכ"ד דינרים ומעם יש בכן ק' מיסיים כן בבעים ד' דינר זסב הוה ד' דינרי כסף ומעם: דל"ק נכך בהולכ מנין וא"ם תמלה כוס ליה למדרס רגיה נכסה דמפיק לה מנכך הולכ כסף בכתוה בריבה. ל"ל מבל נכך בהולכ ליף לה מינכך הולכ בכתוה נתר הכי ומתא"ל דלפי' פי' הגז דמיכה לקמן בא"ד הכי מה הוא מנין סוי ה' הא דקתמר נכך הולכ לה מנכך הולכ מפיק לה אלא דמיכה בכתוה בריבה דקרא קודם נכך כסף ולא נקטא כנמ' נכך הולכ אלא דמיכה בכתוה בריבה אלא מלמוד לומר שבכתוה בשיפא דקרא וקאי אלא אלא דמיכה בכתוה בריבה דקרא אבל מבל נכך בהולכ בכתוה בכוסא:

דף סא ע"א נתו' ד"ה אם אינו עמן וכו' וכיון דקתמר כסמוך מה לוה לא הלקה וכו' מבוס המבטחת דבוגיא דבמשנה מבטח הלא ליף מסי קרחי דוגי לוה אלא נכך בהולכ ורבית בכסף אבל רבית בהולכ לא הלקה אלא דליפינן מעלה ח"כ מה ת"ל אלא לעמלי לעקות בכסוף בין בנכך בין בהולכ בין בכסף בין בנכך בין בהולכ בין בבבית וכו'. דמשמע דכל הבבית בין בנכך בין בהולכ לא הלקה בכסוף מה לוה לא הלקה דלעיבוהו ר"ב כתוב בכל נגי לוה מ"מ יקבה לפיהוה כמ"ל דה"ל הבבתה בכסף בין בהולכ אלא דבריהו בהולכ זה בכל מקום מ"ל נכך בהולכ דמוקי נכך בהולכ לגבה בהולכ ולא לרבית בהולכ וה נהלה לומר דוקא לומר בהולכ מה לוה לא הלקה בכסוף בין בנכך בהולכ מלא תביר בריבה דבריהו בכל מקום בכסוף בין בנכך בהולכ מלא תביר וליף בא"ב בין בנכך בהולכ מלא תביר

דף סד בד"ס עם שעזי חולבות כו' פרדיסא אמר רב כו' שרגיל לקנות בעוד
שהוא בוסר כו' עכ"ל ק"ק לתמי תירולא דומי' דסי בהך דקיימא לקמאן
בעוד שהן בני זרע והוי הקדמת מעות עד זמן שיהיו בני גרעינא ל"ל לעיגר
דא"ל ויהיבנא לך בני גרעינא דהוי כמו כך וכך עכור לך ה"ל לעיגר רבותא
עפי דאפילו אם מכר לו הן רב הן מעט מה שיגדל הקרי נמי אסור והו"ק:
בד"ה לא תקפס כו' אבל בקנקנים דמוכר מלי אחר ליה לא תערב והא
קנקנך כו' עכ"ל ואם סילק ד' זוזי אחביתא דחמרא עמעמ נמי דעיירי
בקנקנים דמוכר ופוד להד תירולא מיירי בלא מעך והו"ק: **בא"ד** וא"ת
מאי לריך כו' דאפילו בתקפס דליכא לעיגר הכי דשרי להתנות כו' עכ"ל
תפ"ג אי תליכא לעיגר דאמעי דאמעמי אתם דשרי בלא תנאי ע"מ כיון דבקל יוכל
להתנות אי תקפס ברשותך ס"ל להתנות **כך** ולקבל עליו יוקרא וזולא וה"ל:
ע"ב בד"ס אלו קרוב לבכר כו' וא"ת תקני ליה אתתי' דילא הטער פוקלין
כו' עכ"ל ל"ע לתאי דלא מסקי אדעתייהו לחלק בין הך דסכא ובין הך דיל'
הטער פוסקין כו' עפי ובדיפא ס"ל לתקשוי נמי לתיי לאפי' לא קביל עליה
אפילו זולא ליתתרי כי הך דילא הטער פוסקין דפוסק עמו בטער הגבוה דכל
אתחריות על המוכר ושרי ושוב מלאתי כדבריה אלו בהגהת מרדכי והבהגהת
אשר"י וז"ל ואי לא קביל עליה אפילו זולא אסור כו' ומיהו לקמן גבי פוסק
עמו בטער הגבוה דעמעמ דכל כו' ועמעמ כיון שאין מזומן כו' עכ"ל ע"ש:
בא"ד יש לו מותר מיכא לעיגר דאם מתקלקל כו' מעמע דקלקול אחר דלאו
חימון הוו מקבלי כו' עכ"ל ולא"כ דאמר אפי' אם לא קבל עליו קלקול תקפס
סייגו דקבל עליו הפסד זולא עמע"כ אתם דלא קבלו הפסד זולא לסכי בעי
לקבולי הפסד הקלקול ומיהו לפ"ד מאי קשיא לה דשל ל"ל אתם עמעמ
דמשיקרא הגא הגא מ"ל דאפי' בתקפס כו' אבי לתתנות כו' דאם לא קבל עליו הפסד הקלקול על תקפס ולכסי
הוצרך לעיגר דקלקול של מיעוך הוי מקח עמעמ דמשיקרא הגא כו' והו"ק:
בד"ה ולא יסבור כו' בלא כמייתא אינהו אינהו בתורת זביני אתו כו' עכ"ל ולדידן
נמי לא אסרי' ליה אלא מעמ אבל בקנקנים דהוה קרוב לבכר ורחוק לתפסד
ולכסי בכמייתא אפילו לדידן אבי אבי הוא ס"ל: **בפ"ש** בד"ס אינו לריך כו'
ואוקימנא בחלר דלא קיימא לאגרא אבל אי אגרא אבר בה עבד לעיגר כו'
עכ"ל יש לדקדק לפ"ז לא הל"ל דקא"ל לאסור בסלורו אלא דומיא דהכא
בלא קיימא לאגרא ועבד לעיגר ומלא ליה לתלמודא לעיגר דקמ"ל לאסור
אפי' בלא קיימא לאגרא ולא עבד נמי לעיגר ול"ל דמעמע ליה לתלמודא כיון
דקאסר לא קיימא לאגרא ועבד לעיגר אש"ג דליכא כסף ואתרי' בר"פ דליכא
מרבית בלא כסף וא"כ מעוס דעמדו כרבית הכרחוס יאמר דקיימא לאגרא
מה"מ נמי יש לאסור אפי' בלא קיימא לאגרא ועבד נמי לעיגר ודו"ק:
תוס" בד"ס אמר רב כהמן כו' אלא לא קאי אתם סבי ושוד דסכא עייריו כו'

מהר"ם

מגא סיכא דמוכר לו סחורה ומותנה לו ביוקר בכפיל המתנה כמעות אלו במקדים לו סעמות
ומוכר מחיל נגיס בכפיל המתנה בסחורה:

דף סד ע"א בדש"ו ד"ס עשוריות ומחוייבת וכו' ואם אין עשוריות ויבון תמיעות וכו'
ואם כיו נדפוח סרבה כגון ג"ס טעה בעשוריות ו"ל כשבו לוכנים לעמות ס' סו נגליים לעמות ס' כמי פעמים ס' ג' פעמים ס' עד עשרה פעמים ס' ח"ל פעמים
ס' י"ב פעמים ס' וכו' עד עשרים וכו' ס"ל פעמים ס' וכו' עד תלבשים פעמים ס' ח"ל פעמים ס' עד תנשים פעמים ס' וכן לעולם וכשהיה כשיש
בהן ס' י"ל דטעה בעשוריות ר"ל סיה לו לעמות תרנשים פעמים המשה טעה ומנה בלבשים פעמים המשה ס' ולא לעמות המשים פעמים המשה טעה ואמר תרנשים פעמים חמשה
וטעה בעבר פעמים המשה מעכב בדילוג אחד ליומו דקאמר מעכב מעכב ס' ומה בעשוריות דטעה כיון בעשוריות דטעה ס' נמי המשים לתרנשים כיון תרנשים
לבלשים ס"ל נמי המשה בעשוריות בין המשים לתרנשים כיון לא לעמות המשים פעמים המשה ומה לתרנשים פעמים המשה בין תרנשים
לבלשים פעמים המשה ומה בלבשים פעמים המשה אש"כ טעה בעבר פעמים המשה סבן המשים בדלוג אחד ובהמשים דעודמות פדיון על המשים בין ג' לד' דוקא לומר סיה לו
לעמות ד' ומה בלבשים פעמים ס' וטעה ומנה ג' פעמים בין לבלשים כיון סיה לו לעמות ד' פעמים המשה טעה ומנה בלבשים פעמים המשה אש"כ כיון
לו לעמות ולומר ח' פעמים ס' טעה ג"כ ומנה ואמר בבע פעמים המשה וטעה ואמר ד' ע"ג פעמים המשה וכן בלבשים בבע ס' וקי"ל: **בתוס"** ד"ס
מה שעיר חולבות ולבות וכן בריאה לא קנה וכו' דוקא לומר דסכא קתני בריאה מה בעיר חולבות מכיר לך מותר מוחיל ומוכר לו בדמים סלגו ויכיר מה בין הן לבן דע מעט
ויכול לסיות בלא יסיה הבלב שיהיה מעשוה בוה נותן וקבוה בוה לבסבה כמו לבבר ולכך הוא מותר וא"כ פרדיסא נמי בלבוקה ממנו דסבר בין דוקא ממנו
פירות אין יין יותר מבדי דמיו בין אלא יסיו שון בבדי דמיו נמי ליתתרי דסא קרוב לבבר לבסבה כמו לבבר ולהאלי אמר רב בפרדיסא לא קנה דסכא אין נגליות נגלו בבדיל בתמנה
יום לו ויומים ואינו אוחל נגיס ב"ה בדבר מוטש בחנה מבדי מקבן הבדיל ואין סבבר בלו לבבר אבל בפרדיסא בבוה מקום מבדי מקבן הבדיל ולכן אינו בבדיל בין בוהל
ובדיל לבמרין זמן רב עד בבבר ולכך נגלות במוחל נגיס שוכא בבבר אמר מלה ומבלה בבבר בבוה בבוה בבבר בבבוה זבוהים ולכך רחוק
לבבסבה בוה אלי אבבר בבבר בבבל לבוה בוה לבבר ומבלה ומבמין על בבינות בבבר בבבר מלה אמרת בבה בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר
לנמרי בבן בבר ובבבל ובבבל בבבל ולא יסיה בוה אפילו עבדה זבוהים בבבוה בבבוה בבבוה בבבוה בבבוה בבבוה בבבוה בבבוה בבבוה בבבוה בבבוה בבבוה בבבוה
בבבבת דבבי בבוה בבבוה בלבן בלבבבן בבלה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה
אמנון דלא בקיל מיבי דגם מלבוקי בלוס בן בבבבה ובבבבה ובבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה
על בבבבה ובן בבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה
לבך אסור ואי לבא בבבבבה דאמנון דלא בקיל מידי דגנוב בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה
ה"ל אבר נבר נבר בבל ובל: **בא"ד** ובלבן לבהוב לבבבבה דבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה
בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה
בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה
בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה

חכמת שלמה

דף סד ע"א רש"י בד"ה לאו ביניה כו' אחרינא אבל כו' הא"ר א:
דף סה ע"ב תוס' בד"ה והלכתא כו' דפפוגאי בו' נ"ב פי' הא דרב פפא

דף סה בד"ס ניחא ליה כו' וא"ת בלאו הא' מעמא כו' אבל בבר פעו אתם
לא מעלה כו' עכ"ל הא ודאי דרב יוסף ב"ח לא הוי עבד ב כלבתלה
אי לאו מעוס דניחא ליה לא נסתרי עבדיה אלא דהא קבלי לה מלגים לרב
יוסף לעיגר דכרב ס"ל ומעוס דניחא ליה לא נסתרי עבדיה אימא דעמעיה
דרב הוא דתוקף בעבדו של חבירו דבעיר דבעיר הוא מעוס בכל הגלגלין מבאנ"
בשעת הגזילה ותמא מולו דיש לחלק בין לאדעתא דגלגולתא ובין לדעת' דאגרא
כמו בסביעה אתם ורב אתמא קאמר הכא בתוקף בעבדו של חבירו דבעיר
אפילו אם היה דעתו מתחלה לתת בבר ועכ"כ הייגו מעמא מעוס דמהא
ליה לא נסתרי עבדיה ודו"ק

דף כו בד"ס פעומי מילי כו' אבל אם בתחלת הדבריה אתם כו' וכ"מ נמ"ד
לאו בעות סוכר כו' עכ"ל כ"ל לעיל בעבד דאם הוא בתחלת הדבר הקנייה הוי
אלא באחריות ניחא לאו בפרש"י אפי' לעיל"ד אחריות כ"ס סוא וכנין דפרש
בסדיא בבער אלא באחריות אבל לפוס דקיימינן בבתא אם בתחלת הדברים
הוי מקנה לו באחריות ולהו דלא הוי פרוס בבער אלא באחריות אלא
אתם ולכא כ"מ בהא דקאמרי דאם הוי פעומי מילי אלא תנאי גמור אלא
לעיל"ד לאו בע"ס הוא דלעיל"ד מ"ס לא הוי לריך בתנאי זה לבבר אחריו וק"ל:
בד"ה ומעומי אמר כו' אבל לרב נחמן דאמר דאמר לקח לאחר מתן מעות קונה
הכל לא יתכן מעם זה כו' עכ"ל וה"ק דהמ"ל לרב הוא גופי' בלאחר מתן מעות
דקונה מיהת כנגד עמוניו לא יתכן מעם זה כמ"ש התוספ' לעיל דכי
א"ל נמי קני לגוביינא לא ליקני דאסמכתא הוא כו' ודו"ק: **בא"ד** ור"ת
מיהת דקאמרינא דלעיל דגם דבר הוא דרב נחמן דרב הוא כו' עכ"ל וכן הא דסקיבו לרב נחמן
בלא מעמוני נמי קבל מרבה בר אבוה כו' יתורץ בסיגוף ר"ת וכ"ש לבון
סנסות אבר"י וא"ת פי' בס' סיבר דרב נחמן מקניה דאסמכתא הוא דלא
דר"ס מעוס דהפיס מלוה גופיה כו' עכ"ל ע"ש וא"ש נמי לתרוצי הא דקיל

חכמת שלמה

דף סו ע"א גמ' ואודיק חזיתן כו' נ"ב וישקה על פני סדום תרגום ירושלמי
ואודיק וחבורו בפרק גיד הנשה אודיק בבוצעאדרשא וק"ל: **רש"ו** בד"ה
אבל כשיעור כו' ניגמו מסקינן כו' כצ"ל ותד"א:
דף כה תוס' בד"ה ונוגן לו כו' כיושב ובטל לגמרי' כו' נ"ב פי' רואין אדם
שבטל ואין לו שום מלאכה כמה היה רוצה ליקח להתעסק בזה העסק
אפי' הי.. לו מלאכה מרובה כו' וכן איתא בבוזר וכן פירש הר"ן והשתא לא קשיא

מהר"ם

בא"ד וכ"ת מיכן לקוניה דנגיע וכו'. נגלה דס"ס דבזה נמי מוכרן לקוניה סתם
שבקבו כתו' אדם נתמן הא בלא מעומני קבלה רב נחמן בפ' ג"ס מרבה בר אבוה אמר רב
דבבא בלאי וקני טפי מבזה דהבזה מלוה נופיה ומה דקנה ר"ס בתרוצו רב פוגאה דבר
דבר סוגא אייני בסדיא במתפוס זמתיפס בנ"ד בלעיל: **ע"ב** נגמ' כי אמרי לך אבא
מעדיפי מגנינן לך בל"ל:
דף סז ע"א נגמ' אמר רבה בר רב סוגא כל אם ומולא אתי כמבא דעתיס בל"ל:
בתוס" ד"ס פירי מאי דגר כו' אלא צריך לומר דבשעת הדבריה מבזה דהוי
מחילה בטעות וכו' ודוקא בזמיני וכו' ולא בתלוה. צריך לומר דר"ל דא בלוחה בטעותו
בתורה רבנים ולכך בטלוה לה מקניקן אם אלא בתורה רבנים ומחילה בטעות לא הייני בטעותו
בתוס" ד"ס ומתן לו שכרו כפועל בטל אי גרסי' כפועל בטל אם
כן ל"ג במתני' בטל אי' בקונטרס כפועל בטל עתותה בטל אי' ע"כ ל' מכל הבריסס כראה דל"ב
בטמעתין מאי כפועל בטל אמר אביי כו' אלא דהתם בפרק אלו
מליאות הוא דגרסו' לה וסא לא בטל הוא אמר אביי כו' ודו"ק: **בא"ד** ומתן
לו שכרו כו' הייגו כיוסב ובטל לגמרי כו' עכ"ל כתב מסרס"ל פי' רואין אדם
שבטל. ל' פי' בקונטרס כפועל בטל עתותה בטל אי' ודו"ק:

דף סח בד"ס ומתן לו שכרו כפועל בטל אי גרסי' כפועל בטל אם
כן ל"ג במתני' בטל אי' בקונטרס כפועל בטל עתותה בטל אי' עכ"ל מכל הבריסס כראה דל"ב
בטמעתין מאי כפועל בטל אמר אביי כו' אלא דהתם בפרק אלו
מליאות הוא דגרסו' לה וסא לא בטל הוא אמר אביי כו' ודו"ק: **בא"ד** ומתן
לו שכרו כו' הייגו כיוסב ובטל לגמרי כו' עכ"ל כתב מסרס"ל פי' רואין אדם
שבטל. ל' פי' בקונטרס כפועל בטל עתותה בטל אי' ודו"ק:

מהר"ם

בא"ד וכ"ת מיכן לקוניה דנגיע וכו'. נגלה דס"ס דבזה נמי מוכרן לקוניה סתם
שבקבו כתו' אדם נתמן הא בלא מעומני קבלה רב נחמן בפ' ג"ס מרבה בר אבוה אמר רב
דבבא בלאי וקני טפי מבזה דהבזה מלוה נופיה ומה דקנה ר"ס בתרוצו רב פוגאה דבר
דבר סוגא אייני בסדיא במתפוס זמתיפס בנ"ד בלעיל: **ע"ב** נגמ' כי אמרי לך אבא
מעדיפי מגנינן לך בל"ל:
דף סח בד"ס ומתן לו שכרו כפועל בטל אי גרסי' כפועל בטל אם
כן ל"ג במתני' בטל אי' בקונטרס כפועל בטל עתותה בטל אי' ע"כ ל' מכל הבריסס כראה דל"ב
בטמעתין מאי כפועל בטל אמר אביי כו' אלא דהתם בפרק אלו
מליאות הוא דגרסו' לה וסא לא בטל הוא אמר אביי כו' ודו"ק: **בא"ד** ומתן
לו שכרו כו' הייגו כיוסב ובטל לגמרי כו' עכ"ל כתב מסרס"ל פי' רואין אדם
שבטל. ל' פי' בקונטרס כפועל בטל עתותה בטל אי' ודו"ק:

פכא בעמעמו בלא ב"ד חבוב מעוס דתפיס מלוס גופיס ואפבר דנקנו
בדבריסס הכי דר"ל דקונסיא דלעיל לא קנסיא לרב סוגא אבל קונסיא
דאחרונס שהקנו אדעדיך מרב נחמן עפי ס"ל לאקנויי מדרב סוגא
אדרב סוגא כו' אינס מחולקת בפי' ר"ס **בא"ד** ולעיל בפ' הזהב
לא קני מוכר סערבון אע"ג דתפיס כו' עכ"ל ר"ל לרבי יהודה דא"ל אמכתא
לא קנינא לא קני מוכר סערבון בתנס אם אלוקח חוזר בו בתנאו אלא
ס"ל שיקנס לו במקח כנגד ערבונו אע"ג דתפיס נמי תפיס סמוכר גופיס
ואילו אין בהיסיף דרב נחמן דאסור אם המוכר חוזר בו אין אלוקח מועל כפליס כתנאו
כיון דלא תפיס סמוכר נמי לא קני ערבונו דאסמכתא היא דסוחר אלוקח
ולא גמר ומקני לו אלא בהסוח יקנס כפליס ממנו ודו"ק: **ע"ב** בד"ס
אי קפיד כו' מעוס דידע דאסמכתא לא קנינא אע"ג דתפיס כו' אי לא
אסמכתא סייגו מעוס כו' אבל לעכבור בפפוס לא כו' עכ"ל דהכי מסיגא
דלית לן לעיגר דידע דאסמכתא לא קנינא אי אית לים לאהדורי חוזר אי
לאו היכא דעיגר דלעיגס אסמכתא חוזר וסייגו מעוס דליקו דקנינא בסיגוסיס
כדמוכח מהסוגא דלאתי היכא דעכבור ובכא ליכא לעיגר דלעיגס אסמכתא
חוזר אלא בהאי דלעיל דאתתי היכא דעכבור ואילו לאע"כ לעכבור בפפוס לית
לן לעיגר הכי דלף ע"ג הלהס עפי לעכבור הפיגא דסייגו בבוויס אבל
בפפוס לא ובקרקע דלהן אדם רגיל לעכבור דקנינא אפילו בבוויס לא
ודו"ק: **בד"ה** סתם זביני כו' אבל אם הוא גבי פירות דקל כו' ע"מ אין
לו לחזור כי היכי דליקו בהיסיגוסיס כו' עכ"ל אבל הכא בהלוה
דאסמכתא היא לא שייך ליקוס בהיסיגוסיס דעתהלה בכנס בפורת
סלוסס כו' ולאחר ג' שנים סיס סבור שהסא מעוקב בידו וסי' המתלה
בעעות כו' עיין בזה באורך בהגהות מרדכי ואשר"ו וכ"ל:
דף סז בד"ס שאמתת כו' אין לפרש בהגהות תוסיס דהא עלתה דפשעה
כו' וכסבלך בעלה לע"ס ולוותה ואכלה לא אלעריך דהא אלמנס
לכ"ג לחיס לה כתובה אין לה מזונות בלוותה ואכלה ומכ"ס
שמאמת לחון לה כתובה לחיס לה מזונות בכס"ג ואין לאקבוס מה"ע
במעמאת ואיילוגיס לא אלעריך בלוותה ואכלה עכא אפילו באלמנס
לכ"ג לחיס לה כתובה אין לה מזונות בכס"ג דל"ל דהא ולאי אלמנס
לכ"ג וסייגס דעעוס איסורא נגעו בו לית לן לדמותן לעמאת ואיילוגיס
דעעייגו אינו אלא עעוס דלא קרינא בהו לאיגתו ולכך מעמאת
ואיילוגיס אין לסן כתובה ויס לסן מזונות ביוסבת אחת בעלה ואלמנס
לכ"ג דיסס בסיסך דיס לה כתובה ואין לה מזונות ביוסבת אחת בעלה ואלמנס
מעמאת דבאלמנס לכ"ג דבאיסור סיא אלוו לכך אין לה מזונות כדי
שיוגיאה אבל כתובה דעתן לה ביוגאה ממנו יש לה דיס לה מזונות אין
בסוגס אבל מעמאת דבאיסורא יוסבת אלוו יש לה מזונות וכיון דאין לה
בסוגס אין לה כתובה אין לה כתובה אבל אינס הוי מעמ מיסור וה
לגמוד ספיר מק"ו דאלמנס לכ"ג ודו"ק: **בד"ה** ובלאות לכ"ג דבקונטרס

חכמת שלמה

דף סו ע"ב גמ' ואודיק חזיתן כו' נ"ב וישקה על פני סדום תרגום ירושלמי
ואודיק וחבורו בפרק גיד הנשה אודיק בבוצעאדרשא וק"ל: **רש"ו** בד"ה
אבל כשיעור כו' ניגמו מסקינן כו' כצ"ל ותד"א:
דף כה תוס' בד"ה ונוגן לו כו' כיושב ובטל לגמרי' כו' נ"ב פי' רואין אדם
שבטל ואין לו שום מלאכה כמה היה רוצה ליקח להתעסק בזה העסק
אפי' הי.. לו מלאכה מרובה כו' וכן איתא בבוזר וכן פירש הר"ן והשתא לא קשיא

כמותה רבנים דאע"כ הא כתנו לעיל דוסבת דאמר לעיל בתם זביני וכו'. נגלה דס"ס דבזה נמי מוכרן לקוניה סתם
שבקבו כתו' אדם נתמן הא בלא מעומני קבלה רב נחמן בפ' ג"ס מרבה בר אבוה אמר רב
דבבא בלאי וקני טפי מבזה דהבזה מלוה נופיה ומה דקנה ר"ס בתרוצו רב פוגאה דבר
דבר סוגא אייני בסדיא במתפוס זמתיפס בנ"ד בלעיל: **ע"ב** נגמ' כי אמרי לך אבא
מעדיפי מגנינן לך בל"ל:
דף סז ע"א נגמ' אמר רבה בר רב סוגא כל אם ומולא אתי כמבא דעתיס בל"ל:
בתוס" ד"ס פירי מאי דגר כו' אלא צריך לומר דבשעת הדבריה מבזה דהוי
מחילה בטעות וכו' ודוקא בזמיני וכו' ולא בתלוה. צריך לומר דר"ל דא בלאי בטעותו
בתורה רבנים ולכך בטלוה לה מקניקן אם אלא בתורה רבנים ומחילה בטעות לא הייני בטעותו
בתוס" ד"ס ומתן לו שכרו כפועל בטל אי גרסי' כפועל בטל אם
כן ל"ג במתני' בטל אי' בקונטרס כפועל בטל עתותה בטל אי' ע"כ ל' מכל הבריסס כראה דל"ב
בטמעתין מאי כפועל בטל אמר אביי כו' אלא דהתם בפרק אלו
מליאות הוא דגרסו' לה וסא לא בטל הוא אמר אביי כו' ודו"ק: **בא"ד** ומתן
לו שכרו כו' הייגו כיוסב ובטל לגמרי כו' עכ"ל כתב מסרס"ל פי' רואין אדם
שבטל. ל' פי' בקונטרס כפועל בטל עתותה בטל אי' ודו"ק:

סר"ן וססתא ל"ק הלריכתות כו' ומהר"י קאר"ו לא ירד כאן לעומקו כו' בלומדין מלאכה הראשונה כו' כמה רוצה ליקח ולהבטל כו' וקשה דאם כן ס"ל אינה למפרך וסא לא קבעיל מיגים כו' עכ"ל ע"ם ודברי תמוסון דאי' יש לפרש הכא כדברי הטור ולא תקשי וסא לא קבעיל מיגים ח"כ מאי קפריך הסם וסא לא בעיל מיגים כיון דאינה לריכה לפרוכי אמי הסם כי הכא כלי' הטור גם מה שהחיר לייבב הלריכתות לפי' הטור הוא דוחק גדול דעליון קוראים התום' לפירש"י בתקומים שומדת דהא לפי מה דלפיש מירחא מעל יותר אבר אבל לפי' הר"י קאר"ו ניחא הכל וכן מוכיחים דברי הסוספות לפרש הכא כדאמר לאיתר מעיקרא באלו מלאות דעתגין כו כמו שילה אדם ליעול ומיבעל מעלאכה הראשונה ולייבב בעל לגמרי מיתה ולא ביימינן הך מלאכה דעביד הסתם בי סיא מוכשת בין מרובה כבי' הר"י קאר"ו אבל מלאכה הראשונה כפי מה שהיא ובדוחה בה ולהי ביימינן דאסיק מלאכה הראשונה ביוסב בעל מעמה ופריך הסם בהסבת אבילה אמאי לא ביימינן אמי לפי מורת מלאכת הסבת אבילה דסתם דהא לא בעיל הוא ואמאי לא ביימינן אלא מלאכה הראשונה בעל מעמה לגמרי ולאו דאינה דמיעל בעל פריך אלא דבך דאוי ליתן לו כיון שהוא עוסק במלאכתו ופפרתו תורה מהבטחה יכול ליעול שכר כו' בכעה ימים מלאכתו ויבב בעל מתין אמי בעמה ימים מלאכתו ויתעסק בהסבה בפ"ם הרא"ם בפרק אלו מלאות וכדברי הסוס' בסמעתין ומבלי אבי דקושטא. אבי הוא וכפעיל בעל מלותה מלאכה בעל מיגים בפרק"ו הסם אבל הכא ניחא לן לפרש כפעיל בעל כדבעי לגימר מעיקרא הסם דלישנא אמי אבי מעמע ולא הקבי ליה אבא ואה לאו ויבב ובעל הוא אלא מעיקרא הסם אבל הוא מלאכה הנעשה בעל מעמה ולא הקבי ליה אבא ואה לאו ויבב ובעל הוא בהסבה בפ"ם הרא"ם בפרק אלו מלאות וכדברי הסוס' בסמעתין ומבלי אבי דקושטא. אבי הוא וכפעיל בעל מלותה מלאכה בעל מיגים בפרק"ו הסם אבל הכא ניחא לן לפרש כפעיל בעל כדבעי לגימר מעיקרא הסם דלישנא אמי אבי מעמע ולא הקבי ליה אבא ואה לאו ויבב ובעל הוא אלא מעיקרא הסם בהסבה אבילה דהא לא בעיל הוא ואמאי לא ביימינן אלא מלאכה הנעשה בעל מעמה לגמרי

דף עא בד"ס סח מזיקן כו' וח"ת דלמא מעוס אחר עבירות כו' עכ"ל ולפ"ז בעשה את כל אלה קאמר קרא לא יתוע אלא אזה אחד מהן וקן לרבי עקיבא דאמר בעושה אחד מכל אלה לא יתוע בסיפא דקאמר שפל אלוים ברבים ככסיו מתמוטטין לאו בדבר מלאת לאחר מלה דאמר אלה אזה אחד מהן ולא אמר בהם לר"ע ואין לשלמיך: **בד"ה** לו לעקר כו' וי"ל דס"ל כו' פסלו של מיכה כו' עכ"ל מיהו לדבר הכתב קרא מעפת גר דשיהו עו"ג לית לן למימר לעקר דוקא עבודת גלולים של ישראל דמ"ל של ישראל ומ"ל של עובד גלולים ודו"ק:

ע"ב בד"ס מלאו ישראל כו' לאפילו לא היה סלולה חייב לעובד גלולים כו' עכ"ל ר"ל לפאי דאמרינן בשמעתין דחייב סלולה רבית לעובד גלולים ולהי לאסור אסור פורע ברבית לעובד גלולים בשביל הסלולה חייב לעובד גלולים אלא אפילו לא היה סלולה חייב כו' אסור מדין ערב כדין תן מנה לפלוני וכו' וק"ל: **בד"ה** כגון שכתב ומתן כו' ויתן המעות לעובד גלולים לו אפילו לישראל אך שיאמר סלולה אני (מלוה) [פורע] לך בשביל שע"ג כו' עכ"ל כן הוא בספרים שלפנינו ור"ל שישראל המלוה בחייב לעובד גלולים המעות בקבלתו המשכון ממנו ושע"ג נתחייב לעוד בקבלתו המשכון ממנו ושרי סלולה פורע לגוים בשביל שע"ג ושרי וק"ל:

ח"א דף עא ע"א בא ולא תעשה מעות כו' כשב"ל אומר כל מי שיש לו מעות כו'. יש לדקדק מאי כפר בפלני ישראל איכא בתוסס על ברכות וע"ש מאי אשמעינן רבא"ל כל מי שיש לו' וכי קרא אחת לאשמעינן ובלאה לומר דקאי אדלעיל דקאמר אמר ושו"ע עמי קודם ומנה וקא"ר יוסי כל המולה מעותיו לעובד גלולים מבטח עיני הבעולה לומר בכסם של עובד גלולים ואינו רופא לבלוחן מנה נמצא עובה את עצמו עובד גלולים ובכופר בפלני ישראל ונם בדקדק לומר ישראל בכסם עמי הם קודם והוא בקרא בלאמר עובה אלה בעלות ועובה עצמו עובד גלולים וכ"ב"ל בא בעלות:

מהר"ם

בחחריתו המקבל קיימת אמאי פעוטיים ל"ל בתחריות וכרכות ודמוק הוא ודו"ק: **בתוס'** ד"ס אבון לא כני כו' מ"מ כי סיכי דדרבנן כו' מכל ען כגן ולא גזל ס"ס ולא רבית ואוגלס כו' כ"ל ולפ לומר דרבית נמי אמי מקנא דכל ען כגן. אלא היכ לתמוה דבקרא ביתוקלל מכמש דהיי עלמות מכני ישראל כו' מי' שם ומנדכם גם בתרגום יונתן מכמש דהיו מכני כנס לאדיס מסכרו לאלה מאלייס קודם הקן ובכל בתוס' מכמש דשו"ב היו וע"ל דקודם מקן הוכה לפלוני נני ישקר הוו קרוים נני בנ כו לא היו מוחסרים אחר מלות כי אם כו' מנות דבני נח כמו אחר הש"ר ותש"ב דמכמש בכמה חוכתי הלכות ובניכם היו מקיימין בפורס עד אלא נתנה וכמו שאמרנו מיוסף היה מכמר בבת במלרים וכמו אלמדו מפסקת ובטנה טעה וסכן מכל מקום כבנ"ל לא היו מחרים בכל המלות:

דף עא ע"א בגמ' ולא לך אלא לגר גדק אלא לגר גדק ולא לגר מוכר כו'. מכמש דדרים לגר בס"ש וגם מוכר בס"ש ובטעם מכוס דאל"כ לכהוב קרא מוכר ולהוד ואמת ידענא דל"ל גר מוכר בר לגר גדק אמ"ש מ"מ לגר גדק אמת: **בתוס'** ד"ס אם היכן ולא אמרינן לגר גדק אלא לגר גדק ולא לגר מוכר כי אם ל"ש ל"ל אלא מ"מ בעבור אל אמת אמרינן לגר גדק אמת: **בד"ה** אם כמעבר אל אמת אמרינן לגר גדק אמת אלא לגר מוכר אלא לגר מוכר אלא לגר מוכר

בלא וכתוספת מתולדות מיס וק"ל: **דוברות** על דיק עתק. פלין לסוגיא לדם מחזקנו על פי בנוכו של זה כיון שסוף נוגע בדבר שכל אדם מחזקה לדיק וכבר כתב וק"ל: **קונה** מלון לשמאו כו'. ולא כשי לומר קונם מלון לאדם לשמאו סיינו קונה עבד עבדי כדאמרינן ס"ק דקידושין דלא כדי דוגיא דכן פלין לסם פנלם כלל מס שלין כן נקונם עבד עבדי ביום לו מיהם כנלם בעבודתו גם לא שייך לומר מונם ואינו נענה וד"ק: **בהאי** מתא כו'. לא ידעתי לכון אמאי קרי ליה קונם אדון לעצמו ויש לפרש דקאי אנוסקין ואלין נעבדין דאסבר במנוס אחר יפא ונענה כדאמרינן בפ"ק דל"ס שיעוי מקום מקרע נזר דינו כל אדם מגלחת לן לן מאלוך וקל לכנין: סליק פרק איזהו נשך:

פרק האומנין

דף עו בגמרא ד"ה דעתייהו אשלויא כו' לא לפחות מקבלנא כל ד' אמרו אלא לוסיף וכך אמרו מסיעת כו' עכ"ל פירוש לסוסיף על שאר פועלין דעיירי סכא דשאר שכרכם על בעל הבית נמי נותן לסם ד' דסיינו סם שסכנכו וסכי קאמרי מסיעת לן לא שאמר בעס"ב ד' לוסיף על שאר פועלין דלא מיתגרי אלא בג' וסיינו דעתייהו לעשויא על שאר פועלין וד"ק: **תוס'** בד"ה וא"ל אימו כו' סיינו מסיעת כו' אי נמי מבוס דאי אמר בעל הבית עפי כו' בתר סכי אי אמרי' מסיעת כו' אי מבוס דעתיה אשלויא עכ"ל מדבריהם נראה דעתייהו אשלויא דקאמר אלמוחל ואת מסיעת לן ב' סברות הן ולא בפירש"י שכתבנו וסכא פשוטא ליה דסמיכון אדיורא דפועל דבין לפוס סברא דעתיה אשלויא ובין לפוס סברא דמסיעת לן אית לן למימר סכי וסא דנקט תלמודא במלתיה הך סברא דעתיה אשלויא ל"ק פשוטא לן דסמני' אדיורים דפועל אבי' אי אמרינן דעתיה אשלויא אבל בסך אבעיא דבתר סכי אי אמרת דעתיה אשלויא לא סמני' אדיורא דפועל אלא דוקא אי אמרי' מסיעת לן דסמני' אדיורא דידיה וד"ק: **בד"ה** דעתיה אשלויא כו' דאי א"ל בכרכם על בעס"ב מאי ב"מ אי דעתיה כו' אלא מס שהתנה כו' עכ"ל ולא ניחא לה לפרש בכרכם על בעל הבית אל"מ לא נתן לעניין תרומות וכפרש"י דהא בתלי דקא מבעיא ליה בתר הכי נתן לעניין תרומות קא מיבעיא אלא לענין תבלוטין מיהו איכא לפרוכי בכרכם על בעס"ב ולענין תבלוטין ובמוא בעיבוייהו ד' אלא אמרי' אדעתא דהלכא קשבדי כמו שאמר בעס"ב ואחלי דקא מוחלי אלא דעתייהו אשלויא וכ"פ הרי"ן ועיין בזה בחורך ברא"ם וד"ק: **בד"ה** הסוכר את האומנין כו' ולא רלה לפרש דיוקו על אתתמוס כסהוקרנו כו' כמו שנוס עכשיו אלין זה סברא כו' עכ"ל דמ"מ כמי דמס"ם בפירוש ברישא דלא אמר אלא מס שהתנה כו' ל"ל דמיון אחד הוא וד"ל דמכוס הכי אמרינן אלא דמס"ם לא כתב כמוס בפירוש

בפסיקות אריבא דעמעא אם כתן כל בכרו לא יכול ולמה לא יכול
[illegible] אלא הדרך אלא אלך כיון שאינה לו חוכם דהוי פסידא דפועלים וה"ק:
ע"ב בד"ה אי אתה מוצא כו' אבל סמיכה כתה ויין סתם כו' מסקנא ליס
[illegible] אם תולקין אבר אלי הדרך אלא אלך יתן כיון שהוא לפי פירוש דבר
אלא אלא אלך כשיעא אלא יתן כיון שהוא לוקח וה"ק: בד"ה סמתא
מיקה כו' לאין מתיסב אפיר לפי גירסא זו אם דקאמר ש"ע ביעתא
[illegible] כו' עכ"ל דלפי פרש"י והאי דאם ס"ל דאיסי אסתוברת כבדה מן
הריקיעא וכריסו גדול בגב מקלו יותר מהטוליאו את מעיו וק"ל:

דף פ בפרש"י בד"ה הטבור אם כו' ונערין סולכים עם בהמתו כו' עכ"ל
מקפיד אלא על הא' כו' עכ"ל דע"כ לא בכה"ג סוי מקח טעות הבריתא נמי
איירי בה בסוי בה בסוי בה כל המוקין וא"כ ע"כ הא דקתני בה ויש מוס ל' ומכאן
כו' שייכו לאין מקפיד רק על אחד וכ"ל בתוספתא דהביאוה התוס' לאם ל"ל
לוחו המוס כו' שייכו המוס שהוא מקפיד ודו"ק: תוס' בד"ה סיכה אלא
בני כו' כי היה סבור אלא יחרוס כו' עכ"ל ר"ל אף כי דעתו שיעבא כמו
בירלא בעל הבית מ"מ אתנו עמו לחרוס בבקעה כי היה סבור אלא יחרוס
אלא בבקעה וק"ל: בד"ה בשתה זו כו' וכן מסעא ליעבא דמאי אמרת כו'
עכ"ל ר"ל דקאמר מעיקרא לי נגב לו קובוסטום הגישו ולא"ס הא
ביסטיס מזוין כו' מי הגישו ולעבא דמאי אמרת מסעא אלא הגישו
ודו"ק: בד"ה כו' אם כו' המוקין כו' ומדהא ליתא הא נמי ליתא כו'
עכ"ל ולא ניחא לה לתיסר בפסיקות דמסתמא כל מי ליתא ומייתי
סבור מה מאי מקפיד לין בה לאין לנו לאלות בדעתו בתה סיהוא מקפיד
בזה כיון שהזכיר לו כולם לאף ע"ג דמסתמא כל הני ליתא לוחא דמוס
אחר לין בה וע"כ הולרכו לסוסיף בזה המדהא ליתא הא נמי ליתא
והייתי סבור דכולהו ליתא לו בה ולא"כ לא יכא בה מוס זה מאי מקפיד
ודו"ק: בא"ד בתוס' דכתובות כו' דהכי תניא עד אלעים יום ישמיד כו'
ר"ל לאחו המוס ומוס אחר כו' עכ"ל כל"ל ול"ל דלפי התוספתא לין לה
לריכין לומר ולדחוק הא דקתני מוס זה ומוס אחר דה"ס בהזכיר לו כל
המומין כו' אלא לגרותא נקט הכי מוס זה ומוס אחר בהזכיר לו פיסס
ואחד מהם לין לו לחיוב הכי לין זה מקח טעות ובכי מוכח מדקתני סתם
בהזכיר לו ג' מומין מוכח שהם שמומות ומכשיל ושלם קאמר אם א"ל לאחו
המוס ומוס אחר כו' דע"כ ה"ס אם הזכיר לו בהאו מומין אחו מוס
המוס ומוס אחר כו' ובשוה מוס אחר עמו בלין כו' ואם"ס לין זה מקח טעות
אלא דוקא בו ושוה מוס אחר עמו בלין כו' ואם"ס לין זה מקח טעות
אלא דוקא בסמיכה בין הרבה מומין בלין בה ודו"ק: ע"ב בד"ה דקא
מיסס לין בה ומכ"ל לאין מכבדין אלא יחרוס כו' ומכ"ל לאין מכבדין
אלא יחרוס כו' ר"ל דלא מכבדין לאין בה ודו"ק: תוס' בד"ה סיכה דלא
בני כו' כי היה סבור אלא יחרוס מקפיד ודו"ק: תוס' בד"ה סיכה דלא
בני כו' כי היה סבור אלא יחרוס עכ"ל ר"ל אף כי דעתו שיעבא כמו
בירלא בעל הבית מ"מ אתנו עמו לחרוס בבקעה כי היה סבור אלא יחרוס
אלא בבקעה וק"ל: בד"ה בשתה זו כו' וכן מסעא ליעבא דמאי אמרת כו'
עכ"ל ר"ל דקאמר מעיקרא לי נגב לו קובוסטום הגישו ולא"ס הא
ביסטיס מזוין כו' מי הגישו ולעבא דמאי אמרת מסעא אלא הגישו
ודו"ק: בד"ה כו' אם כו' המוקין כו' ומדהא ליתא הא נמי ליתא כו'
עכ"ל ולא ניחא לה לתיסר בפסיקות דמסתמא כל מי ליתא ומייתי
סבור מה מאי מקפיד לין בה לאין לנו לאלות בדעתו בתה סיהוא מקפיד
בזה כיון שהזכיר לו כולם לאף ע"ג דמסתמא כל הני ליתא לוחא דמוס
אחר לין בה וע"כ הולרכו לסוסיף בזה המדהא ליתא הא נמי ליתא
והייתי סבור דכולהו ליתא לו בה ולא"כ לא יכא בה מוס זה מאי מקפיד
ודו"ק: בא"ד בתוס' דכתובות כו' דהכי תניא עד אלעים יום ישמיד כו'
ר"ל לאחו המוס ומוס אחר כו' עכ"ל כל"ל ול"ל דלפי התוספתא לין לה
לריכין לומר ולדחוק הא דקתני מוס זה ומוס אחר דה"ס בהזכיר לו כל
המומין כו' אלא לגרותא נקט הכי מוס זה ומוס אחר בהזכיר לו פיסס
ואחד מהם לין לו לחיוב הכי לין זה מקח טעות ובכי מוכח מדקתני סתם
בהזכיר לו ג' מומין מוכח שהם שמומות ומכשיל ושלם קאמר אם א"ל לאחו
המוס ומוס אחר כו' דע"כ ה"ס אם הזכיר לו בהאו מומין אחו מוס
המוס ומוס אחר כו' ובשוה מוס אחר עמו בלין כו' ואם"ס לין זה מקח טעות
אלא דוקא בסמיכה בין הרבה מומין בלין בה ודו"ק: ע"ב בד"ה דקא
מיסס לין בה ומכ"ל לאין מכבדין אלא יחרוס כו' ומכ"ל לאין מכבדין
אלא יחרוס כו' ר"ל דלא מכבדין לאין בה ודו"ק: תוס' בד"ה

בשלמה נמיקס שיהיו כלל מקום כמ"ש בתוס' פרק המקבל ושי"ל בכה שיהין נמוי וכו' שכיולי כי' בקבל עניו יהודין מלמעלה כפי עבדו ומלקות של מעלה בשיעורו שיהין בתפוקם בגי' בלילו המחיוכו שיהין מלמעלה כי ע"ש וק"ל: אחי ודעי כו'. קראם אחי ודעי ע"ש שקבלם מחכה ולכך נצטרף ל"ל אלו מפני ביטול תורה שלו. שכן יהודין של הכנה בלתמיון ש"ק דבנכנות שיהו יסודין בל שלין בכם ביטול תורה בגתמר אחרי בגבר אחר לגבריים וק"ל: הגך דסמוכיה כו'. אפשר לפרש דבכוף קידושין אמרינן לא יגמר אדם את בנו חסר גמל קדל כו' שתומנתן תומנות לגבריים ולמה מכמו כו' כספיון רוגן חסידים ולבני הלב"ש בסיס מכלה ליסיבים מכל בלר בעלי תומנות ולא בתומנתן ברוגן חסידים לגבר הדרו לו וק"ל: בלם זכרים ולא כו'. ל"ל לם כמותי בכולם דם טבור יהיו כולם בהיות שלין בכסם דם לדם ולא לגם שהכיים הם בלדם בלבם לבלבלם בלבלם לבלבלם לבלבלם לב

מכ"ל אסר לו לא סוף קמבעיא בדר' יוחנן אלא לו אמר פת קטנים דסייט
מל קטנים אז פת וקטנים א"כ לא סוף לן כ"מ לענין דינא מידי ודו"ק: **ע"ב** בגרס"י בד"ה דכלו בר חרמש כגון המוסקר בזיתים כו' עכ"ל לפוסק
סברא דסבסק זיתים במה אלו נמי לא אתי דס"ל כ' כתובים בר חרמש וכרם
עם"ם הכוסס ודו"ק: **תוס'** בד"ה רעך ולא כו' וחד דרים ליה נקמן לסור
במחובר כו' ולמתן דרים לסור במחובר מקרא כו' עכ"ל כל"ל:

ו"א דף פז ע"א המסרבין לקנן כו'. ואיכא למידק אמאי לא סגיא קרא דלעיל מיניה
נמי לוט ותמרא לא כי בחמוד נגון וכ"כ בכ"ל וכרש"י בחומש ור"ל
נמלאי דאמרינן בפרק אין מודרין ג' דברים רוזן קבה ומיעוטן יפה וכן שאור ומלא וכיכוב
ובסחת קאמר כבה דלקנן מסרבין אמילו יותר מדאי בדבריהן ויפלר בם מאד מיכו בג' מילר
לוגין ממעט דאין מסרבין לגדול בלי גל ות"כ בפ' המיעוטין יפה בקנן קאיירי ואלוי דבאלה
דיבוני קאיירי ודו"ק: **אוכרים** מעט כו'. מילי דאמרת כוח דבריה בתם' אמת ובטעם מפני
שלעמיים ומנע כאורח מלכבנים ומתקבל מלקבל כדי שלא יבנה לעבוח לה מתקבל ובמוחן חבו
מי' בכתוב שאמר לבנים לא הרבו לעבוח אלי רק בתחבאדו אמרי לה ואח"כ הבכורו ודו"ק:
קנטיראא רב"ל בכיתו בסיבר דאיכא דוכתא דקרו לקנטרא מיקלא ור"ב בפרק יש בכור
וכוח נכון לפרס כי שקל בהם כוח כלא בדאמרינן בהם ואיכא דוכתא דקרא לקנטרא בכוח
משקל בגדול מיקלא בהם ואבנבהם ח"ל שקל בהם כולבר לבח לו קיבריו בהוחן מקומות דקרו
לקנטרא מיקלא בהם אבל לפי ניבהם בפרים בבכח אינו אלא מבפנים יפה ודו"ל: כתיב קמח
ובשיר אלא כו'. דקמח אינו אלא בדאמרינן בחנות ולא מבמע לכו דאמרינהו אמר לאבר
בדאמרינן בכ"ר מולא לנוגות וקמח דאמרינן כו' דל"ה לבחות ובלא מא"ו ור"ל כתיב קמח
ובכתיב אלא בלא ו"ו לפי שבבבר בחילה קמח מחם אלא באחבר אבנבהם דודאי אבנבהם לא היה
עיבו לרם בסרי אמר מעט ובבבר בבנבהם בדאמרינן לעיל ודו"ל. (נדם פרק קמא דע"ב):
ידרעים הוי מלאכי בבבר בבבר כו'. ובאלה לפרס ל"ל לבודיע כו' לא הוי ידרעים
במלאכים הוין אלא בחת בחמוקים בחמוקים מיבים לו כיבחבו לא כיפר בל אם ולא נבחר אלא לבודיע לנו
בגוזה ביפה ולא בחת בחמוקים בחמוקים עד בהוארבו לבחול אליה כי בחבל ביבה ומ"ד
ידרעים הוי כו' בבמלאכים אלמה לא אלנו אליה אלא לבודיע לבעלה לעבוד בעבודה
אליו ומלן דאמר כדי לבבר לה בה בוס בל בבבר בדאמרינן בפרק אלבם אלבנו ומבבר כו' כי
מיבי דבבבבבן דבינהו מי: בוס בם ולחיתו מי בבבבבה בם בוס לה בוס לו אבבבבבה לבבר בוס
בל בבבבה ובלחיב בוס בדבבבים דבוקים לאין לחבן בבבבבבן בבבבבבן בבבבבבן עובדא דעולא בבבין
בחוכה בוס מבבן וכוח בבבבבן דבוקים בל בל בבבבה בדאמרינן בבבבבבן בבבבבבן עובדא דעולא בבבין
דיבבבבן בבבין כו' ל"ל בב בהמן ביבבר מר בבבה דבבבבבה לילבה בל בבבבבן: לבבבבה בבבר בוס
בו. עי' בדבבר ל"ל בוס ובבבלה בחב בל פירב"י בבבוחב ולבבבב בל בחים בוס ל
ולבבוחיו בם בבבוחב ובוכן דבבין שבחה בבבבבות לבבבר בבבבבה בדבוב מיבים בבבבבן ל
בחוחבים בבבבבים בל בבבבבבן בל בבבבבבן בל בבבבבבן בל בבבבבבן בל בבבבבבן בל בבבבבבן בל בבבבבבן
בבבבבבן בחבי מלבבבים בלים בבו יבבבבבן בבבבבבן בבבבבבן בבבבבבן בבבבבבן בבבבבבן בבבבבבן בבבבבבן
בבבבבבן בבבבבבן בבבבבבן ב

סוס גופר מלאכתו ומתני' כו' עכ"ל שעת גמר מלאכה דקאמר סכא גבי דיס לאפוקי מנכס בבלנים היינו סהוא עוסק בדבר סהוא שעת גמר מלאכה דכל בח"ל לקרקע מקרי שעת גמר מלאכה וכן נראה מדברי התוספות בבמשתין ומדברי ר"י אבל פירש"י מכתב כאן ומתני' לאחר כו' כגון בתפרסו עגולין נראה סהוא מפרש שעת גמר מלאכה דכל מלאכת תלוים הוא שעת גמר מלאכתו לעשר ומשנגמר מלאכתו לעשר מקרי לאחר גמר מלאכה כגון בתפרסו עגולין וזו"ק: **בד"ה** לאחר רביעה כרוך כו' אף כל שלא נגמרה מלאכתו כו' עכ"ל כ"ל: **תוס'** בד"ס סד"ח הוחל כו' לרוזיא חולב מכי תכא נקבא דוקא (במתוכר) [גיזולי קרקע] אלמא כו' עכ"ל כ"ל:

ד"ה פועל מהו שיתבבד כו ושוד לגאי דמסיק סכא דלא יסבות כו' עכ"ל כ"ל: **ע"ב** בח"ד וסכר הסתם בפועלים שאין יכולין לאכול אלא ע"י כו' עכ"ל ר"ל סהתם לפי' ר"ת ולאוקוני לפיהם"י וק"ל: **בד"ה** קלן אחת כו' דאי אסכרו לקלוט לאם יתנה כו' ק"ק כו' דמדינא לא הוה אכיל כלל כיון בסכרו ל"ד כו' עכ"ל ודאי דכן הוא לגאי דקאמר אלא לאו אריבא דסכת חפ"פ אלא קלן ע"כ קלן וקאי אסכרו לקלוט דעתה יהנה בהנה כיון דמדינא אוכל וסופת בלא קלים אבל קבס לי מאי קנית לה לעולי דקאמר אילימא אסיבא כו' לאם פטור אלא קלים אילימא אסיבא כו' ואינו סופת בלא קלים אילו סיבא דמדינא אכיל כגון בסכרו לקלוט ה"ג מס"ן דסכרו לעדור אינו סופת אילו בקנין דהא אלמעיך לקנין מעוס אכילה גופה וא"כ ע"כ קלן לא קאי אלא אסכרו לקלוט דכיון דמעוס אכילה לא הוה לקנין דמדינא אכיל ניחא דמעוס אכילה קלן והכתם פריך כל מאי דבעי לינול כיון דקלן וזו"ק: **בד"ה** בחכן קבעה כו' וקמ"ל דלא קבעה ספיתה כו' עכ"ל דלפי' ר"ת נגיל לא מצי לחוקמא הך בהרייתא בפשיטות ובראוין לאכילה דפשיטא הוא דבני ולא אלמעיך לא נמתני אלא לאפטוטינן דלא קבעה ספיתה ומיהו לגיעת ר"ת לא הוו לגיבי לעיטר ספיתה בטלא קאי אספיתה כו' דבריהא בלא קלים נמי ניחא דספיתה בראוין לאכילה ואפטוטינן דלא קבעה לעטר אלא לגיעת רש"י דלגיעת הורלו לעיטר

דספת קאי אספיתה וזו"ק:

דף צ גמ' פרות המרכסות כו' והדסות בתרומה ומעשר עובר מעוס בל מחסוס ומכבי כו' כל"ל: **שם** כגון שדס לפיס מחומת בית פתני כו' וס"ס דס"מ לעיטר לפי זס דכולה ר' יהודה וסא לפיס מחומת בית פתני והא מעכתן לה מס וק"ל: **בפרש"י** בד"ס מעון גבוס כו' וגבי תרומה מעוקרים סיהם פרס של ישראל נאסור כו' עכ"ל דע"ל הא מעשה פירות לעיל דסתם דיס לאו בתרומה ומעשר מעתיי כו' ליתא הסתם דא"כ לרבי יהודה נמי למעשר ממון הדיוט הוא ע"נ מ"מ מעשה דסתם דיס לאו בתרומה ומעשר מעתיי היינו מעשה דסתם דיס לאו בתרומה ומעשר מעתיי: **בד"ה** מעוס אכילה דמעוס אכילה לא הוה אכיל לגמרי דמעוס אכילה לא הוה אכיל לגמרי דמעוס אכילה לא הוה אכיל לגמרי

קשיים זלא והגרלה לדקדק בדבריהם שהוא סיומא דרים דבריהם שאמרו שהיוק אינו בפי' בתנאם מכוס שהוא קשה הסו"ל לשיטתי מי אלך בנא כל שם"ל כו' מנהו בטל כדאמי באיכר דריסא ולכך אלעזריך ליה לאתמוטיון

כך דיוסף ויש להגיה בדבריהם וגלגה עוד לעיר דל"ג וכו' וק"ל:

סליק פרק השוכר את הפועלים

פרק השואל

ע"ב בגמ' תדע דהא שואל כל הנאה בלו ואינו משלם חצא קרן כו' מעיקרא מי לא פסיקא לן לקרן ואינו משלם אלא קרן אלא משום דקרנא עדיפא ולמאי דמסיק וכי יאכל וי"ו מוסיף ויולעוד עליון מתחתון כו' ניחא וק"ל: **תוס'** בד"ה אלא אביו ואמו כו' וכבי יוחנן מי לאחר כו' דהא אלעזריך כדפי' אלא משכרא קאמר כו' עכ"ל מה שיש לדקדק בזה שיין בחידושינו בחולין בפ' אותו ואת בנו ע"ש:

דף צה גמ' מה לי קטלה כולה ומה לי קטלה פלגא כו' לפי פי' רב"י בפשיטות עפי הוה ליה לעמיר דכיון דקטלה כולה פסיקא ליה לחייב ל"ל לעמיר ב' מי קטלה פלגא מי לא לחיובי כמי בקטלה פלגא לחוד ומ"ש לחייב דאיכא לעמיר דאחת למעוטי קטלה פלגא וס"ק דנשברה אינו חייב עד דמתה ודוחק ולולי פרש"י סיס נראה לפרש ס"ק מה לי קטלה כולה מעיקרא דסיינו מתה לחוד ומה לי קטלה פלגא קודם שמתה ולא אלעזריך למיכתבים אלא לאמוטיון דבשברה לחוד ומי מעוטר הנס אבל בבעלים כו' בשור שכר ובשואל לחייבו ב"ק ו"ן מעוטר הנס אבל בבעלים כו' מנופים ולאי מי דהוה שפיר אחי לחייבו פשיעה בשור שכר ובשואל אלא נרש מגניבה ואבידה בלא פשיעה בש"ם ובשור ומתה בלא פשיעה בשואל אלא דא"כ ליכא לחיובי אלא אלא בבעלים ומה"ע אלעזריך לפ"ד פשיעה בבעלים בש"ם דרשא דלפני כגון לכאור מי בש"ח דאי לאו הכי הוה אחי לחיובי פשיעה בבעלים בש"ם ובשואל מש"ה וק"ל: **ע"ב** בפרש"י בד"ה דמגיא ואיך ל"ג כו' הרוייהו קראי כדדרשינן בריבא כו' עכ"ל מהוה דבריהם' קשייתא מפורש טפי לפרדס תרוייהו קראי דשלא פוטרתו ובשור אינה פוטרתו כדקתני בקשיים' מה ס"ל אין בעלים עמו לעמר אך הוה בשמת שלא מ"ל כו' סיס עמו בשעת שבורה ומתה צריך כו' לכך קאמר דבכל מלא מסכך אחי דלעיל כלו' דגם בבריות' דרשינן תרוייהו קראי כדדרשינן בריבא דסיינו בקשייתא ומסרש"ל הגיה בזה ואין לורך ודו"ק:

דף צו בד"ה דתניא כו' וקא נקט קראי מיפכא לאו דוקא ונראה בשיני שטעו בגירסא כו' דהא אתאי קשייתא כו' יתנים כו' עכ"ל פי' נפיזוטו

לאפסר וכו' עד ונראה לומר וכו'. ויש לדקדק מ"מ נא מהרלב קושיא דאכל קבס בסקבו לעיל מזה. ויש לבאר דס"ל לחוס' דמתניתין תרתי מבמע מלגא קאי ואם וקאמי כל מאפסר ודאי בוס הדוס מנהו אחת לאתמוטיון ואחת לעיקר לאפסר לא ומלגא קאמי כל אלה אפסר לשיים מנהו אחת נטל קאי מני מריבא דקאמי כל מתחוס כל מתחוס כל מה בכחוב בכוהב ויסיב טעמא מבוס דכל מנהו אלו אפסר לקיימא דוי מלגא נטל:

השואל פרק שמיני

בתוס' ד"ס פרש בר"ס וכו' עד אבל מבמע אמיריס בל קודם פיסוק מלגאה וכו'. גרלה דבר לריך לגרוס אבל מבמע אמיריס בל פיסוק קודם מלגאה וכו' ופיסוק בסוא פוסק עמו ומבמיהו דבריהם לעמוס מלגאה בלוחס מלגאה ולהוחן דבריהם לא הביב בלגה בעבלים. וק"ל לפיסוק בסוא' דבא דקאמר בגמרא בעלים בלמיריס ר"ל סיינו אמיריס אפיקן עמו לעמלגאה אלא אלמי אם ד' לדקדק אלי פריך בגמרא עמה ממש מי מבבחת פרס בבמיבה בעלים בלאמיריס בא כיון דבא אמיריס דוקא לומר בבבעלים מביים עמה בלעמלגאה בבעלים אמיריס בא כיון דבא אמיריס בבעלים מביים עמה בלעמלגאה בא אילבא לאמיר בבבעלים

מכחו דמקומו כו' פכ"ל ואף ברייתא דביר עבדו פטור לא בעי לאוקמא בכה"ג דלומיא דביר בנו וביר בלוחו הייב קתני נמי ביר עבדו פטור דלא מייירי בבאלל עצמו ובלא בנו לו בלוחו בתקומו ולו"ק: **בד"ה** כיון דיליתה כו' אבל יליתה מיד לרס"ר לא כיון דמשיכה לימו קונה עכ"ל ונראה דעוקי ליס כגון שהיה חגרו של עבאל לבנים כו' ל"ל אם מתה בתלרו של מבאל ולהי דפטור דהא משיכה לימו קונה אלא דמיירי בבתה בחלרו של מולל ולחמוטיון דמשכה דעתיה וחייב אע"פ שלא בתה לידו ממש ולו"ק: **בא"ד** והכיון מותר לבקע כו' תיפה דמיירי בהוספת בקע בקרקוס כו' ולון גרלה לר"י נמי דהתם מיירי בבלא מתכוונו כו' בכ"ל דבריהם לבלולה ל"ש בשעבו קונייתם אלא דמיירי בבלא מתכוונו לבוא דקונה בהוספת ולמתני' דפ' הגיהה אין מועל אחר מועל כו' כגרלה מתירוקס בבלו לתרן נס לך כיפה דתוספת ולך מתני' לאין מועל אחר כו' והגרלה דוהלי בסך סברא שבתבו דהתם לחייבי בבלא נתכוונו לגזול כו' בהא ולהי לא מיתרלא הך דהכא דמייבי נמי בבלא הלא מעשה דעשיקת לא סקנו הלא אחר אחר כו' לא כמי בבלא אבל בהוספת ולמתני' אין מועל אחר כו' לא קשיא נסו דאיכא לפלוגי דבבלא לא יצא לחולין וכיפה דעקלו ונתנו כו' ולך לאין מועל אחר כו' איכא לאוקמא דדעתו לגזול ולא לחולין ולהכא בהבו לאין גרלה לר"י נמי כו' דסיינו לפלוגי בגזלה לגזלה דבבלא כמי יוצא לחולין דקי"ל בוחל בלא מדעת גזלן הוי וקיים ליס כוליס ב"בוחיס ול"כ תיקני בהוספת נמי מריבה לסיפא ולתמני' לאין מועל כו' אלא גרלה לר"י כו' ותו לא מידי ולו"ק: **בא"ד** היס גרלה לר"י לבתורס מילא כל הקודקוס לחולין כו' אך ק"ק לר"י דל"ל ומ"כ גרלה לו יותר שלינו יוצא לחולין אלא כו' עכ"ל דלא לומי בבל אם לדעת דהוס קנוי לו יותר מלינו יוצא לחולין אלא בהוספת היינו לפי מה דהוס לא מיקרי בהוספת לגבי הקודקוס בבלא כמו בדעתו לגזול אבל לפי מה שחזר ר"י וגרלה לו יותר מלינו יוצא לחולין אלא אותה גרלה לר"י עד זמן בבלא לר"מ מן בהוספת דבקיר קאמר דבקע הבירו וכו' כולן מעלו כ"ל לפי מובת הגלה כיון דלא יצאת גוף הקודקוס לעולם לחולין

מהר"ם

לחוק ונתכן שנת יהיה מיום נגב כי סיכו דלא הקנס מיום לשמוא: **ד"ה** והבירו מותר בבקע בו וכו'. ות"ס בלא סברא דסבא הקנס על בסיא דתוספתא דקתני ובא מבקע בו וכו' כולן מעלו מבסיא דפרק סמיכין דקתני אין מועל אחר מועל במוקדמין וכן מבסיא דתוספתא נופא קנס דקתני נתכוון דבקיעה לחודה אין יוצאת לחולין ולכך קתני בסיא דתוספתא דמעלו מלו אבל בהוספת יוצאת לחולין ולכך הוי כסיפא נתכוון לבנות מעל בסיא דאין מועל אחר מועל אחר מועל במוקדמים ובכלי בנת אחי: נתכוון מעלו. אבל בבא דאמרינן דבקיעה לחוד יוצא לחולין דאמרו ואחרו מותר לבקע בו לבתחלה קנס ק"ק: **בא"ד** ור"ב נגלה לו יותר שלינו יוצא לחולין אלא בהוספה כולה וכו'. ומלמה לפי דו יהוכן ר"ב בהוספה בתרו בלבי זה אחי בסיר דקתני ואחרו מותר לבקע בו בלבתחלה אם"ס קתני בהוספת אם תרו ובקע בו וכו' אלא"ל דבבר בקע בו בהתחלה לא יצאה כולה לחולין ולא"ל דבר בקע בו בהתחלה לא יצאה לגבוה בלבד בקרקוס כו' ולון גרלה לר"י נמי דהתם מיירי בבלא מתכוונו לגזול כו' בהא ולהי לא מיתרלא הך דהכא דמייבי נמי בבלא אלא מעשה דעשיקת לא סקנו הלא אחר אחר כו' לא כמי בבלא אבל בהוספת אין מועל אחר מועל אחר כו' לא קשיא נסו דאיכא לפלוגי דבבלא לא יצא לחולין וכיפה דעקלו ונתנו כו' ולך לאין מועל אחר כו' איכא לאוקמא דדעתו לגזול ולא לחולין ולהכא בהבו לאין גרלה לר"י נמי כו' דסיינו לפלוגי בגזלה לגזלה דבבלא כמי יוצא לחולין דקי"ל בוחל בלא מדעת גזלן הוי וקיים ליס כוליס ב"בוחיס ול"כ תיקני בהוספת נמי מריבה לסיפא ולתמני' לאין מועל כו' אלא גרלה לר"י כו' ותו לא מידי ולו"ק: **בא"ד** היס גרלה לר"י לבתורס מילא כל הקודקוס לחולין כו' אך ק"ק לר"י דל"ל ומ"כ גרלה לו יותר שלינו יוצא לחולין אלא כו' עכ"ל דלא לומי בבל אם לדעת דהוס קנוי לו יותר מלינו יוצא לחולין אלא בהוספה כולה לחולין כו' לק"מ מן בהוספת דבקיר קאמר דבקע הבירו וכו' כולן מעלו כ"ל לפי מובת הגלה כיון דלא יצאת גוף הקודקוס לעולם לחולין

חכמת שלמה

במרוכה: **רש"י** בר"ה ושלחה לה כו' ביד בנך הם"ר ואח"כ מ"ה ביד עבדך פטור ואפי' כו': **בד"ה** לא תיבא כו' מכי נפקא מחצרו כו' בב"ל ולהס"ד: **ע"ב** גמ' א"ל ר' יוחנן הדר כו' ב"ב ותימה גדולה כו' בפ' כיצד הרגל נאמר בהדיא ר' יוחנן קמיה דר' יוחנן כו' ושתיק ר' יוחנן ולא א"ל ולא מידי ומעה עצמו ר' אבהו מתשתיק ר' יוחנן ש"ש דס"ל הכי ולא היא האי דשתיק אשגותי לא אשגח ביה כך לשון הגמ'. לכן ל"ל כאן לבריס הא הדר בה ר"ל שמואל כו' ולא גרס' ר' יוחנן כלל וכן לשון תוס' לשם וי"ל ואף שמואל עצמו הדר ביה כדאי' בפ' השואל ב"ל ל"ל וק"ל: **שם** כדרב' דאמר רבה הקדש כו' בב"ל: **רש"י** בר"ה ואת אומרת כו' ובעלים צריך כו' הר"א: **תוס'** בד"ה שמין בית כו' וכ"ר תרקב בפ' כו' ב"ב חצי פאה בשישים חצאין ולא פאה בששים פאה כי אין שמין יותר מל' פאה בפעם אחת ע"ש: **בא"ד** לא כמי למיפרך דאיכא נמי לפרושי הכי כו' ואין להקשות כו' בב"ל. וב"ב ס"א:

דף ק ע"א רש"י בד"ה המחליף פרה כו' לא ילדה בב"ל ולהס"ה: **בד"ה** דמי עבד כו' הדמים וזה כו' הר"א: **תוס'** בד"ה ולוחזי ברשותא כו' אין להוציא מורע כו'. ב"ב פ' משום חזקת מטון ל"ל דחשבינן זה שבנגדו המע"ה פי' אפי' אין לו חזקה מבוררת בפני עצמו להוכחה שהיא שלו ודו"ק: **בד"ה** הא מני כו' כדאשבחן אמן לגמרי הכהים וכו' ב"ב ותימה הא דאיכא מכבא אחרת המתרס דמהני חזקת מטון וחזקת מעוברת דהשתא ילדה היינו משום דליכא חזקה בנגדו אבל הבא דאיכא חזקת מרא קמא דעדיף מחזקת מעוברת שמא אפי' עם חזקת מטון לא יהא עדיף מחזקת מרא קמא ועוד אמאי צריך דאי' לזה הלא כבר פירשנו בדבור דלעיל חזקת מטון לחודי שהוא ביד הלוקח אם מוען ברי עדיף מחזקת מרא קמא שהרי עדיין לא הוכירו חזקת מעוברת. ועוד קשה לי מאחר שסקנו הכהים לעיל שאם מוען הלוקח שמא לא מהני חזקת מטון אע"פ שלפי האמת יש לו חזקת מעוברת ומשום מיתתי ראיה דאפי' בטענת שמא מהני חזקת מטון וחזקת מעוברת אלא דמאי אית לך למימר שאני התם דליכא חזקה בנגדם משא"כ הכא א"כ מאי מייתי ראיה שמא אפי' בטענת ברי לא מהני מאחר שאיכא חזקת מרא קמא בנגדם וע"ק מ"ש בסוף הדיבור דצ"ל דיהלוקו לא קאי אשאל' היום ושכרה לחבר בנוף דלעיל' המשנ' פירשו התו' לחדי' דמתני' לא זו אף זו קתני ויהלוקו קאי על כל המשנה גם נראה דוחק בעיני שהגיהו הקושי' על שילהי המניח במקומה עומדת בלי ישוב כלל ונראה בעיני מה שכתבו התוס' בדבור דלעיל דגבי שמא לא מהני חזקת מטון כלל ונבסף ב"ה אפי' חזקת מטון לחוד הוא סברת רשב"ם דס"ל דחזקת ממון לעולם עדיף אפילו היא לחוד נגד חזקת מרא קמא כמובטח מתוך הסוגיא ולא עלה על לבו לחלק בהבא איכא חזקת מעוברת וכ"ש אם אין שום חזקת נגדו דמהני וא"כ בע"כ צריכין לחלק בין ברי לשמא כמו שהקשה ר"י מתמני' דלעיל דוה אומר אינו יודע כו' דיהלוקו ולא מהני חזקת ממון אבל ר"י חולק על סברת רשב"ם ול"ל דחזקת ממון לא מהני לחוד אפי' בברי וכמו שהבהתי ומיהו קשה כי' דמשילהי המניח משמע דאפילו בטענת ברי לא מהני חזקת ממון לחוד ולא כרשב"ם וא"כ בע"כ צריכין אנו לומר דהא דלא קאמר תלמודא אלא הא מני סומכוס משמע דלא הדר ביה מהאי דמוקי באמם דאי הוה קיימא אפי' ברשות לוקח לא הוה אמרי' יהלוקו אלא המוציא מחבירו עליו הראיה לאו משום דחזקת ממון לחוד הוא דמהני אלא משום דאיכא בהדה חזקת מעוברת והשתא תו אין אנו צריכין לחלק בין מענת ברי לטענת שמא דה"ה כששניהם טוענ'

שמא נמי מהני חזקת ממון אי איכא חזקה אחרייתא בהדה והיכא דליכא חזקה אחרייתא לא מהני חזקת ממון לחוד לסומכוס **אלא** יהלוקו והשתא נקשה שפיר וא"ת אמאי לא אוקי נמי כרבנן דהכא לית לה לסומכוס דאיכא חזקת מרא קמא דעדיף ומ"ש דהכא דאיכא תרי חזקות מהני אפילו נגד הוי"ת מרא קמא אם לסומכוס ודא תאבר שאין חילוק בין חזקה אחת לתרי חזקות על זה מסיק כ' ושמעון

ל"ל שכם סך קשיא הכהו כאן ל"ל דיהלוקו לא קאי אמאלה סיום כו' נס לפי גרסתו לא יתיבי לייסב לפי' רבינו שם פ' בהקנה הנו' מיכ דלמה הנו' כו' אסר דבלה סיום כו' ולא דמיהי בסוס מקו' שיכי' ר"י מוקם על פי' רבינו"ם בסכמא זו מכ' לפי דרכו ואין לסתרין בהוקו ותו לא מידי ודוק: **ע"ב** בד"ה ומה ר"מ כו' וכרבנן לא מלי לאוקמי דהא הנינא בהדיא לקמן ולו"ק: **בד"ה** ר"ס אמאי כו' וי"ל כי ליכא בוליס כו' לבוליס מעלו גזל כו' מכ"ל מגיא ס"ל לפסקה נמי ודע לאוקמא דרכי בלוס אלמן פ"ג מהוש לעיל לחד מירוצא סיום מכוס דלמוכרוס מכוס גזל נמוס בבוליס קלי ספר מגלתא דיוסף לפל כי לוקמא אמסרן ליכא בוליס בהמיס ואלמן נרא"ש ע"כ לא קלי כלל אמלפא דיוסף וא"כ לפי סברת הסתר לס מלי לאוקמא כמי בלס ד' מעיקרא לבוליס אלא דלא קלי אמלפא דיוסף לחייבי מקני דאמרו לאגרו אבל בס שאמיני בבוליס מעלו בבר לאגרו מו' ולו"ק: **ע"ב** פירש"י בד"ה בגמ' כו' דילפא לשון אחרון אית לן כו' ע"כ לא"ל: **תוס'** בד"ה ובמ מעשה כו' ותיפא דלבמוהל בבמע דמסקה ליס מו' הנוסת שלא הנוסת בלבל דמי' בד"ה ר' כו' עכ"ל כל ל' אבל אי לאו דשמעינן ל"ה דבעינא הד' מעשה דמשום לשון עניסה בכסיל דמורס ובתחילת מודם לו כון מודם נמי יהלוקו וקי"ל: **בד"ה** ס"א פרוסי כו' אם לא אפרש בס כפי' ר"ש ולכן כפי' הקיצרס ס' כ"ל ולא מצי לפירש אבל לא אפרש בס שפי' ר"י דעיקר פר"י אמר דומיא דלעיל גבי אלוקן הבירו גזל בן נגס ומזה יתיישב נ"כ דלא נמי ר"י לפרש סהם דלמי מרסיון קלי ספר אמרכן והכי קאמר אי מסיבא דבריהן ס"ל בהסוא דלמתרה דפרוסי קעפרס לפיזל בתר פחות שבלוסות כסיון דגם מלוס אלא דא"כ לא סוי פרוסי לפכרס לפיזל ולו"ק: **גמ'** אי אמר שמואל לא כו' דאמרי מרוויהן כול בשלשים כו' ס"ס לוסס מלי לעפרך אלרב כלעיל פתי קא משמע לן ומאחר רב חדא זיעגא אלא דיוסף ליס לפיפרך מדשמואל אדשמואל ומי' בתוס' פרק בית כור ול"ל:

חכמת שלמה

כו' כלו' אע"פ דחזקת פטום לחוד לא מהני לסומכוס אפילו בטענת ברי מדברישית אלא דהלוקו ואפ"ה נבי תרי חזקות מודה דמהני אפי' נבי שמא הבא נמי אף דחזקה אחת לא כהני נגד חזקת מרא קמא אפי' לרבנן נבי תרי מהני לכ"ע אפי' לסומכוס ואין חילוק בין מענת ברי למענת שמא כדברישית ולפי זה ל"ל הא דקאמר בפתני' דיהלוקו לא קאי אשאלה היום ושכרה לחבר ל"א כה שפיר' בפתני' דיהלוקו קאי על בולה מתני' היינו לפי' רשב"ם דמחלק בין טענת ברי למענת שמא דנבי מענת שמא לא מהני חזקת מטון כלל וכמאן דליתא ובכמאן דליתא הוי ודו"ק [עיין בתהרש"ל]: **ע"ב** גמ' אף קרקע נמבעין דילמא אעבר כו' יהלוקו מיכבי מודה סיסכוס כו' בב"ל: **רש"י** בד"ה המוכר כו' והשתה אותה בקרקע ועשה מ' רביעית שכן בב"ל ותס"ד והר"א:

דף קא ע"א גמ' השתא תאכל פלגא כו' בב"ל וכן הוא בספרים אחרים וכן ב"ל אחר כך: **שם** תגן המחם רבי יהודה אומר אף המקבל כו' בב"ל: **תוס'** בד"ה ולאחר שלש שלוכר וכו' לאחר שלש אבל בתוך כו' בב"ל והר"א: **בד"ה** כדי כו'. תמרכו מסנה הס"ד: **ע"ב** רש"י בד"ה האי נקפיה מו' הלאי של מיכה הפ"ד וכ"כ פי' אשכול: **בד"ה** לא ידיעתה כו' שלא הודעתיך ועתה איגך כוצא כו' בב"ל:

דף קא ע"א רש"י בד"ה ותירי כו' בעלים וקניא ליה בב"ל: **ע"ב** תוס' בד"ה ח"א כו' אי נמי ח"א האי דמולו לתשביו וכו' בב"ל:

דאיירי בעכר לחמן אלא בכלם כתבן ניחוח מעכבים בין סתם לפסח ולא בעיכר כתם. ומסרי"ף נגם ליה ופיכם בר"ל בכבר מעמו כל הדב ודבם בכן וכן דיעכן אבל לא קיבם אמן לגמרם הכהים וע"ש: **תוס'** בד"ה מאמעיו לא הא דכתר אלמעיו לא הא ב דכתר אלמעיו לגבי הקרבן ניחוח מעכבים לו כפם דסור כללון מוכנו מלם יפור לגן ירחלל מלי מיכם אלמעיו לגבי הקרבן לגבי הקרבן ניחוח מעכבים לו כפם דסור מל

דף קג תוס' בד"ה נקיעת ה' כו' ואין הסדר בזיך אלא כדי שלא לחכמה לך חשבון הסנים כו' עכ"ל יש לדקדק דלכאורה כיון שאין כאן בסדר לא התילת הסנים ולא סופן הרי יוכל לכתוב כל הסנים לוגר בסדר דרש בכולן וי"ל הסיס סבור שידעו הבעלים בחיים זמן שיבל לקרקע זו ועוד שעכ"פ ידעו בתקנת הסנים אם היה דר אם לא ולא יוכל עתה לכתוב בכולו ודו"ק: **בא"ד** עסר שנים בת' דיריים עברה דיריים בכל שנה ואחר כו' עכ"ל יש לדקדק כיון דלר"ג קיימינן וקרקע בחזקת בעליה עומדת ואפילו אפיך מיפך א"כ ס"ל אית לן למתפס לשון ראשון ו' שנים במאה דיריים דקרקע בחזקת בעליה קיימת וכיון דאין שכירות משתלמת אלא לבסוף הו"ל חוך זמנו ואין הבעל יכולין לתבעו כדאמרי' לעיל וי"ל דהכא ודאי אית לן למיתר דפרוטי קמפרש דה"ק מאה דיריים לעשר שנים אך שתשלם לי עשרה דיריים בכל שנה ולא דמיא להיתא דמרתן דאיכא למיתר דמיהדר קסדר לחוסיף על שכירותו דיר אחד בחודש סי' ג' אז בחשות על שכירותו דיר י"ג וכיון דקרקע בחזקת בעליה קיימת ע"כ יוסיף לו דיר כלשון הראשון או כלשון אחרון לפי היותר שבלשונות משא"כ הכא דסך שכירות שוה ואין כאן הוספה ולית לן למיתר אלא דפרוטי קמפרש ודו"ק: **בא"ד** כדי שלא יחזיק הסוכר דלפי זה הסדר ישנו ביד הסתכיר עכ"ל ולגירסת זו כו' אלי לכתבית לך בערה כי היכי דלא נחזיק עליה הוא עכ"ל בעל המאור וק"ל: סליק פרק השואל

פרק המקבל

ע"ב גמ' אמר ראי בעיגה דתקנה מרעאי כו' וה"ה דהוה מ"ל אבי בבעיגה הקרקע אמר בעיגה מיבנה בלקאמר גבי אחרים אלא דעבכה כעיגה דעדיפא מינה גבי בעל הקרקע וק"ל: **תוס'** בד"ה מנכה לו כו' דבקבלנות אינו מנכה לו אלא מיגל אלים לו רביע כו' עכ"ל סת ולאי דבחיכות גבי אם אינה מכת מדינה אינו מנכה לו מן הכורו ומתני' דסכת הא מוקמינן לה ביבש בארה זוטא ולא הוי מכת מדינה וא"כ מה דקתני בסיפא מנכה לו מן הכורו אינו מעמא מדקאמר בית הסלחין ולא מיבעי דאיתיר כיון דקאי בגוש הכורו אינו מעמא מדקאמר בית הסלחין ולא מיבעי דאיתיר כיון דקאי בגוש כו' דבעבלנות כיון דאחי' בעכה מדינה אינו מנכה לו כרא' דבעיגה דקתני אחי' בית הסלחין ולא מיבעי דאיתיר כיון דקאי בגוש הכורו

שין ואבר משקל מולגלין בשבל וכן פ"ש ומקק לאחלו ואינו מהלכ"ה כו' אבל בחיים סין
כמיר מבטם בדברים כה אבל בה הוד בא כעיר אבל מפני ביתו ומחמיר מדבר מאחר אבל כיה
לבדם מומכים ומוח מלכן לם וכמיי יש לו בדם מסוכם לבדם כמומכים מבד מאחר אבל כיה
ברוקים בן פעיר וכמ דבלה נקרים בדבים בה אבל בה מבטם בבים מבטם מבטים
דבים זה אבל בה ואין בבה בום מיבמת בל מבכה ומבנים כמ"ם בבינו יבוחם ובים בה בקמאר
בום בבן קיבוב וכו' דב"ל מבנו בבינל מלגלו במבה ומבנים כמ"ם בבינו יבוחם ובים בה בקמאר
בר מבלן ובינו בה ב"כ בר מבלן ובו"ק: ד"ה בלבה דמר ובמי דמר ובו' בר אבל בים
בים וכו'. ה לבקבק מב עבין זה שיין לבה בבבה לבני זה דמרי לבהבה מבבב בבלה מבבב
פלו ובינו ה בם לו בלבאר בבל ב"ל בבמבל בבינו בבו בם לבקרים פינום
בבמבה לבאר מבים לבהבה מבבב בל מבים בבמבים ב"ל בבם בבבן בבל בבים מבבב
בינם ומבים בבמי בומר מבי בום בבמבים ב"ל בבבם בבבן בבל בבים מבבב
מבים לבהבה מבבב בל מבים בבם ב"ל מבים לבהבה בום בבבן בבבבבם ובום מבבב
בל מבים בבמים מבלבות בבים לו בבבבב בבלבלו בל"ב מבי בל"ב מבים בבבבב
בבמים ובבבבות בלינו בל בבים בבבבבב בבבבבב בבבבבב בבבבבב בבבבבב
בינם בלבה ומבבב בלו ובינו לבחבר מבבבב בבבבב בבבבב בבבבב בבבבב
בים ובו' בל בבים בינבה בלבבה ובו' ובל"ל ובל"ל:

דף קט ע"ב בבים ב"ם מבבה בלבבה ובו' בבבבבב בבבבבב בבבבבב בבבבבב
ובו' עד סוף בבבבו בבל ב"ם בום:

דף קי בבום: ד"ה בלבבה בבבבבב ובו' עד ובל בן בבבבב בבבבבב בבבבבב
ובו בבבבבב ובו' ובם"ם ב"ל בבבבבב בבבבבב בבבבבב בבבבבב בבבבבב

בד"ה זכן לבבינא בו' לבבלב ולבמון אלבמה בו': בד"ה לאשה בו' לא בבבלבינן בו' בד"ה בבבבבב בבבבבב בבבבבב בבבבבב בבבבבב

בפתחי בעני בביתיה מעמד לחוריו בעני מבעליה בהון עני ביותר ועל דעת
ע נשאת לו מלא כיס לו אלא מעט אחת ונם לה נם יתן רק מעט אחת מעמד כ
בכתה דעיני בעכין כי בעת הגביה ובעת הגזל לא היה עדיין עני ודי"ק :

דף קיד בד"ס הקדש אמרן כו' וי"ל דמה לערכין שהם קליס ואינן מוקצין
אלא כו' עכ"ל ובאמת מהרש"ל אלא שייך קר פרכא נגד ב"ה
אמה"ס פריך ספיר ויסדרו ב"ה ק"ו מערכין כו' עכ"ל ושוד סלרוך ע"ב
אחוה דחוק ונראה דשם דפריך ויסדרו לב"ה ק"ו כו' היינו לעולן לחיים
ליה דמסדרין בהקדש מהקדש דהדר בעדרך הלויים אחזא סוגיא
דשמעתין כדפריך ויחזרו בהקדש כו' הקדש במסדרין מ"ד כו' דהשתא
ליכא לעיכוך עם לערכין בסם קליס דהקדש הוכיח אמינן קליס ומסדרים
בהו ומהקדש לחודיה עני ס"מ לעולף דמסדרין בב"ח מק"ו אלא דעיתא
ליה לעיעבד תחילה הק"ו מערכין דשיקר סילור מערכין קלתי ובהכי
ניחא מה שמקשים לקמן דגמר סילור בב"ם מב"ם דעיכה מיכה וע"כ
הוא אחת לדהשם אחרינ' ביאה במכותו כו' אי לעעעע אחתו בע"ם בהוס'
ו"ל לא ל"ג ם הא איכא לעולף מהלי ק"ו דקאמר הכא ד"ל דהתי ק"ו
ניחא אלא לע"ד מסדרין בהקדש אבל עמ"ד דלון מסדרין בהקדש ליכא
לעולף בק"ו ב"ח מערכין מעוס סך פירכא אבל בערכין בהקדש כו'
ומב"ס הוגרך לעולף ליה ב"ם ודו"ק : בד"ה ואיהך הכוא כו' דהא
בפרק בוס היתומים אמרינן כו' עכ"ל כ"ל : בד"ה עהו ס"סדרו כו'
ושוד הבא דאיה כו' ואפילו מן גלעמה כו' אלא חזי ליה כרכב"ג כו'
עכ"ל ויש לדקדק מה הוסיפו אחר דאמרו לא מן גלעמה כו' כיון
דמין כאן אלא דאיה אלא מרכב"ג דלעיל וי"ל דלפי דאיתה דלעיל יש לגמגם
דוחלאי בהך דמעיר הכב"ג בלוף הלכה כוותיה כ"ע בבעה רכב"ג
בתמתתי הלכה כמותו אבל בהך דאין מסדרין בב"ח מיכא מ"ד דמסדרין
כדאמר ליה אליהו לרבה בר אבוה וא"כ נאמר דמסדרין ומוחנין לו האוכל
בלבוש בה ואפילו הוא בוה אלף זוז כדסבר ר"י ור"ע וש"ל הוכיח הוא
דע"כ ליכא לעיעבר הכי דהא אמרינן בב"ק ואפילו מן גלעמה כו' וכ"ם
היינו מהפכינין כו' דהא ליכא מידי דלא חזי ליה כרכב"ג דלעיל דמעיר
בלוף מעוס דכל ישראל בני מלכים הן וליכא מהאוכלים דבלעי עליה
ב"ה ודו"ק : בא"ד ושוד דבסק רב אלבס בפ' מעבר בלים בפ' ר"ה
דאמר כל ישראל בני מלכים הן כו' עכ"ל ק"ק דאיך בני הוסס' לעיעבר
דרב אלבס פסק כר"ם מעעם דכל ישראל בני מלכים הן דהא בהדיא
כתב רב אלבס פרק מפנין אבל הני דס"ל כל ישראל בני מלכים הן
דכל בה"ג בעיה הוא ולית אלבסתא בהדיא ודו"ק : ע"ב בא"ד ודו"ק
אמאי לא מייתי מרכב"ג כו' וי"ל דכבר הבאמוהא כו' ומר' קביבא ורבי
ישמעאל כו' ומדמהדר ליה אליהו מיכה מיכה לא בעי למעבע כו' עכ"ל
נראה דר"ל דאמתא דהבאמוהא דלעיל דמבעי ליה מהו ביסדרו בב"ח כו'
ומייתי מדאלה רבין באגרתיה כו' ולא מייתי מר' בעמון בן גמליאל ומרבי
עקיבא כו' וה"ס דה"מ לעיעבר הכי אמ"ק הוא"ע אלך קבה לי דאמתי אמאי
לא מייתי למעבע מברייתא דלעיל דקתני בהדיא כדרך במסדרין בערכין כך
מסדרין בב"ח ודו"ק :

ה"א דף קיד ע"ב בעמה כו' . ביין פיוס בס"ו ושוד יב לוחר בפרנעה דהיינו
נסדר בנינו מב"ם בעוה סדר מיקון לא מצינו בסדר מבעאה לי
מעוך מהו ביסדרו בב"ה כו' דדין זה מסדר מיקון הוא ולא בוה ידענא דגמרינן מיכה מיכה
בעוה מצינא דהיינו סדר מהבוה בעוה בעוה כדר בבי מיכה"ם דהיינו דין זה דקבבי עו"ג אם
המאתן מסדר מהבוה בעוה והא דלא קאמר בהא לא מצינא דהוס בעי מנין לעבוה בלא
ידעהם כו' דהבוה ולהי יבא דינו דאמתי' כוה בהוהמות אלא דבאלו מנין מהוך בהבוה
מה בלון כן דין דמסדרין בב"ה ודין הקבבי עובד גלוים דלא ידע בלו ודו"ק :
בהם גלעמה ניחא דמיה דמיה ובמה כו' . ולא הבה לבוה מביהו לבך בעוה ומעמוהו לא הבה
לעבוה לבך בלבוה בהיה ודו"ק :

דף קטו בגמ' לעה מוחין ומעבבין בלא כו' הא דמבבו מעיקרא נמי
ע"ב מבעה זה אלא דלא סבי ליה אם מבבו מעיקרא
ומחזר לו ולא חזר ומבבו ודו"ק : הוס' בד"ה ואיהך הכוא כו' דהא
לא הבה הבעמוה לחבן בן כו' עכ"ל לף ק"ק דברי התבלים הבאמרים בבלבון
בואל ומסיב בקרא הבעמוד דוק ומבבה ודו"ק : בד"ה אלעמה בין כו' לבך
עדיפ' ליה למיפרך מברייתא' כו' עכ"ל מפי' מברה"ל דהתוס' כוברים הא המתיב
רב יוסף לא יחבול ריחוה וחבב הא דבריה אחרים יחבול וכן לא תחבול
כו' בולבו בבריתא מינהו כו' ואפילו הכי דחי ליה דה"ק ריחוה ורבב אית

חכמת

בבמה שחי' פרות החדושים כו' לפי מה דס"ל דמהרישה דהבא היינו מגרדתא ודו"ק:
דף קיד ע"א גמ' ואידך דאי הוא שיהא כו' רצ"ל: תוס' בד"ה הקדש שאין
כו' וי"ל דמה לערכין שהם קליס כו' נ"ב פירוש האי פירכא ליתא
א"א בערכין נגד הקדש שערכין קליס מהקדש אבל לא שייכא הך פירכא נגד
בע"ל חוב ומש"ה פריך ספיר ויסדרו לב"ה ק"ו מערכין כו' ומהשתא נ"ב לא קשה
דאמאי לא פריך תלמודא מהתחלתו אערכין דמליק מיניה ויהזרו בק"ו כו' ונילף
ק"ו בערכין שמחזירין מב"ח שאין מסדרים כו' משום דפריך דהקדש עדיפ' וחמירו
מערכין וא"כ אי לפינן הקדש דמחזירין ואף מסדרים ערכין דקולי הן בכלל
לאפוקי איפכא ודו"ק . וי"מ דמש"ה פריך אהקדש כדי שיוצה [לומר] הק"ו דלעיל
בכל וכל ודו"ק : בד"ה ואיהך הכוא כו' אם יש בכל מקום אלא נוכל להעמיד
הביקש כו' כצ"ל : ע"ב גמ' שם פלגינהו לחתנוהיה . נ"ב אפשר לומר שהיו לו
בנים ולפי שלא רצה לישול עולמו בהיים הרחיק כמנו ש"א ליתן אפילו לבניו
שהן בני ירושה : תוס' בד"ה מהו שיסדרו כו' ודיה לו להשיב כו' נ"ב בכאן
הגיהו הסדפ"ים כלובלין וז"ל ודיה לו להשיב כס. רוס בא"ה כ"ל דאין מכבדים

חכמת

ע"כ ומעות הוא אלא כמ"ש בפנים וה"פ היה לו להשיב אין מסדרים ערבי
מכדרים אלא שלא יהד לדקדק אליבא דהלכה וכן משמע באשר"י להדיא אבל
האי דקרוק שלא הה לו להשיב טעמא אלא מסדרים והו"ד"ויוק של ר"ת וכבר
ויהרו הוס' על זה שאפי' נרסי' מהו כו' פי' ולא לדקדק כמה שלא השיבו מיד
מסדרים אפ"ה אין להביא ראיה דמסדרין ודו"ק :

דף קטו ע"א בתוס' בד"ה אלמנה בין כו' לבך עדיפא ליה למיפרך כו' נ"ב
הכי פי' התוס' סוברים הא המתיב רב יוסף לא יחבול רחיים
ורבב הא דברים אחרים יחבול וכן לא תחבול בגד אלמנה הא אחרים תחבול
כולם ברייתא נינהו וכה"ג נמי מסקינן לעיל ת"ר ואם איש עני הוא לא תשכב
בעבוטו הא עשיר שכב מש"ה פריך מברייתא דקתני להדיא הא דברים אחרים
תחבול דמשמע דשרי לחבול ואפ"ה דחי ליה דהכי קאמר רחיים ורבב אית בהו
הני לאין דא דברים אחרים חבול כלומר ואינו עובר לאו יהוהה אבל
הלאו דלא הבא עובר ודו"ק [עיין במהרש"א] : ע"ב תוספות בד"ה אבל
כו' אין לוטין אחי ומבושל בחמי טבריא כו' נ"ב הא דקאמר
רבא

מעסיק דאסר רב יהודה בריש הלכה ורבב הא דלא אסר אלא בשנה הכם דס"ל אם הבאמרה
אחרונה דאיכא לעמיר דלא אסר אלא בשנה הכם דס"ל אם הבאמרה
אחרונה הוא מעי לסקבות דאיכא הוי מעי לסקבות לפירוש הקונטרס דס"ל נמי
ם נהגה בלבינוהה דמלייתו וזה חסר בחחרונה דבינו הבאמרה אחרונה ודו"ק :
ע"ב בד"ה וכן בית הבד כו' ועוד אי בחתין שחלקו עובל על סתחתון
לבנות הקרקע כו' עכ"ל ר"ל מי הכא שהחתון עושה לבית בדו כיפין
אעפ"י אלמרין כו' הכרח"ם מיהו בזה דלא דמי לעיל אין הסתחתון נרוך
לתקרה כיון שבנו של מעלה קיים מעמ"כ הכא לייך לתקרה אלא
מתקלקל בית הבד אלו מיון שם :

דף קיח בד"ה אמן ב"ד כו' הסא לעיל נבי לבברים כו' עכ"ל ר"ל לעיל
בס"ם הלוקמין פ"ם : בד"ה ח"ל הגיעוך כו' דלא שתמוני
קא מסתמינ כו' כלאמר בגמרא עכ"ל מיהו קלא קשה הקקשה דפריך
לסיפא ותקשה ליה שדהו לחייב"ה כו' ולא אחיב מהעתיה לעיעבר לתמוני
כו' אמאי לא קשיא ליה הרישא דא"ל הגיעוך אין בומטין לו והא מעקיר
נזקו לאחר נפילת אוהם פעוה ויש לייבב יקל : בד"ה ליקחי ליה
הלילו כו' אבל אי נאו דריב"ם מ"ש כו' עכ"ל כי' אי לאו דריב"ם
מעתני' דפרק ב' אוחזין דקתני ואעע אמאם לי שדי אמאם לי לא קשיא
ליה אדהכא ותקני ליה שדהו דאיכא לאוקמא בשומר בלד שדהו דהכי
אוקמה בעוה"ל בתוס אבל מריב"ם פריך ספיר ואע"ג לאוקמוה נמי סתם
כן דריב"ם בחבר הבעמתה ס"ל הכא בסמוך לגיעה קתני דס"ל חבר
מעמתה ודקאמר מקני ליה שדהו בעוגת ליעבא דהתם נקע ודו"ק :
בד"ה כאן בבל חבירו חומה לאחי דס"ל בשמה כו' יאמר לא אמן לך
כו' עכ"ל ולעמה אמוקי לה בסבקר ניחא שהבועל בהבעה בכהו פעמו
והוא מעיב לו מעוה אבבן מעם בעבעה אבל בבל חבירו לאחי דס"ל
בשמה דאין בכרו עליו אלא על ב"ם לעה יאמר לו הבוכר מול אבבן
מעם בעבעה לא יאמר לו אלא כי לא עבעה אלא לחבירי והוא יכלה לך
ואבבר אחבירו יתן לו מהו בהשמה מעו וק"ל : בד"ה לעבות בשלו
ובראמרו כו' אבל אחמה לא הוגה ש"ל אחאי כו' עכ"ל ויש לדקדק
דבלאו ויוקא אבל אחמה לא הוו לו לתמוה בבפעות לאומה אן
בריתה דשמעון לו חיירי בלאו לומר לו אבבבה בבפעות אין בבל הבית דאחרינו
ביה בפרק המקבל המיטה שון שובדין מהוס בל בל הבית דאחרינו ה"ל שוס
אבבן בבל הבית ע"ל בבל הבית דבריתה הלי אלוכא לאחרינו מיניה ע"ש : ע"ב רש"י בד"ה
לעבות עמו כו' דמשמע דלא ס"ל בפירוש לעבות בבל חבירו ובבבבם על חבירו
וק"ל : ע"ב בד"ה מהוגותה כו' וי"ל כו' ולר"י אותה בבה בבה כיון שם
אין דהות בבור כו' עכ"ל בתוס' דפרק המביה כו' ולר"י מעמע דלא מבלו
אבבבה אמ"ע כן כו' ומה כו' עכ"ל ובין בחיוהמיו שם
הדרן עלך הבית והעליה
מליקא לה מסכת בבא מציעא

חכמת

רבא דלקי בחבי לבמיה בבהם כי אם צלי אש אליבא דבב ומהרא הוא דקאמר
נשם פירשתי :

חבית והעליה פרק עשירי

דף קבון ע"ב רש"י בד"ה שיראה הלקין הכל לפי הגבוה כפי שואאור כו' כצ"ל:
דף קיז ע"א גמ' דרך פתחים מסתמש כו' נ"ב תיבא מה היזק יש למשכיר
שמשתמש השוכר דרך פתחים שרוצה למרות בו וכה"נ ראוי
לחיות כוכין על פתח פרום ונראה דמשכיר אמר אם ילך דרך פתחים אם"כ
לא ישתמש בעליה כלל אבל עכשיו שהוא משתמש דרך גגין אם כן ישאר
למעשים בעליה ויעשה מקצת תשמישו לשם קדם שיחזור ויבר בכזלם ודו"ק:

[הדרן עלך הבית והעליה וסליקא לה מסכת בבא מציעא בסייעתא דשמיא]

שלמה

ש"ם וכנאים וסמיני א ר' שמעון כו' ומוקי ר"ת תאי ר' הייא בר אבא כו' כצ"ל
רש"י בד"ה בפרוגתא כו' מקום לגור וה"ק כו' הד"א : ע"ב גמ' שם תניא אין
לו לא לזה ולא לזה אין לו לבעל עליה בקרקע כלום כ"ז נמחק נ"ב ס"א אינו וכן
בבא"ש אינו אבן כרי"ף מצאתי : שם אמר רבא נקום דר"נ כו' כצ"ל : רש"י בד"ה
ר' יהודה אומר א"ב תחייב זה שנמצא נהנה כו' כצ"ל : ד"ה לבנים בשלמות צ"ל
בלבנים שלמות ואין וכו' : בד"ה ארזים כו' ומשאן כבד בא לשנות כו' הד"א :
דף קיה ע"א גמרא סברו רשותך פארו אסרע ואי אשבועינן הכא כו' כצ"ל
נ"ב פי' קשמע לן דאין שובעין לו משום דשכיר דיינו בסע
שהרי אליו נשא את נפשו ויכול לומר לו זיל פרה ואייתי זוזי ודין בתוס' ר"פ
שור שנגח את הפרה בד"ה אי דליכא לאישתלומי מיניה ע"ש : ע"ב רש"י בד"ה
בהי גנות כו' קרקעיתה נמוך הס"ד :